

॥ श्रीवर्द्धमान जिनाय नमः ॥

॥ अथ श्री कर्मविपाक ना प्रथम कर्मग्रंथ प्रारंभः ॥

टी । त्वां श्रीदेवेंद्रसूरि आद्य ि मंगल करेढेः—उपजातिबंद.

दिनेशवद्भयानवरप्रतापै, रनंतकालप्रचित्तं समंतात् ॥

योऽशोषयत्कर्मविपाकपंकं, देवो मुदे वोऽस्तु स वर्द्धमानः ॥ १ ॥

अर्थ—अनंत कालनो संचय रेलो जे कर्मविपाकरूप पंक एटले ादव तेनुं उग्रध्यान रूप तापवडे शोषण करवाने जे सूर्यना जेवाढे, एवा श्रीवर्द्ध मान देव ने हर्ष रनारा आओ. ॥ १ ॥ आर्यावृतंम्.

ज्ञानादिगुणगुरूणां, धर्मगुरूणां प्रणम्य पदकमलं ॥

कर्मविपाकेविवृत्तिं, स्मृतिबीजविवृद्धये विदधुः ॥ २ ॥

अर्थः—ज्ञान, दर्शन अने चारित्ररूप जे सर्वोत्कृष्ट गुण तेउए करीने महत्ताने पामेला अथवा तेउनी प्राप्ति करावनारा एवा जे धर्मगुरू, ते ना पदकमलने प्रणारीने स्मरणरूप अं रनी वृद्धि करवाने अर्थे आ कर्मविपाक नामना प्रथम कर्मग्रंथनी वृत्ति हुं रुं. ॥ २ ॥

हवे कर्मग्रंथ ते कुं कहीए ? तोके जीवे मिथ्यात्वादिक हेतुए रीने जे आत्साथे पुजल बांधीए तेने कर्म कहीए, यथा क्रियते इतिकर्म इति व्युत्पत्त्या ते कर्म मूलोत्तर प्रकृति जेदेकरी, तथा प्रकृति, स्थिति, रस अने प्रदेशादि बंध जेदे करी, तथा बंधोदयोदीरणासत्तादि जेदेकरीने ग्रंथनुं रचतुं प्रतिपादनढे; जे हनेविषे ते कर्मग्रंथ कहीए, त्यां प्रथम कर्म विपाकनामा कर्मग्रंथ कहेढे. ए वधीवात प्रसंगथी कहीढे.

हवे बालावबोध कर्ता मंगलाचरण कहेढे.

श्रेयोमार्गस्य वक्तारं ॥ तैतारंकर्मवृत्तिणां ॥ चेतारं

विश्वतत्वानां ॥ वंदे वीरं जगत्प्रभुं ॥ १ ॥ गुणचंडं

गुरुं नत्वा ॥ मतिचंडेण धीमता ॥ क्रियते

कर्मग्रंथस्य ॥ व्याख्या बालाऽवबोधिनी ॥ २ ॥

हवे ग्रंथकर्ता श्रीदेवेंद्रसुरि पहली गाथाए करी अनिष्टदेवतानी मुत्यादिकतुं
प्रतिपादन करेते, मूल गाथा ॥

सिरिवीरजिणं वंदिय ॥ कम्मविवागं समामतं बुद्धं ॥

कीरइ जिणए हेउहिं ॥ जेणंतो चणए कम्मं ॥ १ ॥

अर्थ—सकल त्रिचुवन जनना मनने चमत्कार उपजावे, तथा परमाद्वैत्य मन्ना
महीमाने विस्तारे एवी जे अष्टमहा प्रातिहार्य लक्षण सिरि के० श्री एटले गोना.
यथा ॥ अशोकवृद्धः सुरपुष्पवृष्टि, दिव्योध्वनिश्रामरमासनं च : नामंमलं कुंभनि
रातपत्रं सत्प्रातिहार्याणि जिनेश्वराणां ॥ ए अष्ट महाप्रातिहार्य कर्हिण. अथवा
चोत्रीश अतिशय लक्षण शोना तेणेकरि विराजमान एवा जे वीरजिणं के० श्री
वर्द्धमान जिन एटले राग द्वेष तथा मोह प्रमुख वैरीउतनो पगजय कल्याथी जिन
कहेवायते. अने ते वैरीउरूप वीर एटले सुनट तेउने जीतवाथी वीरजिन ए नाम
सार्थकज ठे. एवा श्रुवर्द्धमान स्वामीने मने करी, प्रणिधान एटले विगुह मनसहित
जे वचन योग ते वडे स्तुति तथा कायाएकरि प्रणाम रूप चंद्रिय के० वंदना करी
ने अहीं वंदना शब्दे स्तवना अने प्रणाम ए वेहु अर्थ कहीए ठैए. वंदित्तुल्यनिवा
दनयोरिति वचनात् एणेकरि मंगला चरणने अर्थे अनिष्ट देवनी स्तुति करीने ज्ञानाव
रणादि कर्मोना अनुभवने कम्मविवागं के० कर्मविपाक कहिये. तेने समासउं
के० संक्षेपेकरि अर्थात् वर्तमान उपमकालना लोकोनी बुद्धि तथा आयु बल प्रमु
ख अति अल्प होवाथी घणा विस्तारवंत ग्रंथोमां प्रवृत्त अवासां विघ्न पडवाना
नयथी तेवी कृति तेउनी ऊपर उपकाररूप कदाच नथाय. माटे आहुंकामां बुद्धं
के० कहीश एथी प्रयोजन सूचव्युं; उपायोपेय एटले कारण कार्य लक्षण, साथ्य
साधन लक्षण, तथा गुरुपर्वक्रमलक्षण संबंध, अर्थात् सिद्ध थायते; सम्यक्दृष्टी
जीव अधिकारी ठे; अने अनिधेय जे कर्मविपाक ते एसां विषय ठे; हवे आगला
बे पदे करी कर्म शब्दनो अर्थ करेते. जे करायते कर्म कहीए. तेना पुजलअंजन
चूर्णथी नरेला दाबलानो पठे सर्व लोकाकाशमां निरंतर व्यापी रहेला ठे; तेने
हीर अने नीरनी पेरे तथा अग्नि अने लोहनी पठे कर्मवर्गणा इव्य अने आत्मा
नो तादात्म्य संबंध जे कारणमाटे थई रहेलो ठे; ते कारणमाटे ते कर्म कहेवाय
ठे. ए कर्म कोण करे, तोके जिणए के० जीवेकरि कीरइ के० करायते. ते जीव
कोने कहीए? पांच इंद्रिय, त्रण योग ते त्रण बल, श्वासोश्वास तथा आयु ए

दश प्राणसुधी जे यथायोग्य धारण करी शके तेने जीव कहिए, ते जीव आवा लहू
एवालो ठे-मिथ्यात्वादिके करी मलीनस्वरूप थको सातादि. वेदनीयादि कर्मोन्नो
कर्त्ताठे, तथा तेउना फल जे साता असाता तेनो जोक्ता, तथा एवा एवा कर्मविपा
कनो उदय तेने अनुसारे करी नरकादिक गतिनेविषे संसर्त्ता, अने लभ्यकृदर्श
न ज्ञान तथा चारित्र लक्षणजे रत्न त्रय तेना अन्यासनी बाहुव्यताना वशेकरी
अशेष कर्म मलपटलनो परिनिर्वाता, ए चारेलहूणे बिराजमान ते जीव, सत्व,
प्राणी तथा आत्मा इत्यादि पर्यायवडे ओलखायठे; उक्तंच. ॥ यःकर्त्ताकर्मचेदानां
जोक्ता कर्मफलस्यच; संसर्त्ता परिनिर्वाता सह्यात्मा नान्यलक्षणः ॥ कथा कारणनी
योग्यता पामिने जीव कर्मने करेठे? तो के मिथ्यात्व, अविरति, कषाय तथा थोग ए
चार लहूणवाला सामान्यरूप हेउहिं के हेतु करी जीव कर्मने करेठे. यतः “ प
मिणी यत्तए निन्हव उवघायपउस्स अंतराएण ॥ अञ्जासा यणयाए आवरणड
गंजि जयइ” इत्यादि विशेष कारणनी योग्यता पामिने ते विशेषेकरी आ ग्रंथनेवि
षेज आगल कहेवाशे. आठपुं-कहुं तेनो तात्पर्याथी आठे-जेण केण जे कार
णमाटे हेतुए करी जीववडे करायठे ता केण ते कारणमाटे तेने कर्मजसुए केण
र्म हेवायठे. एटले जीव हेतु पामिने जेने करे तेने कर्म कहिए; क्रियते तत् कर्म
इत्यर्थात् एवुंजे पुजलमय मूर्तिककर्म ते केवा प्रमाणे करी सिद्धे, ते कहेठे.

संसारने विषे समस्त जीव वर्त्तेठे, तेने आत्मत्वपणुं समानठे. पण तेमांहे
कोइक देवताठे, कोइक नारकीठे, कोइक तिर्थचठे, कोइक मनुष्यठे एम नर नारक
तिर्थच अने मनुष्य रूप विचित्रताठे. एम वली मनुष्यत्वपणुं पण सर्व मनुष्यने विषे
समानठे. तथापि तेमांहे कोइक राजाठे, कोइक रंकठे, कोइक पंमितठे, कोइक मूर्ख
ठे. कोइक महर्दिकठे, कोइक दरिडीठे, कोइक स्वरूपवानठे, कोइक कुरूपवानठे इ
त्यादि जे विचित्रपणुंठे, ते विचित्रपणुं निर्हेतुक नथी पण हेतु सहीतजठे. जो नि
र्हेतुक ानीए तो नित्यं सत्व किंवा असत्वनो प्रसंग थाय. नित्यंसत्व मसत्वंवा ॥
हेतोरन्यानपेक्षणादिति वचनात् ॥ ते माटे ए विचित्रता सहेतुक मानवी. ते हेतुने
अमे कर्म कहिएठैए, एतदुक्तं श्रीदिनकृतटीकायां ॥ ज्ञानुङ्ककयोर्मनीपिजडयोः सद्रूप
नीरूपयोः श्रीमद्गुर्गतयोर्बलावलवतो नीरोगरोगार्त्तयोः ॥ सौनाग्याऽसुनगत्वसंगम
जुषो स्तुष्येपिनृत्वंतरं यत्तत्कर्म निबंधनं तदपिनोजीवं विनायुक्तिमत् एनो अर्थकहेठे.

ए वात श्री दिनकृत टीकानेविषे जीवस्थापना अधिकारे आवीरीते कहेजीठेके; म
हर्दिवंत अने रंक, बुद्धिमान अने मूर्ख, सुरूप अने कुरूप. सजतिवान अने दूर्गति

वा , बलवान् ने निर्बल, निरोग अने रोगार्त्त, तेमज सौजाग्य तथा दुर्जाग्य, एवा
 द्वंद्व जगतमां दीगामां आवेठे, तेमां अंतर जे ठे ते कर्मनुं निबंध ठे; तथापि ते
 जीवविना संजवे नही. ए विषे बीजे ठेकाणे पण कह्युं ठे. के “ आत्मत्वेना वि
 शिष्टस्य, वैचित्र्यं तस्य यद्दशात्, नरादि रूपं तच्चित्र, सदृष्टं कर्मसंज्ञितं ” वली पां
 राणि पण कर्मसिद्धिं प्रतिपादन करेठे, ते आ प्रकारे के “ यथायथा पूर्वकृतस्य
 कर्मणः फलनिधानस्थमिवावतिष्ठति ॥ तथा तथा तत्प्रतिपादनोद्यता, प्रदीपहस्तेव
 मतिः प्रवर्त्तते ॥ १ ॥ यद्यत्पुराकृतं कर्म. नस्मरंतीह मानवाः तदिदं पांडवश्रेष्ठ वै
 वमित्यनिधीयते ॥ १ ॥ मुदितान्यपिमित्राणि, सुकुक्ष्माश्चैव शत्रवः; नही मेतत्करिष्यंति
 यन्नपूर्वकृतं त्वया ” ॥ ३ ॥ बौद्ध पण आम कहेठे के, “ इतएकनवतोकल्पे शक्त्या
 मे पुरुषो हतः; तेन कर्म विपाकेन पादेविद्धोऽस्मिन्निह्ववः ” एवी रीते कर्मना अस्ति
 त्वनो य पि सर्व ंगीकार करेठे, तथापि तेउ अमूर्त्तिमंत मानेठे, पण तेम नथी
 कर्म पुज्ज स्वरूपी ठे; तेमाटे मूर्त्तिवंतठे अमूर्त्त नथी, तेम ठतां जो कर्मने
 श काशादिवत् अमूर्त्ति मानंशुं; तो जेम अमूर्त्त आकाशथी कांइ आत्माने अनुग्र
 ह उपघात नथी, तेम कर्मना योगे पण आत्माने अनुग्रह तथा उपघातनो संज
 व थरो नही. यतः “ उअमुत्तंचिय, कम्ममंनंतिवासणारूवं; तंतुनजद्यइत्तो,
 उवघायाणुग्गहानावा. नागासंउवघायं, अणुग्गहं वाविकुणइसत्ताणं ” हवे ते कर्म
 : इहे करी नादिठे. यतः “ अणाइयं तं पवाहेण ” इति वचनात् जो प्रवाहनी
 : पेह्वाथी पण कर्मने सादि मानिये, तो जीवोने पूर्वे कर्मरहित पणानो संजव थरो.
 : ने पाठलथी कर्मक ाथी जीवने कर्मनो संयोग उत्पन्न थाय ठे एम मानवुं जोई
 शे. एम अंगीकार क ाथी क्त जीवोने पण कर्मनो संयोग संजव थरो, केमके ते
 तो कर्म रहित ठे. तेथी क्त जीवोने अमुक्तता थरो. एम मानवुं तो इष्ट नथी. मा
 टे जीवने कर्मनी साथे अनादि कालनो संयोग ठे एम मानवुं योग्यठे, मात्र कर्म
 नादि ठे एम नथी.

आशंका—जीवनी साथे कर्मनो अनादि संयोग ठतां तेनो वियोग केम संजवे?

उत्तर— नादि संयोग ठतां पण वियोग दीगामां आवेठे. जेम कांचन अने
 उपल एटले पथरानो नादि संयोग ठे, तोपण तथाविध सामग्रीना स ावथी
 एटले धमनादिकनी सहायतावडे कीटीनो वियोग दीगामां आवेठे, तेमज जीवने
 पण सम्यक् ज्ञान सम्यक्दर्शन तथा चारित्रना ध्यानरूप अग्रिएकरी अनादि कर्म
 मलनीसाथे वियोगनी सिद्धि थायठे, ए विषे चाप्युधांनोनिधिर्नगवान पण आम

हेठे के, “जहइह कंचणोवज संजोगोणाइ संतइ ग वि; बुद्धि इसोवायं,
हजोगोजीव * णं ॥ १ ॥ इति प्रथ गाथार्थ ॥

हवे बीजी गाथाए मीना केटला नेदठे? ते हेठे.

पयइ टिइ रस पएसा, तं च हा मोअगस्स दिंता ॥

मूल पगइ ठ तर, पगई अडवन्न सयनेयं ॥ २ ॥

र्थ—तंचउहा के० ते मीना चार प्रकार आयठे; ते आ प्र णे— पयइ
ठिइ रस पएसाके० प्रकृति, स्थिति, रस तथा प्रदेश. जे प्रासाद प्र खना आ
धारजू स्तंज होयठे, ते मीना ए चार स्तंजठे. तेथी प्रकृतिबंध, स्थितिबंध,
रसबंध आ प्रदेशबंध ह्या ठे. तेमां स्थिति, तथा रसजे अनुनाग, तथा प्रदेश
ए त्रण बंधोनो जे समुदाय तेने प्रकृतिबंध हिये; अथ्यवसाय विशेषे करी ग्रहण
रेला जे मीना दलिक, तेउनी स्थिति एटले जे कालनो नियम, तेने स्थितिबं
ध हिये; मीना पुजलोना नाऽञ्चन अथवा घाती अघाती जे रस तेने अ
नागबंध अथवा रसबंध हिये; अने स्थिति तथा रसनी अपेहाविना कर्मपुज
लोना दलि गेनुं जे ग्रहण करवुं, तेने प्रदेशबंध कहिये. उक्तंच “ तिइ बंध दलस्स
तिइ, पएसबंधो पएस गहणं जं; ताणरसो अणुनागो, तस्समुदाउं पगइबंधो ”
बीजे ठेकाणे पण हुं ठे:— “ प्रकृतिः समुदायः स्यात्, स्थितिः कालावधारणं;
अनुनागो रसः प्रोक्तः प्रदेशो दलसंचयः ” ए उक्त चार प्रकारते मोअगस्स दिं
ता के० मोदकना दृष्टांतेकरी समजी लेवा, ते आ प्रमाणे—जेम वातरोगने हरण
करनारा इव्यथी बनावेलो जे मोदक होयठे, तेनी वातरोगनो नाशकरवानी प्रकृ
ति अथवा स्वभाव होयठे; पित्तरोगा पहारक इव्यथी वनेला मोदकवडे पित्तनो उ
पशम आयठे; अने कफ रोगनाशक इव्यथी उत्पन्न थएला मोदकथी कफनोध्वंश
थाय ठे; एवोजे स्वभाव तेने प्रकृति कहिये; ते मोदक कोइ एक दिवस. कोई
वे दिवस, एम यावत् कोइ एक माससुधी बगडी न जतां जेमनो तेमज रही शकेठे;
पठी विनाशपामेठे, ए तेनो स्थितिकाल कहिये; ते मोदकने विपे स्निग्ध तथा मधु
रादिक रस एक गुणो, द्विगुणो तथा त्रिगुणो इत्यादिक जे होयठे. तेने रसबंध कदि
ये; अने ते मोदकमांना कोईमां एक प्रसृति एटजे एक पली. कोईमा वे पली तथा कांइ
मां त्रण पली एम यावत् कणिकनु प्रमाण होय तेने प्रदेशबंध कदिये : एबीज
रीते कर्मने विपे पण कोइ कर्मनी प्रकृति ज्ञानने आठावान करनारी हांय, कांइ

कर्मनो स्वजाव दर्शनने आवरण करवानो होय, कोइ कर्मनी प्रकृति आनंदने दे नारी होय ने कोइ कर्मनो स्वजाव सम्यक् दर्शनादिकनो विघात करवानो होय ठे, तेने मर्मप्रकृति कहिये. तेज मर्म कोइ त्रीश कोटाकोटी सागरोपमसुधी, अने कोइ सित्तेर गेटाकोटी सागरोपम सुधी इत्यादि टकी शकेठे, तेने कर्मनी स्थिति कहिये; ते कर्मनेविषे कोईमां एक गाणीयुं, कोईमां बेगाणीयुं, अने कोइकमां त्रण गाणीयुं रस होयठे, ते अनुजागबंध कहियें, अने तेज कर्मने विषे कोईमां प्रदेश अल्प होय, कोईमां बहु, कोईमां बहुतर तथा कोईमां बहुतमरूप इत्यादि प्रदेशोनो संचय होयठे, ते प्रदेशबंध कहेवायठे. मूलपगइ अठ के० ए कर्मनी मूल प्रकृति सामान्यरूप आठ ठे, अने उत्तर पगई अडवन्नसय जेयं के० उत्तर प्रकृति विशेषरूप एकशोने छावन ठे. एज एकसोने अछावन कर्म प्रकृति कहेवायठे, हवे मूल प्रकृति आठनां नाम तथा ते एकेकना जेटला उत्तर जेदठे ते कहेठे.

इह नाण दंसणावर, एवेअ मोहा नाम गोआणी ॥

विग्रं च पण नव डुअ, षवीस च तिसय डपण विहं ॥ २ ॥

र्थ-इहके० ए प्रवचनने विषे कर्म एटला प्रकारनुंठे. इहां कर्मपद गाथामांहे नथी, माटे उपचारथी लहीए. ज्ञानावरणीय, दर्शनावरणीय, वेदनीय, मोहनीय, आयु, न , गोत्र तथा विग्रं चके० अंतराय, ए आठ मूल प्रकृति ठे. तेमां प्रथम ज्ञानावरणीय कर्मनुं विवेचन आवरीते ठे-जेणेकरी वस्तु जाण्यामां आवे अथवा जेणेकरी वस्तुनी इयत्ता एटले परिमाण थाय, तेने ज्ञान कहिए; अथवा ज्ञानिने ज्ञान कहिए; अथवा सामान्य विशेषात्मक वस्तुनेविषेविशेष ग्रहणात्मक जे बोध तेने ज्ञान कहिये; अने जेणे करीने देखाय तेने दर्शन कहिये; अथवा दृष्टीने दर्शन कहिये अथवा सामान्यविशेषात्मकवस्तुनेविषे सामान्य ग्रहणात्मक जे बोध तेने दर्शन कहिये; तथा जेणे करी आवरीए, आढादिए तेने आवरण कहिए; अथवा आवरे, आढादे तेने आवरण कहिये. आवरणनुं रूप आठुं ठे:- मिथ्यात्वादिकना मलापेकरी जीवने व्यापारे आकर्षण करेली कर्मवर्गणा मांहेलो विशिष्ट पुजल समूह तेने आवरण कहिए, तेमांहे जे ज्ञाननुं आढादन करेठे, ते ज्ञानावरणीय कर्म कहेवायठे. अने दर्शननुं आढादन करेठे, ते दर्शनावरणीय मर्म कहेवायठे, तथा वेद्यते एटले जेनो सुख तथा दुःखरूपपणे अनुभव करायठे, तेने वेदनीय कर्म कहिये, यद्यपि सर्व कर्मोनो अनुभव करायजठे, तेथी सर्व कर्म वे

दनीय होवा जोये तथापि पंकजादि शब्दनीपठे वेद्य शब्द रूढिविषय ठे; माटे साता था असा । कर्मज वेद्य होवाथी एनेज वेदनीय हिये; पण शेष कर्मने न हिये; था जाणनारा प्राणीप्रत्ये मोह उपजावे सदसद्विवे थी जे वि ल करी नाखे तेने मोह कहिये; अने एज मोहनीय कर्म हेवायठे. तथा जेथी ग त्यंतरनेविषे जवुं थायठे तेने आयु कह्ये; अथवा पोते रेजा कर्मना वशे प्राप्त थएली जे नरकादिक दुर्गति तेमांथी निकलवानी इहा करनारो प्राणी प्रतिबंध ताने पामे. अर्थात् जे त्यांथी निकलवा न दिये ते आयु हेवायठे. अथवा नवां तरने विषे जीवोने जे निश्चये उदय आवे तेने आयु कहिये. यद्यपि सर्व म उ दय आवेठे, तथापि आयुष्यनी कांइए विशेषता होयठे. केमके, बीजां बां धेलां सर्व कर्म कोई तेज नवमां उदये आवेठे, कोइकवली प्रदेशे उदये री शुक्त कीधां ते जन्ंतरनेविषे विपाकोदयेकरी उदय आवता नथी, अने आयु कर्मनेविषे एम नथी जे नवनुं आयु बांध्युं होय तेज नवमां जोगवायठे. एटले नुष्य नव वेदता थ । जो देवतानुं आयुष्य बांध्युं होय तो ते कांइ मनुष्य नवमां वेदाय नही, किंतु अवश्य जन्ंतरेज वेदाय. आयुष्यना उदयनी विवहा विशि थकी कहीठे. पण प्रदेश थकी नथी कही . ते विशिष्टपणुं तो ते आयुष्यना सजाव व र्तन थकी होयठे अथवा जेनो उदय थयाथी तद्भवयोग्य यावत् शेष कर्म उपजोग पणे आवी प्राप्त थाय तेने आयु हिये. तथा जे जीवप्रत्ये गति जाति प्रमुख पर्यायना अनुनवने करे तेने ना कर्म कहिये. तथा जेणेकरी आत्माने उंचनीच शब्देकरी बोलवायठे ते गोत्रकर्म कहिये. तथा जेणेकरी दानादिक लब्धिउनो नाश थायठे, अथवा जे उक्त लब्धिउनो विशेषेकरी नाश करेठे तेने अंतराय कर्म कहिये.

तेमां ज्ञानावरणीय, पण के० पांच प्रकारनुंठे, दर्शनावरणीय नव के० नव प्रकारनुं ठे, वेदनीय डुके० बे प्रकारनुं ठे, मोहनीय अडवीस के० अष्टावीश प्रकारनुं ठे; आयु चउ के० चार प्रकारनुं ठे, नामकर्म तिसय के० एकशोने त्रण प्रकारनुं ठे; गोत्र डुके० बे प्रकारनुं ठे; अने अंतराय कर्म पणविहं के० पांच प्रकारनुंठे. एवी रीते मूल आठ प्रकृतिनी उत्तर एकशोने अष्टावन प्रकृति थायठे.

आशंका—एवाअनुक्रमथी ज्ञानावरणादि कर्मोनों उपन्यास कखानुं कांइ प्रयो जन ठे के स्वानाविक एवो अनुक्रम आवी गयोठे ?

उत्तर—अनुक्रम करवानुं प्रयोजन ठे ते आ प्रमाणे:— अर्ही ज्ञान तथा दर्श न ए जीवनुं स्वतत्व नूत ठे: केम के, ए विना जीवत्व कहेवाय नही. जीव चेत

ना लक्षणवन्तः। ते चेतना लक्षण ज्ञान तथा दर्शनना अज्ञावे के संज्ञवे, तथा ज्ञान अने दर्शनमाहे पण ज्ञान प्रधानते। जे ज्ञानेकरी सकलशा र्थे विचारनी संतति प्रवर्त्ते। तेमाटे अथवा सर्व लब्धि साकारोपयोगे उपयुक्त जीवने उपजेते। पण निराकारोपयोगे एटले दर्शनोपयोगे उपयुक्त जीवने न उपजे। यतः सवाउ लक्ष्मी सागारोवउ गोवउत्तस्स नो अणागारोवउगोवउत्तस्स" इति वचनप्रामाण्यात् एते ज्ञान प्रधान ते। अथवा जे समयें सकल कर्म विनिर्मुक्त जीव आयते, ते समयें जीव ज्ञानोपयोगोपयुक्त होयते, अने दर्शनोपयोग तो द्वितीय समयमां आयते, तेमाटे ज्ञान प्रधान ते, तेनुं जे आढादन करनारुं ते ज्ञानावरणीय कर्म ते, तेने सर्व कर्ममां प्रथम गण्युंते; अने ज्ञानोपयोगशी पतित जीवने दर्शनोपयोगनेविषे अवस्थानते, तेमाटे ते ज्ञानानंतर द्वितीयस्थाने दर्शनावरण कर्म गण्युंते।

ए ज्ञानावरण तथा दर्शनावरण कर्म पोताना विपाकने उदय करता अका यथा योग्य अवश्येकरी वेदनीय कर्म विपाकना उदय 'निमित्तनूत आयते, ते देखाडेते—ज्ञानावरणीय कर्मप्रत्ये उपचयोत्कर्षशी, प्राप्त विपाकशी अनुभवतो अको सूक्ष्म तथा सूक्ष्मतर वस्तुनो विचार करवामां पोताने असमर्थ जाणतो अको जीव खेदने पामेते। तेमज वली सकल लोको ज्ञानावरण कर्मना ह्योपशमने लीधे पाटव एटले चतुर अईने पोतानी बुद्धिशी सूक्ष्म तथा सूक्ष्मतर वस्तुविचार करवाने समर्थ होवाशी सुखने वेदेते। एवीरीते वेदनीय कर्मनुं निमित्त कारण ज्ञानावरणीय कर्म ते। तेप्र एोज अतिनिबिड दर्शनावरणोपयोग कर्मना उदयशी प्राणी जात्यंधा दि अयो अको, वचनने अगोचर एवा दुःखसंदोह एटले दुःखनास दायने नुनवेते। तेमज दर्शनावरणोपयोग कर्मना ह्योपशमशी स्पष्ट चक्रुरादि युक्त अईने यथाविध वस्तुसमूह एटले नि रंबने सम्यक् प्रकारे अवलोकन कथाशी प्राणी अमंद आनंदसंदोह प्रते अनुभवते; तेमाटे वेदनीय कर्मनुं निमित्त कारण दर्शनावरणोपयोग कर्म पण ते। ज्ञान दर्शनावरण कर्मनुं वेदनीय कर्म वेद्यते तेमाटे वेदनीय कर्म त्रीजुं गण्युंते।

वेदनीय कर्मने विषे पण इष्ट अने नीष्ट विषयना संबंधशी सुख तथा दुःखनो जे अनुभव आयते ते वेदनीयनुं लक्षण ते; ने विषयने विषे इष्ट ने निष्टता पणु ते राग अने द्वेष जनित ते अने ते राग द्वेष तो मोह हे ते। तेमाटे वेदनीय कर्मशी अनंतर मोहनीय कर्म चोथुं कथ्युंते;

मोहसूढ प्राणी बहु आरंभरूप परिग्रहशी कर्मादानमां आश अईने नरकादिनुं आयुष्य वांधेते, माटे मोहनीय कर्मानंतर पंचमस्थाने आ कर्म गण्युंते।

नरकादि आयुष्यनो उदय आव्याथी अवश्यपणे नरक गत्यादिक नाम कर्मनो उदय थायठे. माटे आयुष्यानंतर, नामकर्म ठुं गण्युं ठे.

नाम कर्मनो उदय थयाथी अवश्येकरी उंच अथवा नीच गोत्रनो उदय थायठे, माटे नाम कर्मनंतर गोत्रकर्म सातसुं गण्युं ठे.

उंच गोत्रोत्पन्न जीवने प्रायेंकरी दान तथा लाक्षांतरायादि कर्मनो ह्य होय ठे, केमके, राजादिक जे उंच कुलवान कहेवायठे, तेउनेविपे दान तथा लाक्षादि क दीगामां आवेठे, जो अंतराय कर्मनो ह्य न थयो होय तो दान तथा लाक्षादिकनो संभव थाय नही. माटे घणुं करी दान तथा लाक्षांतरायादि कर्मो उत्तम कुलनेविपे ह्यनेज पामेला होयठे. तेमज नीच गोत्रोत्पन्न प्राणीनेविपे प्रायेंकरी दान तथा लाक्षांतराय कर्मनो उदयज होयठे. केम के, नीच गोत्रोत्पन्न मनुष्य दरिद्री हो वाथी त्यां दानादिक दीगामां आवतुं नथी. एरीते गोत्र कर्मनो उदय थया पठी अंतराय कर्मनो उदय होवाथी गोत्रकर्मनंतर आठसुं अंतराय कर्म गण्युंठे. एवीरीते कर्मोनुक्रम वर्णन सप्रयोजन ठे. ॥ ३ ॥

“ हवे यथोद्देशं निर्देशः ” एन्यायेंकरी एटले प्रथम जेवो मनमां संकेत थायठे, तेतुं प्रसिद्ध पणे कथन अथवा स्पष्टीकरण थायठे; एवो न्यायठे. तेन्यायेकरी प्रथम पांच प्रकारनुं ज्ञानावरणीय कर्म कहेठे.

नइ सुय उंही मण के, वलाणि नाणाणि तळ मइनाणं ॥

वंजण वग्गह चउहा, मण नयण विणिंदिय चउक्का ॥ ४ ॥

अर्थ—मूलसूत्रमां जेनां नाममात्र कहां ठे, तेउनीसाथे प्रत्येके ज्ञान शब्द जो डीने आवीरीते गणना करवी—मइ के० मतिज्ञान, सुय के० श्रुतज्ञान, उंही के० अवधिज्ञान, मणके० मनःपर्यवज्ञान, तथा केवलाणिके० केवलानी एटले केवल ज्ञान ए पांच नाणाणिके० ज्ञानठे ते जाणवां. ‘पदैकदेशे पदसमुदायोपचारात्, एटले पढनो एक देश होय तोपण आखा पढनो उपचार करी जेवो एवो न्यायठे. ए प्रमाणे मूलमां मन शब्द ठे तेथी मनपर्यवज्ञान जाणी जेवुं.

तउके० तत्र जाणे तेने मतिकहिये जेथी मनन थाय अथवा जे मनन करे तेने मति कहिये; अथवा इंदिय तथा मनोदारे करी नियत वस्तुने जेणेकणि जणाय अथवा मनाय तेने मति कहिये. योग्य देशनेविपे अवस्थित वस्तु विनयक इंदिय मनोनिमित्त जे आत्माने अवगमविज्ञेय एटले कांईक ठेकाणे कांई वस्तु

पडी होय, तेने विषय करनारां मन तथा इंडियो होयठे, तेमां निमित्त कारण ज्ञान ठे, ते ज्ञान यथार्थ आत्माने थयुं होय तेने मतिज्ञान कहिये. एनेज आगममां अनिनिबोधिक ज्ञान कहुं ठे. तेविपे जगवान् देवर्दिह्माश्रमण ए मणे आम कहुं ठे.—“नाणं पंचविहं पन्नतं, तंजहा आजिणि बोहिय नाणं. सुय नाणं, उहिनाणं, मणपयवनाणं, केवलनाणं.” अत्र अनिनिबोधिक ज्ञाननो अर्थ आम करेलोठे—अनिउपसर्ग ठे, तेनो अर्थ अनिमुख एटले सन्मुख एवो थायठे; नि शब्दनो नियत एटले निश्चित अर्थ थायठे; एवी अनिमुख नियतके० वस्तु योग्य देशावस्थान अपेही इंडिय मनोनिमित्त स्वस्वविषयनी अपेहाए जे बोध थायठे तेने अनिनिबोधक ज्ञान कहिये.

श्रवणं श्रुतम् एटले जे संजलाय तेने श्रुत कहिये. अनिलापेहावित जे अर्थ तेने ग्रहण करवानी जे उपलब्धि विशेष हेतु होय तेने श्रुत कहिये. कंबुग्री वादिमान्, पृथुबुधोदराद्याकार, जलधारणादिक अर्थ क्रियाने समर्थ, एवी जे वस्तु ते घट शब्देकरी बोलायठे. अहीं वस्तु वाच्य ठे ने शब्द वाचक ठे, माटे उक्त वस्तु वाच्यठे, अने घट शब्द वाचकठे एवा वाच्य वाचक संबंधेकरी त्रिकाज्ञ सा धारण समान परिणाम शब्दार्थ पर्याय आलोचनानुसारी इंडिय मनोनिमित्त जे आत्मानुं अवगम विशेष तेने श्रुतज्ञान कहिये.

इंडियादिकनी अपेहाविना आत्मानेविपे जे साहात् अवधान एटले अर्थ ग्रहण थाय ठे, तेने अवधि कहिये. अने साहात् अर्थनुं ग्रहण होवायी एने प्रत्यक्ष ज्ञान पण कहेठे. यदुक्तं नंद्यऽथ्ययने—“नोइंडियपञ्चस्कं तिविहं पन्नतं, तं जहा, उहिनाणप स्कं, मनपक्कवनाण पञ्चस्कं, केवलनाणपञ्चस्कमिति.” अथ वा अथ शब्दनो अर्थ अधः एवो समजवो. एटले जेणेकरी अधो एटले नीचो वि स्तृत जे वस्तु तेने जाणीये तेने अवधि कहिये. अथवा अवधि शब्दनो अर्थ म र्यादा वाचक थायठे; एटले रूपी इव्यने विषेज जाणवानी प्रवृत्तिठे जेनी, एवी मर्यादा, उपलक्षित जे ज्ञान तेने अवधिज्ञान कहिये.

मनपर्यव ज्ञाननो अर्थ आ प्रमाणे—परि शब्दनो अर्थ सर्वतो जाव वाचक ठे. अथ शब्दनो अर्थ जाणवा वाचकठे. केमके अवन वेदन इत्यादिक शब्दो पर्याय वा चक ठे. अहीं परिअव तेनो पर्यव थायठे. तेथी मन जे सर्व थकी जाणवुं तेने मन पर्यव कहिये, अथवा मनःपर्यव ज्ञान कहिये, अथवा मनःपर्याय ज्ञान पण एनेज कहिये. त्यां एवो शब्दार्थ करिए जे संज्ञी जीवे काययोगे करी ग्रहण करेली जे

नःप्रायोग्य वर्गणाद्भव्य जेने चिंतनीय वस्तुनेविषे चिंतनीय पणे व्यापाख्यो एवो जे नोयोग, तेने मनपणे परिणमावीने जे पर्यायोनुं आलंबन कखुंठे, तेने न कहिये. तेना पर्याय एटले समस्त प्रकारे जाणवुं तेने मनपर्यव कहिए अथवा जे मन चिंतनानुगत परिणाम तेनुं जे ज्ञान तेने नःपर्याय कहिये. अथवा आत्माए करी वस्तु चिंतननेविषे व्यापाख्या जे न तेने पर्याय के० जाणे. तेने मनःपर्याय हिये. तत्संबंधी जे ज्ञान तेने मनः पर्याय ज्ञान कहिये.

केवल एटले एक, अर्थात् जे मति आदिक ज्ञाननी अपेक्षाविनानुं होय तेने केवलज्ञान कहिये. “ नष्टमिह्वाउ मच्चि एनाणे ” इति वचन प्रामाण्यात्.

आशंका— त्यादिक ज्ञान पोतपोताना आवरणना ह्योपशम जावे पण प्रगट आयठे; तो निःशेष स्वस्व आवरणनो ह्यथवाने लीधे सर्व प्रकारे सारीराते मत्यादिक ज्ञान प्रगट थवानो संभवठे. चारित्र परिणामनी पेरे जेम चारित्रावरणीय कर्मना ह्योपशमे सामायकादिक चारित्र प्रगट आयठे. अने चारित्रावरणीयनो निःशेषपणे ह्यथयाथी विशेषताथी यथाख्यात चारित्र प्रगट आयठे. परंतु केवल ज्ञान उत्प थयाथी कांश् चारित्र जतुं रहेतुं नथी. तेमज केवल ज्ञान उत्पन्न थयाथी ति तथा श्रुतादिकनो पण अज्ञाव संनवे नही. उलटुं विशेषताथी संपूर्ण प्रगट आयठे. कखुं ठे के, “ आवरण देसविगमे, जाई वि ति मइसुयाईणि; आवरण सब विगमे, कहताइ न हुंति जीवस्स. ”

उत्तर—अहीं जेम घनाघन पटलांतरित एटले मेघने आडे रहेलो जे सहस्र जानु एटले सूर्य तेनुं अपरांतरालवर्ति जे कटकुट्यादि आवरण तेना विवरांतर गत जे प्रकाश ते घटपटादिक वस्तुने प्रकाशे ठे. एटले एक तो पूर्ण जलथी नरेलो मेघ आडे आवेलो तेथी पूर्ण प्रकाश पडी शके नहीं, तेमां वली कुट्यादिक त्राटी नी नींतने आडे जे पदार्थो होय तेउनी ऊपर जेम यथार्थ प्रकाश पडी शकतां नथी. ते वस्तु केटलाएक अंगे देखाय अने केटलाएक अंगे न देखाय अथवा थोडी देखायठे, तेम केवल ज्ञानावरणीय कर्मथी आवृत जे केवल ज्ञान, नेमां अपरांतरालवर्ती मतिज्ञानावरणीय आदि. तेउना ह्योपशमरूप जे विवर पटले सूक्ष्म ठिडो, तेउमांथी गेलो प्रकाश जीवाजीवादिक वस्तुने प्रकाशेठे. ते तेथी रीते प्रकाश करतो थको मतिज्ञानादि लक्षण तेहवुं तेहवुं ह्योपशमानुं रूप अ जिधानप्रत्ये पामेठे. ते कारणमाटे जेम सकल घनपटल तथा कटकुट्यादिक आवरणनो नाश थया पठी तथाविध सूर्यनो प्रकाश नेवां अम्पट नथी थया. चिंतु

सर्वात्मपणे स्पष्टरूप अन्यरूपपणे जासेते. तेम अहीं पण सकल केवल ज्ञानावरण तथा मतिज्ञानावरणादि आवरणोनो विलय थयाथी, तथाविध मतिज्ञानादि संज्ञिक केवल ज्ञाननो प्रकाश नथी होतो, किंतु सर्वात्मपणे यथावस्थित वस्तुनो परिच्छेदक स्पष्ट अन्यरूपज जासेते. उक्तंच श्रीपूज्यैः “कडविवरागय किरणा, मेहं तरियस्स जह् दिणोसस्स; ते कडमेहावगमे, न हुंति जह् तह् इमाइंप्पि.” अन्य आचार्योए पण कह्युंते.—“मलविदमणोव्यक्ति, र्थथा नेक प्रकारतः ॥ कर्मविद्वान्मक इप्पि, स्तथानेकप्रकारतः ॥ १ ॥ यथाजात्यस्य रत्नस्य, निःशेषमलहानितः ॥ स्फुटं करूपा निव्यक्ति, विंइप्पि स्त इदात्मनः” ॥१॥ अन्य आचार्य एनुं आवी रीते समाधान करेते ते कहेते—सयोगि केवलीने विपे पण, मति श्रुतादिक ज्ञान ते, पण ते केवल फलशून्यते, तेमाटे तेनी विवक्षा करता नथी. जेम सूर्यनो उदय थया पठी पण नह्त्रादिक होयते, तोपण ते निःप्रयोजक होवथी विवक्षा करवायोग्य नथी. तेम अहींपण जाणी लेवुं. उक्तंच “अन्नेआनिणिवोहिय, नाणाईणिविजिणस्स विवन्ति; अफलाणियसूरुदये, जहेव नस्कत्तमाईणि.” अथवा केवल शब्द शुद्ध वाचकते. एटले आवरणमलकलंकपंक रहित तेने केवल ज्ञान कहीए. अथवा केवल शब्द संपूर्ण अर्थ वाचक ते. केमके, प्रथमथीज तदावरणकर्मनो निःशेषपणे नाश थयोते. तेणेकरी संपूर्ण उपनुंते तेमाटे केवल ज्ञान कहेते. अथवा केवल शब्द असाधारण वाचकते. अन्य कोइने सदृश नथी. जे सामान्य न होय तेने असाधारण कहिये, सामान्य पदार्थ ते सादृश्य होयते, तेनो ज्यां अजाव होय तेने असामान्य अथवा असाधारण कहिये. केवल ज्ञान जेवो बीजो कोई पदार्थ नथी, तेथी अनन्य सदृशते, माटे तेने केवलज्ञान कहिये. अथवा अनंतार्थ वाचक केवल शब्दते केमके, अनंतज्ञेय पदार्थोने जाणे माटे तेने केवलज्ञान कहिये. अथवा निर्व्याघातार्थ वाचक केवल शब्दते, केमके लोका लोकनेविपे क्यां पण एनो व्याघात थतो नथी तेथी केवलज्ञान कहीए. एवी रीते ए पांच ज्ञाननो शब्दार्थ जाणवो. अथवा केवलंच तत् ज्ञानंच केवलज्ञानं. यथावस्थित नूतनवज्जावि जाव स्वजाव जासि ज्ञानमिति जावना. एटले केवल एवुं जे ज्ञान ते केवलज्ञान एटले नूत नविष्य तथा वर्त्तमानकालनो यथावस्थित जाव जेथी प्रगट थाय तेने केवल ज्ञान कहिये.

आशंका—पांच ज्ञानोनो एवा अनुक्रमे करी उपन्यास करवा ' खुं कारण हतुं? उत्तर—ए पांच ज्ञानमां मति अने श्रुत ए बने ज्ञान एकत्र नखांते. केम के

एतना परस्पर स्वामी, काल, कारण, विषय तथा परोक्ष ए पांच धर्म सरखाढे. जे के जे मतिज्ञाननो स्वामीढे; तेज श्रुत ज्ञाननो स्वामीढे; अने जे श्रुतज्ञाननो स्वामी तेज “मतिज्ञाननो स्वामी. जळ मइनाणं तळ सुयनाणं, जळसुयनाणं तळमइनाणं इत्यादि, वचन प्रमाण्यात्. एते स्वामी साधर्म्ये ढे. जेटलो तिज्ञाननो स्थिति लढे, तेतलोज श्रुतज्ञाननो स्थिति ल ढे. ते प्रवाहनी पेक्षाए जो लेई ये तो अतीत अनागत तथा वर्तनरूप सर्व कालढे, अने अप्रतिपाती एक जीवनी अपेक्षाए लैये तो साधिक ठासठ सागरोप प्र एण काल ढे. उक्तंच “दोवारे विजयाइसु, गयस्स ति ए अहव ताई; अइरेगं नर नवियं, नाणा जीवाण सवधा.” एवीरीते काल साधर्म्ये ढे. तथा इंडियरूप निमित्त कारणवान मतिज्ञान ढे, तेम श्रुत-ज्ञान पण इंडिय निमित्त ढे. एवीरीते कारण साधर्म्ये पणुं ढे. तथा जे मतिज्ञानना आदेशथी सर्व इव्य विषय ढे, तेमज श्रुत ज्ञानना आदेशथी पण र्व इव्य विषय होवाथी विषय साधर्म्ये ढे. अने जेम मतिज्ञान परोक्ष ढे, तेमज श्रुतज्ञान पण परोक्ष होवाथी परोक्ष साधर्म्ये ढे. ते कारण माटे स्वाम्यादि साधर्म्ये होवाथी ति तथा श्रुत नियमथी ए त्र थन करवा योग्य ढे. तथा प्रथ ए बे ज्ञान होय तोज पश्चात् अवधि ादि बीजां ज्ञानो उत्प थाय ढे, एते अवधि ज्ञानादि थी पहेला गण्या ढे. उक्तंच “जं सामि काल एरण, विसय परोस्कत्तणेहिं तुह्नाइं; तप्रावे सेसाणिय, तेणाईए मइ सुयाई.”

शं १- ति ने श्रुत ए बे ज्ञानो ि तिज्ञान प्रथ गण्युं ने श्रुतज्ञान पढी गण्युं ते एरण कुं?

उत्तर-श्रुतज्ञान तिपूर्व ढे. प्रथ सर्व वग्रहादिरूप जो मतिज्ञान उदय पामे तो पढी श्रुतज्ञान होयढे; एते मतिज्ञान प्रथम कहुंढे. एविषे श्री जि ननइगणि क्क श्रमण ाम कहेढे- “ मइ पुवं सुय त्तं, न मई सुयपुविया वि सेसोऽयं; पुवं पाजण पूरण, जावा जं मई तस्स. ” तथा नंदि अध्ययननी चू र्णि ि पण कहुंढे- “ तेसुविउमइ पुवं सुयंति किञ्चापुवं मइनाणं कयं तप्पिउसुयंति.

शं १-स्वामित्वादिकेकरी ज्यारे ए बे ज्ञानोनुं अचेदपणुं ढे, ल्यारे बन्नेनुं एकपणुं उरेढे. केमके जो कोइ बीजो हेतु होए तो बे कहीए माटे चेदनुं कोई एरण नथी; अने चेदताना हेतु तो कहेलाढे. तेथी चेद संनवे नहीं.

उत्तर-ए आशंका युक्त ढे, केमके स्वाम्यादि चेदना हेतुनो अजाव ढे. यद्यपि स्वाम्यादिक हे समानढे तेथी अचेदता ढे, तथापि लक्षणो चेद होवाथी बन्ने जुदां

मानवां जोये ठे. ते आ प्रमाणे- मन्यते योग्योर्थोऽनयेतिमतिः एटले जेथी योग्य अर्थ जणाथ तेने मति कहिये. अने श्रवणं श्रुतं एटले जेथी संजलाए तेने श्रुत क हिये. एवीरीते लहणे करी चेद ठे. तथा हेतुफल जावेकरी चेदठे. केमके, मति ज्ञान ते श्रुतज्ञाननुं कारण ठे, अने श्रुतज्ञान मतिज्ञाननुं कार्यठे. जेना उत्कर्षाप कर्षेकरी जेना उत्कर्षापकर्ष थाय ते तेनुं कारण होयठे. जेम मृत्पिंपना उत्कर्षाप कर्षेकरी घटनो उत्कर्षापकर्ष थायठे, माटे मृत्पिंप घटनुं कारणठे, तेम अत्रेपण घणा ग्रंथो सांजल्याथी जे ग्रंथना विषय स्मरण अथवा ईहापोहादिक अधिकतर प्रवृत्ति थायठे, ते ग्रंथ स्फुटतर प्रतिजासे ठे. परंतु बीजा ग्रंथो तेवीरीते स्पष्टपणे जासता नथी, माटे मतिज्ञान ते श्रुतज्ञाननुं कारण ठे, अथवा चेदेकरीने मति तथा श्रुतनो चेद ठे. मतिज्ञान अठावीश प्रकारनुंठे, अने श्रुतज्ञान चौद प्रकारनुंठे, अथवा इंदियविजागे करी चेद ठे. श्रुतज्ञान श्रवणेंदिय प्रचवठे. अने जेपेंडीय प्रचवमतिज्ञानठे. ते पूर्वांतरगत गाथाए करी कहुंठे, यतः “सोइंदिउवलही, होइ सुयं सेसयंतु मइनाणं; सुतूणं दवसुयं, अस्करलंजाय सेसेसु.” अथवा मति ज्ञान वल्क समानठे; तेथी कारणठे, अने श्रुतज्ञान गुंठ समान ठे तेथी कार्यठे. अथवा मतिज्ञान अनहरठे; अने साहरपणठे. केमके, अवग्रह ज्ञान ते अनहर हो यठे. ते अनिर्देश्य सामान्यमात्र प्रतिजासात्मकपणे करी निर्विकल्प रूपठे. अने इहादि ज्ञान ते साहरठे, ते परामर्शादिरूपपणे अवश्यवर्णरूपठे, अने श्रुतज्ञान तो केवल साहरजठे. केमके अहरविना शब्दार्थ पर्याया लोचन पणुं उपजे नहीं. माटे मति अने श्रुतज्ञानमां चेद ठे. अथवा मतिज्ञान मूकसमान ठे, केमके, ते पोता नेज प्रत्यय उपजावेठे; अने श्रुतज्ञान ते अमूक समानठे; केमके ते पोताने तेम परने पण प्रत्यय उत्पन्न करेठे. एटले ते परने दीधुं जायठे. माटे ए वने ज्ञानमां चेदठे, यदाह जाप्यसुधांजोनिधिः “लस्कर जेयाहेऊ, फलजाव उनेय इंदिय वि जागा; वग्गस्करमूयेयर, जेयाजेउ मइसुयाणं.”

अवधिज्ञान त्रीजुं गणुंठे तेनो हेतु आ ठे-काल, विपर्यय, स्वामि तथा ला न ए चार धर्मोनुं तेउनी साथे सरखापणुं ठे. तेमाटे मति श्रुत ज्ञानांतरे अव धिज्ञान कहुंठे ते कहेठे. तेमां एक अप्रतिपाती एक जीवने मति तथा श्रुतनी पे ठे साधिक ठासठ सागरोपम कालसुधी अवधिज्ञान रही शकेठे तेथी काल साध र्थ ठे. तथा मिथ्यात्वनो उदय अथाथी जेम मति अने श्रुत विपर्यय जावने पा मेठे, तेम अवधिज्ञान पण विपर्यय जावने पामेठे. तेथी मति अज्ञान, श्रुत अ

ज्ञान तथा विचंगता पासेठे. एवी रीते विपर्यय साधर्म्ये. उक्तंच “आद्यत्रयंम ज्ञानमपिन्नवति मिष्यात्वसंयुक्तमिति” जे मति तथा श्रुत ज्ञाननो स्वामि तेज अवधिज्ञाननो स्वामि होवाथी स्वामी साधर्म्ये. तथा देवतादिक जे विचंग ज्ञान वान होयठे, तेउने ज्यारे सम्यक्कनी प्राप्ति आयठे; ल्यारे युगपत् मति श्रुत तथा अवधि ए त्रणेनो जान आयठे, माटे जान साधर्म्य ठे.

मनःपर्यव ज्ञान चोद्युं गण्युंठे, तेनो हेतु आ ठे-उद्यस्थ, विषय जाव तथा प्रत्यक् ए चार धर्मोनुं तेउनी साथे सरखापणुं ठे. जेम अवधिज्ञान उद्यस्थने आयठे, तेम मनःपर्यव ज्ञान पण उद्यस्थने आयठे; माटे उद्यस्थ साधर्म्ये. जे अवधिज्ञान रूपीड्व्य विषयकठे, तेम मनःपर्यव ज्ञान पण रूपीड्व्यविषयक ठे, तेथी विषय साधर्म्य ठे. जेम अवधिज्ञान ह्योपशमिक जावेठे. तेम मनःपर्यव पण ह्योपशमिक जावेठे; माटे जावसाधर्म्ये, तथा जेम अवधिज्ञान प्रत्यक्ठे, तेम मनःपर्यव ज्ञान पण प्रत्यक् ठे, माटे प्रत्यक् साधर्म्ये. उक्तंच “कालविव य सामि, तजान साहंम ऊवहीततो; माणसमित्तो उउम, उविसय जावाइ साहंमा ॥१॥

तथामनःपर्यवज्ञानांतरे केवलज्ञान कहुंठे ते केवलज्ञान सर्वोत्तम ठे, माटे कहुंठे अथवा अप्रमत्तयतिरूप स्वामिसाधर्म्य ठे. माटे अथवा सर्वने अवसाने जान होयठे. केम के मतिज्ञानादि चार ज्ञानो जे ठे ते वस्तुनो देशथी परिच्छेद (केटलाएक अंगो परिमाण) करनार ठे, अने केवल ज्ञान जे ठे, ते स कल वस्तु स्तोमपरिच्छेदक (एक समयने विषे विषय समूहनुं परिमाण करनारो) ठे. सर्वनुं मस्तकरूप होवाथी सर्वोत्तम ठे तेथी ठेवटे कहुं ठे. जेम मनपर्यव ज्ञान अप्रमत्तयतिने उत्पन्न आयठे, तेम केवलज्ञान पण अप्रमत्तयतिने उत्प अवाथी स्वामि साधर्म्य ठे. तथा जेने बीजा चारेज्ञान उत्पन्न थयां होय तेने नियमेकरी सर्व ज्ञानना अवसान (अंत) मां केवल ज्ञाननी प्राप्ति आयठे. माटे सर्वना अंतमां केवल ज्ञान कहुंठे. उक्तंच “अंते केवल मुत्तम, जइसामित्तावसाण जानाउइति.

एवीरीते नाममात्रे नाणाणिके० पांच ज्ञान कह्यां. हवे एउनुं सविस्तर वर्णन करतां प्रथम मति जानने प्रगट करेठे-कहेजा पांच ज्ञानोमां प्रथम मतिज्ञान अ ठावीश प्रकारेठे. एनो हवे पढीनी गाथानी साथे संबंधठे. तडमइनाणंके० तत्र मतिज्ञान प्रथम बे नेद्वे आयठे-एक श्रुतनिश्चित, बीजो अश्रुतनिश्चित. तेमां प्रायेकरी श्रुत अन्यासविना सहज ह्योपशमवशो करी जे उत्पन्न थाय तेने अश्रु तनिश्चित कहियें. ते चार प्रकारनुं ठे-उत्पात्तिकी बुद्धि, वैनयकी बुद्धि, पारिणामि

मानवां जोये ठे. ते आ प्रमाणे- मन्यते योग्योर्थोऽनयेतिमतिः एटले जेथी योग्य अर्थ जणाय तेने मति कहिये. अने श्रवणं श्रुतं एटले जेथी संजलाए तेने श्रुत क हिये. एवीरीते लक्षणे करी चेद ठे. तथा हेतुफल नावेकरी चेदठे. केमके, मति ज्ञान ते श्रुतज्ञाननुं कारण ठे, अने श्रुतज्ञान मतिज्ञाननुं कार्यठे. जेना उत्कर्षाप कर्षेकरी जेना उत्कर्षापकर्ष आय ते तेनुं कारण होयठे. जेम मृत्पिंमना उत्कर्षाप कर्षेकरी घटनो उत्कर्षापकर्ष आयठे, माटे मृत्पिंम घटनुं कारणठे, तेम अत्रेपण घणा ग्रंथो सांजल्याथी जे ग्रंथना विषय स्मरण अथवा ईहापोहादिक अधिकतर प्रवृत्ति आयठे, ते ग्रंथ स्फुटतर प्रतिनासे ठे. परंतु बीजा ग्रंथो तेवीरीते स्पष्टपणे जासता नथी, माटे मतिज्ञान ते श्रुतज्ञाननुं कारण ठे, अथवा चेदेकरीने मति तथा श्रुतनो चेद ठे. मतिज्ञान अवावीश प्रकारनुंठे, अने श्रुतज्ञान चौद प्रकारनुंठे, अथवा इंदियविनागे करी चेद ठे. श्रुतज्ञान श्रवणेंदिय प्रचवठे. अने शेषेंडीय प्रचवमतिज्ञानठे, ते पूर्वांतरगत गाथाए करी कहुंठे, यतः “ सोइंदिउवलडी, होइ सुयं सेसयंतु मझनाणं; मुत्तूणं दवसुयं, अस्करलंजाय सेसेसु. ” अथवा मति ज्ञान वल्क समानठे; तेथी कारणठे, अने श्रुतज्ञान शुंब समान ठे तेथी कार्यठे. अथवा मतिज्ञान अनहरठे; अने साहरपणठे. केमके, अवग्रह ज्ञान ते अनहर हो यठे. ते अनिर्देश्य सामान्यमात्र प्रतिनासात्मकपणे करी निर्विकल्प रूपठे. अने इहादि ज्ञान ते साहरठे, ते परामर्शादिरूपपणे अवश्यवर्णरूपठे, अने श्रुतज्ञान तो केवल साहरजठे. केमके अहरविना शब्दार्थ पर्याया लोचन पणुं उपजे नहीं. माटे मति अने श्रुतज्ञानमां चेद ठे. अथवा मतिज्ञान मूकसमान ठे, केमके, ते पोता नेज प्रत्यय उपजावेठे; अने श्रुतज्ञान ते अमूक समानठे; केमके ते पोताने तेम परने पण प्रत्यय उत्पन्न करेठे. एटले ते परने दीधुं जायठे. माटे ए बन्ने ज्ञानमां चेदठे, यदाह जाण्यसुधांजोनिधिः “ लस्कर नेयाहेऊ, फलनाव उनेय इंदिय वि नागा; वग्गस्करमूयेयर, नेयाचेउ मझसुयाणं. ”

अवधिज्ञान त्रीजुं गणुंठे तेनो हेतु आ ठे-काल, विपर्यय, स्वामि तथा ला न ए चार धर्मोनुं तेउनी साथे सरखापणुं ठे. तेमाटे मति श्रुत ज्ञानांतरे व धिज्ञान कहुंठे ते कहेठे. तेमां एक अप्रतिपाती एक जीवने मति तथा श्रुतनी पे ते साधिक ठासर सागरोपम कालसुधी वधिज्ञान रही शकेठे तेथी काल साध र्थ ठे. तथा मिथ्यात्वनो उदय थयाथी जेम मति अने श्रुत विपर्यय जावने पा मेठे, तेम अवधिज्ञान पण विपर्यय जावने पामेठे. तेथी मति अज्ञान, श्रुत अ

ज्ञान तथा विचंगता पायेते. एवी रीते विपर्यय साधर्म्ये. उक्तंच “आद्यत्रयं । ज्ञानमपिचवति मिथ्यात्वसंयुक्तमिति ” जे मति तथा श्रुत ज्ञाननो स्वामि तेज अवधिज्ञाननो स्वामि होवाथी स्वामी साधर्म्ये. तथा देवतादि जे विचंग ज्ञान वान होयते, तेउने ज्यारे सम्यक्कनी प्राप्ति आयते; ल्यारे युगपत् मति श्रुत तथा अवधि ए त्रणेनो लाज आयते, माटे लाज साधर्म्ये ठे.

मनःपर्यव ज्ञान चोथुं गएथुं, तेनो हेतु आ ठे-बद्धस्थ, विषय जाव तथा प्रत्यक् ए चार धर्मोनुं तेउनी साथे सरखापणुं ठे. जेम अवधिज्ञान ठ स्थने आयते, तेम मनःपर्यव ज्ञान पण बद्धस्थने आयते; माटे बद्धस्थ साधर्म्ये. जे अवधिज्ञान रूपीद्वय विषयकठे, तेम मनःपर्यव ज्ञान पण रूपीद्वयविषयक ठे, तेथी विषय साधर्म्ये ठे. जेम अवधिज्ञान ह्योपशमि जावेते. तेम मनःपर्यव पण ह्यायोपशमिक जावेते; माटे जावसाधर्म्ये, तथा जेम अवधिज्ञान प्रत्यक्ठे, तेम मनःपर्यव ज्ञान पण प्रत्यक् ठे, माटे प्रत्यक् साधर्म्ये. उक्तंच “कालविव य सामि, तलाज साहंम वहीततो; माणसमित्तो ठउम, ढविसय जावाइ साहंमा ॥१॥

तथामनपर्यवज्ञानांतरे केवलज्ञान ह्युंते ते केवलज्ञान सर्वोत्तम ठे, माटे कहुंते अथवा अप्रमत्तयतिरूप स्वामिसाधर्म्ये ठे. माटे अथवा सर्वने अवसाने लाज होयते. केम के मतिज्ञानादि चार ज्ञानो जे ठे ते वस्तुनो देशथी परिच्छेद (केटलाएक अंशे परिमाण) करनार ठे, अने केवल ज्ञान जे ठे, ते स

ल वस्तु स्तोमपरिच्छेदक (एक समयने विषे विषय समूहनुं परिमाण करनारो) ठे. सर्वनुं मस्तकरूप होवाथी सर्वोत्तम ठे तेथी ठेवटे कहुं ठे. जेम मनपर्यव ज्ञान अप्रमत्तयतिने उत्पन्न आयते, तेम केवलज्ञान पण अप्रमत्तयतिने उत्पन्न थवाथी स्वामि साधर्म्ये ठे. तथा जेने बीजा चारेज्ञान उत्प थयां होय तेने नियमेकरी सर्व ज्ञानना अवसान (अंत) मां केवल ज्ञाननी प्राप्ति आयते. माटे सर्वना अंतमां केवल ज्ञान कहुंते. उक्तंच “अंतं केवल मुत्तम, जइसामित्तावसाण लाजाउंइति.

एवीरीते नाममात्रे नाणाणिके० पांच ज्ञान कहुंयां. हवे एउनुं सविस्तर वर्णन करतां प्रथम मतिज्ञानने प्रगट करेते-कहेला पांच ज्ञानोमां प्रथम मतिज्ञान अ ठावीश प्रकारेते. एनो हवे पढीनी गाथानी साथे संबंधते. तढमइनाणंके० तत्र मतिज्ञान प्रथम बे जेदे आयते-एक श्रुतनिश्चित, बीजो अश्रुतनिश्चित. तेमां प्रायेकरी श्रुत अन्यासविना सहज ह्योपशमवशे करी जे उत्पन्न थाय तेने अश्रु तनिश्चित कहियें. ते चार प्रकारनुं ठे-उत्पात्तिकी बुद्धि, वैनयकी बुद्धि, पारिणामि

कीबुद्धि तथा कर्म जा बुद्धि. एविषे श्री देवादिवाचक आम कहेते:-“सेकितं मइनाणं, डुविहं मइनाणंपन्नतं; तं जहा, सुयनिस्सियं च असुयनिस्सियं च सेकितं असुय निस्सियं असुयनिस्सियं च उविह पन्नतं तं जहा, उप्पत्तिया वेणइया, कमिया परिणामिया; बुद्धी च उविहावुत्ता, पंचमानोवलपइ. ” तथा विशेषावश्यकमां पण कहुं ठे-
 “ पुवंसुय परिकम्मिय, मइस्स जं संपयं सुयाईयं; तं निस्सिय मियरं पुण, अणिस्सिअं मइ च उकंतं” तेमांजे सहेजे पोतानी मेले उपजे ते उत्पत्तिकी बुद्धि, अने गुरुनो विनय शुश्रूषा सेवाकरतां आवे ते वैनयिकी बुद्धि, कर्म करतां उपजे ते कार्मिकी बुद्धि, अने परिणाम ते दीर्घकालनुं पूर्वापर अर्थनुं अवलोकन ते पारिणामिकी बुद्धि. एनुंविशेष स्वरूप नंदीसूत्र तथा आवश्यकवृहृत्तिप्रमुख थकी जाएवुं.

पूर्वश्रुत परिकर्म्मिमत मतिना उत्पाद कालनेविषे शास्त्रार्थ पर्यायलोचन करतां जे उत्पन्न थाय तेने श्रुतनिश्चित मतिज्ञान कहिये. तेना चार प्रकार ठे-अवग्रह, ईहा, अपाय, तथा धारणा यडुक्तं “ सेकितं सुयनिस्सियं मइनाणं च उविहं पन्नतं तं जहा, उग्गहो, ईहा, अवाय, धारणा ” तेमां अवग्रह बे प्रकारनुं ठे-अंजना वग्रह तथा अर्थावग्रह ए विषे पण कहुं ठे- सेकितं उग्गहे, उग्गहे डुविहे पन्नते तं जहा, वंजणुग्गहे, अत्थुग्गहेय ” तेमां जेम प्रदीपवडे घटने प्रगट करिए, तेम जेणेकरी अर्थने प्रगट कराय तेने अंजन कहिये. कहुं ठे “ वंजिज्जइजेणढो, षडुव्वदी वेण वंजणंतं च ” अंजन ते उपकरणेंडियो जाएवी ते इंडियो पणं कदंब पुष्प, अतिमुक्त, चंड, हुरप्ररूप नानाकृति संस्थित जे श्रोत्र घ्राण, चक्षु रसना तथा स्पर्शन लक्ष्ण जाएवी. अथवा शब्द गंध, रस, तथा स्पर्शपणे परिणामने पाम्यो जे पुजल नो संघात तेने पण व्यंजन कहिये. माटे व्यंजन उपकरण इंडियो तेणेकरी व्यंजन एटले जे शब्दादिकपणे परिणामने पामेला इव्य तेनुं जे ग्रहण परिच्छेदन तेने व्यंजनावग्रह कहिये. केम के, एक व्यंजन शब्दनो लोप थयोठे. ‘ किमपीदं ’ एटले आ शुं ठे, एवो अव्यक्त (अप्रगट) ज्ञानरूप जे अर्थावग्रह थायठे, तेनी पूर्वे अत्यंत अव्यक्ततर (अतिगंनु जे ज्ञान) होय ठे तेने व्यंजनावग्रह कहिये. ते चार प्रकारनुं ठे-ते मूल पाठमांज कहुं ठे के, ‘ वंजणवग्गह च उहा ’ एटले व्यंजनावग्रह चतुर्थां ठे ते आ प्रमाणे-‘ मण नयण विणिंदिय च उक्का, मन तथा नयन ए वे विना बाकीनी चार इंडियोने आश्रयी चार जेदे ठे. एविषे श्री नंदीसूत्र मां कहुं ठे-“ सेकितं वंजणुग्गहे, वंजणुग्गहे, चडुउविहे पन्नते तं जहा, सो इंदिय वंजणुग्गहे, घाणिंदिय वंजणुग्गहे, रसणिंदिय वंजणुग्गहे फासिंदिय वंजणुग्गहे.

—शंका—मन अने नयन ए बेनी वर्जना शा माटे करी?

उत्तर—मन अने नयन ए बे प्राप्यकारी नथी, किंतु अप्राप्यकारी ठे. कारण जेनो विषय थकी अनुग्रह तथा उपघात न थाय, माटे तेने अप्राप्यकारी क हिये. प्राप्यकारी कहिए तो अनल (अग्नि) जल (पाणी) तथा शूली (शूलायुध) इ त्यादिकतुं चिंतवन अवलोकन (देखवुं) दहन (बलवुं) क्लेदन (जीजवुं) तथा पाटन (नोकीने फाडवुं) प्रमुख आशे, ते कारणथी तेने अप्राप्यकारी कहिये. तथा चक्षुशंद्रिय जे ठे ते विषय देशप्रते जाईने देखती नथी, तेस प्राप्त अर्थतुं अवलं बन पण करती नथी, एवो नियम ठे, तो पण सूर्तिमंत चंद्र तथा सूर्यना किर णोनी प्राप्ति थएथी कदाचित् तेने अनुग्रह उपघात थायठे, माटे अत्र कोईक ए चक्षुने अनुमाने करी प्राप्यकारी पण कहेठे, ते आवीरीते अनुमान करेठे—लो चनं पद्मीकृत्य, प्राप्यकारित्वं साध्यते, व्यवहितार्थानुपलब्धेः इति हेतुः रसनावत् इति दृष्टांतः । एनो जावार्थ —लोचन प्राप्यकारी ठे, व्यवहितार्थना अग्राहक हो वा माटे, रसनेंद्रियनी पठेठे, ए अनुमान समीचिन नथी, केमके, व्यवहितार्थानु प लब्धिरूप जे हेतु ठे, ते अनेकांतिकठे, एकांतिक नथी. केमके, काच, अन्नपट ल तथा स्फटिक प्रमुखनी अंतरित वस्तुने पण नयन ग्रहण करी शकेठे, कोई हेरो के, नेत्रनेविषे तैजस किरणो ठे, ते काचादिकने चेदीने अंतरित वस्तुतुं ग्रहण करती वखते प्रकाश करेठे, माटे नेत्र प्राप्यकारी होवाथी व्यवहितार्थानु पलब्धिरूप हेतु साचोठे. तेजोइअ कोई ठेकाणे पण स्वलित थतुं नथी. एवीरी ते अनैकांतिक दोषनो उद्धार करनाराने आम उत्तर दैये—महाज्वालादिकने विषे पण स्वलना दीगामां आवेठे, तो वली नेत्रोना किरणोनी स्वलना थाय तेमां शुं कहेवुं? अहीं घणी चर्चाठे पण ग्रंथ विस्तारना नयथी लखी नथी. व्यं जनावग्रहनो जघन्य काल एक आवलिकानो असंख्यातमो जाग होयठे. उत्कृष्ट थी पद्भुत्तश्वासोश्वास जेटलो होयठे, बे स्वासोद्वासथी मांकीने नवपर्यंत पद्भुत्त सं ठे. उक्तंच “ वंजणवग्गहकालो , आवलिय असंखजाग तुद्दाव; थोवो उक्तो सो पुण, आणापाणप्यद्भुत्तंति ” ॥ ४ ॥

एवीरीते चार प्रकारनो व्यंजनावग्रह कह्यो; हवे अर्थावग्रहादिक कहेठे.

अबुग्गह ईहावा, य धारणाकरण माणसेहिं वहा ॥

इय अ वीस जेयं, चउदसहा वीसहा वसुयं ॥ ५ ॥

व्याख्या—शब्दरूपादिक अथवा ते माहेला अन्यतर नेदेकरी अनिर्धारित सा मान्यरूप अर्थनुं जे ग्रहण तेने अन्नुगहके० अर्थावग्रह कहिये. अर्थात् आ कं ईपण ठे, एवं जे अव्यक्तज्ञान ते अर्थावग्रह जाणवुं. ते पांच इंद्रियोने उठुं मन एउए करी ठ प्रकारनुंठे—श्रोत्रेंद्रियार्थावग्रह, चक्षुरिंद्रियार्थावग्रह, घ्राणेंद्रियार्थावग्रह, रसनेंद्रियार्थावग्रह, स्पर्शनेंद्रियार्थावग्रह तथा मानसार्थावग्रह.

हवे—ते अर्थावग्रहीत वस्तुनेविषे जे धर्मनी गवेषणा करवी, एटले आ स्थाणु ठे किंवा पुरुष ठे? तेमां पण हमणा संध्याकाल ठे अने माहा अरण्य ठे, तेमां सूर्य अस्त थया पढी आ संध्या समये पुरुष होवानो संनव थाय नहीं. इत्यादि क व्यतिरेक धर्मनुं निराकरण करवुं अने एने पढीठ नजे ठे, तथा वक्र कोट रादि सहित ठे, इत्यादिक अन्वय धर्मनो अंगीकार करवो; एवं जे ज्ञान विशेष ते ने ईहा कहिये. ए पण पांच इंद्रियो तथा मने करी ठ प्रकारनी ठे.

तथा—ईहित वस्तुनेविषे, आ निश्चये करी स्थाणुज ठे, एवो जे बोध एटले एक को टीनो जे निश्चय तेने अपाय कहिये. ए पण पांच इंद्रियो तथा मने करी ठ प्रकारेठे.

तथा निश्चित वस्तुनेविषे अविच्युति पणे, अथवा स्मृति पणे अथवा वासनापणे जे धारण करवुं तेने धारणा कहिये. ते पण पांच इंद्रियो अने मने करी ठ प्रकारेठे.

कहेला अर्थावग्रहादिनुं कालप्रमाण आवीरीतेठे—उगह एकं समयं, ईहावा यामुहुत्त मधंतु; कालमसंखं संखं, वधारणा होइ नायवा. एवी रीते चारने ठए गुण्याथी चोवीश थाय, अने चारपूर्वे व्यंजनावग्रह कह्या, ए सर्व मली अष्टावीश नेद श्रुतनिश्चित मति ज्ञानना जाणवा. ते वली प्रत्येके विवरिने लखीयेठैयें.

कोइक पुरुषे अव्यक्त शब्द सांजळ्यो ते जाषाना पुजल ते पुरुषना कर्णमांहे पेशी ने श्रोतेंद्रियने फरश्या तेवारे अत्यंत अव्यक्तपणे जे शब्दज्ञान ते श्रोतेंद्रियनो व्यंजनावग्रह, तेपढी कोइके मुजने साद कीधो एहवुं जे अव्यक्तज्ञान ते श्रोतेंद्रियनो अर्थावग्रह, पढी ए अमुका अमुकानो सादठे एहवी विचारणाते ईहा कहीये, ए तो स्वर जेवो स्वरठे माटे अमुकनोज सादठे एहवो निश्चय करे ते अपाय, तेवार पढी तेहने घणाकाल सुधी धारी राखे ते धारणा.

कोइक पुरुषे अव्यक्त रूप दीतुं ते रूपना पुजल चक्षुइंद्रियने फरश्या नथी अप्राप्य कारी माटे एहनो व्यंजनावग्रह नहोय. देखवाने पहेले समयेज व्यक्त ज्ञानरूप चक्षुरिंद्रियनो अर्थावग्रह थाय. तेवारपढी ए स्थाणुठेके पुरुषठे? जो स्थाणु होय तो स्थिरहोय अने पुरुष होय तो हाले चाले एहवी विचारणा ते ईहा, पढी ए तो स्थिरठे

व्याख्या—शब्दरूपादिक अथवा ते माहेला अन्यतर नेदेकरी अनिर्धारित सा मान्यरूप अर्थानुं जे ग्रहण तेने अनुग्रहके अर्थावग्रह कहिये. अर्थात् आ कं ईपण ठे, एवं जे अव्यक्तज्ञान ते अर्थावग्रह जाणवुं. ते पांच इंद्रियोने ठुं मन एउए करी ठ प्रकारनुंठे—श्रोत्रेंद्रियार्थावग्रह, चक्षुरिंद्रियार्थावग्रह, घ्राणेंद्रियार्थावग्रह, रसनेंद्रियार्थावग्रह, स्पर्शनेंद्रियार्थावग्रह तथा मानसार्थावग्रह.

हवे—ते अर्थावग्रहीत वस्तुनेविषे जे धर्मनी गवेषणा करवी, एटले आ स्थाणु ठे किंवा पुरुष ठे? तेमां पण हमणा संध्याकाल ठे अने माहा अरण्य ठे, तेमां सूर्य अस्त थया पढी आ संध्या समये पुरुष होवानो संनव थाय नहीं. इत्यादि क व्यतिरेक धर्मनुं निराकरण करवुं अने एने पढीउ नजे ठे, तथा वक्र कोट रादि सहित ठे, इत्यादिक अन्वय धर्मनो अंगीकार करवो; एवं जे ज्ञान विशेष ते ने ईहा कहिये. ए पण पांच इंद्रियो तथा मने करी ठ प्रकारनी ठे.

तथा—ईहित वस्तुनेविषे, आ निश्चये करी स्थाणुज ठे, एवो जे बोध एटले एक को टीनो जे निश्चय तेने अपाय कहिये. ए पण पांच इंद्रियो तथा मने करी ठ प्रकारेठे.

तथा निश्चित वस्तुनेविषे अविच्युति पणे, अथवा स्मृति पणे अथवा वासनापणे जे धारण करवुं तेने धारणा कहिये. ते पण पांच इंद्रियो अने मने करी ठ प्रकारेठे.

कहेला अर्थावग्रहादिनुं कालप्रमाण आवीरीतेठे—उग्रह एकं समयं, ईहावा यामुहुत्त मधंतु; कालमसंखं संखं, वधारणा होइ नायद्या. एवी रीते चारने ठए गुण्याथी चोवीश थाय, अने चारपूर्वे व्यंजनावग्रह कहेया, ए सर्व मली अष्टावीश जेद श्रुतनिश्चित मति ज्ञानना जाणवा. ते वली प्रत्येके विवरीने लखीयेठैयें.

कोइक पुरुषे अव्यक्त शब्द सांजळ्यो ते जाषाना पुजल ते पुरुषना कर्णमांहे पेशी ने श्रोतेंद्रियने फरश्या तेवारे अत्यंत अव्यक्तपणे जे शब्दज्ञान ते श्रोतेंद्रियनो व्यं जनावग्रह, तेपढी कोइके मुजने साद कीधो एहवुं जे अव्यक्तज्ञान ते श्रोतेंद्रियनो अर्थावग्रह, पढी ए अमुका अमुकानो सादठे एहवी विचारणाते ईहा कहीये, ए तो खर जेवो खरठे माटे अमुकनोज सादठे एहवो निश्चय करे ते अपाय, तेवार पढी तेहने घणाकाल सुधी धारी राखे ते धारणा.

कोइक पुरुषे अव्यक्त रूप दीतुं ते रूपना पुजल चक्षुइंद्रियने फरश्या नथी अप्राप्य कारी माटे एहनो व्यंजनावग्रह न्होय. देखवाने पहेले समयेज अव्यक्त ज्ञानरूप च क्षुरिंद्रियनो अर्थावग्रह थाय. तेवारपढी ए स्थाणुठेके पुरुषठे? जो स्थाणु होय तो स्थिरहोय अने पुरुष होय तो हाले चाले एहवी विचारणा ते ईहा, पढी ए तो स्थिरठे

दि तुरीतनो नाद निन्ननिन्न सांजल्यामां आवे ठे. तेना जाणवामां एतुं आवेके, एटली नेरी ाटला संख इत्यादि वाजेठे. तेने बहु अवग्रह कहिये; कोइने अव्यक्त पणे मात्र वाजित्र वाजेठे एटलुंज सांजल्यामां आवे ठे, तेने अबहु अवग्रह कहिए.

तथा ते शब्दमां पण कोइकने मधुर मंडत्वादि बहु पर्यायोपेत जे शंखादिक ध्वनि पृथक् पृथक् घणा प्रकारे सांजल्यामां आवे तेने बहुविध अवग्रह कहिये; कोइने एक बे पर्यायोपेत ते ध्वनि सांजल्यामां आवेठे तेने अबहुविध अवग्रह कहिये.

कोइकने तुरत ते नाद जाणवामां आवे ठे तेने द्विप्रअवग्रह कहिये; कोइक ने विचारी विचारीने घणीवार पाठलथी जाणवामां आवेठे; ते अद्विप्र अवग्रह.

कोई जेम ध्वजारूप लिंगे करी देवकुल उलखायठे. तेम लिंग सहित जाणे तेने निश्रितावग्रह कहिए. कोइ उक्त प्रकारे लिंगरहित जाणे तेने अनिश्रितावग्रह कहिये.

कोइने संशय रहित संजलाय ठे, तेने असंदिग्धावग्रह कहिये; कोइने संशय सहित संजलायठे, तेने संदिग्धावग्रह कहिये.

कोइके एक वेला सांजली ग्रहण करी लोधेनुं ते सदा सर्वदा स्मरण रहे पण वीसरे नहीं तेने ध्रुव अवग्रह कहिये; अने कोइकने एकवार ग्रहण करेनुं सर्वदा रहे नहीं, तेने अध्रुवावग्रह कहिये.

एवी रीते एक अवग्रहना बार जेद ठे. तेउने पूर्वोक्त अष्टावीश जेदोथी गुणतां त्रणशेने त्रतीश जेद मतिज्ञानना आय. एविषे जाष्य पीयूषपयोधिण पण कष्टुंठे.

“ जंबहु बहुविहखिप्पा, निस्सियनिष्ठियध्रुवेयरविनत्ता; पुणरुग्गहादउतो, तं ठत्तीसत्ति सयजेयं ॥ १ ॥ नाणा सद समूहं, बहुविहंमुणइ निन्नजाईयं; बहुविह मणेगजे यं, इक्किं निऽमदुराई. ॥ २ ॥ खिप्पमचिरेण तंचिय, सरूवउतं अणिसिय म लिंगं; निष्ठियमसंसयंजं, ध्रुवमच्चंतं नयकयाइ ॥ ३ ॥ तथा एमां अश्रुत निश्रित ना चार जेद नाखीए, तो त्रणसोने चालीश जेद मतिज्ञानना आय ठे. अहीं अ र्थावग्रह एक समय प्रमाणठे. ईहा अने अपाय अंतर्मुहूर्त प्रमाणठे. धारणा संख्यात असंख्यात काल सुधी ठे. अथवा इव्य, क्षेत्र, काल तथा नाव लक्षण चार जेदे करी मतिज्ञान चार प्रकारनुंठे. मतीज्ञानी आदेश थकी सर्व इव्य जा णे, पण देखे नहीं. क्षेत्र थकी आदेशे सर्व क्षेत्र लोकालोक जाणे पण देखे नहीं. काल थकी आदेशे सर्वकाल जाणे पण देखे नहीं. नाव थकी आदेशे सर्व नाव जा णे पण देखे नहीं. ए विषे निर्दलिताऽज्ञान संजार प्रसर श्री देवर्द्धिवाचक वर कहे ठे के “तं समासउ चउविहं पन्नतं, तं जहा, दवउ, खेत्तउ, कालउ, नावउ, दवउ

आशंका-जेणे करी अनिलाप्यनाव प्रतिपादन करवाने प्रधान श्रुत कहेवाय ठे, तेमाटे अनजिलाप्य नाव पण होवा जोइए!

उत्तर-अनजिलाप्यनाव पण लोकमां अनंताठे. यदाहुः श्रीपूज्याः-“ पंनव णि १ नावा, अणंत नागोव अणजिलप्पाणं, पंनवणि णं पुण, अणंत नागो सुयनिबद्धो ॥१॥ जं चउदसपुवधरा, ठछाणगया परुप्परहुंति; तेणउअणंत नागो, पन्नवणिक्काण जंबुत्तं ॥ २ ॥ अस्कर लंनेण समा, एहिया हुंति मइविसेसेणं, तेविहुमई विसेसा, सुयनाणपंतरे जाण. इति अहरश्रुतं ॥ ३ ॥

बीजुं अनहर श्रुत ते द्वेडित शिरकंपन हस्तचालन प्रमुख, समश्याएकरी गम नागमनादिक मनना जिप्रायनुं जे परिज्ञान तेने जाणवुं. एटले कोई णस को ईने पूठे के जाई, तमारे बाहेर जवुंठे के? तेनो खथी जवाब न देतां माथुं हजा वीने अथवा हाथवती शान करीने पोतानी ना मरजी जणाववी तेथी पूठनारने तेना मनना अनिप्रायनुं परिज्ञान एटले जाणपणुं थाय तेने नहरश्रुत कहिए.

त्रीजुं संज्ञिश्रुत, ते संज्ञा त्रण प्रकारनीठे-दीर्घकालिकी, हेतुवादोपदेशिकी तथा दृष्टिवादोपदेशिकी. यदाह् जाप्यसुधांजोनिधिः “ इहदीहकालिगी का, लिगिति संना जया सुदी हंपि; संनर इनूयमिस्सं, चिंतेइय किहणुकायवं ॥१॥ जे पुण संचिते उं, इछाणिछेसु विसय वडूसु, वट्टंति नियत्तंति, सदेह परिचालणाहेउं ॥३॥ पाएण संपयंचिय, कालंमिनयावि दीहकालंता; ते हेउवायस णि, निद्धि छा हुंति स्स णि. ॥३॥ सम्मदिछी संनी, संते नाणे खउवसमियंमि; स्सनी मिहत्तं, मिदिछिवाउवएसे णं” ॥४॥ तेमां एकेम करवुं, केम थसे इत्यादिक तीत नागत घणा काल जे चिंतववुं ते दीर्घ कालिकी संज्ञा. अने जे तात्कालिक इ निष्ठ वस्तु जाणीने प्रवृत्ति निवृत्ति ते हेतुवादोपदेशिकी. अने ह्यायोपशम ज्ञानेकरी सम्यक्दृष्टी पणुं होय, ते दृष्टिवादोपदेशिकी ए त्रण संज्ञाठे, तेमां विकलेंडिय असंज्ञीने हेतुवादोपदेशिकी संज्ञा ठे. अने संज्ञो पंचेंडीने दीर्घकालिकी संज्ञाठे ते माटे सर्वत्र गममांहे दीर्घकालि की संज्ञाएकरी. संज्ञिपणुं कहिये. अने ते संज्ञीविषयक जे श्रुत तेने संज्ञिश्रुत कहिये. अर्थात् समनस्क प्राणीने जे मन अने इंडियोए करी उत्प थएलुं ज्ञान तेने संज्ञिश्रुत कहिये.

चोथुं असंज्ञिश्रुत ते मनविना मात्र इंडियोए करी उत्पन्नथएलुं जे संज्ञी श्रुत. पांचमुं सम्यक् श्रुत, ते सम्यक् दृष्टिये करी, अर्हत्प्रणीत थवा मिथ्यादृष्टि प्रणीत वाक्यादिकहुं यथावस्थित जावना अवगम थकी, एटले पदपात विनानी

वाङ्मनं मिथ्यादृष्टेर्मतिश्रुते यदाहजाण्यसुधांजोनिधिः “ सदसदविसेसणात्, न
वहेजजहिञ्जितं बलंजातं; नाणफलाजावात् मित्रदिष्ठिस्स अन्नाणं इति.

हवे आदिश्रुत, अनादिश्रुत, सपर्यवसितश्रुत तथा अपर्यवसितश्रुत ए चार जेदनुं
साथे वर्णन करेते. तथा साईयं, सपङ्कवसियं, अणार्शयं. अपङ्कवसियं इवेयं डुवालसंगं
बुद्धितिनयच्या एसाईयं, सपङ्कवसियं, अबुद्धितिनयच्याए अणार्शयं अपङ्कवसियं
तं, समासत्त चउविहं पंनत्तं तं जहा, दवत्तं, खेत्तं, कालत्तं, जावत्तं. । दवत्तं सं
मसुयं, एगं पुरिसं पडुच्चसाईयं, सपङ्कवसियं, बहवे, पुरिसे, पडुच्च अणार्शयं, अप
ङ्क वसियं स्कित्तत्तं पंचनरहाइं पंचएरवथाइं पडुच्चसाईयं सपङ्कवसियं पंचमहा
विदेहाइं पडुच्च अणार्शयं अपववसियं कालत्तं उत्सप्पिणिं अवसप्पिणिं चपडु
ङ्क साईयं सपङ्कवसियं नो उत्सप्पिणिं नो अवसप्पिणिं पडुच्च अणार्शयं अपङ्कव
सियं नो उत्सप्पिणी नो अवसप्पिणी चेति कालो महा विदेहेपुङ्गेयस्तत्रोत्सप्पिण्य
वसप्पिणी लक्षण कालाजावत् । जावत्तं जे जिया, जिएपन्नत्ता, जावाआघविङ्कंति
परुविङ्कंति पणुविङ्कंति दंसिङ्कंति निदंसिङ्कंति ते तथापडुच्चसाईयं सप वसियं खा
त्तवसियं पुणजावं पडुच्चअणार्शयं अपङ्कवसियं अहवा नवसिद्धियस्स सुयं साईयं
सप वसियं केवलज्ञानोत्पत्तौ तदजावात् नहंमिउ ठाउमठिए नाणे इति वच
नात् अनवसिद्धियस्स सुयं अणार्शयं अपङ्कवसियं इहच सामान्यतः श्रुतशब्देन
श्रुतज्ञानं श्रुताज्ञानं चोच्यते यदाह-अवसेसियं सुयं सुयनाणं सुयअनाणं च.

एनो जावार्थे आवीरीते ठे-श्रुतज्ञान सादिसपर्यवसित ठे तेमज अनादि अ
पर्यवसित पणठे ए चारेना इव्य, क्षेत्र, काल तथा जाव ए चार प्रकार थई श
के ठे-तेमां इव्यथी एक पुरुष आश्री लैये तो सादि सपर्यवसितठे. अने घणा
पुरुषो आश्री लैये तो अनादि अपर्यवसित ठे. ते आवीरीते-एक जीवइव्यने
ज्यारे सम्यक्त्वनी प्राप्ति थायठे ल्यारेज श्रुतज्ञान पामवाथी ते आदि-कहेवाय;
ने ज्यारे सम्यक्त्व मटी जाय अथवा केवल ज्ञाननी प्राप्ति थाय ल्यारे तेनो अंत
थयो कहेवायठे तेथी इव्येकरी सादिसपर्यवसित ठे; अने घणा जीवरूप इव्य
विषे विचार करिए तो अमूक जीवने सर्व करतां पहेलां श्रुत ज्ञाननी उत्पत्ति
थइ अने अमूक जीवना श्रुतनो अंत थयो एम कहेवाय नही केमके, ए नादि
अनंत कालपणे प्रवाहरूप ठे. तेथी इव्यथी अनादि अपर्यवसित पणठे.

क्षेत्रेकरी जरत तथा ऐरवतनेविषे ज्यारे तीर्थकरनो तीर्थ वर्त्तेते, ल्यारे षादशां
गीरूप श्रुत होयठे; अने ते तीर्थनो विच्छेद थयाथी ते श्रुतनुं पणविच्छेद होयठे

नेत्री सादि नपयवसित कद्रिये अने महाविदेह क्षेत्रमा तीर्थेनां विवेद नदीं. द्वावा
थी श्रुतनां विवेद पण नथी द्वानां, नेथी त्यां अनादि अपर्यवन्तिन कद्रिये.

काञ्चकरी उत्सर्पिणी तथा अवनर्पिणीनेविषे चाथे तथा पांचमे आरे श्रुतज्ञान द्वा
य, अने उठे आरे विवेद आयत्रे तेथी सादि नपयवन्तिनः; अने महाविदेह क्षेत्र
नेविषे एवुं कालचक्र नदीं द्वावाने लीथे, त्यां श्रुतज्ञानपण अनादि अपर्यवन्तिनः.

अने नावथी जय्य निदिद्या जीवने ज्यारे सम्यक्त्वनी प्राप्ति आयत्रे, त्यां आ
दि अने केवल ज्ञाननी प्राप्ति आयत्रे त्यारे अंत द्वावाथी सादि नपयवन्तिनः; अने
अजय्य निदिद्या जीव आथर्या ह्योपशमिक चावे श्रुतज्ञान अनादि अपर्यवन्तिनः.

अग्यारमुं गमिक श्रुत ते ज्यां सूत्रना सग्वा आलावा एठने पाठ दीवामां आ
वे त्यां जाणवुं ने प्राये करी दृष्टिवाइ सूत्रने विषे त्रं.

वाग्मुं अगमिक श्रुत, ते जेनेविषे अणसग्वा अहगेना आलावा द्वाय ते
जाणवुं. ते प्राये काञ्चिक श्रुतनेविषे त्रं.

तेग्मुं अंगप्रविष्ट, ने डादजांगी रूप जाणवुं. तथाहि—“अहाग्म पय नदन्ना, आया
रे दुगुण दुगुण मेसेसु; सूचगड वाण नमवा, य जगवई नायधम्मकदा॥१॥ अंगं उवान
गदसा, अंतगड अणुनगंववाइ दग्ना, पन्दावागग्गंवा विवाग सुयसिगदनं अंगं ॥३॥
परिकम्म सुनपुत्रा, पुण्डग पुत्रगयचूजिया एवं, पण दिह्तिवायज्या ॥ चउदन पुत्रां पुत्र
गयं॥३॥ उण्याय पयकांडी, अग्गाणी अंमि ठन्नवइ जग्का; विरियपवाए अन्नि, प्यवा ५
जग्केनगिय नही॥४॥ एगपकणी कांडी, पयाणनाणप्यवाय पुत्रंमिानच्च प्यवायपुत्रे, एगा
पयकांडित्तपया ॥५॥ ठवीनंपयकांडी, पुत्रयथा यप्यवायनामंमि । कम्मप्यवायपुत्रे,
पयकांडी अनिसज्जक जुया ॥६॥ पच्चक्काणनिदाणे, पुत्रेचुजनीउपय नय नदन्ना । इ
नययनदन् जुयापय, कांडीविज्जायवायंमि॥ ७ ॥ कक्काणनामधिज्जे, पुत्रंमिपयागकां
डित्ठीना । नप्यच जग्क कांडी, पयाण पाणा उ पुत्रंमि॥८॥ किग्याविजाजपुत्रे. न
वपयकांडीउविंनिनमयविउ । निगिज्जोक विंडु नाने, नदुडवाज नयपयजग्का.॥९॥

चौदमुं अंगवाह्यश्रुत, ने आवश्यक तथा दज वैकाञ्चिकादिक जाणवुं. अथानु
अग्यार अंगथी जे वाह्य उयांग प्रसुद तेने अंगवाह्यश्रुत कद्रिये. ॥ ६ ॥

गुवीर्गने श्रुतज्ञानना चौद चंद कथा; द्ये बीजा जे बीज चंद आयत्रेने कद्रने.

पवय अक्कर पय मंवाया पडिवनि नदय अणुठगो ॥

पाहुड पाहुड पाहुड, वरुपुत्राय मन्मनाग्ना ॥ ७ ॥

अर्थ-आगाथामां दश जेद कहाळे, तेउनी साथे बीजा दश ठेव्हा ससमासा के० समास सहित एटले समास शब्दथी जोडी लेवा. ते आवीरीते-पर्यायश्रुत पर्यायसमासश्रुत, अक्षरश्रुत, अक्षरसमासश्रुत, पदश्रुत, पदसमासश्रुत, संघात श्रुत, संघातसमासश्रुत, प्रतिपत्तिश्रुत, प्रतिपत्तिसमासश्रुत, अनुयोगश्रुत, अनुयोगसमासश्रुत, प्राचृतप्राचृतश्रुत, प्राचृतप्राचृतसमासश्रुत, प्राचृतश्रुत, प्राचृतसमासश्रुत, वस्तुश्रुत, वस्तुसमासश्रुत, पूर्वश्रुत, तथा पूर्वसमासश्रुत. इतिगाथाऽक्षरार्थ.

अत्र पर्याय ते ज्ञाननो अंश कहिये, यावत् शब्दे विनाग तथा पलिठेद तेने पर्याय कहिये. तेमां ज्ञानना एक अंशने पर्याय श्रुत कहिये अने ज्ञानना अनेक अंशने पर्यायसमासश्रुत कहिये. प्रथम पर्यायश्रुत, ते लब्धिअपर्याय निगोदनो जे सूक्ष्मजीव, तेनेविषे सर्व जघन्य (उठामां उठुं) रहेलुं जे श्रुतमात्र, तेथकी अन्यत्र जीवनेविषे जे एक श्रुत ज्ञाननो पलिठेदरूप अंश अथवा विनाग जे वृद्धिने पामेळे ते पर्यायश्रुत जाणवुं.

बीजुं पर्यायसमासश्रुत, ते जे श्रुत ज्ञानना बे त्रण प्रमुख विनाग पलिठेद नाना जीवनेविषे वृद्धिने पामेला दीठामां आवेळे, एवी जे जीवनेविषे श्रुतज्ञान ना अनेक अंशोनी वृद्धि होयळे, तेना स दायने पर्यायसमासश्रुत कहिये.

त्रीजुं अक्षरश्रुत, ते अकारादिक लब्ध्यक्षरोमांना जे एक अक्षरनुं जाणवुं तेने कहिये. चोथुं अक्षरसमासश्रुत, ते तेवा बे त्रण अक्षरोनुं जे जाणवुं तेने कहिये.

पांचमुं पदश्रुत, ते ज्यां अर्थनी परिसमाप्ति होय तेने पद कहेळे, तथा विन क्तपंतपदं एवी उक्ति ठतां पण अत्रे ए लक्षण ग्रहण करवुं नहीं. किंतु जेणेकरी श्रीआचारांगादि ग्रंथोनुं मान अठार हजार पदनुं कहेवाय ठे. ते लक्षण अत्रे ग्रहण करवुं. केमके तेनो षादशांगश्रुत परिमाणने विषे अंगीकार ठे. अने वली अहीं श्रुतना जेदोनुं प्रस्तुतपणुं ठे, तेथी ते पद लेवुं पण ते पदनी तथा विध आम्नायनो अनाव ठे. माटे तेनुं प्रमाण केवली जाणे एवुं जे एक पदनुं ज्ञान तेने पदश्रुत कहिये.

ठहं पद समासश्रुत, ते एवा एकथी वधारे एटले घणा पदोनुं जे ज्ञान तेने कहिए. सातमुं संघातश्रुत ते ' गइंदियकाए ' इत्यादिक गाथाए करी प्रतिपादित जे धारसमुदाय, तेनो गत्यादिक जे एक देश, तेनो पण एक देश जे नरकगत्यादिक तेनेविषे जीवादिकनी जे मार्गणा अथवा गवेषणा करियेठैये तेने संघातश्रुत कहिये. आठमुं संघातसमासश्रुत, ते बे प्रमुख गत्यादिक अवयव मार्गणानुं ज्ञान तेने कहिये.

नवमुं प्रतिपत्तिश्रुत, ते गतिआदि द्वारोनी अन्यतर ए परिपूर्ण गत्यादि द्वारेकरी जे जीवादिकनी मार्गणा करवी तेने प्रतिपत्ति श्रुत जाणवुं.

दशमुं प्रतिपत्तिसमाश्रुत, ते पूर्ववत् द्वारद्वयादिकनी मार्गणा करवी तेनेजाणवुं. अग्यारमुं अनुयोग द्वार श्रुत, ते संतपय परूवणया, दद्वपमाणं, इत्यादिक अनुयोग कहिये, ते द्वारमाना अन्यतर एक अनुयोगनुं ज्ञान ते अनुयोग द्वार श्रुत जाणवुं. बारमुं अनुयोग द्वार स अस श्रुत, ते बे प्रमुख अनुयोग द्वारोनुं जे जाणपणुं तेनेजाणवुं.

तेरमुं प्राचृत प्राचृत श्रुत ते, प्राचृतांतरवर्ती अधि ार विशेष जाणवो.

चौदमुं प्राचृत प्राचृत समास श्रुत, ते प्राचृतांतरवर्ती एकथी वधारे अधि ारोना समुदायनुं ज्ञान तेने जाणवुं.

पंदरमुं प्राचृत श्रुत, ते वस्तु अंतर्वर्ती अधि ार विशेष तेने जाणवुं.

सोळमुं प्राचृत समासश्रुत, ते वस्तु अंतर्वर्ती एकथी वधारे बे त्रण अधि ारो जे समुदाय तेने जाणवुं.

सत्तरमुं वस्तु श्रुत, ते पूर्व ाहेजो अधि ार विशेष तेने जाणवुं.

ठारमुं वस्तु स असश्रुत, ते पूर्व अंतर्वर्ती अधिकारनो समुदाय तेना ज्ञानने जाणवुं.

उंगणीशमुं पूर्व श्रुत, ते उत्पात पूर्वादि ए पूर्वनुं जे ज्ञान तेने जाणवुं.

त्रीशमुं पूर्व स अस श्रुत, ते तेमाना-एकथी वधारे बे ण पूर्वनुं जे ज्ञान तथा संपूर्ण चउद पूर्व जे ज्ञान तेने जाणवुं,

एवी रीते संक्षेपथी श्रुतज्ञानना वीश जेद ह्या ठे. एनो विस्तार जोवो होय तेणे वृहत्कर्म प्रकृतिमां जोई लेवुं. ए वीश जे श्रुत ज्ञाननाजेद ते जेवीरीते उत्तरोत्तर तीव्र तीव्रतरादि कृयोपशमथी प्राप्त थायठे तेवाज अ क्रमे कह्या ठे.

अथवा श्रुतज्ञान बीजा चार प्रकारे ठे, ते ा प्रमाणे--इव्य, हे ाल तथा नाव ते ा श्रुतज्ञानी इव्यथी उपयोगवंत थको सर्व इव्यने जाणे देखे ठे; हेत्र थकी उपयोगवंत थको सर्व हे लोकाजोक ने जाणे देखेठे, ाल थकी उपयोगी श्रुतज्ञानी सर्व कालने जाणे देखेठे, तेमज नावथकी उपयोगी श्रुतज्ञानी सर्व नावने जाणे देखे ते माटे संपूर्ण श्रुतज्ञानी ते केवली सरखो हिये. एवी रीते श्रुत ज्ञाननुं सविस्तर व्याख्यान रथुं. ॥ ७ ॥

सांप्रत (हवे) अवधिज्ञाननी व्याख्या करियै ठैये ते बे प्र ारनुं ठे. ए नव प्रत्ययिक, बीजुं गुणप्र यिक. तेमां नवप्रत्ययिक ते देव तथा नारकीडने होयठे; अने गुणप्रत्ययि ते नुष्य तथा तिर्यंचने होयठे. ए गुणप्रत्ययिक ठ प्र ारनुं ठे.

ते अर्द्ध गाथा वडे कहेते, अने गाथाना उत्तरार्द्धवडे मनपर्यव तथा केवलज्ञान कहेते.

अणुगामि वड्ढमाणय, पडिवाईयर विहा हा उही ॥ रि
नमइ विजुलमई मण, नाणं केवल मिगविहाणं ॥ ८ ॥

अर्थ-अणुगामिके० अनुगामि, 'वड्ढमाणयके०' वर्द्धमान, 'पडिवाईके०' प्रतिपाति, 'इयरके०' इतर ते अनानुगामी, हीयमान तथा अप्रतिपाति; ए 'विहाके०' (विधा) एटले प्रकार, 'ठहाके०' (षड्धा) ठ प्रकार, 'उहीके०' अवधि; ज्ञान जाणवुं, अने रिउमइके० रज्जुमति विजुलमइके० विपुलमति, एवै प्रकारे मणनाणंके०' न पर्यवज्ञान जाणवुं, तथा केवलंके० केवलज्ञान 'इगके०' एक, 'विहाणंके०' प्रकारेते. ॥ ८ ॥

अनुगामि, वर्द्धमान, प्रतिपाति, अनानुगामि, हीयमान, तथा अप्रतिपाति ए ठ प्रकार गुणप्रत्यय अवधिज्ञाननाळे. उक्तंच नंद्यध्ययने- " तं समासठं षड्विहं पन्नतं तं जहा, आणुगामियं, अणुगामियं, वड्ढमाणयं, हीयमाणयं, पडिवाई, अपडिवाई, तेमां प्रथम जे ठेकाणे अवधिज्ञान उत्पन्न अयुं होय, ते ठेकाणुं सूकीने बीजे देशांतर प्रमुखनेविषे ज्यां जाय त्यां लोचननी पठे जे साथे आवे, तेने आनुगामिक अवधि कहिये; अर्थात् ज्यांपुरुष विचरे त्यां साथे आवेते.

बीजुं जे ठेकाणे रह्यां अवधि उत्पन्न अयुं होय ते स्थानके आवे तेवारेज होय पण अन्यत्र जाय तेवारे न होय. शृंखलाबद्ध प्रदीपनी पठें ते क्षेत्र प्रत्यधि कृद्योपशमने लीधे माटे साथे न आवे तेने अनानुगामि कहिये; यदाह जगवान् श्री देवार्दिगणि कृमाश्रमणः- "सेकितं अणुगामियं, उहिनाणं, उहिनाणंतं जहा नाम एगेइ पुरिसे एगं महं जोइछाणं काउं तस्सेव जोइछाणस्स परिपेरंतेसु परिहिंममाणे परिहिंममाणे परिधोलमाणे तमेव जो इछाणं पासइ अनडगए न पासइ एवमेव अणुगामियं उहिनाणं जडेव समुपबइ तडेव संखिवाणिवा असंखिवाणिवा जो यणाइ पासइन अन्नड." नाथकारोप्याह-अणुगामिउ अणुगडइ, गडंतं लोयणं जहा पुरिसं; इयरोउनाणु गडइ, विथप्पईववगडंतं." इति. ॥

त्रीजुं जे वधे तेने वर्द्धमान कहिये. एटले शलगेली अग्निमां जेम जेम सरपण नाखता आवीए तेम तेम वधती वधती ज्वाला अती आवे. तेनी पठे यथायो ग प्रशस्त अति प्रशस्ततर अध्यवसायने लीधे, पूर्वावस्थाथी जे उत्तरोत्तर समय समय वधतुं जाय तेने वर्द्धमान अवधिज्ञान कहिये. अर्थात् प्रथम उपजती व

खते अंगुलना असंख्यातमा नाग जेटुं क्षेत्र जाणे देखे, पढी वधतां धतां यावत् अलोकाकाशनेविषे लोक जेवडा असंख्याता खंरुक देखे.

चोशुं, पूर्वे शुनपरिणामने वसे घणुं उपजे अने पढी तथाविध सा ग्रीनो अजाव अयाथी पडता परिणामे करी हानीने पामेठे तेने हीयमान अवधिज्ञा हिये. उक्तच नंदिचूर्णौ—“हीयमाणं पुत्रावन्नातं अहो होहस्समाणंति.”

पांचमुं, जे संख्याता असंख्याता योजन उत्क पणे यावत् समग्र लोक देखी ने पण पडे एटले जे आव्युं जाय तेने प्रतिपाति कहिये. यदाह—“सेकितं पडिवा इ अपडिवाइ जं तं जहन्नेणं अंगुलस्स असंखिच्चजागंवा संखिच्चजागंवा वालगंगंवा वाल पुहत्तंवा एवं लिस्कंवा जूर्यंवा जवंवा जवपुहत्तंवा अंगुलंवा अंगुलपुहत्तंवा एवंएणं अहि जावेणं विहत्तिंवा हत्तिंवा कुत्तिंवा (कुत्तिर्हस्त द्वयमुच्यते) धणुंवा गाउयंवा जोयणंवा जोयणसयंवा जोयणसहस्संवा संखिच्चणिया असंखिच्चणिया जोयणसहस्साइं उक्कोसेणं लोमं पासित्ताणं परिवडिच्चसेत्तं पडिवाइ.”

ठतुं, जे उत्प यथा पढी ह्णीणताने न पामे, ते लोकसमग्र देखीने लो ना एक प्रदेशने देखे तेने अप्रतिपाति कहिये. ए अवधिआव्युं जाय नहीं.

आशं १—हीयमान ने प्रतिपाति ए बन्नेनां लक्षणां तो सरखां ठे ते तां दां ताववानुं शुं ऱरण ठे ?

उत्तर—जे पूर्वावस्थायी हलवे हलवे घटतुं जाय एटले ह्णीणताने पामे ते ही ान हेवायठे; ने जे विध्यात प्रदीपनी पठे एक ालने विषेज निूल आय ठे ते प्रतिपाति कहेवायठे. ए विशेष ठे.

ए वधिज्ञान जे ठे, ते अनंत इव्य या जावनो विषय ठे, तेशी तारतम्य वि वहायें री तेना नंत चेद ठे. ने असंख्येय क्षेत्र तथा ालनो विषय होवा थी तेना तारतम्यतानी विवहाए करी असंख्य चेद ठे. अथवा अवधिज्ञानना आ

र प्र ऱर ठे—इव्य, हे , काल तथा जाव तथा चाह. “ तं समासउ चउव्विहं प तं, तं जहा, दवउ खेत्तउ कालउ जावउ दवउणं उहि ाणी जहन्नेणं अणंताइ रूवि दवाइं जाणइ पासइं उ ासेणं सबरूवि दवाइं जाणइ पासइं खिच्चउणं उहि ाणी जहं णं अंगुलस्स असंखेच्चजागं उ ासेणं असंखिच्चइं अलोए लोय प्प ाण मित्ताइं खंमाइं जाणइ पासइ कालउणं उहि ाणी जहं णं आवलियाए असं खिच्च जागं उक्कोसेणं असंखिच्चउ उस्सप्पिणी अवसप्पिणी अतीयंच अणागयंच ालं जाणइ पासइ जावउणं उहिन्नाणी जहन्नेणं वि अणंते चावे जाणइ पासइउ

कौसेणंवि अणंते जावे जाणइ पासइ सव्वजावाणं अणंत जागं” इत्युक्त मवधिज्ञानं.
 एनो जावार्थे आ ठे—ए अवधिज्ञानी इव्यथी जघन्यपणे अनंतरूपी इव्यने जाणे देखे अने उत्कृष्टपणे सर्वरूपी इव्यने जाणे देखे ते इव्यावधि खेत्रथकी जघन्यपणे अंगुलनो असंख्यातमो जाग जाणे देखे अने उत्कृष्टपणे अलोकाकाशनेविषे लो व प्रमाण असंख्याता खंनने जाणे देखे ते क्षेत्रावधि; कालथकी, जघन्यथी आवलि कानो असंख्यातमो जाग जाणे देखे ने उत्कृष्टपणे असंख्यात उत्सर्पिणी वस र्पिणी लगे अतीत अनागतकालने जाणे देखे ते लावधि; तथा जाव थकी जघ न्यपणे नंत जावने जाणे देखे ने उत्कृष्टथी पण अनंता जावने जाणे देखे ते जावावधि ज्ञान जाणवुं. एवी रीते वधिज्ञान कहुं. विजंगज्ञान ते मिथ्यात्वीने होय, ते माटे लीन ठे, अवलुं सवलुंजाणे पण ते अवधि ज्ञाननीज जातीठे. ते माटे एकत्र जाणवुं. इति ॥

हवे मनः पर्यायज्ञान कहेठे. एना बे प्रकार ठे—एक रुजुमति, बीजुं विपुल ति. तेमां एणे घडो चिंतव्योठे एटलुं सामान्यपणे मननो अथ्यवसाय ग्रहे तेने रुजुमति कहिए. यदाह— रिउसामन्नं तंम्म,त्त गाहिणी रिउमई मणोनाणं; पायं विसेस विमुहं घडमित्तं चितियंमुणइ, तथा एणे घटचिंतव्योठे ते इव्यथी सुवर्ण नो ठे, क्षेत्र थकी पाडलीपुरनो निष्प , काल थकी शीतकालनो, अने जाव थ की पीतवर्ण सुकुमाल इत्यादि विशेष ग्राहिणी मति ते विपुलमति कहिये. एटले सामान्य ग्राहिणी मतिते रुजुमति कहिये; अने विशेष ग्राहिणी मतिते विपुलमति;

अथवा मनःपर्यायज्ञान चार प्रकारनुंठे—इव्य, क्षेत्र, काल तथा जाव; ए चारे जेदे करी. उक्तंच— “तं समासउ चउव्विहं पन्नत्तं तंजहा, इव्वउ खेत्तउ कालउ जाव उ । इव्वउणं रिउमईणं ते अणंत पएसिए खंधे जाणइ पासइ । तेचेव विउलमई अप्पहियतराए विमल तराए जाणइ पासइ.

एनोजाव—इव्यथकी रुजुमती अनंतप्रदेशी अनंता स्कंध जाणेदेखे अने विपु लमति तेहिज स्कंध कांडक अधिकेरा विशुद्धपणे जाणेदेखे क्षेत्रथी रुजुमती नीचे रत्नप्रजा पृथ्वीनुं कुल्लक प्रतरलगे अने उंचुं ज्योतषीना उपरे तल लगे तिरळुं ठी दीप, बे समुद्र, पन्नर कर्म, नूमी त्रीश, अकर्मनूमी अने उपन्न अंतर दीपनेविषे संझी पंचेडीअपर्याप्ताना मनोगत जाव जाणे देखे अने विपुलमति तेहिज क्षेत्र अढी अंगु ले अधिक देखे, अने विशुद्धदेखे. काल थकी जघन्यपणे रुजुमति पव्योपमनो संख्यातमो जाग अने उत्कृष्टपणे अतीत अनागत जाणे देखे अने विपुलमति ते

हिज अधिकेरो अने विद्युदतर जाणे देखे. नावथकी ऋजुमति अनंतानाव जाणे देखे, सर्व नावनो अनंतमो जाग जाणे देखे, अने विपुलमति तेहिज अधिकेरो अने विद्युदपणे जाणे देखे. यदाद्बुधतुर्दशप्रकरणशतप्रासादसूत्रधार द्व्यश्री हरिजसूरि पादानंदिवृत्तौ—“इहाऽधोलौकिक ग्रामान्, तिर्यग् लोकवार्त्तिनः नोगतां स्वसौजावान् वेत्ति त र्त्तिनामपि ऊर्ध्वंयावज्ज्योतिश्चक्रस्योपरितलं । तिरियं जाव अंतो मणुस्स खित्ते अद्वाइवेसु दीवेसु दोसुयसमुद्देसु पन्नरससु कम्मजूमीसु तीसाए अकम् जूमीसु ठप्पन्नाए अंतरदीवेसु सन्नीणं पंचेदियाणं पच्चगाणं नोगए नावे जाणइ पासइ । तंचेव विउलमई अद्वाइवेहिं अंगुलेहिं अप्रहियतरयं विसुदतरयं खेतं जाणइ पासइ ।

हवे केवल ज्ञाननुं स्वरूप कहेते—केवलज्ञान उत्पन्न अतांज सम लोके सर्व पदार्थोना इव्य, क्षेत्र, काल तथा जाव समकाले जाया । तथा दीठा । आवी जायते; माटे केवलज्ञान मिगविहाणंके० एकज प्रकारनुं कहुंते. ॥ ७ ॥

एवी रीते पांचेज्ञानोनुं वर्णन री; हवे पांचे ज्ञानोनां आवरण हेते.

एसिं जं आवरणं, पडुच्चचक्रुस्स तं तथावरणं ॥ ८ ॥
सण च पण निदा, वित्ति समं दंसणावरणं ॥ ९ ॥

व्याख्या—एसिं के० ए ति प्र ख पांच ज्ञानोनुंज जे आवरणं के० ताद करे तेने ज्ञानावरणीय कर्म कहिये जेम चक्रुस्स के० नेत्रोनी ङे पडु के० पाटो बांधवाथी दृष्टिना विषय पदार्थने जोवामां हरकत पडेते; ते मति ज्ञानादि ना विषय पदार्थने जाणवाने जे हरकत करे तंके० ते तथाके० ते आवरणं के० आवरण हेवाय ते. ते आवीरीते—जेम च अति निर्मल ठतां पण जो घन (साधारण घट्ट) घनतर (ईक वधारेघट्ट) तथा घनतम (अतिघट्ट) एवं पडुं आडुं आवे तो मंद (थोडुं) दतर (वधारेथोडुं) मंदतम (अतिथोडुं) दीठामां आवे. ते म आ जीव ज्ञानावरणीय कर्म करी घन घनतर तथा घनतमपणे आवरायो ठतां शरदू रुतुना निर्मल चंडमानां स्वह किरणोनुं पण मंद मंदतर तथा मंदतम ज्ञान थाय ते; माटे पटनी उपमाए ज्ञानावरणी कर्म कहेवायते. ते आवरणनुं सामान्यपणे एक रूप ते. पण पूर्वे मतिज्ञानना जे अने नेद ह्या तेथी मति आवरणी कर्मना पण तेटला नेद जाणवा. अने जेटला श्रुतज्ञानना नेद कह्याते, तेटलाज नेद श्रुतज्ञानावरणीय कर्मना थायते. तथा पूर्वे जे अधिज्ञानना नेदनो समूह क

ह्यो तेउने आवरण करवाना स्वजाववाळुं जे कर्म ते अधिज्ञानवरणीय कहेवायठे. तथा वे नेदोए करी पूर्वे मनःपर्यव ज्ञान कहुं तेने आवरण करवाना स्वजाववाळुं जे कर्म ते मनपर्यवः ज्ञानावरणीय कहेवायठे. तथा पूर्वे प्ररूपित स्व रूपवाळुं जे केवल ज्ञान तेने आवरण करवानो जेनो स्वजाव होय. तेने केवलज्ञानावरणीय कहेवुं. उक्तंच वृहत्कर्मविपाके— “सरउगगय ससिनिम्मल, तरस्त जीवस्त ढायणं जमिह; नाणावरणं कम्मं, पडोवमं होइएवंतु. ॥ १ ॥ जह् निम्मला वि चस्कू, पडेण केणावि ढाश्यासंति; मंदं मंदतरागं, पिब्बइसा निम्मलाजइवि. ॥ ३ ॥ । तह मइ सुय नाणावरण अधि मण केवलाण आवरणं; जीवं निम्मल रूवं, आवरइ इमेहिं नेएहिं. ॥ ३ ॥ पांच ज्ञानना नेदे करी पांच उत्तर प्रकृतिरूप जे ज्ञानावरणीय कर्म, तेणे करी निष्पन्न ते सामान्य ज्ञानावरण मूल प्रकृति कहेवायठे. जे म पांच आंगलीउए करी एक सुष्टी निष्पन्न थायठे; मूल, ढाल, पत्र तथा शाखाआदि समुदायथी जेम एक वृक्ष निष्पन्न थाय ठे; अने घृत, गोल तथा कणिकाए रि जेम लाडु निष्पन्न थायठे, तेम मूल पांच प्रकृतिए करी सामान्य ज्ञानावरणीय म प्रकृति निष्पन्न थायठे; तेमज एकएक ज्ञानावरणनी उत्तर प्रकृतिउए करी ते ते ज्ञानावरण विशेष निष्पन्न थाय ठे. एवीरीते पांच प्रकारनुं ज्ञानावरणीय कर्म कहुं.

हवे नवप्रकारनुं दर्शनावरणीय कर्म कहेठे.— गाथामां दर्शनावरणी पदने ठेकाणे काव्य रचनाने लीधे मात्र दंसण शब्द ठे. तेथी आखुं पद जाणी छेवुं. जेमके, नीम शब्दना उच्चारथी नीमसेन जाणी छेवायठे; तेम ए पण जाणी छेवुं. ते वास्ते शास्त्रोमां कहुं ठे के पदना एक देशथी आखा पदनो उपचार थायठे. एरीते दंसणचव ए शब्दे करी दर्शनावरणी चतुष्क जाणी छेवुं. दृष्टिनें दर्शन कहेठे. अथवा जेणे करी वस्तुनुं सामान्यरूप देखाय अथवा परिमाण थाय तेने दर्शन कहिये. तेने आढादन करवाना स्वजाववाळां जे कर्म ते दर्शनावरणीय कर्म कहेवायठे. तेउनुं जे चतुष्क ते दर्शनावरणचतुष्क कहिये. तथा ‘पण निद्दा’ एटले पांच निडाउ. तेनेविपे चैतन्य कुत्सित एटले अविस्पष्टपणाने पा मेठे तेने निडा कहेठे. तेना पांच प्रकार आ ठे—निडा, निडा निडा, प्रचला, प्रचला प्रचला, तथा स्त्यानार्दि (थीण-धी) एतद्रूप पांच निडाने निडा पंचक हेठे. एवीरीते चार दर्शनावरणी अने पांच निडा ए नव प्रकारनुं दर्शनावरणीय मीठे. ए दर्शनावरणीय कर्म केवुंठे, ते कहेठे—‘ वित्तिसमं ’ वेत्री एटले पोलीआ समा न ठे. एने प्रतिहार पण कहेठे. जेम कोईमाणसने राजानी पासे कामे जवुं होय

॥ श्री पर गुरुच्यो न : ॥

॥ अ ॥

॥ श्री यशःसो कृत बालावबोधसहित श्री देवेंद्रसू ॥
॥ रिविरचित कर्मग्रंथ प्रारंभः ॥

॥ अ ॥

॥ प्रथम कर्मविपाकनामा कर्म ग्रंथः प्रारभ्यते ॥

॥ दौ बालावबोध रविहितं मंगलाचरणम् ॥

॥ शुभ वृत्तम् ॥

ऐदवीथ लां शौं गी, सहस्रौदर्यशालिनीं ॥

हित ला वि लां, स्मरामोतस्तमोपहाम् ॥ १ ॥

॥ आर्यावृत्तम् ॥

मेविपा विष्कृ, स्वसंविदे विश्ववन्द्य निवं ॥

वीरं मेविपाके, टबार्थलिखनश्रमं कुर्वे ॥ २ ॥

ते सं संतु संतः, संततमतयोऽपरात्महितनिरताः ॥

विमली रुते वलय, दितश्रीर्यद्यशस्तो : ॥ ३ ॥

केचित्परात् संवि, द्वि लावि लाः जौ खलायंते ॥

तेच्यो न पि नीतिः, संतः संतोषना श्रेत् ॥ ४ ॥

॥ श्री त्पर रुच्यो न : ॥ श्री रस्वत्यै न : ॥

हवे प्रथ गा यें तां, जी देवतानी ह दि तिपादन रेठे.

॥ मूल गा ॥

सिरि वीरजिणं वंदिय, र विवागं स स बु ॥

गीरइ जिण ह हिं, जेणं तो नसए म्म ॥ १ ॥

अर्थ—(सिरि कें) हाप्रातिहार्यरूप बाह्यलक्ष्मी तथा केवलज्ञानादि
क अंतरंग लक्ष्मी, तेणे री सहित अथवा चोत्रीश अतिशयरूप लक्ष्मीये करीने

बाह्य शोभायमान ठे अने अन्यंतर, केवल तीर्थकर प्रतिज्ञानरूपिणी लक्ष्मीयें करी शोभायमानठे, एवा (वीरजिणं के०) श्रीमहावीर जिन. वीर एटले कर्मशत्रुनें विदारे तथा तपें करीने बिराजेठे ते जणी श्रीवीर कहेतां चरम तीर्थकर, ते प्रत्ये (वंदिय के०) वांदीने मन, वचन, आयें न यइने. एटले ग्रंथारंजे समुचि तेष्टदेवतास्तुतिरूपमंगलाचरण कइं.

(कम्म के०) कर्मनो (विवागं के०) अनुनव तेनुं जणावनारुं जें शास्त्र ते कर्मविपाक कहियें, तेने (समासउ के०) संक्षेपें करी एटले थोडे शब्दें अर्थ घणी जणाय, ते परें (ङ के०) कहीश एटले संक्षेपरुचि जे जीव, ते महोटां शास्त्र जणवाने आलसु, थोडा अक्षरें घणुं ज्ञान वांठे तेने निमित्तें कहीश. एटले अहीं अधिकारी तथा प्रयोजन,आठ कर्म स्वरूप ते विषय, अने संबंध.ए चारे देखाडयां.

हीं जे कर्मनो विचार, ते अनिधेय. अने अनिधायक, ए-वचनरूप ग्रंथ. तिहां वाच्य वाचक ए संबंध जाणवो. संक्षेपरुचि एना अधिकारी जाणवा. संक्षेपें व्युत्पत्ति ए साहात्प्रयोजन अने परंपराप्रयोजन मोह. ए चारवानां ग्रंथ जणावा सांजलवानो प्रवृत्तिनां हेतु देखाडयां. एम निःप्रयोजनादि शंका टालीने, हवे कर्म ए शब्द व्युत्पत्तिलक्षण कहेठे.

व्यवहारनयें (जेणं के०) जे कारण माटे (जिणं के०) जीवें पांच मिथ्यात्व, बार अविरति, प िश कषाय, अने पंदर योग, ए सत्तावन बंधना (हेउहिं के०) हेतुयें करी तथा “ पक्षिणीयत्तणनिन्हव ” इत्यादिक विशेष हेतुयें करी (कीरइ के०) करीयें, नीपजावीयें, (तो के०) ते कारण माटे ए नाम (कम्मं के०) कर्म (जसुए के०) कहेवाय. एटले अंजनकूपलीनी परें अनंतानंत कर्मपुजलें न । जीवलोकमांहे ए जीवनी कषायादि चीकणतायें, जेम तेल चोप डेले शरीरें रजोमल लागे, तेम नंतानंतकर्मवर्गणाथी असंख्याता आत्मप्रदेश वीटाय, तेणे करी ज्ञानादिक आत्मगुण अवराय तेशी जीव, मलिनरूप हेवा य. जेम दूधमांहे पाणी मले तथा लोहमां अग्नि मले, तेम सर्वात्मप्रदेशें कर्मद लनुं मलवुं होय. ते कर्मबंध नाम, सत्ताव बंध हे यें री करियें, बांधीयें. जीवें, तेजणी एनुं कर्म एवुं नाम कहियें. ए जावार्थेठे. ए कर्म,पुजलरूपीठे, ते ज णी मूर्त्तिमान् जाणवुं तथा प्रवाहरूपें अनादि जाणवुं, केम के जो कर्मनो संबं ध जीवने प्रथम थयो, एम मानियें तो कर्मरहित जीवने पण कर्मसंबंध मानवो जोइयें. एम मानतां थकां दुष्करतपश्चरणादिकें करी सकलकर्मह्य करी सिद्ध थ

या : तेने पण कालांतरं वली कर्मसंबंध थातो केम निपेधाय ? तेवारें ते कर्मह्य निमित्त हुष्करक्रिया करीयें ते पण व्यर्थ आय. ते माटे ए दूषण टालवाने अर्थे प्रवाहरूपे जीवनी साथें कर्मसंबंध अनादि मानीयें.

तथा सुवर्णादिक धातुने पापणनो अनादिपणे मजसंबंध, तीव्रअग्निसंयोगं वले, सुवर्णं निन्न आय. तेम जीवने पण अनादिकर्ममजसंबंध, शुक्लध्यानरूप तीव्र अग्नि संयोगं टले, अने सहजस्वरूप शुद्धात्मरूप प्रगट आय. ते परमात्माने पढी वं धहेतुना अजावे कर्मसंबंध न आय, अनंतकाल सुधी ते शुद्धात्मरूप रहे, निःकर्म ने कर्म न लागे ॥ इति प्रथमगाथार्थः ॥ १ ॥

हवे ते कर्म, केटला प्रकारें ठे, ते कहेठे.

पयइ विइ रस पएसा, तं चउहा मोअग्रस्स दिंठता ॥

मूलपगइ ष उत्तर, पगइ अडवन्न सयजेअं ॥ ७ ॥

अर्थ—(पयइ के०) प्रकृतिबंध एटले स्वभावबंध (विइ के०) स्थितिबंध ते कालमान (रस के०) रसबंध (पएसा के०) प्रदेशबंध. ते कर्मदलनुं मान (तं चउहा के०) ते कर्म, चतुर्था एटले चार जेठें (मोअग्रस्सदिंठता के०) मोडक ए टले जाडवाने दृष्टांतें जाववो (मूलपगइ ष के०) ए कर्मनीमूलप्रकृति ज्ञानवर्णादि आव होय. (उत्तरपगइ के०) एना विशेषजेठ ते उत्तरप्रकृति, ते मतिज्ञानाव र्णादिक ए सर्व आवे कर्मनी मलीने (अडवन्नसयजेअं के०) एकशाने अभाव न जेठें होय ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ १ ॥

ते कर्म, जेनो व्युत्पत्तिलक्षण अर्थ. प्रथम गाथामध्ये कह्यो ते, (चउहा के०) चार जेठें जाणवो. ते चार जेठे कहेठे. त्यांजे स्थिति, रस, प्रदेश अने बंधनां समु दाय ते प्रथम प्रकृतिबंध जाणवो. अने ते प्रकृति.बांधी धकी एटला काल सुधी रहे. एम कालनुं मान, ते बीजो स्थितिबंध जाणवो. तथा जे कयाधिक अध्यवत्ताय विजे पें ग्रह्या जे कर्मदल, तेनो देशघातीयो रस अने सर्व घातीयो रस, अयातियो रस. तथा अशुज प्रकृतिनो रस, लीं वडानी परें कडवो अने शुज प्रकृतिनो रस दूधनी परें मीजो. ते त्रीजो रसबंध जाणवो. तथा स्थितिरस ते निरपेह जे कर्मदलनुं ग्रहबुं योगनैमि त्तिक, ते चोथो प्रदेशबंध जाणवो. ए चार प्रकारें कर्मबंध जाणवो. तेमज प्रथम उदय, बीजो उदीरणा, त्रीजो संक्रम. चोथो निश्चत्त, पांचमो निकाचना. उष्टो उह र्चना, सातमी अपवर्तना. अने आठमी उपशमनादिकरण पण चार चार प्रकारें जा

एवां. ए कर्मस्वरूप पण विवह्यायें री चार प्रारें होय. अहीं बालने समजाववा निमित्तें लाडवानो दृष्टांत दे लाडवो. जेम गोइए लाडवो ि टुनो बनावेलो होय ए टले शुंठ, पींपर ने री, एने त्रिकटु कहियें. कटुप्रमुख चीज, वायुने टाले एवा इव्यथकी नीपनो जे लाडु, ते ि वा हरवानो स्वजाव होय. ते ज शीतल इव्यें नीपन्यो लाडु, तेमां पित्तहरण रवानो स्वजाव होय, एने प्रथम प्रकृतिबंध कहियें. तथा कोइएक मोद एक दीवस सुधी, कोइ पद्द सुधी विणसे नहीं; एतुं कालमा न, ते बीजो स्थितिबंध कहियें. वली तेहीज लाडवानो रस, कोइनो मीठो, कोइनो अत्यंत मधुर, कोइनो कडवो, कोइनो कषायेलो. इत्यादिक रस होय ते त्रीजो रसबंध कहियें. तथा कोइ लाडवो शेर प्रमाण, कोइ अर्द्धशेर प्रमाण, कोइ पाजोर प्रमाणें स दलमान, ते चोथो प्रदेशबंध कहियें. एम दृष्टांत देखाडी दार्ष्टीतिक कर्मने विषे जोडियें.

जे कर्मदलनो ज्ञान आवरवानो स्वजाव, ते प्रथम ज्ञानावरणीयकर्म. दर्शन आवरवानो स्वजाव, ते बीजुं दर्शनावरणीय कर्म. जाशुज वेदवानो स्वजाव, ते त्रीजुं वेदनीयकर्म. हिताहित विकल रवानो स्वजाव, ते चोथुं मोहनीय कर्म. हड नीजेवो स्वजाव, ते पांच आः कर्म. इत्यादि बद्धा मोंविषे जाणीजेतुं. ए मूल प्रकृति आव, ते उत्तरप्रकृति एकशोने आछावन होय, ए प्रकृतिबंध जाणवो. तथा कोइएक प्रकृतिबंधी थकी वीश कोडाकोडी सागरोपम सुधी रहे, कोइए त्रीश को डाकोडी सागर सुधी रहे, ए स्थितिबंध जाणवो. तथा कोइएक कर्मनो रस डवो तथा घातिउ, कोइएकनो घातिउ तथा मीठो, एक ठाणीउ, वेठाणीउ, इत्यादिक रसबंध जाणवो. तथा कोइएक कर्म मंद, मन वचन कायायोगयोगें करी अल्पप्रदेशिक होय, पातला होय अने कोइएक उत्कटयोगें करी बहुप्रदेशिक स्थूल होय. ए प्रदेशबंध ॥३॥

ए चार जेद मध्ये पण प्रथम प्रकृतिबंध क गो, तेमाटे ते प्रकृतिना मूल जेद आव ठे, तेनां नाम अ कर्में त्रीजी गाथायें कहेठे.

इह नाण दंसणावर, ए वेअ मोहानु नाम गोआणी ॥

विग्धं च पण नव डु अ, छवीस च तिसय डु पण विहं ॥३॥

अर्थ—(इह के०) अहीं (नाण के०) ज्ञान ते एपर्यायें री वर नो नि एय, (दंसणावरण के०) बीजुं दर्शनसामान्यावबोध आवरणठे. (वेअ के०) त्रीजुं वेदनीयकर्म. (मोहाउ के०) चोथुं मोहनीयकर्म ने पांच ि ; कर्म (नाम के०) ठहुं नामकर्म (गोआणी के०) सातुं गोत्रकर्म (विग्धं च

के०) १० राय म. । प्रथमज्ञानावरणीय म । तिज्ञा । वरणादि (प
ए के०) पांच जेद ठे. । जिा दर्शनावरणीय मना । र, दर्शनावरण । पांच निज्ञा
लीने (नव के०) नव जेद ठे. त्रीजा वेदनीय मना शाताने अ । ता ली (के०)
बे जेद ठे. चोश्चा ।ोहनीय कर्मना दर्शन ।ोहनीय ए, ने चारि ।ोह । प । शि
लीने (छवीस के०) अछावीश जेद थाय. ए चारे मना चुम् । लीश जेद थाय.
पांचमा आयुः कर्मना देवायुः प्र ख (चउ के०) चार जेद थाय. एवं अ ता लीश,
छा नामकर्मना गत्यादिक प ।ोत्तर तथा पिंरुप्रकृति अछावीश लीने (तिसय
के०) ए शोने ए जेद थाय. सातमा गोत्रकर्मना उंच नीच जेदें री (के०)
बे जेद थाय. अथा । अंतरा कर्मना (पणविहं के०) पांच जेद. ए सर्व लीने ।
उ मूल प्रकृतिना जेदना एकशोने अछावन उत्तरप्रकृतिजेद थाय ॥ इत्यह्वरार्थः ॥३॥

जाणवुं ते ज्ञान अथवा जाणीयें सा । न्य विशेषात् वस्तु । हे ना ,
जाति, ए, त्रि यादिक विशेषयोजनासहित वस्तुस्वरूप जाणीयें, ते माटे एने
ज्ञान कहियें. जे पुरुष, नामें चै , जाति । ए, गुणें । जो, परि । एं दीर्घ,
संख्यायें ए , ए जण जण विशेषें वर नि-दारीयें, ते ज्ञान हियें. तथा
देख ' अथवा देखीयें जेणे री, ते दर्शन. । न्य विशेषात् वस्तुने विषे सा
। न्यांज्ञें ना , जाति, ए, त्रि यादि विशेषयोजनारहित ।ोइए वस्तु धर्मो
ठे एवो व्य बोध, ते बीजो दर्शननिरा । रउपयोग जाणवो. ए ब् आग
ल आवरण शब्द जोडीयें, एटले ज्ञानने । वरे, ते प्रथ ज्ञानावरणीय म.
ने जे दर्शनने । वरे, ते बीजुं दर्शनावरणीय म. जेणे री जलुं, नूंमुं, सुख, :
ख वेदियें. तेमाटे ते ' ना वेदनीय म । । हियें. जे । हे ' । वे, जे ए । र्य
। धे जने हित, किंवा हित अज्ञे ? इत्यादिक सम्यक् विचारणारहित आत्माने
पण जेणे रीकरे, एटले हितना हे जे प र्काणादिक ते : खदायक जाणीने ते
नो । ग ।ो जाय अने अहितना हेतु जे विषयादि ते हितबुद्धियें ग्रह्या
जाय, ते ।ोहनीय म चोशुं जाणवुं. तथा जे । नवशी बीजा नवने विषे उदय
आवे, तेने । युः म हियें. य पि बीजा पण कर्म नवांतरें उदय आवेठे अने
ते नवमां पण उदय । वेठे ने ए । युः कर्म तो ते नवमां उदय न आवे, परंतु
वश्य पणे बीजे नवेंज उदय आवे, ए नियम जणाव्यो. ए पांचमुं आयुः कर्म. तथा
गतिजात्यादिक उदयिक पर्यायें करी जीवने नमावे, शु-दस्वरूपने पण नारकी
तिर्यच एकेंद्रिय इत्यादिक हीन नामें करी सहित जणावे, तेनणी ए नामकर्म ठहुं जा

एवुं. तथा उच्च एटले एाश्रयपणे अने तेथ री विपरीत ते नीच जाणवुं. एवे शब्द करी बोलावीयें, ते नाम गोत्र म सातमुं जाणवुं. तथा जेणे री विशेष दान, लाज, जोग, उपजोग, वीर्यादिक जे आत्मानी लब्धिठे तेने हणीयें ते नणी ए वि कर्म ठा कहीयें.

हवे ए आठे मनी संगति हीयें ठैयें.

१ अहीं ज्ञान, दर्शन, ते जीवुं स्वरूपठे. जे नणी उपयोगलक्षण आठ । ह्यो ते ने आश्रयें कर्मविचार तेमां पण सकल शास्त्रविचार ज्ञानथी प्रवर्त्ते, लब्धि पण सध ली ज्ञानोपयोगें उपजे, मोहगमन पण केवलज्ञानोपयोगयुक्तने होय, ते माटे ज्ञाननी प्रधानता कही, ते कारणे ते आवरण पण पहेलुं कहुं.

२ ते पठी ज्ञानोपयोगथकी दर्शनोपयोगें रहे, ते माटे तेनुं आवरण िजुं हुं.

३ ए बेहु आवरणानो तीव्रविपाक वेदतां अजाणपणादिकें री अशाता था य अने एनाज तीव्रह्योपशमें सूक्ष्म र्थ जाणतां, देखतां, शाता वेदे, ते नणी ए पठी वेदनीयकर्म त्रीजुं कहुं.

४ तथा ए ए आवरणह्योपशमें इंडियना अनुकूल तथा प्रतिकूल विषय पामी रागद्वेषें जीव मुंजाय, ते नणी मोहनीय कर्म चोशुं कहुं.

५ तथा मोहें मुंज्या जीव, आरंजादिकें करी नरकादिकनुं आयुष्य बांधे, ते नणी पांचमुं आयुःकर्म कहुं.

६ तथा ते आयुष्य अवश्य गतिजात्यादिक नामें करीने निधत्त ते स्थापीजें निधत्त करीयें, ते नणी पठी नामकर्म ठहुं कहुं.

७ तथा ते पठी नरकादिक गतिने उदयें नीचपणुं अने देवादिक गतिने उदयें उंच पणुं जीव वेदे, ते नणी ते पठी सातमुं गोत्रकर्म कहुं.

८ तथा उच्चगोत्रने उदयें राजा तथा श्रेष्ठ प्रमुखने दान, लाज, जोगादिक लब्धि होय अने नीचगोत्रने उदयें पामरादिकने दानादिक लब्धि हणाय. ते नणी गोत्रकर्म, पठी ते आवसुं अंतरायकर्म कहुं. एम आठ कर्मने अ में कहेवाना हेतु कहा ॥ ३ ॥

हवे ए आठ कर्मनी अनुक्रमें उत्तर प्रकृति कहीयें ठैयें.

मइ सुअ उही मण के, वलाणि नाणाणि तड मइनाण ॥

वंजणवग्गह चउहा, मण नयण विणिदिय चउका ॥ ४ ॥

अर्थ—(मइ के०) पहेलुं मतिज्ञान (सुअ के०) बीजुं श्रुतज्ञान (उही के०) त्रीजुं अवधिज्ञान (मण के०) चोशुं नःपर्यवज्ञान (केवलाणि के०) पांच केवलज्ञान. ए पांच (नाणाणि के०) ज्ञान (तड के०) त्यां प्रथम (इनाणं के०) तिज्ञानना अघावीश चेद ठे, ते हेठे. (वंजणवग्गह के०) व्यंजनाव ह (चउहा के०) चार चेदें (मणनयणविणिंदियचउ १ के०) मन अने नयन एटले लोचन, एवे विना शेष इंदियना चतुष्कें करी चार चेद जाणवा. इत्यह्वरार्थः ॥४॥

त्यां प्रथ ज्ञानावरणीय र्मना उत्तर चेद पांच ठे, ते हठे. ते आवरवा यो ग्य ज्ञानगुणचेदें करी तेना आवरणना चेद सुखें स जाय, ते एटे प्रथ ज्ञान पांच कहेठे. अहीं वंदसमासांतने प्रांतें जण्यो ज्ञानशब्द, ते प्रत्येकें जोडी यें तेशी एक तिज्ञान, बीजुं श्रुतज्ञान, त्रीजुं अवधिज्ञान, चोशुं नःपर्यवज्ञान ते पांचमुं केवलज्ञान.

१ त्यां जे पांच इंदिय ने ठठो नोइंदिय जे मन, तेना व्यापारें री जे वस्तु लुं विशेष जाणवुं, ते मतिज्ञान.

२ तथा एवा आ रें जे वस्तु होय ते घट नामें, जल आणे. एवुं पूर्वापर पर्यां लोचन स्वरूपव्यंजनपर्यायविशिष्टमतिपूर्व ज्ञान, ते श्रुतज्ञान. ए वेज्ञान ते (अ ह के०) ए ते थकी ए पर जे पांच इंदिय, ते निमित्तें होय, ते जणी पर र्थें परोह ह्यिं, ने लोकव्यवहारें प्रत्यह ह्यिं.

३ त ए इव्य, हे , ल अने जाव, ए चार मर्यादायें जे इंदियनिरपेह रूपीइव्य विषय प्रत्यह, ते अवधिज्ञान. त्यां इव्यथी जघन्य तो अनंत प्रदेशीआनो ए खंध एवा नंता खंध जाणे, अने उत्क तो पर एणु ए जाणे, ते इव्यावधि. तेमज हे थी जघन्य तो बादर निगोदना जीवुं शरीर जे अनंता नील, फूल, जीवनी ए एवा ठे एवा सूद पनक शरीर प्रमाण लगे जाणे अने उत्क थी तो सर्वलो प्र ए असंख्याता खंम अलो ध्यें स्थापियें, तेडलुं जाणे. ए हेत्रावधि ने एलथी जघन्य तो वलिकानो संख्यात ए जाग पूर्वापर जाणे, अने उत्क थी तो संख्यात कालच मध्ये थयो अने थरो, ते जाणे, ए लावधि. तथा जावथी जघन्य सर्व पर्यायनो अनंतमो जाग जाणे, उत्कृष्टथी तो ए इव्यना असंख्याता पर्याय एम अनंत इव्यना असंख्याता. असंख्याता पर्याय जाणतां सर्व इव्यना थइ अनंत पर्याय जाणे, ए जावावधि. एम चार मर्यादायें परिमितमानोपेत अवधिज्ञान जाणवुं.

४ म अलोकने विषे स िया पंचेंद्रियना नोग जाव जाणवुं, ते नःपर्यवज्ञान. ए बे वि ल प्रत्यह एटले देशप्रत्यह ठे.

५ तथा केवलसंपूर्ण सर्व इव्यपर्यायने विषे अनंत ज्ञान ते केवलज्ञान. ए सकल प्र ह केवलज्ञान जाणवुं. एम ए पांच ज्ञान कल्यां, ते ध्ये प्रथ ह्युं जे मतिज्ञान, तेना उत्तरनेद छावीशठे, ते विवरण रीने कहेठे.

त्यां घटादि र्थे, व्यंजीये प्र ाशीये जेणे करी. जे दीवे री पदार्थ काशीये ते. व्यंजन हेतां स्पर्शनादिक इव्येंद्रिय तथा जिहां स्पर्शादि व्यक्त थाय ते घटपटादिक पण व्यंजन हीये. तेणे व्यंजन हेतां इव्येंद्रिय ते इव्येंद्रिये री व्यंजन एटले घटादिक व्यति अवग्रह एटले समस्त पणे ग्रहवुं, जवुं, ते व्यंजनावग्रह कह्ये. ते स्पर्श, रस, ाण ने श्रोत्र ए चार, इंद्रियथी होय; परं मन अने लोचन ए बे अणमल्यां वस्तुने यथायोग्यताये प्र ाशे, तेथी एनो व्यंजनावग्रह न पामीये, जे नणी जो एने वस्तु पामीने प्रकाशे एम ानीये तो अग्नि, तीक्ष्ण शस्त्रादिक, केम प्रकारे ? जे नणी तेनी साथे लतां दाह, ठेद, इंद्रियनो थाय. तथा काचकंपा मांहेलुं तैलादिक ग्रहतां केम तेलथी संबंध थाय ? जो लोचन जइ त्यां मले, एम मानीये तो कूपे बिड थवुं जोश्ये ? अने जो बिड थयुं तो पाणी, तेल, के रहे ? इत्यादिक घणां दूषण लागे, ते नणी मन तथा नयनना व्यंजननो व्यंजनावग्रह, परमपुरुषे न मान्यो. ए बे अप्राप्यकारी कल्यां अने शेष चार इंद्रिय प्राप्यकारी ठे. तेना चार व्यंजनावग्रहे री चार नेद जाणवा. एनी जघन्यस्थिति वलिना सं ातजागप्र एठे ने उत्क श्वासो ब्वास पृथक् जेटलो मिश्रगुणगणानो ाज, तेटलो काल एनो प जा वो ॥ ४ ॥

ए रीते चार प्रकारनो व्यंजनावग्रह ा. हवे र्थावग्रहादिक हेठे.

अबुग्गह ईहावा, य धारणा करण माणसेहिं हा ॥ इअ
अठवीस जेअं, च दसहा वी हा चसुअं ॥ ५ ॥

अर्थ—(बुग्गह के०) एक र्थावग्रह (ईहा के०) बीजी ईहा टले र्थे
विचारणा (अवाय के०) त्रीजो अपाय (धार ा के०) चोथी धार ा (ण
के०) चक्रु, कान, जीज, नासिका अने त्वचा. ए पांच इंद्रियो ने (माणसेहिं
के०) मनही उपजे (ठहा के०) ए ठ नेदे करी ठ प्रकारने र्थावग्रहादि

चारें गुण । चोवीश जेद थाय. तेनी साथें पूर्वो व्यंजनाव ह । १२ जेद मे लवतां (इअ के०) ए (छवीसजेअं के०) वीश जेदनि , तिज्ञान होय. अने (चउदसहा के०) चउद जेदनि शु , (वीसहाच अं के०) वा वीश जेदें श्रुतज्ञान होय ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ ५ ॥

१ र्थे हेतां स्पर्शनादि ना व्यंजनाव ह यथा प । आ लो नादिकें प्रथ म जे कोइ ए धर्मी ठे एवुं ना , वर्ण, ंध, परि ाणादिकें योजनाहीन अय्य ; ज्ञान, ते नैश्रयि अर्थावग्रह ए समय ल प्र ाणठे. था जे ोइएकें वना अर्थाव ह पठी ईहापूर्व ए शब्द सांनव्यो, एवो पाय यो, ते पठी ए केनो व्द ? एवी ईहा उपजावी, ते जणी ते पाय ं ा , व्यावहारि र्थाव ह कहियें. ए वली वली जे अपायविशेष ईहा उपजावे, ते व्यावहारि वि ग्रह अंतर हूर्त्तप्र ा होय.

२ ते वग्रहित र्थनी वर्ण, गंध, रस, स्प र्दि धर्मविषयिणी विचारणा ते ईहा जे, ए इव्य ं ना घट, िं वा पट, वर्णें रातो, किंवा नीजो, गंधें सुगं ध, किंवा गंध, परि ाणे लघु, किंवा होटो, त्रि यायें चालतो, किंवा बेठो. एम जाति, गुण, क्रिया ं विचारवुं, ते ईहा, ते अंतर हूर्त्तप्र ाण जाणवी.

३ ते पठी ईहित र्थे ं ए अं र्धर्मसहितपणे निर्द्धारवुं जे, ए र्थनुं ना घट, वर्णें रातो, परिमाणो ारीयाथी होटो, बेठो. ए रीतें जो ते धर्में निर्द्धारि, तो ते सम्यक् ज्ञान. अने अठते धर्में निर्द्धारि, तो मिथ्याज्ञान. ते पा य अंतर हूर्त्तप्रमाण जाणवो.

४ तेवार पठी ते निर्णीत अर्थ, वासनासंस्कारपूर्वक चित्तमांहे धरे, तेणे करो ालांतरें ते सरखी वस्तु देखी अथवा विचारतां सांनरे ते धारणा जाणवी. एनो काल संख्यातो पण होय. जे माटे सागरोपमादि ने आंतरें पूर्ववुं कर्त्तव्य सां नरेठे. जातिस् रण ज्ञानने पण आचारांगवृत्तिमध्ये धारणानो जेद कह्योठे.

ते (रण के०) स्पर्शेंडियादि पांच ांदि ने (ानस के०) ठहुं नोइंडिय जे न, ि उपना ठ र्थावग्रह. ते पठी एज इंडियनी अपेहायें ईहा, ते पठी ते ठना पाय, ते पठी ते ठनी धारणा. ए चोवीश जेद थाया. ने नयन तथा न विना शेष चार इंडियोना चार व्यंजनावग्रह जे पूर्वली गाथामां ह्या, ते मेलवतां श्रुतनिःसृत तिज्ञानना अछावीश जेद ह्या.

तथा कार्यस र्थे ते र्थने पार पमाडवानी अकल, रोहानी पेरें उपजे, ते

पहेली औत्पातिकी मति जाएवी. तथा जे गुरुनो विनय रतां तिनी वृद्धि या
य, ते बीजी वैनयिकी मति जाएवी. जे कार्य करतां करतां अन्यास विशेषें विशे
षमति उत्प याय, ते त्रीजी कार्मिकी मति जाएवी. तथा जे वयना परिप
कत्वथी वृद्धने अकल उपजे, ते चोथी पारिणामिकी मति जाएवी. ए चार श्रु
तनिःसृत मतिना जेदठे, ते पूर्वो अष्टावीश साथें मेलवतां ब तीश जेद
पण मतिज्ञानना याय.

यवा व हादिक अष्टावीश मतिज्ञानना जेद, पूर्वें ह्या, ते एके ना ब ,
अबहु, बहुविध, अब विधादि बार बार जेद ठे, ते हेठे.

त्यां नेक जीवो, घणा वाजित्रना शब्द सांजलेठे ते मध्ये कृत्योपशमनी विचि
त्रतायें करी कोइएक जीव, घणा शब्द ग्रहे, ते पहेलुं ब . अने जोइए जीव,
थोडा शब्द ग्रहे, ते बीजुं ब . जोइए जीव, एक शब्दना तार, मंड, तार केहेतां
गाढो अने मंड कहेतां मंड हलको. इत्यादि घणा विशेष जाणे, ते तीजुं ब
विध. कोइएक थोडा विशेष जाणे, ते चोथुं अबहुविध. जोइए तुरत ग्रहे, ते
पांचमुं द्विप्र. कोइएक हलके शांसते ग्रहे, ते ठहुं अद्विप्र. जोइए धूमादिक लिं
गें करी अग्न्यादिक जाणे, ते सातमुं सलिंग. कोइएक लिंग विना जाणे, ते
मुं अलिंग. कोइएक संदेह सहित जाणे ते नव संदिग्ध. कोइए संदेह र
हित जाणे, ते दशमुं असंदिग्ध. जोइएक ए वेला कहुं, ते बीजी वेला ए हे
तां जाणे, ते अगीअार ध्रुव. जोइएक वारंवार जणाव्याथी जाणे ते बार
अध्रुव. ते अर्थावग्रहादिक, अष्टावी जेदने बार गुणा रतां त्रणजेने ठत्रीश
जेद याय. तेमां औत्पातिकी प्र चार प्रकारनी बुद्धि जेलतां एजेने चालीश
जेद मतिज्ञानना याय. एम ने प्रकारें मतिज्ञानना जेद हियें.

हवे श्रुतज्ञानना जेद कहेठे. ि प्रथम मतिज्ञानथी श्रुत न नि केंवी
रीतें जाणीयें ? ते कहियें ठैयें. मति ते श्रुत कारणठे ने जावश्रुत ते ति
कार्यठे. तथा मति ते निरहर ने श्रुत ते साहरविचारणा वर्यरूपठे; तथा ति
ज्ञान तो मूंगुंठे कोइने पोता स्वरूप कही न शके ने श्रुत न हररूपठे तेणे
करी परने दीधुं जायठे. तेथी बोल ए रीतें श्रुतज्ञान, मतिज्ञानथकी नि ठे. तेथी
मति पठी श्रुत होय. ते जणी स्वामी, विषय, प्रमाण, परोहता अने साधर्म्य जणी
मति, पठी श्रुत कहुंठे ते श्रुत, चौद जेदें यवा वीश जेदें होय ॥ ५ ॥

श्रुतनिःसृ तिज्ञानना अष्टावीश नेद यंत्र.

स्पर्शने डिय.	एण्डिय.	रसनैडिय.	श्रवणै डिय.	चुरिं डिय.	न नोइं डिय.	१७
व्यंजनाव ग्रह. १	व्यंजनाव ग्रह. १	व्यंजनाव ग्रह. १	व्यंजनाव ग्रह. १	०	०	४
अर्थाव ग्रह. २	अर्थाव ग्रह. २	अर्थाव ग्रह. २	अर्थाव ग्रह. २	अर्थाव ग्रह. १	अर्थाव ग्रह. १	६
ईहा. ३	ईहा. ३	ईहा. ३	ईहा. ३	ईहा. २	ईहा. २	६
अपाय. ४	पाय. ४	पाय. ४	अपाय. ४	अपाय. ३	पाय. ३	६
धारणा. ५	धारणा. ५	धारणा. ५	धारणा. ५	धारणा. ४	धारणा. ४	६

हवे थ चौद नेद, श्रुतज्ञानना देखाडेडे.

अस्कर स गी सम्मं, साईअं खलु सप वसिअं च ॥

गमिअं अंगपविठं, सत्तविए ए सपडिवस्का ॥ ६ ॥

अर्थ—(स्कर के०) अहरश्रुत, (स गी के०) संज्ञिश्रुत (सम्मं के०) स
म्यकेश्रुत (साईअं के०) सादिश्रुत (खलु के०) निश्रं (सप वसिअं च के०)
सपर्यवसितश्रुत अथवा सात श्रुत (गमिअं के०) गमिकश्रुत ते पाठ, ठंढ, आजावा,
सरखा होय. (अंगपविठं के०) अंगप्रविष्टश्रुत, ते आचारांगादिक (ए के०)
ए (सत्तविए के०) साते श्रुतना नेद ते (सपडिवस्का के०) सप्रतिपह् करीये
एटले ए सातेने पोताना प्रतिपह् सहित करिये. जेम अहरश्रुत, त्यां बीजुं अ
नहर श्रुत, संज्ञिश्रुत त्यां बीजुं असंज्ञिश्रुत. एवो रीते प्रतिपह्नी सात नेद मेजवतां
चौद नेद, श्रुतज्ञानना थाय ॥ इत्यहरार्थः ॥ ६ ॥

हवे चौद नेद विवरण लखीये ठैये.

त्यां अहर त्रण नेदेंठे. एक संज्ञाहर, बीजा व्यंजनाहर, त्रीजा लब्ध्याहर.

त्यां जे पत्रादिकें ल । ते अह्मर, खें री उ । र रीयें जे । र कारा
दि , ते जना र. ए . की नावश्रुत होय, ते एटे ते श्रुतना कारण
पणाने लीधे एने इव्यश्रुत हीयें. तथा शब्द सांजले के तथा रूपादि
ग्रहे थके “ को ए अर्थ ” एवुं जे निधेयपणे अर्थज्ञाननुं हे , इंदियावर
एह्योपशमलब्धि घन्य ज्ञान, ते श्रुत एटले ननिधेय पदार्थने अनंतमे नागें
अनिधेय पदार्थने ते जाणवुं, ते लब्ध्यह्मर ए नावाह्मर. ए ना अह्मरश्रुत जाणवुं.

१ अने ए प्रतिपह्मी बी नह्मर श्रुत ते हीयें जे श्वासें, उमकारें, अने ठी
कें, खांसीयें करी पुरुषादिक ज्ञान, ते अनह्मरशब्दश्रुत. ए बीजो नेद जाणवो.

२ त्री संज्ञाश्रुत. ते संज्ञा ए ठे. एक हेतूपदेशिकी, बीजी दैर्घकालिकी,
त्रीजी दृष्टिवादौपदेशिकी, ए त्रण मांहे अहीं दैर्घ लि णी संज्ञायें करी जे स णी
या पंचेंद्रिय मनोज्ञानवंत णिव ते श्रुत ते संज्ञिश्रुत, ए णीजो नेद जाणवो.

३ चोशुं ते प्रतिपह्म जे दैर्घकालिकी संज्ञा रहित जे जीवने न विना इंदि
यथी थ , ते संज्ञिश्रुत, ए चोथो नेद । वो.

४ पांच सम्यक्दृष्टिजीव श्रुत. ते स क् श्रुत हण रे, तो पण
सम्यक् श्रुत थाय. कारण के ते णोटाने णोटुं णे तेथी ए पां सम्यक् श्रुत.

५ ठहुं मिथ्यादृष्टि जीवने जे परि मे, ते मिथ्याश्रुत. जे नणी मिथ्या दृष्टि जी
व, खोटाने खरुं ने खराने खोटुं जाणे, तेथी ते मिथ्यात्वश्रुत ठहुं जाण .

६ सात णदिसहित ते सादिश्रुत. ते णदि इव्य, हे , णल ने जावनी
अपेह्मायें चार प्रकारें ठे. तेम सपर्यवसान हेतां अंत तेणे सहित ते सपर्यवसि
त श्रुत, ते पण तेमज चार नेदें ठे. त्यां इव्यथी ए जीवनी पेह्मायें श्रुतज्ञान,
ते सादि अने सपर्यवसित ठे. केम के नव्यजीव सम्यक्त्व पामे, तेवारें श्रुत
पामे. ते सादिश्रुत. ने वली सम्यक्त्व वमे तिहां, अवा केवल णन पामे
तेवारें नावश्रुत टली जाय, एटले श्रुतनो त थाय, तेथी पर्यवसित. एटले सा
दि अने सपर्यवसित, ए बे नेद इव्यथी क । ने वजीवनी पेह्मायें श्रुत,
अनादि तथा अपर्यवसितठे. जेनणी एम कथुं न जाय जे । संसारमां वथी प
हेलुं अमुकने श्रुतज्ञान प्राप्त थयुं अथ कथी श्रुत णनो त थरो,
एम अनादि अनंत कालनणी प्रवाहरूपें श्रुतप नादि नंतठे. एटले ना
दि अने अपर्यवसित ए बे नेद, इव्यथी क । ए रीतें चारे प्रकार श्रुतना इव्यथी

हेवाणा. हवे क्षेत्रथी हेठे. त्यां नर ऐरवतें जेवारें प्रथ तीर्थ वरें, ते वारें षादशांगरूप श्रुत होय, ते दीवसथी सादि कहेवाय. तेवार प ि जे वारें ती र्थविच्छेद आय, तेवारें श्रुतविच्छेद होय, ते ाटे सां हेवाय. तथा महाविदेह मांहे तीर्थविच्छेद न आय तेथी श्रु नोपण विच्छेद न आय तेथी नादि नंत. या ालनी अपेक्षायें उत्सर्पिणी अवर्सा णी ालें त्रीजा आराने प्रांतें, चोथे अने पां मे होय. ने षा आरा ि विच्छेद आय, तेथी सादि, सांत कहियें. तथा उत्स र्पिणी अवर्सा णी ालें हाविदेहें अनादि ने अनंत जाणवुं. ने जावथी नव्यनी पेक्षायें सम्यक्त्व पामे तेवारें सादि, अने केवल ज्ञान पामे तेवारें सां . या नव्यनी पेक्षायें श्रु नादि अनंतठे. ए रीतें सादिश्रुत, अनादि श्रु या सपर्यवसित श्रु ने पर्यवसि श्रुत. ए चार जेद पूर्वो जेद साथें मेलवतां षा ली दश जेद श्रुतज्ञानना थया.

११ ा गी रं गमि एटलें र ा पाठ, ालावा, तेणे री िधुं जे श्रुत दृष्टिवादप्र , ते गमि श्रुत.

१२ रं एं तिपक्षी गमि श्रु . ते डि हां पाठ सर ा न होय ालि श्रुत ि पेरें, ते रं गमि श्रु जाणं .

१३ तेरं अंगप्रवि श्रु . ते ाचारांगादि षाद िंगीं ज्ञान, ते तेर ि जेद.

१४ चौदं ते अंगथी बाहेर उपांग, दशवै ालि , उत्तराध्ययनादि तथा प्र रणादि ि ज्ञान, ते अंग ा श्रुत. ए चौद ि जेद जाणवो.

ए रीतें क्रूरश्रुत, संझीश्रुत, सम्यक् श्रुत, ादि श्रुत, सपर्यवसित श्रुत, गमि श्रुत, अंगप्रवि श्रुत, ए सात श्रुतन प्रातिपाक्षि विरोधी सात जेद. जे अनक्र र श्रुत, संझि श्रुत, मिथ्या श्रुत, नादि श्रुत, अपर्यवसित श्रुत, गमिक श्रु त, िंगबाह्य श्रुत. ए सात जेद मेलवतां चौद जेद श्रुतना ा.

या ड्व्य, हे , ाल, ने जाव. ए चार प्रकारें श्रुतना जेद हेठे. त्यां ड व्यथी पूर्ण श्रुतज्ञानी, आदेशें जिनवचनथी सर्वड्व्य जाणे. क्षेत्रथी सर्वक्षेत्र आ देशें जाणे. ालथी आदेशें सर्वकाल जाणे जावथी श्रुतज्ञानी, आदेशें सर्वड्व्य ना निधेय पर्याय जाणे. एम चार प्रकारें श्रुतज्ञान ठे अने आवरणहयोपशम विचित्रतायें ने जेद थाय. जे नणी चौद पूर्वधरमांहे ए एकथी अनंतगुण वृद्धि हानीयें री, चढता पडता ढवाण वडिया होय ॥ ६ ॥

हवे वीश जेद, श्रुतना कहेवे.

पङ्कय अरकर पय सं,घाय पडिवत्ति तहय अणुउंगो ॥

पाहुडपाहुड पाहुड, वबू पुवाय ससमासा ॥ ७ ॥

अर्थ—(प य के०) पर्याय श्रुत, (रकर के०) अरकर श्रुत, (पय के०) पद श्रुत, (संघाय के०) संघातश्रुत, (पडिवत्ति के०) प्रतिपत्तिश्रुत, (तहय के०) तेमज वली (अणुउंगो के०) अनुयोगश्रुत, (पाहुडपाहुड के०) प्राचूतप्राचूतश्रुत, (पाहुड के०) प्राचूतश्रुत, (वबू के०) वस्तुश्रुत, (पुवाय के०) पूर्वश्रुत, ए दशने वली आगल (ससमासा के०) समास सहित करी यें एटले पर्यायसमासश्रुत, अरकरसमासश्रुत, पदसमासश्रुत, संघातसमासश्रुत, प्रतिपत्तिसमासश्रुत, अ योगसमासश्रुत, प्राचूतप्राचूतसमासश्रुत, प्राचूतसमासश्रुत, वस् समासश्रुत, पूर्वसमासश्रुत. ए रीतें ए दश साथें पूर्वोक्त दश मेलवतां श्रुतज्ञानना वीश जेद थाय ॥ इत्यहरार्थः ॥ ७ ॥

त्यां सूक्ष्म निगोदिउ लब्धि पर्याप्तो जीव, तेहने नव प्रथ समयें जेटलो ज धन्य कुश्रुत तेथी बीजे समयें जेटलो ज्ञाननो एक विजाग परिच्छेद अंश वधे, ते प्रथम पर्यायश्रुत जाणवुं, तेवा बे चार पर्याय. ते बीजुं पर्यायसमासश्रुत जाणवुं.

अकारादि लब्ध्यहर अनेक व्यंजन पर्याय सहित जाणवो, ते त्री अरकर श्रुत. एवा बे चार लब्ध्यहरनुं ज्ञान, ते अरकरसमासश्रुत चोशुं जाणवुं.

तिहां अकारादिक ककारादिक जे बे ते निन्न निन्न अरकर संयोगें नि नि अर्थना वाचक थाय, ते व्यंजनपर्याय. जिहां अर्थ पूर्ण थाय तेटला अरकरसमूह नुं नाम पद कहियें. तेनुं ज्ञान ते पदश्रुत पांचमुं जाणवुं. एवा घणा पद ज्ञान, ते पदसमासश्रुत ठहुं जाणवुं.

तथा गत्यादिक अन्यतर मार्गणा द्वारमध्ये एक म ग्यादिक गतिना जीवने दनुं ज्ञान, ते संघातश्रुत सातमुं जाणवुं. अने मनुष्य, तिर्यंच, देवतादिक. एम बे त्रण गत्यादिकना जीवनेदनुं ज्ञान, ते संघातसमासश्रुत आठमुं जाणवुं.

गत्यादिक मार्गणा द्वारमध्ये एक गत्यादिक द्वारमांहे सर्व संसारी जीवना जे द अवतारवानुं ज्ञान, ते प्रतिपत्तिश्रुत नव जाणवुं. एवो बे चार मार्गणा द्वारें जीवनेद विवरे, ते प्रतिपत्तिसमासश्रुत दशमुं जाणवुं.

तेमज गत्यादिक मार्गणा द्वार अवलंबीने जीवादिक पदार्थनुं सत्पदप्ररूपणा

दि अर्थ हेवाता द्वार ते मध्ये एक अनुयोग द्वारें निरूपण रवुं. जे देव पद, एक नेद नणी ठता र्थनुं वाचकठे जे अठति वस्तुंनुं वाच ते एक पद न होय. जे खर, शृंग, देव. ए बे पद नथी, ते नणी ए अठति वस्तु न होय. ए ता पदनी प्ररूपणा करवी तथा देवता असंख्याता अने ष्य संख्याता इव्य ा एठे ए (अणु के०) सूत्रनुं अर्थे साथें जोडवुं, ते गीआरमुं अनुयोगश्रु जाणवुं. ए घणी जातिथें तुयोग हेवो, ते बार अनुयोगसमासश्रुत जाणवुं.

प्राचृतप्राचृत एवे नामे, दृष्टिवाद ध्ये अधि र विशेषठे. जे अंग हे अ ध्ययनना उदेशा होयठे, ते पूर्वमांहे षायपाहुड, मपाहुड, ते ध्ये अधि र विशेषें पूर्ण पूर्ण थये पाहुड पाहुड पूर्ण थाय, तेवा ए ज्ञान, ते तेरमुं प्राचृतप्राचृतश्रुत जाणवुं. अने एवां बे चार ाचृत प्राचृत ज्ञान, ते चौद प्रा चृतप्राचृतसमासश्रुत जाणवुं.

तथा घणे पाहुडे पा डे ए पाहुड होय. जे घणे उदेशें ए ध्यय हो यठे, एवुं एक पाहुड ज्ञान, ते पंदर प्राचृतश्रुत जाणवुं. तेहवा बे चार ाचृत ज्ञान, ते शोल प्राचृतस ासश्रुत जाणवुं.

ते घणे पाहुडे ए वस्तु, एवे नामें अधि र थाय ठे. जे ध्ययनना स दायें सुयस्कंध थाय ठे, एवो एक पूर्वाधि र ते सत्तर वस्तुश्रु जाणवुं. ने एवी बे चार वस् ज्ञान, ते अठार वस्तुस ासश्रुत जाणवुं.

तथा घणी वस्तुयें एक पूर्व होय, एवा ए उत्पादादि पूर्व जे ज्ञान, ते उ गणीश पूर्वश्रुत जाणवुं. ते ज ए उत्पादपूर्व, बी अत्रायणीय, त्री वीर्यप्र वाद, चोथुं अस्ति प्रवाद, पांचमुं ज्ञानप्रवाद, ठठुं सत्यप्रवाद, सात आत् प्रवाद, ाठमुं कर्मप्रवाद, नव प्रत्याख्यानप्रवाद, द मुं विद्याप्रवाद, गीयार व्याण, बार प्राणवाद, तेरमुं त्रि याविशाल, चौदमुं लोकवि सार. ए चौद पूर्व ज्ञान, ते वीश पूर्वसमासश्रुत जाणवुं. एम श्रुतना वीश नेद थाय ॥ ७ ॥

हवे अज्ञान अविरत्यादि ामिसाधर्म्यनणी श्रुतज्ञान, पठी वधिज्ञान थुं. तेना ठ नेद हेठे.

अणुगामि वद्दुमाणय, पडिवाईयर विहा हा उंही ॥

रि मइ वि लमई मण, नाणं केवल मिगविहाणं ॥ ८ ॥

अर्थे-(अणुगामि के०) लोचननी पेरें साथें चाले, ते अनुगामि अवधि ज्ञान.

(वदुमाणय के०) तथा निरंतर वधे, ते वर्द्धान वधिज्ञान. (पडिवाइ के०) एवी ने पाबुं जाय, ते प्रतिपाति वधिज्ञान हीयें. ए त्रणय ३ (इयरविहा के०) इतर विधा एटले प्रतिपद्दीपणे जेद. जे के अननुगामि, हीयान अने अप्रतिपाति, ए त्रण मेलवतां (बहाउही के०) उ जेदें अवधिज्ञान होय. हवे गाथाना उत्तरार्द्धवडे मनःपर्यव तथा केवल ज्ञान हेडे (रिउमइ के०) क सामान्यपणे जाणे, ते क मति. अने (विउल ई के०) वि ारें ाणे, ते विपुल ति. ए रीतें (एनाणं के०) मनःपर्यव ज्ञान बे जेदें ले ने (केवलमिगविहाणं के०) केवलज्ञान ते ए ज विधान एटले जेदें जाण. ए बक्षा ली पांचे ज्ञानना एकावन जेद ।।१५ कुरार्थः ॥७॥

१ त्यां जे जीवने, जे स्थानकें वधिज्ञान उप त्यांथी जेटलुं हे, चारे दि उं तरफ देखे, तेटलुं हे ज्यां ज्यां जे जे क्षेत्रें जाय, त्यांथी आगल गल तेटलुं तेटलुंज देखे, ए लोचननी परें । गामि वधिज्ञाननो प्रथ जेद जाणवो.

२ अने जे हाटना दीप नी परें अथवा शृंखलाबद्ध दीवाना प्र ाशनी परें ज्यां अवधिज्ञान उपनुं त्यांथी चारे दिशायें तेटलुंज देखे, परंतु ते हे ति म्या पढी गल न देखे. ते न गामि अवधि ज्ञाननो बीजो जेद जाणवो.

३ तथा जे जीवने जेटलुं अवधिज्ञान उप ं ले, ते थकी दिवसदिवस प्रत्ये अ ध्यवसाय विद्युद्धे करी इव्य, क्षेत्र, काल ने जावापेकार्यें वधिज्ञान वध ा य, विषय पण वधतो जाय विद्युद्धे थाय. ते त्रीजुं वर्द्धमान वधिज्ञान जाणवुं.

४ अने जे संक्षेपें करी मलिन थाय, निरंतर हलवे हलवे घट ं जाय, ते हीयमान चोथुं अवधिज्ञान जाणवुं.

५ तथा जे अवधिज्ञान आव्युं, नवकर्यें देवता तथा नारकीने जाय. अने एकर्यें जेम चेलाने काजो उद्धरतां नाववि द्वियें अवधि ान उप तेटलामां इं इनी सार्यें इंडाणी रीशावी हती, ते इंडें इंडाणी नावतां देखी ते चेलाने हास्य आव्युं, ते संक्षेपें करी अवधिज्ञान गयुं. ए पांचमुं प्रतिपाति वधि ान ाण वुं. ए दीपक उलवायानी परें एक कालने विपेज निर्मूल थाय.

६ तथा जे परमावधिज्ञान, केवल ज्ञानथी पहेलुं अंतर हूतें ति विद्युद्धे आवे, ते पढी अंतर मुहूर्तने आंतरे केवलज्ञान उपजे, तेमांहे ते वधि ाइ जाय. जेम तारादिकनां तेज, सूर्यना प्रकाशमांहे समाइ जाय ने प्र । ए जा सूर्यनो कहेवाय, तेम अही पण ठा स्थिक ज्ञान नागां कहेवाय, एकलो

केवलालोक हेवाय. पण ज्ञेयविषय जाणवानो विरह हो तेथी ते ठहुं अवधिज्ञान अप्रतिपाति जाणवुं.

ए रीतें अनुगामि, वई न, प्रतिपाति. ए ए नेद । इ र एटले परांग बीजा विरोधिनेद ननुगामि, हीय न, अने प्रतिपाति. ए ए नेद ए कठा मेलवतां नेद थाय.

१ अवधिज्ञानी इव्यथी जघन्यपणे अनंत रूपी इव्यने जाणे था देखे अने २ : पृथी सर्वरूपी इव्यने जाणे, देखे. एम इव्यविषयनेदें नंता नेद थाय.

२ तथा क्षेत्रथी अंगुलनो असंख्यात १० नाग, विषइ थी मीने देशाधि क प्रदेशाधिक हे विषइया वधतां वधतां सं । लो । । हे विषइ । त्क क्षेत्रावधि लगे संख्यात नेद होय.

३ तथा लथी जघ पणे वलिना असं नागपरि । , ११ । ग त ल उत्क पणे तो संख्यात कालचक्र स य प्र । एावधिथी मीने य प्र । ए तीत नागत रूपि इव्य विषयि जाणे, देखे, ए संख्य नेद थाय.

४ तथा नावथ ११ जघन्यपणे अनंत नावने जाणे, देखे ने उत् थी पण अ नंतनावने जाणे, देखे, ते नावावधिज्ञान जाणवुं. विजंग न ते मि थ्यात्वीने होय, ते टे लिन ठे वलुं सवलुं जाणे, पण ते वधि झा नीज जाति ठे ते माटे ए त्र जाणवुं. एम वधिज्ञान, नेदसहि ह्युं.

हवे जे वधिज्ञान वि ल प्रत्यह, ते नःपर्यवज्ञान पण वि लप्रत्यह ठे. जेम अवधि ठ स्थने होय, तेम नःपर्यव पण र ने होय, एवी सरखा इपणे री, हवे वधिज्ञान पढी नःपर्यवज्ञान हेठे.

ते नःपर्यवज्ञान, बे नेदें ठे. प्रथम (रु के०) । । पणे स्थूलपणे ए पुरुषें घट लावुं, मू ? एम चिंतव्युं, एवुं जे पार । न जाणवुं, ते नःपर्यवज्ञाननो रु तिनामे प्रथ नेद जाणवो.

तथा (विपुल के०) वि रीर्णपणे घणा पर्याय सहित जाणवुं, ते आवी री तें के एणें चिंतवेजो घट अ क नगर । अथेलो, वणें रातो, परिमाणे एक, मण पाणीनो समावेश थाय एवो, इव्ये त्रांबानो, अ कनो घडेलो. इत्यादिक घणा विज्ञे पें सहित पारका मनमां चिंतवेजो घट, तेने जाणे, ते विपुलमतिनामे मनःपर्य वज्ञाननो बीजो नेद जाणवो. ए बे नेदें मनःपर्यवज्ञान कहुं.

हवे ए एके ना वली ।र चार नेदविशेष हेहे.

१ प्रथ ५ गी क मति, नोवर्गणाडव्य नंतानंतप्रदेशीआ ।णे. ते थी विपुलमति ब प्रदेशी । ति सू नोडव्य जाणे.

२ बी ' हे थी क तिवालो ष्य, हे मांहे तीर्तुं ही द्वीप लगे तथा उंचुं ज्योतिषीना उपरना तला लगे नेनी ' उंमि विजय ठे त्यां लगे. एटलेर प्रजा पृथ्वी ना कुल्लक प्रतर लगे एम ढारशें योजन ।र ।जे संझी पंचेंडियजीव तेना मनने जाणे. ने तेथकी ही ' ल ' धि विपुलमति विषय, विष्णु-रूपे जाणे.

३ ।लथ गी क मतिवालो पव्योप नो सं ।तमो जाग तीत अनागत चिंत व्युं तथा चिंतवशे, तेने ।णे ने वि ल ति तेथकी ।ं धिकेरुं जाणे.

४ जावथी क ति, चिंतवेला डव्यना सं ।ता पर्याय जाणे अने विपुल मति तेथी धि ।णे. ए नःपर्यवज्ञान हुं.

हवे जेम मनःपर्यवज्ञान, वैविरति बते होय, ते केवलज्ञान पण सर्वविरति ब ते होय. ए संगतें मनःपर्यव ।न ह्या पढी केवलज्ञान हेहे. तिहां डव्यथी रूपी तथा अरूपी सर्व डव्य ।णे, अने क्षेत्रथी लो लो क्षेत्र अनंतो जाणे. कालथी सर्वांश विषय जाणे, जावथी सर्व एपर्याय विषड ए रूप शु-रु निरुपाधि प्रतिपाति स लज्ञानावरणकृत्यें प्रगट थयो जे श्रुत गुण, सर्वविशेषें प्रकाशरूप, ते केवलज्ञान कहियें, तेहने सर्वपदार्थप्र ।शें री ।व रणरूप उपाधिने अजावें ज्ञेयवस्तुने विशेषें री श्गविहाणं केतां ए सर ।ठे तेथी ए ज्ञाननो बीजो नेद ।ोड नथी.

ए रीतें मतिना अछावीश, श्रु । चौद थवा वी , वधिना , नःपर्य ना बे तथा केवल ।ननो ए , वै ली पांचे ज्ञानना ए ।वन नेद सत्तावन नेद क । ॥ ७ ॥

हवे ए पांचे ज्ञाननां रण हेहे.

एसिं जं आ रणं, पडु सुस्स तं य रणं ॥

दंसण चउ पण निहा, वित्ति मं दंसणावरणं ॥ ९ ॥

अर्थ—(एसिंजं के०) ए मतिप्रमुख पांच ।न ' जे (आवरणं के०) रोथ आवादन करनारुं तेने ज्ञानावरणीय कर्म कहियें. जेम (पडु च सुस्स के०) । नो पाटो. आंख प्रकाशनुं आवरण. तेम मतिज्ञानादिकना जाणवाना विषय प

दार्शनं जे हर रे, (तं के०) ते (यावरणं के०) ते । नं । वरण ।
 एतुं. (दंसणचउ के०) दर्शन चारनां आवरण चार (पणनिहा के०) पांच जेदें
 निडा (वित्तिसमं के०) पोलीआ रखुं (दंसणावरणं के०) दर्शनावरणी म
 णं ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ ए ॥

ज्ञान पांच प्र रेंते तेथी तेना आवरणना प पां जेदठे. ते । जे पाटो
 िधे थके आंख तेज अवराय, ते जे री तिज्ञान अवराय, ते ।
 तिज्ञानावरणीय र्म कहियें. एवीज रीतें जे री श्रु ज्ञा वराय, ते श्रु
 तज्ञानावरणीय र्म हियें. तेमज जे वधिज्ञानने आवरे, ते वधिज्ञाना
 वरणीय र्म हियें. तथा नःपर्यवज्ञानने आवरे, ते नःपर्यवज्ञानावरणीय
 र्म कहियें. केवल संपूर्णज्ञान आवरे, जे मेघ, सर्व सूर्यनी जाने आवरे ए
 जे र्म, ते केवलज्ञानावरणीय र्म हियें.

अहीं जीव चेतनप्रकाशस्वरूप, जीवरूप सूर्य ते केवल ज्ञानावरणरूप वा
 दले री सर्व ढंकाय तो पण अह्वरनो अनंतमो जाग सर्व िवने उघाडो रहे.
 अहीं श्रुत केवलज्ञान साधारण पर्यवाह्वर लेवुं. जे जणी अनिधेयवस् धर्म, ते
 स्वपर्यायठे ने अननिधेयवस् धर्म ते परपर्यायठे ने केवल िनना तो ते िधे
 य, अननिधेय बेहु स्वपर्यायठे. ए बे ज्ञानना पर्याय सरखा होय, ते पर्यवाह्वर.
 तेहनो अनंतमो जाग उत ि श्रुतकेवलीने होय ने जघन्यजाग निगोदिया जीव
 ने ाहार संज्ञादि चेतनारूप होय. दापि ते पण ढंकाय तो जीव चैतन्यपणा
 ने अजावें अजीव हेवाय. तेथी ते वादलें री पण ढां ि न ियो एवो जे
 रात्रीदिवसविनागकारी सूर्य तेज सरखो चेतनारूप जीव ण करडया िबला सर
 खो सहि इ देशघाति मतिज्ञानावरणादि चार प्रकृतियें आवरीयें, तेथी तेने ह
 योपशमविशेषें न्हाने महोटे अर्द्धिडें प्रसरतां रविप्रकाशनी पेरें ज्ञाननुं तरतम
 पणुं होय. तेमांहे पण एक मनःपर्यवज्ञान, बीजुं अवधिज्ञान. ए बेहु ज्ञानना
 िवरणना केटलाएक रसस्प र्क. सर्वघातिया, शेष देशघातिया पणे ए बेहु ह
 योपशमथी अविरोधजणी देशघाति कहां. अने केवलज्ञानाआवरण सर्वघाती हो
 य. ज्ञानावरणीय, दर्शनावरणीय, मोहनीय, अंतराय. ए चार घातिकर्म कहियें.
 एम ज्ञानावरणीयना पांच जेद कहा.

हवे नव जेद सहित दर्शनावरणीय नामें बीजुं कर्म विवरेठे. देखीयें सा िन्य
 प्रकारें रूपें निर्विशेषपणे वस्तुनें जेणे करी अथवा देखवो सामान्यरूपें वस्तु

नो ः वबोध ते दर्शन हिये. ते ए दुर्शन, बीजं द्रुदर्शन, त्रीजं अवि
धिदर्शन ने गोष्ठुं केवलदर्शन. ए चार जेद अने एक निडा, बीजी निडानिडा,
त्रीजी प्रचला, चौथी प्रचलाप्र ला, पांचमी थीनदी. ए पांच निडा पण इंडिया
वबोधने रुंधेते, तेथी ए पांचने पण दर्शनावरणीयकर्म हीये. ए चार दर्शन
ना आवरण ने पांच निडा ली नव जेद दर्शनावरणीय कर्मना थाय.

ते दर्शनावरणीय मर्मनो स्वभाव (वेत्री के०) पोली । सरखोटे. जे पोली
आये मार्ग दीधा विना लो , राजाने ली शके नहीं अने राजा पण कहुं लोक
स्वरूप देखे जाणे नहीं, जाणे के लोकमांहे सु ि कोणते तथा दुःखी को
णते ? तथा जलो कोण ते के जूंनो कोणते ? एतुं इं जाणी शके नहीं; तेवी
रीते चक्रुप्रमुख दर्शनावरणरूप दरवान दूर थया विना जीवरूप राजा ते घटा
दिक लोकतुं स्वरूप देखे नहीं. तेने ह्योपशमें घटादिक लोक, दर्शनस्पर्शन विषय
थाय. ते जणी पोलीया स ान दर्शनावरण कर्म कहुं ॥ ए ॥

चक्रु दिधि अचक्रु, सेसिंदिय उहि केवलोहिं च ॥ दंसण मिह
सामन्नं, तस्सावरणं तयं च हा ॥ प ितर " हवइ च हा " ॥ १० ॥

अर्थ-एक (चक्रुदिधि के०) चक्रुदर्शन, बीजं (अचक्रु के०) अच दुर्शन,
ते (सेसिंदिय के०) आंख विना बीजां इंडियथकी थयेलुं दर्शन, त्रीजं (उहि के०)
अविधिदर्शन, चौथुं (केवलोहिं च के०) केवलदर्शन, (दंसणमिह सामं के०)
ए दर्शन एटले सामान्यावबोध (तस्सावरणं के०) तेनां चार दर्शनावरण पण
(तयंचउहा के०) तेज नामें चार जेदें होय. पाठांतरें (हवइचउहा के०) कोइ
एक एम कहेते जे चार जेदें दर्शनावरण होय ॥ इत्यह्यरार्थः ॥ १० ॥

१ (चक्रु के०) आंख तेणे करी घटादिक पदार्थ सामान्यपणे देखवुं, ते
पहेलुं चक्रुदर्शन. अहीं लोकमांहे देखवानो व्यवहार, खने विषे प्रसिद्धते.
तेथी तेनुं दर्शन जिन कहुं.

२ तथा ते चक्रुरिंडिय विना शेषेंडिय जे श्रवण, नासिका, जीन, स्पर्शेंडिय
तथा नोइंडिय जे मन एणे करी जे शब्दादिक अर्थनो सामान्यावबोध थाय, तथा
परचवथी आवतां र ामांहे इब्बेंडिय विना पण जे, जीवने सामान्यावबोध हो
य, ते अचक्रुदर्शन कहीये. एणे इब्बेंडियें करीज लोकमांहे देखेते. एवो व्य
वहार न होय. तेथी ते सर्वतुं एकज, दर्शन बीजं कहुं.

३ (अवधि के०) इव्य, क्षेत्र, काल अने जाव. ए चार मर्यादामांहे रद्यां जे रूपिइव्य, तेना सामान्यांशनो अवबोध, ते अवधिदर्शन त्रीजुं जाणवुं.

४ (केवल के०) सर्वइव्यनो सामान्यांशनो अवबोध ते केवलदर्शन, निरावण, प्रतिपाति चोशुं जाणवुं.

हवे दर्शनपदनो अर्थ कहेते. सामान्य, विशेष. ए वेदु रूप, पदार्थनां ठे तेमांहे सामान्यपणे निराकारोपयोगरूप वस्तुनो अवबोध जाति, गुण, क्रियादिक विशेष पणे रहित धर्मी मात्रविषय करे, ते निर्विकल्परूप अवबोध, ते दर्शन कहियें. ते दर्शननें जे आवरे, रोके, ते दर्शनावरणीय कर्म कहियें. जेम पोलीठ आडो होय त्यां लगें लो ने रोकी राखे तेशी ते लोकोनुं स्वरूप राजा पामे नहीं ; तेम ए कर्म ज्यां लगें विवर न आपे, त्यां लगें अर्थनो सामान्यपणे अवबोध न थाय. ए चार दर्शन मध्यें जे मंदले करी जे दर्शन अवराय, ते नामें आवरण चार जाणवां. त्यां प्रथम जे च० दर्शनने रुंधे, ते चहुदर्शनावरण. बीजुं जे अचहुदर्शनने रुंधे, ते च० दर्शनावरण. त्रीजुं अवधिदर्शननें रुंधे, ते अवधिदर्शनावरण. चोशुं केवल दर्शनने रुंधे, ते केवलदर्शनावरण जाणवुं.

एम ए चार आवरण ह्यां अने मनने विषे चिंतव्यो अर्थ, विशेषरूपज होय पण अव्य बोध सामान्यरूप न होय, तेशी तेने विषे करे एतुं मनःपर्यवज्ञानठे पण तेनुं दर्शन न कह्युं. शेषाननां चार दर्शन ह्यां, तेमांहे पण श्रुतज्ञानं, मति पूर्व होय तेशी मतिज्ञाननां चहु ने अचहु ए वे दर्शन कहां ॥ १० ॥

हवे पांच निदानुं स्वरूप हेते.

सुह पडिवोहा निहा, निहा निहाय डुकपडिवोहा ॥

पयला ठिठवविठस्स पयल पयलाय चंकमउ ॥ ११ ॥

अर्थ—(सुहपडिवोहा के०) प्रथम सुखें प्रतिबोध एटले जागवुंठे ज्यां ते (निहा के०) निडा कहियें. बीजी (निहानिहाय के०) निडा निडा ते कहियें ज्यां (डुकपडिवोहा के०) दोहिलो प्रतिबोध एटले जागवुंठे, त्रीजी (पयला के०) प्रचला नामें निडा ते (ठिठवविठस्स के०) उचाने, वेठाने, आवे (पयल पयला यचंकमउ के०) प्रचला प्रचला ते कहियें जे चालतां थकां आवे ॥ इत्युत्तरार्थः ॥ ११ ॥

निडायें करी इंडियना विषय रुंधाय, तेशी समस्त दर्शननो घात थाय, ते नणी सर्व घातीनी प्रकृति कही, तथापि मेवें आवरित सूर्यनी परें अंशमात्र अना

नो अवबोध ते दर्शन हियें. ते ए दृशन, बीजं दृदृशन, त्रीजं अथ
धिदर्शन ने चोथुं केवलदर्शन. ए चार जेद ने एक निडा, बीजी निडानिडा,
त्रीजी प्रचला, गेथी प्रचलाप्र ला, पांचमी थीनधी. ए पांच निडा पण इंडिया
वबोधने रुंधेले, तेथी ए पांचने पण दर्शनावरणीय मं कहीयें. ए चार दर्शन
ना आवरण ने पांच निडा ली नव जेद दर्शनावरणीय कर्मना थाय.

ते दर्शनावरणीय र्मनो स्वजाव (वेत्री के०) पोली । सरखोले. जे पोली
आर्थें मार्ग दीधा विना लो , राजाने ली शके नहीं अने राजा पण कछुं लो
स्वरूप देखे जाणे नहीं, छुं जाणे के लोकमांहे सु । गेणले तथा दुःखी को
एले ? तथा जलो गेण ले के जूमो कोएले ? एवं इ जाणी शके नहीं; तेवी
रीतें चक्रुप्रमुख दर्शनावरणरूप दरवान दूर थया विना जीवरूप राजा ते घटा
दिक लोकनुं स्वरूप देखे नहीं. तेने ह्योपशमें घटादिक लोक, दर्शनस्पर्शन विषय
थाय. ते जणी पोलीया स । न दर्शनावरण कर्म कछुं ॥ ए ॥

चक्रू दिधि अचक्रू, सेसिंदिय उहि केवलेहिं च ॥ दंसण मिह
सामन्नं, तस्सावरणं तयं च हा ॥ पांतर " हवइ च हा " ॥ १० ॥

अर्थ-एक (चक्रूदिधि के०) चक्रुदर्शन, बीजं (चक्रू के०) अचक्रुदर्शन,
ते (सेसिंदिय के०) आंख विना बीजां इंडियथकी थयेजुं दर्शन, त्रीजं (उहि के०)
अवधिदर्शन, चोथुं (केवलेहिंच के०) केवलदर्शन, (दंसणमिह सामं के०)
ए दर्शन एटले सामान्यावबोध (तस्सावरणं के०) तेनां चार दर्शनावरण पण
(तयंचउहा के०) तेज नामें चार जेदें होय. पातांतरें (हवइचउहा के०) कोइ
एक एम कहेले जे चार जेदें दर्शनावरण होय ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ १० ॥

१ (चक्रू के०) आंख तेणे करी घटादिक पदार्थ सामान्यपणे देखवुं; ते
पहेलुं चक्रुदर्शन. अहीं लोकमांहे देखवानो व्यवहार, खिने विषे प्रसिद्धले.
तेथी तेनुं दर्शन जिन कछुं.

२ तथा ते चक्रुरिंडिय विना जेपेंडिय जे श्रवण, नासिका, जीन, स्पर्शेडिय
तथा नोइंडिय जे मन एणे करी जे शब्दादिक अर्थनो सामान्यावबोध थाय, तथा
परजवथी आवतां रस्तामांहे इवेंडिय विना पण जे, जीवने सामान्यावबोध हो
य, ते अचक्रुदर्शन कहीयें. एणे इवेंडियें करीज लोकमांहे देखेले. एवो व्य
वहार न होय, तेथी ते सर्वनुं एकज, दर्शन बीजं कछुं.

३ (अवधि के०) इव्य, क्षेत्र, काल अने नाव. ए चार मर्यादामांहे रह्यां जे रूपिइव्य, तेना सामान्यांशनो अवबोध, ते अवधिदर्शन त्रीजुं जाणवुं.

४ (केवल के०) सर्वइव्यनो सामान्यांशनो अवबोध ते केवलदर्शन, निरावण, प्रतिपाति चोथुं जाणवुं.

हवे दर्शनपदनो अर्थ कहेते. सामान्य, विशेष. ए वेदु रूप, पदार्थनां ते तेमांहे सा अन्यपणे निरा रोपयोगरूप वस्तुनो अवबोध जाति, गुण, क्रियादिक विशेष पणे रहित धर्मी मात्रविषय करे, ते निर्विकल्परूप अवबोध, ते दर्शन कहीये. ते दर्शनने जे आवरे, रोके, ते दर्शनावरणीय कर्म कहिये. जेम पोलीउ आडो होय त्यां लगे लो ने रो गी राखे तेथी ते लोकोनुं स्वरूप राजा पामे नहीं; तेम ए कर्म ज्यां लगे विवर न आपे, त्यां लगे अर्थनो सामान्यपणे अवबोध न थाय. ए चार दर्शन मध्ये जे मदले री जे दर्शन वराय, ते नामें आवरण चार जाणवां. त्यां प्रथ जे दर्शनने रुंधे, ते च दर्शनावरण. बीजुं जे अचक्रदर्शनने रुंधे, ते दर्शनावरण. त्रीजुं अवधिदर्शनने रुंधे, ते अवधिदर्शनावरण. चोथुं केवल दर्शनने रुंधे, ते केवलदर्शनावरण जाणवुं.

ए ए ए ए ए अने अने अने विषे चिंतव्यो थै, विशेषरूपज होय पण अव्य बोध सामान्यरूप न होय, तेथी तेने विषे रे एवुं नःपर्यवज्ञानते पण तेनुं दर्शन न कह्युं. शेष ज्ञाननां चार दर्शन ह्यां, ते हे पण श्रुतज्ञानं, ति पूर्व होय तेथी मतिज्ञाननां चक्रु ने अच ए बे दर्शन ह्यां ॥ १० ॥

हवे पांच निदानुं स्वरूप हेते.

सुह पडिवोहा निहा, निहा निहाय इस्कपडिवोहा ॥

पयला ठिठवविठस्त पयल पयलाय चंकमउ ॥ ११ ॥

अर्थ—(सुहपडिवोहा के०) प्रथम सुखें प्रतिबोध एटले जागवुंजे ज्यां ते (निहा के०) निहा कहीये. बीजी (निहानिहाय के०) निहा निहा ते कहीये ज्यां (इस्कपडिवोहा के०) दोहिलो प्रतिबोध एटले जागवुंजे, त्रीजी (पयला के०) प्रचला नामें निहा ते (ठिठवविठस्त के०) उजाने, वेठाने, आवे (पयल पयला यचंकमउ के०) प्रचला प्रचला ते कहीये जे चालतां थकां आवे ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ ११ ॥

निहाये करी इंडियना विषय रुंधाय, तेथी समस्त दर्शननो घात थाय, ते नणी सर्व घातीनी प्रकृति कही, तथापि मेवें आवरित सूर्यनी परें अंगमात्र अना

वृत्त रहेगे. तो ब्दादि सांजलेगे तेमां जे सुखें साद त्रें री जागे, ते निडा, जे कर्मप्रकृतिना उदयथी होय, ते कर्मप्रकृतिनुं नामपण निडा हीयें. एरणें कार्यनो उपचार जाणवो. तथा दुःखें करी धूधणावीने घणा घणा आ रा शब्दें करी दोहिलो जगावीयें एहवी निडा, जे कर्मप्रकृतिना उदयथी जीवने आवे, ते कर्मप्रकृति नाम निडानिडा हीयें. प्र लायें घूमे प्राणी जेणे, एवी निडा आवे, ते निडानुं नाम प्रचला, ते स्थित एटले उजाने तथा उपवि एटले बेगाने पण आवे एवी निडा, जे कर्मप्रकृतिना उदयथी होय ते कर्मप्रकृति नाम प्रचला कहियें. प्रचलाप्रचला निडा ते कहियें जे हस्तीनी पेरें चालतां हालतां पण आवे, तो सुतां बेतां अने उजा अकां आवे, ते तो हेबुंज ? एवी घणी निडा जे कर्मप्रकृतिना उदयथी आवे, ते प्रकृति नाम पण प्रचलाप्रचला हीयें. तथा अश्वनी पेरें जेवारें अश्वने दाणो चरतां कांकरो दाढ व आवे, ते वारें निडा मांहे जागे, तथा एणमांहे जागे, ते प्रचलाप्रचला निडा हीयें ॥ ११ ॥

दिण चिंतिअड करणी, थीणद्दी अडचक्कि अडबला ॥

महुलित्त खग्गधारा, लिहणं व हा वेअणिअं ॥ १२ ॥

अर्थ—पांचमी (दिणचिंति डकरणी के०) दिवसें चिंतव्या थीनी रनारी निडा, ते (थीणद्दी के०) थीणद्दी हीयें (अडचक्कि के०) अडचक्कि जे वासुदेव तेना बलथी (अडबला के०) अडबल होय जेमां. (महुलित्तखग्गधारा के०) मधुलित्त खग्गधारा एटले मधुयें खरडेली तरवारनी धारा सरखी धाराने (लिहणं व के०) चाटवा सरखी शाता अने अशाता एवा (डहाउ के०) बे न दे (वेअणिअं के०) वेदनीय कर्म कहुं ॥ इत्युत्तरार्थः ॥ १२ ॥

जे निडा आवे अके ते पहेलां दिवसमध्ये तथा रात्रिमध्ये पण जा गतां जे कार्य चिंतव्युं ते ते कार्य करे, ते थीणद्दी. तथा स्त्यान कहेतां एकठी अड एवी रुद्धि कहेतां आत्मानी शक्ति ज्यां ते स्त्यानरुद्धि कहियें तथा गृद्धि कहेतां ज्यां मननी इहा एकठी अड ते स्त्यानगृद्धि पण कहियें एवी अत्यंत अगुननिडा जे कर्मप्रकृतिना उदयथी आवे, ते कर्मप्रकृति नाम पण स्त्यानरुद्धि तथा स्त्यानगृद्धि कहियें. अडचक्की कहेतां चक्रवर्तिनुं बल, अने रुद्धि तेथकी अरुं बल तथा अरुं रुद्धिजे जेनी एटले त्रिखंनोक्ता वासुदेव, तेना बलथकी अरुं बल वज्ररूपनाराच संघयणवालाने ए निडा मांहे आवे तथा ठेव

छा संघयणवालाने पण ए निडा िहे व णुं णुं जोर वधे. ए व दर्श्री ।
वरणीय र्मना जेद ह्या. एटले बीजुं र्म, दर्शनावरण ह्युं.

हवे त्रीजा वेदनीयक स्वरूप, जेद, संख्या, हेढे. ि धुलित एवी डूनी
धारा तेने लिहण हेतां जीने री चाटवुं ते सरखुं बे प्र िरें वेदनीय र्म ह्युं
ढे. एटले जे मधुलि खडुधारा चाटतां प्र िग नो रस वेदतो थ िे विव,
सुख िने पण खडुधाराथी जीन ठेदाय तेथी :ख पामे. ते पांचेंडि ना
रूप शब्दादि अनुकूल पा ि शाता वेदे ते धु सर िे अने तेनी अप्रा विरह
ःख वेदे, ते िनठेदन रखुं जाणवुं. ए वेदनीय र्म ि 'बे जेदे ह्युं.

उसन्नं सुरमणुए, सायमसायं तु तिरिअ निरएसु ॥

'व मोहणीअं, डुविहं दंसण चरणमोहा ॥ १३ ॥

थे—(उस 'के०) प्राये (सुर णुएसाय के०) देवताने ने ष्यने शा
तावेदनीयनो उदय होय ने (सायंतु के०) ितानो उदय होय. ते क्यां
होय ? तोके (तिरिअनिरएसु के०) तिर्ये गति ने नर गतिमाहे प्राये घणो
होय. ने ('व के०) दिशानी परें (मोहणीअं के०) मोहनीय र्म जी
वने विकल रे, ते (विहं के०) बे जेदेढे, एक (दंसण के०) दर्शन मोहनी
य ने बी (चरणमोहा के०) चारि मोहनीय ॥ इत्यहरार्थः ॥ १३ ॥

उस ' ए देशीय शब्द प्रायि वाचीढे तेथी उस ' एटले प्राये (सुर के०) दे
वता ने (णुए के०) नुष्य ए बे गति िहे शातानो उदय होय ते जणी
ए बे गति पुण्यनी प्रकृतिढे ते िटे एमांहे शातानी बहुलता ढे अने क्यारें
िवियोगादिकें शाता पण वेदे तेथी प्राये ह्युं अने तिर्येचगति तथा नर
गति ए बे पापप्रकृतिढे तेथी अशातावेदनीयनो त्यां घणो उदयढे अने ति
र्येच ि मोइए हस्ती, र प्र आदर महत्व पामे, तथा नारकी पण श्रीजिन
व्याणि समयें िइएक :खमंदताये शाता पण वेदे, तेथी प्राये शब्द कह्यो.
ए रीतें िजुं वेदनीयकर्म बे जेदे कहुं.

हवे चोथा मोहनीय कर्म स्वरूप तथा जेद कहेढे. ए र्मनो मदिरा जेवो खनावढे.
जे थपान ह्या पढी जीव विकल थाय तेम मोहनीयना उदये जीव, पोतानुं हित
न समजे कदापि समजे तो पण मोहेकरी करी न शके, ते मोहनीयकर्म बेप्रकारें कहेढे.

एक दर्शन एटले सदहणारुचिरूप त्यां जीव मुंजाय. जेम तापना जोरथी

पथ्य रुचे नहीं, ते मिथ्यात्वना उदयथी शुद्धदेव, शुद्धगुरु, शुद्धधर्म, जे त्
हितकारी ठे ते रुचे नहीं. गुरु, देव ने धर्म दुर्गतिना दायकठे ते रुचे, एवी
रुचि जेना उदयथी होय, ते दर्शनमोहनीयकर्म कहियें.

तथा जे कर्मना उदयथी पोतानां हितकारी जे धर्मध्यानादिक तेने चरी
न शके, जेम परवश पडयो मनुष्य, पोतानुं हित करी न शके ; एवो ि याविप
र्यास जेणे करी होय, ते चारित्रमोहनीय कर्म बीजुं जाणवुं ॥ १३ ॥

दंसणमोहं तिविहं, सम्मं मीसं तहेव मि तं ॥
सुद्धं अद्द विमुद्धं, अविमुद्धं तं हवइ कमसो ॥ १४ ॥

अर्थ—(दंसणमोहं के०) ते मांहे दर्शन मोहनीय (तिविहं के०) ए
जेदें कहेठे. एक (सम्मं के०) सम्यक्त्वमोहनीय, बीजुं (मीसं के०) मिश्र
नीय (तहेव के०) तेमज त्रीजुं (मिद्धत्तं के०) मिथ्यात्वमोहनीय ते (सुद्धं
के०) शोधुं पुंज ते सम्यक्त्व (अद्दविमुद्धं के०) अद्दविमुद्धं पुंज तेमिश्र ने
(अविमुद्धं के०) अणशोधुं पुंज ते मिथ्यात्व (तं के०) ते (हवइ के०) होय.
(कमसो के०) अ क्रमें ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ १४ ॥

तथा जेवी वस्तु जेवा धर्म करी सहितठे तेवीज विश्वासपूर्व जाणे, तेने
दर्शन कहियें. तिहां सुंजावे विकल करे तेणे संदेह, विपर्यय, मूढतायें त पर
खी न शके, ते दर्शनमोहनीय कर्म त्रण जेदें ठे, ते कहियें ठैयें.

१ जेम मदनकोडवा, जेने खाधे मीणो चढे, तेने खांमी, तुश उतारी ठाणपाणी देई
शोधीयें ते कोडवाधी विशेष प्रकारें मादकता न होय, तेम जीवने विकल रे
एवा जे मिथ्यात्वनां दल, ते पण त्रण करण प्रयोगें एटले करणना त्रण प्रकार. एक
यथाप्रवृत्तिकरण तेहने विषे जे मनना परिणाम उजला थया, तेथी घणोरा उजला
थाय ते अपूर्वकरण, तेथी पण घणा परिणाम उजला थाय, ते अनिवृत्तिकरण.
ए करण. ते मनना परिणाम विशेषठे. तथा उपशमसम्यक्त्वं करी शोध्यां तेनो
चोगाणितं, त्रण ठाणीतं. वेठाणीतं रस टाली, शेष एकठाणीआ मात्र रससहित
राख्या, ते दलमुं जीव तत्वनी परीक्षा विषे सुंजाय नहीं, पण आत्मस्वभावरूप उ
पशमिकहाधिकसम्यक्त्व तेने उदयें न होय. तथा सूद्धमपदार्थने विषे देशशंका
ये सम्यक्त्वं मेज उपजावे. ते नणी ते शुद्धदलमुं नाम सम्यक्त्वमोहनीय कहुं.

१ अने जे मिथ्यात्वदल, अण डया दनकोड्वानी पेरेँ अर्दवि ६ दल जे जिहांथी बेठाणीउ । त्र रस रह्यो, ते बीजुं मिश्र मोहनीय मर्म.

२ तेम जेहवो बांध्यो हतो, तेहवोज जे चोठाणीओ, ठिठाणीओ, बेठाणीओ रस सहित अनुपहत सर्वघाति रस त्वसद्वहणाविपर्यासनुं रनार, ष सहित अणखांमया मदन मोड्वानी पेरेँ उन्मादजन्य मंदल, ते त्रीजुं मिथ्यात्व मोहनीयकर्म.

३ तथा शोध्युं दल ते जेम चस । दृष्टितेजने आवरतां पण सूक्ष्मअर्थे दृष्टि ठहरावे, तेम जीवने त्वरुचि ठहरावे, ते सम्यक्त्वमोहनीय मर्म.

४ तथा अर्दवि ६ एटले र्दखांमया अर्दठंमया एवा दन मोड्वानी पेरेँ विकारजन्य. कांइ । र्थ रे, इक कार्य न करे जेथी तत्वरुचि न होय अने अ तत्वरुचि पण न होय, एवी मिश्ररुचि उपजावे, ते बीजुं मिश्रमोहनीय मर्म.

५ तथा अशुं-६पुंज, दन मोड्वानी पेरेँ तथा धतुरानी पेरेँ दृष्टिने फेरवे, एेरी तेहने दृष्टियेँ अठतो वर धर्म प्रतिनासे. जेम धोला शंखने पीलो । एणियेँ, ते उज्ज्वल जिन त तेने लिन देखे अने मलिन एवा जे । र्ग, तेने उज्ज्वल देखे, ते त्रीजुं मिथ्यात्व मोहनीय मर्म. ए मिथ्यात्व मोहनीयादि त्रणठे.

अर्हीं जे सम्यक्त्वमोहनीयादिक प्रकृति ते कारण. तेणे करी तत्वविषयिणी ६, मिश्र, अने अशुं-६रुचि जीवनी होय ते कार्य. एम कारण ते इव्य, अने कार्य ते जाव. ए विवह्यायेँ एक सम्यक्त्व, बीजुं मिश्र, त्रीजुं मिथ्यात्व. ए त्रण मोहनीय, इव्यजा वथी जाणवी. कारण ते इव्यकर्म, कार्य ते जावकर्म, इव्यकर्म केवली जाणे अ ने इव्यकर्मथी चेष्टादिक थाय ते जावकर्म, ते आपणे पण जाणियेँ ॥ १४ ॥

हवे तत्त्वार्थसद्वहणा ते सम्यक्त्व कहियेँ. ते । टे तत्व हेठे.

जिअ अजिअ पुस पावा, सव संवर बंध मुक्क

नि रणा ॥ जेणं सद्वहइ तयं, सम्मं खइगाई बहुनेअं ॥ १५ ॥

अर्थ—(जिअ के०) जीवतत्वना चौद जेद, (अजिअ के०) अजीव तत्वना चौद जेद, (पुस के०) पुस्यतत्वना बेतालीश जेद, (पाव के०) पापतत्वना बाशी जेद, (आसव के०) आश्रवतत्वना बेतालीश जेद, (संवर के०) संवरतत्वना सत्ता वन जेद, (बंध के०) बंधतत्वना चार जेद, (मुक्क के०) मोक्कतत्वना नव जेद, (निक्करणा के०) निरातत्वना बार जेद, (जेणे के०) जेहने उपष्टने (सद्वह इ के०) सद्वहे (तयं के०) तेजुं नाम (सम्मं के०) सम्यक्त्व ते (खइगाई

के०) द्वायकादिके री (ब चेअं के०) बहु चेदे ठे ॥ ६ कुरार्थः ॥ १५ ॥
 १ त्यां प्रथम जीवतत्व हेठे. पांच इंद्रिय, ए बल, ए स्वासो, 'स'
 ने आयु. ए दश इव्यप्राण तथा उपयोगरूप जावप्राणधारी लो । शप्रदेश प्र
 माण, प्रदेशात्मक, ज्ञानदर्शनस्वजाव. इव्यार्थि नये नित्य, ने पर्यायार्थि नये
 अनित्यपरिणामि इव्य. व्यवहारनये मनो क्ती, जो ।, ने निश्चयनये शुद्ध
 चित्पर्यायनो क्ती, निजस्वरूपनो जोक्ता. औदधि, औपशरि, द्वायिक, मिश्र, पारि
 णामिकादिजावमेलापकरूप, उद्धस्थने चेष्टादिलिंगगम्य, केवलीने प्रत्यक्ष शरीरप्र ।
 ए, अरूपी जीवइव्य, जिनवचने सदह, ए जीवतत्व, ने एधी विपरीत निज
 मतिकल्पनाये जाणे, ते अतत्व कहीये. ते ए, जीव तत्वना चौद चेदठे.

२ जे जीव अने अजीवने उपनोग्य चेतनारहित गति, स्थिति, वर्तना, ने व
 काश दानसमर्थ, एवा धर्मास्तिकाय, धर्मास्तिकाय, अल, आकाश, अने पुजलरूप
 जीवने तथाप्रकारे सदहबुं, ते बी जीवतत्व. ते अजीवतत्वना पण चौद चेदठे.

३ ते जीवनुं दान, दयालुता, सरागसंयमादि शुनपरिणाम, ते जावपुण्य; ने
 शातावेदनीयादिक शुनकर्मप्रकृति ते इव्यपुण्य. ए पुण्यप्रकृतिना बेतालीश चेदठे.

४ तथा मिथ्यात्वादि उदये उपहत जीवने मलिन परिणाम, ते जावपाप अने
 मिथ्यात्वादिक कर्मप्रकृति, ते इव्यपाप. ए पापतत्वना बाशी चेदठे.

५ तथा मिथ्यात्वाऽविरत्यादिक औदधिकजावपरिणत जीव, ते जावाश्रव.

निमित्त कर्मदलनुं आवबुं, ते इव्याश्रव. ए आश्रवतत्वना बेतालीश चेदठे.

६ कर्म रुंधवा समर्थ द्वायिकद्वयोपशमिकादिकजावे करी जे जे अं, नि
 रुपाधिक थया. निरुपाधिक कहेतां स्वाजाविक ते जावसंवर अने तेणे री जे जे
 आश्रवनुं रुंधवुं. ते इव्यसंवर. ते पांच समिति, त्रण गुप्ति, बावीश परीसहनो
 जय, दश यतिधर्म, बार जावना, ने पांच चारित्र. ए ब-दा मलीसत्तावन चेदठे.

७ तथा शुद्धात्मने प्रतिकूल कषायादि संबंधजन्य कर्मबंधहे ची एता,
 ते जावबंध. अने तेणे करी आत्मप्रदेशे कर्मदल बंधाय ते इव्यबंध चार चेदे.

८ कर्म निर्मूलवा समर्थ शुद्धात्मानो अ नव ते, जावमोह. तेणे री जे
 जीवप्रदेशनुं सर्वांगे कर्मप्रदेशथी मूकावबुं, ते इव्यमोह, नव चेदठे.

९ कर्मगक्तिने हीन करे, एवा तपसंयमसंवरजावनाजन्य शुद्धोपयोग शक्ति,
 ते जाव निर्झरा; तेणे करी जे जे कर्मप्रदेशनुं आत्मप्रदेशथी खेरबुं, ते इव्य
 निर्झरा. ते वार चेदे तप, ते निर्झरा.

जेणे री ए पूर्वी नवपदार्थे जे श्रीजिनें देवे जाख्या इव्यार्थि नये नि
त्य, पर्यायार्थि नये अनित्य, निश्चयनये अजि, व्यवहारनये निन्न, सा अन्यनये
एक, विशेषनये नेक, ज्ञाननये ज्ञेय, त्रि यानये हेयोपादेय, ए नयनिह्नुपासहि
त परस्पर सापेक्ष, अनंतधर्मात्, अंचित् उत्प, अंचिदिन, अंचिद्भुव. ए
त्रिरूप ए स ये सद्वहे, ए जिनवाणी रुचे, ते ए क्हायि सम्यक्त्व. बीजुं औप
शमिकसम्यक्त्व, त्रीजुं क्हायोपशमिकसम्यक्त्व इत्यादिक बहु जेदठे, ते देखाडीये ठैये.

तत्वार्थनी सद्वहणाएं ए विधसम्यक्त्व तथा आत्मानो शुद्धज्ञानादि परि
णा अथवा शुद्धपरणति आत्मा, ते निश्चें सम्यक्त्व, अथवा वीतराग सम्यक्त्व
ते निश्चयसम्यक्त्व अने सरागसम्यक्त्व ते व्यवहारसम्यक्त्व, अथवा कुगुरु, कु
देव ने मार्गनो त्याग अने सुगुरु, सुदेव अने सुमार्गनुं आदरवुं, ए व्यवहार सम्य
क्त्व बे जेदेंठे. तथा नंतानुबंधीया चार षाय अने दर्शनमोहनीय त्रण. ए
सात प्रकृतिना क्यथी प्रगटी जे तत्वरुचि ते क्हायि सम्यक्त्व अने ए सात प्रकृ
तिने उपशिवे, ते औपशमि सम्यक्त्व अने ए सात प्रकृतिनो रसोदय आव्यो
ते खपाव्यो शेष उदय नथी आव्यो, ते क्हायोपशमिक. एने अंतरे सम्यक्त्वमो
हनीयोदय उपपंजजन्य तत्वरुचि ते वेद सम्यक्त्व. एम त्रिविध सम्यक्त्व जाण
वुं. तथा जिनोक्त रे, ते ए सम्यक्त्व. तेहने रुचीये करी रोच सम्यक्त्व. प्ररूप
करी दीपावे, ते दीपकसम्यक्त्व. ए अने प्र एरें सम्यक्त्व जाणवुं ॥ १५ ॥

मीसा न रागदोसो, जिणधम्मे अंतमुहु जहा अन्ने ॥

नालिअर दीवमणुणो, मिहं जिणधम्म विवरीअं ॥ १६ ॥

अर्थ—(मीसा के०) मिश्रमोहनीयना उदयथी (जिणधम्मे के०) जिनधर्म
ने विषे (नरागदोसो के०) राग द्वेष न होय. (अंतमुहु के०) अंतरमुहूर्त्तसुधी
नो काल (जहा के०) जेम (नालिअरदीवमणुणो के०) नालिकेरक्षीपना
मनुष्यने (अ के०) अ ने विषे राग द्वेष न होय तेनी परें जाणवुं. अने
(मिहं के० मिथ्यात्व ते) जिणधम्मविवरीअं के०) श्री जिनधर्मथकी विपरी
त जाणवुं ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ १६ ॥

मिश्रमोहनीयना उदयथी जीवने श्रीसर्वज्ञाषित धर्म उपरें अन्यंतरराग न
होय एटले श्रीवीतरागदेवे कहुं, ते तेमज पण अन्यथा नहीं. ए सरखुं बीजुं कोइ
जीवने हितकारी नथी, एवो अन्यंतरचित्तप्रतिबंध ते पण न होय तथा ए धर्म

खोटोठे एम निंदारूप अच्यंतर रुचिरूप द्वेष पण न होय. जिनधर्मने विषे मि
श्रजाव होय तेनो ।। अंतर हूँ प्रमाणठे. जेटलो व्यंजनाव हनो ।। श्वासो
ह्वास पृथक्त्व प्र ।। ए तेटलो जाणवो. ते उपरांत मिथ्यात्व तथा सम्यक्त्व पामे.

हीं दृष्टांत देखाडेठे. जे (के०) धान्यरसवती उपरें रुचि जे
त्यंत आदर एटले ते विना नज चाले एवो राग पण न होय तथा अरुचि एट
ले दीतुं न सुहाय, एवो द्वेष पण न होय. ते कोने न होय ? तो के ज्यां घणा
नाजियेरना वृद्धे एवो जे द्वीप त्यानां लोक, सदा नाजियेरादि फलशी उदरवृ
त्ति करेठे परं ते द्वीपनिवासीयें अन्न, केवारें पण दीतुं नथी, तेथी तेनो स्वाद लह्या
विना अन्न उपरें राग पण नथी उपजतो तेम द्वेष पण नथी उपजतो. तेम मिश्र
मोहनीयसैद्धांतिकमते मिथ्यात्वथी मिश्रें आवे पण सम्यक्त्वथी मिश्रें नावे, तेथी
तेणे सम्यक्त्व रस लह्या विना जिनधर्मने विषे रुचि तथा अरुचि न होय, ए नाव.

मिथ्यात्व तेने कहियें जेने उदयें जिनोक्त पदार्थथी विपरीत पदार्थ सहहे. जे
म धतुरो खाधाथकी जीव, विकल थाय तेथी सुवर्ण न होय, तेने पण सुवर्ण
करी सहहे, माने तथा तापना जोरथकी जीवने अ न नावे, अपथ्य रुचे, तेम
ए मिथ्यात्वी जीवने पण राग, द्वेष, मोहादिक दोषवंतने विषे देवरुचि थाय अने
आरंज तथा परीग्रहवंतने गुरु करी सहहे, स्वमतिकल्पितधर्म सहहे. त्यां १
साधुने असाधु करी माने, २ असाधुने साधु करी माने, पूजे, ३ क्हांत्यादिक धर्म
ने अधर्म माने, ४ स्नानहोमादिक अधर्मने धर्म करी माने, ५ अजीवने जीव
री माने, ६ जीवने अजीव करी माने, ७ गतानुगतिकउन्मार्गने मार्ग करी सहहे,
८ सम्यक् ज्ञानादिक मोहमार्गने उन्मार्ग करी सहहे, ९ कर्मरहितने कर्म सहित
करी माने, १० सकर्मी कृष्णादिकने परमेश्वर करी माने, ए दश मिथ्यात्व ते विपरी
तश्रदान ते मिथ्यात्वमति. तेने दर्शनमोहनीय कहियें ॥ १६ ॥

हवे पच्चीश चारित्र मोहनीयनी प्रकृति कहेठे.

सोलस कसाय नवनो, कसाय डुविहं चरित्त मोहणियं ॥

अण अप्पच्चरकाणा, पच्चरकाणाय संजलणा ॥ १७ ॥

अर्थ—(सोलसकसाय के०) शोल कपाय मोहनीय, (नवनोकसाय के०) न
व नोकपायमोहनीय. (डुविहंचरित्तमोहणियं के०) ए वे चेदें चारित्र मोहनीय
ना पच्चीश जेद, (अण के०) अनंतानुबंधीआ चार, (अप्पच्चरकाणा के०) अप्र

त्याख्यानावरणीयना चार, (प स्काणा के०) त्याख्यानावरणीय चार, (सं जलणा के०) संज्वलनकषाय चार. ए शोल षा मोहनीय ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ १ ७ ॥
 त्यां प्र शोल षायमोहनीय हेळे. (ब के०) संसार तेनो (आय के०) लान होय जेना उदयशी जीवने, ते नणी एतुं ना षाय ते मोध, मा न, षा, अने लोन. ए चार अनंतानुबंधादि प्रत्येकें चार चार जेदेंढे. एम चार चोक शोल जेद. एणे री जीव संसार हिे रहे तथा हास्यादिक ठ अने त्र ए वेद, ए नवनें नोकषाय एतुं नाम कहियें. जे नणी एशी कषाय उपजे; हास्य शी क्रोध तथा राग उपजे तथा रागादिकशी हास्यादिक होय एम कषायने समी पें षर्यतायें तथा षरणतायें होय, ते नणी एने नो षाय हीयें. एम जीव ने अहिताचरण प्रवृत्तिहे अने हिताचरणरोधक, ए बेहु त्रि याविपर्यास रे, ते षटे ए चारि मोहनीयना उत्तर जेद पञ्चीश होय.

हवे ए पञ्चीश, जेदनां स्वरूप हेळे.

तिहां सूः ते सूचन त्र होय तेशी एक पदांश कहे थके पण आखुं पद लेवुं. जे जी केवा थ जी जीमसेन स जायळे. ते ए एतुं पद कह्या थकां अनंता तुं बंधी । षाय लीजें, जे षटे जेनो षत नहीं तेने अनंत कहियें एटले अनंत संसार तेहना नुबंधी हेतां वृद्धि रनारा जे षाय, ते अनंतानुबंधीआ क षाय जाणवा. दाग्रहरूप युक्ति यें बुद्धिशून्यपणे एकांतवादिनी रुचि टले नहीं. ए नंतानुबंधी रागयुक्तियु पणे जिन त उपरें रुचिरूप वेष, ते अनंतानुबंधी. तेणे बाह्यवृत्तियें जो पण कषायोदय मंद देखायळे तो पण युक्तिहीन स्वमतपद्ध पातिने नियमा अनंतानुबंधीयानो उदय जाणवो. अहीं श्रीशीतृंगाचार्यें ए चार अनंता बंधी अने त्रण मिथ्यात्वमोहनीयादिक, एवं सात प्रकृति सदहणा फेरवे ठे एम हुंढे, ते माटे ए सातने दर्शनमोहनीयमां गणीठे अने शेष एकवीश प्रकृति चारित्र मोहनीयनी कहियें. विशेषार्थीयें श्री आचारांगनी टीका जोवी. ए अनंता नुबंधी चार षाय कह्या.

जेना उदयशी (अप्य स्वाणा के०) अप्रत्याख्यान एटले देशविरतिपणुं तेने पण आवरे, रोके, तो सर्वविरतिपणुं होयज केम? एवी क्रोधादिक प्रकृतिनुं नाम अप्रत्याख्यानावरणीय षाय चार जाणवा. आत्माने प्रवृत्तिमार्गशी प्रतिकूल करवो ते प्रत्याख्यान सर्व विरतिआत्मगुण रूप जाणवुं. तेना उदयने जे आवरे, आववा न दिये, ते प्रत्याख्यानावरण क्रोधादिक चार कषाय जाणवा. (सं के०) थोडुं

शुं परीसहादिकें करी यतिने (ज्वले के०) दीपे, पठी तरत विसराल थाय ते संज्व
 लन, क्रोध, मान, माया अने लोच जाणवो. एम चार कपायना शोल जेद कह्या.
 हवे सुग्धजनने एनो जेद जणाववाने गाथा कहेते.

जाजीव वरिस चउमास, पस्कग्गा निरय तिरिय नर अमरा ॥
 सम्माणु सवविरई, अहखाय चरित्त घायकरा ॥ १८ ॥

अर्थ—(जाजीव के०) प्रथम जावजीव सुधी रहे, ते अनंतानुबंधी कपाय कही
 यें. बीजो अप्रत्याख्यानी कपाय ते (वरिस के०) एक वर्ष सुधी रहे, त्रीजो प्र
 त्याख्यानी कपाय, (चउमास के०) चार मास सुधी रहे, चौथो संज्वलनकपाय
 ते (पस्कग्गा के०) पंद्र दिवस सुधी रहे, पहेलो (निरय के०) नरकगति हे
 तु, बीजो (तिरिय के०) तिर्येचगतिहेतु, त्रीजो (नर के०) मनुष्यगतिहेतु, चो
 थो (अमरा के०) देवगतिहेतु, पहेलो (सम्म के०) सम्यक्त्वनो घात करे, बी
 जो (अणु के०) देशविरतिनो घात करे, त्रीजो (सवविरई के०) सर्वविरति
 नो घात करे, चौथो (अहखायचरित्त के०) यथाख्यात चारित्रनो घात करे. ए
 रीतें ए चार पूर्वोक्त पदार्थना (घायकरा के०) घातना करना जाणवा. इत्यण॥

जावजीव सुधी जे क्रोधादिक चारे कोइ रीतें निवृत्ते नहीं, एवा दुःसाध्य, ते
 अनंतानुबंधीआ क्रोधादिक चारे अनुक्रमें लेवा. जे कपाय, एकवर्ष सुधी घणा
 उपायें कोइ पण रीतें निवृत्ते नहीं ते अप्रत्याख्यानावरण क्रोधादिक चार कपाय
 दुःसाध्य जाणवा. जे चार महीना सुधी निवृत्ते नहीं, ते प्रत्याख्यानावरण
 क्रोधादिक चार कपाय जाणवा. जे पंद्र दिवस सुधी उत्कृष्टा रहे, ते सुसाध्य क्रोधा
 दिक चार कपाय संज्वलना कहीयें. हवे संक्लेशतारतम्य कहेते.

अनंतानुबंधीआने उदयें जीवने नरकप्रायोग्यकर्म बंधाय, अप्रत्याख्यानावरण
 कपाय चारने उदयें जीवने तिर्येचप्रायोग्यकर्म बंधाय, प्रत्याख्यानावरणकपाय चा
 रने उदयें जीवने मनुष्यगतिप्रायोग्य कर्म बंधाय, संज्वलनाकपाय चारने उदयें जी
 वने देवगति प्रायोग्य कर्म बंधाय. हवे एना घातगुण कहेते.

अनंतानुबंधीया कपायनो उदय, सम्यक्त्वनो घात करे. अप्रत्याख्यानावरण क
 पायनो उदय, अणुव्रतनो घात करे. प्रत्याख्यानावरण कपायनो उदय, सर्वविरति
 नो घात करे. संज्वलनाकपाय चारनो उदय, यथाख्यातचारित्रनो घात करे. एना
 उदयथी यथाख्यातचारित्र नावे, केम के उपशांतमोहगुणठाणुं आव्युं ते पण सं

ज्वलनाने उदर्यें जाय. तथा सरागसंय ने विषे पण देशनंगरूप तिचार उपजा वे, जे नणी सर्वविरतिने विषे अतिचार, ते संज्वलाने उदर्यें होय. अने शेष बार पायने उदर्यें अनाचाररूप मूलनंग आय.

तथा अंहीं जावजीव, वर्ष, चार रस, पक्ष, इत्यादिक जलान हुं तथा नर दिगतिप्रायोग्यबंध ह्यो, ते सर्व गंधजन समजाववाने प्राधि जाणवुं. अन्यथा बाहुबलीने ए वर्षसुधी मान रहुं, पण तेषकी चारि नो सर्वघात न थयो, ते नणी संज्वलनो मान तथा प्रस चंद्रार्जुनी पेरें अंतर हूर्त त्र पण नंता बंधीउ रहे, तेथी अनिय जाणवो ॥ १८ ॥

हवे बाह्यहंत देखाडवापूर्वक पायस्वरूपनेद हेठे.

जल रेणु पुढवि पवय, राईसरिसो च विहो कोहो ॥

तिणसलया क ऽछिअ, सेलडंजो वमोमाणो ॥ १९ ॥

अर्थ—(जल के०) जलरेखा रखो, (रेणु के०) धूलिरेखासरखो, (पुढवि के०) ाटीनी रेखासरखो, (पवय के०) पाषाणनी (राईसरिसो के०) राई सरखो, (चउविहो के०) चार नेदें (जे जे के०) जोध होय. (तिणसलया के०) नेनी ठडीनी पेरें नमे, ते संजलनो हियें. (छ के०) छनी पेरें प्रत्या ानीउ, (छिअ के०) हाडनी पेरें नम प्र रख्यानीउ, (सेलडंजोव जे के०) पाषाणस्तंजनी पेरें नमे नहीं, ते अनंतानुबंधीउ (माणो के०) ान जाणवो ॥ इत्य० ॥

जे पाणी ालीक रतां पाठलथी लती जाय, एम जे जोधे री नादि विघटयो ते तरत ले, ते संज्वलनो जोध. जेम धूलिमांहे ली जोधे जे धूलजूदी आय, ते केटलाए कालें वायुविशेषें पाठी मले, एरीतें जांगु न, उपायें मले ते बीजो प्रत्याख्यान जोध जाणवो. सूका तलावमां माटी फाटी, ते मेघ वरसवाथी ले, तेम जे न जांगु होय ते घणे उपायें घणे कालें मले, ते त्रीजो अप्रत्याख्यानिउ जोध. तथा पर्वतं फाटयो ते जोइ रीतें न मले, तेम जेहनुं न जांगु ते कोइ उपायें न ले, ते चोथो नंता बंधीउ जोध. एम चार प्रकारें क्रोध कह्यो, जेमाटे विघटनस्वभाव क्रोधठे. तेणे सरखाइयें, चार रेखाने दृष्टांतें री चार नेदें जोध समजाव्यो. अहीं पायमोहनीयप्रकृति ते इव्यक्रोधादिक ते पांच वर्ण, पांच रस, वे गंध, चार स्पर्शी, तेना शोल नेद. अने तेहना उदयथी थया जे जीवना मलिन अथ्यवसायरूप जावक्रोधादिक ते अवरण, अगंध, अरसने अस्पर्शी. तेना अंस

ख्याता जेद शाय जेमाटे रसबंधहेतु अथ्यवसायस्थानक असंख्याता कहाते.

एम क्रोध चार कहा. हवे मानना चार जेद कहेते. (तिएसलया के०) नेत्रनी ठडी ते जेम सुखें नमें, तेम जे मानने उदयें जन्यहठनिर्गुण पद्मपातरूप सुखें सजुरूपदेशमात्रें नमे,वाव्यो वले, ते माननुं नाम संज्वलनोमान जाणवो. जेम सूकां काष्ठने तैलादिक चोपडी दुःखे नमावीयें तेम जे मानना उदयवंत जीवने घणा प्रयासें वालीयें, मार्गसन्मुख आणीयें, ते बीजो प्रत्याख्यानीउ मान जाणवो. जे अत्यंत घणे कष्टें हाडनी पेरें नमावीयें, मार्गसन्मुख करीयें तेवो दुःसाध्य, ते त्रीजो अप्रत्याख्यानीउ मान जाणवो. जेम पडरनो स्तंज कोइ रीतें नमे नहीं तेम जे कदा ग्रह, कोइपण उपायें न ठामे,ते चोथो अनंतानुबंधीउ मान जाणवो. एम मान मिथ्यानिनिवेशरूप अनमनस्वजाव, तेथी ए तिएसलयादिकशुं नाम्य दुर्नाम्य जेदें चतुर्विधमान कहा. जावथी एना असंख्य जेद कहीयें.

हवे मायाना जेद कहेते.

मायावलेहि गोमु,त्ति मिंढसिंग घणवंसमूलसमा॥

लोहो हलिद खंजण, कदम किमिराग सारिठो ॥ १० ॥

अर्थ—(माया के०) माया ते (अवलेहि के०) वंशनी ठोति सरखी (गोमुत्ति के०) बलद सुतरे ते सरखी, (मिंढसिंग के०) मिठाना शिंगडा सरखी वांकाइ (घण वंसमूलसमा के०) कठिन वांसना मूल सरखी वांकी माया ठे (लोहो के०) संज्वलना लोचनो रंग (हलिद के०) हलदर सरखो जाणवो, (खंजण के०) सरावलानो मे ल (कदम के०) कदमपास सरखो (किमिराग के०) करमजीपाटनो रंग ते (सारिठो के०) समानरंग अनंतानुबंधी लोचनो जाणवो.

मायावक्रतास्वजाव आपणा अनिप्रायथी नि वचन कायचेष्टा देखाडवी, ते माया जाणवी. त्यां कांइ सुसाध्य दुःसाध्यपणाने विषे दृष्टांत कहेते. जेम (अवले ही के०) वंशादिक ठोळतां ठोती नीकले, ते वांकाशपणुं जेम करग्रहण मात्रें टली जाय, तेम जेनी माया सुखें टले, ते संज्वलनी माया जाणवी. तथा जेम (गो के०) बलद चालतो सुतरे, तेनी वक्रता धूल मांहे सूकाया पठी टली जाय, तेम जे उपायें करी जे माया बूटे, ते प्रत्याख्यानी माया जाणवी. तथा मिठाना शिंगडानी वक्रता अत्यंत घणा कष्टें कोइ एक टाले, तेम जेना मननी वांकाइ दो हली टले, ते त्रीजी अप्रत्याख्यानी माया जाणवी. तथा वांसनुं मूल तेनी

व ता कोइ पण पा थी टले नहीं, तेम अनंतानुबंधिनी मायाने उदयें करी जे जीवने वक्रता होय, ते घणे उपदेशें तथा घणा उपायें टले नहीं. ते अनंतानुबंधी माया जाणवी. एटले दृ तपूर्वक चार प्र रनी ाया ही.

हवे लोचना चार जेद हेठे. जे लोचना उदयथी जीवने धनादि परिग्रह उपरें त्वनो रंग होय, परंतु हलदरना रंगनी परें सुखें उ । । जाय, ते लोच नाम संज्वलनलोच जाणवो. तथा (खंजन के०) सरावलानो ची णो मेल जे उपायें टले, तेम जे लोचना उदयथी थयो जे धनादि नो रंग, तेने उपायें टाली श ाय, ते प्रत्याख्यानीउ लोच जाणवो. तथा ।द जे गाडाना पड्डानो चरो व खें लागो, ते घणा साबू प्र ख डव्यें री :खें तरे, ते जे लोचना उदयथी एवो :खसाध्य परीग्रह उपर रंग होय, ते त्रीजो अप्रत्याख्यानीउ लोच जाणवो. तथा किर जी पाटनो रंग, जोइ पण रीतें उतास्यो न जाय, ते जे लोचना उदयथी थयो जे धनादि नवविध परि हनो रंग, जे कोइ रीतें उतास्यो न ाय, ते नंता बंधीउ लोच. ए, लोचनो स्वभाव रंजनठे. जे नणी परडव्यसायें तन्मय थावे रीने । त्माने रंगे. ए शोल कषाय मोहनीयना जेद, दृ त पूर्वक ह्या ॥ १० ॥

हवे नव नो षाय मोहनी जेदस्वरूप हेठे.

जरुसुदया होइ जिए, हास रइ अरइ सोग नय कुडा ॥

सनिमित्त मन्नहा वा, तं इह हासाइ मोहणिअं ॥ १ ॥

थी—(सुदयाहोइजिए के०) जेना उदयथी जीवने होय (हास के०) हांसी, (रइ के०) रति वेदे, (अरइके०) रति उदेग, (सोग के०) शोक जूरवा दि , (नय के०) नय बीक, (हाके०) जुंगुप्सा ते गंढा ते(सनिमित्त के०) सकारण, निमित्त सहित (वा के०) तथा अथवा (हा के०) अन्यथा एटले ारण विना होय (तं के०) ते (इह के०) अहीं (हासाइ मोहणिअं के०) हास्यादि मोहनीय र्म जाणवुं ॥ १ कुरार्थः ॥ ११ ॥

तेमां पण जे कर्मना उदयथी तथाविध जांमचे दिक देखवे री कारण तथा कारण विना सहजे हांसी आवे, ते प्रथ हास्यमोहनीय. तथा जे प्रकृति ना उदयथी ारण तथा ारण विना इंडियानुकूल विषय पामे, ते रति एटले ते वस्तुने विषे अंतरचित्तप्रतिबंध होय, ते बीजुं रतिमोहनीय. तथा इंडियना प्रतिकूल विषयसाधक अर्थ मत्प्राप्तकी जे चित्तोदेग उपजे, ते सकारण, ते वि

ना सहेजे उद्वेग, उपांपलो उपजे ते निरारण, ए त्रीजुं अरतिमोहनीय जाणवुं. तथा जे प्रकृतिना उदयथी इ वियोगादि कारण लेथके तथा कारण मल्या विना पण रुदनादि होय, ते शीशुं ते मोहनीय जाणवुं. तथा जे प्रकृतिना उदयथी आ लोकने विषे दुःखादि देखीने बीये, ते इहलोकजय. तथा दुःसर्ष्य आदि तथा नूत प्रेतादि थी गीये, ते बीजो परलोकजय. तथा जयनां हे जे चोरादि, ते इव्य लेइ जशे? ए गीये, ते त्रीजो आदानजय. तथा जे बीजो तथा बंदूकना शब्दथी ए चिंतव्यो जय आय, ते चोथो अस्मात् जय. पांचमो दरिडीने जीविकानो जय. बछो मरवानो जय. सातमो अपयश शवानो जय. ए सात जय तथा बीजा पण जय सकारण तथा निःकारण उपजे, ते पांच जयमोहनीय जाणवुं. तथा जे कर्मना उदयथी दुर्गंध, कुरूप पदार्थ देखी सकारण अन्यथा निःकारण स्रग उपजे, तेथी नाक मचकोडे, शूंके, इत्यादि चिन्ह करे, ते बहुं गंभाजु प्सा मोहनीयकर्म जाणवुं. एम हास्य, रति, अरति, शोक, जय ने गंभा. ए ठ नोकषायमोहनीय जेद कह्या ॥ ११ ॥

हवे ए वेद नोकषाय हेठे.

पुरिसिद्धि तदुजयं पइ, अहिलासो जवसा हवइ सो ॥

थी नर नपुं वेद, फुंफुम तण नगर दाहसमो ॥ १२ ॥

अर्थ—(पुरिसि के०) पुरुषनी इहा, (द्धि के०) गिनी इहा, (त जयं के०) पुरुष तथा गी बे (पइ के०) प्रत्ये (अहिलासो के०) अनिलाष मै नसं झारूप (जवसा के०) जे कर्मने वशे जीवने (हवइ के०) होय (सो के०) ते (उ के०) तुशब्द परस्परनी पेहार्थे करी पुनःशब्दना वाचकठे. (थी के०) स्त्रीवेद, (नर के०) पुरुषवेद, (नपुं के०) नपुंसकवेद, ए (वेउदउ के०) वेदना उदयथी विषयना ताप, (फुं म के०) कोउदाह, (तण के०) तृणदाह ने (नगरदाहसमो के०) नगरदाह सर गे, एम में लेवा ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ ११ ॥

वेद एटजे जे कर्मना उदयथी जीवने पुरुष दर्शन, स्पर्शन, लिंगनादि विषयत निलाष उपजे, जेम पित्तना जोरथी मि । जावे, तेम पुरुष गोहा एो लागे, ते प्रथम गीवेदनोकषायमोहनीयक. तथा जे मेष तिना उदयथी जीवने स्त्री दर्शन, लिंगन, मैथुनादिकनी इहा आय. जेम श्लेष्मना जोरें करी खटाश जावे, ते पुरुषवेदनोकषायमोहनीय बी जाण. तथा जे मना

उदयथी जीवने स्त्री अने पुरुष, ए ब वेदनो अनिलाष उपजे, जे पित्तश्लेष्मने जोरें री खाटा, खारा उपर अनिलाष उपजे, तेम जे नयवेदविषयिणी इ रूप, ते त्रीजुं नपुंस वेदनो पायमोहनीय जाणवुं.

हवे ए वेदमांहे या वेदनो विषय, केवो तीव्र, मंद होय ? ते दृष्टांत पूर्वक हेठे. स्त्री, पुरुष अने नपुंसक. ए त्रण वेदना उदयने विषे अ क्रमें कोउनो अ इ, तृणनो अइ, अने नगर दाह, ते सरखा जाणवा. एटले रीवेदना उदयथी जीवने विषय, फुंफुम एटले ठाणानो गोर तेनो अइ एटले गेउ, ते जेम जे खोरीयें, ते तेम बलतो जाय. तेम, जेम जेम पुरुषना करस्पर्शादिक होय, ते ते रीने विषयाइ वधतो जाय, ए प्रथम स्त्रीवेद. तथा पुरुषवेदने उदयें तृणख जाना गिनी पेरें अनिलाष आय. जेम तृणागिनी च्वाला, एकवार उठे पण पठी तरत समाइ जाय, तेम पुरुष पण स्त्रीसेवन करवाने उतावलो आय, पण सेव्या पठी तरत समाइ जाय, ए बीजो पुरुषवेद जाणवो. तथा जेम नगर बलतां उ रडादिक लाग्या, ते घणा दिवस धीबले, तेम नपुंसकवेदोदयें थयो जे विषय, ते गेइ रीतें निवृत्ते नहीं, ते त्रीजो नपुंस वेद. एम वेदने कहेवे नव, नो पाय १. तेशी अष्टावीश मोहनीयनी प्र ति कही ॥ १२ ॥

हवे पांच आयुः र्म तथा बहु नामकर्म कहेठे.

सुर नर तिरि निरयाउ, हडिसरिसं नामकम्म चित्तिसमं ॥

वायाल तिनवइविहं, ति तरसयं च सत्त गी ॥ १३ ॥

अर्थ—एक (सुर के०) देवायु, बीजुं (नर के०) मनुष्यायु, त्रीजुं (तिरि के०) तिर्यचायु, चोथुं (निरयाउ के०) नरकायु. ते आयुःकर्मनो (हडिसरिसं के०) हडिना सरखो स्वनाव जाणवो. अने (नामकम्मचित्तिसमं के०) नामकर्मनो स्वनाव, चितारा सरिखो, ते (वायाल के०) वेंतालीश जेदें तथा (तिनवइविहं के०) त्राणुं जेद पण नामकर्मना जाणवा अने (तिउत्तरसयंच के०) त्रण अधिक एकशो जेद पण हो य. वजी (सत्तगी के०) शडशठ जेद पण नामकर्मना ठे ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ १३ ॥

तेमध्ये जे नामकर्मना उदयथी सुर कहेतां देव प्रायोग्यगत्यादिक हेतु जे सुरनो गनुं नाजनचूत, ते प्रथम सुरायु. नर कहेतां मनुष्यगति प्रायोग्यनोगनुं नाजनचूत, ते बीजुं मनुष्यायु. तिरि कहेतां तिर्यचगतिप्रायोग्यनोगनुं नाजनचूत, ते त्रीजुं तिर्यचायु. नरकगतिप्रायोग्यनोग नाजनचूत, ते चोथुं नरकायु. जेम (हडि के०)

का नो खोडो, ते िहे रोक्यो जीव ते नि ली के नहीं. हडि नांगे ते वारें निकले, तेम गतिनो । ष्योदय आब्यो ते जोगव्या विना त्यांथी जीव नि ली शके नहीं परं । पूर्ण जोगवी र । प । सुखें निकले. ए आयुःकर्मनो स्वभाव ठे. एम आ :कर्मना । र जेद ।.

हवे ना र्मना जेद हेठे. ना र्मनो स्वभाव, चिताराना सरखो ठे जे चितारो विचित्र वानें री विविध । कारना हस्ती, घोडा, ष्यादि नां जलां तथा जूंमां रूप । लेखे, ते ना कर्म पण देव, मनुष्य, तिर्यं चादिक अनेकरूप, नाना संस्थान, नानावर्ण घडे. ते ना कर्मनी ए पेह्णायें बेंतालीश प्रकृति पण कहीयें. तथा वांतर स्वभावनी पेह्णायें त्राणुं पण नाम र्मना जेद हियें. एकशो अडतालीश सर्व प्रकृति सत्तायें लेतां. तथा कर्मस्तवरि त्तरीने तें तथा कर्मप्रकृति ने मते पांच बंधनना प र जेद लेखवतां एकशो त्रण प्रकृति नाम र्मनी, ए शोने अछावन प्रकृति सत्तानी पेह्णायें आय. तथा बंध, उदय, ने उदीरणानी पे ह्णायें नामकर्मनी प्रकृति शड ष्ठजेदें जा वी ॥३३॥

हवे प्रथम बेंताली जेद हेवाने पिंमप्रकृति चौद हेठे.

गइ जाइ तणु वंगा, बंधण संघायणाणि संघयणा ॥

सं । ण वस्सु गंध रस, फास अणुपुवि विहगगई ॥ ३४ ॥

अर्थ-एक (गइ के०) गतिन , बीछुं (जाइ के०) । तिनाम, त्रीं (तणु के०) शरीरनाम, चोशुं (उवंगा के०) उपांगनाम, पांचं (बंधण के०) बंधण नाम, उठुं (संघायणाणि के०) संघातननाम, सातं (संघयणा के०) संघयण नाम, आठमुं (संगाण के०) संस्थाननाम, नवं (वस्सु के०) वर्णनाम, दशमुं (गंध के०) गंधनाम, अगीअरं (रस के०) रसनाम, बारं (फास के०) स्पर्शनाम, तेरमुं (अणुपुवि के०) आनुपूर्वीनाम, चौदं (विहगगई के०) विहा योगतिनाम कहेवां ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ ३४ ॥

१ देवता मनुष्यादिक पर्यायं कारण, ते गतिनामकर्म. २ एकेंद्रियादिक जीव पर्यायनुं कारण, ते जातिनामकर्म. ३ औदारिक शरीर पामवाना तथा परिणा मवाना हे , ते शरीरनामकर्म. ४ ह । दिकपणे पुजल परिण वानां हे , ते उपांगनामकर्म. ५ औदारिकादिक पुजल परिणामवां मांहोमांहे जोड वातुं हेतु जे कर्म, ते बंधननामकर्म. ६ पांच शरीरना पुजलनो निचय रवानी

हे जे मं ति, ते संघा नना मं. तेणे करी ।पणा शीर ।गे मं पु ज
 रं धनो राशि ए गो रीयें. ७ जे खीलादिकें री ।डादि । संधि
 करीयें, ते शरीरने विषे हाड संधिनुं दृढ रवानुं हेतु, ते संघयणन मं. ८ श
 रीरनो शुन आ अशुन । र, ते संस्थ ते हेतुनू जे मं, ते संस्थान ।
 कर्म. ए शरीर पुज्जें कृ ,गौर वर्णादि अवा हे नू जे मं, ते वर्णना मं. १०
 शरीरें गंध गंधपणुं आवानुं हे नूत जे मं, ते गंधना मं. ११ शरीरें ति ।
 दिकरस अवानी हे नूत जे मंप्रकृति, ते रसना मं. १२ जे मंथीशरीर । शी
 र, उष्मादि स्पर्श होय, ते स्पर्शना मं. १३ जे मंथी दयथीव गतिथी राज्ञें
 ।पणा वलदनी पेरें उत्पत्तिस्थान रूप ग ।णे जीव ।वे, ते ।णुपूर्वी ना
 । मं. १४ जे मंथी जीवने शुन तथा न चाल होय ते विहायोगति ना
 । मं. पूर्वे गतिना शुं तेथी निन्न पणुं जणाववाने ए विहायोगति ना हीयें.

पिंपयडिति च दस, परघा रसास आय बुज्जोअं ॥

अगुरुलु ति निमिणो, वघाय मिअ अ पत्तेआ ॥ १५ ॥

अर्थ—(पिंपयडितिचउद के०) ए पूर्वो पिंप प्रकृति चौद हीयें. (परघा
 के०) पराघातना मं, (उस्सास के०) २ उह्वा ना मं, (आयव के०) ३ ।
 तपना कर्म, (उ ।गेअं के०) ४ उ ।तना मं, (अगुरुलु के०) ५ अगुरुल
 घुना कर्म, (तिड के०) ६ तीर्थकरना मं, (निमिण के०) ७ नि ।णना मं,
 (उवघाय के०) ८ उपघातनाम मं, (मि अअठपत्ते । के०) एम ए ।ठ प्रत्ये
 प्रकृति जाणवी ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ १५ ॥

जे ध्ये एकेक प्रकृतिमांहे चार तथा पांच तथा ष. एम अवांतर जेद होय.
 जे गति ।हे चार जेद, जातिमांहे पांच जेद. एम प्रकृतिनो पिंप एटले समुदा
 य, ते सामान्यविवहारे चोदढे ने विशेषापेहारे पञ्चोतेर तथा पांशठे.

१ जे कर्मथी परनी शक्ति हणीयें एटले परें गंज्यो न जाय, ते पराघातना
 मं. २ जे कर्मथी श्वासोह्वास पूर्ण रे, एवो लब्धिवंत जीव होय, ते उह्वासनामक
 मं. ३ जे मंने उदयें जीव शरीर, उष्णप्रकाशवान् होय, ते आतपनामकर्म. ४
 जे मंने उदयें णप्रकाशवंत जीवुं शरीर होय, ते उद्योतनामकर्म. ५ जे क
 मंना उदयथी जीव शरीर, अत्यंत स्थूल पण न होय तथा अत्यंत कृशपण न
 होय, ते अगुरुलघुनामकर्म. ६ जे कर्मना उदयथी आठ प्रातिहार्यादिक चतुर्विध संघ

स्थापनादि तीर्थ र पदवी लहे, ते तीर्थ रना र्म. ७ जे कर्मना उदयें जीवनां अंगोपांग ठा ना ठा आवे, पण फेरफार न थाय, ते निर्माणनाम र्म. ८ जे र्म ना उदयथकी जीव, पोतानां अधिके तथा उठे अंगें करी पीडा पामे, ते उपघातनाम कर्म. ९ ए ठ प्रत्येक प्रकृति हीयें. एण के ए मांहे बीजा विशेष जेद गोड न पामियें, ए प्र ति ए लीज होय ॥ ३५ ॥

तस बायर प तं, पत्तेय थिरं सुजं च सुजगं च ॥
सुसरा इज्ज जसं तस, दसगं थावर दसं तु इमं ॥ ३६ ॥

र्थ-१ (तस के०) त्रसनामकर्म, २ (बायर के०) बादरनाम र्म, ३ (प ड तं के०) पर्याप्तनामकर्म, ४ (पत्तेय के०) प्रत्ये नामकर्म, ५ (थिरं के०) स्थिरनामकर्म, ६ (सुजं च के०) सुजनामकर्म, ७ (जगं च के०) सौजाग्यनामकर्म, ८ (सुसर के०) स्वरनामकर्म. ९ (अइ के०) आदेयनामकर्म. १० (जसं के०) यशःकीर्तिनामकर्म. ए (तसदसगं के०) त्रसदश जाणवो अने (थावरदसं इमं के०) स्थावरदशक एमज, ए गली गाथामां हेरो ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ ३६ ॥

१ जे कर्मना उदयथी जीव, स्थावर पीटीने थाय हाले, चाले, ते सना र्म. २ जे कर्मने उदयें जीव, सू. शरीर मूकी बादर चक्रुर्गा शरीरने पामे, ते बादरनामकर्म. ३ जे कर्मना उदयथी जीव, आरंजेली पर्याप्ति सर्व पूर्ण करे, ते कर्मप्रकृति नाम पर्याप्तनामकर्म. ४ जे कर्मने उदयें जीव, साधारण शरीर मूकी पोताना एक शरीरनो स्वामी थाय, ते कर्म नाम प्रत्येकनामकर्म. ५ जे कर्मने उदयें जीवना दांत, हाड प्र ख दृढबंध होय, ते स्थिरनामकर्म. ६ जे कर्मना उदयें जीवनी नाची उपरलो जाग जे म कादिक अंग ते न होय, परने लागे तोपण ते दुःख न माने ते सुजनामकर्म. ७ जे कर्मने उदयें जीव, उपकारादिक क र विना तथा संबंध विना पण लोकने वद्वन होय, ते सौजाग्यनामकर्म. ८ जे कर्मने उदयें जीवना कोकीलादिकनी पेरें मधुर स्वर होय, ते सुस्वरनामकर्म. ९ जे कर्मने उदयें जीव वचन सर्वने मानवा आदरवा योग्य होय, ते आदेयनामकर्म. १० जे कर्मना उदयथी जीवनी यश, कीर्ति, सर्वत्र प्रसरी जाय, ते यशःकीर्तिनामकर्म. ए त्रसादिक दशप्रकृति नाम, त्रसद क हीयें, ए सं ज्ञाळे. हवे स्थावरादिक दशप्रकृतिनो स दाय ते स्थावरदशक कहियें, ते इम कहेतां ए हवे आगल कहे, ते जाणवुं ॥ ३६ ॥

धावर सुहुम अप , साधारण अधिर असुन डुनगाणि ॥
रसर अणाइ । जस, मिअनामे सेअरा वीसं ॥ ९ ॥

र्थ- १ (धावर के०) स्थावर । र्म, २ (के०) सू ना र्म,
३ (पं के०) अपर्या ना र्म, ४ (साधारण के०) साधार । र्म,
५ (अधिर के०) अस्थिरना र्म, ६ (न के०) अ जना र्म, ७ (न
गाणि के०) दौर्जाग्यना कर्म, ८ (सर के०) : रना र्म, ९ (णाइ
के०) नादेयना र्म, १० (अ स के०) प श अप र्तिना र्म, (मि
नामे के०) ए नामे स्थावरद . (से के०) ते (इअरावीसं के०) इ र जे
: सद , ते साथे मेलवतां वीश कृति आय. ए रीतें ना र्मनी बेंताली
: कृति अइ एटले पिमप्र ति चौद, त्ये ति ाठ । द ने र ।
वरदश . एवं बेंतालीश नेद या ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ १७ ॥

१ जे र्मना उदयथी जीव, स र्मिटी र ावर ाय, हाली चाली के, ते
र ावरना र्म. २ जे र्मना उदयथी घणां शरीर ढ ां थ ां पण चहुर्थाह्य
। , एहुं सूद रीर जीव पामे, ते सूद ना र्म. ३ जे र्मने उदये जीव ां
नेली पर्याहि पूरी । विना रण पामे, ते पर्या न र्म. ४ जे र्मने उदये
नं जीव साधारण एक शरीर होय, निगोदिया जीव ां प्रत्ये शरीर पामे,
ते साधारणना र्म. ५ जे र्मने उदये जीव लोहीलाले इत्यादि शिथिल
वयव होय, ते अस्थिरनाम र्म. ६ जे र्मने उदये जीवना पग प्र ख अ न
ंग होय जे बीजाने लागे थके ते अप्रीति पामे, ते शुनना र्म. ७ जे र्मने उ
दये जीव, व ए । विना तथा वैरादि संबध विना पण परने वल्लन लागे,
ते दौर्जाग्यना र्म. ८ जे र्मने उदये जीवनो स्वर, खर, ार्जर ने उंट सरखो
जूमो होय, ते :स्वरना र्म. ९ जे र्मने उदये जीव वचन, नलुं होय तो
पण गेइ ादर री ाने नहीं, ते नादेयना र्म. १० जे र्मने उदये
जीव पयश निंदा, सर्वत्र विस्तरे, ते पयश पकीर्त्तिन कर्म. ए रीतें ना
र्मने विषे स्थावरद तेथी इतर हेतां एनी प्रतिपद्दीनूत त्रसादिक दश
प्रकृति सहित करतां त्रसविंशति हिये. ए षावीश प्रत्येक प्रकृति कहीये ॥ १७ ॥
हवे ग्रंथलाघव करवाने चतुष्कत्रि ादि संज्ञा जाणवानो बीजो प्रकार हेते.

तसच थिर अथि,रठ सुहमतिग थावरच कं ॥
सुजगतिगाइ विजासा, तथाइ संखाहि पयडीहिं ॥ ७ ॥

र्थ—(तसचउ के०) स तुष्क, (थिरठकं के०) स्थिरादि ठ प्रकृति,
(थिरठ के०) स्थिरषट्, (सुहमतिग के०) सूक्ष्मत्रि, (थावरचउ
के०) स्थावरच ष्क, (सुजगतिगाइ के०) सौजाग्यत्रिक. इ ।दिक (विजासा
के०) वि ल्पविजाषा संज्ञा, (तथाइ के०) ते ते प्रकृतिथी आदे देइ जेटली
(सं ।हिं के०) संख्या हीयें, तेटली (पयडीहिं के०) प्रकृति लइयें ॥१७॥
स, बादर, पर्याप्त ने प्रत्ये .ए चार प्रकृतिनी संज्ञा सचतुष्क हियें. स्थि
र, जना, सौजाग्यनाम, सुस्वरनाम, ।देयना, यशः कीर्त्तिनाम. ए ठ प्र
तिनो स दाय,तेनी संज्ञा स्थिरषट्क कहीयें. अस्थिरनाम, अद्युजनाम, दौर्जाग्य
नाम, :स्वरनाम, नादेयना, अयशःकीर्त्तिनाम. ए ठ प्र तिना दायनी संज्ञा
अस्थिरषट् कहीयें. सूक्ष्मना, पर्याप्तनाम, साधारणना, ए त्रण प्रकृतिनो
स दाय,तेनी सं ।सू त्रिक कहीयें.स्थावरना, सूक्ष्मनाम,अपर्याप्तना,साधारण
न .ए चार प्रकृतिनी संज्ञा स्थ रच षक कहीयें.सौजाग्यनाम, सुस्वरनाम ने आ
देयनाम, ए त्रण प्रकृतिनी संज्ञा, सौजाग्यत्रिक कहीयें. इत्यादि ए शास्त्रमांहे
(विजासा के०) विशि प्ररूपण संज्ञा जाणवी. तेथी संकेत पामे अके शा ।न
ः गम थाय.जे प्रकृतिथी जेटली संख्यावाची शब्द कह्यो,ते प्रकृतिथी तेटली प्रकृति
ः एतां ते ते विजाषा होय, जेम त्रसथी मांढी चार प्रकृति लेतां सच षक ही
यें, एम सर्वत्र समजी लें . ए शा । रहस्य जाणवुं ॥ १७ ॥

वसुच अगुरुलहु च, तसाइ ति च र ठ मि ।इ ॥
इय अत्रावि विजासा, तथाइ संखाहि पयडीहिं ॥ १८ ॥

र्थ—(वसुचउ के०) वसुच षक, (रुल चउ के०) रुल च
ष्क, (तसाइउ के०) त्रसादिदिक, (ति के०) त्रसत्रिक, (चउर के०) सच
ष्क, (ठ के०) षट्क, (मिञ्चाइ के०) इत्यादिक (इय के०) एह, (
त्रावि के०) नेरी पण (विजासा के०) सं । जाणवी. ।गल सू ।हिं जे
प्रकृति ।नाम कहेसो, (तथाइसंखाहिपयडीहिं के०) ।ंथकी ।ंढीने तेटली
ख्यायें प्रकृतिनी विजाषा जाणवी ॥ इ कुरार्थः ॥ १८ ॥

ज्यां वर्णचतुष्क स ।न्यें कहुं होय,त्यां ? वर्णना, १ गंयना, २ र, ३, ४, ५, ६, ७, ८, ९, १०, ११, १२, १३, १४, १५, १६, १७, १८, १९, २०, २१, २२, २३, २४, २५, २६, २७, २८, २९, ३०, ३१, ३२, ३३, ३४, ३५, ३६, ३७, ३८, ३९, ४०, ४१, ४२, ४३, ४४, ४५, ४६, ४७, ४८, ४९, ५०, ५१, ५२, ५३, ५४, ५५, ५६, ५७, ५८, ५९, ६०, ६१, ६२, ६३, ६४, ६५, ६६, ६७, ६८, ६९, ७०, ७१, ७२, ७३, ७४, ७५, ७६, ७७, ७८, ७९, ८०, ८१, ८२, ८३, ८४, ८५, ८६, ८७, ८८, ८९, ९०, ९१, ९२, ९३, ९४, ९५, ९६, ९७, ९८, ९९, १००, १०१, १०२, १०३, १०४, १०५, १०६, १०७, १०८, १०९, ११०, १११, ११२, ११३, ११४, ११५, ११६, ११७, ११८, ११९, १२०, १२१, १२२, १२३, १२४, १२५, १२६, १२७, १२८, १२९, १३०, १३१, १३२, १३३, १३४, १३५, १३६, १३७, १३८, १३९, १४०, १४१, १४२, १४३, १४४, १४५, १४६, १४७, १४८, १४९, १५०, १५१, १५२, १५३, १५४, १५५, १५६, १५७, १५८, १५९, १६०, १६१, १६२, १६३, १६४, १६५, १६६, १६७, १६८, १६९, १७०, १७१, १७२, १७३, १७४, १७५, १७६, १७७, १७८, १७९, १८०, १८१, १८२, १८३, १८४, १८५, १८६, १८७, १८८, १८९, १९०, १९१, १९२, १९३, १९४, १९५, १९६, १९७, १९८, १९९, २००, २०१, २०२, २०३, २०४, २०५, २०६, २०७, २०८, २०९, २१०, २११, २१२, २१३, २१४, २१५, २१६, २१७, २१८, २१९, २२०, २२१, २२२, २२३, २२४, २२५, २२६, २२७, २२८, २२९, २३०, २३१, २३२, २३३, २३४, २३५, २३६, २३७, २३८, २३९, २४०, २४१, २४२, २४३, २४४, २४५, २४६, २४७, २४८, २४९, २५०, २५१, २५२, २५३, २५४, २५५, २५६, २५७, २५८, २५९, २६०, २६१, २६२, २६३, २६४, २६५, २६६, २६७, २६८, २६९, २७०, २७१, २७२, २७३, २७४, २७५, २७६, २७७, २७८, २७९, २८०, २८१, २८२, २८३, २८४, २८५, २८६, २८७, २८८, २८९, २९०, २९१, २९२, २९३, २९४, २९५, २९६, २९७, २९८, २९९, ३००, ३०१, ३०२, ३०३, ३०४, ३०५, ३०६, ३०७, ३०८, ३०९, ३१०, ३११, ३१२, ३१३, ३१४, ३१५, ३१६, ३१७, ३१८, ३१९, ३२०, ३२१, ३२२, ३२३, ३२४, ३२५, ३२६, ३२७, ३२८, ३२९, ३३०, ३३१, ३३२, ३३३, ३३४, ३३५, ३३६, ३३७, ३३८, ३३९, ३४०, ३४१, ३४२, ३४३, ३४४, ३४५, ३४६, ३४७, ३४८, ३४९, ३५०, ३५१, ३५२, ३५३, ३५४, ३५५, ३५६, ३५७, ३५८, ३५९, ३६०, ३६१, ३६२, ३६३, ३६४, ३६५, ३६६, ३६७, ३६८, ३६९, ३७०, ३७१, ३७२, ३७३, ३७४, ३७५, ३७६, ३७७, ३७८, ३७९, ३८०, ३८१, ३८२, ३८३, ३८४, ३८५, ३८६, ३८७, ३८८, ३८९, ३९०, ३९१, ३९२, ३९३, ३९४, ३९५, ३९६, ३९७, ३९८, ३९९, ४००, ४०१, ४०२, ४०३, ४०४, ४०५, ४०६, ४०७, ४०८, ४०९, ४१०, ४११, ४१२, ४१३, ४१४, ४१५, ४१६, ४१७, ४१८, ४१९, ४२०, ४२१, ४२२, ४२३, ४२४, ४२५, ४२६, ४२७, ४२८, ४२९, ४३०, ४३१, ४३२, ४३३, ४३४, ४३५, ४३६, ४३७, ४३८, ४३९, ४४०, ४४१, ४४२, ४४३, ४४४, ४४५, ४४६, ४४७, ४४८, ४४९, ४५०, ४५१, ४५२, ४५३, ४५४, ४५५, ४५६, ४५७, ४५८, ४५९, ४६०, ४६१, ४६२, ४६३, ४६४, ४६५, ४६६, ४६७, ४६८, ४६९, ४७०, ४७१, ४७२, ४७३, ४७४, ४७५, ४७६, ४७७, ४७८, ४७९, ४८०, ४८१, ४८२, ४८३, ४८४, ४८५, ४८६, ४८७, ४८८, ४८९, ४९०, ४९१, ४९२, ४९३, ४९४, ४९५, ४९६, ४९७, ४९८, ४९९, ५००, ५०१, ५०२, ५०३, ५०४, ५०५, ५०६, ५०७, ५०८, ५०९, ५१०, ५११, ५१२, ५१३, ५१४, ५१५, ५१६, ५१७, ५१८, ५१९, ५२०, ५२१, ५२२, ५२३, ५२४, ५२५, ५२६, ५२७, ५२८, ५२९, ५३०, ५३१, ५३२, ५३३, ५३४, ५३५, ५३६, ५३७, ५३८, ५३९, ५४०, ५४१, ५४२, ५४३, ५४४, ५४५, ५४६, ५४७, ५४८, ५४९, ५५०, ५५१, ५५२, ५५३, ५५४, ५५५, ५५६, ५५७, ५५८, ५५९, ५६०, ५६१, ५६२, ५६३, ५६४, ५६५, ५६६, ५६७, ५६८, ५६९, ५७०, ५७१, ५७२, ५७३, ५७४, ५७५, ५७६, ५७७, ५७८, ५७९, ५८०, ५८१, ५८२, ५८३, ५८४, ५८५, ५८६, ५८७, ५८८, ५८९, ५९०, ५९१, ५९२, ५९३, ५९४, ५९५, ५९६, ५९७, ५९८, ५९९, ६००, ६०१, ६०२, ६०३, ६०४, ६०५, ६०६, ६०७, ६०८, ६०९, ६१०, ६११, ६१२, ६१३, ६१४, ६१५, ६१६, ६१७, ६१८, ६१९, ६२०, ६२१, ६२२, ६२३, ६२४, ६२५, ६२६, ६२७, ६२८, ६२९, ६३०, ६३१, ६३२, ६३३, ६३४, ६३५, ६३६, ६३७, ६३८, ६३९, ६४०, ६४१, ६४२, ६४३, ६४४, ६४५, ६४६, ६४७, ६४८, ६४९, ६५०, ६५१, ६५२, ६५३, ६५४, ६५५, ६५६, ६५७, ६५८, ६५९, ६६०, ६६१, ६६२, ६६३, ६६४, ६६५, ६६६, ६६७, ६६८, ६६९, ६७०, ६७१, ६७२, ६७३, ६७४, ६७५, ६७६, ६७७, ६७८, ६७९, ६८०, ६८१, ६८२, ६८३, ६८४, ६८५, ६८६, ६८७, ६८८, ६८९, ६९०, ६९१, ६९२, ६९३, ६९४, ६९५, ६९६, ६९७, ६९८, ६९९, ७००, ७०१, ७०२, ७०३, ७०४, ७०५, ७०६, ७०७, ७०८, ७०९, ७१०, ७११, ७१२, ७१३, ७१४, ७१५, ७१६, ७१७, ७१८, ७१९, ७२०, ७२१, ७२२, ७२३, ७२४, ७२५, ७२६, ७२७, ७२८, ७२९, ७३०, ७३१, ७३२, ७३३, ७३४, ७३५, ७३६, ७३७, ७३८, ७३९, ७४०, ७४१, ७४२, ७४३, ७४४, ७४५, ७४६, ७४७, ७४८, ७४९, ७५०, ७५१, ७५२, ७५३, ७५४, ७५५, ७५६, ७५७, ७५८, ७५९, ७६०, ७६१, ७६२, ७६३, ७६४, ७६५, ७६६, ७६७, ७६८, ७६९, ७७०, ७७१, ७७२, ७७३, ७७४, ७७५, ७७६, ७७७, ७७८, ७७९, ७८०, ७८१, ७८२, ७८३, ७८४, ७८५, ७८६, ७८७, ७८८, ७८९, ७९०, ७९१, ७९२, ७९३, ७९४, ७९५, ७९६, ७९७, ७९८, ७९९, ८००, ८०१, ८०२, ८०३, ८०४, ८०५, ८०६, ८०७, ८०८, ८०९, ८१०, ८११, ८१२, ८१३, ८१४, ८१५, ८१६, ८१७, ८१८, ८१९, ८२०, ८२१, ८२२, ८२३, ८२४, ८२५, ८२६, ८२७, ८२८, ८२९, ८३०, ८३१, ८३२, ८३३, ८३४, ८३५, ८३६, ८३७, ८३८, ८३९, ८४०, ८४१, ८४२, ८४३, ८४४, ८४५, ८४६, ८४७, ८४८, ८४९, ८५०, ८५१, ८५२, ८५३, ८५४, ८५५, ८५६, ८५७, ८५८, ८५९, ८६०, ८६१, ८६२, ८६३, ८६४, ८६५, ८६६, ८६७, ८६८, ८६९, ८७०, ८७१, ८७२, ८७३, ८७४, ८७५, ८७६, ८७७, ८७८, ८७९, ८८०, ८८१, ८८२, ८८३, ८८४, ८८५, ८८६, ८८७, ८८८, ८८९, ८९०, ८९१, ८९२, ८९३, ८९४, ८९५, ८९६, ८९७, ८९८, ८९९, ९००, ९०१, ९०२, ९०३, ९०४, ९०५, ९०६, ९०७, ९०८, ९०९, ९१०, ९११, ९१२, ९१३, ९१४, ९१५, ९१६, ९१७, ९१८, ९१९, ९२०, ९२१, ९२२, ९२३, ९२४, ९२५, ९२६, ९२७, ९२८, ९२९, ९३०, ९३१, ९३२, ९३३, ९३४, ९३५, ९३६, ९३७, ९३८, ९३९, ९४०, ९४१, ९४२, ९४३, ९४४, ९४५, ९४६, ९४७, ९४८, ९४९, ९५०, ९५१, ९५२, ९५३, ९५४, ९५५, ९५६, ९५७, ९५८, ९५९, ९६०, ९६१, ९६२, ९६३, ९६४, ९६५, ९६६, ९६७, ९६८, ९६९, ९७०, ९७१, ९७२, ९७३, ९७४, ९७५, ९७६, ९७७, ९७८, ९७९, ९८०, ९८१, ९८२, ९८३, ९८४, ९८५, ९८६, ९८७, ९८८, ९८९, ९९०, ९९१, ९९२, ९९३, ९९४, ९९५, ९९६, ९९७, ९९८, ९९९, १०००

शीनाम, ए चार प्रकृति लीजें. अगुरुलघुचतुष्क कहुं होय, त्यां ? अगुरुलघुनाम, २ उपधातनाम, ३ पराधातनाम, ४ उच्चासना . ए चार प्रकृति लीजें. १ त्रसनाम, २ वादरनाम, ए वेने त्रसदिक हीयें. त्रस, वादर अने पर्याप्त. ए त्रण प्र तितुं नाम, त्रसत्रिक कहीयें. त्रस, वादर, पर्याप्त, प्रत्ये . ए चार प्रकृतिनुं नाम त्रसचतुष्क कहीयें. त्रस, वादर, पर्याप्त, प्रत्येक, स्थिर अने शुभ. ए त्रसपट्टक कहीयें. एम जेटली प्रकृति त्रसादिकशी जोड्यें, तैटली संख्या लेतां तेहवो संकेत, पंढितें जा एवो. शीण-क्षीत्रिक ज्यां कहुं होय, त्यां शीण-क्षी, निडानिडा अने प्रचलाप्रचला. ए त्रण प्रकृति लेवी, ए विशेषठे. पाठलो अर्थ ह्यर्थमां लखायो ठे ॥ २९ ॥

हवे वेंतालीश ना कर्मप्रकृति कही. ते मांहे गत्यादिक चौद पिंमप्रकृति कही अ ने अष्टावीश प्रत्येक प्रकृति कही. एम एकत्र वेंतालीश, तेमध्ये चौद पिंमप्रकृति ना उत्तर जेद पांशठ आणवाने अनु में एके प्रकृतिनी उत्तरजेदसंख्या हेठे. एम सर्व चउद पिंमप्रकृतिना सर्व उत्तर जेद मली विशेषापेह्यार्थें पांशठ जेद होय, विशेष जेद गुणतां सामान्य जेद चौद न लेवा. जे जणी विशेषनयें सामान्य न देखाय अने सामान्यें विशेष न देखाय. हवे चौद पिंमप्रकृतिनी उत्तर प्रकृति कहे ठे.

गइआईण उक्रमसो, चउ पण पण ति पण पंच ठ ठकं ॥

पण डुग पण च डुग, इअ तर जेअ पणसठी ॥ ३० ॥

अर्थ—(गइआईणउ मसो के०) गत्यादिक चौद पिंमप्रकृतिना अनुक्रमें उत्तर जेद कहेठे. प्रथम गति, (चउ के०) चार जेदें ठे. जाति (पण के०) पांच जेदें ठे. शरीर (पण के०) पांच जेदें ठे. उपांग (ति के०) त्रण जेदें ठे. बंधन (पण के०) पांच जेदें ठे. संघातन (पंच के०) पांच जेदें ठे, संघयण (ठ के०) ठ जेदेंठे. संस्थान (ठकं के०) ठ जेदें ठे. वर्ण (पण के०) पांच जेदें ठे. गंध (डुग के०) वे जेदें ठे. रस (पण के०) पांच जेदें ठे. स्पर्श (अठ के०) आठ जेदेंठे. आनुपूर्वी (चउ के०) चार जेदें ठे. विहायोगति (ग के०) वे जेदेंठे. (इअउ उत्तरजेअपणसठी के०) एम सर्व चउद पिंमप्रकृतिना सर्व मली विशेष जेद गुण तां सामान्य न दिसे, ए रीतें उत्तर जेद पांशठ आय ॥ इति समुच्चयार्थः ॥ ३० ॥

अठवीस जुआ तिनवइ, संते वा पनरबंधणे तिसयं ॥

बंधण संघाय गहो, तणूसु सामस वस चऊ ॥ ३१ ॥

र्थ—ए पूर्वोक्त पांशठ प्रकृतिने आठ पराघातादिक, दश त्रसादिक अने दश थावरादि एवं (अडवीसजुआ के०) अछावीश प्रत्येक एटले बूटी प्रकृति जेमांहे उत्तर जेद न होय, एवी प्रकृति तेणे करी युक्त करीयें, तेवारें सर्व मलीने नामकर्मनी सत्तायें (ति नवइ के०) त्राणुं प्रकृति थाय, ए एकशोने अडतालीश प्रकृतिनी सत्तानी अपेहायें थाय. (संते के०) संति ए प्राकृत शब्द होवाथी सत्ता वाचकठे एथी सत्कर्मनी प्र तीतिनो बोध थायठे. वाशब्द, विकल्पना अर्थवालोठे एटले एनाथी व्यवहित संब धनी योजना थायठे, एटले अथवा. (पनरबंधणे के०) एनी सायें पांच बंधनने स्था नकें विशेष अपेहायें पंदर बंधण लेखवतां मेलवीयें, तेवारें पिंमप्रकृतिना पांशठ उत्तर जेदने स्थानकें ष तेतेर थाय, एटले दश वधे. तेमां वली अछावीश प्रत्येक प्रकृति मेलवीयें तेवारें सिद्धांतने मतें, कम्मपयडीने मतें, सर्व मली (तिसयें के०) एकशोने त्रण प्रकृति नामकर्मनी थाय, तेवारें सर्व कर्मनी मली एकशोने अछावन प्रकृति सत्तायें हो य. हवे नामकर्मनी शडशठ प्रकृति एवी रीतें थाय, ते कहेठे. जेवारें औदारिकादिक पंदर (बंधण के०) बंधन तथा औदारिकादिक पांच (संघाय के०) संघातन, ए वीश प्रकृति, तेनुं (गहो के०) ग्रहण ते (तणूसु के०) केवल पांच शरीरसायेंज विवहियें ग्रहण करीयें, एटले ए वीश जेद जूदा न गणीयें, केवल पांच शरीरमां हे पोत पोतानां बंधन, संघातन जेलवीयें, जे माटे प्रदेशबंधन करतां पिंमप्रकृतिना ग, ते बंधन संघातनो जूदो न होय, शरीर नामकर्ममांहे आवे, ते कारणमाटे ए वीश प्रकृति शरीरमांहेज आवी, ते उठी करवी. तथा (सामसुवसुच के०) सा मान्यपणे वणे, गंध, रस अने स्पर्शी. ए चार गणतां एटले वणे, गंध, रस अने स्पर्शीना उत्तर जेद वीश थायठे. तेनी त्यां सामान्यपणे चार प्रकृतिज लेवी, बा कीनी वर्णादिक शोल प्रकृति उठी करवी, अने वीश पूर्वली, ए रीतें बडी मली उत्रीश प्रकृति, ते पूर्वोक्त एकशोने त्रण प्रकृतिमांहेथी कहाढीयें, तेवारें शेष शड शठ प्रकृति नामकर्मनी रहे ॥ इति स यार्थः ॥ ३१ ॥

वली तेहीज हेठे.

इअ सत्तछी बंधो, दएअ नय सम्म मीसया बंधे ॥

बंधुदए सत्ताए, वीस छवीसऽवसुसयं ॥ ३१ ॥

अर्थ—(इअसत्तछी के०) एम शडशठ नामकर्मनी प्रकृति ते (बंधोदए के०) बंधनी अपेहायें तथा उदयनी अपेहायें अने उदीरणानी अपेहायें होय. व

ली (सम्म के०) सम्यक्त्वमोहनीय अने (मीसयाबंधे के०) मिश्रमोहनीय
नो बंध, (नय के०) न होय. माटे (बंध के०) बंधें (वीस के०) एकशोने वी
श प्रकृति अने (उदए के०) उदयें (डुवीस के०) एकशो बावीश प्रकृति तथा
(सत्ताए के०) सत्तायें (अछवससयं के०) एकशोने अछावन प्रकृति होय. इति॥

एम एज शडशठ नामकर्मनी प्रकृतिनो ज्यां बंध तथा उदय तथा उदीरणा तथा
चशब्दकी बीजा पण कारणें त्यां शडशठ लेवी, तथा बीजां सात कर्ममांहे मोहनी
यकर्मनी अछावीश प्रकृतिठे, तेमांहे सम्यक्त्वमोहनीय तथा मिश्रमोहनीय. ए बे
प्रकृतिनो बंध नथी. कारण के ए बेहु प्रकृतिनुं दल मिथ्यात्वमोहनीयनुंठे जे नणी
उपशमसम्यक्त्वं करी शुद्ध कस्यो विपर्यासजनक स्वजाव जेथी टाव्यो, ते सम्यक्त्व
मोहनीय कहियें. जे थकी अर्धविरोधस्वजाव टव्यो, ते मिश्रमोहनीय. तेथी ए ब
न्ने प्रकृतिबंधमां न लेखवीयें अने एनो उदय निन्न होय जेमाटे सम्यक्त्वमोहनीय
नो देशघातीउ रसोदय देशघातिक कहेतां समकितने कांइक हणे ते देशघाति

हियें, मिश्रमोहनीयना जावथी कांइक अधिक सम्यक्त्वनें हणे, ते देशघातिउ रसो
दय. अने मिश्रमोहनीयनो बेठाणीउ रसोदय तथा मिथ्यात्वमोहनीयनो चउठाणी
उ सर्वघाति रसोदय तेमाटे सर्वकर्मनी प्रकृति, बंधविचारें एकशोने वीश लेखवीयें.
अने उदय तथा उदीरणाविचारें सम्यक्त्वमोहनीय अने मिश्रमोहनीयनो उदय
अधिक लेखवतां एकशो ने बावीश प्रकृति लेखववी. तथा कर्मनी सत्ता विचारतां
नामकर्मनी त्राणुं तथा एकशोने त्रण प्रकृति गुणतां सर्व आठ कर्मनी एकशोने अड
तालीश तथा एकशोने अछावन प्रकृति होय, ते जूदी जूदी लखी देखाडीयें ठैयें.

ज्ञानावरणीयनी पांच, दर्शनावरणीयनी नव, वेदनीयनी बे, मोहनीयनी ठवी
श, आयुनी चार, नामकर्मनी शडशठ, गोत्रकर्मनी बे, अंतरायनी पांच, ए सर्व
थइ एकशोने वीश प्रकृति बंधयोग्य जाएवी. अने ए पूर्वोक्त प्रकृतिमां मोहनी
यनी अछावीश प्रकृति गणतां सर्वकर्मनी एकशो ने बावीश प्रकृति उदय उदीरणा
यें जाएवी. तथा उपशमनायें पण सर्वोपशमनायें मोहनीयनी अछावीश संक्रमे,
माटे एकशोने बावीश जाएवी. तथा मोहनीयनी अछावीश, नामकर्मनी एकशो
ने त्रण, शेष ठ कर्मनी सत्तावीश. एम सर्व मली सत्तायें एकशोने अछावन प्रकृति
होय. अने जो पंदर बंधनने स्थानकें पांच बंधनगणीयें, तेवारें नामकर्मनी त्रा
णुं प्रकृति लेखवतां एकशोने अडतालीश प्रकृति सत्तायें होय ॥ ३१ ॥

हवे प्र तिना उत्तर चेद, ना अने अर्थ हेते.

नरय तिरि नर सुरगई, इग बिअ तिअ च पणिंदि जाईउ ॥
उराल विनुवा हा, र तेअ कम्मण पण सरीरा (पा तंतरे) उरा
लिअ वेउविअ, आहारगे तेअ म्मइगा ॥ ३३ ॥

र्थ- जे मप्र तिना उदयथी जीवने नारकी एवे नामें बोलावीयें, ते म
नुं नाम (निरय के०) नरकगति कहीयें. जे थकी तिर्यच नाम कहेवाय, ते कर्म
नुं नाम (तिरि के०) तिर्यचगति. जे कर्मना उदयथी जीव, मनुष्य कहेवाय, ते
कर्मनुं नाम (नर के०) म ष्यगति. जे कर्मना उदयथी जीव, देवता कहेवाय,
ते कर्मनुं नाम (सुर के०) देवगति. एम चार औदयिक पर्याय मांहेला एक पर्या
यथी बीजे पर्यायें जीव जाय, ते माटे एने (गइ के०) गति कहीयें. ए गतिनाम
कर्म चार कहां. जे कर्मप्रकृतिना उदयथी जीव, एकेंडिय कहेवाय, ते (इग
के०) ते कर्म ' नाम एकेंडिय जाति. जे कर्मप्रकृतिना उदयथी जीव, बेइंडिय
कहेवाय, ते कर्मनुं नाम (बिअ के०) बेंडियजाति. जे कर्मना उदयथी जीव, तें
डिय कहेवाय, ते कर्म ' नाम (तिअ के०) तेंडियजाति. जे कर्मना उदयथी जी
व, चउरिंडिय कहेवाय ; ते कर्म ' नाम (चउ के०) चउरिंडियजाति. जे कर्मना
उदयथी जीव, पंचेंडिय कहेवाय, ते कर्मप्रकृतिनुं नाम (पणिंदिजाईउ के०) पं
चेंडियजातिनामकर्म कहीयें. ए जातिनामकर्म पांच कहां. जो पण जावेंडि
य इंडियावरणह्योपशमथी होय अने इव्येंडिय इंडियपर्याप्तिनामकर्मना उदय
थी होय पण एज जीव, एकेंडिय ठे. एवुं नाम जातिनाम उदयथी होय.

हवे शरीरनामकर्म, पांच कहेते. (उराल के०) औदारिकनामकर्म, (वि
उव के०) वैत्रियनामकर्म, (आहार के०) आहारकना कर्म, (तेअ के०)
तैजसनामकर्म, (कम्मण के०) कार्मणनामकर्म, (पणसरीरा के०) ए पांच,
शरीरनामकर्म कहां. तथा पाठांतरे बीजा पदोनो अर्थ तो मलतोज ठे परं
(कम्मइगा के०) एक कार्मिक कार्मण शरीर, पांच ' जरखुंते.

? जे उदार एटले सर्वशरीर मांहे प्रधान, जे कारण माटे ए शरीरें करी मोह साधीयें
तीर्थकर गणधरादिक पदवी जोगवियें, ते जणी म ष्य, तिर्यचनुं औदारिकशरीर, जे
कर्मना उदयथी लहीयें तथा औदारिकपणे पुजल परिणमावियें, ते औदारिक शरीर.
१ तथा जेणे करी नूचरथी खेचर थाय, खेचरथी नूचर थाय, न्हानुं टाली

होटुं रे ने होटुं टालीन्हा रे, स्वरूप, रूप रे. इत्यादि विविधक्रि
 एवं । होय, ते वैत्रिय बे नेदेठे. ए औपपाति ते देवता । नारही
 नां शीर नव त्य ि जाणवां. बीजुं तिर्यंच त । ष्यने लब्धिप्र य ते वैक्रि
 यपणे पुंजल परिण ावीये, ते जे मना दयथीलहीये, ते ि वैत्रियशरीर हीये.

३ ि लब्धिवं चौद पूर्वधर िर्थ रनी कृदि देखवा निरि तें था संशय नां
 वा निरि तें म ह प्र ण था । स्फटि र खुं स्वह अतिसूक्ष्म ाहारक
 वर्गणाना स्कंधे री शीर नीपजावीने जिनेश्वर पासं ूके, ते आहार शरीर
 णवुं. ते जे मना दयथी थाय तथा आहारकपणे पुंजल परिण ावे ते,
 मप्रकृति ना ि ाहारकशरीरना म जाणवुं.

४ तथा जमेला ाहारने पचाववा हेतु तथा तेजोलेश्यानिर्ग हेतु, ते तैज
 शरीर जाण, ते जे मना उदयथी लहीये, ते मप्रकृतिवुं नाम तै
 जस शीर णवुं.

५ जे कर्मदल, जीव प्रदेशसाथे क्हीर नीरनी पेरे लीर ाठे ते म्ण शीर सर्व
 शीर बीजनुत, जे मना उदय ि मवर्गणादल लेइ मपणे परिणमा
 वे, ते पांच म्ण शरीर जाणवुं. था (पाठांतरें) टी । रें हेजुंठे जे म
 पर णुने विषे निष्प थयुं होय तेने ाक एककर्मण शीर हिये. कर्म पर
 णुज ा प्रदेश सहित क्हीर नीरनी पेते न्योऽन्य नुगत थायठे ते कर्मण श
 शीर हेवायठे. कर्मनो विकार, तेज म्ण एवी व्युत्पत्तिठे ॥ इति स थार्थः ॥३३॥

हवे ए पूर्वो औदारि ादि शरीरें अंगोपांग होय, ते ाटे अंगोपांग कहेठे.

बा रू पिठि सिर र, अरंग वंग अंगुलीपमुहा ॥

सेसा अंगोवंगा, पढम तणुतिगस्सुवंगाणि ॥ ३४ ॥

थे-ते ि प्रथ आठ अंगनां नाम कहेठे. (बाहू के०) बाहु बे एटले
 जुजा बे, (रू के०) बे जंघा साथल, एवं चार, (पिठि के०) पुंठि वांसो, एवं पां
 च, (सिर के०) स्तक एवं ठ, (उर के०) हृदय हैयुं, एवं सात, (उअरंग के०)
 उदर एटले पेट एवं आठ, ए आठे अंग कहीये. (उवंगअंगुलीपमुहा के०) उपांग
 ते अंगुलीप्र ख जाणवा. एटले ए अंगने लागा जेम हाथ, तेम हाथने लागी
 अंगुली. जंघाने लागा ढीचण प्रमुख, तेने उपांग एवी संज्ञा कहीये. (सेसाअंगोव
 गा के०) ए अकी शेष थाकता एवा जे आंगलीना पर्व, रेखा प्रमुख ते अंगोपांग

जाणवा. ए अंगोपांग (पढमतणुतिगस्सुवंगाणि के०) पहेलां त्रण शरीर जे औदारिक, वैत्रिय अने आहारक, एने होय. त्यां औदारिकशरीरें औदारिक अंगोपांग, अने वैत्रियशरीरें वैक्रियअंगोपांग, आहारकशरीरें आहारक अंगोपांग, एम त्रण जाणवा. ए अंग अने उपांगयकी शेषरह्या जे अंगुलीना विसुआ, हाथ पग नी रेखा, नख, केश, रोमादिक, तेने अंगोपांग कहियें. एम एक अंग, बीजां उपांग अने त्रीजां अंगोपांग. ए पण त्रण कहियें. पढमतणु एटले जे कर्मना उदयथी औदारिकादिक शरीरपणे परिणम्या पण ते पुजल एहवे अंगोपांगने आकार पणे परिणमे, हस्तादिक आकार नीपजे, ते अंगोपांगकर्म अथवा ए त्रण शरीरें होय ह ने तैजस तथा कार्मण ए बे शरीर जीवप्रदेशनी साथें क्षीर नीरनी पेरें मली रह्या ठे तेह 'क' संस्थान नथी, तेथी तेनां अंगोपांग न होय ॥ इति समुच्चयार्थः ॥३४॥ हवे ए अंगोपांगना पुजल बंधन, नामकर्मविना न बंधाय, तेजणी पढी बंधननाम कहेठे.

उरलाइ पुग्गलाणं, निबद्ध बसं तथाण संबंधं ॥

जं कुणइ जनु समं तं, बंधण मुरलाइ तणु नामा ॥ ३५ ॥

अर्थ—(उरलाइपुग्गलाणं के०) औदारिकादिक शरीरना पुजलने (निबद्ध के०) पूर्वे बांधेला अने (बळं के०) हमणा बंधाता, (तथाण के०) तेनी साथें (संबंधं के०) संबंध करे. जोडे अने (जं के०) जे (कुणइ के०) करे, (जउसमं के०) जाख राल सरखुं (तं के०) ते (बंधण के०) बंधननामकर्म. (मुरलाइतणुनामा के०) औदारिकादिक पांच शरीरने नामे जाणवुं ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ ३५ ॥

औदारिकशरीरें तथा आदिशब्दयकी वैक्रियें, आहारकें तथा तैजसें अने कार्मणें. ए पांच शरीरनामकर्मने उदयें शरीर पणे परिणम्या पण पुजल मांहोमांहे पूर्वे बांध्याठे अने वली बांधतो जोडतो जायठे, ते पुजलनो मांहोमांहे बंध पडेठे तेणे करी जूडा विखरता नथी, जे कर्मना उदयथी, ते कर्मनुं नाम बंधननाम ए मांयुं जोड्यें. अन्यथा मांहोमांहे पुजल मली न रहे, जेम राल, जाख अने गुंदरादिकें करी जे निन्न वस्तु जोडीयें ते केटलो एक काल सुधी मली रहे, जि न थाय, ते म जे कर्मने उदयें जे पूर्वे ग्रह्यांठे एवा औदारिक पुजल तेणे करी नवां ग्रही, ते औदारिक पुजल मेलवी मेलवी जोडी शरीर वधारे ठे जे कर्मने उदयें, ते औदारिक बंधन. एम जे कर्मने उदयें पूर्वे बांध्यां वैक्रिय पुजल साथें बंधाता नवा वैक्रिय पुजल बांधी शरीर वधारे, ते बीजुं वैक्रियबंधन. तेमज जे कर्मने उदयें आहारक

पुञ्जलसाथें आहारकपुञ्जलनो बंध करी करी शरीर बांधे, वधारे, ते आहार बंधननाम. ए त्रण शरीरना आरंजने समयें सर्व बंध जाणवो. पठी ज्यां सुधी ते शरीर धारण रे, त्यां सुधी देशबंध जाणवो अने तैजस तथा कर्मण. ए बे शरीरनो सर्वथा देशबंधज होय, पण सर्वबंध न होय, जे जणी ए बे शरीरनो केवारें अबंध होय ने बंध नथी होतो तेथी ए शरीरनो प्रथम आरंजस य न पामीयें, तेथी सर्वबंध न होय. जे कर्मने उदयें तैजस शरीरना पुञ्जलने पूर्वे बांधेला तैजसपुञ्जलनी साथें बंध पाडे, ते तैजसबंधननाम. तेमज जे कर्मना उदयथी पूर्वे अं कर्मदलसाथें नवा मपुञ्जलनो संबंध करे, तेकर्मणबंधननाम. एम पुञ्जलनुं बंधन तो आय, जो पूर्वे मद्या होय तो आय, ते माटे बंधननाम कहियें ॥ ३५ ॥

हवे संघातनना हवे.

जं संघायइ रला,इ पुग्गले तण्णणं वदंताली ॥

तं संघायं बंधण, मिव तणु नामेण पंचविहं ॥ ३६ ॥

अर्थ—(जं के०) जे कर्म (संघायइ के०) एकठां करवां, (उरलाइ के०) औदारिादि पांच शरीरना जे (पुग्गले के०) पुञ्जल, ते प्रत्ये (तण्णणं वदंताली के०) जे तृणखलाना समूह प्रत्ये दंताली एकठां करे, तेनी पेरें करवा (तं के०) ते (संघायं के०) संघातननामकर्म कहियें. (बंधणमिव के०) बंधननी पेरें तेना पण (तणुनामेण के०) पांच शरीरने नामे (पंचविहं के०) पांच जेदढे ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ ३५ ॥

जे मना उदयथी औदारिकादिक योग्य पुञ्जलने संघातयति केतां एकठां करे, ते संघातन. हवे जीव, प्रथम संघातननामने उदयें करी औदारिकादिक पुञ्जलनो राशि करे, ते बंधननामें करी बांधे अने अंगोपांगनामथी हाथ, पगना आकार घडे, अहीं दृष्टांत देखाडेढे. जेम दंताली कहेतां मारवाडमां प्रसिद्द काष्ठ उपकरण विशेष तेणे करी जेम विखरेलां तृणखला ने बूहारीने एकठां करीयें पठी तेनो सुखें चारो बंधाय, तेम संघातननामकर्म करी एकठां कखां एवां जे दल तेनो बंधननाम बंध होय, ते संघातननामकर्म ते पण जेम पांच शरीरना पांच बंधन कखां, तेम ए संघातन पण पांच जेदेंढे, ते सूत्रथी कहियें ठैयें. जे कर्मने उदयें जीव, औदारिकपुञ्जल मेलवे, ते पहेलुं औदारिक संघातन. जे कर्मने उदयें जीव, वैक्रिय पुञ्जल मेलवे ते बीजुं वैक्रियसंघातन. जे कर्मने उदयें जीव, आहारकना पुञ्जल मेलवे, ते त्रीजुं आहारकसंघातन. जे कर्मने उदयें जीव, तैजस शरीर

ना पुञ्जल मेलवे, ते चोथुं तैजससंघातन. जे र्मने उदर्ये जीव, र्मणना पुञ्जल मेलवे,
ते पांच ' कर्मणसंघातन. एम पांच संघातनना ह्यां. ते पढी संघयण कहेरें. ॥३६॥
तथा प्र रांतरें सत्तायें प र बंधन आणवाने गाथा कहेढे.

उराल वि वा हा, र याणं सग तेअ कम्मजुत्ताणं ॥

नव बंधणाणि इअर, ड सहिआणि तिन्नि तेसिं च ॥ ३७ ॥

अर्थ—(उराल के०) औदारिक, (विउव के०) वैत्रिय तथा (आहारयाणं के०)
आहारक, ए त्रणने (सग के०) पोत पोतानी साथें जोडतां त्रण बंधन
थाय, ने ए त्रण शरीरने, (तेअ के०) तैजससाथें अने (म्म के०) का
र्मण साथें, (ताणं के०) क करतां पण त्रण त्रण थाय. (नवबंधणाणि
के०) एम त्रण शरीरना नव बंधन थाय. तथा (इअर के०) इतर जे तैजस अने
कर्मण, ए (ड के०) बेनी साथें (सहिआणि के०) सहित करतां (तिन्नि तेसिंच
के०) त्रण त्रण बंधन तैजस कर्मणनां. ए पंदर बंधन थाय ॥ इत्यह्वरार्थः ॥३७॥

औदारिक, वैक्रिय ने आहारक, ए त्रणने पोत पोतानी साथें जोडतां ए बं
धन थाय. तथा ए त्रण साथें तैजस शरीर जोडतां पण त्रण बंधन थाय तथा ए त्र
ण साथें कर्मण शरीर जोडतां त्रण बंधन थाय. एवं नव बंधन दे ाडीयें ठेयें.

१ जे कर्मना उदयथी औदारिक साथें औदारिक पुञ्जल बंधाय, ते औदारिक
क औदारिकबंधन. २ जे कर्मना उदयथी वैत्रिय साथें वैक्रिय दलनो बंध
थाय, ते वैक्रियवैत्रियबंधन. ३ जे कर्मना उदयथी आहार साथें आहारक
दलनो बंध थाय, ते आहारक आहारकबंधन. ४ जे कर्मना उदयथी औदारिक
दल साथें तैजस दलनो बंध थाय, ते औदारिकतैजसबंधन. ५ जे र्मना उदर्ये
वैक्रियसाथें तैजस दल ' बंधन होय, ते वैत्रियतैजसबंधन. ६ जे कर्मना
उदर्ये आहारकनुं तैजसदल साथें बंधन होय, ते आहार तैजसबंधन. ए
म एज त्रण साथें कर्मण पण लेवुं, ७ जेना उदर्ये औदारिक साथें र्मण द
लनो बंध थाय, ते औदारिककर्मणबंधन. ८ जेना उदर्ये वैत्रियदल साथें
कर्मण दलनो बंध थाय, ते वैक्रियकर्मणबंधन. ९ जेहना उदर्ये आहार
साथें कर्मणदलनुं बंधन होय, ते आहारककर्मणबंधन. ए रीतें नव बं
धन कहेयां. ए मिश्र योगने विषे जाववां तथा बीजे पण जाववां.

१० तेमज औदारिकादिक त्रणनी साथें इतर कहेतां जूदां जे तैज... ने का

र्मण तेना मिश्रस्कंध साथें एटले ए बन्नेनी साथें औदारिकनो जेने उदयें बंध होय, ते दशमुं औदारि तैजसकर्मणबंधन. ११ जेना उदयें वैत्रियसाथें तै स र्मणदल मले, ते वैत्रियतैजसकर्मणबंधन. १२ जेना उदयें आहारक साथें तैजसकर्मणबंधन होय, ते आहार तैजसकर्मणबंधन. हवे त्रण तैज स कर्मणनांज बंधन हेहे. एटले १३ जेना उदयें तैजसदल साथें तैजस नो बंध होय, ते तैजसतैजसनुं बंधन. १४ जेना उदयें र्मणसाथें तैजसनो बंध होय, ते तैजसकर्मणबंधन. १५ जेना उदयें र्मणसाथें र्मण मंदल नो मांहोमांहे बंध होय, ते पंदर र्मण र्मणबंधन. ए पंदर बंधन कल्यां॥३७॥

हवे ए प र बंधनने गुणवाने रांतरें पाठां र गाथा हेहे. “उरलाईणउ सग ते, अक सहिआण पण चउ ति बंधा॥पढमाण ते म्मेहिं, तिन्नि इअ पनर बंधणया॥१॥ हवे ए गाथानो र्थ हेहे. (उरलाईणउके०) औदारि दि पांच रीरना पुजलनां (सग के०) १५ १५ साथें लवानां हेतुचूत अ पांच बंधन, (तेअ म्मसहि एणपणचउतिबंधाके०) ते तै सव्यतिरि शेष चार शरी रना दलने तैजससाथें लवानां हेतुचूत चार बंधन, या तैजस र्मण विना अनेरां जे ए शरीरदल, तेने र्मणसाथें मेलववानां ए बंधन तथा तेने तैज स र्मणसंबंधें त्रण बंधन. एवं पंदर बंधननां ना लखीयें ठैयें. प्रथ औदारिक औदारिकबंधन, बीजुं वैत्रियवैक्रियबंधन, त्रीजुं आहारकआहारकबंधन, चोषुं तैजस तैजसबंधन, पांचमुं कार्मणबंधन. ए पांच पोतपोताथी. तथा बहुं औदारिक तै जसबंधन, सातमुं वैत्रियतैजसबंधन, आठमुं आहारकतैजसबंधन, नवमुं कार् मणतैजसबंधन, दशमुं औदारिककर्मणबंधन, अगीयारमुं वैक्रिय र्मणबंधन, बारमुं आहारककर्मणबंधन, तेरमुं औदारिकतैजस र्मणबंधन, चौदमुं वैक्रि यतैजसकर्मणबंधन, पंदरमुं आहारकतैजसकर्मणबंधन. ए (पढमाणतेअक म्मेहिंतिन्नि के०) ए पाठला त्रण बंधन, तैजसकर्मणनी साथें प्रथमना औदा रिकादिक त्रणने विषे लवानां हेतु जाणवां. एम पंदर बंधन ग्रंथातरें कल्यां॥३७॥

हवे औदारि शरीरपणे परिणम्या जे सात धातु, तेमध्ये अस्थिसंधिने दृढ ता थवानां हे चूत संघयणठे: तेनां नाम कहियें ठैयें.

संघयण महिनिचउ, तं द्वा व रिसह नारायं ॥

तहय रिसह नारायं, नारायं अघनारायं ॥ ३८ ॥

धै-('घयणं) संघयण ते (िनिचउ के०) स्थि जे हाड तेनो मेलाप , (तंढा के०) ते जेदेठे. । प्र (व रिसहनारायं के०) व ऋषननाराचसंघयणना म, (तह्य के०) ते बी (रिसहनारायं के०) ऋषननाराचसंघयणना म. त्री (नारायं के०) नाराचसंघयणनामकर्म. चोथुं (अ-व नारायं के०) ईनाराचसंघयणना म ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ ३७ ॥

त्यां प्रथ 'घयण' रूप हेठे. स्थिना संधिं लवुं, जोडवुं, ते ' निमित्तजूत जे नाम म, जेने उदयें जेहवुं संघयण होय, ते तेवा नामें संघयण नाम म जाण. ते संघयणना ठ जेदेठे. तेणे ते नाम मना पण ठ जेद, िर्यजे दें िरणजेद ियठे. १ । पठ 'घयण ते ज्यां बेहु हाड बेहु पासें कटबंधें बांध्यां, ते उपर ऋषन एवे नामे ि हाड, तेणे पाटानी पेरें वींठया ते उपरें ते त्रण हाडने जेदे, एवा व िलियें खील्यां थ । स्थि स्थिर होय, ए संघयण, जे मना उदयशी होय, ते प्र वज्रऋषननाराचसंघयणना

२ ज्यां बे हाड बे पासें कटबंधें बांध्यां, तें उपर त्रीजे पाटा सरखे हाडें बांध्यां पण ज्यां खीली न होय, ते बी ऋषननाराचसंघयण, जे मने उदयें होय, ते मप्रकृति ना पण ते जाणवुं.

३ ज्यां बे पासें ह ने मर्कटबंध होय, पण पाटो ने खीली न होय, तें नाराचसंघयण, जे कर्मना उदयशी होय, ते कर्मप्रकृति ना पण तेज जाणवुं.

४ ज्यां एक पासें मर्कटबंध ने बीजे पासें खीली, एवो हाडनो संधि जि हां होय, ते ईनाराचसंघयण, जे कर्मप्रकृतिना उदयशी लहीयें, ते मप्रकृति ना पण तेज जाणवुं ॥ ३७ ॥

कीलिअ ठेव इह, रिसहो प े अ कीलिआव ॥

उउ डबंधो, नारायं इम ुरालंगे ॥ ३८ ॥

धै- पांचमुं (कीलि के०) कीलिकासंघयणनामकर्म, ठुं (ठेवठं के०) ठेवठुं संघयणनामकर्म. (इह के०) इहां (रिसहोपट्टो के०) रिषनते पाट र हाड. (कीलिआ के०) खीलीरूप ते (व के०) वज्र हीयें. (उउके०) बे पासें आंकडा नराववा, ते (म डबंधो के०) मर्कटबंध एने (नारायं के०) नाराच कहियें. (इम रालंगे के०) ए संघयण, औदारिकशरीरें होय ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ ३८ ॥ जेम खीलीमात्रें सांधि, काष्ठसंधि होय, तेम ज्यां हाडसंधि होय, पण कट

बंध पाटो न हो , ते गीलि संघयण, जे कर्मप्रकृतिना दयें ते गीलि संघयण प्राप्त आय, तेने तेज ना म कहीयें. ज्यां स्थिनो अंतर एके ने स्पर्श ने रहे पण खीली, नाराच अने ऋषज, ए त्रण हिं एके पण न होय, लगारे ; ध ने लागवायकी जूदा अइ जाय, एवो त्यंत निर्बल ज्यां संधि होय, ते हुं ठे वहुं संघयण, जे मना उदयशी आय, तेने तेज ना म हीयें.

हीं स यज्ञाषायें जैनशा संकेतें (ऋषज के०) बे हाडना संधि स्थिर र वाने पाटा सरखुं गीजुं हाड, ते परिवेष्टितप हीयें. तथा ते बे, ए हाडें जेदी ने संधि दृढ करे, एवुं चोशुं यवा त्रीजुं हाड खीलीरूप, ते वज्र हीयें. ने ज्यां बे हाड ए ए साथें ि डे आं डो जराय, ते गेइ पण रीतें बूटे नहीं. एवो बन्ने स्थिनी हिंो हिंे दृढसंधिनो रनार कट बंध, ते नाराचशब्दना थें जाणवो. कटबंध, ते वानर बाल , ताने हइए वलगी रहे. ते हाड ना ठेडा बीजा हाडने वलगी रहे, ते मर्कटबंध जाणवो. ए ए शब्द समयज्ञा षायें लेवा. ए संघयण, हाडसंधिरूपठे. ते अस्थि, औदारि शरीरें होय ते ाटे औदारि शरीरें संघयण होय पण वैडिय ने ाहार रीरें न होय, ए अथे ह्यार्ये एकेंडियने संघयणी ि. ॥ ३९ ॥

हवे ए संघयण ठनां वश्य संस्थान होय, ाटे संघयण पठी संस्थान हेठे.

सम च रंसं निग्गो,ह साइ खु ाइ वामणं हुंमं ॥

सं ाणा वस्सु किएह, नील लोहिय हलिद सिआ ॥ ४० ॥

अर्थ—(समचउरंसं के०) १ समच र संस्थान, (निग्गोह के०) २ न्यग्रो धसंस्थान, (साइ के०) ३ सादिसंस्थान, (खु ाइ के०) ४ कुटजसंस्थान, (वामणं के०) ५ वामनसंस्थान, ६ (हुंमं के०) हुंमसंस्थान, ए (संगाणा के०) संस्थाननां नाम कह्यां. (वस्सुकिएह के०) १ कृष्णवर्णनामकर्म, (नील के०) २ नीलवर्णनामकर्म, (लोहिय के०) ३ लोहितवर्णनामकर्म, (हलिद के०) ४ हरिइकपीतवर्णनामकर्म, ५ (सिआ के०) श्वेतवर्णनामकर्म ॥ इत्यह्यार्यः ॥ ४० ॥

१ सम एटले समा सरखा चतुः एटले चार अस्स एटले खूणा ज्यां होय, ए टले पलोठी वाली बेगं थकां दोरी साथें, मवीयें ज्यां बन्ने जानुहुं अंतर, अने मावो जानुनो जमणो खंनो तथा जमणा जानुनो मावो खंनो पलोठी पीठ साथें

ललाट भवतां ए चारे दोरी र ि थाय, ते स चतुर संस्थान. थवा स स्त अंग सा डि शा ि लक्षणसहित शुन होय, ते स चतुरस्रसंस्थान ही यें. ते जे मप्रकृतिना उदयथी होय, ते समच र संस्थानना कर्म जाणवुं. ते देवता सर्वने समच र संस्थान होय.

१ जेम वटवृहन्नो उपरलो जाग पूर्ण होय, ते जे संस्थानें री नानी उपरलो जाग त्रिकलक्षणोपेत पूर्ण प्रमाण होय अने नीचलो जाग हीन होय, एवुं न्यग्रोधसंस्थान, जे र्मना उदयथी पा ियें, ते मप्रकृति ' ना , न्य ग्रोधसंस्थान जाणवुं.

३ ज्यां नाजीथकी नीचेनां अंग, उत्तम ानोपेत होय ने पेट उपरना अंग हीन होय, ते सादिसंस्थान, जे कर्मना उदयथी थाय, ते र्मनुं नाम पण तेज जाणवुं.

४ ज्यां हाथ, पग, ने श्रीवादि उत्तम होय ने हृदय, पेट, पूंठ, धम हीन होय, ते बजसंस्थान, जे र्मना उदयथी पामीयें, ते र्मनुं नाम तेज जाणवुं.

५ ज्यां हाथ ने पग, हीन होय ने बीजां अंग उत्तम होय, ते वामनसं स्थान, जे कर्मना उदयथी पामीयें, ते कर्म 'नाम तेज जाणवुं.

६ ज्यां सम अंगना वयव लक्षणहीन नूमा होय, ते हुंमसंस्थान, जे र्मना उदयथी प्राप्त थाय, ते कर्म ' नाम पण तेहीज जाणवुं. संस्थान ते शरीरनो आकारविशेष, तेनुं हेतुनूत जे नामकर्मप्रकृति, ते संस्थाननामकर्म कहियें. ग र्जज, तिर्थेच, मनुष्यने ठ संस्थान होय अने शेष सर्वजीवने हुंमसंस्थान होय.

हवे पौञ्जलिकशरीरने विषे व्यवहारें जे वर्णादिक होय तेनां हे नूत वर्णादि क चारनां नाम कहेढे. तेमां प्रथम पांच वर्णनां नाम कहेढे.

१ जे कर्मना उदयथी जीव ' शरीर, मशीनी पेरें तथा गुलीनी पेरें नीळुं, का लुं होय, ते कर्मप्रकृति ' नाम कृष्णवर्ण कहियें.

२ जे कर्मना उदयथकी जीव ' शरीर, कपिष्ठ सरखुं तथा जंगाल सरखुं नील होय, ते कर्मप्रकृतिनुं नाम नीलवर्ण कहियें.

३ जे कर्मना उदयथी जीवनुं शरीर, हलदर तथा हरियाल तथा चंपाना फू ल सरखुं पीले वर्णें होय, ते हरिष्कपीतवर्णनामकर्म जाणवुं. ४ जे र्मना उ दयथी जीवनुं शरीर, हिंगलो तथा सिंदूर तथा जासूलनां फूल जेवुं (लोहित के०) रातुं होय, ते कर्मनुं नाम लोहितनामकर्म जाणवुं. ५ जे कर्मना उदयें जीवनुं शरीर, शंख, कुंद, चंडकिरण सरखुं तथा गौरवर्ण होय, ते श्वेतवर्णन कर्म जाणवुं.

एम वर्णन ही, ते पुञ्जगुणसादृश्यं धना हेते.

रुही डुरही रस पण, तित्त कडु कसाय अंबिला मधुरा ॥

फासा गुरु लडु मि खर, सी एह सिणिद्ध रुक्क । ॥ ४१ ॥

र्थ—(सुरही के०) सुरनिगंधना कर्म, (रुही के०) डुरनिगंधना कर्म, (रस पण के०) रस पांच के० हे. (तित्त के०) तित्तरसनाम कर्म, ते तित्तरस, (कडु के०) कडु रसना, ते डुरस, ३ (कसाय के०) पायलरसनामक कर्म, ते कषायेलो रस, ४ (अंबिला के०) अम्लरसना कर्म, ते खाटो रस, आंबली नो रस, ५ (मधुरा के०) मधुररसना कर्म, ते मीठो रस, (फासा के०) हवे आठ फरस हेते. १ (गुरु के०) गुरुस्पर्शना कर्म, २ (ल के०) लघुस्पर्शनामक कर्म, ३ (मि उ के०) स्पर्शना कर्म, ४ (खर के०) खरस्पर्शनामकर्म, ५ (सी के०) शीतस्पर्शना कर्म, ६ (उएह के०) उष्णस्पर्शनामकर्म, ७ (सिणिद्ध के०) स्निग्धस्पर्शना कर्म, ८ (रुक्क के०) रूक्कस्पर्शना कर्म. ए (अष्ट के०) आठ स्पर्शी जाणवा ॥ ६ कुरार्थः ॥ ४१ ॥

ते गंधना बे जेदते. १ जे कर्मने उदर्ये पूर, २ री, अने फूलना सुगंध सरखो शरीरनो गंध होय, ते कर्मना सुरनिगंधनामकर्म कहिये. ए शरीर श्री तीर्थ र तथा पद्मिनी निज होय. २ जे कर्मने उदर्ये जीवतुं शरीर, ल एादि नी परें, मृत नी परें गंधवातुं होय, ते कर्मनुं नाम, डुरनिगंधनामकर्म कहिये. ए बे गंधनां न ह्यां.

हवे रसनां ना हेते. ते रसना पांच जेदते. जो पण कुरादिक रस अं आतरें न्याते ते पण एमांहे अंतर्नवेते १ जे कर्मना उदर्ये जीवतुं शरीर, लींब रियाताना सरखुं ति कडवुं होय, ते तित्तरसनामकर्म. २ जे कर्मना उदर्ये जीवतुं शरीर, सुंठ अने मरी सरखुं कडु कहेतां तीखा रस जेवुं होय, ते कर्मनुं ना डुरस नामकर्म. ३ जे कर्मना उदर्ये जीवतुं शरीर, हरडे अने बहेडा सरखुं कषायेला रस जेवुं होय, ते कर्मनुं नामपण तेज जाणवुं. ४ जे कर्मना उदर्ये जीवतुं शरीर, लींबू अने आंबलीना रस जेवुं आम्ल ए टले खाटुं होय, ते कर्मनुं नाम तेज जाणवुं. ५ जे कर्मने उदर्ये जीवने शरीरें शेलडी, दूध, ने शाकर जेवो मीठो रस लहिये, ते कर्मनुं नाम, मधुररसनामकर्म. ए पांच रसनां नाम कह्यां.

हवे आठ स्पर्शनां नाम कहेठे. १ जे कर्मने उदयें जीवनुं शरीर, लोहना गोला नी पेरें नारी होय, सहेजें नीची गति होय, ते कर्मनुं नाम गुरुस्पर्श जाणवुं. २ जे कर्मने उदयें जीवनुं शरीर, अर्कतूलनी पेरें हलवुं होय, ते लघुस्पर्शनाम कर्म. ३ जे कर्मने उदयें जीवना शरीरनो स्पर्श, वेतस तथा माखणनी पेरें सु मा ल मृडु होय, ते मृडुनामकर्म. ४ जे कर्मने उदयें जीवना शरीरनो स्पर्श, गायनी जीजनी पेरें बरसठ होय, ते बरसठनामकर्म. ५ जे कर्मना उदयें जीवना शरीरनो स्पर्श, हीमनी पेरें अत्यंत शीतल होय, ते शीतनामकर्म. ६ जे कर्मना उदयें जी वना शरीरनो स्पर्श, अग्निनीपेरें उष्ण होय, ते उष्णनामकर्म. ७ जे कर्मना उदयें जीव ना शरीरनो स्पर्श, घृत तैलनी पेरें चीकट स्नेहवंत होय, ते कर्मप्रकृति नाम स्निग्ध जाणवुं. ८ जे कर्मना उदयें जीवना शरीरनो स्पर्श, राखनी पेरें लूह निः स्नेह होय, तेनुं नाम रूह जाणवुं ॥ ४१ ॥

ए वर्णादिक वीश प्रकृतिमांहे चुन केटली? अने अचुन केटली? ते हेठे.

नील कसिएं डुगंधं, तित्तं कडुअं गुरुं खरं रुक्कं ॥

मीअं च असुह नवगं, इकारसगं सुनं सेसं ॥ ४२ ॥

अर्थ—(नील के०) नीलवर्ण, (कसिएं के०) कृष्णवर्ण, ए बे वर्ण ने (डुगंधं के०) डुर्गंध, ए एक गंध, तथा (तित्तं के०) तिक्तरस, (कडुअं के०) कडुकरस. ए बे रस, अने (गुरुं के०) गुरुस्पर्श, (खरं के०) खरस्पर्श, (रुक्कं के०) रूहस्पर्श, (मीअं च के०) शीतस्पर्श, ए चार स्पर्श. (अ हनवगं के०) एवं अचुन पापप्रकृतिनुं नवक जाणवुं. अने (सेसं के०) शेष रही जे (इ र सगं के०) अगीअर प्रकृति, ते चुन जाणवी ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ ४२ ॥

औदारिकशरीरथी मांमीने इहां सुधी जे कर्मप्रकृति कही, ते सर्वपुजलविपाक नी कही, जेनणी एनो विपाक एटले रसोदय ते जीवाश्रित औदारिकादि शरीर आश्रयीने होय. शरीर, अंगोपांग, बंधन, संघातन, संघयण, संस्थान, वर्ण, गंध, रस अने स्पर्श. ए समस्त विशेष जे कहां, ते शरीरपुजलने विषे होय. तेथी एनां हे नूत कर्म, ते पुजलविपाकी कहीयें. तथा अहीं शरीरना वर्णादिक, लोकव्यवहारनयथी जेवा, अन्यथा निश्चयनयमते तो औदारिकादिकशरीर पुजले पांच वर्ण, बे गंध, पांच रस, आठ स्पर्श, एवं वीश गुण होय. पण अहीं जे वर्णादिक लो व्हारें कहे वाय ते उक्कट वर्णादिक पर्याय हेतुनूत नामकर्म, तेनी प्रकृति कही, तेमांहे एक

तां व गतिक्षेत्रं देवा पूर्वीनो उदय. ए चारे ानुपूर्वी, हे विपा नीठे, तेथी ज्यां समश्रेणिथी वले, ते क्षेत्रे ा पूर्वीउदय वे.

तथा ज्यां आगल नरकदि ह्युं, त्यां नर ति अने नर ा पूर्वी. ज्यां तिर्य क्दिक कहुं, त्यां तिर्यचगति तिर्यचा पूर्वी. ज्यां नुष्यदि त्यां नुष्यगति, ष्यानु पूर्वी. ज्यां रदिक त्यां देवगतिने देवानुपूर्वी. ए बे बे प्रकृति दि शब्दं लेवी. ए संज्ञा पूर्वे नथी कही, ते ाटे हीं ही.

ज्यां त्रिक कहे, त्यां ा सहित त्रण लेवी. नर त्रि ते नर गति, नर ष ानुपूर्वी, नरकायु. तिर्यचत्रिक ते तिर्यचगति, तिर्यगानुपूर्वी, तिर्यगायु, ए त्रिक संज्ञा कहीये. एम मनुष्यत्रि ते मनुष्यगति, ष्यानुपूर्वी, ष्यायु, देवत्रि ते देवगति, देवानुपूर्वी, देवायु, ए ा पूर्वी नाम र्मनो उदय, जीवने जे वारें बे समयादिकनी विग्रहगति रे, तिहां आय. ए ा पूर्वीना ह्युं.

हवे विहायोगति नाम कहेते. जे र्मना उदयथी प्राणी चालतो थ ते षन एटले बलदनी पेरे, तेमज हाथीनी पेरे हंसादिकनी पेरे, जली रीतें चाले, ते कर्म प्रकृतिनुं नाम नविहायोगति कहीये. तथा जे र्मने उदये उंटनी पेरे, खरनी पेरे, तीडनी पेरे, चालतां बन्ने पग घसाय, एवी माठी चालने जीव पामे, ते शुन विहायोगति कहीये. पूर्वे गतिनाम कहुं, तेथी एने जि पणुं जणाववाने (विहा य के०) आकाशनाम पूर्वे जोडहुं, तेथी खगति पण कहीये. व ाज्ञें चालवुं, ते विहायोगति कहीये, ए त्रस जीवने होय. एम चौद पिंमप्र तिना पां ठ तथा प ात्तेर जेदनुं स्वरूप कहुं ॥ ४३ ॥

हवे ाठ प्रत्ये प्रकृति स्वरूप हेते.

परघा उदया पाणी, परेसिं बलिणंपि होइ ड्धरिसो ॥

उससिण लडिजुत्तो, हवेइ ऊसासनामवसा ॥ ४४ ॥

अर्थ—(परघाउदया के०) पराघातनामकर्मना उदयथी (पाणी के०) णी एटले जीव, ते (परसिं के०) पोताथकी बीजा (बलिणंपि के०) बलवंत जीव ने पण (होइड्धरिसो के०) डुःखें जींपवा योग्य अंग होय. ने (उससि लडिजुत्तो के०) श्वासोद्वासनुं लब्धि एटले पामवुं. ते (हवेइ ासना वसा के०) उद्वासनामकर्मने वरें एटले उदये करी होय ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ ४४ ॥

पराघात नाम मना उदयथी जीव, इव्यप्राण जे पांचेंद्रिय, त्रण बल, श्वा सोह्वास अने आशु. ए दश इव्य प्राणने धरे तथा नावप्राण ते ज्ञान, दर्शन अने चारित्ररूपने धरे, तेने प्राणशब्दे जीव कहियें. ते (परेसिं के०) आप वि ना बीजा जीवने तथा वैरीने पण दुर्द्ध एटले दुःखें, घणे उपायें री एह परा नव्यो जाशे ? एवी बुद्धि, बलवंतने पण उपजावे, तो निर्बल वैरीथी केवी रीतें आ संग्यो जाय ? एटले जे कर्मना उदयथी सबल राजसनामां पण बोलतो थको बीक न राखे, परंतु उलटा तेनाथी बीजा घणा जण बीयें, तेना दर्शनमात्रथी पण वैरी कंपाय न आय. एवो प्रतापवान् जे जीव होय, ते पराघात नामकर्म. ए प्रथ प्रत्ये प्रकृति जाणवी.

(उह्वास के०) उंचो श्वास शरीराच्यंतरचारि वायुविशेष, आनप्राण एवे नामे, एना कहेवाथकी निःश्वासपण लेवो, जे नीचो उह्वास मूकवो, ते निःह्वास जाणवो. ए बेहु जे कर्मना उदयथी सुखें लही शके, ते कर्मनुं ना , श्वासोह्वासनामकर्म जा एवुं. ए लब्धनुं नाम, श्वासोह्वासलब्धि, ए बेहु कर्मना उदयथी होय ते जणी औ दयिकी प्रकृति कहियें. तेणे लब्धियुक्त एटले सहित जीव होय अने श्वासोह्वासप ण पर्याप्तिने उदयें तद्योग्य पुजल ग्रही स्वासोह्वासपणे परिणमावी अवलंबि मू कीयें एवी शक्तिहोय, अने श्वासोह्वास व्यापारव्यय करी स्वासोह्वास प्राण ए त्रणनो जेद तथा सर्वलब्धि ह्यायोपशमिकी शास्त्रें कहियें तैयें पण ते प्रायिक वचनठे जे जणी वैक्रियलब्धि, आहारकलब्धि इत्यादिक औदयिकी पण होय. त था वीर्यांतराय ह्ययोपशम पण एनो निमित्त होय, तेमाटे औदयिकी थकां ह्या योपशमिकी केहेतां थकां पण विरोध नथी ॥ ४४ ॥

हवे आतपनामकर्मनुं स्वरूप कहेठे.

रविबिंबे जिअंगं, तावजुअं आयवाठ नउजलणे ॥

जमुसिए फासस्स तहिं, लोहियवस्स उद ति ॥ ४५ ॥

अर्थ—(रविबिंबेजिअंगं के०) सूर्यमंजलने विपे रत्नना जीवनुं अंग, (तावजुअं के०) ताप उष्ण प्रकाश सहित ते (आयवाठ के०) आतपनामकर्मना उदय थी होय पण (नउजलणे के०) ते आतपनामकर्म अग्नि शरीरें न होय. (जमु सिएफासस्सतहिं के०) जे जणी उष्णस्पर्शनो उदय ते अग्निना शरीरें ठे तथा

(लोहियवसुस्सउदञ्जि के०) रा । वर्णनो उदयते तेषी उष्ण थको पण रातो प्रकाश रेते ॥ ६ कुरार्थः ॥ ४५ ॥

सूर्यने विमाने जे र ना बादर एकेंद्रिय पर्या । पृथिवी पृथिव्या जीवते तेनां शरीर, शीतस्पर्शवंतते, ते तां पण तेजःप्र शउष्ण । रे, तावडादिक अपनी पजावे उष्णप्रकाश वाळुं रे, सूर्य मलने विषे र ना जीव अंग. तेच्यातप नामकर्मना उदयथी एवो रीरनो ते :प्रकाश पामे ए र्म, अदर थिवी पृथि या पर्याप्ताने प्रायोग्य होय, ते जणी बी पाने एनो उदय न होय. १०६ हेतू के ए कर्मनो उदय प्रिना जीवने पण हतू, जे अटे तेपण ६ प्र श रेते? ते निषे धे ते. ज्वलन एटले प्रिना जीवने ते र्मनो उदय नथी, तेउ पृथिया जीवने श रीरअश्रथी उष्णस्पर्शनो उदयते तेषी ते प्रि जे जे हू डो होय, ते ते र ते प्रि मांहेथी वीठडेला केटलाए प्रि पृथि । जीवते तेना शरीरनो उ ष्णस्पर्श अपना शरीरें लागेते. पण ते प्र श उष्ण जाणवो नहीं. ते जणी त्यंत दूरथको ताप न करे. जे जे जी होय, ते ते ताप रे ने सूर्यम मज तो दूरथकी तपेते. तथा प्रिना रीरें व्यवहारें री राता वर्णनो उदयते ते थी करी तेनो प्रकाश रातो आयते अटे र वर्ण जे प्रना ते तेउ पृथियाजीवनां श रीर जा वां पण तप नथी. ए नावते ॥ ४५ ॥

हवे उ त्तं स्वरूप हेते.

अणुसिण पयासरूवं, जिअंगमु ते अएइ तेअ ।
जइ देवुत्तर विवि अ, जोइस ख तेअ माइव ॥ ४६ ॥

अर्थ—(अणुसिण के०) जे षण एटले उष्ण नहीं, परं शीत होय अ ने (पयासरूवं के०) प्रकाशरूप एटले प्रकाश सहित जे (जिअंग ते अइह के०) जे जीवतुं शरीर, उद्योत करे ते इहां (उ तेअ के०) उ त्तनामना उदय थी जाणवो. (जइ के०) यति अने (देव के०) देवताने (उत्तरविवि अ के०) उत्तरवैक्रियरूप करतां होय (जोइस के०) ज्योतिषीममलें वि अन (ते माइव के०) खद्योतादिकनी परें शरीरें उद्योततानो उदय होय ॥ इत्यकुरार्थः ॥ ४६ ॥
उष्णप्रकाशथी निन्न जे शीत प्रकाशरूप वाळुं रे जे उष्णस्पर्शप्र श प्रि करे तेषी निन्न प्रकाश करे, तेना उदयथी जीव अंग कहेतां शरीर, तितप्रकाश जवा लुं करे. ते कर्मप्रकृतिनुं नाम उद्योत कहीयें. अंहीं उद्योतना उदय स्वामी देनाडेते.

यति एटले साधु, वैत्रिय लब्धिये री उत्तर वैक्रियरूप रे या देवता पण मूलगा नवधारणीय शरीरथी बीजुं जावा आववा सारु उत्तरवैत्रियरूप रे, ते नो प्र श शीत होय, ते उद्योतना ना उदयथी जीवने जाणवो. तथा ज्योतिषी जे चंडमा, ग्रह, नक्ष, तारा, ए चारे जातिना ज्योतिषीना विमाने जे पृथिवीका थिया रत्नना जीव, तेनां शरीर ठे, तेने उद्यो नो उदय जाणवो. तेम खजुआने पण जाणवो. आदि शब्दथकी र औषधि प्र ख रात्रे दीपक सरखी देखायठे, ए रीते ज्यां शीतप्र श देखाय, ि उद्योतना र्मनो उदय जाणवो ॥ ४६ ॥
हवे गुरु लघु तथा तीर्थ रना ँ स्वरूप हेठे.

अंगं न गुरु न लघुअं, जायइ जीवस्स अगुरु लघु दया ॥
तिष्ठेण तिहुअणस्सवि, पु णे से दत्त केवलिणो ॥ ४७ ॥

र्थ-(अंगं के०) शरीर, (नगुरुनल अं के०) नारी पण न थाय अने हल बुं पण न थाय, (जायइजीवस्सअगुरुल उदया के०) जीवने अगुरु लघुनामक र्मना उदयथी होय अने (तिष्ठेण के०) तीर्थकरनाम र्मना उदयथी (तिहुअणस्स वि के०) ि सुवनने एटले स्वर्ग तु पातालवासी जीवोने पण (पु ० के०) पूजनीय होय. (सेउदत्तकेवलिणो के०) तेनो उदय केवलीने होय ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ ४७ ॥

(अंगं के०) जीव औदारि ि शरीर, ते गुरु एटले नारी अत्यंत स्थूल निर्वह्युं न जाय एवं पण न होय तथा लघु एटले हलबुं अत्यंत दुर्बल प ण न होय, जो अत्यंत लघु होय तो वायरे उमाडतां राख्युं न जाय, तेथी अ त्यंत स्थूल पण नहीं अने अत्यंत रूप पण नहीं. एवं समधारण शरीर, जे कर्म ना उदयथी लहीये, ते कर्मबुं नाम अगुरुलघुनामकर्म जाणवुं.

हवे तीर्थकरनामकर्म कहेठे. तीर्थकरनामकर्मना प्रदेशोदयथी पण आजा ऐश्वर्य अन्य प्राणीनी अपेहाये विज्ञोप होय तथा जे नवे तीर्थकर पदवी पामणे, ते नवने विपे कल्याणक महोत्सवे इंद्रादिक पूजे, सत्वे तथा एक आहारनिहार करतां कोइ देखे नहीं, बीजुं रोगरहित सुगंधिसहित प्रस्वेद, मलरहित शरीर होय. त्रीजुं सुगंधिमान् श्वासोच्वास होय. चोथुं लोही, मांस उज्ज्वल. ए चार अतिशय जन्मथी प्रदेशोदय होय तथा चारघातीयां कर्म, क्य कया पठी केवलज्ञान पामे थके तीर्थकरनामकर्मने उदये समवसरणादिविचूति होय. पांत्रीशगुण सहित वाणीये करी नव्यजनप्रतिबोधि तीर्थकर कहेतां साधु. साधवी. श्रावक, श्राविका

रूप चतुर्विध संघनी स्थापना करे तथा प्रथम गणधरनी स्थापना रे तथा दे
शना अफल न थाय तथा कर्महृयथी अगीअार अतिशय थाय. देवताना क
खा उगणीश अतिशय होय ए सर्व तीर्थकरनामकर्मना रसोदयथी थाय ॥ ४७ ॥
हवे निर्माण नामकर्मनुं स्वरूप हीयें ठैयें.

अंगोवंग निअमिणं, निम्माणं कुणइ सुत्तहारसमं ॥

वघाया व हम्मइ, सतणु अवयवलंबि गाईहिं ॥ ४८ ॥

अर्थ—(अंगोवंग के०) अंगोपांगनुं (निअमिणं के०) ठामनुं ठाम आणवुं,
ते (निम्माणं एइ के०) निर्माणनामकर्म करे, (सुत्तहारसमं के०) ते सूत्र धा
र सरखुं जाणवुं. (उवघाया के०) उपघातनामकर्मथी (उवहम्मइ के०) ह
णाय, पीडाय, (सतणु के०) पोताना शरीरना, (अवयव के०) अवयवें करी (लं
बिगाईहिं के०) पडजीनी चोरदंतादिकें करी ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ ४८ ॥

औदारिकादिक त्रण शरीरनां अंगोपांग हाथ, पग, पेट, पुंठ, मस्तकादिक जे ज्यां
जोइयें, ते त्यां थापे, पण फेर फार न होय. हाथने ठामें पग न होय अने पगने
ठामें हाथ न होय परंतु पगने स्थानकें पग अने हाथने स्थानकें हाथ होय, ए
म पंचेंडियपणुं जे ज्यां ते त्यां होय, एम अंगोपांगनो नियम निर्धार, जे कर्मना
उदयथी जीव करे, ते निर्माणनामकर्म. ए कर्म करी अंगोपांगनामें करी नीपाव्यां
जे अंगोपांग तेनां ठाम, व्यवस्था होय. अहीं दृष्टांत देखाडेढे. जेम सूत्रधार, काष्ठ
पापाणनी पुतलीनी करनार पूतलीने घडतो जूदां जूदां हाथ पगना आकारना का
ष्टखंढ ते ज्यां जेवा जोइयें त्यां तेवा मेलीने पूतली करे, ते निर्माणनामकर्म.

हवे उपघात नामकर्मनुं स्वरूप कहेढे. उपघात नामकर्मथी जीव हणाय,
पीडाय, स्खलना पामे, शेणे करी स्खलना पामे? ते कहेढे (सतणुअवयव के०)
पोतानां अंग, पडजीनी, चोरदंत, तथा अधिक अंगुलि होय. तथा रसोली प्र ख
अधिके अंगें करी तथा उंढे अंगें करी जीव डःख पामे, ते उपघातनाम
कर्मनो उदय जाणवो ॥ ४८ ॥

हवे त्रसादिक दश प्रकृति स्वरूप कहेढे.

वि ति चउ परिणदि तरुसा, वायरउ बायराजिआ थूला ॥

निअ निअ पकृति जुआ, पकृता लधि करणोहिं ॥ ४९ ॥

अर्थ—(बि के०) बे इंडिय, (ति के०) तेंडिय, (चउ के०) चौरिंडिय, (प णिंदि के०) पंचेंडिय जीव, ते (तस्सा के०) प्रथम त्रस नामकर्म, बीजुं (बा यरउ के०) बादरनामकर्मना उदयथी (बायराजिआथूला के०) जीव ।दर, स्थूल कहेवाय, सूक्ष्म फीटी वादर थाय, त्रीजुं (निअनिअप तिजुआ के०) पोत पोतानी जेटली पर्याप्ति होय तेटली पर्याप्ति सहित जीव होय, ते (प ताल द्विकरणोहिं के०) अपर्याप्ता लब्धियें करी तथा करणे री ए बे जेदें करी पर्याप्ता तेमज अपर्याप्ता पण बे जेदें जाणवा ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ ४९ ॥

१ जे त्रस पामे तापादिकें करी दुःखयकी बी पामतो ठायार्यें आवे तथा आ हारादिकने अर्थें स्थानांतरें जाथ ते त्रस. जे कर्मने उदयें जीव स्थावर पणुं ठांमी बे इंडियादिक त्रस पणुं पामे, त्रस नाम धरावे, जे कर्मना उदयथी ते त्रसनाम क र्म. २ तथा जे कर्मथी जीव, त्रस पणुं सूकी थावरपणुं पामे ते स्थावरनामकर्म. बी जो बादर एटले इंडियें ग्रहवा योग्य, जो पण एकेंडिय पृथिव्यादिक चारनां शरीर, एक, बे तथा संख्यातां मल्यां अकां पण इंडियें ग्रहवाय नहीं, केवल असंख्याता शरीरनो पिंम इंडियें ग्रहवाय, ते पण बादर कहेवाय. अने जो असंख्याता असं ख्याता जेदें मले, तो पण जे इंडियें न ग्रहवाय, ते सूक्ष्मशरीर कहीयें. ए बे प्रकृ ति पण पुजलविपाकीनी ठे. तेथी आपणुं विपाकशरीर, पुजल देखावे, ते जणी बादरपर्याय निमित्त, ते बादरनामकर्म अने जे सूक्ष्मपर्यायनुं निमित्त, ते सूक्ष्मनामकर्म. एम बादरनामकर्मने सूक्ष्मनामकर्म बे साथें कहां.

३ हवे त्रीजुं पर्याप्तिनामकर्म कहेठे. जे कर्मना उदयथी जीव, आरंजेली पर्या प्ति पूर्ण कखा विना मरे नहीं, ते पर्याप्तिनामकर्म जाणवुं. त्यां एकेंडियने धूरनी चार पर्याप्ति तथा विकलेंडियने अने असन्निया पंचेंडियने जापा होय, ते जणी पांच पर्याप्ति होय, तथा सन्निया पंचेंडियने मन होय, ते जणी उपर्याप्ति उत्पत्तिना प्रथम समयथी आरंजे, ते आप आपणी आरंजेली पर्याप्ति पूर्ण कखा पठी मरे, पण अधुरियें न मरे, ते लब्धिपर्याप्तो तथा करण एटले आहार शरीर अने इंडिय पर्याप्ति पूर्ण नथी अइ, त्यां सुधी तेने करण अपर्याप्तो कहीयें. अने पूर्ण अथा पठी करणपर्याप्तो कहीयें. अथवा जे जे पर्याप्ति पूरी करी नथी ते तेनी अपेहायें करण अपर्याप्तो अने पूरी करी तेनी अपेहायें करणपर्याप्तो अने जे कर्मना उदयथी आरंजेली पर्याप्ति, पूर्ण कखा विना मरे, ते लब्धिअपर्याप्तो होय. ते अपर्याप्तनाम कर्म. त्यां पर्याप्ति कहेतां पुजलना उपचयथी अयुं जे पुजलपरिणमनहेतुशक्ति

विशेष, ते विषयनेदें ठ प्रकारेढे. १ आहार, २ शरीर, ३ इंद्रिय, ४ स्वासोह्वास, ५ नाषा, ६ मन. ए ठ पर्याप्तिढे. तेमध्ये १ जे शक्तिविशेषें जीव, पुजल ग्रही खल रस जूदा करे, ते आहारपर्याप्ति. २ जे शक्तिविशेषें रस थयो तेने सात धातुपणे परिणमावे, ते बीजी शरीरपर्याप्ति. ३ ते धातुने इव्येंद्रियपणे परिणमाववानी शक्ति, ते त्रीजी इंद्रियपर्याप्ति. ४ श्वासोह्वास वर्गणादल लइ श्वासपणे परिणमावी अवलंबी मूकवानी शक्ति, ते चौथी स्वासोह्वासपर्याप्ति. ५ नाषाइव्य लइ नाषापणे परिणमावी अवलंबी मूकवानी शक्ति, ते पांचमी नाषापर्याप्ति. ६ मनोइव्य लेइ मनपणे परिणमावी अवलंबी मूकवानी शक्ति, ते षष्ठी मनःपर्याप्ति. ए ठए पर्याप्तिनो आरंज समकालें होय, ते पठी एक समयें आहार पर्याप्ति पूर्ण करे, ते पठी अंतरमुहूर्त्तें शरीरपर्याप्ति पूर्ण करे, ते पठी औदारिक शरीरवालो अंतर मुहूर्त्त मुहूर्त्तने अंतरें शेष चार पर्याप्ति पूर्ण करे अने वैक्रिय तथा आहारक शरीर वालो समय समयने अंतरें पूर्ण करे, आगली बे पर्याप्ति सूक्ष्मढे, तेथी कालनो फेर थाय. जेम ठ जणी कांतनारी, साथें कांतवा बेठी तेमां जे स्थूल कांते, ते वहेडुं कोकडुं पूरुं करे अने सूक्ष्म कांते ते, मोडुं कोकडुं नरे, एम पर्याप्तिने पण जाववी ॥४९॥

हवे प्रत्येक नामकर्म कहेढे.

पत्ते अतए पत्ते, उदएणं दंतअधिमाइ थिरं ॥

नाजुवरि सिराइ सुहं, सुजगाठं सबजणइठो ॥ ५० ॥

अर्थ—(पत्तेअतए के०) ४ औदारिक तथा वैक्रिय शरीर, प्रत्येक एटले जीव जीव प्रत्ये जूडं जूडं निराडुं आप आपणी निष्ठानुं शरीर होय. (उदएणं के०) जे कर्मना उदयथी ते (पत्ते के०) प्रत्येक नामकर्म. एटले साधारण अनंता जीवतुं एक शरीर निगोडढे. ते मूकीने प्रत्येक शरीरपणुं पामे जे कर्मथी, ते प्रत्येकना मकर्म. तथा प्रत्येक पणुं मूकी साधारणमांहे अवतरे साधारण नाम धरावे, जे कर्मना उदयथी ते साधारणनामकर्म. तथा ५ (दंतअधिमाइथिरं के०) दंत अस्थि प्रमुख अवयवनो दृढ बंध होय स्थिर निश्चल होय, जे कर्मना उदयथी ते अस्थिरनामकर्म. तथा कान, पापण, जीन प्रमुख शरीरावयव, जे कर्मना उदयथी ते अस्थिर एटले चपल होय, ते अस्थिरनामकर्म. ए बे प्रकृतिनो उदय अविरोधी ठे ध्रुवोदय नणी साथें होय.

६ हवे शुचनामकर्म कहेढे. (नाजुवरिसिराइसुहं के०) नाजी उपरलां अंग हस्त

ख ादि वयव जना र्मना दयथी न होय,तेने स्पर्शें कोइ प्री
ति पामे ा नाजीने नीचेनां अंग जे पग प्र ख, ते जेने लागे तेशी ते अप्रीति
पामे, ते जना र्मथी होय.एवे कृति पण ध्रुवोदयी उदयें अविरोधीनी ठे.

७ हवे सौजाग्यना र्म हेठे. (सुनगाउसवजणइठो के०) सौजाग्यना
ः र्म ा उदयथी जीव तथाविध उप ार ा विना तथा स्वजनादि संबंघ विना
पण सर्वजनने इ , वल्लन होय, सुबा नी पेरें. आ दौर्जाग्यना र्मना उदयथी
जीव, कोइने घणा उप ार रे तो पण आ स्वजनादि ने पण वसुदेवना पूर्व
नवनो जीव, नंदीषेणनी पेरें नि लागे, ते दौर्जाग्यना र्म ॥ ५० ॥

हवे स्वरना र्म हेठे.

सुसरा मद्दुर सुह ुणी, आइ ा स लोअ गि वउ ॥

जसउ जसकितीउ, थावरदसगं विव ढं ॥ ५१ ॥

र्थे-(सुसरा के०) सुस्वरना र्मना उदयथी (मद्दुर के०) धुर गीगो,
(सुह के०) सुखदायि, (ुणी के०) ध्वनि एटजे स्वर होय. (आइ ा के०)
आदेयना र्मथी ते पुरुपनुं (सवल्लोअ के०) सर्व लो ने (गिअ के०) ग्रह
वा योग्य एवुं (वउ के०) वचन होय,) जसउजसवि तीउ के०) यशकीर्तिना
र्मथी जीवनी यश, गीर्ति, सर्व होय (थावरदसगंविव ढं के०) स्थावरद
को ए थ गी विपरीतार्थ जाणवो ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ ५१ ॥

८ ते गीजानी पेरें जीणो, गीगो, क सालही केतां मेना, तथा यूरनी पेरें गुन
सुखदायि :खवार स्वर लहीयें, ते सुस्वरना र्मना उदयथी जाणवो. तथा खर,
उंट, फेतकारी, लुंकडी, माळार, घूडना शब्दनी पेरें डवो, कागना स्वरनी पेरें अनिष्ट,
घोघरो विरूप स्वर पामीयें, ते डुःस्वरनामकर्मना उदय, ए नापापर्याप्ति पूरी कखा पठी
होय, ते नणी वचनप्रतिबंधठे ने श्रोत्रेंडियने सुखदायी तथा डुःखदायि होय.

९ आदेयनामकर्मना उदयथी जीवनुं वचन, गुन शकुनना वचननी पेरें इष्टमा
नवा योग्य सुखें समजवा योग्य होय, तेमज अनादेयनामकर्मना उदयथी जी
व जो पण माहुं हितकारक वचन कहे, तो पण तेनुं वचन कोइने सुहाय नहीं
अगुन शुकननी पेरें अनिष्टपणे माने, सुस्वर थका पण अपशुकननी पेरें सुहा
य नहीं. अहीं आदेयथी मान्य वचन होय अने सुस्वरनामकर्मथी सुकंठ हांय
एटलो चेद जाणवो.

१० जे एकदिशें नाम विस्तरे, ते कीर्त्ति. अने जे चारे दिशायें शोना बोलाय, ते यश, अथवा दान शीलादि गुणें करी शोना वधे, ते कीर्त्ति अने पोताना परा में इव्यजाव शत्रुजयादिक गुण विस्तरे, तेने यश कहियें. ए बे वानां जे कर्मना उदयथी जीव लहे, ते यशःकीर्त्तिनामकर्म. तथा जेना उदयथी यशःकीर्त्ति न लहे, ते अयशःकीर्त्तिनामकर्म. ए त्रस दशको कह्यो.

अने ए अकी विपरीत उलटो अर्थ स्थावरादिक दश नामकर्मनो जे जेद, जे जणी त्रस फीटी स्थावर आय, ते स्थावरनाम कर्म, तेमज बादर पणुं फीटी सूक्ष्मपणुं पा मे, एम अनुक्रमें स्थावरदशक जाणवुं. एटले त्रसविंशतिनुं स्वरूप ह्युं. ए री तें नाम कर्मना शडशठ तथा त्राणु तथा एकशोने त्राण जेद स्वरूप कहुं ॥५१॥

हवे गोत्र तथा अंतराय एबे कर्म कहेबे.

गोत्रं डुहुच्च नीत्रं, कुलाल इव सुघड चुंनलाईत्रं ॥
विग्धं दाणे लाजे, जोगुवजोगेसु विरिएत्र ॥ ५२ ॥

अर्थ—(गोत्रं के०) गोत्रकर्म, (डुहु के०) बे जेदेबे एक (उ के०) उच्चैर्गोत्र, बीजुं (नीत्रं के०) नीचैर्गोत्र, त्यां (कुलालइवसुघड के०) कुंनारनी परें घडेला जला घडा सरखुं उच्चैर्गोत्र, अने (चुंनलाईत्रं के०) कुंनार अशुन नल एटले मदिरा प्रमुखनो घडो पण घडे, तेना सरखुं नीचैर्गोत्र. तथा (विग्धं के०) अंतरायकर्म, पांच जेदे एक (दाणे के०) दानांतरायकर्म, (लाजे के०) लाजांतरायकर्म, (जोग के०) जोगांतरायकर्म, (उवजोगेसु के०) उपजोगांतरायकर्म, (विरिएत्र के०) वीर्यांतरायकर्म ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ ५२ ॥

ते गोत्रकर्मना बे जेद. एक उच्चैर्गोत्र. बीजुं नीचैर्गोत्र, ते बे दृष्टांतें करी सम जावेबे. विशिष्टजाति कृत्रियकाश्यपादिक, उयादिककुल, उत्तम बलविशिष्टरूप ऐश्वर्य, तपोगुण, विद्यागुण सहित होय ते उच्चैर्गोत्र. तथा निजुकादिक, लहीन जात्यादिक लहे, ते नीचैर्गोत्र. जेम कुलाल एटले कुंनार ते जला घडा नीपजावे, ते लोकमां कुसुम, चंदन, आखा एटले अहृतशुं पूजा पामे, मंगलकार्यें कलश स्थापे, तेम उच्चैर्गोत्रना उदयथी जीव विशिष्ट जात्यादिक गुणें करी जो पण बुद्ध्यादिकें हीन होय तो पण उत्तम जातिकुलादिक गुणें करी मनाय. तथा नीचैर्गोत्रना उदयथी जीव चुंनला एटले मदिरानुं गम जे घडो ते जोपण मदिराहीन होय तो पण

मान न पामे, तेमज जो बुद्ध्यादि गुणवंत होय, तो पण नीचकुलढे ठे ते जीव पांति न पामे. ए शीतें गोत्र मी कथुं.

हवे आठमुं अंतराय मी कहे ठे, एना पांच जेदढे. जे कर्मना उदयथी जीव, शुद्धव्य ठते, शुद्ध पात्र मले थके दान देवाने वांढतो पण दान आपी न शके, ते पहेलुं दानांतरायकर्म. जे कर्मने वजें देवावालो ठतां इष्ट वस्तु वांढतो याचे तथा व्यापारें माह्यो थको पण इष्ट वस्तु न पामे, तेनुं नाम बीजुं जानांतरायकर्म. तथा जे एक वेला जोगवाय, ते फूल आहारादिक जोग इव्य ठते जोगववा वांढतो, विर ति विना जोगवी न शके, ते त्रीजुं जोगांतरायकर्म. तथा जे घणा वखत जोगवाय, ते उपजोग, एवा स्त्री तथा आनरणादिकना उपजोग वांढतो, आनरणादिक ठते हुंते जे कर्मना उदयथी पहेरी जोगवी न शके, ते चोशुं उपजोगांतरायकर्म. तथा जे कर्मना उदयथी मिथ्या क्रियाने समर्थ थको पण जीव, ते क्रिया करी न शके, ते बालवीर्यी तरायकर्म. तथा जे सम्यक्दृष्टि साधु मोह्कार्यें क्रिया करवाने हींढे, एटले प्रवर्ते, तो पण करी न शके, ते पंमितवीर्यीतरायकर्म. तथा जेणे करी देशविरतिपणुं वांढतो पाली न शके, ते बालपंमितवीर्यीतरायकर्म. ए पांचमुं वीर्यीतरायकर्म जाणवुं॥ ५३ ॥

८	कर्मनी मूलप्रकृति. ८	३	अवधिदर्शनावरणीय.	८	अनंतानुबंधीमान.
१	ज्ञानावरणीय कर्म.	४	केवलदर्शनावरणीय.	९	अप्रत्याख्यानमान.
२	दर्शनावरणीय कर्म.	५	निद्रा.	१०	प्रत्याख्यानमान.
३	वेदनीय कर्म.	६	निद्रानिद्रा.	११	संज्वलनमान.
४	मोहनीय कर्म.	७	प्रचला.	१२	अनंतानुबंधीमाया.
५	आयुः कर्म.	८	प्रचलाप्रचला.	१३	अप्रत्याख्यानमाया.
६	नाम कर्म.	९	थीणद्धी.	१४	प्रत्याख्यानमाया.
७	गोत्र कर्म	१०	वेदनीय कर्मनी प्र० १	१५	संज्वलनमाया.
८	अंतराय कर्म.	११	शातावेदनीय.	१६	अनंतानुबंधी लोभ.
५	ज्ञानावरणीयनीप्र० ५	१२	अशातावेदनीय.	१७	अप्रत्याख्यान लोभ.
१	मतिज्ञानावरणीय.	१३	मोहनीयनीप्र० ३८	१८	प्रत्याख्यान लोभ.
२	श्रुतज्ञानावरणीय.	१	सम्यक्त्वमोहनीय.	१९	संज्वलन लोभ
३	अवधिज्ञानावरणीय.	२	मिश्रमोहनीय.	२०	हास्यनोकपाय.
४	मनःपर्यवज्ञानावरणीय.	३	मिथ्यात्वमोहनीय.	२१	रतिनोकपाय.
५	केवलज्ञानावरणीय.	४	अनंतानुबंधक्रोध	२२	अरतिनोकपाय.
६	दर्शनावरणीय प्र० ६	५	अप्रत्याख्यान क्रोध.	२३	शोकनोकपाय
१	चक्षुदर्शनावरणीय.	६	प्रत्याख्यान क्रोध	२४	भयनोकपाय.
२	अचक्षुदर्शनावरणीय.	७	संज्वलन क्रोध.	२५	जुगुप्सानोकपाय.

२६	पुरुषवेदनोकषाय.	२८	आहा० का० बंधन.	६४	गुरुस्पर्शनामकर्म.
२७	स्त्रीवेदनोकषाय.	२९	आ० तै० का० बंधन.	६५	लघुस्पर्शनामकर्म.
२८	नपुंसकवेदनोकषाय.	३०	तैजसतैजस बंधन.	६६	शीतस्पर्शनामकर्म.
४	आयुःकर्मनी प्र० ४	३१	तैजसकार्मण बंधन.	६७	उष्णस्पर्शनामकर्म.
१	देवायु.	३२	कार्मणकार्मण बंधन.	६८	स्निग्धस्पर्शनामकर्म.
२	मनुष्यायु.	३३	औदारिकसंघातन.	६९	रूक्षस्पर्शनामकर्म.
३	तिर्यगायु.	३४	वैक्रियसंघातन.	७०	नरकानुपूर्वी.
४	नरकायु.	३५	आहारकसंघातन.	७१	तिर्यगानुपूर्वी.
१०३	नामकर्मनी प्र० १०३	३६	तैजससंघातननाम	७२	मनुष्यानुपूर्वी
१	नरकगति नामकर्म.	३७	कार्मणसंघातननाम.	७३	देवानुपूर्वी.
२	तिर्यगति नामकर्म.	३८	वज्रऋषभनाराचसंघयण.	७४	शुभविहायोगति.
३	मनुष्यगति नामकर्म.	३९	ऋषभनाराचसंघयण.	७५	अशुभविहायोगति.
४	देवगति नामकर्म.	४०	नाराचसंघयण.	७६	पराघातनामकर्म.
५	एकेन्द्रिय जातिनाम.	४१	अर्द्धनाराचसंघयण.	७७	उच्छ्वासनामकर्म.
६	वेन्द्रिय जातिनाम.	४२	कीलिकासंहनन.	७८	आतपनामकर्म.
७	तेन्द्रिय जातिनाम.	४३	छेवहुसंहनन.	७९	उद्योतनामकर्म.
८	चतुरिन्द्रिय जातिनाम.	४४	समचतुरस्रसंस्थान.	८०	अगुरुलघुनामकर्म.
९	पंचेन्द्रिय जातिनाम.	४५	न्यग्रोधसंस्थान.	८१	तीर्थकरनामकर्म.
१०	औदारिक शरीरनाम.	४६	सादिसंस्थान.	८२	निर्माणनामकर्म.
११	वैक्रिय शरीरनाम.	४७	वामनसंस्थान.	८३	उपघातनामकर्म.
१२	आहारकशरीरनाम.	४८	कुब्जसंस्थान.	८४	त्रसनामकर्म.
१३	तैजसशरीरनाम.	४९	हुंडसंस्थान.	८५	बादरनामकर्म
१४	कार्मणशरीरनाम.	५०	कृष्णवर्णनाम	८६	पर्याप्तनामकर्म.
१५	औदारिक अंगोपांग.	५१	नीलवर्णनाम.	८७	प्रत्येकनामकर्म.
१६	वैक्रियअंगोपांग.	५२	लोहितवर्णनाम.	८८	स्थिरनामकर्म.
१७	आहारकअंगोपांग.	५३	हारिद्रवर्णनाम.	८९	शुभनामकर्म.
१८	औदारिकऔदारिकर्व०	५४	श्वेतवर्णनाम.	९०	सौभाग्यनामकर्म.
१९	औदारिक तैजसबंधन.	५५	सुरभिगंध.	९१	सुस्वरनामकर्म.
२०	औदारिक कार्मणबंधन.	५६	दुरभिगंध	९२	आदेयनामकर्म.
२१	औदारिकतैजस कार्मणवं.	५७	तिक्तरस.	९३	यशःकीर्त्तिनामकर्म.
२२	वैक्रियवैक्रियबंधन.	५८	कडुकरस.	९४	स्थावरनामकर्म.
२३	वैक्रियतैजसबंधन.	५९	कपायरसनामकर्म.	९५	सूक्ष्मनामकर्म.
२४	वैक्रियकार्मणबंधन.	६०	आम्लरसनामकर्म.	९६	अपर्याप्तनामकर्म.
२५	वैक्रियतैजसकार्मणबंधन.	६१	मधुररसनामकर्म.	९७	साधारणनामकर्म.
२६	आहारक आ० बंधन.	६२	कर्कशस्पर्शनामकर्म.	९८	अस्थिरनामकर्म.
२७	आहा० तै० बंधन.	६३	मृदुस्पर्श नामकर्म.	९९	अशुभनामकर्म.

१००	दुर्भगनामकर्म.	३	गोत्र मनी प्र० ३	२	लाभांतराय.
१०१	दुःस्वरनामकर्म.	१	उच्चैर्गोत्र.	३	भोगांतराय.
१०२	अनादेयनामकर्म.	२	नीचैर्गोत्र.	४	उपभोगांतराय.
१०३	अयशःअकीर्तिनामकर्म.	५	अंतरायनी ० ५	५	वीर्यांतराय.
		१	दानांतराय.	एवं ८ कर्मनी १५८ कर्मप्र० जाणवी.	

मैनाम.	ज्ञा.	द.	वे.	गो.	आयु.	ना .	गो.	अं०	स प्र.
बंधप्रकृति.	५	ए	३	३६	४	६७	३	५	१२०
उदय.	५	ए	३	३७	४	६७	३	५	१२३
उदीरणा.	५	ए	३	३७	४	६७	३	५	१२३
सत्ता.	५	ए	३	३७	४	$\frac{३०३}{२३}$	३	५	$\frac{१२८}{१४८}$

सिरि हरिअसमं एअं, जह पडिकूलेण तेण रायाई ॥

नकुणइ दाणाईअं, एवं विग्घेण जीवोवि ॥ ५३ ॥

र्थ- (सिरिहरिअ के०) लक्ष्मीनुं घर एटले श्रीगृह ते चंमारी, तेनो धि री ते पण श्रीगृही एटले चंमारी (समंएअं के०) ते सरखुं, ए अंतराय मै हुंठे. (जह के०) जेम ते चंमारी (पडिकूलेण के०) प्रतिकूल थके, (तेणरायाई के०) ते राजादि दानादिक करवा वांठे, पण ठते योगें (नकुणइ दाणाईअं के०) दान लान नोगादिक न री शके. (एवंविग्घेणजीवोवि के०) ए अंतरायकर्मै करी जीवरूप राजा पण जाणवो ॥ इत्यह्यरार्थः ॥ ५३ ॥

चंमारीनुं दीधुं, जेम राजा दीये, लाने, नोगवे, तेम अंतरायकर्मनो जेवो ह्योपशम तेवो जीव दीये, लाने, नोगवे, जेम ते चंमारी, ठते माले देवराववा न हिंमे, तालुं न खोले तो राजा मालनो धणी ठे तो पण दइ, लेइ, नोगवी न शके. एम दिशब्दथकी मंत्रीश्वर, श्रेष्ठी, सार्थवाहादिक पण चंमारीयें रूंधि वस्तुनुं दान, लान, नोग न पामे, तेम जीवरूप राजा पण अंतरायकर्मरूप चंमारीने वश थको दान, लान, नोग, उपनोग, वीर्य, वांठतो पण दइ, लइ, नोगवी, उप नोगवी तथा वीर्यवल फोरवी न शके, जेवारें तेने ह्योपशमै तथा ह्ये करी तथा आत्माने आयत वस्तु होय, तेवारें ते यथेहायें देइ, लेइ, नोगवे, वल वीर्य फोरवे. एटले अंतरायकर्मनी पांच प्रकृति कही. ए रीतें आठे कर्मनी मूल उत्तर एकशोने अछावन प्रकृतिनां लक्षण स्वरूप कह्यां तेनो यंत्र पण लख्यो ॥ ५३ ॥

हवे ए आठ कर्म बांधवाना ख्यहेतु तो मिथ्यात्व, अविरति, पाय अने योग. ए चार ठे: ते तो आगल चोथा कर्मग्रंथने विषे सवि र पणे हेजे, परंतु इ हां स्थूल हेतु हेजे. त्यां प्रथ ज्ञानावर्णीय दर्शनावरणीयना हे हेजे.

पदिणीअत्तण निन्हव, उवघाय पउस अंतराएणं ॥

अच्चासायण याए, आवरण डुगं जिउ जयई ॥ ५४ ॥

अर्थ—(पदिणी जण के०) गुर्वादिकनुं प्रत्यनी एटले अनि आचरणनो करनार, (निन्हव के०) उलववे करी, (उवघाय के०) उपघात एटले हणवे विनाशवे करी, (पउस के०) प्रदेष राखवे री, (अंतराएणं के०) अंतराय रवे करी, (असायणयाए के०) ज्ञानदर्शननी अत्यंत आशातना करवे करी, (आवरणडुगं के०) ज्ञानावरण ने दर्शनावरण एवे आवरणने (जिउ के०) जीव, (जयई के०) उपा ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ ५४ ॥

१ मतिश्रुत प्रमुख पांचज्ञाननी तथा ज्ञानवंतनी तथा ज्ञानोपकरण पुस्तकदिनी प्रत्यनीकता एटले अनिष्टपणुं, प्रतिकूलपणुं करवुं, जेम ज्ञान, ज्ञानवंतने मातुं थाय तेम करे, २ तथा निन्हव एटले जेनी पासंथी जणो होय ते गुरुने उलवतां, तथा जाण्णाने अजाण्णुं कहेतां, ३ तथा ज्ञानवंत तथा ज्ञानोपकरणनो उपघात एटले अग्निशस्त्रादिकें करी विनाश करतां, ४ तथा ज्ञानवंत उपर तथा ज्ञानोपकरण उपर प्रदेष करतां, अंतरंग अरुचि, मत्सर धरतां, ५ जणताने अंतराय एटले पाणी, वस्त्र, वस्ति, निषेधतां, कार्यांतरें जोडतां, वार्त्तांतरें लगावतां, पठनविहेद करतां, ६ ज्ञानवंतनी अत्याशातना करतां, एहीनजाति ठे. इत्यादिक मर्म ठेदवे करी, आल देवे करी, प्राणांत कष्ट देवे करी तथा आचार्य उपाध्यायने अविनयें मत्सर करतां, अकालें सज्जाय करतां, योगोपधान हीन जणतां, असियें सिय करतां, ज्ञानोपकरण पासं ठते त्यां लघुनीति, वडीनीति, मैथुन करतां, पग लगाडतां, शूंक लगाडतां, ज्ञानइव्य विनाशतां, विणसतो उवेखतां, ज्ञानावरणकर्म बंधाय. तेम दर्शनावरण पण दर्शनप्रत्यनीकतादिक दोषें करी बंधाय. पण एटलुं विशेष जे दर्शन एटले चहु, अचहुप्रमुखदर्शनी साधु, तेना पांचे इंडिय तेना उपर विरूत चिंतवतां, तथा सम्मति तत्वार्थ नयचक्रवालादिक दर्शनप्रजावक शास्त्र, तेनां पुस्तक ते उपर प्रत्यनीकतादि समाचरतां थकां, दर्शनावरणकर्म बंधाय. एम आवरण बंध हेतु वेना कहा ॥ ५४ ॥

हवे शा । तथा अशातावेदनीय बंधहे कहेहे.

गुरुनक्ति खंति करुणा, वय जोग कसाय विजय दाण जुठ ॥

दढ धम्माई अ इ, साय सायं विव यउ ॥ ५५ ॥

र्थ—(रुनक्ति के०) गुरुनक्तियें री, (खंति के०) कू र्यें री, (रुणा के०) रुणानावें री, (वय के०) व्रत पालतां (जोग के०) संय योगें री, (सा विज के०) साय िपतां, (दाणजुठके०) दानशीलादिक गुणें री हि हो . (दढधम्माई के०) दढधर्मी, प्रियधर्मी इत्यादि नारणे री, (इ के०) उपाळें, (सायं के०) शातावेदनीयने ने (असायंविव यउ के०) अशातावेदनीय एशी विपरीत पणे िधे ॥ इत्यह्वरार्थः ॥५५॥

१ गुरु एटले पोतानां ता, पिता, ध र्थ, तेनी नक्ति एटले सेवा रतां, २ कू । एटले स र्थाइ ढते पारका पराधने सहन करतां, ३ परजीवने दुखीया देखी तेना :ख टालवानी वांढा धरतां, ४ पांच महाव्रत तथा अणुव्रत निर्दूषण पालतां, ५ योग एटले दशविध च बाल समाचारीरूप संयमयोग साचवतां, ६ िध, िन, िया ने लोचरूप कषाय तथा हास्यादि नो षाय, तेनो विजय एटले िपवे करी, उदय आव्याने निःफल करतां, ७ सुपा दान तथा अनय दान देतां, सर्व जीवने उपार रतां, हित चिंतवतां, ८ धर्मने विषे स्थिरपरिणाम राखतां, एटले रणांत क आवे थके पण धर्मने न मू तां, एवो धर्मरागसहित जीव तथा आदि ब्दथकी बाल, वृद्ध, ग्लानादिकनुं वैयावच्च रतो, धर्मवंतने धर्म कर्त्तव्य मां वर्त्ततां सहाय देतो, चैत्यनक्ति रुडी पेरें करतो, सरागसंयमें देशविरति पालतो, तथा अकामनिर्कंरा, बालतप, शौच, सत्यादिक शुनपरिणामें वर्त्ततो जीव, शाता वेदनीय कर्म उपा , बांधे. ए शातावेदनीयना बंधहेतु कह्या. तेथी विपरीतें चाल तो अशातावेदनीय बांधे, एटले गुरुने विराधतो, अह्वरार्थें वर्त्ततो, निःकरुणार्थें प्र वर्त्ततो, व्रत लइ विराधतो, समाचारी लोपतो, घणो कषाय उदीरतो, कृपणतार्थें ध र्मने अस्थिरपणे चैत्यादिकनी आशातनायें. तथा शील लोपतां, हाथी, घोडा, बलद, उंट, प्र खने दमतां, नाथतां, अंकतां, पीडा देतां, परने शोक, संताप उप जावतां, अविरति, अहित परिणामें जीव, अशातावेदनीय बांधे ॥ ५५ ॥

हवे मिथ्यात्वमोहनीयना बंध हेतु कहेहे.

मग्ग देसणामग्ग, नासणा देव दव्व हरणेहिं ॥

दंसणमोहं जिण मुणि, चेइअ संघाइ पडिणीउ ॥ ५६ ॥

अर्थ- (उ ग्गदेसणा के०) उर्गनी देशनायें, (ग्गना एा के०) ज्ञानादिक सन्मार्गनो विनाश रतां, (देवद्वहरणेहिं के०) देव इव्य हरण करतो जीव, (दंसणमोहं के०) दर्शनमोहनीयकर्म बांधे. वली (जिण के०) तीर्थ र, (णि के०) साधु, (चेइअ के०) चैत्य, ते जिनप्रतिमा, (संघाइ के०) संघ प्रमुखना (पडिणीउ के०) प्रत्यनीकपणे दर्शनमोहनीय र्म बांधे. ५०॥

१ उन्मार्ग एटले संसारहे जे हिंसादिक आश्रव तेने मोहहे पणे देखाडतां, एकांतनयें एकली क्रिया अथवा एकला ज्ञानथी मोह एमज विनय दयादि एकांतें उपदेशतां, २ तथा र्ग एटले विशि ह्योपशमजन्य विशि गुणज्ञान, दर्शन, चारित्र, स दायरूप मोहप्राप्तिहे स्वरूप फल ६, तेने नसाडवे री एटले सन्मार्गे रह्या जे परजीव, तेने एांतनयनी देशनायें री र्गथकी चू वतो, ३ देवइव्य, ज्ञान इव्यादि . त्यां देशशरने उपयोगी एटले । वे, एवां । , पाषाण मृत्तिकादिक तथा तदि मित्त हिरण्य, धनादिक तथा देरा रनी जूमिप्रख तेने हरतो तथा देवइव्यें री घर कार्य रतो, व्यापार रतो, परने देवइव्य विणाशतो देखी, उती शक्तियें उवेखी मू तो थको पण जीव, हीं दर्शनमोहनीय कहेतां, मिष्यात्वमोहनीयकर्म बांधे. जे जणी एटलां कार्य मिष्यात्वने उदयें होय. त्यां बंध, मिष्यात्वनोज होय. वली बीजा पण हेतु कहेते. (जिन के०) केवली तथा तीर्थकरनी प्रत्यनीकता एटले अवर्णवाद बोले, जे एा सर्वज्ञते तो अशुचिरस स्वाद लहे? तथा समवसरणादिक रुद्धि नोगवेते तो वीतराग शाना? इत्यादिक निंदा करतो, तथा मुनि एटले सुसाधु, चैत्य एटले जिनप्रतिमा देहरादिक तथा संघ जे साधु, साधवी, श्रावक अने श्राविकानो स दाय. आदि शब्दथकी सिद्ध श्रुतादिक, तेनी प्रत्यनीकता प्रतिकूलपणुं आचरतां, प्रदेष धरतां, अवर्णवाद बोलतां, एमना गुणवर्णन अण करतो, जिनप्रवचननुं मातुं देखाडतो, उद्गाह वधारतो, अयश करतो, घणा जीवना बोधबीज हणे, तेणे करी मिष्यात्व मोहनीय बांधे, अने पूर्वे बांध्युं होय तेने निकाचित करे ॥ ५६ ॥

हवे चारित्र मोहनीयना बंधहेतु कहेते.

इविहंपि चरणमोहं, कसाय हासाइ विसय विव समणो ॥

बंधइ निरयान महा, रंज परिग्गह रउ रुद्धो ॥ ५७ ॥

अर्थ-(इविहंपिचरणमोहं के०) पहेलुं कषायमोहनीय, ने बीजुं नोकषायमो

हनीय, ए बे प्रकारनुं चारि मोहनीय बांधे, ते (कसाय के०) षाय (हासाइ के०) हास्यादि तथा (विसयविवस ए० के०) विषयने विषे तत्पर लोलुपी परवश चित्त थ ते धि अने जे (बंधनिरयाउ के०) नर आयु बांधे, ते जीव, (महारंज के०) । हारंजें वर्त्ततो, (परिग्गहरउ के०) परीग्रह । रातो थ ते (रुदो के०) रौडध्या ने वर्त्ततो, एटले हाकषायवंत, जीवघातनो रनार, परिणा ती होय ॥ ५७ ॥

१ ए कषायमोहनीय, बीजुं नो षाय मोहनीय, ए बे जेदें चारि मोहनीय । मीबांधे. ते हिे जे षायने उदयें जीव वर्त्ते, ते षायनी चो डी बांधे, जे अ नंतानुबंधीया गोधादि ने उदयें सघला षाय बांधे, प्रत्याख्यानीयाने उदयें बार कषाय बांधे, प्रत्याख्यानीयाने उदयें प्रत्याख्यानीया चार षाय, तथा संज्व लना चार षाय, ए रीतें त षाय बांधे. संज्वलना षायने उदयें संज्वलना चार षाय बांधे तथा हास्य रतो, ज्ञान चे । रतो तथा बहु बोलतो थको जीव, हास्य मोहनीयकर्म बांधे. २ देश देखवाने रसें, विचित्र गेडारसें मुखरीपणे एटले लबाडीपणे, । ए, मोहन करतो, परने कुतूहल देखाडतो जीव, रतिमोह नीयकर्म बांधे. ३ राजवेध करतो, नवो राजा स्थापतो, परस्परें संजेडा लगाडतो, परने रति, उ त उपजावतो, न मी राववाने उत्साह वधारतो, शुज र्थें उत्साह जांजतो, निष्कारण आर्त्तध्यानें वर्त्ततो जीव, अरतिमोहनीयकर्म बांधे. ४ परजीवने त्रास प ाडतो, निर्दय परणामी थको, नयमोहनीयकर्म बां धे. ५ परने शोक, चिंता, संताप, उपजावतो, तपावतो थको जीव, शोकमोहनी यकर्म बांधे. ६ धर्मवंतसाधुजननी निंदा रतो, तेनां मलमलिन गात्र देखी स्रग करतो जीव, जुगुप्सामोहनीयकर्म बांधे. १ शब्द, रूप, रस, गंध, स्पर्श, ए अनुकूल विषयने विषे अत्यंत आसक्त थको परनी अदेखाइ, मत्सर धरतो, मा या मृषा सेवतो, कुटिल परिणामें परदारा सेवतो जीव, स्त्रीवेद बांधे. २ सरल प णे स्वदारा संतोपें ईर्ष्यारहित मंदकषायें जीव, पुरुषवेद बांधे. ३ तीव्रकषायें द र्शनी शील जंजावतो, तीव्रविषयी, पशुघातक, मिथ्यात्वी जीव, नपुंस वेद बांधे. चारित्रियानो दोष देखाडतो, असाधुना गुण ग्रहण करतो, पाय उदीर तो जीव, चारित्रमोहनीयकर्म बांधे.

हवे आर्युःकर्मना वंधहेतु कहेते. महाआरंज चक्रवर्त्ति प्रमुखनी रुद्धि जोगव तो घणी मूर्च्छा परिग्रह सहित, अविरतिपरिणामी, अनंतानुबंधीया कषायने उ दयें पंचेंद्रियनी हत्या निःशंकपणे करतो, मद्य, मांसादि साते कुव्यसन सेव ते,

कृतघ्नतापणुं, विश्वासघोह, मित्रघोहादिक मोहोटां पाप आचरतो, उत्सूः नांख
तो, मिथ्यात्वनो महिमा वधारतो, अ नपरिणामे क ादिक त्रण लेश्यायै वर्त्ततो
जीव, अशुन परिणामे करी नारकीनुं आयु बांधे ॥ ५३ ॥

हवे तिर्यचना आयुबंध हेतु कहेते.

तिरिआउ गूढहिअउ, सढो ससह्नो तहा मणुस्साउ ॥

पयईय तणु कसाउ, दाणरुई मझिमगुणोअ ॥ ५८ ॥

अर्थ—(तिरिआउ के०) तिर्यचनुं आयु बांधे. (गूढहिअउ के०) गूढ हृदय
नो धणी, (सढो के०) मूर्ख, धूर्त, (ससह्नो के०) मिथ्यात्वादिक शल्यसहित,
(तहा के०) तेमज हवे (मणुस्साउ के०) मनुष्यनुं आयु बांधे, ते (पयईय
के०) प्रकृति एटले स्वजावें (तणुकसाउ के०) अल्प कषायवंत होय. (दाणरुई
के०) दान देवाने रुचिवंत होय. (मझिमगुणोअ के०) मध्य गुणवंत होय ॥५०॥

गूढ हृदय एटले जेना अनिप्रायनी कोइने खबर न पडे, उदायिन राजाने मा
रवानी पेरें गूढानिप्राय होय, तथा शठ एटले मायावी, कपटी कहे तेम करे तथा
वाणीयें मधुर, परिणामें दारुण होय, जूडं उवट प्रकाशे, आर्त्तध्यानी, ा लोके
मान पूजाहेतुयें तप करतो, सशक्य एटले आपणी पूजा महत्व न्यून अइ जशे?
एवा नयें करी जेवां पापकर्म आचर्यां होय, तेवां पूर्ण आलोचे नहीं, ल्य रा
खे, इत्यादि माया अज्ञानना तीव्र मोहादिकें जीव, तीर्यगायु बांधे.

तेमज मनुष्यायु बांधवाना पण विशेष हेतु कहेते. त्यां देवता तथा नारकी
तो सम्यक्त्व कर्त्तव्यतायें शुनजावें करी मनुष्यनुं आयु बांधे ते नणी नवप्रत्ययें
तेहने देवायु न बंधाय तथा मनुष्य, तिर्यच, जेह प्रकृति कहेतां सहेजे उपाय क
स्या विना मिथ्यात्वने मंदरसोदयें करी कषायनो पण मंदरसोदय होय. तेषी
तणु एटले दुर्बल पड्या एवा कषाय, जेम धान्य न मलवाची दुर्बलता आय, एवो
प्रकृतियें नइक धूलिरेखा समान कषायें वर्त्ततो, सहेजे सुपात्र, कुपात्र, परीक्षा कखा
विना विशेष यशःकीर्त्ति, प्रमुख अण वांठतो पण स्वजावें दान देवानी रुचि तीव्र
होय जेने एवो, कृमा, आर्त्तव, मार्दव, सत्य, शौचादिक, मध्यम गुणें वर्त्ततो, ए
टले अनागाढमिथ्यात्वी, गुणहीन सम्यक्दृष्टि उत्कृष्टगुणना ते नणी अनागा
ढ, मिथ्यात्वी, मध्यम गुणशुं संबोध्य एटले बूजव्यो, देव, गुरुपूजा प्रीय
कापोतलेश्या परिणामें जीव, मनुष्यायु बांधे ॥ ५८ ॥

हवे देवायुना बंधहेतु हेते.

अविरय माइ सुराउ, बालतवोऽकाम नि रो यइ ॥
सरलो अगार विह्नो, सुहनामं अन्नहा असुहं ॥ ५९ ॥

अर्थ—(अविरय १सुराउ के०) अविरतिसम्यक् चादि देवायु बांधे, (बालतवोऽका नि रो यइ के०) बालतपे री था, ह्यचर्ये री अ १ नि रा उपा, अने (सरलो के०) निष्ठ पटी, (अगारविह्नो के०) गारवरहि थो (सुहनामं के०) जना मनी प्रकृतिउं धे, तथा (हा सुहं के०) न्य था पट गारवसहि न ना मनी प्रकृतिउं बांधे ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ ५९ ॥

अविरतिसम्यक्दृष्टि, नुष्य, तिर्थेच, देवायु बांधे, घोलना परिणामे सुम्नि संयोगे, धर्मरुचिपणे, देशविरतिगुणे, सरागसंयमे देवायु बांधे. बालतप एटले दुःखगर्जित, मोहगर्जित वैरागे री ष्कर कष्ट पंचाग्निसाधन रसपरित्यागादिक अनेक मिथ्यात्वज्ञाने तप रतो, सनिदान उट ट एटले अत्यंत आकरो, रोष गारवे तप करतो, असुरादि योग्य आयु बांधे. तथा अकामनि राये, अज्ञान पणे नूख, तृषा, टाढ, ताप, रोगादिक सहेतो, स्त्री अण मिलते शील धारण रतो, विषयसंपत्तिने अजावे विषय अण सेवतो. इत्यादिक अकामनि राये तथा बालमरण एटले िहिएक तत्प्रायोग्य शुनपरिणामे वर्ततो, रत्न त्रयिविराधनाये व्यंतरादि योग्य आयु बांधे, तथा आचार्यप्रत्यनीकताये किद्विषिकायु बांधे, तथा मुग्धजन मिथ्यात्वीना गुण प्रशंसतो, महिमा वधारतो, पर माधामीनुं आयु बांधे. एम आयुः मना बंधहेतु ह्या. तथा अकर्मनूमिनां म नुष्यने अणुव्रत, महाव्रत, बालतप, अ ामनिर्करादिक देवायुना बंधहेतु विशेष कोइ नथी, तथा हीं केटलाए मिथ्यात्वीठे तेथी तेने देवायु केम संजवे? परंतु तेने शीलव्रतत्वपणे देवायुनो बंधहे हेवो. एम तत्वार्थटीकामांहे हुंठे.

हवे नामकर्मना बंधहे हेते. सुरगत्यादि ने त्रीश जनामकर्मप्रकृतिना बंधहे तु होय, ते हेते. सरल एटले पटरहित जेवो हृदयमांहे होय तेवो आचार बोले, कोइने पण कूडां तोल, मापे करी उगे नहीं, परवंचनबुद्धिरहित, क्रुद्धिगारव, रसगार व, शातागारव रहित, पापनीरु, परोपकारी, सर्वजनप्रिय, कृमादिगुणयुक्त, एवो पुरु ष, शुननामकर्मनी प्रकृति त्रीश बांधे तथा अप्रमत्तपणे चारित्र पालतो, आहारदिक बांधे, अरिहंतादिक वीश स्थानक आराधतो, गुणवंतनुं वैयावच्च करतो, जिननामक

मं बांधे. तथा ए थकी विपरीत एटले घणो पटी, कूडां तोलां, न, प रतो, परने वंचतो, परडोही, हिंसादि पांच आश्रवें रातो, चैत्यादि नो विराध, व्रत लइ विराधतो, त्रण गारवें तातो, हीनाचारी, एवो जीव, नर गत्यादि चो शिश्ननामकर्मनी प्रकृति बांधे. ए डशठ प्रकृतिना बंधहेतु ह्या ॥ ५९ ॥

हवे उच्चैर्गो मना बंधहे हेवे.

गुणपेही मय रहित, अप्रयणप्रावणा रुई नि ॥

पकुणइ जिणाइ जत्तो, उच्चं निअं ईअरहाउं ॥ ६० ॥

अर्थ—(गुणपेही के०) गुणप्रेक्षी पार । एनो देखनार, (यरहित के०) आठ मद रहित, (अप्रयणप्रावणारुईनि के०) नणवा नणाववा उपर रुचि नि निरंतर होय. (पकुणइ के०) प्रकर्षे री करे, (जिणाइजत्तो के०) जिन रिहं तादिकनो जत्त, (उच्चं के०) उच्चैर्गो उपार्जे ने (निअंइअरहाउं के०) ते थ की इतर अन्यथा विपरीत एषमदवंत होय, ते नीचैर्गोत्र बांधे ॥ ५९ ॥

ज्ञान, दर्शन, चारित्रादिक ए ज्यां जेटलो जाणे, त्यां तेटलो प्रकाशो, अवगुण देखीने निंदे नहीं, ते गुणप्रेक्षी हीये. १ जातिमद, २ कुल द, ३ बलमद, ४ रूपमद, ५ श्रुतमद, ६ ऐश्वर्यमद, ७ लानमद, ८ तपोमद, ९ तमद रहित संपदा ठतां मद न होय जेने एवो जीव, अध्ययन एटले सूत्रसिद्धांत सूत्रथी, थ थी, नणवा नणाववानी रुचिठे जेने, निरहंकार थको सुबुद्धिने शा हितबुद्धियें करी अर्थ समजावे, हेतुदृष्टांत देखाडी, सुमति पमाडे, कुमति टाले. इत्यादिक परहित करतो, नित्य एटले सदा काल प एइ एटले प्रकर्षे करे. एटले वाने करी जीव, उच्चैर्गोत्रकर्म बांधे, जिन एटले तीर्थकर देव, आदिशब्दथकी सिद्ध तथा प्रवचन संघादिकनो अंतरंगप्रतिबंधवंत एवो जीव, उच्चैर्गोत्र उ जाति, लादि गम्य मं बांधे. अने एथकी विपरीतगुणवालो एटले मत्सरी, जात्यादि तमद सहित अहंकारें करी कोइने नणे नणावे नहीं, जिनसिद्ध प्रवचन चैत्यादि नो न एवो जीव, हीनजात्यादिगम्य नीच गोत्रकर्म बांधे ॥ ६० ॥

हवे अंतरायकर्मना बंधहेतु कहेवे.

जिणपूआ विग्घकरो, हिंसाइ परायणो ऽजयइ विग्घं ॥

इय कम्मविवागोअं, लिहिअो देविंदसूरीहिं ॥ ६१ ॥

इति कर्मविपाकनामा प्रथमः कर्म थः ॥ १ ॥

र्थ— (जिणपूजा के०) जिनपूजादि नो (विग्ध रो के०) वि रनार, पूजा निषेधतो, (हिंसाइपरायणो के०) हिंसादि आश्रवने विषे तत्पर थको, (अजयइविग्धं के०) अंतरायकर्म उपा. (इय * विवागोअं के०) एणी पेरें कर्मविपा एवे नामें ग्रंथ, ते (लिहियोदेविंदसूरीहिं के०) पागह्ठाधिराज श्री देवेइसूरीश्वरें लख्यो ॥ ५ कुरार्थः ॥ ६१ ॥

श्रीजिन प्रति ानी पूजानो निषेधनार, पूजायें पुष्प, फल, जलादि ना अने : जीवनो घा आय, ते नणी लिनारंजी, ते गृहस्थने पण हेयठे. जेम कोइए : पूर्व, ठुकौषध पान साजा नुष्यनी पेरें ादाने पण निषेधे, तेनी शातानो अंत राय रे, ते कु ति जीव, नारंजी साधुनी पेरें लिनारंजरोगह्य ारी औपधप्रा य पूजादि प्रति ारंज निषेधतो, परना हित वि रतो, अंतराय र्म बांधे. आ पोतानी तियें री जिन त विपरीतार्थ प्ररूपतो, नंत संसार वधारे, तेवारें अनंत जीवनो घातक आय तथा बीजाने पण उर्गि प्रवर्त्तावी अनंत जीवघात करे, तेथी अनुबंधहिंसावंत तथा अनुबंध मृषाजाषी तीर्थकर अदत्तमार्गप्रवर्त्त इत्यादिक नुबंधें अठार पापस्थान नो सेवनार जीव, अंतरायकर्म बांधे. तथा साधुने दानदानादिकनो अंतराय रतो, ाह्मार्ग हणतो, एवो जीव, पण ते ज जाणवो. एणी पेरें कर्मप्रकृति, पंचसंग्रहादिक प्राचीनकर्मग्रंथ, सविस्तर जोइ ग्ध ि, संक्षेपरुचि जीवने स जाववा सारु तथा आत्माने पण परहितकरणरूप रुणाजन्यनि ार अर्थें थोडे अहरे री, जेम विशेषज्ञान पा मे, ते लख्यो पुस्तकें चढाव्यो, ते कहेठे. पर रुगह्ठाधिराज शिथिलाचारनिवार क, तपाबिरुद्धार , जट्टारक श्री. १००० श्रीजगच्चंडसूरीश्वर, पट्टप्रजावक, श्रीदे वेइसूरिश्वरें तपगह्ठनायकें लख्यो, पुस्तकें चढाव्यो.

॥ अथ प्रशस्तिः ॥

इति कर्मव्यथोन्माथिकर्मग्रंथार्थसंविदे ॥ गुरुपास्तिरताः संतो, नवंतु नवनिष्ठ हाः ॥ १ ॥ अनाद्यविद्याविहित्यै, साद्यनंतपदाप्तये ॥ आद्यः कर्मविपाकाऽर्थो, ना व्यो जावविशारदैः ॥ २ ॥ इत्तं कर्मविपाकपाकहतयोपाकाहितार्थतवैः, पाकघ्नापर नामसूरिसुगुरुर्गीयूपगुढं ततः ॥ एतत्कर्मविपाकसच्चिदशनिं, सात्मीकुरुध्वं जनाः ! श्मेध्याज्ञानगिरिह्रिदैकवियशः, सोमोक्तया सदृशा ॥ ३ ॥ कर्मविपाकटवार्थो, ऽन्वर्थः प्रार्थ्योर्थिनिः स्वगुरुनकाः ॥ प्रथमादर्शो लिखितो, मुनिना कल्याणसोमेन ॥ ४ ॥ प्रत्यह् गणनया ग्रंथमानं ससूत्रं ॥ इति श्रीबालवबोधः प्रथमकर्मग्रंथ सहितः संपूर्णः ॥

॥ ॐ नमोऽर्हते ॥

॥ अथ ॥

॥ श्री बालवबोधसहित कर्मस्तवनामा द्वितीयकंथः प्रारभ्यते ॥

॥ तत्र ॥

॥ दौ बालवबोधकृतं गलाचरणम् ॥

॥ षुब् वृत्तम् ॥

त्रिजगत्सृष्टिसंतान, स्थितिनाशव्यवस्थितिं ॥

दिशत्यै सममार्हत्यै त्रिपद्यै ह्यहहृत्त्रियै ॥ १ ॥

कर्म बंधोदयावस्था, त्रिपुर कू दृशा ध्रुवम् ॥

तस्यै यस्याप्रशस्याज्ञा, वरिवस्य शिवो नवेत् ॥ २ ॥

ध्यान धाम्नि निधायोः, स्वगुरु रुगौरवान् ॥

श्रीमत्कर्मस्तवे वै, टबार्थलिखन मम् ॥ ३ ॥

॥ मूल गाथा ॥

तह शुणिमो वीरजिणं, जह गुण णेसु सयल कम्माइं ॥

बंधुदयोदीरणया, सत्तापत्ताणि खविआणि ॥ २ ॥

अर्थ—(तह के०) तेम (शुणिमो के०) स्तवीश. (वीरजिणं के०) श्रीमहा वीरदेवप्रत्ये, (जह के०) जेम (गुणणेषु के०) गुणगणाने विषे (सयलक म्माइं के०) सघलायें कर्म प्रकृतिप्रत्ये (बंधुदयोदीरणया के०) बंध, उदय, उ दीरणायें करी (सत्तापत्ताणि के०) सत्तायें पामीने (खविआणि के०) कृपिता नि एटले खपाव्यां, निर्ळ्यां ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ १ ॥

अथ वार्तिकं लिख्यते ॥ जेम कर्म खपाववा रूप पायापगम गुण वर्णवज्ञे, क र्मशत्रु विदारवे करी वीरकहीयें: जेम मिथ्यादृष्ट्यादिक एताणा, शिवमंदिर चढवा ने पावढीया एटले पगथियां सरखा जीवना शुद्ध, शुद्धतर, शुद्धत, ध्यवसाय वि शेष. यद्यपि तेअध्यवसाय असंख्याता ठे, तो पण स्थूलव्यवहारें चौद कहीयें. ते ने विषे ज्ञानावरणीयादिक आठ मूलप्रकृति, मतिज्ञानावरणीयादिक उत्तरप्रकृतिबंध

योग ए ाने वी द ढीरणायें योग , ाने बावीश, स ायें ए ाने
 र ाली , ते वि हां जेटली लही, ा जिहां जेटलीनो विहेद रीजे र्मवर्गणा
 दलसार्थें मिथ्यात्वादि ाश्रवें री जीव दे ने दूध पाणीनी पेरें था लोह
 ष्टि ले, तेवी रीतें ए मे थावुं, ते बंध हीयें.

२ ते ाध्यां र्म सहेजें ाधा ल ाति के पवर्त्तनादिक रण वि
 शेषें री हि तिघा अइ अ ा मि था दु , घातीया ा घा
 तीया र ं वेद , ते उदय हीयें.

३ तेहज र्मनो उदयावलि, ासरसथी उपरजा रस ं जीववीर्यविशेषे री
 खें ा उदयावलि ाहे ाणी वेदवुं, ते उदीरणा. ते पण उदयविशेषज जाणवो.

४ ते र्म बांधवुं तथा सं मण रणो री ापणा स्वरूपने पामी जे र्म
 प्रकृति, ते ं जीवप्रदेश सार्थें ली रहेवुं, खरवुं नहीं, निधाननी पेरें रहेवुं, ते सत्ता
 हीयें. ए चार ध्यें बंधन तथा उदीरणा, ए बेहु जीवनां रण, वीर्य विशेषे
 अने उदय, तथा सत्ता, ए बेहु करण नहीं, एटले ए जावार्थे. जेम श्रीवीर जिनें
 जे जे गुणगणे जेटली प्रकृति कर्मनी बांधी, उदय पामी, उदीरी था सत्तायें धरी
 तथा जिहां जिहां जेटली प्रकृतिनो बंध, उदय, उदीरणा, सत्ता, विहेद लही जे
 जे गुणगणे जेटली प्रकृति खपावीने अ र्मे शुद्धस्वरूपी थया, ए अपायापगमा
 तिश्य गुण गटरूप असाधारण गुणस्तवन रशे ॥ १ ॥

हवे प्रथ गुणगणानां ना था स्वरूप कहेवे.

मिहे सासण मीसे, अविरय देसे पमत्त अपमत्ते ॥

निअट्टि अनिअट्टि सुद्धुम, वसम खीण सजोगि अजोगि गुणा ॥ १ ॥

र्थ-पहेलुं (मिहे के०) मिथ्यादृष्टिगुणस्थानक, वीजुं (सासण के०) सा
 स्वादनसम्यक्दृष्टिगुणस्थानक, त्रीजुं (मीसे के०) मिश्रगुणस्थानक, चोथुं (अविरय
 के०) विरतिसम्यक्दृष्टिगुणस्थान , पांचमुं (देसे के०) देशविरतिगुणस्थानक.
 षठुं (पमत्त के०) प्रमत्तगुणस्थानक, सातमुं (अपमत्ते के०) अप्रमत्तगुणस्थानक,
 आठमुं (निअट्टि के०) निवृत्तिगुणस्थानक, नवमुं (अनिअट्टि के०) अनिवृत्तिगुण
 स्थानक, दशमुं (सुद्धुम के०) सूद्धसंपरायगुणस्थानक, अगीअरमुं (उवसम
 के०) उपशांतमोहगुणस्थानक, बारमुं (खीण के०) क्षीणमोहवीतरागगुण
 स्थानक, तेरमुं (सजोगी के०) सयोगीकेवलीगुणस्थानक, चौदमुं (अजोगीगु

एा के०) अयोगीगुणस्थानक. ए चौद एगणानां ना ठे ॥ ६ कुरार्थः ॥ ३ ॥
 त्यां जीवना गुण, ज्ञान, दर्शन, चारि रूप जीवस्वजाव, तेनो रत विशेषक
 तनेदें करी गुणगणानां स्थानकठे ते जीवनापण नेद जाणवा.

१ प्रथम मिथ्यात्व हेतां जिनवचनथी विपरीतदृष्टि एटले जीवादि तत्वनी
 प्रतिपत्ति जेम धतुरानां बीज खाधे के श्वेत वस्तुने पण पीली वस्तु री पडिव
 डे, अंगीकार करे तेम मिथ्यात्वमोहनीयना जोर । राग, द्वेष मोहादि नां चिन्ह
 सहित जे देवपणाना एं करी हीन होय, तेने देव री ने अनपरी हादि
 कवंत गुरुनां लक्षणें हीन होय, तेने गुरु री पडिव, हिंसादि ने धर्म
 करी माने, यथा नयवचनें प्रमाण री ने, नि ता, अ निता, जिन
 ता, अनिन्नता, सत्ता, असत्ता, लघुता, दीर्घता, ए वर नी ए अंतता ने
 पण सापेक्षपणे न माने तथा संपूर्ण जिनवचन दहतोपण । ए कुर
 मात्रनो अविश्वास आणे, तेपण जमाजीनी पेरें मिथ्यादृष्टि जाणवो. हीं
 कोइ कहेरो जे मिथ्यात्वदोषें डुष्टने गुणगणी के हीयें? तेनो उत्तर. के जो प
 ए मिथ्यात्वमोहनीय प्रकृति, सर्वघातीनी ठे तेणे सर्व ते स्वप्रतिपत्ति हणाय, तोप
 ए ते मेघघटा आवरित सूर्यप्रज्ञानी पेरें रात्रीदिवस विजागनी रनार, एवी प्रजा,
 अनावृत्ति होय, तेम जीवने पण एकांशें घटादिकनी प्रतिपत्ति अविरुद्ध होय. त
 था अकरनो अनंतमो जाग उघाडो सदा सर्वदा सर्व जीवने रहे, ते पर निकृष्ट
 गुणनी अपेक्षायें मिथ्यात्वीने पण गुणस्थानक कहुं. तथा कोइए कहेठे के जे
 वारें मिथ्यात्वी पण मुक्तिहेतुक्रिया करे, त्यां गुणगणुं होय अन्यथा मिथ्यात्व
 नूमिस्थ कहियें. तथा ए सम्यक्त्वादिक गुण पामशें, ते माटे गुणगणुं कहियें.

२ तथा औपशमिक सम्यक्त्व पामी एक समयें तथा ठ आवलि शेष सम्य
 कत्व काल होये थके अनंतानुबंधियाना उदयथी औपशमिक सम्यक्त्व वमतां, दी
 रना स्वाद सरखो जाव, मिथ्यात्वगुणस्थानक पाम्या पहेजां, जे होय, ते सास्वादन
 सम्यक्दृष्टिगुणगणुं बीजुं जाणवुं.

३ तथा मिश्रमोहनीयना उदयथी जिनवचन उपर रुचि अरुचि बेदु न होय
 मिश्रता होय, एवा जे अथ्यवसाय ते मिश्रदृष्टिगुणगणुं, त्रीजुं जाणवुं. मिथ्यात्व
 थने मिश्र ए वे गुणगणा औदयिकजावें होय.

४ तथा विरतिगुण जाणतो, नवप्रत्ययें तथा अप्रत्याख्यानावरणकषायोदयें
 करी आदरी न शके एटले एक जाणी न आदरे, न पाले, ते श्रेणिकराजानी पेठें

आ जाणी, आदरे, पाले, ते अ र वि अनना देवता, आ जाणी आदरे न पाले, ते संवि, पाहि ए त्रणजांगे वर्त्तते ? द्वायिक ३ औषशिक अने ३ वेद . ए हिंलो एक तत्वरुचिरूप सम्यक्त्व पा ि जे जे अध्येवसायें जिनवचन आवस्थितपणे परिणमे, तेनुं ना विरतिसम्यक्कृष्टिगुणगणुं चोशुं जाणवुं.

५ तथा साव योगनी ए देशे विरति रे, जे निरपराध, निरपेक्ष, सं ल्पी स जीव हणवो. इत्यादि हिंसानिषेधरूप सम्यक्त्व सहित अध्येवसाय जे जाणे, आदरे, पाले, ए जांगें वर्त्ततां देशविरतिगुणगणुं पाचमुं जाणवुं. हीं सम्यक्त्वसहि नो रसी रे, तेपण ए ि जाणवी.

६ आ द, विषय, षाय निडा, ने वि आ. ए पांच प्र ादें री चारित्र, जिनाध्येवसाय होय अप्र त ध्यवसायनी अपेक्षायें अनंतगुणहीन जिन जाणवो. देशविरतिनी अपेक्षायें नंत गुणविशुद्ध होय. एवी ाया परिणामें वर्त्ततां, प्र तसंयत गुणगणुं ठुं जाणवुं.

७ तथा ते पांच प्र ाद रहित नंत गुणवि ष, निश्चयचारित्रें स्थिरता रू प ते सहित जे ध्यवसाय, ते प्रमत्तसंयतगुणगणुं सातमुं.

८ तथा चारित्र मोहनीयनी प्रकृति ए वीश उपश ाववा तथा खपाववाने शें जेणे त्यंत विशुद्ध ध्यवसायें री वीर्यविशेष उद्धसे थके तेनो रस घात, स्थितिघात, गुणश्रेणि, गुणसं , अपूर्वस्थितबंध. ए पांच वानां धुरस मयथी अपूर्वकरणे हीयें. तथा एक समयें नेक जीव गुणगणो चढ्या, ते शुद्ध शुद्धतरादिक ध्यवसायनेदें री निवृत्ति कहेतां फेरफार होय, त्यां एनुं नाम निवृत्तिगुणगणुं पण हीयें, ए आठ जाणवुं. अहीं समय समय, अ नंतगुण विशुद्ध होय.

९ तथा नवमे गुण गणो अनेक जीव एक समयें चढे, तेने अध्येवसायें फेर फार न होय, तेथी एनुं नाम अनिवृत्ति कहुं. तथा (बादर के०) महोटा खंम (सं पराय के०) षायना अहीं रे, एटले ए गुणगणो कषायना महोटा खंम करे, तेथी एनुं बीजुं नाम बादरसंपराय पण कहीयें.

१० सूक्ष्म कीट्टीकर्मकृत लोच वेदतां शेष मोहनीयने क्यें तथा उपशमें यथा जे वि षाध्येवसाय ते सूक्ष्मसंपरायगुणगणुं दशमुं जाणवुं.

११ जलने तलीये मल, नीचो वेसे तेथी पाणी निर्मल थाय, तेम मोहनीयना उपशमें अध्येवसाय निर्मल थाय. वली कषाय सत्तामांहे रहाठे, ते माटे कषाय उ

दय पामे, तेवारें मोहला नीरनी पेरें फरी मेला वानो संजवळे, जे एी ए' नाम उपशांतमोहनीय. ए ए वीतराग एठाणुं गीथार' जाणवुं. इहां थी वश्य पडे ने जो रण पामे, तो तरवा ि देवता ।य. तेवारें त्यां चोथे गुणठाणे आवीने रहे, न्यथा पडे तो दशमे ।वे.

१२ तथा सर्व मोहनीयप्रकृति स्वपावे थके, मोहसत्ता टाले थके, जे त्यंत वि ऋ ध्यवसायस्थानक, ते ह्रीण मोहवीतरागठ ए गुणठा' र' जाण'.

१३ केवल ज्ञान पाम्या पढी ज्यां थी बादर योग न, वच , ।या प्रवर्ते, हाले, चाले, बोले, त्यांसुंधी सयोगीकेवलीगुणठाणुं तेर' जाण'.

१४ बादरयोग रुंधे थके न, वचन, ।याना व्यापारने जावें रण वीरर हित मेरुनी पेरें निःप्रकंप जणी शैलेसीकरण रतां, योगीकेवलीगुणठा' चौदमुं जाणवुं. अहीं व्युपरतत्रि य एटले गइळे क्रिया ज्यां, अप्रतिपाति एवे नामे क्क ध्याननो चोथो पायो होय, ते जणी सूद्धम ।ययोगळे ते जणी केवलीने यो गनिरोधध्यान होय तेतो सर्वथा योगने अजावें न होय अने अयोगी प' ते बा दरयोगना अजावनी अपेक्षायें लेवुं. ए चौद गुणठाणा' स्वरूप हुं.

हवे ए चौदगुण ठाणा' कालमान हेळे. मिथ्यात्वनो तो जव्यने अनादि नं त अने जव्यने नादि सांत तथा सादि सांत जाणवो, ने पांच ।, तेर ।, बछ अने सातमातुं कालमान, देशें एी पूर्व कोडी जाणवो. चोथा' तेत्रीश सागरसा धिक कालमानळे. सास्वादननो ठ ।वलिप्रमाण, चौदमानो पां हस्वाहरनो काल जाणवो. अने शेष ठ गुणठाणानो काल अंतर हूर्त. ए उत्कृष्ट कालमान जाणवुं ॥ १ ॥

हवे अहीं बंधप्रकृति हेळे.

अजिनव कम्मग्गहणां, बंधोउहेण तच्च वीस सयं ॥

तिउयर हारग डग, वज्जं मिहंमि सतर सयं ॥ ३ ॥

अर्थ—(अजिनवकम्मग्गहणां के०) नवा कर्म' ग्रहवुं, जीवप्रदेश साथें मंस लनुं मेलववुं ते (बंधो के०) बंध जाणवो, (तच्च के०) त्यां (उहेण के०) उ थें एटले सामान्य नयें (वीससयं के०) एकशोने वीस प्रकृतिनो बंध जाणवो. अने (तिउयर के०) एक तीर्थिकरनामकर्म अने (आहारगडग के०) आहारकविक,

एवं त्रण प्रकृति (वक्षं के०) वर्जिने (मिहंसिसतरसयं के०) मिथ्यात्वगुणगणो एकशोने सत्तर बंधाय ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ ३ ॥

मिथ्यात्वअविरत्यादिक सत्तावन सामान्य बंधहेतुते अने ज्ञानज्ञानवंतादिकनी प्रत्यनीकतादिक ते विशेष बंधहेतुते, तेणे करी नवां कर्म, पूर्वे वांध्यां ते, तेनी अपेक्षा ये नवां बंधातां जे ज्ञानावरणीयादिक मूल आठ प्रकृति तथा मतिज्ञानावरणीयादिक उत्तर प्रकृति एकशो वीश, तेनो स्थितिरस अने प्रदेशपणे निर्द्धारवो, जीवप्रदेश साथे मेलाववो, ते बंधनकरणजीववीर्यविशेष त न्य ते बंध कहियें. ति हां उध एटले सामान्ये चउद गुणगणां गुणनेद, जीवनेदादिक विशेष निरपेक्ष स र्वजीवने सामान्यप्रकारे ज्ञानावरण पांच, दर्शनावरण नव, वेदनीय बे, मोहनीय षष्ठीश, आयुनी चार, नामकर्मनी शडशठ, गोत्रनी बे, अने अंतरायनी पांच. एम सर्व मली एकशोने वीश उत्तर प्रकृति बंधाय. ए रीते सामान्ये सर्व जीवने बंध कहियें.

हवे गुण स्थानकविशेष कहि, बंधप्रकृति विशेषे कहियें ठैयें. तिहां प्रथम मिथ्यात्व गुणगणो वर्तमान जीवने बंध कहेते. ते पूर्वोक्त ए शोने वीश बंधयोग प्रकृति मांहे एक जिननामकर्म, वीजुं आहारकशरीरनामकर्म, त्रीजुं आहारकअंगोपांगना मकर्म, ए त्रण प्रकृति, मिथ्यात्वी जीव, न बांधे. कारण के जिननामकर्म, सम्यक्त्व विना न बंधाय अने आहारकदिक. शुद्धचारित्र विना न बंधाय, ते सम्यक्त्व अने चारित्र ए बे वानां मिथ्यात्वे नथी, तेथी ए त्रण प्रकृति न बंधाय. तेथी ते वर्जिने शेष ज्ञानावरणीयनी पांच, दर्शनावरणनी नव, वेदनीयनी बे, मोहनीयनी षष्ठी श, आयुनी चार, नामकर्मनी चोशठ, गोत्रकर्मनी बे अने अंतरायकर्मनी पांच. एम सर्व मली एकशोने सत्तर प्रकृति सर्वमिथ्यात्वीजीवनी अपेक्षार्ये प्रथमगुणगणो बंध योग्य होय. केमके मिथ्यात्व, अविरति, कषाय अने योग, ए चार मूलहेतु त्यां हो य तेथी ते निमित्तें एकशोने सत्तर प्रकृति बंधाय, अने सम्यक्त्वप्रत्ययिक जिनना म तथा चारित्रप्रत्ययिक, आहारकदिक, ए त्रण प्रकृति न होय ॥ ३ ॥

हवे मिथ्यात्वगुणगणो केटली प्रकृतिनो बंधविषेद थाय, ते कहेते.

नरय तिग जाइ थावर, चउ हुंदा यव ठिवद नपु मिठं ॥

सोलंतो इगहिअसय, सासणि तिरि थीण डह्ग तिगं ॥ ४ ॥

अर्थ—(नरयतिग के०) नरकत्रिक, (जाइ के०) एकेंडियादिक जाति चार.

अण मश्रागिइ संघय, ए च नि ोअ कुखगइ ङिति ॥
पणवीसंतो मीसे, च सयरि डहा अ अबंधा ॥ ५ ॥

अर्थ—(अण के०) अनंता बंधी चतुष्क, (गिइ के०) मध्याकृति एटले
मध्यसंस्थानचतुष्क, (संघयणचउ के०) मध्य संघयणचतुष्क, (चउ के०) ए
त्रण चतुष्कनी बार प्रकृति अइ. (नि के०) नीचैर्गो र्म, (उ ोअ के०) उद्यो
तना कर्म, (खगइ के०) शुनविहायोगति, (ङिति के०) स्त्रीवेदमोह
नीय. इति एटले ए (पणवीसंतो के०) ए पञ्चीश प्रकृतिनो अंत बंधविेद सास्वा
दने आय. तेथी (मीसे के०) मिश्र गुणठाणे (चउसयरि के०) चम्मोतेर प्रकृ
तिनो बंध होय. जे नणी ए गुणठाणे (हाउ अबंधा के०) मनुष्यायु तथा दे
वायु, ए बे आ नो अबंधठे ए चम्मोतेरनो बंध आय, ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ ५ ॥

अहीं ए कहेतां अनंतानुबंधीआ प्रमुख ए शब्दठे ते आगल चउ शब्द
जोडीयें, तेवारें त्रणचउक आय एटले अनंतानुबंधी क्रोध, मान, माया, अने लो
न. ए चारने अनंतानुबंधीचउ हीयें. ने न्यग्रोध, सादि, वामन अने कुब्ज. ए
चार मध्य एटले वचलां संस्थान, ए मध्यमसंस्थानचउक. अहीं आकृति एटले
शरीराकार ते संस्थानरूप तन्निमित्तक कर्म प्रकृति पण आकृतिनाम जाणवी. तथा
रूपनाराचसंघयण, नाराचसंघयण, अर्धनाराचसंघयण अने कीलिकासंघ
यण, ए चार वचलां संघयणठे एने मध्यसंघयणचउक कहियें. एटले त्रण चोक
बार प्रकृति कहीअने त्रण त्रिक नव प्रकृति पूर्वली गायामां कही. एवं एकवीश
प्रकृति अइ. बावीशमुं नीचगोत्र, त्रेवीशमुं उद्योतनामकर्म, चोवीशमुं अशुनवि
हायोगति, पञ्चीशमुं स्त्रीवेद. एवं पञ्चीश प्रकृतिमध्ये एक उद्योतनाम अने वीजुं
तिर्यगायु. ए बे प्रकृति विना शेष त्रेवीश पापप्रकृति, तीव्रसंक्लेशे बंधाय अने ते
तीव्रसंक्लेश अनंतानुबंधीयाने उदयें होय अने ए मिश्र प्रमुख आगले गुणठा
णे अनंतानुबंधीयानो उदय न होय, तेवारें ए गुणठाणे एनो पण बंध न होय अने
उद्योतनाम, तथा तिर्यगायु. ए बे पुण्यप्रकृतिठे पण तिर्यक्प्रायोग्य प्रकृतिबंध
टलेथी एनो पण बंध न होय. ए पञ्चीशमध्ये श्रीण-श्रीत्रिक, दर्शनावरणकर्मनी
अने अनंतानुबंधीया चार तथा स्त्रीवेद ए पांच प्रकृति, मोहनीयकर्मनी एक
गोत्रप्रकृति, एक तिर्यगायुप्रकृति. एवं दश अइ अने शेष पंदर प्रकृति नामकर्म

नी एवं पञ्चीश प्रकृतिनो बंध प्रांतसास्वादनं होय, तेवारें झा ।वरणीय पांच, दर्शी नावरणीय ठ, वेदनीय बे, मोहनीयनी उगणीश, नामकर्मनी ठत्रीश, गो नी ए ने अंतरायनी पांच. एवं चम्मोतेर प्रकृति मिश्रगुणठाणे सर्व जीवनी अपेहायें बंधाय. जे माटे सास्वादनगुणठाणे एकशोने एक प्रकृतिनो बंध हतो, तेमांहेषी नंतानुबधीयाना उदयने अजावें तन्निमित्तक प णीश प्रकृतिनो बंध टढ्यो तेवारें ठहांतेर प्रकृतिनो बंध रह्यो, ते मध्ये पण मिश्रगुणठाणे आंयुबंध योग्य ध्य वसाय नथी, तेषी त्यां देवायु, मनुष्यायु, ए बे आयु पण न बंधाय. जे नणी शास्त्रें कवुंढे के “समामिह्वदिष्ठियाउग बंधपिन रेई” पण आगलें चोथे गुणठाणे बंध करशे तेषी ए बे आयुनो बंध विह्वेद न कह्यो, पण अबंध णे तेषी चम्मोतेर प्रकृतिनो बंध, मिश्रगुणठाणे होय. इहां णे प्रकृतिनो बंधविह्वेद नथी ॥५॥

सम्मै सग सयरि जिणा, बंधि वइर नरतिअ बिअ कसा
या ॥ उरल डुगंतो देसे, सत्तघी तिय कसायं तो ॥ ६ ॥
ते वधि पमत्ते सो, ग अरइ अथिर डुग अजस अ
रसायं ॥ बुडिऊ ठच्च सत्तव, नेइ सुराठजया नि ॥ ७ ॥

अर्थ—(सम्मै के०) अविरतिसम्यक्दृष्टिगुणठाणे (सगसयरि के०) सत्त्यो तेर प्रकृतिनो बंध होय. (जिणाउ के०) जिननाम अने मनुष्यायु तथा देवायु ए वे आयु. एवं त्रण प्रकृति (बंधि के०) वांधे तेमाटे. अने (वइर के०) वज्ररूपजनारा चसंवयण, (नरतिअ के०) मनुष्यत्रिक, (बिअकसाया के०) बीजा अप्रत्याख्या नीआ चार कपाय अने (उरलडुगंतो के०) औदारिकदिक. ए दश प्रकृतिना बंध नो अंत करे, तेवारें (देसे के०) देशविरतिगुणठाणे (सत्तघी के०) शडशठ प्र कृतिनो बंध करे अने त्यां (तियकसायंतो के०) त्रीजा प्रत्याख्यानावरण चार कपा यनो अंत करे ॥६॥ तेवारें (तेवधिपमत्ते के०) त्रेशठ प्रकृतिनो बंध, प्रमत्तगुणठाणे होय अने एक (सोग के०) शोकमोहनीय, बीजी (अरइ के०) अरतिमोहनीय, (अ थिरडुग के०) अस्थिरदिक, एवं चार. पांचमुं (अजस के०) अथशःकीर्तिनाम कर्म. ठहुं (अरसायं के०) अशातावेदनीय, (ठच्च के०) ए ठ प्रकृति (बुडिऊ के०) बंधयी विह्वेद पामे. (सत्तव के०) अथवा सात प्रकृति विह्वेद पामे. (ने

६ राउज (निष्ठं के०) जो १०६ प्र त साधु देवायु धिवा मि, अने संपूर्ण री ने १ प ङे पोचाडे. १० सा प्रकृतिनो अंत रे ॥ ७ ॥

अविरतिसम्यक्कृद्विगुणगणो ज्ञानावरणीय पांच, दर्शनावरणीय ठ, वेदनीय वे, मोहनीय उगणीश, आयुनी वे, नाम मनी साडत्रीश, गोत्र मनी ए, अने अंतरायकर्मनी पांच, ए रीतें सत्योतेर प्रकृतिनो बंध ठे, ते ध्ये चम १०तेर प्रकृतिनो बंध जे मिश्रगुणगणो ह्यो तेज आहिं लेवो ने अहीं सम्यक्कृद्वि ठे तेथी तन्निमित्त जिननाम मनो पण बंध लाने तथा सम्यक्कृद्वि देवता, तथा नारकी, ए बेहु नुष्यायुज बांधे अने सम्यक्कृद्वि मनुष्य, ते तिर्यंच अने देवायुज बांधे, तेथी सर्वजीवनी अपेक्षायें चोथे गुणगणो सत्यो तेर प्रकृतिनो बंध पामे. हवे अहीं विवेद हेठे. वज्ररुषननाराचसंघयण, नुष्यगति, ष्या पूर्वी, नुष्यायु, ए ष्यत्रि, औदारिकशरीर अने औदारिक अंगोपांग ए औदारिकदिक. एवं ठ प्रकृतिनो बंध चोथे गुणगणो देवता अने नारकीने होय. नुष्यगति प्रायोग्य बांधे आगला गुणगणो देवता अने नारकीने न होय. तेथी एठ प्रकृतिनो बंध न पामीयें, तेथी विवेद तथा अप्रत्याख्यानी चार पायनो बंध पण आगले गुणगणो न लाने. आपणा उदयने अनावें कषायनो बंध पण न होय, तेथी ए दश प्रकृतिनो बंध विवेद चोथे गुणगणो. तेमध्ये अप्रत्याख्यानी आ चार, ते मोहनीयनी प्रकृति, मनुष्यायु ते आयुनी प्रकृति. शेष पांच नामकर्मनी प्रकृति, एवं दश प्रकृति टली. शेष ज्ञानावरणीयनी पांच, दर्शनावरणीयनी ठ, वेदनीयनी वे, मोहनीय पंदर, आयुनी एक, नामनी बत्रीश, गोत्रनी एक अने अंतरायनी पांच, ए शडशठ प्रकृतिनो बंध, देशविरतिगुणगणो उधें होय, तिहां बंधविवेद त्रीजो कषाय जे प्रत्याख्यानावरण, तेनी चोकडी ए चार कषायनी प्रकृतिना बंधनो अंत थाय. जे नणी प्रथम बार कषायनो बंध आपणे उदय हुंते थके आगल उदय नथी तेथी बंध पण न होय. तेवारें शडशठ प्रकृतिमांहेथी मोहनीनी चार टालवी ॥ ६ ॥

बाकी ज्ञानावरणीय पांच, दर्शनावरणीय ठ, वेदनीय वे, मोहनीय अग्नीश्रार, आयुनी एक, नामनी बत्रीश, गोत्रनी एक अने अंतरायनी पांच, ए त्रेशठ प्रकृतिनो बंध, प्रमत्तगुणगणो मनुष्यने होय.

त्यां ठ तथा सात कर्मप्रकृतिनो बंधविवेद अने बंधप्रांत होय, ते हवे कहेठे. एक शोक, अने बीजी अरति. ए वे मोहनीयनी प्रकृति. एक अस्थिरनामकर्म, बीजुं अणु

ननामकर्म, ए अस्थिरद्विक.त्रीजुं यशः शीर्तिना र्म.ए ए ना र्मनी प्र ति
 अने एक अशातावेदनीयनी प्रकृति.ए त्रण र्मनी ठ प्रकृतिनो निम्नितप्र ाढे ते
 प्रमाद ठते ए अशुचप्रकृति बंधाय. आगले गुणठाणे वि ष्वाध्यवसायजणी योगज
 न्य जे प्रकृति, ते प्रमादने अजावें न बंधाय,तेथी त्यां अशुचयोगनिवर्त्ते,त्यां एप्रकृतिनो
 बंध पण निवर्त्ते, तेथी ठनो बंधविहेद अने आयुःकर्मनो बंध अतिवि ष्परिणामें न
 होय. तिहां घोलना परिणामें प्रमत्तगुणठाणें देवायु बांध्या पढी सातमे गुणठाणे चढ
 तो सात प्रकृतिनो बंध विहेद जे नणी अतिविशुद्ध अध्यवसायजणी आयुबंधप
 ण आगले गुणठाणे नथी, तेवारें ठ प्रकृति प्रथम ही ते अने सात सुरायु.
 ए सात प्रकृतिबंधनी अपेह्यार्ये प्रमत्तगुणठाणे विहेद पामे ने जो प्र र्त्ते देवा
 युनो बंध करतो ते बंध पूर्ण क ा विना अप्रमत्ते चढे तो केवल देवायुनोज
 ज्यां सुधी बंध पूर्ण करे,त्यांसुधी अप्र र्त्ते पण आयुबंध पामीये, तो प्रकृतिना
 बंधनो विहेद होय तेवारें ज्ञानावरणीय पांच, दर्शनावरणीय ठ,वेदनीय ए , ते
 हनीय नव, आयुनी एक, नामनी एकत्रीश,गोत्रनी ए अने अंतरायनी पांच ॥ ७ ॥

गुणसृष्टि अप्रमत्ते, सुरा बद्धं तु जइ इहा गच्छे ॥

अन्नह अछावन्ना, जं आहारग डुगं बंधे ॥ ८ ॥

अर्थ-ए सर्व मली (गुणसृष्टिअप्रमत्ते के०) अगणशाठ प्रकृतिनो बंध अप्रम
 त्तगुणठाणे होय. (सुराउबद्धंतु के०) देवायु बांधतो थको (जइ के०) यदि
 एटले जो (इहागच्छे के०) अप्रमत्तगुणठाणे आवेतो अने (अ ह के०) अ
 न्यथा देवायु विना तो (अछावन्ना के०) अछावनप्रकृतिबंध होय. (जंआहारगड
 गंधे के०) जे नणी आहारकद्विक बांधे, तेवारें अछावन्न अथवा अग
 णशाठ प्रकृतिनो बंध थाय ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ ८ ॥

ए उगणशाठ प्रकृति अप्रमत्त संयतगुणठाणे प्रवर्त्ततो बांधे. अहीं शिष्य पूढे
 ते के हे जगवन ! आयुबंध घोलना परिणामे होयढे, ते अहीं घोलना परिणाम
 नथी तो केम आयुबंधहोय ? तत्रोत्तरं. हे शिष्य ! जो प्रमत्त थको घोलना परि
 णामे करी देवायुबंध करतो प्रमत्तनो काल पूर्ण थये देवायुबंध अपूर्ण हुवे थके
 अप्रमत्तगुणठाणे पण आवे, तिहां कुंजारना चक्रमणन्याये करी पूर्वले घोलना परि
 णामें आरंभेलो आयुबंध ज्यां सुधी पूर्ण करे, त्यां सुधी अप्रमत्तगुणठाणे पण

देवायुबंध पामीयें, तेथी उगणशाठ प्रकृतिनो बंधठे पण अप्रमत्त ठते आयुबंध आरंजे नहिं. अन्यथा एटले जो प्रमत्तगुणठाणे सुरायुबंध आरंजी पूर्ण करतो, वलतो अप्रमत्तगुणठाणे आवे, तो आयु विना सात ममांहेली ज्ञानावरणीय पांच, दर्शनावरणीय ठ, वेदनीय एक, मोहनीय नव, नामनी एकत्रीश, गोत्रनी एक, अने अंतरायनी पांच. ए अष्टावन्न प्रकृति बांधे. तिहां शिष्य पूढेठे के, ए केम होय जे नणी प्रमत्तबंध, त्रेशठ प्रकृतिनोठे ते अंथी ठ प्रकृतिनो बंधविच्छेद थयो, तेवारें सत्तावन प्रकृति होय अने सात प्रकृतिबंधविच्छेद करतां ठप्पन्न प्रकृति होय, पण उगणशाठ अने अष्टावन्न प्रकृति केवी रीतें होय? तिहां गुरु उत्तर हेठे के, अहीं अतिविशुद्ध चारित्रने स र्वें तै मितिक आहारकशरीर अने आहार अंगोपांग, ए वे प्रकृति अधि बंधाय, ते जेततां उगणशाठ अने अष्टावन थाय. ए रीतें सुरायु विना शेष अष्टावन प्रकृतिनो बंध अप्रमत्तसंयतने कह्यो ॥ ७ ॥

अडवन्न अपुवा इमि, निद्वडुगंतो पन्न पण जागे ॥

सुर डुग पणिंदि सुखगइ, तस नव रल विणु तणु वंगा ॥ ८ ॥

अर्थ—(अडवन्न के०) अष्टावन प्रकृतिनो बंध (अपुवाइमि.के०) अपूर्वकरणना प्रथमजागने विषे (निद्वडुगंतो के०) त्यां निडादिकनो अंत थाय, तेवारें (ठप्पन्न पणजागे के०) ठप्पन्न प्रकृतिनो बंध, द्वितीयादिकथी मांमी ठठा सुधीना पांच जागें होय, पांचे जागें सत्ता तो ठप्पन्ननीज पण स्थितिघात, रसघात, गुणसेढी, गुण संक्रम, अपूर्वबंध, ए पांचवानां करे. (सुरडुग के०) सुरदिक, (पणिंदि के०) पंचेंद्रियजाति, (सुखगइ के०) शुभविहायोगति, (तसनव के०) त्रसनवक, (उरलविणुतणुवंगा के०) एक औदारिक विना शेष चार शरीर अने वैक्रियोपांग तथा आहारकोपांग, ए वे उपांग. एवं अगोणीश प्रकृति ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ ८ ॥

तेहज अपूर्वकरण एवे नामे आर्वसुं गुणठाणुं अंतरमुहूर्त्तकाल प्रमाणनुं. तेना सात जाग करीयें, तेमांहेला प्रथम जागने विषे अष्टावन प्रकृति बांधें, तिहां निडा अने प्रचला, ए वे दर्शनावरणीयनी प्रकृति तेना बंधनो अंत आवे, ते आग लें अतिविशुद्धपणे करी ए वे प्रकृति न बंधाय, शेष ज्ञानावरणीय पांच, दर्शनावरणीय चार, वेदनीय एक, मोहनीय नव, नामनी एकत्रीश, गोत्रनी एक अने अंतरायनी पांच. एवं ठप्पन्न प्रकृति, बीजे, त्रीजे, चोये, पांचमे अने ठठे, ए पांच जागें

बंधाय, ए रीते अपूर्वकरणना उनागने विषे बंध ह्यो. हवे ठे जागें जे प्रकृतिनो बंधविभेद होय, ते कहेते. अंहीं देवगतिप्रायोग्य एकत्रीश ना मना बंधमांहेलो त्रीश प्रकृतिनो बंध विभेद थाय, ते हेते. देवगति अने देवानुपूर्वी, ए सुरदिक. त्रीजुं पंचेंद्रियजातिनाम, चोशुं नविहायोगति तथा एक त्रसनाम, बी बादरनाम, त्रीजुं पर्याप्तनाम, चोशुं प्रत्येकनाम, पांच स्थिरनाम. ठहुं शुजना, सातमुं सौ जाग्यनाम. आठमुं सुस्वरनाम, नव आदेयनाम, ए त्रसनवक कहीये. एवं तेर. तथा औदारिकशरीर अने औदारिक अंगोपांग, ए बेनो बंधविभेद चोथे गुणठाणे यथो तेथी ते बे विना शेष वैक्रियशरीर, आहारकशरीर, तैजसशरीर ने मी एशरीर ए चार शरीरनाम अने वैक्रिय अंगोपांग तथा आहार अंगोपांग, ए बे अंगोपांग एवं ठ प्रकृति. ए रीते धुरथी सर्व मली उगणीश प्रकृति थइ ॥ ए ॥

समचतुर निमिण जिण व, न्न अगुरु लहु च ठलंसि तीसंतो ॥
चरमे ठवीस बंधो, हास रई कुष्ठ नय जेठ ॥ १० ॥

अर्थ—वीशमुं (समचतुर के०) समचतुरस्रसंस्थान, एकवीशमुं (निमिण के०) निर्माणनाम, बावीशमुं (जिण के०) जिननाम, तथा (वन्न के०) वर्षे चतुष्क अने (अगुरुलहुचउ के०) अगुरुलघुचतुष्क, (ठलंसितीसंतो के०) ठे जागें ए त्रीश प्रकृतिना बंधनो अंत थाय, एटले विभेद थाय, तेवारें (चरमे के०) ठेले, सातमे जागें (ठवीसबंधो के०) ठवीश प्रकृतिनो बंध होय, त्यां (हास के०) हास्यमोहनीय, (रई के०) रतिमोहनीय, (कुष्ठ के०) जुगुप्सामोहनीय, (नयजेठ के०) नयमोहनीय. ए चार प्रकृतिनें बंधथी टाले ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ १० ॥

वीशमुं समचतुरस्रसंस्थान, एकवीशमुं निर्माणनाम, बावीशमुं तीर्थकरनाम तथा वर्षे, गध, रस, अने स्पर्श, ए वर्षेचतुष्क एटले ए चार नाम कर्मनी प्रकृति एवं ठवीश. तथा अगुरुलघुनाम, उपघातनाम, उद्ध्वासनाम, पराघातनाम, ए अगुरुलघुचतुष्क. एवं सर्व मली नामकर्मनी त्रीश प्रकृतिनो बंध विभेद थाय, जे जणी चारित्रमोहनी यने खपावतो तथा उपशमावतो अपूर्वकरण करे, तिहां विद्युद्धाध्यसायें करी संसारत्र मणहेतुगतिप्रायोग्य नामकर्मनो बंध विठोडे. अहीं शेष सुरगतिप्रायोग्यनामप्रकृति एकत्रीजनो बंध रह्यो हतो, तेमांहेथी एक यशःकीर्तिविना शेष त्रीश प्रकृतिनो बंध न, तेथी नवत्रमणुं बीज न करे, अतिविद्युद्धे माटे न करे. एरीते ठे जागें

त्रीश प्र ति नो ंधविह्वेद रे, तेवारें अपूर्व रणने ठेहले सातमे जागें ज्ञानावरणीय पांच, दर्शनावरणी चार, शातावेदनीय ए , तथा संज्वलन षाय चार, हास्य, रति, जय, गुप्ता, पुरुषवेद. एवं मोहनीनी नव, यशःकीर्तिना , उच्चैर्गोत्र अने पांच अंतराय, एवं सात मनी उत्तरप्रकृति वीश बांधे, त्यां बंधविह्वेद हेठे. पूर्व रणना सा । जागना प्रांतें तिवि अथ्यवसाय थया, तेमाटे ए हास्य मोहनी, बीजुं रतिमोहनी, त्रीजुं जु प्सा मोहनी, चोथुं जयमोहनी, ए चार प्रकृतिना बंधयोग्य अथ्यवसायस्थान टली जाय. तेवारें शे ष बावीश प्रकृतिनो ंधरहे ॥ १० ॥

अनिअट्टि जाग पणगे, इगेगहीणो डुवीसविह बंधो ॥
पुम संजलण च एहं, कमेण ठेउं सतर सुहुमे ॥ ११ ॥

अर्थ—(अनिअट्टिजागपणगे के०) अनिवृत्तिकरण नामे नवमा गुणठाणाना पांच जागने विषे (इगेगहीणो के०) जागजाग दीठ एकेक प्रकृतियें हीन, (डुवीसविहबंधो के०) बावीश प्रकृतिनो बंध होय, ते केम ? तोके पहेले जागें बावीशनो बंध होय, बीजे जागें (पुम के०) पुरुषवेद उठो रतां एकवीशनो बंध तथा तेवार पठी तृतीयादिक जागने विषे (संजलणचउएहं के०) संज्वलन कषायनी चोकडीमांहेली एकेक प्रकृतिनो बंध, (कमेण के०) अनुक्रमें बंधथी (ठेउं के०) ठेदाय, तेवारें (सतरसुहुमे के०) सतर प्रकृतिनो बंध सूक्ष्म संपरायनामा दशमे गुणठाणो जाणवो ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ ११ ॥

अनिवृत्तिकरण एवे नामे नवमुं गुणठाणुंठे तेनो काल अंतर मुहूर्त्त प्रमाण. तेना पांच जाग कल्पियें ; तेमध्ये प्रथम जागें ज्ञानावरणीय पांच, दर्शनावरणीय चार, वेदनीय एक, मोहनीय पांच, यशःकीर्तिनाम, उच्चैर्गोत्र अने अंतराय पांच. एवं बावीशनो बंध ठे, तिहां पुरुषवेदनो बंध विह्वेद थाय, तेवारें बीजे जागें एकवीश प्रकृतिनो बंध तिहां संज्वलनाक्रोधनो बंध विह्वेद थये थके त्रीजे जागें वीश प्रकृतिनो बंध. तिहां संज्वलना माननो बंधविह्वेद थाय, तेवारें चोथे जागें उगणीश प्रकृतिनो बंध, त्यां संज्वलननी मायानो बंध विह्वेद पामे.तेवारें पठी ए अनिवृत्तिकरण गुणठाणाना पांचमा जागें ज्ञानावरणीय पांच, दर्शनावरणीय चार, वेदनीय एक. मोहनीय मांहेलो संज्वलनो लोन एक. अने यशःकीर्तिनाम. एवं वार. उच्चैर्गोत्र अने

बंधाय, ए रीते अपूर्वकरणना उजागने विषे बंध ह्यो. हवे उठे जागें जे प्रकृतिनो बंधविच्छेद होय, ते कहेते. अर्हीं देवगतिप्रायोग्य ए त्रीश ना मना बंधमांहेलो त्रीश प्रकृतिनो बंध विच्छेद थाय, ते कहेते. देवगति अने देवानुपूर्वी, ए सुरदिक. त्रीजुं पंचेंद्रियजातिनाम, चोशुं नविहायोगति तथा एक त्रसनाम, बीं बादरनाम, त्रीजुं पर्याप्तनाम, चोशुं प्रत्येकनाम, पांच स्थिरनाम. उठुं शुजना, सात सौ जाग्यनाम. आठमुं सुस्वरनाम, नवमुं आदेयना, ए त्रसनवक कहीयें. एवं तेर. तथा औदारिकशरीर अने औदारिक अंगोपांग, ए बेनो बंधविच्छेद चोथे गुणठाणे थयो तेथी ते बे विना शेष वैत्रियशरीर, आहारकशरीर, तैजसशरीर ने मर्म एशरीर ए चार शरीरनाम अने वैत्रियअंगोपांग तथा आहार अंगोपांग, ए बे अंगोपांग एवं उ प्रकृति. ए रीते धुरथी सर्व जी उगणीश प्रकृति थइ ॥ ए ॥

समचतुर निमिण जिण व, न्न अगुरु लहु च उलंसि तीसंतो ॥
चरमे उवीस बंधो, हास रई कुह नय जेउ ॥ १० ॥

अर्थ-वीशमुं (समचतुर के०) समच रस्त्रसंस्थान, एकवीशमुं (निमिण के०) निर्माणनाम, बावीशमुं (जिण के०) जिननाम, तथा (वन्न के०) वर्ण चतुष्क अने (अगुरुलहुचउ के०) अगुरुलघुचतुष्क, (उलंसितीसंतो के०) उठे जागें ए त्रीश प्रकृतिना बंधनो अंत थाय, एटले विच्छेद थाय, तेवारें (चरमे के०) ठेले, सातमे जागें (उवीसबंधो के०) उवीश प्रकृतिनो बंध होय, त्यां (हास के०) हास्यमोहनीय, (रई के०) रतिमोहनीय, (कुह के०) जुगुप्सामोहनीय, (नयजेउ के०) नयमोहनीय. ए चार प्रकृतिनें बंधथी टाले ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ १० ॥

वीशमुं समचतुरस्त्रसंस्थान, एकवीशमुं निर्माणनाम, बावीशमुं तीर्थकरनाम तथा वर्ण, गध, रस, अने स्पर्श, ए वर्णचतुष्क एटले ए चार नाम कर्मनी प्रकृति एवं उवीश. तथा अगुरुलघुनाम, उपघातनाम, उन्नासनाम, पराघातनाम, ए अगुरुलघुचतुष्क. एवं सर्व मली नामकर्मनी त्रीश प्रकृतिनो बंध विच्छेद थाय, जे जणी चारित्रमोहनी यने खपावतो तथा उपशमावतो अपूर्वकरण करे, तिहां विशुद्धाध्यसायें करी संसारत्र मणहेतुगतिप्रायोग्य नामकर्मनो बंध विठोडे. अर्हीं शेष सुरगतिप्रायोग्यनामप्रकृति एकत्रीशनो बंध रह्यो हतो, तेमांहेथी एक यशःकीर्तिविना शेष त्रीश प्रकृतिनो बंध दे. तेथी नयत्रमणनुं बीज न करे, अतिविशुद्धे माटे न करे. एरीते उठे जागें

त्रीश प्रकृतिनो बंधविभेद रे, तेवारें अपूर्वकरणे ठेहजे सातमे जागें ज्ञानावरणीय पांच, दर्शनावरणीय चार, शातावेदनीय ए , तथा संज्वलन पाय चार, हास्य, रति, जय, जुगुप्सा, पुरुषवेद. एवं मोहनीनी नव, यशःकीर्तिनाम, उच्चैर्गोत्र अने पांच अंतराय, एवं सात मनी उत्तरप्रकृति बावीश बांधे, त्यां बंधविभेद हेठे. अपूर्वकरणना सात । जागना प्रांतें अतिवि अथ्यवसाय थया, तेमाटे एक हास्य मोहनी, बीजुं रतिमोहनी, त्रीजुं जुगुप्सामोहनी, चोथुं जयमोहनी, ए चार प्रकृतिना बंधयोग्य अथ्यवसायस्थानक टली जाय. तेवारें शे ष बावीश प्रकृतिनो बंध रहे ॥ १० ॥

अनिअट्टि जाग पणगे, इगेगहीणो डुवीसविह बंधो ॥
पुम संजलण चउएहं, कमेण ठेउं सतर सुहुमे ॥ ११ ॥

अर्थ—(अनिअट्टिजागपणगे के०) अनिवृत्तिकरण नामे नवमा गुणठाणाना पांच जागने विषे (इगेगहीणो के०) जागजाग दीठ एकेक प्रकृतियें हीन, (डुवीसविहबंधो के०) बावीश प्रकृतिनो बंध होय, ते केम ? तोके पहेले जागें बावीशानो बंध होय, बीजे जागें (पुम के०) पुरुषवेद उठो करतां एकवीशानो बंध तथा तेवार पठी तृतीयादिक जागने विषे (संजलणचउएहं के०) संज्वलन कषायनी चोकडीमांहेली एकेक प्रकृतिनो बंध, (कमेण के०) अनुक्रमें बंधथी (ठेउं के०) ठेदाय, तेवारें (सतरसुहुमे के०) सतर प्रकृतिनो बंध सूक्ष्म संपरायनामा दशमे गुणठाणे जाणवो ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ ११ ॥

अनिवृत्तिकरण एवे नामे नवमुं गुणठाणुंठे तेनो काल अंतर मुहूर्त्त प्रमाण. तेना पांच जाग कल्पियें ; तेमध्ये प्रथम जागें ज्ञानावरणीय पांच, दर्शनावरणीय चार, वेदनीय एक, मोहनीय पांच, यशःकीर्तिनाम, उच्चैर्गोत्र अने अंतराय पांच. एवं बावीशानो बंध ठे, तिहां पुरुषवेदनो बंध विभेद थाय, तेवारें बीजे जागें एकवीश प्रकृतिनो बंध तिहां संज्वलनाक्रोधनो बंध विभेद थये थके त्रीजे जागें वीश प्रकृतिनो बंध. तिहां संज्वलना माननो बंधविभेद थाय, तेवारें चोथे जागें उगणीश प्रकृतिनो बंध, त्यां संज्वलननी मायानो बंध विभेद पामे.तेवारें पठी ए अनिवृत्तिकरण गुणठाणाना पांचमा जागें ज्ञानावरणीय पांच,दर्शनावरणीय चार,वेदनीय एक,मोहनीय मांहेलो संज्वलनो लोच एक. अने यशःकीर्तिनाम. एवं वार. उच्चैर्गोत्र अने

पांच अंतराय. एवं अठार प्रकृतिनो बंध होय. नवमा गुणगणाने ठेडे संज्वलनालो जनो बंध पण विहेद पामे, जे एण एते एनो बंध बादर पायोदय प्र इउ ठे, ते बादरकपायोदय टले, तेथी तेनो बंध पण टले, तेवारें सू संघरायनामें द मे गुणगणे ज्ञानावरणीय पांच, दर्शनावरणीय चार, वेदनीय ए, यशः कीर्ति ए, गोत्र एक, अने अंतराय पांच, ए सत्तर प्रकृतिनो बंध होय, ते ॥ ११ ॥

हवे दशमा गुणगणे शोल प्रकृतिनो अंत रे, ते हेडे.

चउदंसणुच्च जस ना, ए विग्घ दसगंति सोलसु उ ॥

तिसु साय बंध उ, सजोगि बंधंत अणं तोअ ॥ बंधो सम्मत्तो ॥ १२ ॥

अर्थ—(चउदंसणु के०) चार दर्शनावरणीय, अने पांच उँ गौ, ठहुँ (जस के०) यशःकीर्तिनामकर्म, (नाण के०) पांच ज्ञानावरणीय, (विग्घ के०) पांच अंतराय, (दसगंति के०) ए दश प्रकृति. एवं सर्व मली (सोलस के०) शोल प्र तिना बंधनो (उहेउ के०) विहेद होय अने (तिसु के०) त्रण गुणगणे (सायबंधउ के०) एक शाता वेदनीय बंधते, तेपण ठेदाय. एटले (सजोगीबंधंत के०) सयोगी गुणगणाने अंतें शातावेदनीयना बंधनो पण अंत (एंतो के०) नंतो करे ॥ (बंधोसम्मत्तो के०) बंधाधिकार संपूर्ण थयो ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ १२ ॥

पांच निडा विना चहुरादिक दर्शनावरणीय चार प्रकृति, पांचमुं उँ गौत्र, ठहुँ यशःकीर्तिनाम, तथा पांच ज्ञानावरण अने पांच अंतराय, ए दश प्रकृतिने ज्ञानवि दशक कहीयें. एवं शोल प्रकृतिनो बंधकषाय प्रत्ययिकठे, तो आगले गुणगणे वीत राग दशायें कपायोदय न होय, ते नणी बंधाय नहीं, तेथी अहींयां बंधविहेद थाय. तेवारें शेष एक शातावेदनीयज एक उपशांतमोह, बीजो क्लीणमोह, ने त्रीजो सयोगी केवली, ए त्रण गुणगणे योगते तेथी योगप्रत्ययें करी बंधाय, अने योगनिरोधें एनो पण बंध विहेद होय. जिहां जेना कारणनूत मिथ्यात्व अविरत्यादिक बंधहेतु तथा विशिष्टबंधाध्यवसाय तत्प्रायोग्य टले, तिहां तिहां ते ते प्रकृतिनो बंधविहेद थाय. ज्यां सुधी कारणनो अंत न होय, त्यां सुधी कार्यनो पण अंत न होय, तथा सयोगीगुणगणे जे बंधनो अंत होय, ते अंत अनंत जाणवो. एटले ए बंधनो अंत एवो करे, के तेना अंतनो अंत नावें, एवो करे, माटे अनंतो कह्यो. जे नणी वलतो कोइ वारें ते जीवने बंध करवो न थाय. ए रीतें श्रीवीगजिनेश्वरें चउद गुणगणे कर्मनो बंधविहेद कस्यो तेने अर्थें नमस्कार होय. इति श्रेयः ॥ एम चउद गुणगणां आश्रयीने कर्मप्रकृतिनो बंधाधिकार पूर्ण थयो ॥ १३ ॥

॥ बंध यंत्रकम् ॥

१४	गुणस्थानकर्मप्रकृति.	शूलप्रकृति.	उत्तरप्रकृति	ज्ञानावरणीय.	दर्शनावरणीय.	वेदनीय.	मोहनीय.	आयुःकर्म.	नामकर्म.	गोत्रकर्म.	अंतरायकर्म.
०	ओघे.	८	१२०	५	९	२	२६	८	६७	२	५
१	मिथ्यात्वे.	८	११७	५	९	२	२६	८	६८	२	५
२	सास्वादने.	८	१०१	५	९	२	२६	३	५१	२	५
३	मिश्रे.	७	७४	५	६	२	१९	०	३६	१	५
४	अविरते.	८	७७	५	६	२	१९	२	३७	१	५
५	देशविरते.	८	६७	५	६	२	१५	१	३२	१	५
६	प्रमत्तसंयते.	८	६३	५	६	२	११	१	३२	१	५
७	अप्रमत्तसंयते.	७	५५	५	६	१	९	०	३१	१	५
८	अपूर्वकरणं	७	५८	५	६	१	९	०	३१	१	५
		७	५६	५	६	१	१	०	३१	१	५
		७	५६	५	६	१	१	०	३१	१	५
		७	५६	५	६	१	१	०	३१	१	५
		७	५६	५	६	१	१	०	३१	१	५
		७	५६	५	६	१	१	०	३१	१	५
		७	५६	५	६	१	१	०	३१	१	५
९	अनिष्टभागं.	७	२२	५	६	१	५	०	१	१	५
		७	२१	५	६	१	१	०	१	१	५
		७	२०	५	६	१	१	०	१	१	५
		७	१९	५	६	१	१	०	१	१	५
		७	१८	५	६	१	१	०	१	१	५
१०	सूक्ष्मसंपराये.	६	१७	५	६	१	०	०	१	१	५
११	उपशांतमोहं.	१	१	०	०	१	०	०	०	०	०
१२	क्षीणमोहं.	१	१	०	०	१	०	०	०	०	०
१३	सयोगी केवलीयं.	१	१	०	०	१	०	०	०	०	०
१४	अयोगीकेवलीयं.	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०

ए च उद् गुणराणे बंधयंत्र जाणवो.

हवे बांधेली प्र ति, पोत पोतानो बाधा लक्ष्ये विपा दे डे, जे टे बंध पढी उदय करे, तिहां प्रथ उदयलक्षण त । ते सर । एी उदीरणा करण विशेष तेनुं पण लक्षण हेवापूर्व चौद गुणगणा श्रयिने उद य स्वामित्व विवरे ठे.

दउ विवाग वेअण, उदीरण मपत्ति इह डुवीस सयं ॥
सतर सयं मिह्वे मी, स सम्म आहार जिणणुदया ॥१३ ॥

अर्थ—(उदउविवागवेअण के०) कर्मरस विपा लें वेदुं, ते उदय. ने (सुदीरणमपत्ति के०) उदयकाल अण पहाँचे खेचीने वेदुं, ते उदीरणा जाण वी. (इहडुवीससयं के०) एवी ए एकशोने बावीश कर्मप्रकृति उर्वे होय ने (सतरसयंमिह्वे के०) एकशोने सत्तर प्रकृतिनो उदय, मिथ्यात्वगुणगणे होय, के मके ए गुणगणे (मीस के०) मिश्रमोहनीय, (सम्म के०) सम्यक्त्व मोहनी य, (आहार के०) आहारकदिक, अने (जिण के०) जिननामकर्म. ए पां च प्रकृतिनो (अणुदया के०) उदय न होय ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ १३ ॥

त्यां उदय एटले बांधेलां जे कर्म, तेनो जे विपाक एटले तीव्र, द, घातीउ, अघातीउ, कटुक, मिश्र, इत्यादिक रस, सहेजें उदय ल आवे अके वेदे, जोग वे, ते उदय कहियें. अने जे कर्मदलने उदयकाल, अण आवे अके जीव पोतानुं करणवीर्यविशेष तेणे करी उदयावलिकामांहे आणी अप्राप्तकालें जोगवे, ते उदीरणा कहियें, तेथी उदयना बे नेद ठे. एक उदयोदय अने बीजो उदीरणोदय. त्यां अहीं सामान्यपणे गुणगणां जीव नेदादिक विवक्षा कस्या विना सर्व जीव नी अपेहायें एकशो बावीश प्रकृति होय, जे नणी सम्यक्त्वमोहनीय अने मिश्र मोहनीय, ए वेप्रकृति बंधें न लेखवी अने उदय उदीरणायें विशेषनणी नि लेख ववी, तेथी ज्ञानावरणादिक एकशोने बावीश प्रकृति लेवी.

हवे गुणगणादिक विशेषापेहायें उदय प्रकृतिविचार पूठे, त्यां प्रथम मि थ्यात्वगुणगणें सर्व मिथ्यात्वी जीवनी अपेहायें एकशोने सत्तर प्रकृतिनो उद य लाने. तेम उदीरणायें पण एकशो सत्तर लाने, केमके मिश्रमोहनीयनो उद य, मिश्रगुणगणेज होय अने सम्यक्त्वमोहनीयनो उदय, चोथा गुणगणाथी लेउ ते सातमा गुणगणा सुथी होय, अने आहारकशरीर, तथा आहारक अंगोपांग, ए वे प्रकृतिनो उदय, चौद पूर्वधरने ठे ते प्रमत्तगुणगणे लाने. तीर्थ

र मं । दल १० उदय, चो १ एतणाथी मीने १२ गुण ठाणा जगें हो
 . पण प १ मोहपणुं तीर्थ रने नज होय. तीर्थ र १ मंनो रसोदय १०
 तेरमे ने उदमे एठाणे होय. तीर्थ रने मिथ्यात्व, सास्वाद , मिश्र ने
 उप १ मोह. ए चार गुणठाणां न होय. ते तीर्थ रना मंनो दय तेरमे चौ
 दमे एठाणे जाने, पण बीजा बार एठाणे जाने, तेथी ए पांच प्रकृतिनो
 उद , मिथ्यात्व एठाणे जाने. ते पांच अनुदय उध ए शो बावीश हिथी
 ाढतां शेष ए शो सत्तर प्रकृतिनो उदय, आगले गुणठाणे जाणवो, पण ए पां
 चनो उदय य वस्थान जानणे ते जणी उदय विभेद न कह्यो ॥ १३ ॥

हवे जे प्रकृतिनो उदय, मिथ्यात्वेज ठे, पण आगल नथी ते हेठे.

सुदुम तिगा यव मिष्ठं, मि तं सासणे इगारसयं ॥

निरयाणुपुविणुदया, अण थावर इग विगल अंतो ॥ १४ ॥

र्थ-(सु तिग के०) सूक्ष्मत्रि , (आयव के०) आतपनामकर्म, (मिष्ठं के०) मि
 थ्या मोहनीय, ए पांचनो (मिष्ठं के०) मिथ्यात्वगुणठाणाने अंतें उदयविभेद
 थाय, तेथी (सासणे के०) सास्वादनगुणठाणे (इगारसयं के०) एकशो ने
 गी १२ प्रकृतिनो उदय जाने. के के (निरयाणुपुविणुदया के०) नरकानु
 पूर्वीनो इहां दयठे ते ाटे. अने (अण के०) अनंतानुबंधीया चार, (थावर
 के०) स्थावरना , (इग के०) एकेंद्रियजाति, (विगल के०) विकलत्रिकजाति,
 एवं नव प्रकृतिना उदयनो (अंतो के०) अंत सास्वादाने होय ॥ इत्युक्तार्थः ॥ १४ ॥

सूक्ष्मनाम, अपर्याप्तनाम, साधारणनाम, ए सूक्ष्मत्रिक. एनो उदयविभेद प्रथ
 एठाणे थाय, जे जणी सूक्ष्मनामनो उदय, सूक्ष्म एकेंद्रिय जीवने होय, अप
 र्याप्तनामनो उदय, एकेंद्रियादिक लब्धिअपर्याप्ताने होय, साधारणनामनो उदय,
 निगोदिया जीवने होय. ए त्रणे तो नियमा, मिथ्यात्वीज होय. तथा आतपनामनो
 उदय, बादर एकेंद्रियने पर्याप्तावस्थायें होय. ते मिथ्यात्वीज होय अने अपर्याप्ताव
 स्थायें सास्वादनगुण होय, पण त्यां आतपनो उदय न होय. मिथ्यात्वमोहनीय
 ने रसोदयें तो मिथ्यात्वगुणठाणुंज होय पण बीजां तर गुणठाणां न होय. बादरअ
 पर्याप्ता पृथ्वीकायस्फटिकने आतपनामकर्मनो उदय न होय. ते वेजायें सास्वा
 दनगुणठाणुं होय, पण मिथ्यात्व गुणठाणुं न होय.

एम एकशोने सत्तर प्रकृतिमांहेथी ए पांचना उदयनो अंतप्रांत मिथ्यात्वेज होय.

तेथी सास्वादनगुणगणो ए शोने गी । र कृतिनो उद र । ०. अहीं शिष्य प्रश्न करेठे, के एकशोने सत्तर प्रकृतिनो उदय, मिथ्यात्वे हतो ते । श्री पांच प्रकृतिनो उदय टले, तेवारें शेष एकशोने बार प्रकृतिनो उदय रह्यो जोश्यें, ० ए शोने अग्नीयार प्रकृतिनो उदय, सास्वादने होय ए केम घटे ? हीं गुरु उत्तर हेठे. के एकशो बार प्रकृतिनो उदय रह्यो तेमांहे पण नर । पूर्वी उदयपणुं सास्वादानें न होय. जे जणी नरकानुपूर्वीनो उदय, व गतियें नर गति हिं । तां वचले समयें होय अने औपशमिक सम्यक्त्व वमतां नरकगति हिं न जाय. परं मिथ्यात्वी अकोज नरकगतिमांहे जाय. सास्वादनगुणगणानो धणी नुष्य अवा तिर्यच जेवारें वक्र नरकें जाय, तेवारें पहेले समयें सास्वादननो उदयठे तेवारें ष्य होयतो मनुष्यायु ने तिर्यचहोयतो तिर्यचायुनो उदय होय ए जाणवुं ने तेवार पठी सम्यक्त्व वमतां नरकानुपूर्वीनो उदय होय अने वम्या पठी नरकायुनो उदय होय. जेमाटे मिथ्यात्वी अइ नरकें जाय पठी त्यां नरकें उपन्या अका त्यां पर्याप्ता अया पठी उपशमसम्यक्त्व आवे. वली तेने वमे ते वम्या पठी सास्वादनगुणगणुं होय, तेवारें नरकायुनो पण उदयठे अने ह्यायिकसम्यक्त्वनो धणी तो श्रेणि राजानी परें सम्यक्त्व सहितज नरकें जाय अने सास्वादन औपशमिक ने ह्यायोपशमि सम्यक्त्वनो धणी, सम्यक्त्व वमीने नरकें जाय. तेथी एनो पण अनुदय जाणवो. तेथी शेष ज्ञानावरणीय पांच, दर्शनावरणीय नव, वेदनीय बे, मोहनीय प णिश, आयुनी चार, नामनी उगणशाठ, गोत्रनी बे अने अंतरायनी पांच. एवं एकशोने अग्नीयार प्रकृतिनो उदय, सास्वादने होय. अहीं उदयविच्छेद नव प्रकृतिनो होय, ते केवी रीतें ? तोके अनंतानुबंधीया कषायने उदयें, आगलां एगणां न होय तथा स्थावरनाम, एकेंद्रियजाति, ए बे प्रकृतिनो उदय, एकेंद्रियने होय तथा वेइंद्रियजातिनो उदय, वेइंद्रियने होय. तेंद्रियजातिनो उदय, त्रेंद्रियने होय अने चौरिंद्रियजातिनो उदय, चौरिंद्रिय जीवने होय. अने ए एकेंद्रिय तथा विकलेंद्रियने मिथ्यात्व अने सास्वादन ए बे गुणगणां विना शेष मिश्रादिक बार गुणगणां न होय, तेथी ए पांच प्रकृति तथा अनंतानुबंधीया चार, एवं नव प्रकृतिनो उदय विच्छेद, सास्वादने होय ॥ १४ ॥

मीसे सय मणुपुढी, एदया मीसो दएण मीसंतो ॥

चउसय मजए सम्मा, ए पुत्रि खेवा विअ कसाया ॥ १५ ॥

अर्थ—(मीसेसय के०) मिश्रगुणताणे एकशो प्रकृतिनो उदय होय, (मणुपु
वीणुदया के०) त्रण आनुपूर्वीनो उदय, अहीं होय नहीं अने (मीसोदएण के०)
मिश्रमोहनीयनो उदय होय, तेथी. तथा (मीसंतो के०) मिश्रनो अंत होय, ते
वारें (चउसय मजए के०) एकशो ने चारनो उदय अविरतिसम्यक्कृष्टिगुणताणे
होय. (सम्माणुपुविखेवा के०) एक सम्मक्त्वमोहनीय अने चार आनुपूर्वी, ए
पांच उदयप्रकृति हेपवियें तेवारें एकशोने चार थाय. अहीं (बिअकसाया के०)
बीजा अप्रत्याख्यानावरणीय कषायनी चोकडी ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ १५ ॥

तेवारें एकशो अगीआरमांथी नव काठि, शेष एकशोने बे रहि तेमांहेथी पण देवानुपू
र्वी, मनुष्यानुपूर्वी अने तिर्यैचानुपूर्वी. ए त्रण आनुपूर्वीनो उदय, मिश्रगुणताणे न हो
य, जे नणी मिश्रगुणताणे वर्त्ततो जीव, मरे नहीं. जेथी करी अंतरालें वक्रगति न पा
मीयें तेथी आनुपूर्वीनो उदय अहीं न लाजे, तेवारें शेष नवाणुं प्रकृतिनो उद
य रह्यो अने मिश्रमोहनीयनो उदय अहीं पामीयें. केमके एना उदयथीज ए गुण
ताणुं होयठे, तेथी ज्ञानावरणीय पांच, दर्शनावरणीय नव, वेदनीय बे, मोहनीय बा
वीश, आयुंनी चार, नामनी एकावन, गोत्रनी बे अने अंतरायनी पांच, एवं शो प्रकृ
तिनो उदय, मिश्रगुणताणे होय. त्यां एक मिश्रमोहनीयनो उदयविभेद. जे नणी
मिश्रगुणताणा विना बीजे कोइगुणताणे मिश्रमोहनीयनो उदय न होय.

हवे अविरतिसम्यक्कृष्टि नामे चोथे गुणताणे उदयप्रकृति कहेठे. एकशो चार
मांहेथी नवाणुं मिश्रें हती अने इहां सम्यक्त्व ठतां पण चारे गतिमाहें जीवनी
उत्पत्ति लाजे. तेथी वक्रगति करतां चार आनुपूर्वीनो उदय लाजे अने ह्यायो
पशमिक सम्यक्कृष्टिने सम्यक्त्वमोहनीयनो उदय होय, माटे ए पांच प्रकृतिनो उ
दय जेलतां एकशो चार प्रकृतिनो उदय चोथे गुणताणे लाजे. अहीं सत्तर प्रकृति
नो उदय विभेद थाय, ते कहेठे. बीजा अप्रत्याख्यानावरणीय कषाय चार॥१५॥

मणुतिरिऽणु पुवि विउव, छ डहग अणाइऊडुग सतर ठेत॥

सगसीइ देसि तिरि गइ, आउनि उऊओअ ति कसाया ॥ १६ ॥

अर्थ— तथा (मणुतिरिऽणुपुवि के०) मनुष्यानुपूर्वी अने तिर्यैचानुपूर्वी,
(विउवछ के०) वैक्रियाएक, (डहग के०) दौर्जाग्यनामकर्म, (अणाइऊडुग के०)
अनादेयदिक, ए (सतरठेउ के०) ए सत्तर प्रकृतिनो उदयविभेद थाय. तथा
वाकी (सगसीइ के०) सत्याशी प्रकृतिनो उदय, (देसि के०) देशविरति पांचमे गु

एताए होय. अहींयां (तिरिगइ के०) तिर्येचगति, (१३ के०) तिर्ये १, (नि के०) नीचैर्गोत्र, (३ ॥३ के०) उद्योतना, (ति साया के०) गीजा प्र । ख्यानावरण कषायनी चोकडी ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ १६ ॥

मनुष्यानुपूर्वी, तिर्येचानुपूर्वी, ए बेनो उद्य, ष्य, तिर्येचगति इहे वतर तां वक्रगति जीवने होय. त्यां विरति न होय, के के विरति सहित जीव परज वें अवतरे नहीं तथा वैत्रिय रीर, वैत्रिय अंगोपांग, देवति ने नर त्रि ए वैक्रियाष्टक एनो उद्य देवता तथा नार गीने होय, तेने चोथा एताणा १३ परजा गुणताणां न होय, तेथी ए १३ प्र तिनो उद्य, अहीं वि दे पामे. तथा वैक्रियशरीर अने वैक्रिय अंगोपांग, ए बे प्रकृतिनो उद्य, ष्य, तिर्येचने ल ल्धिप्रत्ययवैक्रिय शरीर करतां होय, तेथी देशविरति तथा प्र त्त गुणताणे एनो उद्य लाजे, केमके वि कुमारादिकने करतां सांजल्योडे, तो पण ते उद्य स्वा जाविक नहीं, तथा अल्पकाल होय तेमाटे. अथवा बीजे कोइ एणो हीं कह्यो नहीं. ते वात, ज्ञानवंत जाणे तथा देशविरति, सर्वविरति, गुण बतां जीवने दौर्जा ग्य, अनादेय वचन अने अयशःकीर्ति, ए त्रणनो उद्य न होय. ए सत्तर प्रकृतिनो उद्य, चोथा गुणताणा सुधी लाजे, पण आगले न लाजे. ए रीते मोहनी यनी प्रकृति अप्रत्याख्यानीआ चार कपाय अने देवायु, नर आयु, ए बे आयुनी प्रकृति, शेष अगीआर नामकर्मनी. एवं सत्तर प्रकृतिनो उद्यविच्छेद चोथे गुणताणे जाणवो. शेष सत्याशी प्रकृतिनो उद्य, देशविरतिनामें पांचमे गुणताणे लाजे.

त्यां नीचैर्गोत्र तो ध्रुवोद्य तिर्येचगतिमांहे होय, तेथी तिर्येचने देशविरति नी अपेहायें लेवो अने मनुष्यने चोथे गुणताणे विच्छेद होय. १ तिर्येचगति, २ तिर्येचायु. ३ उद्योतनाम, ४ नीचैर्गोत्र, ए चार प्रकृतिनो उद्य स्वामी तिर्येच, ते ने देशविरतिथी उपरजां गुणताणां न होय. जवप्रत्ययें तेने सर्वविरतिनो निषे ध कह्यो, जो पण निंदमणीआरनो जीव, देडको हतो तेणे नशनने समयें "मन्नपाणाईवार्य पन्नस्कामी" इत्यादिक उच्चार श्रीज्ञातासूत्रमध्ये कह्योडे, पण ते देशविरतिनें रुपें जाणवो, जो सर्व विरतिपणुं तिर्येचने होय, तो केवल १३ केम निषेधाय ? तथा उद्योतनामकर्मनो उद्य, जोपण प्रमत्तगुण एो वैक्रिय शरीर करतां नाधुने होय, तोपण ते ल्धिप्रत्यय जणी विवद्ध्युं नहीं. तथा प्रत्याख्या नागरणीय कपाय चारने उद्यें सर्व विरतिपणुं न होय ॥ १६ ॥

अ ङेउ गसी, पमत्ति आहार जुअल पस्केवा ॥

शीणतिगाहारग डुग, ठेउ सयरि अपमत्ते ॥ १७ ॥

अर्थ—(अङ्गेउ के०) एवं आठ प्रकृतिनो उदय विञ्जेद थाय, तेवारें शेप (५ गसी के०) एकाशी प्रकृतिनो उदय (पमत्ति के०) प्र तगुणठाणे होय. (आहार अलपस्केवा के०) आहार शरीर अने आहारकअंगोपांग, ए वे प्रकृति उगणा एंशी िहे प्रक्षेपीयें, तेवारें ए ाशी थाय अने त्यां (शीणतिग के०) शीणडीत्रि (आहारग गठेउ के०) आहार द्विक, ए पांच प्रकृतिनो उदय विञ्जेद थाय. तेवारें शेप (ठसयरिअप ते के०) ठहोंतेर प्रकृतिनो उदय, सातमे अप्रमत्तगुणठाणे होय ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ १७ ॥

तेथी ए आठ प्रकृतिनो उदयविञ्जेद देशविरतिगुणठाणे होय, एटले मोहनी यनी चार कषायप्रकृति, तथा तीर्थगायु एक, नामकर्मनी वे, गोत्रनी एक. एवं आठ प्रकृतिनो उदयविञ्जेद सत्याशीमांथी थाय, तेवारें उगणांशी प्रकृतिनो उदय रह्यो तेमांहे वली आहारक शरीर अने आहारक अंगोपांग, ए वे प्रकृतिनो उदय चौद पूर्वधर मुनिने श्रीतीर्थकरनी रुद्रि देखवा निमित्तें, तथा सूक्ष्मार्थ संदेह टाल वा निमित्तें, आहारक शरीर आरंजतां, लब्धि प्रयुंजतां होय. तेथी ते उगणांशी मांहे ए वे प्रकृति नेलतां एकाशी प्रकृतिनो उदय, प्रमत्तगुणठाणे जाणे एटले ज्ञा नावरणीय पांच, दर्शनावरणीय नव, वेदनीय वे, मोहनीय चौद, मनुष्यायु एक. ना मनी चुम्मालीश, उच्चैर्गोत्रनी एक, अने अंतरायनी पांच, एवं एकाशीनो उदय ठे, ते मांहेथी पांच प्रकृतिनो उदय, अहीं विञ्जेद पामे. जे जणी एक शीणडी, बीजी निडानिडा अने बीजी प्रचलाप्रचला, ए त्रण निडा स्थूलप्रमादठे तेमा ठे अप्रमत्त न होय. तथा आहारकशरीर अने आहारकअंगोपांग, ए वेनो उदय लब्धिप्रत्यय आहारक शरीर ठतां विशुद्धपणे, अप्रमत्तपणे होय. ते अपेक्षा यें आहारकदिकनो उदय अप्रमत्तगुणठाणे पामियें, पण अहीं शा कारणें क ह्यो नहीं ? ते जाणवामां आवतुं नथी. तथा अल्प जणी विवदयुं नहीं तथा “स्व कृत टीकामां ए विपे आम लखेठे के, आहारकदिक करनारो यति. औत्सुकं करी अवश्य प्रमादवश थायठे, माटे ए पण अप्रमत्तने विपे उदयनो आश्रय घटे न ह्यो. ए विपे आम पण सांजलवामां आव्युंठे के प्रमत्त यतिज आहारकने विरुत क

रीने पठी विद्युद् परिणा ना वशंथी । हार वंत थ गेज अप्र त्त गुणगणां प्र
त्ये पामेठे, ते कांइ पण स्वल्पकालादि । रणें री पूर्वाचार्ये विवद्भ्युं नथी. ” ए
म त्रण दर्शनावरणीय तथा बे नाम कर्मनी जीने पांच प्रकृतिनो उदय, एका
शीमांहेथी टाले थके शेष ज्ञानावरणीय पांच, दर्शनावरणीय ठ, वेदनीय बे, मोह
नीय चौद, आधुनी एक, ना नी बेंतालीश, उच्चैर्गो नी एक अने अंतरायनी
पांच. एवं त्हांतेर प्रकृतिनो उदय, अप्रमत्तसाधुने सातमे गुणगणे होय ॥ १७ ॥

सम्मत्तं तिम संघयण, तिअग छेउ विसत्तरि अपुवे ॥
हासाइ क अंतो, सधि अनिअट्टि वेअतिगं ॥ १८ ॥

अर्थ-त्यां (सम्मत्त के०) सम्यक्त्वमोहनीय, (अंतिमसंघयणतिअग के०) ठे
लां त्रण संघयण, ए चार प्रकृतिनो उदय, (छेउ के०) विभेद होय, तेवारें
(विसत्तरिअपुवे के०) व्हांतेर प्रकृतिनो उदय, अपूर्व रणगुणगणे होय, त्यां
(हासाइठकअंतो के०) हास्यादिक ठ प्रकृतिना उदयनो अंत एटले विभेद हो
य, तेवारें (ठसधिअनिअट्टि के०) ठाशठ प्रकृतिनो उदय निवृत्तिकरण गुण
गणे होय. तेमांथी (वेअतिगं के०) वेदत्रिक ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ १८ ॥

त्यां चार प्रकृतिनो उदयविभेद थाय, तेनां नाम कहेठे. एक स सम्यक्त्वमोह
नीयना उदये ह्यायोपशमिक सम्यक्त्व पुजलिक होय, तेतो सातमा गुणगणां सु
धी होय, अने आठमाथी छेइ आगले गुणगणे ह्याधिक तथा औपशमिक स
म्यक्त्व जीव स्वनावरुचिरूप अपुजलिक होय. त्यां सम्यक्त्वमोहनीयनो उदय, न
लाजे तथा प्रथमसंघयणे रूपकश्रेणि करे अने प्रथमना त्रण संघयणे औपश
मश्रेणि आरंजे, शेष अर्धनाराच, कीलिका अने ठेवछा संघयणना धणी श्रेणि
आरंजे नहीं. तेथी आगले गुणगणे ए त्रण संघयणनो उदय न लाजे, तेवारें
त्हांतेरमांहेथी ए चार प्रकृतिनो उदय काढतां, शेष व्हांतेर प्रकृतिनो उदय आ
ठमे गुणगणे लाजे. तेमांथी हास्य, रति, अरति, जय, शोक, जुगुप्सा, ए ठ मोह
नीय पापप्रकृति वने श्रेणिना विद्युद्परिणामें आरंजना उदयथी अ मा गुणग
णाने प्रांतें ठेदे. तेवारें पूर्वाक्त व्हांतेरमांथी ठ प्रकृतिनो उदय विभेदे, तेवारें शेष
ठाशठ प्रकृतिनो उदय. अनिवृत्ति वादरसंपरायनामा नवमा गुणगणे लाजे. त्यां
वजी ठ प्रकृतिनो उदय विभेदे, तेनां नाम कहेठे. स्त्रीवेदोदये श्रेणि आरंजे ते,

५ विवेदोदय भेदे, पत्नी पुरुषविवेदोदय भेदे, पत्नी पुंस वेदोदय भेदे. पत्नी संज्वलना गोधादिक चारनो उदयविभेद होय. पुरुष वेदें श्रेणि इंने ते, प्रथम पुरुष वेदोदय विभेदे, पत्नी स्त्री वेदोदय विभेदे, पत्नी नपुंस वेदोदय विभेदे, ए पत्नी संज्वलना प्रायनो उदय विभेदे. नपुंसकवेदें श्रेणि इंने ते, प्रथम नपुंस वेदोदय भेदे, पत्नी स्त्रीविवेदोदय भेदे, पत्नी पुरुषविवेदोदय भेदे ॥ १७ ॥

संजलण तिगं भेत्, सघी सुहुमंमि तुरिअ लोचंतो ॥

वसंत गुणे गुण स,दि रिसह नाराय डुग अंतो ॥ १८ ॥

र्थ—अने (संजलणतिगं के०) संज्वलनत्रिक, (भेत् के०) ए ठ प्रकृतिनो उदयविभेद आय, तेवारें (सघीसुहुमंमि के०) सूक्ष्मसंपराय दशमे गुणठाणे शाठ प्रकृतिनो उदय होय, तिहां (तुरिअलोचंतो के०) संज्वलननी चोकडीमांहेला चोथा लोचना उदयनो अंत आय, तेवारें (वसंतगुणे के०) उपशांतमोहगुण ठाणे (गुणसधि के०) अोगणशाठ प्रकृतिनो उदय होय, त्यां (रिसहनारायडुग अंतो के०) रूपननाराचसंघयण अने नाराचसंघयण, ए वे प्रकृतिनो उदय, विभेद पामे ॥ इत्य रार्थः ॥ १८ ॥

पत्नी संज्वलनक्रोध, मान, माया, ए त्रणनो उदयविभेद आय, केमके एने उदयें, सूक्ष्म संपराय चारित्र न होय तेमाटे ए ठ प्रकृतिनो उदयविभेद आय तेवा रें शेष ज्ञानावरणीय पांच, दर्शनावरणीय ठ, वेदनीय वे, मोहनीय एक, आयुनी ए क, नामनी अोगणचालीश, गोत्रनी एक, अने अंतरायनी पांच. एवं शाठ प्रकृतिनो उदय सूक्ष्मसंपरायनामा दशमे गुणठाणे लाचें. त्यां चोथा संज्वलनालोचनो उदय भेदाय, केमके संज्वलनने उदयें यथाख्यातचारित्र हणाचठे, अने आगले चार गुण ठाणे यथाख्यातचारित्र होय तेथी त्यां संज्वलनो लोच न होय, तेवारें शेष अो गणशाठ प्रकृतिनो उदय उपशांतमोह वीतरागठद्वस्थनामा अगीअारमे गुण ठाणे लाचें, त्यां रूपननाराचसंघयण, बीजुं नाराचसंघयण, ए वे नामकर्मनी प्रकृतिनो उदय विभेद आय, केमके वज्ररूपननाराचसंघयण विना बीजा संघय णना धणी, रूपकश्रेणि आरंभे नहीं, अने आगलां त्रण गुणठाणानी प्राप्ति रूपकश्रे णि विना आय नहीं. तेथी ए वे संघयणनो उदय न होय माटे पूर्वोक्त अोगणशाठ प्रकृतिना उदय मांहेथी वे संघयणनो उदय टाले थके ॥ १९ ॥

सगवन्न खीण डुचरिमि, निह्व गंतो अचरिमि पणव । ॥
नाणंतराय दंसण, च ठे सजोगि बायाला ॥ १० ॥

अर्थ—(सगवन्न के०) तेवारें सत्तावन प्रकृतिनो दय ते (खीण चरिमि के०) क्लीणमोहगुणगणाना ठेला डिचरमस यथी वांग बीजा स यलगें होय. (निह्वडुगंतोअचरिमि के०) त्यां वली निडा ने प्रचला ए बे प्रकृतिनो उदयविह्वेद आय, तेवारें ठेले समयें (पणव । के०) पंचावन प्रकृतिनो उदय होय त्यां (नाण के०) ज्ञानावरणीय पांच, (अंतराय के०) अंतराय पांच, (दंस चउ के०) दर्शनावरणीय चार, एवं चौद प्रकृतिनो उदय, (ह्वेउ के०) ठेदाय, तेवारें (सजोगि के०) सयोगीगुणगणे (बायाला के०) बेंतालीश प्रकृतिनो उदय होय ॥१०॥

शेष ज्ञानावरणीय पांच, दर्शनावरणीय ठ, वेदनीय बे, आयु ए, नामनी सा डत्रीस, गोत्रनी एक, अंतरायनी पांच, एवं सत्ताव प्रकृतिनो उदय वीतरागठ स्थ क्लीणमोह गुणगणाना डुचरिमि एटले ए गुणगणानो जल, अंतर हूर्त प्रमाणे तेना ठेला बे समय ते मांहेलो प्रथम ठेलाथी पहेलो समय त्यां लगें होय. त्यां निडा अने प्रचला, एवे दर्शनावरणीयनी प्रकृतिनो उदय विह्वेद पामे. हीं केटलाए ाचार्य कहेठे के उपशांत मोहेंज बे निडानो उदय होय पण क्लीणमोहें न होय तथा सत्तरिनामे ठा कर्मग्रंथना अनिप्रायें तो कूपकश्रेणिना धणीने ति वि ङ नणी निडानो उदय, निपेथ्योठे. पण आ ठेकाणे गुं जाणीयें, केवा अनिप्रायथी निडानो उदय, कूपकने मान्योठे ? ते जणातुं नथी ते अपेह्कार्यें बारमा गुणगणाने ठेहेले समयें पंचावन प्रकृतिनो उदय लाजे, त्यां चौद प्रकृतिनो उदयविह्वेद आय, तेनां नाम कहेठे. ज्ञानावरणीय पांच, दर्शनावरणीय चार, अंतराय पांच, ए चौद प्रकृति । तमगुणघातीनीठे ते विद्युङ्परिणामें करी उदय तथा सत्तायें साथेंज टले तेवारें केवल ज्ञानादिक आत्मगुणनिश्चयनयानिप्रायें बारमा गुणगणाना अंत समयें अने व्यवहारनयथी तेरमा गुणगणाने पहेले समयें, प्रगट आय. त्यां केवलज्ञान, केवल दर्शन, तथा दान, ज्ञान, जोग, उपजोग, वीर्य, ए पांच क्लायिक लब्धि गुण प्रगटे तेवारें पूर्वोक्त पंचावन प्रकृतिमांहेथी चौद प्रकृतिनो उदय विह्वेद थये थके शेष एकतालीश प्रकृतिनो उदय रहे अने मूलपाठें बेंतालीशनो उदय कथ्योठे ते केवी रीतें ? तेनुं थागली गाथायें समाधान करेठे ॥ १० ॥

तिबुदया रलाथिर, खगइ ग परित्त तिग सं ाणा ॥

अगुरु लु वन्न च निमि, ए तेअ म्माइग संघयण ॥ ११ ॥

र्थ—(तिबुद १ के०) त्यां िर्धेकरना मैनो उदय होय ाटे वें ाली ही.
 : हीं (उरल के०) औदारि ढि , (थिर के०) अथिरदिक, (गइ ग के०)
 : गति ढि , (परि तिग के०) प्रत्ये ढि , (संठाणा के०) ठसंस्थान, (गुरु
 ल के०) गुरुल ष , (व चउ के०) वर्णचतुष , (निमिण के०) नि
 म िण ा , (ते के०) तै सशरीर, (म्मा के०) ार्मणशरीर, (इगसंघयण
 के०) ए वज्जकृषननाराचसंघयण. एवं सत्तावीश प्रकृति ॥ इत्यह्वरार्थः॥ ११ ॥

जे ाटे रसोदयनी पेह्णायें रीने जिनना मैनो उदय हीं लाजेठे ते
 एो करीने पोतानी देशनायें च विंधसंघ स्थापे. बीजो जिननामनो बाधाकाल,
 ंतर र्तनो ह्यो. ते प्रदेशोदयनी पेह्णायें जाणवो. जिननामने प्रदेशो
 दय थये के पण बीजा जीवनी अपेह्णायें तेनी ाझा ऐश्वर्यादि वधे पण ते
 हीं विवद्धयुं थि. अहीं सघले स्थानकें रसोदय विवद्धयो ठे तेथी ते एकता
 लीश ति िहे जिनना ाोदय जेलतां नाम मनी ाडत्रीश तथा मनुष्याद्यु
 नी ए , वेदनीयनी वे ने उैर्गो नी एक. एवं वेंतालीश प्रकृतिनो उदय, सयो
 गी गुण एो लाजे, त्यां त्रीश प्रकृतिनो उदय विबेद होय, ते कहेठे. औदारिक
 शरीर अने औदारि अंगोपांग, ए औदारि ढिक. अस्थिर अने अशुच ए अस्थिर
 ढि , नविहायोगति ने अशुचविहायोगति, ए खगतिदिक, प्रत्येकनाम. स्थि
 रनाम, शुचनाम, ए प्रत्येकत्रिक. समचतुरस्र, न्यग्रोध, सादि, वामन, कुब्ज,
 अने हुंम. ए ठ संस्थान. अगुरुलघु, उपघात, पराघात ने उह्वास, ए अगुरुलघुच
 तुष्क. वर्ण, गध, रस ने स्पर्श. ए वर्णचतुष्क. एवं त्रेवीश प्रकृति थइ. निम्माण
 नाम, तैजसशरीरनाम, कामणशरीरनाम, वज्जकृषननाराचसंघयण, ए सत्तावी
 श प्रकृति ाययोग रुंधे थके काययोगने अनावें करी अयोगीगुणठाणे एनो
 उदय न होय ॥ ११ ॥

सूसर दूसर साया, ऽसाए गयरं च तीस वुठेठ ॥ वारस
 अजोगि सुचगा, इज्ज जसऽन्नयर वेअणिअं ॥ १२ ॥

अर्थ—(सूसर के०) सुस्वरना र्म, (दूसर के०) :स्वरना र्म, तथा (साथाऽसाएगयरंच के०) शातावेदनी अने अशातावेदनी एांहेली एक प्रकृति. ए रीतें (तीसबुहेउ के०) त्रीश प्रकृतिनो उदय विहेदे, तेवारें (बारसअजोगि के०) बार प्रकृतिनो उदय अयोगी गुणठाणे होय. तेनां नाम हेहे. (सुजग के०) सौजाग्यनामकर्म, (आइ के०) आदेयनाम, (जस के०) यशःकीर्ति नाम, (अन्नयरवेअणिअं के०) बे मांहेलुं अनेरुं एक वेदनीय, एवं चार प्रकृति अइ ॥

ए पुजलविपाकनी प्रकृति जीवने कायसंबंध टले अके इहां प्रदेश घन करे. अने वचनयोग रुंध्या पढी चौदमे गुणठाणे स्वरनिरोधें सुस्वरें दुःस्वरनामनो उदय विहेद पामे. ए उगणत्रीश अइ तथा शातावेदनीय उदय प्राप्त होय तो अशातावेदनीयनो उदय हेद थाय अने अशातावेदनीयनो उदय प्राप्त होय तो शातावेदनीयनो उदय हेद थाय. एम बेहु प्रकृतिमांहेथी एक प्रकृतिनो उदय हेदे, पण नाना जीवनी अपेकार्यें बेहुनो उदय अयोगी गुणठाणे लाजे तथापि एक जीवने स्तोककाल जणी एकनोज उदय पामीयें, ते अपेकार्यें त्रीश प्रकृतिनो उदय विहेद सयोगी गुणठाणे कह्यो माटे बेतालीशमांहेथी त्रीश प्रकृतिनो उदय टल्यो, तेवारें शेष वेदनीय एक, आयु एक, नामनी नव, गोत्रनी एक, ए बार प्रकृतिनो उदय चौदमा अयोगी गुणठाणाना चरम समयसुधी लाजे अने ठेले समय ए बार प्रकृतिनो उदयविहेद थाय, ते कहेहे. सौजाग्यनामकर्मजीवविपाकी, आदेयनामकर्मजीवविपाकी, यशनामकर्मजीवविपाकी, जेनो उदय विहेद सयोगी गुणठाणाने प्रांतें नथी तथा शाता अशाता मांहेलो एक वेदनीयकर्मजीवविपाकी. ए चार प्रकृति जीवविपाकीनी जाणवी ॥ ३३ ॥

तस तिग परिणदि मणुआ, उ गइ जिणु अंति चरिम सम यंतो ॥ उदउ सम्मतो ॥ उदउबुदीरणया, परमपमत्ताइ मग गुणेषु ॥ (पाठांतरे) पमत्ताई सगतिगुणा ॥ ३३ ॥ पाठांतर गाथा ॥ जंवेअणि आहार डग,थीणतिग नराउ अड पमत्ता ॥ गुणयालस जोगिउदी,रणंतु अणुदीरगु अजोगी ॥ ३४ ॥

थै—(सतिग के०) त्रसटि , (पणिंदि के०) पंचेंडि जाति, (मणुआ उगइ के०) प्यायु ने नुष्यगति, (जिणुंति के०) जिनना ने ॐगां . ए ार प्रकृतिना उदयनो अयोगी गुणगणाने (चरि समर्थतो के०) अंतसमयें अं थाय. एटले (उदउसम्मत्तो के०) उदयाधिकार संपूर्ण थयो. (दउबुदीर एयापर प ताइसगगुणोसु के०) उदयनी परें उदीरणा जाणवी. पण एटलुं विज्ञे प जे, अप्र तादिक सात गुणगणे उदीरणात्रि न्यून जाणवो. पाठांतरें (प ता ईसगतिगुणा के०) अप्र तादिक सात गणगणे उदयनी प्रकृति कही ठे, ते थकी उदीरणात्रि एं हेवुं. ॥ ३३ ॥ हवे पाठां र गाथानो करार्थ कहेठे.

(जंवे णि के०) जे वेदनीय वे तथा (ाहार ग के०) ाहार दि , (थीणतिग के०) थीणकीत्रिक, (नराउ के०) प्यायु, ए (अड के०) आठ प्रकृतिनो उदीरणानो विज्ञेद (पमत्तता के०) प्रमतगुणगणे थाय. तेथी अप्रमत्तादिक गुणगणे उदयथी उदीरणा त्रण त्रण प्रकृतिनी उठी करीयें, तेवारें यावत् (गुणयालसजोगिउदीरणंतु के०) उगणचालीश प्रकृतिनी उदीरणा सयोगी गुणगणे होय. (अणुदीरगुअजोगी के०) अने अयोगीगुणगणे अ दीर होय ॥ इत्यकरार्थः ॥ ३४ ॥

त्रसना ,बादरनाम,पर्याप्तिनाम. ए त्रसत्रिक ए जीवविपाकीनी, एवं सात. पंचेंडियजातिन कर्म,पंचेंडिय एवा उदयिकपर्यायहेतु नवचरमसमय सुधी होय,एवं आठ, मनुष्याशुप्रकृति ते मनुष्य नवविपाकीनी नणी नवचरमसमयसुधी एनो उदय होय, एवं नव. मनुष्यगतिनामकर्म पण मनुष्य एवा उदयिकपर्यायहेतु एवं दश, जिननाम कर्मपण तीर्थकरपर्यायहेतु चरमसमयसुधी होय. एवं अगी आर प्रकृति थइ अने उच्चैर्गोत्र पण जीवविपाकी नणी चरमसमयसुधी जाने.ए बार प्रकृतिना उदयनो तथा एनी सत्तानो विज्ञेद अयोगी गुणगणाने ठेहेले स मयें होय, जेमाटें तेवार पठी कर्मकलंकरहित मनुष्यत्वादिक उदयिक पर्याय अननिधेय सहजानंदस्वरूपी, शुद्धोपयोगी, ध्येयसिद्धशा अनुनवे. तेथी ए उदय विज्ञेद अनंत होय ॥ इति श्रीकर्मस्तवटवार्थे उदयाधिकारः समाप्तः ॥

॥ द्वय र्यं कम् ॥

	गुणठाणे उदयप्रकृति	मूलप्रकृति.	उत्तरप्रकृति.	ज्ञानावर्णीय.	दर्शनावर्णीय.	वेदनीय.	मोहनीय.	आयुःकर्म.	नामकर्म.	गोत्रकर्म.	अंतरायकर्म.
	ओषे.	८	१२२	५	१	२	२८	७	६७	२	५
१	मिथ्यात्वें.	८	११७	५	१	२	२६	७	६६	२	५
२	सास्वादने.	८	१११	५	१	२	२५	७	५९	२	५
३	मिश्रें.	८	१००	५	१	२	२२	७	५१	२	५
४	अविरते.	८	१०४	५	१	२	२२	७	५५	२	५
५	देशविरतें.	८	८७	५	१	२	१८	२	७७	२	५
६	प्रमत्तसंयतें.	८	८१	५	१	२	१६	१	७३	२	५
७	अप्रमत्तसंयतें.	८	७६	५	१	२	१६	१	७२	१	५
८	अपूर्वकरणें.	८	७२	५	१	२	१३	१	३२	१	५
९	अनिवृत्तिकरणें.	८	६६	५	१	२	७	१	३९	१	५
१०	सूक्ष्ममंपराये.	८	६०	५	१	२	१	१	३९	१	५
११	उपशांतमोहें.	७	५२	५	१	२	०	१	३९	१	५
१२	क्षीणमोहें.	७	६७	५	१	२	०	१	३७	१	५
१३	मयांगी केवलीयें.	४	४२	०	०	२	०	१	३८	१	०
१४	अयांगीकेवलीयें.	४	१२	०	०	१	०	१	१	१	०

हवे द सह ारिणी णी उदीरणा हीयें ैयें. दयोद या दीरणो दय, ते ध्यें दीरणोद दीरणाना रणजीवविशेष तेणे री जे सहज ठे उदयावलि उपरां दलिया या रस । र्णी उदयावलि हे ाणी नोगवे तेना उदयथ री जे विशेषस्वामि त्वपणुं तेने उदीरणा हीयें ैयें. ते उवें तथा मि प्यात्वादि गुणगणें जेम उदयस्वामित्व ह्युं, ते त्यां तेटलुंज उदीरणा स्वा मित्व पणुं जाण .इहां उदय उदीरणानो विशेष नथी, पण एटलुं विशेष जे प्र त्त गुणगणाने अंतें श्रीण-हीति , अने आहार दिक, ए पांच प्रकृतिनो उदयविभेद ह्यो अने उदीरणा विभेद. ते श्रीण-हीनिडा ए , निडानिडा बे, प्रचला प्रचला त्रण, आहार दिक, शाता शातावेदनीय बे, अने ष्यायु. ए आठ प्रकृतिनी उदीरणा विभेद होय, तेवारें अप्र त्तगुणगणे शेष तहोंतेर प्रकृतिनी उदीरणा होय. जेमाटे नुष्या प्र ना योगें री उदीरीयें तेथी बहु ाज वेदवा योग्य ते थोडा कालमां वेदी, अपवर्त्तन करणविशेषें री वेदे तेथी सोप म आयु होय, अकाल मरण पामे ने प्र त्तदिक गुणगणे अकाल मरण न होय तथा शाता अशातानी उदीरणा पण प्रमत्तपणे होय ने उदय सर्वगुणगणे लाजे, तेथी ए त्रण प्रकृतिनो उदय, उदीरणा विना अप्रमत्तें लाजे ॥ ३३ ॥

हवे पाठांतरें चोवीशमी गाथानो अर्थ कहेठे. जे नणी शाता अशाता ए वेहु वेदनीय प्रमुख प्रमत्तगुणगणे पण उदीरीवेदे पण अप्रमत्तपणे उदीरणा नथी.तेथी अप्रमत्तादिक आठ गुणगणे ए प्रकृतिउनो उदय होय पण उदीरणा न होय. त या आहारकशरीर अने आहारक अंगोपांग, ए वे प्रकृति नामकर्मनी ठे. तेनो उदय तथा उदीरणा प्रमत्तगुणगणे होय पण अप्रमत्तें न होय अने श्रीण-ही. नि डानिडा तथा प्रचला प्रचला, ए त्रण दर्शनावरणीयप्रकृतिनो उदय अने उदीर णापण प्रमत्तपणे होय पण अप्रमत्तगुणगणे न होय, एवं सात. तथा मनुष्यायु पण अप्रमत्तपणे उदीरे नहीं, तेथी अकालमरण न होय. तेमाटे ए आठ प्रकृतिनो उदीरणाविभेद प्रमत्तगुणगणे होय. तेवारें शेष ज्ञानावरणीय पांच. दर्शनावरणीय ठ, मोहनीय चौद, नामनी वेंतालीश, गोत्रनी एक, अंतरायनी पांच. ए तहोंतेर प्रकृ तिनी उदीरणा अप्रमत्तगुणगणे होय. एम अपूर्वकरणादिक गुणगणे पण उदयथी त्रण प्रकृति फेर उदीरणायें उठी जाणवी. एम यावत् सयोगीगुणगणे उदय वेंता लीश प्रकृति अने उदीरणा उगणचालीश प्रकृतिनी होय. अने अनोगी गुणगणे

उदीरणा नथी योगने अंजावें स स्त योगरहि होय ने उदीरणा ते त्रि रण विशेषकरणवीर्ययोगबल ए अर्थपर्यायना ठे तेशी रणवीर्यने अंजावें योगी नगवंतने यद्यपि अनंतबल हुंतो पण ते उदेरी न शके, ते नणी अ दीरक कळुं, तेमज १ वंधन, २ सं म, ३ उद्वर्तना, ४ अपवर्तना, ५ उपश ना, ६ नि धत्त, ७ निकाचनादिकरण पण अयोगीगुणठाणे न होय, जो पण बार उदयवती प्रकृतिमांहे अनुदयवती तहोंतेर प्रकृति स्ति सं मे सं ावती ही, पण सं क्रमणकरण न होय, ए तत्वठे ॥ ३४ ॥

एसा पयडी तिगुणा, वेअणि आहार जुअल थीण तिगं ॥ मणु
आ पमत्तंता, अजोगिअणुदीरगो नयवं ॥३५॥ दीरणा सम् ता ॥

अर्थ- (एसापयडी के०) ए उदीरणाप्र ति ते उदयथ ती (तिगुंणा के०) त्रण कणी जाणवी. (वेअणि के०) वेदनीय वे, (आहारजुअल के०) आहारक दिक, (थीणतिगं के०) थीण-दीत्रिक, (मणुआउ के०) ष्यायुं, ए आठ प्रकृतिनी उदीरणा, (पमत्तंता के०) प्रमत्तगुणठाणाना अंत लगेज होय. (अजोगिअणुदीरगोनयवं के०) अयोगी नगवान् सर्वकर्मनो उदीर जाणवो. (उदीरणासम्ता के०) ए उदीरणाधिकार संपूर्ण थयो ॥ ३५ ॥

ए उदीरणा अप्रमत्तादिक सात गुणठाणे उदयथी त्रण प्रकृति ओठी णी जाण वी, केमके ए सर्वगुणठाणे मूलनी ठ प्रकृतिनी उदीरणा होय. एटले वेदनीयनी वे, अने मनुष्यायु, ए त्रण प्रकृतिनो उदय होय पण उदीरणा न होय, तेशी मू ल प्रकृति ठ तेनी, उत्तरप्रकृति तहोंतेरनी उदीरणा लेवी, तेशी अप्रमत्तगुणठाणे तहों तेर प्रकृतिनो उदय अने तहोंतेर प्रकृतिनी उदीरणा तेमांहेथी एक सम्यक्त्वमोह नीय अने अर्द्धनाराच, कीलिका अने ठेवहुं, ए त्रण संघयण, एवं चार प्रकृतिनी उ दीरणाविशेद थये थके आठमे गुणठाणे ओगणोतेर प्रकृतिनी उदीरणा होय, तेमांथी हास्य, रति, अरति, नय, शोक, जुगुप्सा, ए ठ प्रकृतिनी उदीरणावि शेदे, नवमे गुणठाणे त्रेशठ प्रकृतिनी उदीरणा जाणवी. तेमांथी त्रण वेद, संज्व लनो क्रोध, संज्वलनो मान, अने संज्वलनी माया, ए त्रण संज्वलनी प्रकृति मली ठ प्रकृतिनी उदीरणा विशेद थये थके दशमे गुणठाणे सत्तावन प्रकृतिनी उदीरणा जाणवी. निदां सूक्ष्मलोचनी उदीरणाविशेद थये थके मोहनीयनी उदीरणा विशेद

अइ, तेवारें शेष पांच मनी प्रकृति एटले ज्ञानावरणीयनी पांच, दर्शनावरणीयनी
ठ, ना नी उगणचालीश, गोत्रनी ए ने ं रायनी पांच. ए प्यन कृतिनी
उदीरणा अगी रमे गुणठाणे होय. तिहां कृषन राच ने नाराच ए बे
प्रकृतिनी दीरणाविहेदे शेष चोप प्रकृतिनी उदीरणा क्हीण ाहगुणठाणे
होय, तेना ए जांगा करतां स याधि ावलिशेष निडा अने प्रचलानी उदीर
णा विहेदे अने ावलिशेषे ज्ञानावरणीय पांच, दर्शनावरणीय चार अने
अंतराय पांच, एवं चौद प्रकृतिनी उदीरणा विहेदे, तेवारें बार ा गुणठाणानी
अंत आवलीये ना कर्मनी साड शिश, ने गो नी एक. एवं आडत्रीश प्रकृति
नी उदीरणा लाजे. जे नणी ज्ञानावरणादि अंतआवलिये उदीरवा योग्य
अधि दल नथी रह्यां, ते ाटे शुं उदीरे? तथा सयोगीगुणठाणे जिनना मनी उद
य होय, तेथी तेनी उदीरणा पण लाजे. ते जेलतां आडत्रीश ना कर्मनी अने ए
क उच्चैर्गोत्र, एवं उगणचालीशनी उदीरणा होय, तिहां प्रांते ए जिननाम, औदा
रिकदिक, अस्थिर, अशुच, खगतिदिक, प्रत्ये त्रिक, संस्थान ठ, अगुरुलघु, उ
पघात, पराघात, उस्वास, वर्णचतुष्क, तैजसनाम, र्मणनाम, निर्मणनाम, प्रथ
मसंघयण, स्वरदिक, सौजाग्यनाम, देयना , यशःकीर्तिनाम, त्रसत्रिक, नर
गति, पंचेडियजाति, उैर्गोत्र. ए उगणचालीश प्रकृतिनी उदीरणाविहेद अये अके
चौदमे गुणठाणे अनुदीरक जगवंत होय ॥ उदीरणाधिकार सपूर्ण थयो ॥ २५ ॥

उदीरणा नथी योगने अजावें समस्त योगरहित होय अने उदीरणा तो त्रिकरण विशेषकरणवीर्ययोगबल एकार्थपर्यायनामने तथी करणवीर्यने अजावें अयोगी जगवंतने यद्यपि अनंतबल हुंतो पण कोऽकर्म उदेगी न शके, ते नणी अनुदीरक कथुं, तेमज १ बंधन, २ संक्रम, ३ उद्वर्तना, ४ अपवर्तना, ७ उपशमना, ६ निधत्त, ७ निकाचनादिकरण पण अयोगीगुणगणे न होय, जो पण वार उद्वयवती प्रकृतिमांहे अनुद्वयवती तहोंतेर प्रकृति स्तिबुक संक्रमे संक्रमावती कही, पण संमणकरण न होय, ए तत्वठे ॥ ३४ ॥

एसा पयडी तिगुणा, वेअणि आहार जुअल थीण तिगं ॥ मणुआ पमत्तंता, अजोगिअणुदीरगो जयवं ॥३५॥ उदीरणा सम्मत्ता ॥

अर्थ— (एसापयडी के०) ए उदीरणाप्रकृति ते उद्वयथकी (तिगुणा के०) त्रण कणी जाणवी. (वेअणि के०) वेदनीय वे. (आहारजुअल के०) आहारक द्विक, (थीणतिगं के०) थीणधीत्रिक, (मणुआउ के०) मनुष्यायु, ए आठ प्रकृतिनी उदीरणा, (पमत्तंता के०) प्रमत्तगुणगणाना अंत लगेज होय. (अजोगिअणुदीरगोजयवं के०) अयोगी जगवान् सर्वकर्मनो अनुदीरक जाणवो. (उदीरणासम्मत्ता के०) ए उदीरणाधिकार संपूर्ण थयो ॥ ३५ ॥

ए उदीरणा अप्रमत्तादिक सात गुणगणे उद्वयथी त्रण प्रकृति ओठी कणी जाणवी, केमके ए सर्वगुणगणे मूलनी ठ प्रकृतिनी उदीरणा होय. एटले वेदनीयनी वे, अने मनुष्यायु, ए त्रण प्रकृतिनो उद्वय होय पण उदीरणा न होय. तेथी मूल प्रकृति ठ तेनी, उत्तरप्रकृति तहोंतेरनी उदीरणा लेवी, तेथी अप्रमत्तगुणगणे तहोंतेर प्रकृतिनो उद्वय अने तहोंतेर प्रकृतिनी उदीरणा तेमांहेथी एक सम्यक्त्वमोहनीय अने धनाराच, कीलिका अने ठेवहुं, ए त्रण संघयण, एवं चार प्रकृतिनी उदीरणाविभेद थये थके आठमे गुणगणे ओगणोतेर प्रकृतिनी उदीरणा होय, तेमांथी हास्य, रति, अरति, जय, शोक, जुगुप्सा, ए ठ प्रकृतिनी उदीरणाविभेद, नवमे गुणगणे त्रेशठ प्रकृतिनी उदीरणा जाणवी. तेमांथी त्रण वेद, संज्वलनो क्रोध, संज्वलनो मान, अने संज्वलनी माया, ए त्रण संज्वलनी प्रकृति मली ठ प्रकृतिनी उदीरणा विभेद थये थके दशमे गुणगणे सत्तावन प्रकृतिनी उदीरणा जाणवी. तिहां सूक्ष्मजोचनी उदीरणाविभेद थये थके मोहनीयनी उदीरणा विभेद

अइ, तेवारें शेष पांच मनी कृति एटले झा वरणीयनी पांच, दर्शनावरणीयनी
ठ, ना नी उगणचालीश, गोत्रनी ए ने रायनी पांच. ए ष कृतिनी
उदीरणा अगी रमे गुणठाणे होय. तिहां कृषननाराच ने नाराच ए बे
प्रकृतिनी दीरणाविहेदे शेष चोप प्रकृतिनी उदीरणा क्लीणमोहगुणठाणे
होय, तेना ए नांगा करतां समयाधि त्वलिशेष निडा अने प्रचलानी उदीर
णा विहेदे अने त्वलिशेषे ज्ञानावरणीय पांच, दर्शनावरणीय चार अने
अंतराय पांच, एवं चौद प्रकृतिनी उदीरणा विहेदे, तेवारें बार । गुणठाणानी
अंत आवलीये ना मनी साड तीश, ने गोत्रनी एक. एवं आडत्रीश प्रकृति
नी उदीरणा लाजे. जे नणी ज्ञानावरणादिक अंतआवलिये उदीरवा योग्य
अधिक दल नथी रह्यां, ते एटे शुं उदीरे? तथा सयोगीगुणठाणे जिननामकर्मनो उद
य होय, तेथी तेनी उदीरणा पण लाजे. ते जेलतां आडत्रीश ना कर्मनी अने ए
क उच्चैर्गो , एवं उगणचालीशनी उदीरणा होय, तिहां प्रांते एक जिननाम. औदा
रिकदिक, अस्थिर, अशुन, खगतिदिक, प्रत्येकत्रिक, संस्थान ठ, अगुरुलघु, उ
पघात, पराघात, उस्वास, वर्णचतुष्क, तैजसनाम, कार्मणनाम, निर्माणनाम, प्रथ
मसंघयण, स्वरदिक, सौजाग्यनाम, आदेयनाम, यशःकीर्तिनाम, त्रसत्रिक, नर
गति, पंचेंद्रियजाति, उच्चैर्गोत्र. ए उगणचालीश प्रकृतिनी उदीरणाविहेद अये थके
चौदमे गुणठाणे अनुदीरक जगवंत होय ॥ उदीरणाधिकार सपूर्ण थयो ॥ ३५ ॥

वे नुकमे दीर । ति वि रीने चौ णगणे स । वि रेठे.

सत्ता ऋ ण दिइ, धाइ लद्ध अत्त लाजाणं ॥

संते अडयाल सयं, जा वसु विजिणु बिअ तइए ॥ २६ ॥

र्थ—(। ऋ ण छिइ के०) । । व मनी स्थिति वस्थान, (बंधाइ के०
 ंथ णादि रणें री (लद्ध) लाधुं ठे (लाजाणं के०) । त्मलान ी
 पं जेणे, एवी (संते के०) सत्तायें होय. (डयालसयं के०) ए शोने अड
 । लीश कृति ते, (जाउवस वि के०) । वत्त उप । । होनामें अगी रं
 गुणगणुंठे त्यां सुधी जाणवी, परं (जिणुबि तइए के०) जिनना विना बीजे सा
 स्वादनगुणगणे तथा । जे मिश्रगुणगणे ए शोने सडतालीश प्रकृतिनी सत्ता होय.
 सत्ता एटले मंदलं जीवसार्यें संबंधपं मस्वरूपें रहेवुं, ज्यां सुधी बां
 ध्यां मनां दल, जीव प्रदेशथी खरे नहीं तथा न्यप्रकृतिपणे सं मे नहीं, त्यां
 सुधी तेनी ता जाणवी. ते म केहेवां ठे के जेने बांधवे री तथा संक्रमणे
 री लाधो पाम्यो ठे जे । त लान तिज्ञानावरणादि आत् स्वभाव जेणे, एवां
 म एटले सजातिय उत्तर प्रकृति हे नि स्थितिरसदलनुं परिणमाववुं. जेम देव
 गति, ष्यगत्यादिक हे सं । वीने सत्तायें रहेवुं, ते कर्मप्रकृति सत्तायें उधें ए
 । शोने डतालीशनी विवक्षा रवी. हीं बंधनना, शरीरनी पेरें पांच लीधां
 तेथी ए शोने अडतालीश प्रकृति उधें तथा मिथ्यात्व, अविरति, देशविरति, प्रमत्त,
 प्रमत्त, निवृत्ति, अनिवृत्ति, सूक्ष्मसंपराय, उपशांतमोह लगे उधें एकशोने अडता
 लीश प्रकृति सत्तायें होय. तीर्थकरनामकर्मनी सत्ता होय. ते जीव, बीजे, त्रीजे गुण
 गणे न आवे तेमाटे जिननामनी सत्ता, ए बेहु गुणगणे न लाने अने मिथ्यात्व
 गुणगणे जिननामनी सत्ता अंतरमुहूर्त्त संनवे, जेम कोइएक ह्यायोपशमिक सम्यक्
 दृष्टि जीव, पूर्वे मिथ्यात्वप्रत्यये नरकार्यु वांधी पठी सम्यक्त्व पामि जिननाम वांधी
 ते मरण समयें सम्यक्त्वथी मिथ्यात्वं जाय, पण सास्वादनं न जाय. तेथी मिथ्यात्वं
 अंतरमुहूर्त्त मात्र जिननाम सत्तायें होय, पण सास्वादन अने मिश्रें न होय. तेथी
 ए बने गुणगणे एकशो ने सडतालीश नी सत्ता होय ॥ २६ ॥

अपूवाइअ चठके, अण तिरि निरयाउ विणु विअालसयं ॥

सम्माइ चनुसुसत्तग, खयंमि इग चत्तसय महवा ॥ २७ ॥

अर्थ—(अपूर्वाश्चउक्ते के०) अपूर्वकरणादिक चार गुणठाणे (अण के०) अनंतानुबंधीयानी चोकडी, (तिरि के०) तिर्यंचायु, (निग्याउ के०) नरकायु ए ठ प्रकृति, (विणु के०) ते विना शेष, (विआलसयं के०) एकशोने वेंतालीश प्रकृतिनी सत्ता होय अने (सम्माश्चउसु के०) अविरतिसम्यक्दृष्टि चार गुणठाणा प्रमुखें ह्याधिक सम्यक्दृष्टिने (सत्तगखयंमि के०) सात प्रकृति ह्य गऽ ते जणी (इगचत्तसय के०) एकशो एकतालीश प्रकृति सत्तायें दांय. (अद्वा के०) अथवा पद्मांतरें ए अर्थ, आगली गाथामां लखाशे ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ १७ ॥

ए हवे विशेषें कहेवे. अहीं पंच संग्रहने मत्तें अनंतानुबंधीया कपाय चारनी विसंयोजना तथा रूपणा कखा विना उपशमश्रेणीएं तथा रूपकश्रेणीयें आठसुं, नवसुं, दशसुं, अने अगीआरसुं ए चार गुणठाणां स्पर्श नहीं. विसंयोजना एटले वि शेष जे खपाव्यां हतां पण मिथ्यात्वादिक प्रत्ययें वली बंधाय, ते खपणानुं नाम वि संयोजना कहियें अने बद्ध्या बीजनी पेरें फरी पद्धवे नहीं. ते खपणा कहियें. वेदुप रिसत्ता न होय. तथा नरकायु, तिर्यंचायु बांध्या पठी उपशमश्रेणि न करे तेथी ते बे आयुनी सत्ता हुंते अके ए चार गुणठाणां न होय, तेथी अनंतानुबंधी कपायनी चोकडी, तथा नरकायु ने तिर्यंचायु, ए ठ प्रकृतिनी सत्ता विना शेष एकशोने वेंता लीश प्रकृतिनी सत्ता होय. तथा देवायु बांधे अके उपशमश्रेणि करवानुं संजवे ते थी देवायुनी सत्ता अने मनुष्यायुयें वत्तें तेथी तेनी पण सत्ता हुंते ए चार गुणठा णां होय, तथा पूर्वे अगीआरमा गुणठाणा सुधी एकशोने अडतालीशनी सत्ता क ही ते संजव, सत्तानी अपेहायें जाणवो, जेजणी उपशमश्रेणिना धणी पण तिहांथी पाठा पडी मिथ्यात्वादिक प्रत्ययें वली ते ठ प्रकृति बांधशे, ए सत्तानो संजवठे. योग्य तापणे अपेहायें एकशोने अडतालीशनी सत्ता कहियें, इहां कांइ विरोध नथी.

१ अविरतिसम्यक्दृष्टि, २ देशविरति, ३ प्रमत्त, ४ अप्रमत्त, एचार गुण ठाणे वर्त्तता ह्याधिक सम्यक्दृष्टि जीवने अनंतानुबंधीया चार कपाय, मिथ्यात्वमो हनीय, मिश्रमोहनीय, अने सम्यक्त्वमोहनीय, ए सात प्रकृति खपावी ते जणी ते सातनी सत्ता टली, तेवारें शेष एकशोने एकतालीशनी सत्ता होय ए अचरम शरीर ह्या यिक सम्यक्दृष्टिनी अपेहायें चरम शरीरह्याधिक सम्यक्दृष्टिनो विशेष. ए अर्थ वली पद्मांतरें आगली गाथामां कहेशे ॥ १७ ॥

खवगंतु पप्प च सुवि, पणयालं निरय तिरि सुरा विणा ॥
सत्तगविणु अडतीसं, जा अनिअ द्वी पढम जागो ॥ १८ ॥

अर्थ— पद्मांतरें (खवगंतुपप्पचउसुवि के०) तथा रूपक केवली, चरम शरीरीने ए चार गुणगणे (निरयतिरिसुराउविणा के०) नरकायु, तिर्यचायु, अने देवायु, ए त्रण आउखां विना (पणयालं के०) ए शो पीस्तालीश प्रकृति कही. अने (सत्तगविणुअडतीसं के०) सप्त क्लयें क्लायि सम्यक्दृष्टिने एकशोने आड त्रीशनी सत्ता (जाअनिअद्वीपढमजागो के०) चोथा गुणगणायी लइने यावत् अनिवृत्ति नवमा गुणगणाना प्रथम जाग लगें होय ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ १८ ॥

अथवा एटले पद्मांतरें रूप एटले तेहीज नवमां सर्व प्रकृतिनो खपावनार अशे एवो जे मनुष्य, चरमशरीरी तेने चोथे, पांचमे, ठेठे, अने सातमे, ए चार गुणगणे क्लायोपशमिक, अने क्लायिक ए वेहु सम्यक्त्व ठतां तथा मिथ्यात्वादिकें पण चरमशरीरीठे, ते नणी देवायु, नरकायु ने तिर्यगायु, ए त्रण पोत पोताना चरमनवने विपे जोगवीने खपाव्यांठे तेथी तेने सत्तायें एकशोने अडतालीशमांथी त्रण काहाठतां शेष एकशो पीस्तालीश प्रकृति सत्तायें होय. ए स्वरूप, सत्तानी अपेक्षायें जाणवुं, तेथी शतकनामे कर्मयंथमध्ये सात प्रकृति खपाव्यापठी ए त्रण आयुनी रूपणा, संजव सत्तापेक्षायें कही. तेहसुं विरोध न होय जे नणी तिहां (खपणा के०) ए त्रण आयुना बंधयोग्य टाली तेणे जीव करे नहीं. एटलेवली ए त्रण आयु बांधे नहीं, तथा क्लायिकसम्यक्दृष्टिने चरम शरीरें चोथा गुणगणायी मांझीने पांचमे, ठेठे, सातमे, आठमे, ए पांच गुणगणे तथा नवमा गुणगणानो अंतर सुहूर्त कालना नव जाग करीयें. तेना प्रथमजाग सुधी एकशोने आडत्रीश प्रकृतिनी सत्ता होय, ते आवी रीतें के चरम शरीरी नणी पूर्वोक्त प्रकारें देवायु. नरकायु. तिर्यगायु. ए त्रणनी सत्ता टली अने क्लायिक सम्यक्त्व ठे माटे अनंतानुबंधीया कपाय चार तथा मिथ्यात्व, मिश्र ने सम्यक्त्व, ए त्रण मोहनी. एवं सात प्रकृतिनी पण सत्ता टली एटले एकशोने अडतालीशमांहेथी ए दश प्रकृतिनी सत्ता विना शेष एकशोने आडत्रीश प्रकृतिनी सत्ता नवमा गुणगणाना नव जागमांहेला प्रथम जाग लगें होय. तेवार पठी तेर नामकर्मनी अने त्रण दर्शनावरणीयनी, एवं शोल प्रकृतिनी सत्ता विवेद थाय, ते कहेठे ॥ १८ ॥

थावर तिरि निरया यव, डग थीण तिगे ग विगल साहारं ॥
सोल खउ डुविस सयं, विअंसि विअ तिय कसायंतो ॥ १९ ॥

अर्थ—(थावर के०) स्थावरदिक, (तिरि के०) तिर्यचदिक, (निरय के०)
नरकदिक, (आयव के०) आतपदिक, ए चार (डग के०) दिक अने (थीणतिग
के०) थीणदीत्रिक, (एग के०) एकेंडियजाति, (विगल के०) विकलेंडियत्रि
क, (साहारं के०) साधारणनाम, एवं (सोलखउ के०) शोल प्रकृतिनो क्य
होय, तेवारें (डुविससयं के०) एकशो बावीश प्रकृतिनी सत्ता. (विअंसि के०)
नवमा गुणठाणाना बीजे अज्ञे एटले बीजे नागें होय, तिहां (विअतिअकसायं
तो के०) बीजा अने त्रीजा कषायनी चोकडीनो अंत थाय ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ १९ ॥

स्थावरनामकर्म अने सूक्ष्मनाम कर्म. एवं वे प्रकृतिनी सत्ता विद्युद् परिणामे
टले अने तिर्यचगति तथा तिर्यगानुपूर्वी. ए तिर्यचदिक टले. नरकगति, नरकानु
पूर्वी, ए नरकदिक टले, आतपनाम, उद्योतनाम, ए आतपदिक. ए वेहु यद्यपि
पुण्यप्रकृतिठे तथापि सहेजे तिर्यगगति प्रायोग्यठे ते नणी विद्युद् अथ्यवसा
यें एनी सत्ता पण टले. थीणदी, निडानिडा अने प्रचला प्रचला, ए थीणदीत्रि
क दर्शनावरणीय कर्मनीठे तेनी सत्ता टले. एकेंडिय वेंडिय, तेंडिय, अने चौ
रिंडियजातिनामकर्म तथा साधारणनामकर्म. एवं शोल प्रकृतिमध्ये थीणदीत्रिक
दर्शनावरणीयनुं ठे. शेष तेर प्रकृति, नामकर्मनीठे. ए शोल प्रकृतिनो उदय नव
माने प्रथमनागें करे तथा एक आचार्यने मते अनंतानुवंध्यादिक सात प्रकृति
खपावी अने बीजा चार तथा त्रीजा चार कषाय खपाववा मांमे, तेनी रूपणावि
चालें ए शोल प्रकृति खपावे, तेवारें एकशोने आडत्रीशमांहेथी शोल खपावे थके
शेष एकशोने बावीश प्रकृतिनी सत्ता बीजे नागें रहे, तिहां बीजा अप्रत्या
ख्यानावरणीय कषाय चार, तथा त्रीजा प्रत्याख्यानावरणीय कषाय चार, ए
ठ कषायनी प्रकृति पावे, तेवारें एकशोने बावीश प्रकृतिमांहेथी आठ कषा
य क्य गये थके ष एकशोने चौद प्रकृतिनी सत्ता, नवमाना बीजे नागें रहे ॥ १९ ॥

तइआइसु च दस ते, र बार ठ पण च तिहिअ सय कम
सो ॥ नपु इहि हासलग पुस, तुरिअ कोहो मय माय खउ ॥ ३० ॥
अर्थ—(तइ १५ के०) तीयादिकनागने विषे एटले नवमाना त्रीजा नाग

ने विषे (चउदस के०) एकशोने चौद प्रकृतिनी सत्ता होय, चौथे जागें (तेर के०) ए शो तेर, पांचमे जागें (बार के०) एकशो बार, षष्ठे जागें (ष के०) एकशो ष, सातमे जागें (पण के०) एकशो पांच, आठमे जागें (चउ के०) एकशो चार, नवमे जागें (तिहिअसय के०) एकशोने त्रण, ए (मसो के०) अनुक्रमे सत्ताप्रकृति जाणवी. त्यां (नपु के०) नपुंसकवेद, (इत्ति के०) स्त्रीवेद, (हासठग के०) हास्यादिक ष, (पुस के०) पुरुषवेद, (तुरि गोहो के०) चौथो संज्वलनो गोध, (मय के०) मद एटले संज्वलनान, (आय के०) संज्वलन माया, तेनो (खउ के०) ह्य, अनुक्रमे थाय ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ ३० ॥

ज्ञानावरणीय पांच, दर्शनावरणीय ष, वेदनीय बे, मोहनीय तेर, आयुनी एक, नामनी एंशी, गोत्रनी बे अने अंतरायनी पांच, एवं एकशोने चौद प्रकृतिनी सत्ता रही, ते अनुक्रमे (तइआइसु के०) त्रीजो जाग आर्दे देइ अनिवृत्तिकरणना नवमा जाग लगे अनुक्रमे एकशो तेर, एकशो बार, यावत् नवमे जागें एकशोने त्रण प्रकृतिनी संख्या जोडवी, ते आवी रीते के त्रीजे जागें एकशो ने चौद प्रकृतिनी सत्ता रही, तेमांहेथी नपुंसकवेद ह्य करे. ते वारें चौथे जागें एकशोने तेरनी सत्ता रहे, त्यां स्त्रीवेद ह्य करे, तेवारें पांचमे जागें एकशोने बार प्रकृतिनी सत्ता रहे, त्यां हास्यादिक ष प्रकृति ह्य करे, तेवारें षष्ठे जागें एकशो ष प्रकृतिनी सत्ता रहे, त्यां पुरुषवेदनो ह्य करे, तेवारें सातमे जागें एकशो पांच प्रकृतिनी सत्ता रहे, त्यां संज्वलन क्रोधनो ह्य करे, तेवारें आठमे जागें एकशो चारनी सत्ता रहे, त्यां संज्वलन माननो ह्य करे. तेवारें नवमे जागें एकशोने त्रण प्रकृतिनी सत्ता रहे, त्यां संज्वलनी मायानो ह्य करे, सत्ता विवेदे, एटले नवमा गुणठाणा नो प्रांत होय. सूक्ष्मसंपराय चारित्र पासे ते पांचमा यथाख्यातचारित्रथी कां इक ऊणुं ठे केमके सूक्ष्म लोचना निदान कांइकठे तेथी दशमे गुणठाणे एकगो वे प्रकृतिनी सत्ता होय अने यथाख्यात ते सर्वथा वीतराग होय ॥३० ॥

सुहुमि डुमय लोहंतो, खीण डु चरिमगसय डु निह खउ ॥

नवनवडु चरिम समए, चउ दंसण नाण विग्घंतो ॥ ३१ ॥

अर्थ—(सुहुमि के०) सूक्ष्म संपरायगुणठाणे (डुसय के०) एकगो ने वे प्रकृतिनी सत्ता होय, त्यां (लोहंतो के०) संज्वलनालोचनो ह्य होय. तेवारें (खीणडुचरिमगसय के०) क्षीणमोहगुणठाणें विचरम नमयें एकगो ने एक प्र

कृति सत्तायें होय, त्यां (हुनिद्वखड के०) वे निज्ञानो ह्य थाय, तेवारें (नव नवश्चरिमसमए के०) नवाणुं प्रकृतिनी सत्ता, ठेहजे समयें होय. त्यां (चउदं सए के०) चार दर्शनावरणीय. (नाण के०) पांच ज्ञानावरणीय अने (विगवं तो के०) पांच अंतराय. एवं चौद प्रकृतिना ह्य थाय ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ ३१ ॥

सूक्ष्मसंपराय दशमे गुणठाणे ज्ञानावरणीय पांच, दर्शनावरणीय न, वेदनीय वे. मोहनीय एक, मनुष्यायु एक, नामनी एंशी. गोत्रनी वे, अंतगयनी पांच, एवं एक शोने वे प्रकृतिनी सत्ता रही. पठी त्यां रह्यो थको अथ्यवसाय विगुं करी सूक्ष्म लोच पण खपावे, तेशी तेनी सत्ता विवेद थाय. तेवारें एकशोने एक प्रकृति सत्तायें रही, कृपकश्रेणिमांहे उपशांतमांहे अगीअरमुं गुणठाणुं न हांय. केमकं मोहने उपशमावे थके उपशांतमोह कहेवायठे. अने अहींयां तो मोहने खपाव तो गयोठे तेशी तेनी सत्ता पण टालतो गयोठे तेणे करी ते ह्नीणमोहवीतराग बद्धस्थ गुणठाणी कहेवाय.अहींतो तेने समय ऊन निजगुणस्थानकाल लगें एक शो एक प्रकृतिनी सत्ता होय.त्यां ठेहला समयथी पहेलो समय ते हुचरिम समय कहियें. त्यां निज्ञा, प्रचला, एवे प्रकृति खपावे, तेवारें वारमा गुणठाणाने ठेहजे समये नवाणुं प्रकृतिनी सत्ता रहे.अहींयां मतांतरें वारमा गुणठाणाना ठेहजे समये चहुदर्शनावरणीय, अचहुदर्शनावरणीय, अविददर्शनावरणीय, केवलदर्शनावरणीय, एचार दर्शनावरणीय अने पांच ज्ञानावरणीय तथा पांच अंतराय, एवं चौद प्रकृतिना ह्यें तेनी सत्ताविवेद होय,तेवारें केवल ज्ञान उपजे. ए नवाणुंमांहेथी चौदनी सत्ता टली ॥ ३१ ॥

पणसीइ सजोगि अजोगि, गि हु चरिमे देव खगइ गंध डुगं॥

फासठ वसु रस तणु, बंधण संघाय पण निमिणं ॥ ३२ ॥

अर्थ—(पणसीइसजोगि के०) तेवारें पंचाशी प्रकृतिनी सत्ता सयोगीगुणठाणे होय, अने (अजोगिहुचरिमे के०) अयोगीगुणठाणे पण हुचरिमसमयलगें पंचाशीनी सत्ता होय, त्यां (देव के०) देवदिक, (खगइ के०) खगतिदिक, (गंध के०) गंधदिक, (डुगं के०) ए त्रणदिक, (फासठ के०) स्पर्शी आव, (वसु के०) पांच वर्ण, (रस के०) पांच रस, (तणु के०) शरीर पांच, (बंधण के०) बंधन पांच, (संघाय के०) संघातन पांच, (पण के०) ए सौ पांच पांच, कहेवां. (निमिणं के०) निर्माणनाम. एवं चालीश प्रकृति थइ ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ ३२ ॥

तेवारें तेरमे सयोगीगुणगणो तथा चौदमा अयोगीकेवलीगुणगणाना ठेहला समयना उपरला समय लगे वेदनीय वे, नामनी एंशी, आयुनी एक अने गोत्रनी वे, ए पंचाशी प्रकृतिनी सत्ता रहे, त्यां अयोगीगुणगणाना अंतना समयथी पहेलो जे समय तिहां अनुदयवती, बहोंतेर प्रकृति खपावे, ते प्रकृतिनां नाम कहेवे. देव गति, देवानुपूर्वी, ए देवदिक. शुचविहायोगति अने अशुचविहायोगति, ए खगति दिक, सुरजिगंध अने डुरजिगंध, ए गंधदिक, ए त्रण आगल दिक शब्द जोडीयें, तेवारें ठ प्रकृति थाय, आठ स्पर्शी, पांच वर्ण, पांच रस, पांच शरीर नामप्रकृति, तेमज ते नामे औदारिकादिक पांच, बंधननी प्रकृति, तथा औदारिकादिक पांच संघातननी प्रकृति, वर्णादिक पांचथी आगल जेटला शब्द कह्या, ते सर्वनी आगल पण शब्द जोडीयें तथा निर्म्माणनाम, ए चालीश प्रकृति थइ ॥ ३३ ॥

संघयण अथिर संठा, ए ठक्क अगुरुलहु चउ अपक्कतं ॥

सायं च असायं वा, परित्तुवंगातिग सुसर निअं ॥ ३३ ॥

अर्थ—(संघयण के०) संघयण ठ, (अथिर के०) अस्थिरपट्क, (संठाण के०) संस्थान ठ, (ठक्क के०) ए त्रण ठक्क जाणवां. (अगुरुलहुचउ के०) अगुरुलघुच तुष्क, (अपक्कतं के०) अपर्याप्तनाम, (सायं च के०) शातावेदनीय, (असायं वा के०) अथवा अशातावेदनीय, ए वे प्रकृतिमांहेथी एक लेवी. (परित्त के०) प्रत्येकत्रिक, (उवंगातिग के०) उपांगत्रिक, (सुसर के०) सुस्वरनाम, (निअं के०) नीचैर्गोत्र, एवं बहोंतेर प्रकृति थइ ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ ३३ ॥

पूर्वली गाथामां कहेली चालीश प्रकृति तथा ठ संघयण, अस्थिरनाम, अशुचनाम, दौर्जाग्यनाम, दुःस्वरनाम, अनादेयनाम, अयशःकीर्त्तिनाम. ए अस्थिरपट्क. ठ संस्थान, ए त्रण पद आगल ठक्क जोडीयें. अगुरुलघु, उपघात. पराघात अने उन्नास, ए अगुरुलघुचतुष्क कहीयें. अपर्याप्तनाम, शाता अथवा अशाता. ए वे वेदनीयनी प्रकृतिमांहेली जे उदय होय, ते विना वीजी एक प्रकृति अनुदयवती होय, ते खपावे. प्रत्येकनाम. स्थिरनाम, शुचनाम, ए प्रत्येकत्रिक. औदारिक. वैक्रिय ने आहारक. ए उपांग त्रण, सुस्वरनाम. नीचैर्गोत्र. एवं बहोंतेर प्रकृति थइ ते मांहे सत्तिर नामकर्मनी. एक वेदनीय. एक नीचैर्गोत्री जाणवी. ए बहोंतेर प्रकृतिना पण त्यां उदय नहीं. तेथी बहोंतेर प्रकृतिनी सत्ताविद्येद थाय ॥ ३३ ॥

विसयरि खउ अ चरिमे, तेरस मणुअ तसतिग जसाइऊं ॥

सुन्नग जिणुअ पणिंदिअ, सायासा एगयर ठेउ ॥ ३४ ॥

अर्थ—(विसयरिखउअ के०) ए बहोतेर प्रकृतिनो रूप होय. (चरिमे के०) वली ठेहजे समयें (तेरस के०) तेर प्रकृतिनी सत्ता विभेद थाय, ते कहेते. (मणुअ के०) मनुष्यत्रिक, (तस के०) त्रसत्रिक, ए बे (तिग के०) त्रिक जाण वां. (जस के०) यशःकीर्तिनाम, (आइऊं के०) आदेयनाम, (सुन्नग के०) सौजाग्यनाम, (जिण के०) जिननाम. (उअ के०) उअगोत्र. (पणिंदिअ के०) पंचेंद्रियजाति, अने (सायासाएगयरठेउ के०) शाता अशातामांहेली एक उदयवती प्रकृतिनो विभेद होय ॥ ३४ ॥

ते बहोतेर प्रकृति आपणुं दल अन्यसजातिय उदयवती प्रकृतिमांहे स्तिबुक संक्रमे, संक्रमावी खपावे, जेम मनुष्यगति उदयवतीने, तेमध्ये शेष त्रण गतिनुं दलिक संक्रमावी खपावे, तेम बीजी पण यथायोग्य जाणवी. स्तिबुकसंक्रम ते कहीयें जेम पाणीनो पर्पोटो सहेजें पाणीमांहे संक्रमे. तेम जे सहेजें स्व स्तोकदलिक परप्रकृतिमांहे संक्रमे, पण जीववीयें न संक्रमे तेथी ए स्तिबुकसंक्रमण करण मांहे गण्यो, तेथी ते अयोगीगुणठाणाने ठेहजे समयें मनुष्यगति. मनुष्यानुपूर्वी अने मनुष्यायु. ए मनुष्यत्रिक. त्रसनाम, बादरनाम अने पर्याप्तनाम, ए त्रसत्रिक. यशःकीर्तिनाम, आदेयनाम, सौजाग्यनाम, तीर्थकरनाम. उअगोत्र, पंचेंद्रियजाति नाम, आशाता ने शाता, ए बे वेदनीयमांहेथी जेनो उदय होय, ते एक लेवी. ए वं तेर प्रकृतिनी सत्ता होय. तेमां एक वेदनीय नी, एक आयुनी, एक उअगोत्रनी

ने शेष दश प्रकृति नामकर्मनी रहे. ए सत्तरी प्रमुख शास्त्रनो विरुद्धे जे नणी ल्यां बादर नामकर्मनी प्रकृतिनां सत्तास्थानक कल्यां, ते मध्ये आठ प्रकृति तथा जिन नाम सहित होय, ते वारें नव प्रकृतिरूप सत्ता स्थानक कल्यां, पण दश प्रकृतिरूप सत्तास्थानक न कल्यां. ए अपेहायें अहीआं ते केम संजवे? तथा वार उदयवती प्रकृति स्तिबुक संक्रम विना खपावे अने मनुष्यानुपूर्वीने उदयें वक्रगति होय ते पण अहीआं नहीं होय तेणो स्तिबुकसंक्रम विना केम खपावे? तेणो अहीआं कोइ आचार्य मनुष्यानुपूर्वीनो विभेद पण डचरिसमयें मानेते तेने मते अयोगीगुणठाणाना ठेहजा वे समय, तेमध्ये पहेजे समयें तहोतेर प्रकृति खपावे अने ठेहजे समयें वार प्रकृति खपावे. अहीआं व्यवहारनय लेवो. अने निश्चयनयें तो सिद्धगमन समयें जे तेहिज मतांतरे आगली गाथायें देखाडेते ॥ ३४ ॥

नर अणुपुत्रि विणा वा, वारस चरिम समयंमि जोखविउ ॥
पत्तोसिद्धिं देविं,द वंदिअं नमह तं वीरं ॥ ३५ ॥ सत्ता
सम्मत्ता ॥ इति कर्मस्तवाख्यो द्वितीयः कर्मग्रंथः संपूर्णः ॥ ५ ॥

अर्थ—(नरअणुपुत्रिविणावा के०) मनुष्यानुपूर्वीनो उदय नथी, तेथी ते विना
मतांतरें (वारसचरिमसमयंमि के०) वार प्रकृति, ठेले समयें (जोखविउ के०)
जे खपावीने (पत्तो के०) प्राप्तो एटले पाम्यो, (सिद्धिं के०) सिद्धगति एटले मोह
गति, ते प्रत्यें (देविंदवंदिअं के०) देवेंडें वंदित तथा देवेंडें सूरियें वंदित, (नमह
तंवीरं के०) एवा श्रीमहावीरदेवनां चरणकमल ठे, तेने नमस्कार करो ॥ ३५ ॥

पूर्वोक्त कारणजणी मनुष्यानुपूर्वीनो उदय नथी ते विना मनुष्यगति, मनुष्यायु,
त्रस, बाहर, पर्याप्ति, यशःकीर्ति, आदेय, सीनाग्य, तीर्थकरनाम, उच्चर्गात्र, पंच
द्विजाति, एक वेदनीय, ए वार प्रकृति चरमसमयें उदयवतीठे ते जणी ए स्ति
बुकसंक्रम विना स्वजावें स्थितिह्य थाय, ते माटे ए वार प्रकृति शुंक्कध्याननो
चोथो पाइउ समुच्चिन्नक्रियाअनिवृत्ति एवे नामे ठे. तेणे करी खपावीने साकारोपयो
गें वर्ततां सकल कर्म टाली शुद्ध सहजरूप निरुपाधिक शुद्धोपयोगी एक समय
समश्रेणि ज्यां श्रीअपापानगरीयें हस्तिपालराजानी राजसजायें देशना देतां थकां
त्यां जे आकाशप्रदेश अथवागाह्या हता, तेहनी ऊर्ध्वसमश्रेणियें जे सिद्धक्षेत्रना आका
शप्रदेश, ते आकाशप्रदेश अथवागाहि, अचलरूप रह्या, पण ते श्रेणिना वचला आ
काशप्रदेश स्पर्श्या नहीं.ए अचिंत्यशक्तिना धणी जो आत्मप्रदेशना दंम विना स्प
शी हुंतें जाय तो असंख्याता समय लागे, तेजणी सिद्धनी अस्पृशकृति मानवी. एवा
श्रीमहावीर वर्धमान चरम तीर्थकर अनेक देवेंडें कहेतां चोशठ इडें पूजित अथवा
ग्रंथकर्ता तपागह्याधिराज नट्टारक श्रीदेवेंडेंसूरियें वंदित, तेह प्रत्यें वांदो तेने जक्तिपूर्व
क नमस्कार करो ॥ ३५ ॥ इति श्री द्वितीयकर्मस्तवाख्यस्य बालावबोधः संपूर्णः ॥१॥

॥ इति श्री बालावबोधसहित कर्मस्तवनामा
द्वितीय कर्मग्रंथः संपूर्णः ॥ १ ॥

॥ ॥

॥ बालावबोध सहित बंधस्वामित्वाख्य तृतीयकर्मग्रंथः प्रारभ्यते ॥

त

॥ आदौ बालावबोधकृत मंगलाचरणम् ॥

॥ स्वागतावृत्तम् ॥

ऐंङ्चांङ्पदवी न स्थवि , विश्वविश्वगुरुता न गरिष्ठा ॥
चेतसि स्फुरति चेदलघि ।, जैनगीर्ग नयौघपविष्ठा ॥ १ ॥

॥ ार्यावृत्तम् ॥

किंचिजुरूपदेशादवचूर्णं किंचिदन्यशा ेच्यः ॥
बंधस्वामित्वेऽस्मिन् लिखाणि सारं समधिगम्य ॥ २ ॥

॥ मूल गाथा ॥

बंधविहाण विमुक्तं, वंदित्र्य सिरिवद्धमाण जिणचं
दं ॥ गई आईसुवुढं, समासतं बंधसामित्तं ॥ १ ॥

र्थ—(बंध के०) कर्मनो बंध तेनुं (विधान के०) करवुं, तेथी (विमुक्तं के०)
विज्ञोपे काणा एवा (सिरिवद्धमाण के०) श्रीवद्धमान एवे नामे (जिणचंदं
के०) सामान्य केवलीमांहे चंडमा सरखा, ते प्रत्ये (वंदित्र्य के०) वांदीने (ग
ईआईसु के०) गत्यादिक चौद मार्गणास्थानकने विपे (समासतं के०) संक्षेप
थी (बंधसामित्तं के०) बंधसामित्वपणुं (वुढं के०) कहीणुं ॥ इत्यह्वरार्थः ॥१॥

ज्ञानावरणीयादिक आठ कर्म, तेनुं (विधान के०) करवुं, तेणे करी विमुक्त
एटले रहित एटले बव्या बीजथी अंकूर न होय, तेम जे नावकर्मरहित थया ए
वा (श्री के०) अष्ट महाप्रातिहार्यादिक बाह्यलक्ष्मी अने केवल ज्ञानादिक अ
न्यंतर लक्ष्मी, तेणे करी वद्धमान एटले वधतो तथा तेणे सहित श्रीवद्धमान ए
वे नामे (जिन के०) केवलीमांहे चंडमानी परें अधिक, ते प्रत्ये मन, वचन
अने काया, ए त्रिकरणशुद्धे वांदी नमस्कार करी ध्यायीने गति आदे देइने चांद
मूल मार्गणा स्थानक, तेना वाशठ उत्तर जेद. ते मार्गणा द्वारजेदें गुणवाणे हुं वो

जीश, एम शिष्यने सावधान करवाने प्रतिज्ञा करी संक्षेपं करी एटने पूर्वाचार्यरुत
ग्रंथ सविस्तरठे, त्यां संक्षेपरुचि जीव, अनधिकारी ठे तो तेने निमित्त ए बंधग्र
रुतिनुं स्वामित्वपणुं कयो जीव, कया गुणवाणे केटली प्रकृतिनो बंधाधिकारी
होय ? ते कहीशुं ॥ १ ॥

हवे चौद मार्गणानां नाम कहेते.

गइ इंदीए काए, जोए वेए कसाय नाणेय ॥

संजम दंसण लेसा, नवसम्मे सन्नि आहारे ॥ २ ॥

अर्थ— प्रथम (गइ के०) गतिमार्गणा, बीजी (इंदीए के०) इंद्रियमार्ग
णा, त्रीजी (काए के०) कायमार्गणा, चौथी (जोए के०) योगमार्गणा, पांच
मी (वेए के०) वेदमार्गणा, षष्ठी (कसाए के०) कषायमार्गणा, सातमी (ना
णेय के०) ज्ञानमार्गणा, आठमी (संजम के०) चारित्रमार्गणा, नवमी (दंस
ण के०) दर्शनमार्गणा, दशमी (लेसा के०) लेश्यामार्गणा, अगीआरमी (न
व के०) नव्यमार्गणा, बारमी (सम्मे के०) सम्यक्त्वमार्गणा, तेरमी (सन्नि
के०) संज्ञिमार्गणा, चौदमी (आहारे के०) अहारकमार्गणा ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ ३ ॥

गति । श्री सर्व जीव विचारीयें तो देव, मनुष्य, नारकी अने तिर्यंच,
एम चार जेदें जाणवा. इंद्रियापेहार्यें एकेंद्रिय, वैद्रिय, तेंद्रिय, चौरिंद्रिय अने
पंचेंद्रिय, एम पांच जेदें जाणवा. कायापेहार्यें पृथिवी, अप्, तेज, वायु, वनस्प
ति अने त्रस, एम ष जेदें जाणवा. योगापेहार्यें मनोयोग, वचनयोग अने का
ययोग, एम त्रण जेदें जाणवा. वेदापेहार्यें स्त्री, पुरुष ने नपुंसक. एम त्रण जे
दें जाणवा. कषायापेहार्यें क्रोधी, मानी, मायी ने लोनी. एम चार जेदें सर्व जी
व जाणवा. ज्ञानापेहार्यें मतिज्ञानी, श्रुतज्ञानी, अवधिज्ञानी, मनःपर्यवज्ञानी,
केवलज्ञानी, मतिअज्ञानी, श्रुतअज्ञानी ने विनंगज्ञानी. ए आठ जेदें जाणवा.
चारित्रापेहार्यें, सामायकचारित्र, ठेदोपस्थापनीय, परिहारविशुद्धि, सूदमसं
पराय, यथा । त, देशविरति अने अविरति. एम विरतिनी अपेहार्यें सात जे
दें जाणवा. दर्शनापेहार्यें चहुदर्शनीय, अचहुदर्शनीय, अवधिदर्शनीय अने के
वलदर्शनीय, एम चार जेदें जाणवा. लेश्यापेहार्यें कल्ल, नील, कापोत, तेज, पद्म
ने लेश्यावंत, ए ष जेदें जाणवा. नव्य एटले मुक्तिगमन योग्यायोग्यनी अ
पेहार्यें द्विविध जीव, नव्य अने अनव्य. ए बे जेदें जाणवा. सम्यक्दृष्टिश्रद्धान

गुणनी अपेक्षायें मिथ्यात्वी, सास्वादनीय, मिश्र, ह्यायोपरामिक, औपशमिक, अने ह्यायिक. एम ठ चेदें जाणवा. मनोज्ञाननी अपेक्षायें सन्नित्वा जीव, तेशी विपरीत ते असन्नित्वा जीव, एम बे चेदें जीव जाणवा. आहारनी अपेक्षा यें आहारक अने अनाहारक, एम बे चेदें सर्व जीव जाणवा. ए रीतें मार्गणाना मूल जेद चौद, अने उत्तर जेद बाशठ जाणवा ॥ १ ॥

जिए सुर विठवा हारड, देवाउ अ निरय सुहुम विगल
तिगं ॥ एगिंदि थावर यव, नपु मिठं हुंम ठेवठं ॥ ३ ॥

अर्थ—(जिए के०) जिननाम, (सुर के०) सुरदिक, (विठव के०) वैक्रिय दिक, (आहार के०) आहारकदिक, (ड के०) ए त्रणदिक, एवं सात प्रकृति यड. (देवाउअ के०) देवायु (निरय के०) नरकत्रिक, (सुहुम के०) सूदमत्रिक, (विगल के०) विकलत्रिक, (तिगं के०) ए त्रण त्रिक जाणवां. (एगिंदि के०) एकेंडियजाति, (थावर के०) स्थावरनामकर्म, (आयव के०) आतप नामकर्म, (नपु के०) नपुंसकवेद, (मिठं के०) मिथ्यात्वमोहनीय, (हुंम के०) हुंमसंस्थान, (ठेवठं के०) ठेवठुं संघयण ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ ३ ॥

हवे ग्रंथ गौरव टालवा नणी कर्मप्रकृति न्यूनाधिक करवानिमित्त जेम व्या कर्णादिकमां वर्ण संख्या अदपाहुरें जाणवा निमित्त आद्यहर अंत्याहर साथें कहेतां प्रत्याहार संज्ञा करीठे. तेम अर्हीयां पण जे प्रकृति आगजे संख्यापद होय, ते प्रकृतिथी तेटली प्रकृति लेवी, एवी संज्ञा करेठे.

जेम जिननामथी आगली प्रकृति १ जिननाम, २ देवगति, ३ देवानुपूर्वी. ४ वैक्रियशरीर, ५ वैक्रियांगोपांग, ६ आहारकशरीर, ७ आहारकअंगोपांग, ८ देवा यु, ९ नरकगति, १० नरकानुपूर्वी, ११ नरकायु. ए जिनैकादश कहीयें. ए एकेंडिय अने विकलेंडियनें नवप्रत्ययें न बंधाय.

सूदमथीजेइ तेर प्रकृति कहेवी, ते सूदमत्रयोदशक, १ सूदमनाम. २ अपवां सनाम, ३ साधारणनाम, ४ वैडियजाति, ५ तेंडियजाति, ६ चउरिंडियजाति. ७ एकेंडियजाति, ८ स्थावरनाम, ९ आतपनाम, १० नपुंसकवेद, ११ मिथ्या त्वमोहनीय, १२ हुंमसंस्थान, १३ ठेवठुं संघयण. ए सूदमत्रयोदशक ए मिथ्या त्वप्रत्ययिक मिथ्यात्वं बंधाय.

तथा सुगदिक, वैक्रियदिक. आहारकदिक. सुरायु. एवं सात. नरकत्रिक. सूदम

त्रिक, विकलजातित्रिक, एवं शोल. एकेंद्रियजाति, स्थावरनाम, आतपनाम, ए उगणीश प्रकृतिनुं नाम सुरएकोनविंशतिक कहीयं.

१ नपुंसक, २ मिष्यात्व, ३ हुंमसंस्थान, ४ त्रेवहुं संघयण. ए नपुंसकचतुष्क कहीयें. ए रीतें ज्यां ज्यां जेटली प्रकृतिनुं काम होय, त्यां ते ते प्रकृति थुर देड तेटली तेटली संख्या जोडीयें, ते संज्ञा होय. ए गायामां चोवीश प्रकृति कही, ते मध्ये एक मिष्यात्व, बीजी नपुंसकवेद, ए वे प्रकृति मोहनीयनी. अने देवायु, नर कायु, ए बे आयुनी. शेष वीश प्रकृति, नामकर्मनीत्रे ॥ ३ ॥

अण मजागिइ संघयण, कुखगइ निअ इठि इहग श्रीणतिगं ॥

उज्जोअ तिरिडुगं तिरि, नराउ नर उरल डुग रिसहं ॥ ४ ॥

अर्थ— पूर्वोक्त चोवीश अने (अण के०) अनंतानुबंधीकषाय चार, (म जागिइ के०) मध्याकृति एटले मध्यसंस्थान चार. (संघयण के०) मध्यसंघयण चार, एवं ढत्रीश. (कुखगइ के०) अशुनखगति, (निअ के०) नीचैर्गोत्र, (इठि के०) स्त्रीवेद, एवं उगणचालीश. (इहग के०) दौर्भाग्यत्रिक, (श्रीणति गं के०) श्रीणद्भित्रिक, एवं पीस्तालीश. (उज्जोअ के०) उद्योतनाम, (तिरि डुगं के०) तिर्यंचदिक, (तिरि के०) तिर्यंचायु. (नराउ के०) मनुष्यायु, (नर के०) मनुष्यदिक, (उरलडुग के०) औदारिकदिक, (रिसहं के०) वज्ररुषननाराचसंघयण. एवं पंचावन्न प्रकृति अइ ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ ४ ॥

अनंतानुबंधीनी चोकडी अने मध्य एटले पहेला अने ठेहला ए वे विना वचला आकृति कहेतां आकार विशेष एटले संस्थान चार. तेमज वचलां संघयण चार, एवं बार प्रकृति अइ. कु एटले अशुन खगति, एटले हिंमवानी गति जेथकी अशुन होय, ते नामप्रकृति, नीचैर्गोत्र, स्त्रीवेदनोकषाय मोहनीय, दौर्भाग्य, दुःस्वर, अनादेय, ए दौर्भाग्यत्रिक. एवं अठार प्रकृति अइ. श्रीणद्भि, निडानिडा ने प्रचलाप्रचला, ए श्रीणद्भित्रिक, उद्योतनामकर्म, तिर्यंचगति, तिर्यंचानुपूर्वी, ए तिर्यंचदिक, एवं चोवीश प्रकृति अनंतानुबंधीयाने उदयें बंधाय, ते नणी मिश्रादिक गुणताणे न बंधाय. ए अनंतानुबंधी चतुर्विंशतिक कहेवाय. ते मध्ये तिर्यंचायु अने मनुष्यायु, ए बे प्रकृति सहित करतां अनंतानुबंध्यादिक षड्विंशतिक कहीयें. तथा मनुष्यगति, मनुष्यानुपूर्वी एवं अठावीश. ने औदारिकशरीर, औदारिकअंगोपांग, ए औदारिकदिक, अने वज्ररुषननाराचसंघयण, एम ए बीजी गायामध्ये अनंतानुबंध्या

दिक एकत्रीश प्रकृति कही. तथां पूर्वली गाथामां चोवीश प्रकृति कही, ए बेहु मली पंचावन्न प्रकृति कही, तेमां दर्शनावरणीयनी त्रण, मोहनीयनी सात, आशुनी चार, गोत्रनी एक, शेष नायकर्मनी चालीश प्रकृति कही, एम संज्ञासंग्रहगाथा वे कही ॥४॥

हवे प्रथम गतिमार्गणामध्ये नरकगतिने विषे बंधस्वामित्वपणुं विचारे ठे.

सुरइगुण वीस वज्जं, इगसउ उहेण बंधहिं निरया ॥

तिउविणा मिच्छि सयं, सासणि नपु चउविणा नुइ ॥ ५ ॥

अर्थ—(सुरइगुणवीसव के०) सुरादिक उगणीश प्रकृति, एकशो वीशमांहे थी वीथें, तेवारें (इगसउ के०) एकशोने एक प्रकृति, (उहेण के०) उधें एटले सामान्यपणे (बंधहिंनिरया के०) नरकगतिना जीव बांधे. अने (तिउ विणामिच्छिसयं के०) तीर्थकरनामकर्म विना तेह मिथ्यात्व गुणठाणे शो प्रकृति बांधे अने (सासणि के०) सास्वादनगुणठाणे (नपुचउविणा के०) नपुंसकादिक चतुष्क विना (नुइ के०) ननुं प्रकृति बांधे ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ ५ ॥

१ सुरादिकादिक उगणीश प्रकृतिमध्ये सुरादिक, वैक्रियदिक, देवाशु, नरकगति, नरकानुपूर्वी, नरकाशु, ए आठ प्रकृतिनो बंध, नारकीने न होय, जेमाटे ए आठ प्रकृति देवता अने नारकी प्रायोग्यत्वेठे अने नारकीतो मरीने फरी देवगति तथा नरकगतिमांहे उपजे नहीं, तेथी ए आठ प्रकृति न बांधे.

तथा सूह्यनाम, अपर्याप्तनाम अने साधारणनाम, ए त्रण प्रकृति पण न बांधे, केमके सूह्यम एकेंद्रियमध्ये तथा अपर्याप्तातिर्येच अने मनुष्यमध्ये तथा साधारण वनस्पतिमध्ये पण नारकी अवतरे नहीं. एवं अगीआर प्रकृति थइ. तथा एकेंद्रियजाति, स्थावरनाम, आतपनाम, ए त्रण प्रकृति एकेंद्रिय प्रायोग्यठे, तथा विकलजातित्रिक, ते विकलेंद्रिय प्रायोग्यठे. ते पण नारकीने एकेंद्रिय तथा विकलेंद्रियमांहे अवतरवुं नथी, तेमाटे ए ठ प्रकृति पण नारकी न बांधे तथा आहारकदिक पण चारित्रने अनावें न बांधे. ए रीतें नरकगतिना जीव, नव प्रत्ययें ए उगणीश प्रकृति न बांधे, तेमाटे ए उगणीश वर्जीने शेष ज्ञानावरणीय पांच, दर्शनावरणीय नव, वेदनीय वे, मोहनीय ठवीश, आशुनीवे. नायनी पचाश, गोत्रनी वे. अंत रायनी पांच, ए रीतें एकशोने एक प्रकृतिनो बंध. (उधे के०) सामान्यें जाय. एटले अमुक नरकमां तथा अमुक गुणठाणे इत्यादिक विशेषपणुं कया विना बांधे नारे नरकगतिमां कर्मप्रकृतिनो बंध होय, ते कह्यो.

हवे गुणठाणादिक विशेषापेक्षायें नरकगतिमांहे बंधस्वामित्व कहेने. ते पण

शोने एक प्रकृतिमध्ये पण तीर्थकरनामकर्म, मिथ्यात्वगुणगणो न बांधे. जे माटे तीर्थकरनामकर्म, सम्यक्त्व विना न बांधाय. अने मिथ्यात्व गुणगणो सम्यक्त्व नथी तेमाटे जिननाम पण न बांधे. शेष एकशो प्रकृतिज बांधे.

त्यां नपुंसकादिक चार प्रकृतिनो विभेद होय जे जणी नरकत्रिक, जातिचतुष्क, आवरचतुष्क, हुंमसंस्थान, आतपनाम, ठेवहुं संघयण, नपुंसकवेद, मिथ्यात्वमोहनीय, ए शोल प्रकृति मिथ्यात्वप्रत्यधिकीने ते मांहे नरकत्रिक, सूक्तमत्रिक, विकलत्रिक, एकेंद्रियजाति, स्थावरनाम, आतपनाम. ए चार प्रकृतिनो तो नारकीने नवप्रत्यये अबंधते, तेथी ते अहीच्यां लीधी नथी. शेष नपुंसकवेद, मिथ्यात्वमोहनीय, हुंमसंस्थान अने ठेवहुं संघयण. ए चार प्रकृति मिथ्यात्वशी बांधाय अने सास्वादनगुणगणो मिथ्यात्व नथी, पण अविरतिने. तेथी पूर्वाक्त शो प्रकृति मांहेथी ए चार प्रकृति टालीये, ते वारें ठनुं प्रकृतिनो बंध नरकगतिमांहे सास्वादनगुणगणो होय ॥ ५ ॥

त्यां सास्वादनगुणगणो मिथ्यात्व अविरति प्रत्यधिकी पच्चीश प्रकृतिनो बंध विभेद आय, ते आगळे गुणगणो न बांधाय. ते कहेते.

विणु अण षवीस मीसे, बिसयरि सम्मंमि जिण नराउ जुआ ॥

इअ रयणाइसु जंगो, पंकाइसु तिठयर हीणो ॥ ६ ॥

अर्थ—(विणुअणषवीस के०) अनंतानुबंध्यादिक षवीश प्रकृति विना, (मीसे के०) मिश्रगुणगणो शेष सीत्तेर प्रकृति बांधे, ते(जिण के०) जिननाम अने (नराउ के०) मनुष्यायुएं करी, (जुआ के०) युक्त करतां (बिसयरि के०) बहोतेर प्रकृति (सम्मंमि के०) अविरतिसम्यक्कृष्टिगुणगणो बांधे. (इअरयणाइसुजंगो के०) एम रत्नप्रजादिक त्रण नरकें उघेथी चार गुणगणा सुधी एहिज नांगो जाणवो, अने (पंकाइसु के०) पंकप्रजादिक त्रण नरकष्टयवीये (तिठयरहीणो के०) तीर्थकरनामकर्मनो बंध न लाचे, तेथी ते प्रकृति हीन करीये ॥ इत्यह्यरार्थः॥६॥

अनंतानुबंधिया कषाय चार, मध्यसंस्थान चार, मध्यसंघयण चार, कुखगति, निचैर्गोत्र, स्त्रीवेद, दौर्जाग्य, दुःस्वर, अनादेय, धीणदीत्रिक, उद्योतनाम, तीर्थचत्रिक, ए पच्चीश प्रकृति अनंतानुबंधियाने उदये बंधाय, ते अनंतानुबंधिया मिश्रगुणगणो नथी ते माटे ए पच्चीशना बंधनो अंत, बीजे गुणगणो होय. अने मिश्रगुणगणो वर्ततो जीव कोइ आयुबंध न करे तेथी अहीं मनुष्यायुनो बंध पण न थाय. ए रीतें ठनुं प्रकृतिमांहेथी ए षवीश प्रकृति विना मिश्रगुणगणो

सीत्तेर प्रकृतिनो बंध नारकीने जाणवो. तथा नारकी अविरतिसम्यक्दृष्टि चोथे गुणगणे वर्त्ततो कोइ ए सम्यक्त्व गुणे करी जिननाम कर्म पण अहींआं बांधे तथा सम्यक्दृष्टि नारकी, कोइएक मनुष्यायु पण बांधे. तेथी ते सीत्तेर प्रकृतिमां हे ए वे प्रकृति नेजीयें, तेवारें बहोंतेर प्रकृति चोथे गुणगणे बांधे, एम नारकीने प्रथमना गुणगणां चार होय, जे जणी देवता तथा नारकीने जवप्रत्ययें विरतिपणुं न होय तेथी ए आगला दश गुणगणे न होय. एम नरकगतिने विषे उं घें तथा गुणस्थानकविशेषें प्रकृतिबंधस्वामित्व विजाग कही, हवे रत्नप्रजादिक पृथि वीजेदें करी निन्न नारकी विशेषने उंघें तथा मिथ्यात्वादिक गुणस्थानकविशेषें प्रकृतिबंधस्वामित्व विजाग कहेले.

ए रीतें एटले नरकगतिमध्ये उंघें एटले सामान्यपणे तथा मिथ्यात्वादिक गुणस्थानविशेषें जेहवुं पूर्वे बंधस्वामित्व कथुं, तेहवुंज धम्मानामे रत्नप्रजागोत्रें प्रथम नरकपृथ्वी, बीजी वंशानामें शर्करप्रजागोत्रें, त्रीजी शैलानामें वालुकप्रजागोत्रें, ए त्रण नरक पृथ्वीना नारकीने उंघें एकशो ने वीश प्रकृतिमांहेथी सुर एकोनविंशतिक विना शेष एकशोने एक प्रकृतिनो बंध होय. तेमांथी जिननामहीन शो प्रकृतिनो बंध मिथ्यात्वगुणगणे होय ते वली नपुंसकादिक चतुष्कविना ठहुं प्रकृतिनो बंध, सास्वादनगुणगणे होय. ते मध्ये अनंतानुबंध्यादिक ठवीश प्रकृति हीन करीयें, तेवारें सीत्तेर प्रकृतिनो बंध मिश्रगुणगणे होय. ते सीत्तेरने जिनना म, मनुष्यायु सहित करतां बहोंतेर प्रकृतिनो बंध चोथे गुणगणे पहेली, बीजी तथा त्रीजी, नरकना नारकी बांधे.

तथा अंजनानामें पंकप्रजागोत्रें चोथी नरकपृथिवी, रिष्टानामें धूमप्रजागोत्रें. पां चमी नरकपृथिवी, मघानामें तमप्रजागोत्रें. ठही नरकपृथिवी, ए त्रण नरकना नारकीने तीर्थकरनामकर्मनो बंध न होय. जेमाटे ए त्रण नरकपृथिवीथी आव्यो जी व, तीर्थकरपदवी न पामे. केमके शास्त्रमां कहुंठे के प्रथम नरकनो आव्यो च ऋवर्त्ति थाय, बीजीनो आव्यो वासुदेव थाय, त्रीजी सुधीनो आव्यो तीर्थकर थाय, चोथी सुधीनो आव्यो केवली थाय, पांचमी सुधीनो आव्यो यति थाय. ठही सुधीनो आव्यो देशविरति थाय, सातमी सुधीनो आव्यो मत्सादिक सम्यक्त्व पामे. पण देशविरतिपणुं न पामे, तेमाटें पंकप्रजादिकथी आव्यो तीर्थकर न होय. तेजणी ना मान्यें ए नरकगतिना जीवनो बंध जिननामकर्मथी हीन कीजें. तेथी पंकप्रजादि त्रण नरकें एकोतेर प्रकृतिनो बंध. सम्यक्त्वगुणगणे जाजे ॥ ६ ॥

ए उ पृथिवीनुं बंधस्वामित्वपणुं विचारी, हवे सातमीनुं बंधस्वामित्वपणुं विचारेते.

अ जिण मणु आउ उहे, सत्तमिए नरङ्गुअ विणु मिठे ॥

इग नवई सासाणे, तिरिआउ नपुंस चउवऊं ॥ ७ ॥

अर्थ—(अजिणमणुआउ के०) जिननाम तथा मनुष्यायु एवे प्रकृतियें हीन (उहे के०) उरें नवाणुं प्रकृति (सत्तमिए के०) सातमी नरकें बंधाय. अने (नरङ्गुअविणु के०) मनुष्यदिक अने उच्चैर्गोत्र, ए त्रण प्रकृति विना (मिठे के०) मिथ्यात्वगुणगणे ठहुं प्रकृति बंधाय. अने (तिरिआउ के०) तिर्यचायु तथा (नपुंसचउव के०) नपुंसकादिक चार प्रकृति वळ्ळीने (इगनवईसासाणे के०) ए काणुं प्रकृति सास्वादनगुणगणे बंधाय ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ ७ ॥

जिननामकर्म तथा मनुष्यायु ए वे प्रकृति तथाविध विद्युत्ताने अजावें माघव तीनामें तमतमप्रजागोत्रें जे सातमी नरकपृथिवीठे, तेना नारकीने न बंधाय, तेथी सामान्यनारकौघ एकशो एक प्रकृतिरूप बंधमांहेथी ए वे प्रकृति हीन करीयें. जे जणी सातमीनो आव्यो कोइ मनुष्य, न थाय. ते वारें तीर्यकर पण न थाय ते थी तत्प्रायोग्य मनुष्यना जवने योग्य ए वे प्रकृति पण न बंधाय. शेष नवाणुं प्रकृति उरें बंधाय, अने जेवारें ते नरकने विपे गुणस्थानकविशेषें बंध विचारीयें, तेवारें सातमी नरकना मिथ्यात्वी, नारकी, एक मनुष्यगति, मनुष्यानुपूर्वी, उच्चैर्गोत्र, ए त्रण प्रकृति न बांधे. जे जणी सातमी नरकना नारकीने उत्कृष्ट पुण्यप्रकृति एहि जठे तेतो उत्कृष्टविद्युत्ताने बंधाय अने उत्कृष्ट विद्युत्ताने बंधायस्थान क तो तेने चोशुं गुणगणुंठे, तेथी ए त्रण प्रकृति तिहां बांधे पण मिथ्यात्वगुण गणे न बंधाय. तेथी नवाणुंमांहेथी ए त्रण प्रकृति हीन करीयें, तेवारें शेष ठहुं प्रकृति मिथ्यात्वगुणगणे बंधाय.

ते ठहुं प्रकृतिमांहेली ज्ञानावरणीय पांच, दर्शनावरणीय नव, वेदनीय बे, मोहनी य चोवीश, नामनी पीस्तालीश, गोत्रनी एक, अने अंतरायनी पांच, ए एकाणुं प्रकृति, सास्वादनगुणगणे सातमी पृथिवीना नारकी बांधे. शेष पांच प्रकृति न बांधे. केम के, ए गुण एो रह्या थका मिथ्यात्वोदय विना आयु न बांधे, माटे तिर्यगायुनो बंध सास्वादनं न होय तथा नपुंसकवेद, मिथ्यात्वमोहनीय, हुंससंस्थान अने ठेवहुं सघयण. ए चार प्रकृति मिथ्यात्वोदयीठे. ते जणी ते इहां न बांधे तेथी ए पांच प्रकृति, उमांहेथी काढीयें, तेवारें शेष एकाणुं प्रकृति बांधे ॥ ७ ॥

ए ौ बंधस्वामित्वं कं १ २ प्रजा, शर्करप्रजा, वालुकप्रजा, नारके
ष्वपि पं ना, धू प्रजा, :प्रजा, नार ाणां लवे तथा चतुर्थे गुणस्थ
: के ि नहीनयं म् ॥

नरकगतौघरत्न नादिकत्रय पं प्रजादि यजि नहीन.	बंधप्रकृतयः	अंधप्रकृतयः	बंधविच्छेदप्रकृतयः	ज्ञानावरणीय.	दर्शनावरणीय.	वेदनीयप्रकृतयः	मोहनीय प्रकृतयः	आयुप्रकृतयः	नामप्रकृतयः	गोत्रप्रकृतयः	अंतरायप्रकृतयः	मूलप्रकृतयः
अविरतें	७३	३८	०	५	६	३	१९	१	३३	१	५	७५८
मिश्रें.	७०	५०	०	५	६	३	१९	०	३३	१	५	७
सास्वादनें	९६	३४	३६	५	९	३	३४	३	४७	३	५	७५८
मिथ्यात्वे.	१००	३०	४	५	९	३	३६	३	४९	३	५	७५८
उर्वे.	३०३	३०	०	५	९	३	३६	३	५०	३	५	७५८

तमतमायां.	बंधप्रकृतयः	अबंधप्रकृतयः	बंधविच्छेदप्रकृतयः	ज्ञानावरणीय. १	दर्शनावरणीय. ३	वेदनीय. ३	मोहनीय. ४	आयुर्कर्म. ५	नामकर्म. ६	गोत्रकर्म. ७	अंतराय. ८
अविरतें.	७०	५०	०	५	६	३	१९	०	३३	१	५
मिश्रें	७०	५०	०	५	६	३	१९	०	३३	१	५
सास्वादनें.	९६	३९	३४	५	९	३	३४	०	४७	३	५
मिथ्यात्वे.	९६	३४	५	५	९	३	३६	१	४७	३	५
उर्वे.	९९	३१	५	५	९	०	३६	१	४९	३	५

अण च वीस विरहिञ्चा, सनर डुगुञ्चाय सयरि मीसडुगे ॥
सतरसन उहि मिठे, पज तिरिञ्चा विणु जिणाहारं ॥ ७ ॥

अर्थ—(अणचउवीस के०) अनंतानुबंध्यादिकथी तिरिडुग लगे चोवीश प्रकृति,
(विरहिञ्चा के०) विरहित करीये, अने (नरडुगुञ्चाय के०) मनुष्यदिक तथा उ
ञ्चैर्गोत्र, ए त्रण प्रकृतिये (स के०) सहित करीये, तेवारें (सयरि के०) सीत्तेर
प्रकृतिनो बंध, (मीसडुगे के०) मिश्र अने अविरति, ए वे गुणगणे होय अने
(पजतिरिञ्चा के०) पर्यासा पंचेंद्रियतिर्येच ने (विणुजिणाहारं के०) तीर्थकर
नामकर्म अने आहारकदिक विना (सतरसनउहिमिठे के०) एकशो सत्तर प्रकृ
तिनो बंध उधें सामान्यें मिष्यात्वगुणगणे होय ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ ७ ॥

अनंतानुबंधीया कषाय चार, मध्यसंस्थान चार, मध्यसंघयण चार, कुखगति, नी
चैर्गोत्र, स्त्रीवेद, दौर्भाग्यत्रिक, थीण-हीत्रिक, उद्योतनाम, तिर्येचगति, तिर्येगानुपूर्वी,
ए चोवीश प्रकृति अनंतानुबंधीना उदय विना न बंधाय, तेथी ते कषायोदय ही
न ठे, माटे मिश्र अने अविरतिगुणगणे पूर्वोक्त एकाणुमांहेथी चोवीश हीन करीये,
तेवारें शेष शडशठ प्रकृति रहे, तेमांहे मनुष्यगति, मनुष्यानुपूर्वी, अने उञ्चैर्गोत्र. ए
त्रण प्रकृति एउने अतिविद्यु-इ अर्धवसायें बंधाय, जे जणी ए थकी अधिक पु
स्यप्रकृतिबंध सातमी पृथिवीना नारकीने नथी, तेथी अर्हीयां विद्यु-इअर्धवसायें
ए त्रण प्रकृति बंधाय, तेणे सहित करतां ज्ञानावरणीय पांच, दर्शनावरणीय ठ, वे
दनीय बे, मोहनीय उगणीश, नामनी बत्रीश, गोत्रनी एक अने अंतरायनी पांच,
एम सीत्तेर प्रकृतिनो बंध त्रीजे, चोथे, गुणगणे जाणवो.

एम नरकगतिमध्ये उधें एटले सामान्यें तथा विशेषें बंधस्वामित्व कही, हवे
तिर्येचने उधें तथा विशेषें बंधस्वामित्व कहेठे.

१ एकशो वीश प्रकृतिमांहेथी त्रण प्रकृतिनो बंध, तिर्येचगतिमध्ये न लाजे, तेथी
तिर्येच विशेष पर्यासा लब्धियें करीने पंचेंद्रिय तिर्येचने उधें तथा मिष्यात्वगुणस्था
नकविशेषें एकशोने सत्तर प्रकृतिनो बंध होय, अने नामकर्मनी त्रण प्रकृति न बंधा
य, जे जणी तिर्येचने नवप्रत्ययें तीर्थकरनामकर्म सत्तायें पण न होय, तो बंधें केम
होय ? तथा आहारकशरीर, आहारकअंगोपांग, ए बे कर्मप्रकृति विशिष्टचारित्र
विना न बंधाय. ने तिर्येचने तो सर्वविरति न होय, तेथी ए त्रण नामकर्मनी प्र
कृति लब्धिपर्यासा तिर्येच न बांधे, शेष एकशोने सत्तर बांधे ॥ ७ ॥

ते हवे मिथ्यात्वं शोल प्रकृतिनो बंधविज्ञेद करे, ते कहेवे.

विणु निरय सोल सासणि, सुरा अण एग तीस विणु मी
से ॥ ससुरा सयरि सम्मे, बीअ कसाए विणा देसे ॥ ए ॥

अर्थ—(विणुनिरयसोल के०) नरकत्रिकादिक शोल प्रकृति विना (सासणि के०) सास्वादनगुणगणे एकशोने एक प्रकृति बांधे, (सुराउ के०) देवायु अने (अणएगतीस के०) अनंतानुबंध्यादिक एकत्रीश प्रकृति. एवं बत्रीश प्रकृति (विणु के०) विना (मीसे के०) मिश्रगुणगणे उंगणोतेर प्रकृति बांधे, तेने (ससुरा उ के०) देवायुयें सहित करतां (सयरि के०) सीत्तेर प्रकृति (सम्मे के०) अविर तिसम्यक्दृष्टिगुणगणे बांधे. तथा (बीअकसाएविणा के०) बीजा अप्रत्याख्यानावरण चार कपाय विना (देसे के०) देशविरतिगुणगणे ठाशठ प्रकृति बांधे ॥ ए ॥

तेवारें सास्वादनगुणगणे नरकत्रिक, चार जाति, यावरचतुष्क, हुंमसंस्थान, ठेवहुं संघयण, आतपनाम, ए चौद प्रकृतिमांहे तेर नामकर्मनी अने एक नरका युनी तथा मिथ्यात्व अने नपुंसक, ए वे मोहनीयनी. एवं शोल प्रकृतिनो बंध मिथ्यात्वने उदयें करी होय, ते मिथ्यात्वनो उदय अहींआं नथी ते माटे ए शोल प्रकृति विना शेष एकशोने एक प्रकृति लब्धिपर्याप्ता पंचेंडिय, तिर्यंच, बीजे सास्वादनगुणगणे बांधे.

ते एकशोने एक प्रकृतिमांहेथी सुरायु अने अनंतानुबंध्यादिक एकत्रीश. एवं बत्रीश प्रकृति विना शेष ज्ञानावरणीय पांच, दर्शनावरणीय ठ, वेदनीय वे. मोहनीय उंगणीश, नामनी एकत्रीश, गोत्रनी एक, अंतरायनी पांच, एवं उंगणो तेर प्रकृति मिश्रगुणगणे लब्धिपर्याप्ता पंचेंडिय तिर्यंच बांधे. केमके त्यां मिश्रगुणगणे आयुबंध न होय, ते माटे सुरायुनो अबंध कह्यो अने अनंतानुबंधीआ चार. मध्यसंस्थान चार, मध्यसंघयण चार, कुखगति. नीचैर्गोत्र. स्त्रीवेद. दौर्भाग्यत्रिक, श्रीणक्षीत्रिक, उद्योतनाम, तिर्यंचत्रिक, ए पच्चीश प्रकृति अनंतानुबंधीयानो उदय अहींआं नथी, ते माटे न बंधाय. अने नरत्रिक. आदारिकदिक अने प्रथम संघयण. एवं ठ प्रकृति मनुष्यप्रायोग्य देवता अने नारकी जेहवी विशुद्धियें बांध, तेवी विशुद्धियें तिर्यंच अने मनुष्यने देवप्रायोग्य बंधाय तेथी ए ठ प्रकृति न बंधाय. हवे ए उंगणोतेर प्रकृतिमांहे वली चोथे गुणगणे आयु बंधाय तेथी

इ रा बंध ज्ञेयतां सत्तिर प्रकृतिनो बंध, अविरतिसम्यक्दृष्टिगुणगणो लब्धिपर्याप्ता पंचेडिय तिर्यच बांधे.

ए सत्तिर प्रकृतिमांहे मोहनीयनी प्रकृति जे अप्रत्याख्यानावरणकषाय चार. ते नो बंध विच्छेद होय, जेमाटे ए कषाय तो पोतानो उदय ज्यां सुधी ठतो होय त्यां सुधी बंधाय ने प्रत्याख्यानावरणकषायनो उदय, देशविरतिगुणगणो रसस्था न प्रत्याख्यानीया चार कषायनां दल, प्रत्याख्यानीया कषाय चार, लेश जीत्यां माटे तेषीं न बंधाय, तेषीं सत्तिरमांहेषीं चार काढतां शेष ठाशठ प्रकृति देशविरति पांचमे गुणो लब्धिपर्याप्ता पंचेडिय गर्भज तिर्यच बांधे. आगलां गुणगणां नवप्रत्यये तिर्यचने न होय, तेषीं तेनुं बंधस्वामित्व न कसुं ॥ ए ॥

गर्भजसंज्ञिपर्याप्ता पंचेडिय तिर्यचगति बंधयंत्रकम् ॥

तिर्यचगतौ बंध स्वामित्व.	बंधप्रकृतयः	अबंधप्रकृतयः	विच्छेदप्रकृतयः	ज्ञानावरणीय. १	दर्शनावरणीय. २	वेदनीय. ३	मोहनीय. ४	आयुर्कर्म. ५	नासकर्म. ६	गोत्रकर्म. ७	अंतरायप्रकृतयः	मूलप्रकृतयः
उर्वे.	११७	३	०	५	९	३	३६	४	६४	२	५	७५७
मिथ्यात्व.	११७	३	१६	५	९	३	३६	४	६४	२	५	७५७
सास्वादने.	१०१	१९	३३	५	९	३	३४	३	५१	२	५	७५७
मिश्रं.	६९	५१	०	५	६	३	१९	०	३१	१	५	७
अविरते.	७०	५०	४	५	६	३	१९	१	३१	१	५	७५७
देशविरते	६६	५४	०	५	६	३	१५	१	३१	१	५	७५७

ए तिर्थे ध्ये । न्ये या विशेषे धस्वामित्व ही, हवे नुष्य ध्ये हेठे.

इअ च गुणेषु वि नरा, परमजया सजिण उहु देसाइ ॥

जिण इ रस हीणं, नव सय अपजत्त तिरिअ नरा ॥ १० ॥

र्थे-(५ उ एषुवि के०) एमज चार गुणगणाने विषे तिर्थेचनी पेरें (नरा के०) ष्यने पण एमज हेवुं. (पर जयासजिण के०) पण एटलुं विशेष जे विरतिसम्यक्त्व गुणगणे जिनना सहित ए गेतेर प्रकृति बांधे. (उ देसाइ के०) देशविरति प्र ख गुणगणे उध एटले मस्तवो नी परें कहे वुं अने (जिणइ र हीणं के०) जिनएकादशकें हीन एटले जिनादिकथी नरक त्रि लगे अगी र प्रकृति हीन कीधे, (नवसय के०) ए शो ने नव प्रकृतिनो बंध, (अ प त्तिरि नरा के०) अपर्या । पंचेंडिय तिर्थेच तथा नुष्य बांधे ॥ इत्यह्वरार्थः ॥

इ ए पर्यासा ग तिर्थेचनी पेरें गर्जज मनुष्यने पण मिथ्यात्वादिक प्रथम नां चार गुणगणाने विषे प्रकृतिनो बंध जाणवो. तेथी उर्वे मनुष्यने एकशो वीश प्रकृतिनो बंध हेवो. जे ाटे आहारकदिक बंधहेतुविशिष्टचारित्र ठे ते तथा जिन ना बंधहेतु एने संनवे, तेथी उर्वे ए ए प्रकृति सहित गर्जजमनुष्यने उर्वे एक शोने वीश प्रकृतिनो बंध जाणवो, ते ध्ये जिननाम अने आहारकदिक, ए त्रण प्रकृति मिथ्यात्वे न बांधे, तेथी प्रथमगुणगणे एकशोने सत्तरनो बंध जाणवो, तेमध्ये नरकादिक शोल प्रकृति हीन रतां सास्वादनं (१०१) नो बंध तेमां थी सुरायु तथा अनंतानुबंध्यादिक एकत्रीश. एवं वत्रीश हीन करतां शेष (६९) नो मिश्रगुणगणे बंध. तेमध्ये सुरायु तथा जिननाम ए वे प्रकृति, चोथे गुणगणे मनुष्य बांधे, तेवारें उगणोतेर मांही वे मेलवतां (७१) प्रकृतिनो चोथे गुणगणे बंध. एटले बीजा कर्मग्रंथमां चोथे गुणगणे सत्योतेर प्रकृतिनो बंध कह्यो ठे, तेमां थी ठ प्रकृति हीन करीधें तेनां नाम कहेठे. मनुष्यत्रिक, ध्यौदारिक शरीर, ठहुं सं स्थान, अने ठहुं संघयण, ए ठ टालीधें, तेवारें एकोतेर प्रकृति रहे ते, अंहीअं चोथे गुणगणे मनुष्यने बंध कहेवी. तेमांथी बीजा कपायनी चोकडीनो बंध टाळे. तेवारें पांचमे (६७) नो बंध. तेथी उर्वे त्रीजे, चोथे अने पांचमे ए त्रण गुणग णे आगला तिर्थेचना नवनो बंध जिननाम सहित करीधें, एटलुं विशेषठे.

अने प्रमत्तादिकगुणगणे कर्मस्तवोक्त बंधठे, जे नणी मनुष्य विना बीजाने ए

गुणगणां न संजवे, तेषी तेनो बंधस्वामी मनुष्य ठे एटले प्रमत्तं त्रीजा कपायनी चोकडी हीन करतां (६३)नो बंध. तेमांशी शोक, अरति, अस्थिरदिक, अयश अने अशाता, ए ठ प्रकृति हीन करतां अने आहारदिक जेततां अप्रमत्तं उंगणशाठ नो बंध. तेमांशी सुरायु हीन करतां आठमाना प्रथमजागें (५८)नो बंध. तेमांशी निडा दिक हीन करतां आठमाना बीजायी मांतीने ठछा सुधीना पांच जागें (५६) नो बंध. सातमे जागे त्रसनवक, तथा औदारिकदिक विना शेष अंगोपांग ठक, एवं पंदर. तथा देवदिक, अगुरुलघुचतुष्क, वर्णचतुष्क, पंचेंद्रिय, गुनविहायोगति, प्रथमसंस्थान, निर्माण, जिननाम, एवं त्रीश प्रकृति हीन करतां (१६)नो बंध. तेमांशी हास्यचतुष्क हीन करतां नवमा गुणगणाना प्रथमजागें (११) नो बंध. पुरुषवेद हीन करतां बीजे जागे (११) नो बंध. संज्वलनक्रोध हीन करतां त्रीजे जागें (१०) नो बंध. संज्वलनमान हीन करतां चोथे जागें (१९) नो बंध. संज्वलनमाया हीन करतां पांचमे जागे (१८) नो बंध. संज्वलनो लोच हीन करतां दशमे गुणगणे (१७)नो बंध. तेमांशी ज्ञानावरणीय पांच, दर्शनावरणीय चार, नामनी एक, गोत्रनी एक अने अंतरायनी पांच, ए शोल प्रकृति हीन करतां अगीआरमा प्रमुख त्रण गुणगणे एक शातानो बंध जाणवो. अने अयोगी अबंधक ठे. एम उर्थे कर्मस्तवोक्त बंधप्रमत्तादिकगुणगणे मनुष्यने लेवो. जे जणी ए नव गुणगणां मनुष्य विना बीजानें न होय.

जिनादिक अगीआर प्रकृति एटले जिननाम, देवदिक, वैक्रियदिक, आहारदिक, देवायु अने नरकत्रिक, ए अगीआर प्रकृति एकशोने बीशमांशी हीन करीयें, तेवारें शेष एकशोने नव प्रकृतिनो बंध, उर्थे तथा मिथ्यात्वगुणगणें लब्धि अपर्याप्ता मनुष्य तथा तीर्थचने होय. एने बीजां तेर गुणगणां न संजवे. ए मिथ्यात्वज होय, ते जणी जिननाम तथा आहारदिक न बांधे. तथा ते मरीने देवगतिमां पण न जाय तेषी देवत्रिक तथा वैक्रियदिक न बांधे तथा नरकगतिमांहे पण न उपजे माटें नरकत्रिक पण न बांधे, तेषी ए अगीआर प्रकृति हीन कीजें, तेवारें एकशोने नव प्रकृतिनो बंध, उर्थे तथा मिथ्यात्वं होय, ए लब्धि अपर्याप्ता लेवा अने करण अपर्याप्ता तीर्थच तथा मनुष्यने अपर्याप्तावस्थायें पण देवदिकादिकनो बंध आतो कह्योळे तेषी ते न कहा, करणपर्याप्ता देव तथा मनुष्य तथा तीर्थकरनाम कर्म बांधे, ते लब्धिपर्याप्ता चोथे गुणगणे जाणवो ॥ १० ॥

एम मनुष्य तथा तिर्यचगतियें, उर्वें तथा गुणस्थानादिकविज्ञेपें बंधस्वामित्व कही, हवे देवगतिने विपे उर्वें तथा विज्ञेपें बंधस्वामित्व कहेते.

निरयव सुरा नवरं, उहे मिठे इगिंदि तिग सहिआ ॥

कप्पडुगे विअ एवं, जिणहीणो जोइ चवण वणे ॥ ११ ॥

अर्थ—(निरयवसुरा के०) नरक गतिना बंधनी परें देवतानो पण बंध जाण वो. परंतु (नवरं के०) एटलुं विज्ञेप जे (उहे के०) उर्वें एकशो चार प्रकृति अने (मिठे के०) मिथ्यात्वगुणठाणें एकशो ने त्रण प्रकृति ते (इगिंदितिगसहिआ के०) एकेंडियादिक त्रण प्रकृति सहित बांधे, एटले एकेंडियादिक त्रण प्रकृति नारकीथी अधिक बांधे. (कप्पडुगेविअएवं के०) वे देवलोकें पण सुरउधनी परें उर्वें एकशो चार, मिथ्यात्वे एकशो त्रण, सास्वादने ठनुं, मिश्रें सीत्तेर, अ विरतियें बहोतेर, अने (जिणहीणो के०) जिननाम विना जेप एकशो त्रण प्रकृति उर्वें (जोइ के०) ज्योतिपी तथा (चवण के०) चुवनपतिने अने (वणे के०) व्यंतर ए त्रणेने उर्वें एकशो त्रण, मिथ्यात्वे एकशो त्रण, सास्वादने ठनुं, मिश्रें सीत्तेर, अने अविरतियें एकोतेरनो बंध जाणवो ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ ११ ॥

४ जेम नरकगतिमध्ये बंधस्वामित्व कहुं, तेमज देवगतिमध्ये पण जाणवुं. के मके जेम नारकीने नरकगति तथा देवगतिमांहे उपजवुं नथी, तेम देवताने पण चवीने ए बे गतिमांहे उपजवुं नथी. तेथी तत्प्रायोग्य देवत्रिक, नरकत्रिक, वै क्रियदिक, ए आठ प्रकृति न बंधाय, अने विरति न होय, तेथी आहारकदिक न बंधाय. सूक्ष्म एकेंडियमध्ये तथा विकलेंडियमध्ये पण देवता न उपजे, तेथी सूक्ष्मत्रिक अने विकलत्रिक, ए ठ प्रकृति पण न बंधाय. एम विंशोत्तरशत प्रकृतिमांहेथी ए शोल प्रकृति टले, तेवारें एकशोने चार प्रकृति उर्वें बंधाय, तेमांथी मिथ्यात्व गुणठाणे जिननाम न बंधाय, तेथी ते हीन करीयें, तेवारें एकशो त्रण प्रकृतिनो बंध मिथ्यात्वे होय, तेणे नारकीने शुं विशेष ? जे नारकी एकेंडियमध्ये न जाय अने देवता सूक्ष्म एकेंडियमांहे न जाय पण बादर ए केंडियमांहे जाय तेथी बादर एकेंडिय प्रायोग्य एकेंडियजाति, स्थावरनाम, आतपनाम, ए त्रण प्रकृति नारकीथी देवता धिकी बांधे, तेथी उर्वें एकशो चार अने मिथ्यात्वे एकशो त्रण बंधाय. त्यां मिथ्यात्वप्रत्ययिकी एकेंडियजाति, थावर, आतप, नपुंसकवेद, मिथ्यात्वमोहनीय, हुंससंस्थान, ठेवहुं संघयण, ए सा

प्रकृतिनो बंधविभेद होय तेवारें, सास्वादनगुणगणो शेष ठुं प्रकृतिनो बंध होय, ते मांहेथी अनंतानुबंध्यादिक प्रत्यधिकी अनंतानुबंध्यादिक ठवीश प्रकृति विना शेष सीत्तिर प्रकृतिनो बंध त्रीजे मिश्रगुणगणो होय. तेमध्ये जिननाम अने नरायु, ए वे नेलीयें तेवारें चोथे गुणगणो बहोंतेर प्रकृतिनो बंध जाणवो. ए म देवताना उधबंध विशेषबंध सरखो सौधर्म अने ईशान, ए वे देवलोकना देवोनो पण बंध जाणवो. जे नणी ए देव, पृथिवी, अप् अने वनस्पति. ए एकेंडियमांहे पण अवतरे तेथी, एकेंडियादिक त्रिकनो पण बंध करे, तेथी तेमज जाणवुं.

हवे ते एकशोने चार प्रकृतिरूप देवताना उधें बंध ठे तेने जिननामथी हीन करीयें, तेवारें एकशो ने त्रण प्रकृतिनो बंध उधें तथा मिथ्यात्वे जे नणी अहींयां जिननाम ते कर्म पूर्वे काढ्युंठे तेथी अंही मिथ्यात्वगुणगणो हीन नथी करवुं. माटे ए चंड सूर्यादिक ज्योतिपी तथा सुवनपति अने व्यंतर ए त्रण निकायना देवता ने बंध प्रकृति उधें एकशो त्रण, अने मिथ्यात्वे पण एकशो त्रण, सास्वादने ठुं, मिश्रें सीत्तिर, अने चोथे गुणगणो नरायुनो बंध वधे, तेवारें एकोतेर प्रकृतिनो बंध थाय, अने ए त्रण निकायना देवतामांहेलो आव्यो तीर्थीकर न थाय. जे माटे ए हने जे अविज्ञानठे ते जीवने परजवे आवी न शके अने श्रीतीर्थीकर तो त्रण ज्ञानें सहित उपजे, तेथी ए देवोने जिननाम न बंधाय एटलुं विशेषठे. शेष पूर्ववत्॥१॥

॥ उधें तथा १ सौधर्म, २ ईशान, विहुं देवलोकें बंधस्वामित्वयंत्रकमिदम् ॥

देवगतौ.	बंधप्रकृतयः	अबंधप्रकृतयः	बंधविभेदप्रकृतयः	ज्ञानावरणीय.	दर्शनावरणीय.	वेदनीयप्रकृतयः	मोहनीय प्रकृतयः	आयुप्रकृतयः	नामप्रकृतयः	गोत्रप्रकृतयः	अंतरायप्रकृतयः	मूलप्रकृतयः
उधें.	१०४	१६	१	५	९	२	२६	२	५३	२	५	३६०
मिथ्यात्वे.	१०३	१७	७	५	९	२	२६	२	५२	२	५	३६०
सास्वादनं	९६	२४	२६	५	९	२	२४	२	४३	२	५	३६०
मिश्रं.	७०	५०	०	५	६	२	१९	०	३२	१	५	३
अविरतं	७२	४८	०	५	६	२	१९	१	३३	१	५	३६०

॥ ज्योतिषि, सुवनपति, वानमंतरव्यंतरेषु बंधस्वामित्वयंत्रकमिदम् ॥

ज्योतिषीसुवन पतिव्यंतरा दिकेषु.	बंधप्रकृतयः	अबंधप्रकृतयः	बंधविच्छेदप्रकृतयः	ज्ञानावराणीय. १	दर्शनावराणीय. २	वेदनीय. ३	मोहनीय. ४	आयुःकर्म. ५	नामकर्म. ६	गोत्रकर्म. ७	अंतराय. ८	मूलप्रकृतयः
उर्वे.	१०३	१७	०	५	९	२	२६	२	५२	२	५	७५८
मिथ्यात्वे.	१०३	१७	७	५	९	२	२६	२	५२	२	५	७५८
सास्वादने.	९६	२४	२६	५	९	२	२४	२	४७	२	५	७५८
मिश्रे	७०	५०	०	५	६	२	१९	०	३२	१	५	७
अविरते.	७१	४९	०	५	६	२	१९	१	३२	१	५	७५८

रयणुव सणं कुमारा, इ आणयाइ उज्जोअ चउरहिआ ॥ अप
ऊ तिरिअव नव सय, मिगिंदि पुढवि जल तरु विगले ॥१२॥

अर्थ—(रयणुव के०) रत्नप्रजानारकीनी पेरें (सणंकुमाराइ के०) सनत्कु
मारादिक देवलोकने विषे उर्वे एकशो एक, मिथ्यात्वे शो, सास्वादने ठुं, मिश्रे
सीत्तेर, अने अविरतियें बहोंतेरनो बंध जाणवो. (आणयाइ के०) आणता
दिक चार देवलोक तथा नव त्रैवेयकें (उज्जोअचउरहिआ के०) उद्योतादिक
चार प्रकृति रहित करीयें, तेवारें उर्वे सत्ताणुं, मिथ्यात्वे ठुं, सास्वादने बाणुं,
मिश्रे सीत्तेर अने अविरतियें बहोंतेरनो बंध होय तथा (अपऊत्तिरिअव के०) अप
याप्ता पंचेंडिय तिर्यचनी पेरें (नवसय के०) एकशोने नव प्रकृतिनो बंध (मिगिंदि
के०) एकेंडिय, (पुढवि के०) पृथ्वीकाय, (जल के०) अपूकाय, (तरु के०)
वनस्पतिकाय, (विगले के०) बे इंडियादिक, त्रण विकलेंडिय. एवं सातेने बंध होय.

रत्नप्रजापृथ्वीना नारकी जेटली प्रकृति, उर्वे तथा गुणस्थानकविज्ञोषे बांधे,
तेटली सनत्कुमार, माहेइ, ब्रह्म, लांतक, शुक्र, अने सहस्वार, ए ठ देवलोकना
देवता बांधे. जे जणी ए देवता पण चवीने एकेंडियमाहे न उपजे, तेथी एकेंडिय
जाति, आवरनाम अने आतप ए त्रणनो बंध उर्वे तथा मिथ्यात्वे न होय, तेवारें

एकशो ने ए उर्ध्वे बांधे तेने जिननाम हीन करीयें, तेवारें मिथ्यात्वे शो प्रकृति बांधे. तेमांथी नपुंसकादि चतुष हीन करतां सास्वादनं बन्धुं प्रकृति बांधे. तेमांहेथी अनंतानुबंध्यादिक ब्रवीश प्रकृति टले, तेवारें शेष सीत्तेर प्रकृति मिश्रगुणठाणे बांधे, तेने जिननाम तथा नरायु सहित करीयें, तेवारें बहोतेर प्रकृति, चोथे गुणठाणे बांधे. एना हेतु पूर्वनी परें लेवा. आणत, प्राणत, आरण अने अच्युत, ए चार देवलोक तथा जड, सुजड, सुजात, सौमनस्य, प्रियदर्शन, सुदर्शन, अमोघ, सुप्रतिबद्ध, अने यशोधर, ए नव त्रैवेय तथा पांच अनुत्तरविमान. एवं चौद स्थानकें तथा अठार स्थानकें उद्योतना तिर्यंचत्रिक, ए चार प्रकृति न बांधे जे नणी त्यांनो आवेलो जीव, मनुष्यज आय, पण तिर्यंच न आय, तेमाटे तत्प्रायोग्य ए चार प्रकृति न बंधाय तेमाटे मूलौघमांहेथी सुरदिकादिक उगणीश प्रकृति अने ए चार प्रकृति, एवं त्रैवीश प्रकृति टले, तेवारें शेष ज्ञानावरणीय पांच, दर्शनावरणीय नव, वेदनीय वे, मोहनीय ब्रवीश, आयुंनी एक, नामनी सडतालीश, गोत्रनी वे अने अंतरायनी पांच, एवं सत्ताणुं प्रकृतिनो बंध उर्ध्वे होय तेने जिननाम हीन करतां मिथ्यात्वे बन्धुं प्रकृतिनो बंध शेष पूर्वनी परें जाणवो. तथा अ उत्तरविमानवासी देवोनें एकज चोथुं गुणठाणुं होय, शेष गुणठाणां न होय तेथी तेने उर्ध्वे एटले सामान्ये तथा विशेषे बहोतेर प्रकृतिनोज बंध जाणवो. एम देवगतियें बंधस्वामित्व कहुं. अहीं सुधी गतिमार्गणाना चार चेदें बंध स्वामित्व कहुं.

हवे इंद्रियमार्गणायें तथा कायमार्गणायें बंधस्वामित्व कहेते. त्यां इंद्रियमार्गणामध्ये एकेंद्रिय. बेंद्रिय, तेंद्रिय, अने चौरिंद्रिय. ए चार मार्गणा अने कायमार्गणामध्ये पृथ्वी. अप् अने वनस्पतिकाय. ए त्रण मार्गणा ए बहु मली ना तद्वारें उधबंध लब्धिअपर्याप्ता. पंचेंद्रिय तिर्यंचनी परें एकशोने नव प्रकृतिनां बंध होय, कंमके ते जीवोने सम्यक्त्व चारित्र नथी तथा ते देवगति अने नरकगति मांहे न उपजे. तेथी जिननाम. सुरत्रिक. नरकत्रिक. वैक्रियदिक. आदारकदिक. ए अगीआर प्रकृति विना शेष एकशोने नव प्रकृति उर्ध्वे तथा मिथ्यात्वे बांधे. पण लब्धिअपर्याप्ता पंचेंद्रियतिर्यंचने एकज मिथ्यात्वगुणठाणुं होय. अने ए मातने तो मिथ्यात्व अने सास्वादन ए वे गुणठाणां संजवे. जे माटे ए मध्ये सम्यक्त्व दमनां जीव. अवतरे. ते कारणे अपर्याप्तावस्थायें सास्वादनपणुं संजवे. ए विशेषते ॥ १२ ॥

॥ आणतादिव ये तथा त्रैवेयकनवके बंधस्वामित्वयंत्रकमिदम् ॥

अविरते.	७३	४८	०	५	६	३	१९	१	३३	१	५	७९८
मिश्रे.	७०	५०	०	५	६	३	१९	०	३३	१	५	७
सास्वादने.	९३	३८	३१	५	९	३	३४	१	४४	३	५	७९८
मिथ्यात्वे.	९६	३४	४	५	९	३	३६	१	४६	३	५	७९८
वर्षे.	९७	३३	१	५	९	३	३६	१	४७	३	५	७९८
आणतादिव ष्टये तथा यकनवके.												
बंधप्रकृति.												
अबंधप्रकृति.												
विद्वेदप्रकृति.												
ज्ञानावरणीय.												
दर्शनावरणीय.												
वेदनीयकर्म.												
मोहनीयकर्म.												
आयुर्कर्म.												
नामकर्म.												
गोत्रकर्म.												
अंतरायकर्म.												
मूलप्रकृति.												

नवइ सासणि विणु सुहु, म तेर केइ पुण विंति च नवइ ॥
तिरिअ नराऊहि विणा, तणु पऊतिं न जंति जउ ॥ १३ ॥

अर्थ—(विणुसुहुमतेर के०) सूद्धादिक तेर प्रकृतिना बंध विना (नवइसासणि के०) बन्धु प्रकृति सास्वादन गुणगणे बांधे, (केइ के०) कोइ एक आचार्य (पुण के०) वली आवी रीते (विंति के०) कहेउ के, (तिरिअनराऊहिविणा के०) अपर्याप्ता तिर्थचतुंआयु अने मनुष्यायु, ए बे प्रकृति विना (चउनवइ के०) चोराणुं प्रकृति, सास्वादनं बांधे, जेमाटे (तणुप ति के०) शरीरपर्याप्ति (न जंतिजउ के०) सास्वादनपणे पूरी न करे तेमाटे ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ १३ ॥

नवनपति, व्यंतर, ने ज्योतिषी, एत्रण, सौधर्म, ईशान, ए बे वैमानिक, देवता मिथ्यात्वप्रत्यये एकेंद्रिय प्रायोग्य आयु बांधी, पठी वली अथ्यवसायवि अं सम्यक्त्वपामी मरणसमये सम्यक्त्व वमतो, पृथिवी, पू, वनस्पति, ए एकेंद्रियमांहे वतरे, तेने शरीरपर्याप्ति पूर्ण करीन होय तेथी पहेलां सास्वादन होय, तेने बन्धुं प्रकृतिनो बंध होय. जे जणी सू त्रिक, विकलजातित्रिक, एकेंद्रियजाति, आवर, आतप, नपुंसकवेद, मिथ्यात्वमोहनीय, असंस्थान. सेवार्त्तसंघयण, ए तेर प्रकृति

मिथ्यात्व विना बंधाय, तेथी अर्हीआं एकशोने नव मांहेथी तेर टालतां शेप ठुं प्रकृति सास्वादनै बंधाय. अर्हीआ कोइएक आचार्य श्रीचंडसूरि प्रमुख एकें डियादिक साते मार्गणा द्वारे ज्ञानावरणीय पांच, दर्शनावरणीय नव, वेदनीय वे, मोहनीय चोवीश, नामनी सडतालीश, गोत्रनी बे, अंतरायनी पांच. एवं चोराणुं प्रकृति बंधाय एवुं हेठे, जे नणी ए सात मार्गणाएं करणअपर्याप्तावस्थायेंज सास्वादन पणुं हुंते पण पर्याप्तावस्थायें सम्यक्त्व नथी, तो तेथी वसतां सास्वादनै जावपणे केम होय? तेणे ते सास्वादन गुणठाणे वर्त्ततां शरीरपर्याप्ति पूरी न करे, अने शरीरइंडिय पर्याप्ति पूरी खा विना रणअपर्याप्ता, परजवायु न बांधे तेथी सुरायु अने नरकायु, एबे प्रकृति जवप्रत्ययें नथी अने तिर्यगायु तथा मनुष्यायु ए वे पण करण अपर्याप्तान बांधे, तेथी आयु विना मूलप्रकृति सात अने उत्तर प्रकृति चोराणुं बांधे, जे नणी तनुअपर्याप्तिकाल ए ठ आवलि अधिक अंतर सुहूर्त्त प्रमाण सास्वादन का लस्तोक, ते नणी विकलेंडियमध्ये मनुष्य अने तिर्येच सम्यक्त्व वसतो आवे. कोइएक आचार्य कहेठेके सास्वादनगुणठाणुं शरीरपर्याप्ति पूर्ण थया पठीरहे. तेवारें वे आयु बांधे बीजा आचार्य वली एम कहेठेके शरीरपर्याप्ति पूरी थया पठी सास्वादनगुणठाणुं रहे, तेवारें वे आयु न बांधे.

कर्मग्रंथना टबाकार श्रीजीवविजयजी माहाराजें एम लखुंठे के सास्वादन गुणठाणे सूक्ष्मत्रिकादिकथी ठेवछा सुधी तेर प्रकृति, एकशो नवमांहेथी उठी की धे थके ठुं बांधे, एने वेज गुणठाणां होय. अने केटला एक आचार्य कहेठे के तिर्येचायु अने मनुष्यायु विना चोराणुं बांधे, जे नणी. एकेंडियादिक सास्वादन वंत थको शरीर पर्याप्ति पण पूरी न करी शके तो आयु केम बांधे? तेवारें त्यां पहे ले मतें शरीर पर्याप्ति पूरी थया पठी पण सास्वादन रहे, त्यां आयु बांधे. तेवारें ते ठुं प्रकृति बांधे अने बीजे मतें तो शरीरपर्याप्तिथी आगलज सास्वादन जा य तो आयु क्यांथी बांधे? तेवारें ते चोराणुंज बांधे. ए वे मत जाणवा. एमांहे चोराणुनो मत खरो जातेठे. जे नणी एकेंडियादिकनुं जवन्यायु पण वशां तपन्न आवन्निकानो कुद्धक जव होय, ते आयुना वे जाग गये थके एकजोने एकांतेग्मी आवन्निकायें आयु बंधाय. अने सास्वादनपणुंतो उच्छृंपण ठ आवन्निकानुं दो य तेटजामांहे परजवनुं आयु केम बंधाय? ते माटे चांगणुंज बांधे. ए मन गुठ जणायठे अने ग्रंथकारें ठुं कही तंतो कोण जाणे जं आयुयें कही दजे? तथा आगलें आचारिक मिश्रने पण सास्वादने आयुबंध निवाग्यांठे " नान्निचउनदड

विणा, नरतिरिया सुदुमतेर" ए गाथायें निवाच्योठे तो ते अर्हींच्यां पण एमज जोड्यें, केमके ते अने ए साखादन, एकज ठे ॥ १३ ॥ एटले इंडिय अने काय मार्गणा मांहेला सातदरें बंधस्वामित्व कसुं. एवं अर्गीअर मार्गणा ढार थया.

॥ अपर्याप्ता एकेंडिय, पृथ्वी, अप्, वनस्पति, विकलत्रय बंधस्वामित्व यंत्रकम् ॥

अपर्याप्ताएकेंडि यादि बंधस्वा मित्वयंत्रकमिद म्.	बंधणाप्रकृति.	अबंधप्रकृति.	विच्छेदप्रकृति.	ज्ञानावरणीय.	दर्शनावरणीय.	वेदनीय.	मोहनीय.	आयुःकर्म.	नामकर्म.	गोत्रकर्म.	अंतरायकर्म.	मूलप्रकृति.
उधें	१०ए	११	०	५	ए	२	२६	२	५७	२	५	७५७
मिथ्यात्वे.	१०ए	११	$\frac{१३}{१५}$	५	ए	२	२६	२	५७	२	५	७५७
साखादनें.	$\frac{६६}{२४}$	$\frac{३४}{३६}$	०	५	ए	२	२४	३	४७	२	५	७५७

उहु पणिंदि तसेगइ, तसे जिणिकार नरतिगुच्च विणा ॥
मणवय जोगे उहो, रले नरचंगु तम्मिस्से ॥ १४ ॥

अर्थ—(उहु के०) उधबंध, (पणिंदि के०) पंचेंडियमार्गणायें, (तसे के०) त्रसकायमार्गणायें उधें, मिथ्यात्वे अने साखादनादिकें एम मूल बंधस्वामित्व जाण वुं. तथा (गइतसे के०) गतित्रस ते तेउकाय अने वाउकाय मार्गणायें (जिणिकार नरतिगु विणा के०) जिनादिक अर्गीअर प्रकृति तथा मनुष्यत्रिक, उच्चैर्गोत्र, ए पंदर प्रकृति विना एकशो पांच प्रकृतिनो बंध जाणवो. (मणवयजोगेउहो के०) चार मनोयोगमार्गणायें, चार वचनयोगमार्गणायें, मूल उधें बंध लेवो. (उरले के०) औदारिक औदारिककाययोगें, (नरचंग के०) मनुष्यना बंधनी पेरें बंधनो जांगो लेवो, (तम्मिस्से के०) तेमज आगल औदारिकमिश्रयोगें पण लेवो ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ १४ ॥

माताना उदरमांहे उपजे, ते वेलायें औदारिककाय पूरी ने थाय. त्यां लगे औदारिकमिश्र होय, तेने एकशोने चौद प्रकृतिनो बंध होय पढो (उध के०) जे बीजे कर्मस्तवें सर्व जीवनी पेह्णायें जे गुणगणो बंध क ओ, तेहिज जाणवो. एट ले उधे एकशोने वीश, मिथ्यात्वे एकशोने सत्तर, इत्यादिक चौद गुणगणां पर्यंत

बंधस्वामित्व जे प्रमाणे सर्व जीवनी अपेक्षायेँ मैस्तवमां कहुंते ते प्रमाणे पं चेंडिय मार्गणा द्वारें अने त्रसकायमार्गणा द्वारें बंधस्वामित्व जाणी लेवुं एवं तेर.

हवे गति त्रस एटले जोपण स्थावरनामकर्मना उदयथी लब्धिस्थावरठे, तो पण चालवाने साधमें त्रस होय एटले तेउ, अने वाउ, ए वे काय ऊ ध्वंग न तिर्यग्गमन करे, ते माटे एने गतित्रस कहीयेँ ते गतित्रसने विपे जिना दिक अगीअर प्रकृति तथा नुष्यत्रिक, उच्चैर्गोत्र, एवं पंदर प्रकृति न बंधाय. जे नणी तेउ अने वायुमध्येथी देवता नारकी तथा मनुष्य न उपजे, तेथी तत्प्रा योग्य देवत्रि, नर त्रिक, वैक्रियदिक, जिननाम, आहारकदिक, मनुष्यत्रिक, ने उच्चैर्गोत्र. एवं पंदर प्रकृति न बांधे. तेवारें शेष ज्ञानावरणीय पांच, दर्शना वरणीय नव, वेदनीय बे, गौहनीय षड्वीश, आधुनी एक, नामनी षप्पन्न, गोत्रनी एक अने अंतरायनी पांच, एवं एकशोने पांच प्रकृति बांधे, ए तेउ अने वाउ ए वे ए ज तिर्यचगतिमां अवतरे, तेथी तिर्यच मध्येँ तो नवप्रत्ययेँ एक नीचैर्गोत्रज उदय होय, तेथी उच्चैर्गोत्र पण न बांधे. ए बेमांहे सास्वादन गुणठाणुं न होय जे नणी सम्यक्त्व वमतो पण ए बे मांहे कोइ अवतरे नहीं. एम इंडियमार्गणा तथा कायमार्गणा कही एटले पूर्वेँ गतिमार्गणानां चार द्वार कहेलांठे अने इंडिय तथा कायनां अगीअर द्वार. एम बद्दां मली पंदर मार्गणा द्वारें बंधस्वामित्वपणुं कहुं.

हवे योगमार्गणायें बंधस्वामित्व कहेते. त्यां एक सत्यमनोयोग. बीजो अस त्यमनोयोग, त्रीजो सत्यामृषामनोयोग, चोथो असत्यामृषामनोयोग. ए चार म नोयोगठे अने सत्यवचनयोग, असत्यवचनयोग, सत्यामृषावचनयोग. अमत्यामृ षावचनयोग, ए चार वचनयोगठे ए आठे योग पहेलां गुणठाणांथी मांहीने वारमा ढीणमोह गुणठाणां लगेँ ते. तेथी बीजे कर्मग्रंथें जे गुणठाणांआश्रयि मूल बंध कहुं एटले उंयेँ एकशोने वीश प्रकृतिनो बंध तथा जिननाम अने आहारग हुंगं हीन. मिथ्यात्वेँ एकशो सत्तर प्रकृतिनो बंध सास्वादाने एकशोने एकनो बंध. मिश्रं चमांतर नोबंध, अचिरतियें सत्त्योतेरनो बंध. देशविरतियें शडशठनो बंध. प्रमत्तेँ त्रशठनो बंध. एम वारमा गुणठाणांलगेँ पूर्वोक्त रीतेँ बंधस्वामित्व जाणवुं. ए आठ यांगें चार गु णठाणां होय. तथा वे मनना. अने वे वचनना यांग, तेग्मे गुणठाणे हांच. ए री तेँ मन तथा वचनना आठयोगने विपे बंध कहुं. एटले सत्तर मार्गणा द्वार थयां.

हवे सातकाययांगें बंध कहेते. ते सात काययांगमध्येँ आदारिककाययांगें तो म नुष्यनी परें बंधस्वामित्व जाणवुं. जे नणी आदारिक शरीर मनुष्य अने तिर्यच

बंधस्वामित्वनामा तृतीय कर्मग्रंथ.

विना न होय तेमांहे पण अधिक गुणस्थानके अधिक प्रकृतिना बंधस्वामी मनुष्यते, तेथी हींअं नुष्यनो जांगोज कह्यो एटले उरें एकशो वीश प्रकृतिनो बंध, मिथ्यात्वे एकशो सत्तर, सास्वादने एकशोने एक, तेमांथी सुरायु तथा अनंता बंध्यादि एकत्रीश एवं बत्रीश प्रकृति हीन करतां मिश्रें उगणोतेर, तेवली सुरायु तथा जिनना सहित अविरतियें एकोतेर बांधे अने देशविरतियें शडशठ, प्र ते त्रेशठ, एम पूर्वली पेरें तेर गुणठाणे बंध स्वामित्व लेखववुं. एम औदारिक अयोगें बंधस्वामित्व कहुं ॥ १४ ॥

हवे ते औदारिक मरणसाथें मिश्र काययोगी अपर्याप्तावस्थायें जे मनुष्य तथा तिर्यच होय, त्यां बंधस्वामित्व कहेते

आहारबग विणोहे, च दसस मिञ्चि जिण पणग हीणं ॥

सासणि च नवइ विणा, तिरिञ्च नराउ सुहुम तेर ॥ १५ ॥

र्थ-(आहारबगविण के०) आहारबक विना (उहे के०) उरें (चउदस उ के०) ए शोने चौद प्रकृति बंधाय, अने (मिञ्चि के०) मिथ्यात्वे (जिणपणग के०) जिनपंचकनी पांच प्रकृति, (हीणं के०) हीन करीयें, तेवारें एकशो नव बांधे. तथा (सासणि के०) सास्वादनगुणठाणे तो (चउनवइ के०) चोराणुं प्र ति बंधाय, (तिरिञ्च के०) तिर्यचायु, (नराउ के०) मनुष्यायुं, (सुहुम तेर के०) सूद्धादिक तेर प्रकृति, (विणा के०) विना चोराणुं प्रकृति बंधाय ॥१५॥

ते औदारिकमिश्रयोगी जीवने आहारकशरीर,अने आहारक अंगोपांग, ए बे प्र ति प्रमत्तगुणस्थान ने अजावें न बंधाय, तथा सुरायु अने नरकत्रिक ए चार प्र ति सर्व पर्याप्ति पूर्ण क । विना न बंधाय, माटे ए ठ प्रकृति अपर्याप्तावस्थायें न बंधाय, तेथी ज्ञान पांच, दर्शन नव, वेदनीय बे, मोहनीय ठवीश, आयु बे, नामनी त्रेशठ, गोत्रनी बे ने अंतरायनी पांच. एवं एकशोने चौद प्रकृति उरें औदारिककर्मण मिश्रकाययोगें वर्त्ततो मनुष्य तथा तिर्यच बांधे. अहींअं जे शरीरपर्याप्ति पूरी कख्या विना औदारिकयोग माने तेने मत्तें औदारिक मिश्रयोगीने नरायु तथा तिर्यगा नो बंध पण न घटे? शरीरपर्याप्ति पूरी थया पठी मनुष्यने ने तिर्यचने आयु बंधाय तेमाटे तेना मत्तें एकशोने बार प्रकृतिनो बंध उरें होय, तेमांहेथी जिननाम, रगति, रा पूर्वी, वैत्रि यशरीर, वैक्रिय अंगोपांग. ए पांच प्रकृति मिथ्या त्वी म ष्य तथा तिर्यचने पर्याप्तावस्थायें तथाविध वि द्विने जावें न बंध

धाय तेषी औदारि मिश्रयोगी मिथ्यात्वाने ए पांच प्रकृतिनो बंध न पामीयें, शे ष ए शो नव प्र तिनो बंध मिथ्यात्वं होय.

तेने सास्वादगुणठाणे नरायु,तिर्यगायु,ए बे कृति शरीरपर्याप्ति पूरी ह्या विना न बंधाय. के के सास्वाद जावें वर्त्ततो अपर्या वस्थायें शरीरपर्याप्ति पूरी न करे, तेषी ए बे प्रकृति न बंधाय था मिथ्यात्वानो उदय नथी तेषी सूक्ष्मत्रिक, विकल त्रिक, एकेंद्रियजाति, आवर, तप, नपुंस , मिथ्यात्व, हुंमसंस्थान, ठेवहुं संघ यण, ए तेर प्रकृति न बांधे. एवं पंदर प्रकृति पूर्वो ए शोने नव मांहेषी हीन रीयें तेवारें शेष ज्ञानावरणीय पांच,दर्शनावरणीय नव, वेदनीय बे, मोहनीय चो वीश, नी सडताली , गोत्रनी बे अने अंतरायनी पांच, एवं चोराणुं प्रकृति नो बंध औदारि मिश्रकाययोगीने बीजे गुणठाणे होय.

तथा मिश्रगुणठाणे वर्त्ततो जीव, मरण न पामे तेषी उपजे पण नहीं तेषी अ पर्याप्तावस्थायें जावी औदारिक मिश्रयोगें मिश्रगुणठाणुं न कह्युं ॥ १५ ॥

हवे चोथा गुणठानां बंधस्वामित्व कहेवे.

अण च वीसाइ विणा, जिणपण जुअ सम्मि जोगिणो सा

यं ॥ विणुतिरि नराउ कम्मे, वि एवमाहारइगि उहो ॥ १६ ॥

अर्थ—(अणचउवीसाइविणा के०) अनंतानुबंध्यादिक चोवीश प्रकृति विना (जिणपण के०) जिनपंचक (जुअ के०) युक्त, पंचोतेर प्रकृति (सम्मि के०) अविरतिसम्यक्दृष्टिगुणठाणे बांधे, अने (जोगिणोसायं के०) सयोगी गुणठा णे एक शातानो बंध तथा (तिरिनराउ के०) तिर्येच अने मनुष्यायु. एवे प्रकृ ति (विणु के०) विना शेष (कम्मेवि के०) कर्मणकाय योगी ने पण औदारि क मिश्रयोगीनी पेरें (एवमाहारइगिउहो के०) एमज आहारककाययोगें अने आहारकमिश्रकाययोगें पण उध एटले कर्मस्तवमां कह्या मुजव बंध कहेवो ॥५०॥

ते चोराणुं प्रकृतिमांहेषी अनंतानुबंधीया चार, मध्यसंस्थान चार. मध्य संघयण चार. कुखगति. नीचैर्गोत्र. स्त्रीवेद. दौर्भाग्यनाम. दुःस्वर. अनादेय. थी णक्षीत्रिक. उद्योत. तिर्यग्गति. तिर्यगानुपूर्वा. ए चोवीश प्रकृति अनंतानुबंधीया कपायने उदयें बंधाय. ते उदय चोथे गुणठाणे न होय, तेषी न बंधाय, तेषी शे प सीतेर प्रकृति रही तेमध्ये विगुहायवत्तायें करी पांच प्रकृतिनो बंध होय, तेवारें ज्ञाननी पांच, दर्शननी ठ, वेदनीयनी वे, मोहनीयनी उगणीज. नामनी साडत्री

श, गोत्रनी एक, अंतरायनी पांच, ए पंचोतेर प्रकृति बंधाय. हवे ते पांच प्रकृति नां नाम कहेते. जिननाम, देवगति, देवानुपूर्वी, वैक्रियशरीर, वैक्रियअंगोपांग, ए पांच प्रकृति, सम्यक्त्वप्रत्यये बंधे. तेमाटे ते जेततां अविरतिसम्यक्दृष्टि गुणता ए पंचोतेरनो बंध होय. अहीयां सिद्धांतमते वैक्रियजब्धि तथा आहारकलब्धि वैक्रियादिक शरीर करतां औदारिक मिश्रयोग मान्यो पण ते अहीयां विवक्ष्यो नहीं, तेषी प्रमत्त तथा देशविरतिगुणताणानो बंध न कह्यो.

तथा औदारिक मिश्रकाययोगना स्वामी मनुष्य अने तिर्यंच तेने चोथे गुणताणे सत्तिर तथा एकोतेर प्रकृतिनो बंध कह्यो, नरदिक, औदारिकदिक, प्रथमसंघयण, ए पांच प्रकृतिनो बंधस्वामी, चोथे गुणताणे वर्ततो कोण औदारिक मिश्रयोगी न पामे? तथा अनंतानुबंधि चोवीश आदें देइ अहीयां चोवीश आगल ।दि शब्द कह्योते तेणे आदिशब्दथी बीजी केइ प्रकृति शेष लेवी, तेषी जाणीये बैये. जे ए पांच प्रकृति, आदिशब्दथकी लेवी तेषी मनुष्य तिर्यंचने त्रीजे चोथे गुणताणे अण एकत्रीश विना शेष सत्तिर प्रकृति कही, तेम अहीयां नरायु ने तिर्यंगायु ए बे पूर्वे टालीते तेषी शेष उगणत्रीश प्रकृति चोराणुमांहेथी काठीये अने जिनपंचक घालतां सत्तिर प्रकृतिनो बंध होय एम संजवेते. पठी जेम बहुश्रुत कहे, ते प्रमाणते

तथा सयोगीगुणताणे केवली केवलसमुद्घात करे, त्यां बीजे, ठे अने सातमे, ए त्रण समयें औदारिकमिश्रयोग होय तेने योग प्रत्ययिउं एक शातावेदनीय प्रकृतिबंध होय, मिथ्यात्व अविरतिय तथा कषायने अनावें शेष प्रकृति न बंधाय.

एम औदारिक मिश्रयोगीनी परें कार्मेणयोगीनुं बंधस्वामित्व पण जाणवुं. परं एटलुं विशेष जे कार्मेणकाययोग परजवथी आवतां एक, तथा बे तथा त्रण समय जगें विग्रहगतियें होय तथा तेरमे गुणताणे आठ समयनो केवली सद्घात करतां त्रीजे, चोथे अने पांचमे, ए त्रण समय आत्मप्रदेशें करी सर्व लोक पूरे, तेवारें कार्मेणकाययोग त्यां होय. आयुबंध न होय, एने गुणताणुं पहेलुं बीजुं चोथुं अने तेर होय तेषी त्यां तिर्यंगायु, नरायु, ए बे प्रकृति टाली शेष औदारिक मिश्रयोगीनी परें लेवुं, एटले मूलौघ ए शोने वीश तेमां हेथी आहारठ तथा ए बे ।, एवं त्र प्रकृति हीन रतां शेष एकशोने बार प्रकृतिनो उधें बंध ते जिनपंचकविना शेष एकशोने त्र मिथ्यात्वे बंधे ते सूक्ष्मादिक तेर प्रकृति हीन चोरा सास्वादनें बंधे, ते अनंतानुबंधीयादिक

चोवीश प्रकृतिहीन ने जिनपंचक युक्त रतां पञ्चोत्तेर प्रकृति चोथे गुणठाणे बांधे ने तेरमे गुणठाणे एक शातानो बंध कार्मणकाययोगे होय.

एवी रीते एक आहारककाययोग, बीजा आहारकमिश्रकाययोग, ए वे यो गे उध हेतां बीजा कर्मस्तवमध्ये जे प्रमत्त गुणठाणे त्रेशठ प्रकृतिनो बंध क ह्यो ते जेवो. जे जणी ए योग चौद पूर्वधर जेवारें आहारकशरीर करे, त्यां होय. त्यां लब्धि प्रयुंजता प्रमत्त होय. तथा आहारकयोगे अप्रमत्त गुणठाणुं मानतां थ कां त्रेशठ इहेथी ठ प्रकृति काढीये अने एक सुरायु जेजीये तेवारें अछावन्न प्रकृतिनो बंध होय माटे पंचसंग्रहने मते आहारक शरीर करीने चाले तेवारें त्रेशठ अथवा सत्तावन अथवा अछावन अथवा उंगणशाठ प्रकृति बांधे, त्रेशठ प्रकृतिनो बंध कह्यो ते जेवो "सगवन्ना तेवच्छिवंधंति आहारउजएसु" ए पंचसंग्रहमध्ये कह्यो ते थी बंने गुणठाणे आहारकशरीरने सत्तावन प्रकृतिनो बंध होय. अस्थिरदिक, अयश, अशाता, अरति अने शोक, ए ठ प्रकृतिविद्युद जणी न बंधाय. अने आहारकमि अयोगे त्रेशठ प्रकृति बंधाय. ए प्रारंजवेजाये औदारिकसाथे मिश्र होय. ॥ १६ ॥

सुरउहो वेउवे, तिरिअ नराउ रहितअ तम्मिस्से ॥ वेअ
तिगा इम वि अ तिअ, कसाय नव डुचउ पंचगुणा ॥ १७ ॥

अर्थ—(वेउवे के०) वैक्रियकाययोगने (सुरउहो के०) देवतानी पेरे बंध क हेवो. उधे एकशो चार मिथ्यात्वे, एकशो ने त्रण. इत्यादिक. (तम्मिस्से के०) तेम ज वैक्रियमिश्रकाययोगीने (तिरिअनराउरहित के०) तिर्थचायु अने मनुष्यायु ए वे प्रकृतिथी रहित वैक्रियनी पेरे कहेवुं. हवे वेदादिकमार्गणायें बंध कहेत्रे. (वेअतिग के०) वेद त्रणेने प्रथम (नव के०) नव गुणठाणां होय (आइम के०) आदिम कपाय ते अनंतानुबंधी चार कपायवंतने (डु के०) धुरलां वे, गुणठाणां होय. (विअ के०) बीजा अप्रत्याख्यानीआ चार कपायवंतने (चउ के०) धुरलां चार गुणठाणां होय. (तिअ के०) त्रीजा प्रत्याख्यानीआ कपायवंतने (पंच गुणा के०) पांच गुणठाणां होय ॥ इत्यह्यरार्थः ॥ १७ ॥

देवगतिनी पेरे बंध स्वामित्व वैक्रिय काययोगे जेवुं. अदीआं सहेजतो वैक्रिययो ग देवता तथा नारकीनी अपंहायेंजीथो तेणे मनुष्य अने तिर्थचने उत्तरवैक्रिय कर तां वैक्रिययोग होय. त्यां अधिकगुणठाणां होय. तथा अधिक प्रकृति बांधे ते दूष ण न जेखववुं. तेणे मूर्जाय एकशोने वीश प्रकृतिमांहेथी सुरादिक शोल प्रकृति वि

ना उर्ध्वे ए शो ने चार प्रकृतिनो बंध जाणवो. तेमांशी जिननाम हीन रतां मिथ्यात्वे ए शोने एनो बंध, तेमांशी नपुंसकादिक चार, एकेंद्रिय, थावर, आतप, ए सात प्रकृति विना सास्वादनें ठुनुं नोबंध. तेमांशी अनंतानुबंध्यादिक षष्ठीश प्रकृति हीन रतां मिश्रें सत्तिर नोबंध. तेने जिननाम तथा मनुष्यायु सहित करतां अ विरतिगुणगणे बहोतेर प्रकृति बंधाय.

एम वैक्रिययोगनी पेरें वैक्रिय मिश्रयोगें पण बंधस्वामित्व जाणवुं, पण एट लुं विशेष जे अहींआं मिश्रगुणगणुं न संजवे, तेथी जेनणी देवता नारकी ने अ पर्याप्तावस्थायें कार्मणसाथें मिश्रवैक्रिययोग ते लीधो. त्यां मिश्रगुणगणुं न होय. शेष त्रण गुणगणे पण तिर्यगायुं अने मनुष्यायु ए बे आर्युं, न बांधे. लब्धि अपर्याप्तो देवता तथा नारकी न होय तेथी अपर्याप्तावस्थायें आर्यु न बांधे. ते वारें ए बे आयु, सुरदिक, वैक्रियदिक, सुरायु, आहारदिक, नरकत्रिक, सूक्ष्मत्रिक, विकलत्रिक, ए अठार प्रकृति विना शेष ज्ञानावरणीय पांच, दर्शनावरणीय नव, वेदनीय बे, मोहनीय षष्ठीश, नामनी त्रेपन, गोत्रनी बे, अंतरायनी पांच, एवं एकशोने बे प्रकृतिनो बंध उर्ध्वे जाणवो. तेने जिननाम हीन करतां मिथ्यात्वे एकशो एक बंधाय. तेमांशी एकेंद्रियजाति, थावर, आतप, नपुंसक, मिथ्यात्वमोहनीय, हुंमसंस्थान, ठेवहुं संघयण, ए सात प्रकृति हीन करतां सास्वादने चोराणुं प्रकृति बंधाय. तेमांशी अनंतानुबंध्यादिक चोवीश प्रकृति हीन करी जिननाम सहित करतां एकोतेरनो बंध चोथे गुणगणे जाणवो. एने शेष गुणगणां न संजवे. तथा हींआं लब्धि प्रत्ययिउ ए पर्याप्तो वैक्रिय मिश्र न लेखवुं. तेथी देशविरति अने प्रमत्त ए बे गुण गणां न कल्यां. एटले पूर्वला सत्तर मार्गणा द्वारमां ए कायमार्गणा जेलवतां अठार मार्गणा द्वारें बंध स्वामित्व कहुं. हवे अंथगौरव टालवा नणी शेष चुम् लीश मार्गणा द्वारें गुणगणानी संख्या कहीने जिहां जेटलां गुण गां होय, तिहां तेटलां गुणस्थानकनो बंध कर्मस्तव जोइ हेवो.

त्यां िवेद, पुरुषवेद, नपुंसकवेद, ए त्रण वेदमार्गणा द्वारें मिथ्यात्वादिक नव गुण गां होय. तिहां उर्ध्वे एकशो ने षष्ठीशो बंध, मिथ्यात्वे ए शोने सत्तर, सास्वादने एकशो एक, मिश्रें चम्मोतेर, विरतिसम्यक्दृष्टियें सत्योतेर, देशविरतियें श षष्ठीश, प्रमत्तें त्रेशठ, अप्रमत्तें उगणशाठ, अछावन्न, अपूर्वगुण ए छव, षष्ठीश, बादरसंपरायें बावीश, एकवीश, तेवार पढी वेदोदय टले. अहीं वेदादिक कहे

तां वेदोदयवंत जीव इव्यपर्यायनी चेदविवद्वायें लीधा. एवं एकवीश मार्गणा षा
रें बंधस्वामित्व कष्टुं. हवे कषाय र्गणायें बंधस्वामित्व हेठे.

प्रथम षाय अनंतानुबंधीया चार, त्यां मिथ्यात्व अने सास्वादने, ए वे गु
णगणां होय ते मध्ये उर्वे ए शोने सत्तर प्रकृतिनो बध. अनंतानुबंधीयाने उ
दयें सम्यक्त्व अने चारित्र एवे न होय तेषी तत्प्रायोग्य जिननाम या आहार
कदिक ए त्रण प्रकृति न बंधाय. ाटे एकशोने सत्तर प्रकृति बंधाय.

तथा बीजा कषाय अप्रत्याख्यानावरणनी प्रकृति चार त्यां मिथ्यात्वादिक चा
रगुणगणां होय, त्यां उर्वे एकशोने अठार प्रकृति बंधाय, जे नणी ए
चार गुणगणाने उदयें चारित्र न होय. तेषी आहारकदिक न बंधाय अने मि
थ्यात्वे जिननामहीन एकशो सत्तर बंधाय, सास्वादने एकशो एक, मिश्रें चम्मोतेर,
अने अविरतियें सत्योतेर बंधाय.

त्रीजा प्रत्याख्यानावरण कषाय चार.त्यां मिथ्यात्वादिक पांच गुणगणां होय तेम
ध्ये उर्वे एकशोने अठार मिथ्यात्वे एकशो सत्तर, सास्वादने एकशो एक, मिश्रें च
म्मोतेर, अविरतियें सत्योतेर, देशविरतियें शडशठ, अर्हीयां प्रकृतिनी संख्या कर्म
स्तवथी. लेवी अर्हियां कषाय शब्दे कषायोदयवंत जीव लेवा. त्यां गुणस्थानक संनवे.

संजलण तिगे नव दस, लोहे चउ अजइ इ ति अनाणतिगे ॥

वारस अचकु चकुसु, पठमा अहखाइ चरिम चऊ ॥ १८ ॥

अर्थ—(संजलणतिगे के०) संज्वलनत्रिक, (नव के०) नवमा गुणगणा सु
धी (दसलोहे के०) संज्वलनो लोन, दशमा गुणगणां सुधी (चउ के०) चार गुण
गणा (अजइके०) अविरतिमार्गणायें होय, (इतिअनाणतिगे के०) बीजुं अथवा
त्रीजुं गुणगणु, अज्ञानत्रिकने होय. (वारसअचकुचकुसुपठमा के०) अचकुदर्शन,
चकुदर्शन मार्गणाने विपे पहेलां वार गुणगणां होय. अने (अहखाइचरिमचऊ
के०) यथाख्यातचारित्रमार्गणा षारें वेहेलां चार गुणगणां होय ॥इत्यह्यर्थः॥ १८ ॥

अर्हीयां जीवइव्यं कषाय पर्यायनो उपचार. संज्वलना क्रोध मान, ने माया
ए त्रण संज्वलना कषायोदयवंतने मिथ्यात्वादिक नव गुणगणां होय, त्यां उर्वे
एकशो वीश, मिथ्यात्वे एकशोने सत्तर. सास्वादने एकशो एक. मिश्रें चम्मोतेर,
अविरतियें सत्योतेर. देशविरतियें शडशठ. प्रमत्तं त्रेणठ. अप्रमत्तं उगणशाठ.
तथा आठमानिवृत्तियें अष्टावन. उपन्न अने ठवीश, अनिवृत्तियें क्रोधें वावीश. एक

वीश, वीश. ने माने बावीश, एकवीश, वीश ने अंगणीश. मायायें बावीश, एकवीश, वीश, उंगणीश, ने अठार प्रकृतिनो बंध जाणवो.

संज्वलनलोने मिथ्यात्वथी मांफीने सूक्ष्मसंपराय लगे दश गुणगणां होय, जे नणी दशमा गुणगणां लगे संज्वलनना लोननो उदय होय, तेथी औदधिकनिष्प नामें संज्वलनलोचोदयवंत जीव, तेने उर्वे एकशो अठार, मिथ्यात्वे एकशो सत्तर, इत्यादिक यावत् सूक्ष्मसंपरायें सत्तर प्रकृतिनो बंध जाणवो. एवं पच्चीश.

संयममार्गणामध्ये एक अविरतिमार्गणायें प्रथम चार गुणगणां होय त्यां आहारकदिक हीन उर्वे एकशो अठार, मिथ्यात्वे एकशो सत्तर, सास्वादानें एकशो एक, मिश्रें चम्मोतेर, अने अविरतियें सत्योतेरनो बंध जाणवो अहित्रां सम्यक्त्व प्रत्ययें जिननामबंधाय माटे. एवं बत्तीश मार्गणादारे बंधस्वामित्व कथं.

ज्ञानमार्गणामध्ये त्रण अज्ञानमार्गणादारे जे जीव, मिथ्यात्वथकी मिश्र गुणगणे जाय तेने मिथ्यात्वनो अंश अधिक होय, तेथी मिश्रें अज्ञान लेखवतां

ज्ञानने त्रण गुणगणां होय अने जे जीव सम्यक्त्वथी मिश्रगुणगणे आवे तेने सम्यक्त्वांश अधिक होय ते नणी मिश्रें ज्ञान लेखवतां अज्ञान ने पहेलां बे गुणगणां होय. एम कोइ आचार्य कहेढे के, त्रण अज्ञाने त्रण गुणगणां होय अने कोइ कहेढे के त्रण अज्ञानने बे गुणगणां होय, त्यां उर्वे एकशोने सत्तर, मिथ्यात्वे एकशो सत्तर, सास्वादाने एकशो ए अने मिश्रें चम्मोतेर प्रकृतिनो बंध होय. एवं उंगणत्रीश.

दर्शनमार्गणामध्ये चक्रुदर्शन अने च दर्शन, ए बे मार्गणादारे मिथ्या । दिकथी क्लीणमोहांत बार गुणगणां होय. हींआं दर्शन शब्दे अज्ञेदोपचारें दर्शनवंत जीव लेवा. ए ह्यायोपशमिकनाम तेने बार गुणगणां होय. त्यां उर्वे एकशो वीश, मिथ्यात्वे एकशो सत्तर, सास्वादानें एकशो एक, मिश्रें चम्मोतेर, विरतियें सत्योतेर, देशविरतियें शडशठ, प्रमत्तें त्रेशठ, प्रमत्तें उंगणशाठ, छावन, निवृत्तियें छाव, उप, उवीश, निवृत्तियें बावीश, एकवीश, वीश, उंगणीश, अठार, सूक्ष्मसंपरायें सत्तर, उपशांतमोहें एक, क्लीणमोहें, एक, प्रकृतिनो बंध जाणवो. ज्ञानावरणीय दर्शनावरणीयना ह्यायोपशमथी चक्रुदर्शन, चक्रुदर्शन बार गुणगणां लगे होय. जेनणी आगळे गुणगणें इंडियजन्य ज्ञान दर्शन न होय अतींडिय होय. एवं एकत्रीश मार्गणादारे बंध स्वामित्व कथं.

संयममार्गणामध्ये एक यथाख्यात चारित्रे एटले यथाख्यातचारित्रवंत जीवने (चरमचउ के०) ठेहेजां उपशांतमोह, क्लीणमोह, सयोगी अने अयोगी, ए चार गुणगणां होय, तेमध्ये पहेजां त्रण गुणगणो एक शातावेदनीयनो बंध होय, अने अयोगी गुणगणो अबंधक होय, जेमाटे त्यां योगाश्रव नथी तेजणी अगीआरमानुं औपशमिक नाम ठे शेषनुं क्हायकनामठे. एवं वत्रीश मार्गणा द्वार अयां ॥१८॥

मणनाणी सग जयाइ, समइअ ठेअ चउ डुनि परिहारो॥

केवल डुगि दो चरिमा, अजयाइ नवमइसु उहि डुगे ॥ १९ ॥

अर्थ—(मणनाणी के०) मनःपर्यवज्ञानीने (सगजयाइ के०) प्रमत्तादिकथी मांती सात गुणगणां होय, (समइअठेअ के०) सामायिक अने ठेदोपस्थापनी य चारित्रने (चउ के०) ठछायी नवमा सुधी चार गुणगणां होय अने (परिहारो के०) परिहार विद्युदि चारित्रने (डुनि के०) ठहुं अने सातमुं, ए वे गुणगणां होय (केवलडुगि के०) केवलज्ञानी अने केवल दर्शनी ए वेने (दोचरिमा के०) ठेहेजां वे गुणगणां होय. (मइसु के०) मतिज्ञानी श्रुतज्ञानीने विपे तथा (उहिडुगे के०) अवधिज्ञानी अवधिदर्शनी ए चारने विपे (अजयाइनवम के०) अविरतिसम्यक्दृष्टिथी क्लीणमोह लगे नव गुणगणां होय ॥इत्यह्यरार्थः ॥ १९ ॥

ज्ञानमार्गणामध्ये मनःपर्यवज्ञानवंतने संयतादिक सर्वविरति प्रमत्तादिक सात गुणगणां होय, त्यां बंध, उवें पांशठ, प्रकृतिनो होय, जे नणी त्रेशठ, प्रमत्तनी प्रकृति मांहे आहारगडुग जेलतां उवें पांशठ, प्रमत्तें त्रेशठ, अप्रमत्तें उंगणशाठ. अछावन्न. निवृत्तियें अछावन्न, ठपन्न, ठवीश, अनिवृत्तियें. बावीश, एकवीश. वीश, उंगणीश ने अटार. सूक्ष्मसंपरायें सत्तर, उपशांतमोहें एक, क्लीणमोहें एक, ए सात गुणगणां होय.

ए क्हायोपशमिकनाम चारित्रमार्गणामध्ये सामायिक चारित्रे तथा ठेदोपस्थापनीय चारित्रें संयतादिक प्रमत्तादिक चार गुणगणां होय. त्यां आहारदिक. सहित उवें बंध पांशठ. प्रमत्तें त्रेशठ. अप्रमत्तें उंगणशाठ. अछावन्न. निवृत्तियें अछावन्न, ठपन्न. ठवीश. अनिवृत्तियें बावीश. एकवीश, वीश, उंगणीश ने अटार.

ए क्हायोपशमिकनावें अचेदें चारित्रवंत पग्द्वारविद्युदि चारित्रें वर्ततां जीवने प्रमत्त. अप्रमत्त. ए वे गुणगणां होय. त्यां उवें बंध पांशठ. आहारदिक बंध. पणवेव नही. जे नणी एने चांद पूर्व. संपूर्ण न होय. तेथी आहारक जरीग न करे. माटे प्रमत्तें त्रेशठ, अप्रमत्तें अछावन्ननो बंध. ए क्हायोपशमिकनाम ए त्रवीशमुं मार्गणा द्वार.

केवलज्ञान अने केवल दर्शन ए बे मार्गणादरें एटले एतत्हायिकनिष्पन्न केवलज्ञानी, केवलदर्शनी, जीवने चरम कहेतां ठेहेलां बे गुणगणां होय, त्यां सयोगी गुणगणे योगप्रत्ययें एक शातावेदनीय बांधे. अने अयोगी अबंधकठे. एवं ३७.

ज्ञानमार्गणामध्ये मतिज्ञान अने श्रुतज्ञान तथा (अवधिदुग के०) अवधिज्ञान अने अवधिदर्शन, ए चार, ह्यायोपशमिक निष्पन्न अचेदें जीवनाम त्यां अ संयतादिक अविरतिसम्यक्दृष्टिधी मांद्दीने ह्नीणमोहजगें नव गुणगणां होय त्यां उर्वे बंध उगणांशी, केमके अविरतियें सत्योत्तरठे ते मांहे आहारक शरीर, आहारक अंगोषाग ए बे प्रकृतिघालियें तेवारें उर्वे गुणांशी होय अविरतियें सत्योत्तर, देशविरतियें शडशठ, प्रमत्तें त्रेशठ, अप्रमत्तें उगणशाठ, अछावन्न, निवृत्तियें, अछावन्न, उपन्न अने त्रवीश. अनिवृत्तियें बावीश, एकवीश, वीश, उगणीश अने अठार. सूक्ष्मसंपरायें सत्तर, उपशांतमोहें एक, ह्नीणमोहें एक, ए नव गुणगणां होय तेनो बंध कह्यो ॥ १९ ॥ एवं बेंतालीश मार्गणादरें बंध कह्यो.

अड उवसमि चतु वेअगि, खइए इकार मिष्ठ तिगि देसे ॥

सुहुमि सठाणं तेरस, आहारग निअ निअ गुणोहो ॥ २० ॥

अर्थ—(अडउवसमि के०) चोथा अकी अगीअरमा सुधी आठ गुणगणा उपशमसम्यक्त्वीने होय. (चउवेअगि के०) चोथाधी सातमा सुधी चार गुणगणां वेदक एटले ह्यायोपशमिक सम्यक्त्वीने होय (खइएइकार के०) ह्यायिकसम्यक्त्वीने चोथाधी चौदमा जगें अगीअर गुणगणां होय (मिष्ठतिगि के०) मिथ्यात्व सास्वादन नेमिश्र (देसे के०) देशविरति, (सुहुमि के०) सूक्ष्मसंपराय चारित्र एटला ने (सठाणं के०) पोतपोताने नामे एकेक गुणगणुं होय. (तेरसआहारग के०) आहार करे ते आहारकमार्गणा तेने सयोगी जगे तेर गुणगणां होय, ए सर्व पूर्वे कह्यां. तेने (निअनिअगुण के०) आपआपणे गुणगणे प्रकृतिनो बंध (उहो के०) उर्वे एटले कर्म स्तवें ॥ ते छेवो ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ २० ॥

चोथुं, पांचमुं, ठहुं ने सात, ए चार गुणगणां अंशिनैद करतां देशविरति सर्वविरति सहित उपशमिक सम्यक्त्व पामे, तेथी नाना जीवनी पेह्यायें होय. तथा अ मुं, नव, दशमुं ने गीअरमुं ए चार गुणगणां उपशम श्रेणियें होय. वली वेदक एटले ह्यायोपशमिकसम्यक्त्व जाणवुं परं हीं सम्यक्त्व मोहनीय वेदे तेमाटे वेदक नाम कह्युं. त्यां चोथुं, पांचमुं, ठहुं ने सात, ए चार गुण

तायां होय, त्यां उर्वे बंध उगणांशी प्रकृतिनो, अविरतिये ७७, देशविरतिये ६७, प्रमत्ते ६३, अप्रमत्ते उगणांशत, अहावन, एवं तेताजीश मार्गणा ६४ थया.

ह्यायिकसम्यक्त्व मार्गणायें चोथाथी मांद्नीने अयोगी गुणगणामुधी अगीअर गुणगणायें उर्वे बंध उगणांशीनो अविरतिये ७७, देशविरतिये शडशत, प्रमत्ते ६३, अप्रमत्ते ५९, - ५८. निवृत्ते ५८, - ५६. - २६ अनिवृत्तिये २२ इत्यादिक अहींआं विचारवा योग्यठे जे चणी पूर्वब-दायुमनुष्य, ह्यायिक सम्यक्त्व लहे, तेने तो आयु बांधुं नथी पूर्वे बांधी सुक्युंठे तेमाटे. अने अब-दायु मनुष्य ह्यायिक सम्यक्त्व लहे, ते तो चरम शरीरी होय तेने पण आयुबंध न होय तो पांचमें अने ठठे गुणगणो सुरायुबंधनो स्वामी कोण? तथा कोइ कहेशे जे "पष्ठवगोत्रमणुसो, निष्ठवगोत्र उसुविगइसु" ए अपेह्यायें दर्शनह्यायिक निष्ठापक मनुष्य अने तिर्येच देशविरति गुणगणो सुरायु बांधे, ते खोटुं ठे. जे चणी ते तो असंख्याता वर्षायुवाला मनुष्य तिर्येच होय तेने देशविरति गुणगणुं न होय पण अहींआं संजविये ठैयें जे "तिष्ठयत्तंसमत्तखईअ सत्तमाईतईआए" इत्यादिकनी परें साथें संजविये ठैयें. एवं ४४

मिथ्यात्व. सास्वादने, मिश्र, ए त्रण सम्यक्त्वमार्गणामध्ये तथा चारित्रमध्ये देशविरतिचारित्र अने सूक्ष्म संपराय ए वे चारित्रमार्गणा एवं पांच मार्गणा द्वारें पोत पोताने नामे एकेक, गुणगणुं होय, त्यां बंध जे प्रमाणे कर्मस्तवमध्ये कह्योठे, ते लेवो. त्यां मिथ्यात्वमार्गणायें प्रथम गुणगणो बंध एकशो सत्तरनो, सास्वादने बंध एकशो एकनो, मिश्रें बंध चमोतेरनो, देशविरतिये बंध शडशठनो अने सूक्ष्म संपरायमार्गणायें बंध सत्तर प्रकृतिनो लेवो. प्रकृतिनी संख्या कर्मस्तवथी लेवी. एवं ४९

मिथ्यात्वथी मांद्नीने तेरमां सयोगी गुणगणा जगें आहारपर्याप्ति, एटले तैजस औदारिकादिक नामकर्मने उदयें जीव आहारी होय. तेथी आहारकमार्गणा द्वारें तेर गुणगणो कर्मस्तवे जे बंध कह्यो, ते लेवो. एटले उर्वे एकशो बीज. मिथ्यात्वे एकशो सत्तर. सास्वादने एकशो एक अने मिश्रें चमोतेर. इत्यादिक एवं पञ्चाश. एम जे मार्गणा द्वारें जे जे गुणगणां जेनी साथेंकह्यां, तेटजां गुणगणानुं तेमज कर्मस्तवमध्ये जेम बंध कह्यो तेमज ते गुणगणो बंध स्वामित्व लेवुं. एमां जेटजुं विजोपठे ते कहेठे.

परमुवसमि वट्टना, आठ न बंधति तेण अजयगुणे ॥
देवमणुआठ हीणो, देसाइसु पुण सुराठविणा ॥ ७१ ॥

अर्थ—(परम के०) एटलुं विशेष के जे (उवसमि के०) औपशमिक सम्यक्त्वे (वट्टंता के०) वर्त्तता जीव, (उ के०) परजवायु (नबंधंति के०) न बांधे (तेण के०) तेजणी (अजयगुणे के०) अविरतिसम्यक्दृष्टि गुणगणे (देवम पुत्राउहीणो के०) देवायु, अने मनुष्यायु, ए बे प्रकृति हीन करवी, अने (दे साइसु के०) देशविरति प्रमत्त अप्रमत्त गुणगणानेविषे (पुण के०) वली (सु राउविणा के०) एकज देवायु विना बंध कहेवो ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ ११ ॥

औपशमिक सम्यक्दृष्टि जीव, एक परजवायुबंध बीजो मरण त्रीजो अनंतानु बंधीया कषायनो बंध तथा उदय, ए चार वानां न करे, सास्वादनं करे, ते ए आयुबंधहेतुनूत अध्वसायना अनावे औपशमसम्यक्त्वे सुरायु अने म नुष्यायु, ए बे आयु न बांधे, अने नरकायु तथा तिर्यचायु ए बे आयु तो पूर्वज निषेध्यांते. बाकी ए बेनो अहींआं संजव होय ते पण निषेध्यांते तेवारें उर्धे ज्ञान पा च, दर्शन ठ, वेदनीय बे, मोहनीय उगणीश, नामनी उगणचालीश, गोत्रनी एक अने अंतरायनी पाच, ए सत्त्योतेर प्रकृतिनो बंध जाणवो. तेमध्ये चारित्र प्रत्य धित आहारकदिक. अविरतिसम्यक्दृष्टिगुणगणे न बंधाय, तेथी शेष पंचोतेर प्रकृति बांधे, तेमांथी बीजा अप्रत्याख्यानावरण कषाय चार, औदारिकदिक, प्रथ मसंघयण, मनुष्यदिक, ए नव प्रकृतिनो बंधविह्वेद थये थके पांचमे गुणगणे ठा शठ प्रकृतिनो बंध. अहींआं सुरायुबंध उधथी टले, तेथी अहींआं लीधो नहीं तथा प्रमत्तगुणगणे त्रीजा प्रत्याख्यानावरण कषाय चार, न बांधे. तेथी बाशठ प्रकृतिनो बंध अप्रमत्त जाणवो अने प्रमत्त पूर्वली परें उगणशाठनो तथा अठावननो बंध, निवृत्तिगुणगणे अठावनन, षण्यन ने षठीश. अनिवृत्ति गुणगणे बावीश, एकवीश, वीश, उगणीश अने अठार. सूक्ष्मसंपरायें सत्तर अने उपशांतमोहें एक, शातावेद नीयनो बंध जाणवो. एम आठ गुणगणे औपशमिकसम्यक्दृष्टिनो बंध कह्यो. अ हींआं औपशमिक अने ह्यायोपशमिक सम्यक्त्वमांहे एटलुं विशेष जे अनंतानु बंधीया चार, मिथ्यात्व मोहनीय अने मिश्रमोहनीय एनो रसोदय टले अने प्र देशोदय हुंते थके जे तत्परुचि होय, ते ह्यायोपशमिक सम्यक्त्व कहियें ने सात प्रकृतिना बेहु उदय टले थके औपशमिक सम्यक्त्व होय ॥ ११ ॥ एवं सर्वमली एकावन्न मार्गणा द्वारें बंध स्वामित्व कह्यो.

हवे लेश्यामार्गणा द्वारै बंधस्वामित्व कहेते.

उहे अ रसयं, आहार उगूणमाइ लेस तिगे ॥

तं तिहोणं मिह्ते, साणाइसु सव्हिं उहो ॥ ११ ॥

अर्थ—(उहे के०) सा न्ये (आहार गूणं के०) आहारदि एो कर तां (अहारसयं के०) ए शोने अहार प्रकृतिनो बंध (इलेसतिगे के०) आ दिनी त्रण लेश्याने विषे होय. (तं के०) ते (तिहोणं के०) तीर्थकरनाम में हीन रीयें, तेवारें (मिह्ते के०) मिथ्यात्व गुणवाणे एक लेने सत्तर प्रकृति बांधें अने (साणाइ सव्हिं के०) सास्वादिनादिक आगले सर्व गुणवाणे (उहो के०) कर्मस्तवनी परें सामान्ये बंध जाणवो ॥ इत्युक्तार्थः ॥ ११ ॥

प्रथम कृष्ण, नील अने पोट, ए त्रण अ न लेश्यावंत जीवने उर्वे एटले सामान्ये जीवस्थानादि जेद विवक्षा कखा विना एकशो अहार प्रकृतिनो बंध जा एवो. जे नणी आहारक शरीर तथा आहारक अंगोपांग, ए वे प्रकृतिनो बंध. अशुन लेश्या त्रण मध्ये न होय. ए वे प्रकृतिनो बंध तो अप्रमत्तगुणवाणे हो य, त्यां अशुन लेश्या न होय. अशुनलेश्या तो प्रमत्तगुणवाणा सुधी होय, त्यां ए वे प्रकृतिनो बंध नथी. अहींआं कोइएक देवता तथा नारकीने इव्यलेश्या श रीरवर्णरूप मानेते जे नणी ते कहेते के सातमी नरकपृथवीयें सम्यक्त्व प्राप्ति क ही अने त्यां कृष्णलेश्या इव्यथी कही अने श्री आवश्यकमध्ये शुनलेश्यायें स म्यक्त्व प्राप्ति कहीते तेथी एम जाणयें तैयें जे इव्यलेश्या शरीररूपेज जाणवी अने अथ्यवसाय विशेष जावलेश्या ते जावपरावर्त्ते ठ लेश्या होय, तेथी तेने शुन लेश्या जावपरावर्त्ते होय, एवुं कहेते ते अशुक्तते. जे नणी जो शरीरवर्णरूप इव्यलेश्या होय तो श्रीनगवतीसूत्रमध्ये प्रथम शतके " नेरइआणंनंते सवे स समवसा गोयमानोइणठे समठे नेरइआणंनंतेसवे समलेस्ता " ए वे सूत्र निन्न क री कहेत नहीं तेथी अहींआं लेश्या ते कापायिक दल संबंधजन्य जीवने अशु-स्वनाव जाणवो अने जावपरावर्त्तियें ठ लेश्या कही, तेनो ए अर्थते के जेम वैभूर्यमणि राते सूत्रें परोयो थको रक्तरूप न थाय पण राती जेवी ठाया दे खाय. तेम कृष्णलेश्यादिकइव्य तेजोलेश्यादिक इव्यसंबंध करी तेजोलेश्यापणे परिणमे नहीं पण आकार जावमात्रें तथा प्रतिविवरूपें तेजोलेश्या नरखी देखाव तेथी सम्यक्त्व प्राप्ति सातमी नरकें विगु-स्व नहीं पण परमायें ने कृष्णलेश्याज जा णवी. एम अजव्यने शुक्तलेश्या पण तेमज जाणवी. तेणे इव्यथी जाणवी. तेम अ

इ न लेश्यायें, मिथ्यात्वे, जिननाम बंधाय नहीं तेषी एकशोने सत्तर प्रकृतिनो बंध, मिथ्यात्वे जाणवो अने सास्वादनादि पांच गुणगणो (उध के०) कर्मस्तवमध्ये जे प्रमाणो गुणगणानो बंध कह्यो, ते अहीं पण लेवो. एटले सास्वादाने एकशोने एक, मिश्रें चम्मोतेर, अविरतियें सत्त्योतेर, देशविरतियें शडशठ अने प्रमत्तें त्रेशठ प्रकृतिनो बंध जाणवो. अहीं िकोइ पूठे जे चोथा गुणगणाथी आगल, सुरायुबंध केम होय? जे जणी अ न त्रण लेश्यामांहे सम्यक्दृष्टि मनुष्य, तिर्यंच, एक देवायु न बांधे. एम श्रीनगवतीसूत्रना एकत्रीशमे शतकें वरुणणातूयानो मित्र सम्यक्त्व धारी हतो पण कृष्णलेश्या माटे देवतान थयो पण मनुष्य थयो. एम कह्युंठे.

तथा जे लेश्यायें आयु बांधे ते लेश्यायेंज मरण पामे अने तेज लेश्यावंत देवोमांहे अवतरे तो वैमानि देवोमध्ये अशुनलेश्या नथी, तो क्यां आवी उ पजे? तेषी चोथे गुणगणो उहोंतेर, पांचमे ढाशठ, ढेठे बाशठ प्रकृति बांधे. सुरा युबंधस्वामि तिहां न पामीयें, तेजणी ए वात बहुश्रुतने विचारवा योग्यठे ॥२३॥

तेऊ निरय नवूणा, तेअ चउ निरय बार विणु सुक्का ॥

विणु निरय बार पम्हा, अजिणाहारा इमा मिह्णे ॥ २३ ॥

अर्थ—(ते निरयनवूणा के०) तेजोलेश्यायें नरकादिक नव प्रकृतियें एो, उधें एकशोने अगीअर प्रकृतिनो बंध करे. (उ तेअचउ के०) उद्योतादिक चार अने (निरयबारविणु के०) नरकत्रिकादिक बार, एवं शोल प्रकृति विना शेष एक शोने चार प्रकृतिनो बंध उधें (सुक्का के०) शु लेश्यावंतने जाणवो. (विणुनिरयबार के०) नरकत्रिकादिक बार प्रकृति विना शेष एकशोने आठ प्रकृति (पम्हा के०) पद्मलेश्यामार्गणायें बांधे अने (अजिणाहाराइमा के०) जिननाम तथा िहारकदिक, ए त्रण प्रकृति वर्जीने शेष बंधप्रकृति, (मिह्णे के०) मिथ्यात्वे कहेवी.

तेजोलेश्यामार्गणायें तेजोलेश्यावंत जीवने सात गुणगणां होय, ते ि उधें एकशो गीअर प्रकृतिनो बंध होय, जेजणी एकशो वीशमांहेथी नरकत्रिक, सूक्ष्मनाम, अर्थात्तनाम, साधारणनाम, बेंडियजाति, तेंडियजाति, चउरिंडिय जाति, ए नव प्रकृति न बंधाय. जेजणी नारकी ने सूक्ष्म एकेंडिय तथा विकलेंडियमध्ये तेजोलेश्यावंत देवतापण ए पांचमध्ये न उपजे, हीं नारकीमां नारकीत्रिक, तथा सू एकेंडियमां सू त्रिक, तथा विकलेंडियमां विकलेंडियत्रिक, एवं नव प्रकृति विना शेष एकशोने .गी.ार प्रकृति उधें बंधाय.

शु क्लेश्यावंत जीवने उर्वे एकशोने चार प्रकृतिनो बंध होय, जे नणी एक शो वीश प्रकृति मांहेथी उद्योतनाम, तिर्येचगति, तिर्येचानुपूर्वी, तिर्येचायु ए उद्योतचतुष्क तथा नरकगति, नरकानुपूर्वी, नरकायु, सूक्ष्म, अपर्याप्त, साधारण, विकलजातित्रिक, एकेंद्रियजाति, स्थावरनाम, आतपनाम, ए नरकादिक बार प्रकृति. एवं शोल प्रकृति न बंधाय. जे नणी प्रायें सहस्रार देवलोकथी उपरला घणा शु क्लेश्यावंत देवताउने ए शोल प्रकृति न बंधाय. अंहीं देवदिक तथा वैक्रियदिकनो बंध मनुष्य तिर्येचनी अपेक्षायें लेवो. तथा जांतक, शुक्र अने सहस्रारना देवता शुक्लेश्यावंत पण तिर्येचमांहे अवतरे, तेथी तेमने उद्योत चतुष्कनो बंध पण पामीयें, परंतु अंहींआं विवदयो नहीं तेथी जाणीयें तैयें के आनंतादिकना देवनेज शुक्लेश्या लेखववी. तेवारें ज्ञानावरणीय पांच, दर्शनावरणीय नव, वेदनीय वे, मोहनीय ठवीश, आयुनी वे, नामनी त्रेपन्न, गोत्रनी वे अने अंतरायनी पांच, एवं एकशोने चार प्रकृतिनो बंध उर्वे होय.

नरकत्रिक, सूक्ष्म, अपर्याप्त अने साधारण. ए सूक्ष्मत्रिक, विकलजातित्रिक, एकेंद्रियजाति, स्थावर अने आतप, ए बार प्रकृतिनो बंध पद्मलेश्यावंतने न होय जे नणी नारकी तथा सूक्ष्मत्रिक एकेंद्रियजाति अने विकलेंद्रियमध्ये पद्मलेश्या न होय. तेथी तत्प्रायोग्य ए बार प्रकृति अंहीं न बंधाय तथा पद्मलेश्यावाला स नत्कुमारादिक देवलोकना देवता चवीने, एकेंद्रियमध्ये न उपजे, तेथी ज्ञेय ज्ञानावरणीय पांच, दर्शनावरणीय नव, वेदनीय वे, मोहनीय ठवीश. आयुनी त्रण. नामनी त्रपन्न, गोत्रनी वे अने अंतरायनी पांच, एवं एकशोने आठ प्रकृति उर्वे बांध.

तेमांहे जिननाम, आहारकशरीर अने आहारक अंगोपांग. ए त्रण प्रकृति सम्यक्त्व चारित्र प्रत्ययिक नणी मिथ्यात्व गुणठाणे न बंधाय. तेथी एकशोने आठ प्रकृतिमांहेथी त्रण प्रकृति टले, तेवारें एकशोने पांच प्रकृति पद्मलेश्यावंतने मिथ्यात्वगुणठाणे बंधाय.

तेमांहेथी मिथ्यात्व प्रत्ययिक नपुंसकवेद. मिथ्यात्वमोहनीय. दुंमनंस्थान. त्रेव च संवयण. ए चार प्रकृति न बंधाय. तेवारें ज्ञेय एकशोने एक प्रकृति. नान्वादने बंधाय अने मिश्रे चस्मोत्तर. अत्रिरनियं सत्त्यांतर. देशत्रिरनियं शरजठ. प्रमनें त्रेजठ अने अप्रमनें उगणजाठ. अछावन्न. इत्यादिक पूर्वेली परें बंधस्वामित्व लेवें.

शुक्लेश्यायें जिननाम अने आहारकदिक विना ज्ञेय एकशोने एक प्रकृति मिथ्यात्वे बंधाय. ते नपुंसकादिक चउ रद्दीने ज्ञेय ननाणुं प्रकृति. नान्वादाने बंधाय.

बीजे कर्मग्रंथें सास्वादन गुणगणे एकशोने एक प्रकृतिनो बंध कह्योठे तेमांहे थी उद्योतादि चार प्रकृति शुक्लजेश्यावालाने उर्वेज न बंधाय माटे ते अंहीं न ले वी तेषी ते काढीयें, तेवारें शेष सत्ताणुं प्रकृति, शुक्लजेश्यायें सास्वादन गुणगणे बंधाय, मिश्रें चम्मोतेर, अविरतियें सत्त्योतेर, देशविरतियें शडशठ, प्रमत्तें त्रेशठ, अ प्रमत्तें उंगणशाठ, अछावन्न, अनिवृत्तियें अछावन्न, ठपन्न, ठवीश. निवृत्तियें बा वीश, एकवीश, वीश, उंगणीश, अठार. सूक्ष्मसंपरायें सत्तर. उपशांत मोहें एक नो बंध जाणवो. एवं सत्तावन मार्गणा द्वारें बंधस्वामित्व कह्युं ॥ १३ ॥

सर्व गुण जवसन्निषु, उहु अजवा असन्नि मिष्ठिसमा ॥

सासणि असन्नि सन्निव, कम्मणजंगो अणाहारे ॥ १४ ॥

र्थ—(जवसन्नि के०) जव्य अने संझी, ए बे मार्गणाने विषे (सर्वगुण के०) सर्वे गुणगणां होय. त्यां प्रकृतिनो बंध, (उहु के०) उधनी पेरें केहवो ने (अजवा सन्नि के०) अजव्यमार्गणायें अने असंझिमार्गणायें तो (मिष्ठि मा के०) मिथ्यात्वगुणगणा सरखा बंध हेवा ने (सासणि के०) सास्वादने (सन्नि के०) असंझी ने (सन्नि व के०) संझीनी पेरें बंध केहवो तथा (णाहारे के०) अणाहारीने विषे (कम्मणजंगो के०) कर्मणकाययोगीनो जंगो केहवो ॥ १३ ॥

हवे पारिणामिकजावनिष्प जव्याजव्य मार्गणामध्यें जव्यमार्गणायें तथा ह्यायोपशमिकजाव निष्प मनोविज्ञानवंत ते संझी जीव, ते बंधस्वामित्व कहे ठे. जव्यजीवमध्ये तथा संझीया जीवमध्ये सर्वे चौदे गुणगणां पामीयें, त्यां बंधस्वामित्व (उर्वे के०) बीजा मर्मग्रंथें जेम कह्युं, तेमज लेवुं. एटले उर्वे एकशो वीश, मिथ्यात्वें एकशो सत्तर, सास्वादने एकशो ने एक, मिश्रें चम्मोतेर, अविरतियें सत्त्योतेर, देशविरतियें शडशठ, प्रमत्तें त्रेशठ, अप्रमत्तें उंगणशाठ, अछावन. निवृत्तियें अछावन्न, ठप , ठवीश. निवृत्तियें बावीश, एकवीश, वीश, उंगणीश ने अठार. सूक्ष्मसंपरायें सत्तर, उपशांतमोहें एक, ह्रीणमोहें एक, सयोगीयें एक अने योगी बंधक, हींअ्यां इव्यमनने संबंधें संझीउ लेवो अन्यथा बार गुणगणां जाजे. सिद्धांतमांहे केवलीने जावमन नथी तेमाटे नोसंझी, नो संझी क ठे ते निप्रायें तो संझीने बार गुणगणां घटे, पण अहिंअ्यां केवलीने इव्यमनठे ते विवह्यायें संझी कहा. अजव्यजीवने तथा मनोविज्ञानरहित संझीआ जीवने सम्यक्त्व चारित्र न

हो . ते ि त्प्रत्यधि जिनना या ाहार दि , ए त्रण प्र ति न बंधा .
बा ि ए शो तर प्रकृतिनो ंध, उर्ध्वे या मिथ्यात्वे हो . ते िहे नव्यने ए
व मिथ्यात्व एताणुं हो , िजां एताणां हो ने सदिया एकेंडि
थी िमी पंचेंडियतिर्येच पर्यंत तिर्ये ध्ये सम्यक्त्व व ि ि एवा पण
वोइ जीव वतरे, तेथी तेउ ि पर्या वस्थायें सास्वादनप ं पण पा ियें,
तेथी स िअाने स्वादन एताणे स ि िनी परें सास्वादननो बंध हेवो ए
टले ए िने ए प्रकृतिनो बंध हेवो, पण हीं ि विचारवा योग्यठे. जे णी
र िनी िने पर्या वस्थायें िर्मण तथा िदारि मिश्रयोग होय, ते योग
ध्यें िे स्वादन एताणे ठु तथा चोरा ं प्र ति नो ंध हेवो. रडि ,
या वैत्रि यदि , ए पांच प्रकृतिनो बंधस्वामी िेण योग ध्ये पा ियें ? जे नणी
पंचसं ह ध्ये हुं ठे, जे रीरपर्यादि पूरी ि विना पहेलुं सास्वादनप ं ट
ले, तो नरा ने तिर्येगा नो बंध पण के बंधाय ? तेथी जाणीयें ठैयें जे शरी
रपर्यादि पूरी ि पठी औदारि योग िनता तथा त्यां सुधी, सास्वादनगुण रहे
ठे. ए िनतां ए वात घटेठे, पण ए दीर्घदृष्टिये री ब श्रुतें विचारवुं,
तथा नाहार जीवने एताणां पांच होय, ए मिथ्यात्व, िं स्वा
दन, िं विरतिसम्यक्दृष्टि, चोशुं सयोगीकेवली ने पांच ं योगीकेवली,
ए पांचठे तेमध्ये जीव, वि हगति रे ि वचला ए , बे, त्रण समय लगे औदारि
रीर संबंधने नावें अणाहारी होय, ते अपेक्षायें पहेलुं, बी ं ने चोशुं ए
ए एताणां संजवे तथा केवली मुद्घात रे, त्यां त्रीजे, चोथे तथा पांचमे
ए त्रण समयें अनाहारी होय, ते अपेक्षायें सयोगीगुणताणुं लीधुं. ए चार योगें
िर्मणयोग ं बंधस्वामित्व लेवुं. जे नणी एकशो वीशमध्ये ाहारकदिक, देवा
ने नर त्रिक, ए ठ प्रकृतिनो बंध न होय तथा नरायु ने तिर्येगायुनो
पण बंध न होय शेष एकशोने वार प्रकृतिनो बंध, उर्ध्वे बंधाय, तेमांथी जिनना
म, सुरदिक, वैः यदिक, ए पांच काढीयें, तेवारें मिथ्यात्वे एकशोने सात बंधाय,
तेमांथी सूक्ष्मत्रिक, विकलत्रिक, एकेंडियजाति, स्थावरनाम, आतपनाम, नपुंस
कवेद, मिथ्यात्वमोहनीय, दुंमसंस्थान, ठेवहुं संघयण, ए तेर प्रकृति मिथ्यात्व
विना न बंधाय, तेथी सास्वादने चोराणुं प्रकृति बंधाय. तेमांहेथी अनंतानुबंध्या
दिक चोवीश प्रकृति काढीयें, तेवारें सीत्तेर होय, अने जिनपंचक अंहीं बंधाय,
ते नेजीयें, तेवारें चोथे गुणताणे पंचोतेर प्रकृतिनो बंध जाणवो अने सयोगीगुणताणे

षडशीतिनामा चतुर्थ मंत्र्य.

४ए

मार्गणा	गुण १४	ओघ बंध	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
श्रुतभज्ञान.	३	११७	११७	१०१	७४											
विभंगभज्ञान.	३	११७	११७	१०१	७४											
सामायिकचारित्र.	४	६५						६३	५९	५८	२२					
छेदोपस्थापनीयचारित्र	४	६५						६३	५९	५८	२२					
परिहारविशुद्धिचारित्र.	२	६५						६३	५९							
सूक्ष्मसंपरायचारित्र.	१	१७										१७				
यथाख्यातचारित्र.	४	१											१	१	१	
देशविरतिचारित्र.	१	६७					६७									
असंज्ञत.	४	११८	११७	१०१	७४	७७										
चक्षुदर्शन.	१२	१२०	११७	१०१	७४	७७	६७	६३	५९	५८	२२	१७	१	१		
अचक्षुदर्शन.	१२	१२०	११७	१०१	७४	७७	६७	६३	५९	५८	२२	१७	१	१		
अवधिदर्शन.	९	७९				७७	६७	६३	५९	५८	२२	१७	१	१		
केवलदर्शन.	२	१														१
कृष्णलेश्या.	४	११८	११७	१०१	७४	७७										
नीललेश्या.	४	११८	११७	१०१	७४	७७										
कापीतलेश्या.	४	११८	११७	१०१	७४	७७										
तेजोलेश्या.	७	१११	१०८	१०१	७४	७७	६७	६३	५९							
पद्मलेश्या.	७	१११	१०८	१०१	७४	७७	६७	६३	५९							
शुक्ललेश्या	१३	१०४	१०१	९७	७४	७७	६७	६३	५९	५८	२२	१७	१	१	१	
भन्व्य.	१४	१२०	११७	१०१	७४	७७	६७	६३	५९	५८	२२	१७	१	१	१	
अभन्व्य	१	११७	११७													
उपशमिक.	८	७७					७५	६६	६२	५८	५८	२२	१७	१		
सास्त्रादन	१	१०१	१०१													
क्षायोपशमिक.	४	७९					७७	६७	६३	५९						
क्षायिक.	११	७९					७७	६७	६३	५९	५८	२२	१७	१	१	१
मिश्र.	१	७४			७४											
मिथ्यात्व	१	११७	११७													
संज्ञी	१४	१२०	११७	१०१	७४	७७	६७	६३	५९	५८	२२	१७	१	१	१	
असंज्ञी	२	११७	११७	१०१												
आगामी	१३	१२०	११७	१०१	७४	७७	६७	६३	५९	५८	२२	१७	१	१	१	
अणारगी.	५	११२	१०७	९४	७५											

॥ अ ॥

॥ बालावबोधसहित षडशीतिकारख्य चतुर्थकर्मग्रंथः प्रारज्यते ॥

तत्र

॥ आदौ बालावबोधकारप्रणीत मंगलाचरणम् ॥

॥ आर्यावृत्तम् ॥

प्रणिधाय परं तेजो, जीव गुणमार्गणाचलितरूपम् ॥

षडशीतिके टबार्थे, लिखाम्यहं मुग्धबोधाय ॥ १ ॥

॥ मूलगाथा ॥

नमिञ्च जिणं जिञ्च मग्गण, गुण णु वउग जोग ले
साउ ॥ बंध प्पबहू जावे, संखि इ किमवि वुहं ॥ १ ॥

अर्थ—(नमि जिणं के०) नमिने जिन प्रत्ये ए (जिञ्च के०) जीवस्थानक, बी
(मग्गण के०) मार्गणाद्वार, त्रीञ्जुं (एठाण के०) गुणस्थान, चोथुं (उव
उग के०) उपयोग, पांच (जोग के०) योगद्वार, बुहुं (लेसाउ के०) लेश्या
द्वार, सात (बंध के०) बंधद्वार, आठमुं (अप्पबहू के०) अप्पबहुत्वद्वार, न
व (जावे के०) जावद्वार, दश (संखि इ के०) संख्यातादिक एटले संख्या
ता ११ असंख्याता १२ अनंतानो विचार, (किमविवुहं के०) कांइ कहीश ॥

जिन श्री वीतराग देवप्रत्ये नमस्कार करीने १ चौद जीवस्थानके विचार, २
मार्गणास्थानविचार, ३ गुणगणानो विचार, ४ उपयोग एटले जीवलक्षणजेद,
तेनो विचार, ५ योग एटले करणवीर्य ते मनवचनादिक जाणवा तेनो विचार, ६
लेश्या एटले इव्यकषायसाथे जीवनो परिणामविशेष जेम, नीला पीलादिक इव्यसं
बंधे स्फटिकजुं रूप नीजुं पीजुं कहेवाय. तेम कषायादिक संबंधे जीवनो जे अशुद्ध
शुद्धस्वभाव, ते कृष्णलेश्यादिक कहेवाय, तेनो विचार, ७ बंधहेतु जे मिथ्यात्वादिक
सत्तावन तेनो विचार, ८ अप्पबहुत्व एटले कोण कोणथी अप्प अने घणा, तेनो
विचार, ९ जाव एटले उपशमादिक पांच तथा ७, तेनो विचार, १० संख्याता
दिक एटले संख्याता नव आदि शब्दकी असं ता नव ने नंता नव,

मुं (संत के०) कया जीवने कया मूल आठ कर्ममाहेला केटला केटला कर्मनी सत्ता होय? ते आठमुं प्रतिदार. (अष्टपए के०) ए आठ प्रतिदार चौद जीवनेद्वारे विवरणं ॥ इति समुच्चयार्थः ॥ ३ ॥

एमज ए जीवनेद्वगति इंद्रियादिक नेदें करी निन्न करतां चतुर्विध पंचविधादिक होय, तेनी मार्गणा विचारणानां मूल द्वार चौदवे, तेने विषेठ प्रतिदार कहेवे ॥

तह मूल चउद मग्गण, ठाणोसु बासद्धि उत्तरेसु च ॥

जिअ गुणजोगु वउंगा, लेस प्पबहुं च ठाणा ॥ ३ ॥

पाठांतरं ॥ चउदस मग्गणठाणोसु, मूलपएसु विसद्धि इ

अरेसु ॥ जिअ गुणजोगुवउंगा, लेसप्पबहुत्तठाणा ॥ ३ ॥

अर्थ—(तह के०) तेमज वली (मूलचउदमग्गणठाणोसु के०) मूल चौद मार्गणा स्थानकने विषे अने (बासद्धिउत्तरेसुच के०) उत्तर बाशठ मार्गणा स्थानने विषे (जिअ के०) एक जीवनेद, (गुण के०) बीजां गुणवाणां, (जोग के०) त्रीजा योग, (उवउंगा के०) चोथा उपयोग, (लेस के०) पांचमी लेश्या, (अप्पबहुंच के०) बहुं अप्पबहुत्व, (ठाणा के०) ए ठ स्थानक कहीणं ॥३॥

हवे पाठांतर गाथानो अर्थ कहेवे. (मूलपएसु के०) मूलपदे, (चउदसमग्गणठाणोसु के०) गति, इंद्रियादिक मूल चौद मार्गणानां स्थान तेने विषे तथा (विसद्धिअरेसु के०) गत्यादिक मूलमार्गणाना अवांतर नेद बाशठ जेम गतिचार, इंद्रिय पांच, इत्यादिकनां नाम आगल ग्रंथकर्त्ता पोतेंज कहेणो. तेथी अहीअं नथी लख्यां, ते कइ कइ मार्गणायें केटला केटला (जिअ के०) जीवनेद्व होय? ते कहेवानुं प्रथम द्वार तथा (गुण के०) कइ कइ मार्गणायें केटलां केटलां गुणवाणां होय? ते कहेवानुं बीजुं द्वार, तथा (जोग के०) कइ कइ मार्गणायें केटला केटला योग होय? ते कहेवानुं त्रीजुं द्वार, तथा (उवउंगा के०) कइ कइ मार्गणायें केटला केटला उपयोग होय? ते कहेवानुं चोथुं द्वार, तथा (लेस के०) कइ कइ मार्गणायें केटली केटली लेश्या होय? ते कहेवानुं पांचमुं द्वार, तथा (अप्पबहुत्त के०) सहु मार्गणायें कोण अप्प, कोण बहु? ए कहेवानुं बहुं द्वार, (ठाणा के०) ए ठ विचारस्थानक बाशठ मार्गणायें विवरी कहीणं ॥ इति समुच्चयार्थः ॥ ३ ॥

हवे ए र्गणादार स्थितजीव एताणी होय, तेथी गुणगणादरें प्रति द शदार हेरो, ते हेरो.

चउदस गुणेषु जिअजो, गु वउग लेसाय बंधहेऊय ॥

बंधाइअ च अप्पा, बहुं च तो नाव संखाई ॥ ४ ॥

पांतरं ॥ च दस गुण ाणेषु, जिअ जोगुवउग लेस्स बं

धाय ॥ बंधुदयु दीरणानु, संतप्प बहुत्त दस ाणा ॥ ४ ॥

र्थ—(चउदसगुणेषु के०) वली चौद एताणाने विपे (जि के०) १ जी वना नेद, (जोग के०) २ योग, (उवउग के०) ३ उपयोग, (लेसाय के०) ४ लेस्या, (बंधहे य के०) ५ बंधहेतु, (बंधाइअचउ के०) बंधादि चार, एटले वंध, उदय, उदीरणा अने सत्ता, एवं नव. (प्पाबहुंच के०) एनुं अल्पबहुत्त्व (तो के०) तेवार पढी (नावसंखाई के०) ११ नाव अने १२ संख्यातादिकनो विचार हीअं, ए ए दारें करी तथा त्रण प्रहेप गाथा अने त्रण पातांतर गाथायें री जे दार ह्यां, ते अ में हेरो ॥ इति स यार्थः ॥ ४ ॥

हवे पातांतर गाथानो र्थ हेरो. (चउदसगुणगणेषु के०) जो पण जीवना संख्याता अथ्यवसायस्थानकनेदें असंख्य गुणस्थानक होयठे, तो पण स्थूल व्यवहारें चौद गुणगणां क । ते चौद गुणगणाने विपे (जिअ के०) या क या गुणगणो केटला जीवनेद पामीयें ? ते केवा प्रथमदार, (जोग के०) कया कया एताणे केटला योग पामीयें ? ते केवा बीअं दार, (उवउग के०) कया गुणगणो केटला उपयोग पामीयें ? ते केवा त्रीअं दार तथा (लेस्स के०) या एताणे केटली लेस्या पामीयें ? ते केवानुं चोअं दार, (बंधाय के०) कया गुण गणो केटला मिथ्यात्वादि बंधहेतु पामीयें ? ते केवानुं पांचअं दार, तथा (वंध के०) या गुणगणो केटला कर्मना बंधस्थानक पामीयें ? ते केवानुं उहुं दार तथा (उदय के०) कया गुणगणो केटला कर्मना उदयस्थानक पामीयें ? ते के वानुं सातअं दार तथा (उदीरणानु के०) कया गुणगणो केटला कर्मनी उदीर णानांस्थानक पामीयें ? ते कहेवा आठअं दार, तथा (संत के०) कया गुणगणो केटला कर्मनी सत्ता पामीयें ? ते कहेवानुं नवअं दार, तथा (अप्पबहुत्त के०) चौदे गुणगणो वर्त्तता जीवोनुं अल्पबहुत्त्व कहेवानुं दशअं दार, (दसघाणा के०) ए दशस्थानक एटले दश बोलनो विचार चौद गुणगणो विवरीअं ॥ ४ ॥

हवे प्रथ जीवना चौद जेद जाण्या विना मार्गणास्थान गुणस्थानादिक जेद जाण्या न जाय, जे नणी र्गणादि जेदें जीवतत्वतुं विचारतुं, तेनणी स्थूल व्यवहारनयें जीवना चौद जेद ठे, ते हेठे.

दार गाहाउ ॥ अथ जीवस्थानान्याह ॥ इह सुदुम वाय
रेगिं, दि वि ति च असन्नि सन्नि पंचिंदी ॥ अपजत्ता प
त्ता, कम्मेण च दस जिअघाणा ॥ ५ ॥

थै-(इह के०) । जगत् इहे आवी रीतें विचारतां जीवना चौद जेद था य. १ (सुदु के०) सू ना कर्मना उदयथी सूक्ष्मशरीरधारी, सर्वलोकमांहे व्यापी र । एवां जे पृथ्वी, पाणी, तेउ, वायु अने वनस्पति. ए पांच जातिना जीव व्यवहार अयोग्य पांच थावर ते प्रथम सूक्ष्म एकेंद्रिय कहीयें अने (बायरेगिंदि के०) बादरनामना उदयथी बादर व्यवहारयोग्यशरीरधारी पांच थावर, ते बीजा बादर ए केंद्रिय हीयें. (वि के०) त्रीजा जे स्पर्शन अने रसन ए बेंद्रियने धारे, ते बेंद्रियसंख्यादिकने कहीयें, (ति के०) चोथा स्पर्शन, रसन अने घ्राण, ए त्रण इंद्रियठे जेने ते तेंद्रिय कहीयें, (चउ के०) पांचमा स्पर्शन रसन, घ्राण अने चक्षु, ए चार इंद्रियने जे धारे, तेने चौरिंद्रिय कहीयें. (असन्नि के०) ठछा पांचेंद्रिय पूर्ण होय, पण ठहुं मन न होय, तेने असन्निआ पंचेंद्रिय संमूर्त्तिम, मनुष्य, तिर्यच जीव कहीयें, अने सातमा (सन्निपंचिंदी के०) जेने मन सहित पंचेंद्रिय होय, ते सन्निआ पंचेंद्रिय गर्जज मनुष्य तिर्यच तथा उपपातिक देव नारकी जीव जाण वा. ए सात जेद (अपजत्ता के०) अपर्याप्ता. तेमज सात जेद (प त्ता के०) पर्याप्ता एवा (कम्मेण के०) अ क्रमें ए पर्याप्ताऽपर्याप्ता अइने (चउदसजिअघाणा के०) चौद जीवनां स्थानक एटले जेद, सर्व संसारो जीवना होय ॥ इति ॥ ५ ॥

त्यां एकेंद्रियने ? आहार, २ शरीर, ३ इंद्रिय, ४ श्वासोद्वास, ए चार पर्याप्ति पहेले समयें करवा मांजे. ते ज्यां सुधी पूरी न थाय, त्यां सुधी अपर्याप्ता कहीयें अने ते चारें पूरी कखा पढी पर्याप्ता कहीयें. एम बेंद्रिय, तेंद्रिय, चौरिंद्रिय अने असन्निउ पंचेंद्रिय, ए चार जातिना जीव, आहार, शरीर, इंद्रिय, श्वासोद्वास अने नाषा, ए पांच पर्याप्ति साथें आरंजे, ते ज्यां सुधी पूरी न करे, त्यां धी ते चारने अपर्याप्ता कहीयें अने पांचे पर्याप्ति पूरी कखा पढी पर्याप्ता कहीयें. तेमज ए पांच पर्याप्ति तथा ठहुं मन, ए ठ पर्याप्ति आरंजी, पूरी नथी करता त्यां सुधी सन्निया

पंचेंद्रिय अपर्याप्ता हीयें अने ए ठ पर्याप्ति पूरी । पठी पर्याप्ता कहीयें. हवे ते अपर्याप्ता वली बे नेदें ठे. ए तो आरंभी पर्याप्ति पूरी कखा विना रे ते लब्धिअपर्याप्ता कहीयें अने ज्यां सुधी पर्याप्ति पूरी नथी री, त्यां सुधी तेने रण पर्याप्ता कहीयें. ते हिं पण प्रथ नी त्रण पर्याप्ति पूरी ख्या विना कोइ जीव रे न हीं. एणके आहारपर्याप्ति, शरीरपर्याप्ति अने इंद्रियपर्याप्ति पूरी कखा विना तो प रजवनुं आयु पण न बंधाय तो ते आयु बांध्या विना क्यां जइ उपजे? तेमाटे ए त्रण नि यतपर्याप्ति अहींआं अपर्याप्त रण विवह्रायें जाणवी. एम चौद नेद जीवना ह्या. अने ए जे चौद नेद जीवना कखा ते गुणगणा विना न होय जे नणी ज्ञानादि गुण ना वृद्धिहानिनेदें गुणगणानेद हेवाय अने ज्ञानादि गुणशून्य आत्मा होय तो इव्य न कहेवाय, तेमाटे जे गुणनो आश्रय ते इव्य हीयें ॥ इति समुं यार्थः ॥ ते ज्ञानादिगुण ज्यां परम एटले उत्कृष्ट हीणा पामीयें ते मिथ्यात्व गुणगणुं जाणवुं. एम चढते चढते गुणगणो चौद गुणगणावर्ति सर्वजीवनेदें गुणगणां हीयें ठैयें ॥ अथ जीवस्थानेषु गुणस्थानान्याह.

बायर असन्नि विगले, अपदि पढम बिअ सन्नि अ पजत्ते ॥ अजय जुअ सन्निपळे, सवगुणा मि सेसेसु ॥ ६ ॥

अर्थ—(बायर के०) बादरएकेंद्रिय, (असन्नि के०) असंज्ञिपंचेंद्रिय, (विग ले के०) विकलेंद्रिय त्रण, (अपदि के०) ए पांच अपर्याप्ताने (पढमबि के०) पहेलुं अने बीजुं गुणगणुं होय अने (सन्नि अपजत्ते के०) सन्नि या पंचें द्रिय पर्याप्ताने (अजय अ के०) अविरतिगुणगणा सहित त्रण गुणगणां हो य, अने (सन्नि प के०) सन्नि पंचेंद्रियपर्याप्ताने (सवगुणा के०) सर्वगुणगणां हो य, तथा (सेसेसु के०) शेष सर्व जीवने (मिह्व के०) मिथ्यात्वगुणगणुं जाणवुं इ० ॥

बादर, एकेंद्रिय, पृथ्वी, अप् अने प्रत्येक वनस्पतिमांहे तथा बीजा असन्नि या पंचेंद्रिय तिर्यच तथा विकलेंद्रिय, ते बेंद्रिय, तेंद्रिय अने चौरिंद्रिय ए पांच अ पर्याप्त जीवनेदें पहेलुं मिथ्यात्व अने बीजुं सास्वादन ए बे गुणगणां होय. तेमांहे पण सास्वादन गुणगणुं करणअपर्याप्तानेंज होय अने पहेलुं गुणगणुं लब्धिअ पर्याप्ता तथा करणअपर्याप्ता ए बे ने होय जे नणी सम्यक्त्व वमतो जीव, ए पूर्वो क्त ए पांच करण अपर्याप्तानांहेज अवतरे पण लब्धिअपर्याप्ता पांचमध्ये न अव तरे, तेशी तेमांहे सास्वादनपणुं न संजवीयें. तथा बादर अपर्याप्त तेज, वायुमध्ये

इ ने पांच सूक्ष्म ध्ये ते सम्यक्त्व व तो पण तेइ जीव एवी उपजे नहीं, ते थी तेने मिथ्यात्वगुणताणुंज होय, ए पांच जेदें गुणताणां क ।

छा संज्ञी पंचेंद्रिय पर्या । जीवजेद ध्ये तो ए मिथ्यात्व, बी सास्वादन, ने त्री विरतिसम्यक्दृष्टि, ए त्रण एताणां संजवे, के के परजव थी तेइ जीव सम्यक्त्व सहि ए संज्ञी पंचेंद्रियमांहे आवी अवतरे, तेने अपर्याभावस्थायें अविरति चोशुं गुणता होय. आ जे जीव सम्यक्त्व व तो एमांहे अवतरे, तेने रीपर्याधि पूर्ण । पहेलुं सास्वादनगुणताणुं होय, ए बे विना शेष जीवोने मिथ्यात्व गुणता होय ने लब्धि अपर्याप्ता सहि । पंचेंद्रिय जीवने ए ज मिथ्यात्व एता होय.

सात । सहि । पंचेंद्रियपर्याप्ता ए जीवजेदें मिथ्यात्वथी । मीने अयोगी जगें सर्वे चौदे गुण एता संजवे, के के प्य पण सन्निध्या पंचेंद्रियते तेने चौदे गुण एता होय तथा केवली पण इव्य नसंबंधें सहि उ कह्यो, तेथी ठेलां बे गुणता एता पण अमां जाणवां. म ए ह्या जे सात जीवजेद तेथी शेष र । जे सू एकेंद्रिय पर्याप्ता तथा पर्याप्ता बेंद्रियपर्याप्ता, तेंद्रियपर्याप्ता, चौरिंद्रियपर्याप्ता, असहि पंचेंद्रियपर्याप्ता, बादर एकेंद्रियपर्याप्ता ए सात जीवजेदें मिथ्यात्व गुणताणुं होय. ए रीतें चौद जीवजेदने विषे चौद गुणताणां ।

ते पढी तेहीज जीव ए एताणे रह्या ठता मन, वचन, अने याना एता रूप योगें करी कर्म बांधे, तेजणी योगद्वार जीव जेदें विवरीयें ठैयें ॥ ६ ॥

हवे जीवजेदें योग संख्या कहेते.

अथ योगानाह ॥ अपजत्त षड्भि कम्मुर, लमीस जोगा अ

प सन्नीसु ॥ ते सवि वमीसएसु, तणु प सु रल ॥ ७ ॥

अर्थ—(अपजत्त षड्भि के०) पर्याप्ता ठ जीव जेदने विषे (८ रलमीसजोगा के०) औदारिक कार्मण अने औदारिकमिश्र, ए बे योग होय ने (प सन्नीसु के०) अपर्याप्ता, सहि या पंचेंद्रियने विषे (ते के०) ते पूर्वजा बे योगने (वि उविमीस के०) वैक्रियमिश्रें (स के०) सहित रतां त्रण योग होय. (ए त पुपज्जेसु के०) एमां वली शरीर पर्याप्तानेविषे (उरल के०) प्रौदारिक योग कोइएक आचार्य मानेते ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ ७ ॥

सन्निध्या अपर्याप्ता विना बीजा ठ जे एकेंद्रियादि... पर्या... जीव जेदते, तेने

एक कार्मण्ये अने बीजं औदारिक कार्मण्ये सायें मिश्र, ए बे योग संजवियें केमके औदारिक शरीरी एकेंडिय होय, तेथी तेने परजवथी आवतां विचालें र्मण्ये शरीर होय, तेमाटें त्यां र्मण्ये योग होय अने वतखा पढी ज्यां सुधी पर्याप्ति पूरी न करे, त्यां सुधी र्मण्ये पुजलें करी औरिदा पुजलमिश्र होय, तेथी मिश्रें पुजने उपष्टंजे जीव जे रणवीर्य, ते औदारिकमिश्रयोग जाणवो. ए ठ अपर्याप्त लब्धि तथा करण ए बेहु प्र रना लेवा. ए ठ जीवनेदे योग १.

अपर्याप्ता, स गिआ, पंचेंडियने विषे बे योग पूर्वली परें लेवा अने त्रीजो वैक्रियमिश्रयोग पण होय, जे जणी स गिआ पंचेंडिय हे देवता तथा नारकी पण आवी गया, तेमने तो वैक्रियशरीर पण रळुंढे. तेथी ते र्मण्ये पुजल वैक्रिय सायें मिश्र रे, तेथी तेने परजवथी वतां रस्तामांहे र्मण्ये योग होय अने ठ पर्याप्ति रंच्या पढी ज्यां सुधी पूरी न रे, त्यां सुधी वैक्रियमिश्रयोग होय. ए बे योग थाय ने ष्य तथा तिर्यचनी पेहायें त्रीजो औदारिक मिश्रयोग पण लेवो. ए रीतें त्रण योग होय. हींआं तांतर देखाडेढे. १०५ ए चार्य, शरीरपर्याप्ति पूरी ह्या पढी शेष पर्याप्तियें री पर्याप्ताने औदारिक योग मानेढे. तेथी तेना मते देवता अने नारकीने पण शरीरपर्याप्ति कत्या पढी वैक्रिययोग मानवो जोड्यें, तो तेना मते सद्गिआ अपर्याप्ताने विषे १ औदारिक, २ औदारिकमिश्र, ३ वैक्रिय, ४ वैक्रियमिश्र, ५ र्मण्ये योग, ए पांच योग संजवे तथा श्रीशीलांकाचार्यने म ते चार योग होय जे जणी ए ठ जेद, अपर्याप्ता जे कत्या ते लब्धिये अपर्याप्ता पण लेवा अने देवता तथा नारकी तो लब्धि पर्याप्ता न होय, तेथी चार योग सन्निआ पर्याप्ताने होय ॥४॥

सवे सद्गि पजते, रलं सुहुमे सजासु तं च सु ॥ वायरि स

विनुवि डुगं, अथोपयोगानाह ॥ पजसन्नि सु बार वठगा ॥ ८ ॥

अर्थ—(सवेसद्गि पजते के०) संज्ञी पंचेंडियपर्याप्ताने सर्व पंदर योग होय अने (सुहुमे के०) सूक्ष्म एकेंडिय पर्याप्ताने (उरलं के०) ए ज औदारिक काययोग होय, (सजा तंचउसु के०) तेहिज जाषा सहित विकलत्रिक अने संज्ञी पंचेंडिय, ए चार पर्याप्ता जीवनेदे एक औदारिकयोग अने बीजो सजासु एटले जाषासहित एटले स मृषावचनयोग, ए बे योग होय अने (वायरि के०) वा दर एकेंडियपर्याप्ताने विषे (सविनुविडुगं के०) औदारिकसायें वैक्रिय अने वैक्रिय

मिश्र सहित रतां एबे योग । औदारि , एवं ए योग होय. हवे उपयोग । हेठे. (प सदि बारउवउगा के०) पर्या । संज्ञी पंचेंद्रिय इंहे । र उपयोग होय.

संज्ञी पंचेंद्रिय पर्याप्ताने विषे नना योग चार, वचनना योग चार, औदारिक, । हार , । हार मिश्र, वैद्रिय, वैत्रियमिश्र, औदारि मिश्र ने । र्मण. ए पं दरे योग होय. तेमांहे वैद्रियदि देवतानार नीअपेक्षायें या उत्तरवैत्रियशरीर । रतां प्रारंनवेलायें थ या तिर्यं ने पण वैत्रि औदारि साथें मिश्र होय. पठी वैत्रिययोग होय या । हार रीर चौद पूर्वधर थ जिनरुद्रि देखवा निमित्तें रे, तेवारें । रंनती वेलायें ते औदारि साथें । हार पुजल मिश्र क रे, त्यां । हार मिश्रयोग होय. पठी । हारकयोग होय या केवलीने । उ स यनो केवलस सदघात करतां बीजे, ठेठे ने सातमे ए ए समयें औदारि । मिश्र योग होय तथा गिजे, चोथे अने पांचमे, ए ए यें । र्मणकाययोग लेवा. पण अपर्याप्तावस्थायें जे । र्मण । ययोग होय ते न लेवा. केमके ते प र्याप्तामांहेज गण्याठे. ए सौ पंदर योग होय.

सू एकेंद्रिय पर्याप्ताने ए औदारि योग होय. जे एी तेने वैत्रि यादिक योग रवानी शक्ति नथी ते न ने व न पण नथी औदारि मिश्र कार्मण तो पर्याप्तावस्थायें होय पण पर्याप्तावस्थायें नहिं होय. हवे औदारि योग ने स । षावचनयोग ए बे योग, (चउ के०) बेइंद्रियपर्या ।, तेंद्रियपर्याप्ता, चौरिंद्रियपर्याप्ता ने संज्ञिपंचेंद्रियपर्याप्ता, ए चार जीवनेदें होय जे नणी ए ने मोहोडुंठे तेथी व्यवहारें नाषा बोले.

बादर एकेंद्रियपर्याप्ताने ए औदारि , बीजो वैक्रिय ने गिजो वैत्रियमिश्र ए त्रण योग संनवीयें, जे नणी बादर एकेंद्रियपर्याप्ता वा । य जीवने वैक्रियलब्धिठे तेथी ध्वजाने । कारें वैत्रियरूप रे तेवारें । रंनतां वैत्रियमिश्र होय ने शरीर पूर्ण । पठी वैत्रिय होय । टे ए बे योग ने हेज रीरें औदारिक होय. पर्याप्ता ज्ञेव चार स्थावरने ए औदारि योग होय. ए रीतें पंदर योग क ।

ए योगें री गिवना ना न उपयोग होय ते नणी हवे पठी उपयोग क हीयें ठैयें. पर्याप्ता संज्ञीया पंचेंद्रियने विषे बार उपयोग पामीयें, जे नणी थ्यमांहे बार उपयोग लाजेठे त्यां एक समयें जीवने ए उपयोग होय ते उयोग ठ स्थने अंतरमुहूर्त काल अने केवलीने (सामायि के०) एक समयें । ज्ञान पांच, ज्ञान त्रण, एवं आठ उपयोग जणवा. । । र अने चार दर्शन ते निराकारोपयोग. एम

वार उपयोग जाणवा. एवं वार उपयोग होय, निराकारं साकारं दर्शनं. इति ॥७॥

पज च रिंदि असन्निसु, इदंस इअनाण दससु चकुविणा ॥

सन्निअपळे मण ना, ए चकुकेवल इगविहूणा ॥ ९ ॥

अर्थ—(पजचउरिंदिअसन्निसु के०) पर्याप्ता चौरिंदियने तथा असंज्ञीपंचेंडिय पर्याप्ताने (इदंस के०) वे दर्शन अने (इअनाण के०) वे अज्ञान, एवं चार उपयोग होय. अने शेष (दससु के०) दश जीवनेदने विषे (चकुविणा के०) चक्रुदर्शन विना त्रण उपयोग होय अने (सन्निअपळे के०) संज्ञी अपर्याप्ताने (मणनाण के०) एक मनःपर्यवज्ञान, (चकुके०) बीजुं चक्रुदर्शन अने (केवल ग के०) केवलद्विक, ए चार (विहूणा के०) विना शेष आठ उपयोग होय ॥९॥

पर्याप्ता चौरिंदिय तथा असंज्ञीया पंचेंडिय, ए बे जीवनेदें ए च अने बीजुं अचक्रु, ए वे दर्शन तथा मतिअज्ञान, अने श्रुतअज्ञान ए बे अज्ञान. एवं चार उपयोग होय केमके ए मिथ्यात्वगुणगणे होय. माटे वे अज्ञान कहां शेष सूक्ष्म एकेंडिय पर्याप्ता तथा अपर्याप्ता बादर एकेंडिय पर्याप्ता तथा अपर्याप्ता, बेंडियपर्याप्ता तथा अपर्याप्ता तेंडिय पर्याप्ता तथा अपर्याप्ता. चौरिंदिय अपर्याप्ता अने असन्निअ पंचेंडिय अपर्याप्ता. ए दश जीव नेदें पूर्वोक्त चार उपयोगमांहेथी एक चक्रुदर्शन न होय तेथी मतिअज्ञान, श्रुत ज्ञान ने चक्रुदर्शन, ए त्रण उपयोग होय. ए कर्मग्रंथनो मत कद्यो अने सिद्धांतने तें बेंडियादिक चारने अपर्याप्तावस्थायें सास्वादनपणुं संजवीयें, तो त्यां मिथ्यात्वने अनावें मतिज्ञान अने श्रुतज्ञान, ए बे ज्ञान कहां. तो ते पेह्णायें बेंडियादि चार पर्याप्ताने पांच उपयोग संजवेळे. तथा एकेंडियादिक दश जीव नेदने विषे श्रोत्र ज्ञान, लब्धिज्ञान विना पण श्रुत अज्ञान ह्युं, ते आहारादि संज्ञानी पेह्णायें कसुंढे. जे जणी कुधावेदनीयना उदयथी । पुजलग्रहण । थी हारी धा निवर्ते, पुष्टि होय एवो शब्दार्थ पर्यालोचन रूप वर पामवानो अ ध्यवसाय, ए श्रुतनेदने आहारसंज्ञा हीयें. ते ध्यवसाय पणे एकेंडियने पणढे तो आहार लेवाने प्रवर्तेळे तथा ए स्पर्शनेडिय तो ए विवोने ढे ने ते विना बीजा चुरादि इडिय लब्धि शून्य एवा एकेंडि । ढे तो पण ते ने सू ना बेंडिय पांच । न सिद्धांतें मान्युंढे यतः “ मं नावेंडिय, नाणं दविंदियाण विरहेवि ॥ इव आजावंमि, विनाव अंपत्तिवाईणं ॥ १ ॥ पंचिंदियव उलो,

नरुवसव्वि उवलं ।उं ” इति विशेषावश्य नाष्ये जे पारो, निनुं रूप देखीने दोडे तथा ब लादि फूले. ए मेले ऐकेंडियने श्रुत हुं.

संज्ञी पंचेंडिय पर्याप्ताने विषे बार उपयोग मांहेला चार उपयोग न होय तेनां नाम कहेते. एक नःपर्यवज्ञान पर्याप्तावस्थायें विरति न होय ते जणी ए ।न पण न होय. तथा चक्रुरिंडियनो व्यापार नथी, ते ।टे बीजो चक्रुदर्शन पण न होय वली केवलज्ञान अने केवल दर्शन, ए बे पण कर्मकृत्यने अनावें त्यां न होय शेष त्रण ज्ञान, त्रण ज्ञान अने बे दर्शन, ए आठ उपयोग होय केमके जिनादिक पुरुषो ज्ञान सहित उपजेते, ते पेह्णायें होय. ए रीतें त्रण ज्ञान, त्रण अज्ञान अने बे दर्शन ए ।ठ सद्दि ।ने अपर्याप्तावस्थायें पामियें. ए सौ करण अपर्याप्ता लेवा, एटले त्रीजुं उपयोगदार जीवस्थानने विषे कह्युं ॥ ए ॥

हवे ना न उपयोगें प्रवर्ते, ते लेश्या हीयें, तेषी उपयोगदार कहा पठी चोशुं लेश्यादार हेते.

सन्निडुगि लेस अप, बायरे पढम च तिसेसेसु ॥ अथ
बंधादि च दाराणि ॥ सत्तठ बंधुदीरण, संतुदया अ तेरससु ॥१०॥

अर्थ—(सन्निडुगि के०) सद्दि आना बेहु जेदें (ठलेस के०) ठ लेश्या पामियें, तथा (अप बायरे के०) अपर्याप्ता बादर ऐकेंडियमांहे (पढमचउ के०) प्रथम नी चार लेश्या होय अने (तिसेसेसु के०) शेष अगीआर जीवजेदें त्रण लेश्या होय. लेश्यायें करी जीव कर्म बंध करे ते जणी हवे बंध उदय उदीरणाने सत्ता कहेते. (सत्तठ के०) सात तथा आठ कर्मनो (बंधुदीरण के०) बंध तथा उदीरण होय अने (संत के०) सत्ता तथा (उदयाअठ के०) उदय आठ कर्मनो (तेरससु के०) प्रथम तेर जीवजेदने विषे जाणवो ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ १० ॥

॥ अथ जीवजेदेषु लेश्यामाह ॥ सन्निआ पंचेंडिय पर्याप्ता तथा पर्याप्ता ए बे जीवजेदें कृष्णादिक ठ ए लेश्या संजवे. एमां करण पर्याप्ता लेवा बाकी लब्धि अपर्याप्ताने प्रथमनी त्रण लेश्या होय.

बादर ऐकेंडिय पर्याप्तामांहे प्रथमनी चार लेश्या पा गियें, केमके नवनपति, ज्योतिषी, व्यंतर ने ईशानदेवलो धीना वैमानि देवो प वीने र ।दि क पृथ्वी, अप्, प्रत्येक वनस्पति, एवा प्रत्येक बादरमांहे ।वी उपजेते. ते देव ता तो पोताना नवनी लेश्यायें चवीने ए त्रण मांहे ।वी नवतरे, त्यां ।तिषी

। सौधर्म नेई । देवलो ना देवोने तेजोलेश्या हो तेशी पर्या वस्थायें ए एने ते तेशी जो लेश्या पण पा रियें. । गीना जीवने शेष ए लेश्या होय. ए विवनेदशी शेष र । जे अगी र जीवनेद, तेने विषे कृष्ण, नील अ ने पोत, ए ए लेश्या होय एटले जीवना चौद जेदें लेश्या ढार कसुं. हवे लेश्यायें री जीव, मबंध रे ते जणी बंध, उदय, उदीरणा ने हेढे. ॥ अ बंधादि ढाराणि ॥

ए संज्ञी पंचेंद्रिया पर्याप्ता विना शेष तेर जीवनेदें सात तथा आठ ए बे बंधस्थान तथा उदीरणास्थानक जाणवां. त्यां तथा पोताना जवने त्रीजे, न वमे तथा सत्तावीशमे इत्यादि जागशेषें परजवायु बांधे ते ज्ञें त्यां आठ मैनो बंध णवो ने शेष ज्ञें सात मैनो बंध जाणवो. तथा आयुः मर्म उदयप्रा ए वलीमात्र शेष रहे, त्यां सुधी आठ मनी उदीर ण जाणवी. ने उदयप्रा नी ए उदयावलि । के तेवारें उदयावलि । उपरांत कर्मदल र सुं नशी, तेशी णी उदीरणा रे? जे जणी जीवयोगकरणे री उदयावलिथी परसुं मर्मदल उदयावलिमांहे खेंची लावी णीने वेदे, तेने उदीरणा हीयें. तेमाटे ते आवली शेष । ष्य रहे अके सात मनी उदीरणा होय ए जब्धि पर्या । लेवा. केमके रणअपर्याप्ताने सातनी उदीरणा न होय.

तथा एहिज तेर जीवस् णकें आठ कर्मनो उदय निश्चें होय ने सत्ता पण ण मनी होय, जे जणी सातसुं, अने अगीअार गुणठाणुं एमां पण सत्ता आठ कर्मनी णे ने सात कर्मनी सत्ता तो बारमे गुणठाणे लाजे. ते तेने नहोय. एम तेर जीव स्थानकें बंध, उदय, उदीरणा ने सत्तानां स्थान कस्यां ॥१०॥ हवे सन्निआ पंचेंद्रिय पर्याप्ताने विषे बंधादि स्थानक कहेढे.

सत्त ठे ग बंधा, संतु दया सत्त अठचत्तारि ॥

सत्तठ पंचडुगं, दीरणा सन्निप ते ॥ ११ ॥

र्थ—(सत्त के०) सातनो तथा णनो (ठेग के०) ठनो तथा एकनो (बंधा के०) ए चार बंध स्थान संज्ञी पंचेंद्रियने होय अने (सत्तअठचत्तारि के०) सात, ण ने चार ए त्रण (सं दया के०) सत्ता स्थानक तथा उदयस्थान होय. ने (सत्तठपंचडुगं के०) सात, आठ, ठ, पांच अने

बे. ए पां . (उदीरणा के०) दीरणात् । न (सन्निप ते के०) ।
पंचेंद्रिय पर्यां । ने विषे हो ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ ११ ॥

सं । आ पंचेंद्रि पर्याप्ताने विषे ज्यां धी । न बांधे तिहां धी । त म
नो बंध होय ने परजव । धि, तिहां आठ कर्म । ध हो ने द मे
। ए चढ्यो । होनीय । । ए बे धि, त्यां ङ मीनो बंध होय ने
। गी । र । एठाणा उपरां ए वेदनीयनो बंध होय, एवं । र बंधत् । न होय.

तथा तेने त्त् । न ए होय, तिहां । त मीनी । गी । र । एठा
णा धी होय त्यां वली । होनीय ह्य । पढी । रमे एठाणे । त कर्मनी
सत्ता होय. तिहां वली ज्ञानावरणीय, दर्शनावरणीय ने अंतराय, ए ए म ह्य
क । पढी तेरमे ने चौदमे एठाणे चार मीनीस । होय, ए एसत्ता स्थानक.

एज रीते द मा गुणठाणा धी । त मीनो उदय होय अने गीयारमे तथा
बारमे, ए बे गुणठाणे । होनीय विना सात मीनो उदय होय अने सयोगी तथा
अयोगी ए बे गुणठाणे चार घातीयां मीनो उदय होय. ए ष्यने जवे ते
थी मनुष्यनी अपेक्षार्थे संज्ञी । पंचेंद्रियने ए उदय स्थान ।

हवे उदीरणास्थानक हेहे. । वलि । शेष निजजवायु रहे, त्यां धी । त
कर्मनी उदीरणा होय, ए प्रथम स्थान ने । युनी बेहेली उदयावलि । ये उदी
रणा टली जाय, तेवारें सात मीनी उदीरणा जाणवी. ए बी स्थान ने उघा
गुणठाणाथी आगळें वेदनी अने । ए बे मीनी उदीरणा न होय माटे ति
हां ङ कर्मनी उदीरणा होय. ए त्री स्थानक तथा दशमे एठाणे वेदनीय, ।
अने मोहनीय, ए त्रण कर्मना पांच कर्म विना उदीरणा उपशांत । हो एठाणा
धी पामीये, केमके आवलीमा रहे, त्यां । होनीयनी उदीरणा न होय । टे ए चो
शुं स्थानक तथा ज्ञानवरणीय, दर्शनावरणीय ने अंतराय ए ए म । वलिका
मात्र आकतां होय, तेवारें बारमे एठाणे एनी उदीरणा नहीं जाणवी तेथी । प
ढी नाम अने गोत्र, ए बे कर्मनीज उदीरणा होय ए सयोगीये पण बेनी उदीर । अने
अयोगी अ दीरक होय, ए पांच स्थान . एम ए सर्व ष्यने विषे जवेहे. तेजणी
सन्निया पंचेंद्रिय पर्याप्ताने विषे ए पांच उदीर । स्थान । एटले मूलजीव
जेद हारें एठाणादिक आठ बोल ।, ए जे जीवना जेद ।. ते जी
वना जेद गत्यादिक जेदें करी विचारतां च विंध पंचविधादि थाय, तेथी चौद जे
दहुं अनियत पणुं देखाड्युं ॥ ११ ॥ उ । नि जीवस्थाने ७ गुणस्थानादी . ष्ठी हाराणि.

॥ गर्गणास्था । ॥ ॥

गइ इंदि एअ काए, जोए वेए कसाय नाणेसु ॥

संज दंसण लेसा, नव सम्मे सदि आहारे ॥ ११ ॥

अर्थ—(गइ के०) गति । र, (इंदि के०) पांच एकेंडियादि इंदि , एवं नव. (एके०) ध्वी । यादि जीवनि । य जीवसमूह ते नि । हियें, एवं पंदर. (जोए के०) बोल , । लबुं, इत्यादि चे । यें जोवे ते योग ए, एवं । र. (वेए के०) इंदियें री वेदीयें, तेनणी वेद ए, एवं ए वीश. (साय के०) ष एटले संसार तेनो । य एटले जान होय तेनणी षाय हियें, तेनी चार गर्गणा, एवं प िश. (नाणेसु के०) जाणी वर पर्यायसुं इणो, ते नणी ज्ञान हियें. तेनी मार्गणा । ठ. एवं ते िश थइ. (संजम के०) सा व योगथ ि निवर्तवुं तेने संय हियें. तेनी गर्गणा सात. एवं चालीश. (दंसण के०) दर्शन सा । न्यावबोध तेना जेद चार, एवं चुम् । लीश. (लेसा के०) षायोदयें अ । ध्यवसाय आय या योगप्रवृत्ति ते लेश्या तेनी ठ गर्गणा, एवं प । श. (नव के०) । नव्यमार्गणा, एवं बाव . (सम्मे के०) सम्यक्त्व मिथ्या त्वादि जेदें तत्त्वश्रद्धानवंत जीव जेद . एवं छवन, (दि के०) नसहित ते सं िआ । ि असदि आ, ए बे जेदें जीव, एवं । ठ. (। हारे के०) । जेहाहा रादि रे, ते । हारी अने । हार. रे, ते णाहारी. ए बे जेदें जीव. एवं । ठ जेद उत्तर । एवा. इति । यार्थः ॥ ११ ॥

हवे चौद मूल गर्गणाधारनां उत्तर । ठ गर्गणाधार हेठे.

सुर नर तिरि निरय गइ, इग बिअ तिअ च पणिदि । या ॥

नू जल जलणा ऽनिल वण, तसाय ए वयण तणु जोगा ॥ १३ ॥

र्थ—नवनपति, व्यंतर, ज्योतिषी ने वै नि , ए चार. (र के०) देवग तिना , (नर के०) मनुष्यगतिना एकेंडिय, विकलेंडिय, पंचेंडिय, जलचर, स्थलचर ने खेचर, ए सर्व. (तिरि के०) तिर्येचगतिनाम. साते नरकना नारकीने (निरय के०) नरकगतिना , एम गतिनी पेह्णायें सर्व संसारी जीव विचारतां चार जेदें होय, ए प्रथम चार. (गइ के०) गतिमार्गणा जाणवी.

(इग के०) एकेंडिय ते पृथिव्यादिक पांच स्थावर, (बिअ के०) वैडिय,

ते शंखादि , (तिअ के०) तेंडिय, ते गीडीप्र ख, (चउ के०) चउरिंडिय ते
 चमरादिक, (पणिंदि के०) देवता, नार गी, अंसंझीआ, संझी ।, ष्य तथा
 तिर्यंच. एम विचारतां इंडियवंत जीवनी पेह्कार्ये सर्व संसारी जीव, पांच प्रकारें
 होय. ए बीजी इंडियमार्गणा पांच प्रारें जाणवी.

(उक्काया के०) उ प्रकारना जीव ।यमार्गणार्थे विचारतां होय, त्यां (नू के०)
 माटी, पाषाण, धातुना जेद तथा मीठुं, पारो, जोमल, र नी जाति, ए सर्व
 बादर, पृथ्वीकाय तथा सूक्ष्म पृथ्वी ।य जीव ।दिराज लोके जाणवा तथा
 (जल के०) पाणी, हीम, करहा इत्यादि पू ।य जीव ।णवा. (जलण
 के०) अट्टि, वीजली, इत्यादि तेउकाय जीव जाणवा. (निल के०)
 वायुकाय ते गुंजवायु, विंटोलीउ इत्यादि जाणवा, (वण के०) ।ंब निंबा
 दिक, ते प्रत्येक वनस्पति तथा अनंतकाय निगोद सूक्ष्म बादर ए बे जेद वनस्प
 तिकाय. (तसाय के०) विकलेंडिय ने पंचेंडिय, ए सकाय जाणवा. ए
 म कायापेह्कार्ये उ जेदें जीव जाणवा. ए कायमार्गणा त्रीजी जाणवी.

(मणवयणतणुजोगा के०) ।ययोगे री मनोवर्गणार्थे इव्य लेइ नपणे
 परिणमावे तेनी सार्थे संबंधजन्य जीव करणवीर्य, ते मनोयोग. ए ज्ञाषापणे प
 रिणमे, इव्यसंबंधजन्य जीववीर्य ते वचनयोग, ज्यां आत्मा प्रदेश विस्तारे, ते काया,
 तेह संबंधजन्य जे जीववीर्य, ते काययोग. ए त्रणे योगे करी सयोगी जीव, त्रण जेद
 जाणवा. एम सर्व जीव, योगमार्गणार्थे विचारतां मनयोगी, वचनयोगी ने काय
 योगी, ए त्रण प्रकारें जाणवा. ए चोथी योगमार्गणा ॥ इति स यार्थः ॥ १३ ॥

वेअ नरि ङि नपुंसग, कसाय कोह मय माय लोञ्जिति ॥

मइ सुअ ऽवहि मण केवल, विचंग मइ सुअ नाण सागारा ॥ १४ ॥

अर्थ—(वेअ के०) वेदमार्गणार्थे वेदनी पेह्कार्ये वि रतां ए जेदें सर्व
 संसारी जीवते त्यां जे दाढी, उ हित खपुरुषा ।रवंत, ते व्यपुरुष जाण
 वो अने जे स्त्री विषयिणी निला रूप मैथुनसज्ञा सहित जे जीव वर्ते, ते
 नावपुरुष जाणवो. ए (नर के०) पुरुषवेद । तथा न, योनि प्र ख व
 यव सहित अने दाढी मुंड रहित एवा ने जे धारण करे, ते इ । जाणवी.
 अने पुरुषविषयिणी निलाषा रूप मैथुनसज्ञा सहित जे जीव ते ना । जा
 णवी, ए बीजो (इडि के०) स्त्रीवेद. तथा स्त्रीना अवयव नादि. तथा पुरुषना

अंग, डाढी, सूत्र, प्रमुख ए वेहु जेनें न होय ते इय्यनपुंसक जाणवा तथा स्त्री अने पुरुष, ए वेहु विषयिणी अनिलापायें जे जीव वत्ते, ते जावनपुंसक जाणवा. ए त्रीजां (नपुंसक के०) नपुंसक वेद. एम वेद आश्री इय्य अने जावनेदें करी जीव त्रण प्रकारें जाणवा. ए पांचमी वेदमार्गणा त्रण प्रकारें जाणवी.

(कथाय के०) कथायोदयनेदें विचारतां (कोहमयमायज्ञानिति के०) क्रोधी, मानी, मायी अने लोनी, ए चार नेदें सर्व संसारी जीव होय, त्यां वीजानी ताथें चित्तुं विवद्वन परिणत ते क्रोधी. पाताने विषे अधिकता बुद्धियें अनमन विजावपरिणति, ते मानी. परनें वंचवा हेहु कुटिलता परिणति ते मायी. परइय्य नाथें अनेदताबुद्धिपरिणति, ते लोनी. ए चारे कथाय, उदय विरोधी ठे. जे नणी क्रोधादिकने उदयें मानादिकनो उदय न होय, अने मानने उदयें क्रोधनो उदय न होय, ए रीतें ठही कथायमार्गणा चार प्रकारें जाणवी.

ज्ञान, अज्ञाननेदें करी जीवनेद विचारतां आठ प्रकारमांहे सर्व जीव आवे, ए ह्यायोपशमिक ह्याधिकपर्यायें जाणवां. त्यां इंद्रिय पांच, अने नोइंद्रिय, ए निमित्त वत्तेनात विषय ज्ञानविशेष, ते प्रथम (मइ के०) ननिज्ञान. शब्द संबंध अर्थ विषयक त्रिकालविषयवस्तुपर्यालोचन ज्ञानविशेष, ते वीजुं (सुध के०) श्रुतज्ञान. अवधि एटले मर्यादायें रूपिइय्यविषयप्रत्यक्ष, ते त्रीजुं (अवधि के०) अवधिज्ञान. मनुष्यहेत्रमांहे जे सत्रीया पंचेंद्रिय जीवना मनापन जाव नेदनुं जाणवुं. ते चांशुं (मण के०) मनःपर्यायज्ञान. नकज आवरण रहिन नंपू ए सर्ववस्तु विषयिउं अनंतइय्यविषयुं ज्ञान, ते पांचमुं (केवज के०) केवजज्ञान जाणवुं. मिथ्यात्वें करी विरुद्धनें विपरीत पणें वस्तुनो परिच्छेद, ते ठहुं (विचंग के०) विचंगज्ञान कह्यीयें. जेम शिवराजपि सात हिप अने नात समुद्र देखी जाणवा लागो. जे में नवीदिय, समुद्र, दीग एम मिथ्यात्वने उदयें जे अवधिज्ञान ते ठहुं विचंगज्ञान कह्यीयें तथा मिथ्यात्वनिं एक मति, वीजुं श्रुत ते पण अज्ञान कह्यीयें.

जे नणी अनंतयमात्मक वस्तुने एकहपें पूर्ण करी जाणे. ते संसारहेतु नेने मो हेहेतुरूप जाणे, एकज विधिरूप जाणे, अथवा निषेधरूप जाणे, एम एकांत जाणे पण उचयरूपें न जाणे तेथी अज्ञानी मिथ्यात्वी कहा. नम्यकृष्टिमां एक ज्ञानी ते केवजी अने वे ज्ञानी ते मनिज्ञानी अने श्रुतज्ञानी. तथा त्रण ज्ञानी ते मनि. श्रुत अने अवधिज्ञानी तथा चार ज्ञानी. ते मति. श्रुत, अवधि अने मनःपर्ये वज्ञानी. ए चार ज्ञानी कहा. ए आठ (नाण के०) ज्ञान ते नाकागोपयोग नामा

न्यविशेषात् वस्तुने विषे िति, ए, त्रि याविशि वस् जाणवुं. ते (सागारा के०) । आरोपयोग जाणवुं. ए सात ि ज्ञान िर्णा आठ जेदें जाणवी ॥ १४ ॥

हवे विरति विरति िर्णा बे जी सा जेदें हे ठे.

सामाइअ ठेअ परिहा, र सुहुम अहखाय देस जय अज या ॥ चरकु अचरकु ही, केवलदंसण अणागारा ॥१५ ॥

र्थ—(सामाइ के०) सा ियि चारित्र, (ठे के०) ठेदोपस्थापनीय चारित्र, (परिहार के०) परिहारविशुद्धिचारित्र, (सुहुम के०) सूक्ष्मसंपराय चारित्र, (अहखाय के०) यथाख्यातचारित्र, (देसजयअजया के०) देशविरति चारित्र, ने अविरतिचारित्र, ए सात चारि , ने (रकु के०) चहुदरीन अने (अचरकु के०) अचहुदरीन, (उही के०) वधिदरीन, (केवल के०) केवलदरीन, ए चार (दंसण के०) दरीन ते (णागारा के०) अना आरोपयोग जाणवो ॥१५॥

हवे सातमी चारित्रमार्गणा हे ठे. सर्वविरति, देशविरति ने अविरति एवी रीतें विचारतां सात जेदें सर्व संसारी जीव होय. तिहां (सम के०) ज्ञान, दरीन ने चारित्रनो ज्यां (आय के०) जान होय ते जणी सामायकचारित्र सर्व सावद्य विरतिरूप प्रथम जाणवुं अने जे पूर्व पर्याय जेदीने बीजा वि ष पर्याय नुं उपस्थापन करवुं. ते बीजुं ठेदोपस्थापनीय चारित्र, ते एक सातिचार अने बीजो निरतिचार, एवा बे जेदें जाणवुं. त्यां श्रीवीर तीर्थकरना साधुने दूषण लागे थके जे व्रत पर्याय जेदे, जेम विषधर जे सर्प तेणे मंशोली आंगलीने शरीर राखवाने हेतें जेदे. एम व्रत राखवा निमित्तें सदूषण व्रत पर्याय जेदी उगामणी करीयें, ते साति चार ठेदोपस्थापनीय कहियें, अने बीजो निरतिचार ते श्रीपार्श्वनाथना शिष्य श्री वीर जिनपासें फरीथी व्रत उ रे, ते निरतिचार ठेदोपस्थापनीय चारित्र बीजुं जाणवुं. एटले तीर्थथकी न्य तीर्थें सं मण करे जेम श्रीपार्श्वनाथना साधु के शी गांगेय प्रमुख श्रीवीरना शासनमां िवी पंच महाव्रत उ री पूर्व पर्याय ठे दी नवो पर्याय ग्रह्यो, ए निरतिचार ह्यीयें. त्रीजुं परिहार तपोविशेष, ि साडा नव पूर्वधर तो उगणत्रीश वर्ष उपरांत वहे, तेहने नवनो गह्व होय. तेमध्ये एक वाचनाचार्य अने चार साधु परिहार तपोनिविष्ट तथा चार साधु ते वैयावच्च करे, ते ठ मास तप पूर्ण करे, तेवारें ते चार वैयावच्ची साधु तप आदरें अने तप करी रह्या जे चार साधु, ते तेहनुं ठ मास सुधी वैयावच्च करे, वलतुं ठ मा

स सुधी वाचनाचार्य तप करे बीजा । त साधु तेनुं वैयाव रे, एम अठार
मासनुं तप करे, ते तपनी विगत आवी रीते ठे के, उष्य । लें जघन्य चोथ ल
गें मध्यम ठठ अने उत्कृ अठम तप करे, शीतकालें जघन्य ठठ, मध्यम अठम
अने उत्कृष्ट दशम तप रे. पर्षाकालें जघन्य अठम, ध्यम दशम अने उत्कृष्ट डुवा
लश तप रे. पारणें आयंबील करे. एम तप पूर्ण करी जिनकल्प पडिवजे तथा
गहमाहें आवे, ते परिहार वि विचारित्र त्रीजुं जाणवुं. सूक्ष्मसंपराय गुणठाणे
सूक्ष्मसंपराय चारित्र चोथुं होय. गीआरमा गुणठाणाथी मांमीने चार गुणठा
णे श्रीवीतराग । निरतिचारचारित्र ते पांचमुं यथाख्यात चारित्र जाणवुं. देशविर
ति निरपराध निरपेक्ष संकल्पी स जीव न हणुं, ते बहुं देशविरति चारित्र, इत्या
दिक सर्व विरति, देशविरति चारित्र जाणवां. अने ए वे मांहेथी एके न होय ते
सातमुं अविरति चारित्र जाणवुं. ए आठमी चारित्रमार्गणा सात नेदें जाणवी.

हवे नवमी दर्शनमार्गणा कहे ठे. जे आंखें करी देखवुं, ते चक्षुदर्शन. अच
क्षु कहेतां आंख विना शेष इन्द्रिय चार तथा मन तैणें करी जे वस्तुनुं सामान्यां
श ग्रहण ते बीजुं अचक्षुदर्शन. अवधि एटले इव्य, क्षेत्र, कालादिक मर्यादायें सा
मान्यपणे रूपी इव्यनुं ग्रहण, ते त्रीजुं अवधिदर्शन अने संपूर्ण इव्यविषय सा
मान्यांशनुं ग्रहण विषयक ते केवलदर्शन चोथुं जाणवुं. ए चारे अनाकार ठे. जे न
णी जाति, गुण, क्रियादिक विशेषण रहित वस्तु आकार रहित कांइएक एवुं देखी
यें, ते नणी अनाकारोपयोग कहीयें, ए नवमी दर्शनमार्गणा जाणवी ॥ १५ ॥

हवे दशमुं लेश्यामार्गणानुं द्वार कहे ठे.

किष्हा नीला काऊ, तेऊ पम्हाय सुक्क नविअरा ॥

वेअग खइगुवसममिष्ठ मीस सासाण सन्निअरे ॥ १६ ॥

अर्थ—(किष्हा के०) कृष्ण लेश्या, (नीला के०) नील लेश्या, (काऊ के०)
कापोत लेश्या, (तेऊ के०) तेजोलेश्या, (पम्हाय के०) पद्मलेश्या, (सुक्क
के०) शुक्कलेश्या, (नव के०) नव्य, (इअरा के०) इतर एटले अनव्य, (वेअ
ग के०) वेदक सम्यक्त्व, (खइग के०) द्वाधिकसम्यक्त्व, (उवसम के०) औ
पशमिक सम्यक्त्व, (मिष्ठ के०) मिथ्यात्वसम्यक्त्व, (मीस के०) मिश्र सम
कित, (सासाण के०) सास्वादन समकित, (सन्निअरे के०) सन्निध्या अने
इतर बीजा असन्निध्या ए तेरमी संज्ञीमार्गणा जाणवी ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ १६ ॥

लेख्या वैदिक पर्याय जेदें री जीवनेद वि । र । जेदें सर्व जीव । एवा.
 कृष्णादि इव्यसंबंधें जीवनो मर परिण नहे । अनाव ते लेख्या कही
 यें. ते रूप जंबूफल खावा निमित्त ठे, ते पुरुषना ध्यवसाय जेदें जाण.
 जे पुरुषें जंबूवृक्ष फल्यो दे । एकें चिंतव्युं, के ए वृक्ष मूलशकी ठेदीयें. ए
 कृ ले । वंत. बीजे हुं के, खा ठेदीयें, ए नीललेख्या, त्रीजे हुं लघु शाखा
 ठेदो, ए । पोत लेख्या, चौथे हुं ह ठेदो, ए ते । लेख्या. पांचमे हुं ल
 । गोडी लियो, ए प लेख्या. ठेठे हुं नीचें पडद्या फल लइयें. ए लेख्या एम
 । जेदें जीव होय. ए दश । लेख्यामार्गणा जाणवी.

हवे नव्यमार्गणायें पारिणादि नावें जीवनेद विचारतां बे जेदें सर्व संसा
 री । व ठे. त्यां रि जावा योग्य जे जीव इव्य ते नव्य जीव ने जे केवारें प
 ए रि यें न जाय ते अन्नव्य जीव. ए गी । रमी नव्य । र्गणा बे जेदें जाणवी.

हवे नवतत्व श्रद्धानगुण सु तायें ह्यायोपशमि , ह्यायि , औपशमि ने औ
 दयि , ए चार पर्याय जेदें वि । रतां जेद सर्व जीवना आय. त्यां प्रथम वेदक
 । हेतां म्यक । मोहनीयना प्रदेश । रस वेदे ठे. ए ना ह्यायोपशमिक क
 हीयें. जे नणी मिथ्यात्व । मोहनीयनो र सर्व घातीउ उदयें । व्यो थको नोग
 वी क्यें कीधो ने उदय नथी । व्यो, एवो जे दय रूप ते उपशम्योठे ए
 ने । तरे जे । त्मानी तत्वरुचि ज्यां लगे जागे, ते पहेलुं ह्यायोपशम सम्यक्त्व

हीयें. उक्तंच " मि तं ज इन्नं, तं खीणं अणुं इअं च उवसंतं ॥ । सि जावंपरिण
 य, वेइक्तंत खउवसमं " ॥ १ ॥ तथा श्रीजिनकार्जे प्रथ संघयणी म थ कूप
 क श्रेणि करतो पहेला नंता बंधीया चार कषाय तथा ए दर्शन मोहनीय,
 ए स प्रकृति खपावे, तेवारें जे प्रथ । आत्मानो । श्रद्धान स्वनाव, ते
 बी । ह्यायिक सम्यक्त्व. ए बऱ्यायु पामे, तेनी पेह्यें तो चारे गति मध्यें
 पामीयें. तथा ए साते प्रकृति रसथी तथा प्रदेशथी उप । वे थके जे शुद्ध श्र
 द्धान गुण प्रगट्यो ते त्री । औपशमि म्यक्त्व जाणवुं. मिथ्या ने उदयें वि
 परीतरुचि ते चोशुं मिथ्यात्व. तथा मिश्रने उदयें मिश्ररुचि ते पांच । मिश्र.
 तथा सम्यक् वमतो, मिथ्यात्वे नथी पहतो, एनी व । जे शुद्धरुचि ते ठुं सा
 स्वादन सम्यक्त्व जाणवुं. ए बारमी समकित । र्गणा ठ जेदें । एवी.

हवे संज्ञा ह्यायोपशमजन्य जीव । ज्ञानविशेष ते पण अहीं । दीर्घकालिकी
 संज्ञा तेणे सहित ते सन्नीआ जीव मन हित जाणवा. तथा ते संज्ञायें रहित

जेने हो ते स िआ जीव. ए संज्ञामार्गणायें वि रतां सर्व जीव
बे रें ाणवा. ए संहि र्गि ा तेर ि बे जेदें जाणवी ॥ १६ ॥

।हारे अर जेआ, सुर निरय विजंग मइ सु उहि डुगे ॥
सम्मत्त तिगे पम्हा, सु ा स िसु सन्निडुगं ॥ १ ॥

थी-(।हारे रजे ा के०) हार ने इ र ते णाहार ए बे जेद ा
हार र्गिणाना ए चउद ि र्गिणा. हवे ाशठ र्गिणायें चौद जीवजेद हे
ढे. (सुर के०) देवगति, (निरय के०) र गति, त्रीजुं (विजंग के०) विजंग
ज्ञान, चोथुं (इ के०) तिज्ञान पांच, (सु के०) श्रुतज्ञान (उहि गे के०)
वधिज्ञान ने वधि दर्शन. एवं सा . (म ततिगे के०) सम्यक्त्व त्रि
द . एवं द ने (पम्हा के०) अगी र ि प लेश्या, बारमी (सु ा के०)
लेश्या, तेरमी (स िसु के०) स ि ा ए तेर मार्गणायें (संहि गं के०)
संज्ञी पंचेंडिय पर्या ा ने अपर्याप्ता ए बे जेद जीवना होय ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ १ ७ ॥

चौदं ि आहार मार्गणा त्यां थ ।हार ए प्र रना ठे. एक उजाहा
र, पर्या ावस्थायें होय तथा बीजो लो ।हार अने िजो प्रहेपाहार, ए बे
।हार पर्याप्तावस्थायें होय, ए णे ।हारें री धोपश हे शरीरादिक पु
जल ।हारे, तेने आहारक हीयें. तेथी (इतर के०) बीजा नाहार जाण
वा. जे र्मणकाययोगी विग्रहगति स ाप जीव तथा योगी केवली इत्यादि
।हार जीव जाणवा. ए वि रतां बे जेदें सर्व जीव जाणवा, ए चौदमी
।हार मार्गणा ही. एरीतें मार्गणाना उत्तर जेद बाशठ कह्या.

हवे बाशठ मार्गणादरें चौद जीवजेद विचारे ठे. देवगति अने नरकगति ए
बे गति र्गिणामध्यें संज्ञी पंचेंडिय पर्याप्तो अने करण अपर्याप्तो लेवो. केमके
लब्धि पर्याप्तो देव अने नारकी न होय माटें.

त्रीजा विजंग ज्ञाने अपर्याप्तावस्थायें विजंग ज्ञानी होय. ते अपेक्षायें लेवुं
तथा पंचसंग्रहमांहे विजंगें एकज जीवजेद मात्र संहि पर्याप्तोनोज कह्योठे ते
संज्ञीया मांहेथी आव्यो जे देवता, अने नारकी तेने अपर्याप्तावस्थायें विजं
गज्ञान न होय. तेथी ते पेक्षायें एकज जेद लीथो ठे. ए विशेषठे.

मतिज्ञान, श्रुतज्ञान, अवधिज्ञान, ए त्रण ज्ञान अने दर्शनमार्गणामांहे एक
अवधिदर्शन ए चार मार्गणादरें संज्ञी पंचेंडिय करण अपर्याप्तो जीव त्रण ज्ञान

सहित सम्यक्दृष्टि अवतरे, ते पेक्षार्ये अपर्याप्ता लीधा तथा बीजा संज्ञी पर्याप्ता सम्यक्दृष्टि जीवने पण होय. एटले वे जीवनेद होय.

त्रण सम्यक्त्वे पण ए बे जीवनेद जाणवा. त्यां ब-द्रायु सात प्रकृति मोहनी खपावी, चार गतिमांहे उपजे, त्यां अपर्याप्तावस्थार्ये क्वायिक सम्यक्त्व होय. ते अपेक्षार्ये एक संज्ञीआ पर्याप्ता लेवा तथा उपश श्रेणिये उपशम सम्यक्दृष्टि पण मरण पामीने अ तरवासीदेवता थाय. ते अपेक्षार्ये बीजा संज्ञी अपर्याप्ता पण लेवा. हींआं कोइ कहे वे जे संज्ञी अपर्याप्ताने उपश सम्यक्त्व केम होय? तेनो उत्तर जे अंहीं रण अपर्याप्ता लेवा, पण लब्धि अपर्याप्ता न लेवा.

वेदक सम्यक्त्वे, पद्मलेश्यार्ये, लेश्यार्ये तथा संज्ञी गर्णार्ये, ए चार मार्गणार्ये तथा पूर्वजी नव. एवं तेर मार्गणास्थाने (सद्दि गं के०) संज्ञीआना बे जेद होय, एटले पर्याप्तो ने पर्याप्तो ए बे जेद होय. त्यां अपर्याप्ता उपजती वेलाये करणथी लेवा जे जणी लब्धिअपर्याप्ता तो तथाविध विद्युद्धिने अ नावे एतेर मार्गणादारे न पामीये. ए तेर मार्गणार्ये जीव जेद क्हा. हीं वेदक अने क्वायोपशमिक सम्यक् ए जे वे ए तेर मार्गणा अइ ॥ १७ ॥

तमसन्नि अप जुअं, नरे सबायर अप तेऊए ॥

थावर इगिंदि पढमा, च बार असन्नि डुडु विगले ॥ १८ ॥

अर्थ—(तं के०) ते बे जेद (सद्दि अप जुअं के०) असंज्ञी । लब्धि अ पर्याप्ता सहित ए त्रण जेद, (नरे के०) म ष्य गतिने विषे होय (सबायरअप ते ऊए के०) ते बे बादर अपर्याप्ता सहित त्रण जेद तेजोलेश्यामांहे होय. अ ने (थावरइगिंदि के०) पांच थावरकाय अने इंडिय गर्णामांहेली एकेंडिय, ए ठ बोलने विषे (पढमाचउ के०) प्रथमना चार जेद जीवोना होय. तथा (बारअसन्नि के०) प्रथमना बार जेद संज्ञीमां होय, ने (डुडुविगले के०) बे वे जीवनेद प्रत्येक विकलेंडियमांहे होय ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ १८ ॥

ते संज्ञीपर्याप्तो अने संज्ञी अपर्याप्तो, ए बे जेद अने असंज्ञी लब्धि पर्याप्तो, ए त्रण जेद मनुष्यगतिमांहे पामीये, जे जणी मनुष्यना मल सूत्रादिक चौद स्थानके समूर्तिम मनुष्य, असंख्य उपजे, ते अपर्याप्ताज मरण पामे. पण पूरी पर्याप्ति न करे. गर्भज मनुष्य बे जेद होय ते गर्भज मनुष्य सन्नीआना बे जेद तथा बादर एकेंडिय अपर्याप्ता सहित त्रण जीव जेद ते तेजोलेश्याये होय. जे न

एषी इदर एकेंद्रिय हिंजा पृथ्वी, ए अने वनस्पति ध्ये देवता लेश्या सहित
अवतरे ठे. तेनी अपर्याप्तावस्था होय तेवारें आ सदि ने पर्याप्ता अपर्या
६। ए बेहु अवस्थायें तेजोलेश्या होय. हीं । पण करणअपर्याप्ता लेवा.

हवे ठ एय र्गणानां द्वारने विषे एक स एय मार्गणा रहेवा दीजें ते मूकीने बा
वीनी पांच स्थावर एयमार्गणा अने इंद्रिय द्वारने विषे बेंद्रिय, तेंद्रिय, चौरिंद्रि अ
ने पंचेंद्रिय रहेवा दीजें, बा ३ एकेंद्रियनी ए ज र्गणा लहीयें, तेवारें पांच आ
वरने विषे पण जीवना चार जेद लाजें अने इंद्रिय द्वार हिंजा एकेंद्रिय ध्ये पण
जीवना चार जेद लाजे, ते चार जेदनां ना हेठे. एक सू एकेंद्रियपर्याप्तो, बीजो
सू एकेंद्रिय पर्याप्तो, तथा त्रीजो बादरएकेंद्रियपर्याप्तो, चोथो बादरएकेंद्रिय अ
पर्याप्तो. ए रीतें पांच स्थावरकाय र्गणा आ छी एकेंद्रिय र्गणा, ए ठ ।
र्गणा द्वारें पूर्वोक्त चार जीवजेद होय.

ए रीतें पूर्वजो गायामां तेर र्गणा द्वारें जीवजेद कह्या अने आ गायामां
अंहीं सुधी नुष्यगतिमार्गणा तथा तेजोलेश्या र्गणा, पांच स्थावरकायमार्गणा,
अने एक एकेंद्रियमार्गणा. एम सर्व जी एकवीश र्गणायें जीव जेद कह्या.

बावीशमी संज्ञी र्गणायें बार जीवजेद होय. तेनां नाम हेठे. सूक्ष्म
केंद्रियपर्याप्ता अने अपर्याप्ता, बादरएकेंद्रियपर्याप्ता ने अपर्याप्ता, बेंद्रियपर्या
प्ता अने अपर्याप्ता, तेंद्रियपर्याप्ता अने पर्याप्ता, चौरिंद्रिय पर्याप्ता अने अपर्याप्ता
असंज्ञी पंचेंद्रिय पर्याप्ता ने अपर्याप्ता, ए बार जेद असंज्ञी र्गणायें होय जे
जणी एउने इव्यमन न होय ने जावमन होय. ते जणी असंज्ञी हीयें.
ए बावीश मार्गणा द्वारें जीवजेद कह्या.

त्रेवीशमी बेंद्रिय मार्गणायें बेंद्रिय पर्याप्ता अने अपर्याप्ता, ए बे जीव जेद
पामीयें. चोवीशमी तेंद्रियमार्गणायें तेंद्रिय पर्याप्ता ने अपर्याप्ता, ए बे जीवजे
द पामीयें, पञ्चीशमी चौरिंद्रियमार्गणायें चौरिंद्रिय पर्याप्ता अने चौरिंद्रिय अ
पर्याप्ता, ए बे जीवजेद पामीयें ॥ १७ ॥

दसचरिम तसे अजया, हारग तिरि तणु कसाय इ अनाणे ॥

पढम तिलेसा नविअर, अचकु नपु मिच्चि सवेवि ॥ १९ ॥

अर्थ—(दसचरिम के०) दश जेद ठेठ्ठा, (तसे के०) त्रसकायमार्गणायें पा
मीयें तथा (अजयाहारग के०) अविरतिमार्गणा, आहारकमार्गणा (तिरि के०)

तिर्य्यचगति, (तणु के०) त्रययोग र्गणा (साय के०) चार षाय र्गणा (इ
अनाणे के०) बे अज्ञानमार्गणा, (तिलेसा के०) थ नी ए लेश्या मा
र्गणा, (नविअर के०) नव्य र्गणा ने इतर ते नव्य र्गणा, (च ु के०)
अचक्रुदर्शनमार्गणा, (नपु के०) नपुंस वेदमार्गणा, (मि ह्ति के०) मिथ्यात्वमा
र्गणा, एटली मार्गणायें (सवेवि के०) सर्व चौदे जीव जेद प रीयें ॥ इत्यण ॥ १ ॥

सूक्ष्म एकेंद्रिय पर्याप्ता ने अपर्याप्ता तथा त्तर एकेंद्रिय पर्याप्ता अने पर्या
प्ता, एवं चार जेद विना बा ि चौद ंथी चर एटले ठेह्ना बेइंद्रियादि दश विवजेद
त्रसकाय मार्गणायें पा रीयें. जे नणी बेंद्रिय, तेंद्रिय, चौरिंद्रि ने पंचेंद्रिय जीवने
त्रस नाम मनो उदय ठे, तेथी पोताने बलें हाले चालेठे.

अने एक संयम र्गणामध्ये विरति र्गणायें रीजी त्हार र्गणामध्ये
आहारकमार्गणा त्रीजी गतिमार्गणा ध्यें तिर्य्यचगति र्गणायें, चौथी योगमार्ग
णामध्ये काययोगमार्गणायें तथा चार कषाय र्गणायें एवं त्तर मार्गणा. त
था मति अने श्रुत ए बे अज्ञान र्गणायें एवं दश. लेश्यामार्गणामध्ये क्लम,
नील अने कापोत, ए त्रण लेश्या र्गणायें एवं तेर तथा नव्य ने (इतर के०)
अनव्य ए बे मार्गणायें एवं पंदर त १ दर्शनमार्गणा ध्यें अचक्रुदर्शनमार्गणायें
एवं शोल. वेदमार्गणामध्ये नपुंस वेद, र्गणायें एवं सत्तर. सम्यक्त्व र्गणामध्ये
मिथ्यात्वमार्गणा, एवं अठारमार्गणा ध्यें १ सूक्ष्म एकेंद्रिय, २ बादर एकेंद्रिय, ३
बेंद्रिय, ४ तेंद्रिय, ५ चौरिंद्रिय, ६ असंज्ञीपंचेंद्रिय, ७ संज्ञीपंचेंद्रिय, ए सात पर्या
प्ता तेमज ए सात अपर्याप्ता, एम चौद जेद जीवना होय. जे नणी १ विरतिप
णुं, २ आहारकपणुं, ३ तिर्य्यचपणुं, ४ त्रययोगीपणुं, चार कषायनो उदय, बे
ज्ञान, क , नील अने कापोत ए त्रण लेश्या, नव्यप , अनव्यपणुं, चक्रुदर्श
न, नपुंसकवेद, मिथ्यात्व, ए ठारे बोल चौद जीवजेदमांहे संजवे, त्यां मिथ्यात्व
तो एकेंद्रियादिक बार जीव जेदने विषे एक अ नोग मिथ्यात्वज होय जे नणी
तेउने अव्यक्तपणे तत्वरुचि नथी तेथी तेने तत्वरुचि विना मिथ्यात्व हीयें तथा
पंच संग्रहमध्ये ए बार जीव जेदने ननिग्रहित मिथ्यात्व कहुंठे. जे नणी एणे
कोइ देव गुरुने ग्रहण कखो नथी ते अपेहायें कहुं ठे तथा ए लब्धिथी तथा करण
थी अपर्याप्ता वेहु अहीं लेवा. अहींआं इंद्रियपर्याप्ति पूरीक १ विना इव्येंद्रियने अना
वें पण अचक्रुदर्शन कहुं ते एटला वास्ते जे आंख विना बीजा इंद्रिय तथा नो
इंद्रिय तथा इव्येंद्रियने अनावें जे इंद्रियविषयिउ सामान्यावबोध ते चक्रुद

र्शन जाणवुं. जे नणी वि ह्गतिने विषे था र्मणयोगे पण अनाकारोपयोग सिद्धांतमां खुंठे. त्यां वाटें वहेता जीवमां जे अवधिदर्शनी जीव नथी. तेने बी ' युं दर्शन होय ? ते नणी त्यां पण अचक्रुदर्शन ल्खुं ठे. एटले मूलथी चुम्मा लीश र्गणादरें जीव जेद ॥ १९ ॥

प सन्नि वल डग, संजम एनाण देस मण मीसे ॥

पण चरिम प वयणे, तिय वि परि अर चकुंमि ॥ २० ॥

अर्थ—(पङ्कसद्दि के०) पर्या संज्ञी पंचेंडियनो एक जेद, ते गीअर मार्ग एादरें पामीयें, तेनां नाम हे ठे. (केवल ग के०) केवलज्ञान ने केवलदर्शन, (संजम के०) संय मार्गणा हिली पांच मार्गणायें एवं सात. (मणनाण के०) मनःपर्यवज्ञान, (देस के०) देशविरति, (ए के०) मनोयोग, (मीसे के०) मिश्रदृष्टि मार्गणायें. एवं गीअर र्गणानेविषे पूर्वोक्त एकज जीवजेद होय. तथा (पणचरिम के०) पांच ठेव्हा जीवजेद (पङ्क के०) पर्याप्ताना ते (व यणे के०) ए वचनयोगमार्गणानें विषे होय ने (तिय के०) ए अथवा ए जत्रणने (परि अर के०) पर्याप्ता तथा अपर्याप्ता ए वे जेदें करतां (ठवि के०) ठ जीवजेद (चक्रुंमि के०) एक चक्रुदर्शनमार्गणाने विषे होय ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ १९ ॥

हवे रणपर्याप्तो संज्ञी पंचेंडियनो एक जीवजेद अगी १० मार्गणादरें पा मीयें, ते अगीअरनां ना हे ठे. १ केवलज्ञान, २ केवलदर्शन, ३ सामायिकचारित्र, ४ ठेदोपस्थापनीयचारित्र, ५ परिहारविशुद्धिचारित्र, ६ सूक्ष्मसंपरायचारित्र, ७ यथारख्यातचारित्र, ८ मनःपर्यवज्ञान, ९ देशविरति. १० योगमार्गणामांहे एक मनोयोग, ११ मिश्रदर्शन, ए अगीअर मार्गणा संज्ञी पंचेंडियपर्याप्तानें होय अहीं के वलज्ञानी अने केवलदर्शनी पण, इव्यमन संबंधें संज्ञीत केवली होय, ते अपेक्षा यें संज्ञीत लेवो. बीजुं केवलीनें मतिज्ञानावरणीय ह्यायोपशमजन्य ज्ञानविशेष जावमन न होय. जे नणी केवलीनुं ज्ञान ह्यायिकजावें ठे पण ह्यायोपशम ना वें नथी. ए पर्याप्तो लब्धिथी तथा करणथी उचयप्रकारें लेवो. बीजा तेर जीवजेदें ए अगीअर बोल न पामीयें. देशविरतिचारित्र अने सर्वविरतिचा रित्र पण संज्ञी पर्याप्तानेंज होय.

(पणचरिम के०) पांच जीवजेद ठेव्हा पर्याप्ताना लेवा, एटले १ वेंडिय, २ तेंडिय, ३ चौरिंडिय, ४ असंज्ञीपंचेंडिय, ५ संज्ञीपंचेंडिय, ए पांच पर्याप्ता करणथी

तथा लब्धिथी उच्यते प्र रें लेवा. ए पांच जेद वचनयोग र्गणायें होय. केम के ए पांच जीव जेदनें जाषा होय, शेष नव जीवजेदनें जाषा न होय ।टें.

त्रय तथा ष जेद एटले १ चौरिंडियपर्याप्तो, २ असंज्ञीपंचेंडियपर्याप्तो, ३ संज्ञीपंचेंडियपर्याप्तो, ए त्रय जीवना जेद च दर्शन र्गणायें होय. तथा कोइएक आचार्य इंडियपर्याप्ति पूरी । पठी इतर एटले शेष पर्याप्तियें री अपर्याप्ता एवा एज त्रय जीवजेद, एवं ष जेद होय. एटले एज ए जेद पर्याप्ताना अने एज त्रय जेद अपर्याप्ताना एवं जीवस्थानके ज दर्शन होय, ए हे ठे. एटले सत्तावन मार्गणादरें जीवजेद । ॥ २० ॥

श्री नर पणिंदि चरमा, च अणहारे सन्नि अप । ॥

ते सुहुम अप विणा, सासणि इतो गुणे वु । ॥ २१ ॥

अर्थ—(श्रीनरपणिंदि के०) स्त्रिवेद ने पुरुषवेद तथा पंचेंडिय, ए त्रय मार्गणायें (चरमाचउ के०) ठेह्ना चार जीवजेद जाणवा अने (एहारे के०) अणहारेक मार्गणायें (दुसन्नि के०) वे संज्ञीया, (षअप । के०) ष पर्याप्ता, ए आठ जीवजेद होय. (ते के०) ते ष जेदमांथी (सुहुम प विणा के०) सूक्ष्म अपर्याप्ता विना बाकीना सात जीवजेद, (सासणि के०) सास्वादनमार्गणायें जा एवा. (इतोगुणोवुहं के०) हवे अहींआंथी आगले बाशठ र्गणादरें गुणगणां कहीशुं ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ २१ ॥

वेदमध्ये स्त्रिवेद अने पुरुषवेद तथा इंडियमध्ये पंचेंडिय, ए ए मार्गणादरें ठेह्ना चार जीवजेद होय, एटले असंज्ञी पंचेंडियपर्याप्तो अने पर्याप्तो तथा संज्ञीपंचेंडियपर्याप्तो ने पर्याप्तो ए ठेह्ना चार जीवजेद होय, अहींआं । पुरुष. चिन्हरूप वेद असन्नि आने लेवा पण जाववेद तो नपुंसक वेदेंज ठे. शेष वे जेद न होय तथा सन्निउ पण करणअपर्याप्तो लेवो. केम के लब्धि अपर्याप्ता ने तो नपुंसक वेद होय.

अनाहारक, मार्गणादरें केवली स द्घातनी वेलायें १ संज्ञी पंचेंडिय पर्याप्तो लेवो. २ अपर्याप्तो, ३ सूक्ष्म एकेंडिय अपर्याप्तो, ४ बादर एकेंडिय पर्याप्तो, ५ बेंडियअपर्याप्तो, ६ तेंडिय अपर्याप्तो, ७ चौरिंडिय पर्याप्तो, ८ असंज्ञीपंचेंडिय अपर्याप्तो, ए आठ जीवजेद होय. तिहां अपर्याप्ता व गतियें वे, त्रय समय लगे होय, त्रय समय अनाहारी रहे. ए अपेहायें ए साते अपर्याप्ता अनाहारक मार्गणायें पामीयें,

तथा केवली केवल स द्या रतो त्रीजे, चोथे ने पांचमे, ए त्रण स येँ का र्मणयोगी नणी एाहारी होय. ते ाँ संझी पंचेंडियपर्याप्ता पण लेवा. जे नणी इव्य नसंबधेँ केवलीने सन्निउ हीयेँ.

१ ादर एकेंडिय, २ बेँडिय, ३ तेंडिय, ४ चउरिँडिय, ५ संझी पंचेंडिय, ६ संझी पंचेंडिय. ए ठ जीव जेद अपर्या ाना अने सातमो संझी पंचेंडियपर्याप्तो, ए सात जीव जेद साखादन र्गणायें लाने केम के ोइ जीव सम्यक्त्व वमतो सू द्ध एकेंडियमांहे न उपजे, तेथी पर्याप्तावस्थायें साखादनपणुं सूद्धएकेंडियने न होय, ते नणी बा िना ठ जीवजेद पर्याप्ताना लीधा के के ए ठए रण अ पर्याप्तामांहे सम्यक्त्व व तो जीव अवतरे, ते पेह्णायें लीधा तथा सन्निआ अ पर्याप्ताने ग्रंथिजेदें उपश सम्यक्त्व लही एक समय जघन्य अने उत्कृष्ट ठ ावल्लिषोषसम्यक्त्वेँ प्रथम षायोदयेँ पडतां तथा उपशमश्रेणीथी पडतां सा खादने आवे माटें ॥.एम बाशठमार्गणादरें जीवजेद क १. गुण बाहिरा ए टले ए सर्व र्गणास्थित जीव गुणगणा विना न होय, ते नणी गुणगणां अ में मार्गणादरें जिहां जेटलां संजवे, तिहां तेटलां कहीयेँ बैयेँ ॥ २१ ॥

पण तिरि च सुर निरए, नर सन्नि पणिंदि नव तसि सवे ॥

इग विगल नूदगवणे, डु डु एगं गइ तस अजवे ॥ २२ ॥

थेँ-(पणतिरि के०) पांच गणां तिर्थेच गतियें होय. (चउसुरनिरए के०) चार गुणगणां देवगति अने नरकगतियें जाणवां तथा (नरसन्निपणिंदिनवत सि के०) १ म ष्यगति, २ संझी, ३ पंचेंडिय, ४ नव्य अने त्रस, ए पांच मार्गणायें (सवे के०) सर्व गणां होय तथा (इगविगल के०) एकेंडिय, विकलेंडिय, (नूदगवणे के०) पृथ्वी, अप् अने वनस्पति. ए सात मार्गणायें (डुडु के०) वे बे गुणगणां होय ने (एगंगइतसअजवे के०) गतित्रस तथा अजव्यने वि षे एगं एटले ए मिथ्यात्व गुणगणुंज होय ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ २२ ॥

गतिमार्गणामांहे तिर्थेचगतियें मिथ्यात्वथी मांमीने देशविरति लगेँ पांच गु णगणां पामीयेँ. शेष नव गुणगणां नवप्रत्ययेँज तेने न होय.

अने मिथ्यात्वथी मांमीने अविरतिसम्यक्कृष्टि लगेँ चार गुणगणां देवगति त था नरकगतिमध्यें लाने. शेष दश गुणगणां नव प्रत्ययेँज विरतिने अनावें तेउ ने न होय. एवं त्रण गतिमार्गणा थई.

गति ध्ये ष्यगति र्ग ।, ति ति नि ध्ये ि ति र्ग ।, ति ति इंदि र्ग
 णा ध्ये पंचेंदि र्ग ।, ति ति ध्ये र्ग ।, ति ति । र्गणामध्ये
 त्रस ष्य र्गणा, ए पां र्ग ादरें ि ति िने तेगी केवली पर्य
 त दे गणां जाने. जे ति ष्य, ि, पंचेंदि, ने स, ते
 ने र्ग ा सं वे. एवं ा र्ग र्गें ा । ।

इंदि र्ग । ध्ये िंदि, बेंदि, तेंदि ने र्गिंदि. वं र ने ।
 यः र्गणा ध्ये ध्वी, पू अने व स्पति. ए ण र्ग ।. एवं र्गणामध्ये
 मिथ्या ने स्वादन, ए वे एगणां जाने. के केजे म्यक व तो पूर्ववद्वा
 ए सात ध्ये व रे, तेने पर्या वरु र्गें । ाद एग ि होय. बी सर्व
 दा मिथ्या ा ज होय, जे नणी ए र्गने नाजोगपणे त्वश्रदान एणे
 ग्रहं नथी, तेषी ए ननिग्रहीतपणे हीयें. एवं पंदर र्गणा ई.

गति स ते त्म रि यें हालवे लवे करी ाएवा पण सपणे सन
 कर्मना उदयथी नहीं, एटले तेउ । नेवा ।, बे र्गणाना विव लब्धि
 त्रसगतियें स हेवाय तेने, । र्ग र्गें ए णे िणार्यें मिथ्यात्व
 गुण णुं होय, जे नणी ए ध्ये िंदि विव, म्यक व तो पण न उपजे तथा
 ष नव्यनेतो सम्यक्त्व स्पे ज नहीं, तेषी नव्यने । ादन एग ि न होय.
 एवं ार मार्गणादरें ए णां । ॥ २२ ॥

वेअ ति कसाय नव दस, लोने च जइ ति नाण तिगे ॥

बारस अचकु चकुसु, पढमा अहखाइ चरिम च ॥ २३ ॥

र्थ—(वेअति साय के०) ए वेदें, ने िध, ान, ाया, ए त्रण क र्गें
 (नव के०) नव गुण णां होय ने (द लोने के०) लोने र्गणार्यें दश गुण
 णां होय. (चउ जइ के०) ार एगणां विरतिमार्ग र्गें होय. (इति ना
 णतिगे के०) बे तथा त्रण एगणां अज्ञानत्रिकें होय. तथा (बारस चकुच
 कुसुपढमा के०) अचकुदर्शनीय ने चकुदर्शनीय जीवने पढमा एटले प्रथमनां वा
 र गुणगणां होय अने (अहखाइचरिमच के०) यथा ातचारित्रें ठेह्लां
 चार गुणगणां होय ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ २३ ॥

स्त्री, पुरुष अने नंपुसक, ए त्रण जाववेद तथा क्रोध, मान ने ।, ए त्र
 ण कपाय. एवं ा प्रकृतिना उदयवंत जीवने प्रथमनां नव गुणगणां होय, केम के

न । । पर्यं वेद ने ष ।। द्य ठे, ते ।। एणे औ धि पर्यायने व एता ।। लाजे. एवं ।। वी ।। र्ग ।। ई.

लो ।। र्गणायें सू 'परा एता ' हो , जे नणी मिथ्या ।। मांमीने द ।। गुणताणा धी लोचनो द ठे, ते ।। लोचनी विवने द गुण ।। हो , ।। ।। ए ।। वेद ने ने विषे ' वे. पहेले एताणे ।। नुं धी ।। ने रखो 'ज्वलने क्रोध, ।। जे मिश्रगुण एो विरति प ।। ति ।। ने सर ।। ज्वलनो क्रोध, देशविरति एताणे प र्काणी ।। ने रखो 'ज्वलनो ।। त ।। त ।। ठाणायी ।। मीने संज्वलनानें सर ।। संज्वलन होय. एवं प ।। ।.

असंयति एटले विरति रहित जे जीव, तेने विषे मिथ्यात्वथी ।। मीने विरति म्यकृदृष्टि धीनां ।। र गुणताणां लाजे, जे न ।। पां मे गुणताणे दे विरति हो , ने उपरला नव एताणे सर्वविरति होय पण ।। विरति नहीं होय ।। टें वी .

ति ज्ञान, श्रुतअज्ञान ने विजंगज्ञान, ए त्रण ।। र्गणायें ।। सम्यक् ।। मिश्र एताणे धि होय तो तेवारें ए ज्ञानने बे गुणताणां होय ने मिश्र ए एो मिथ्या ।। श धि होय ।। इ घ ' होय, तेवारें मिथ्यात्व ।। धि होय ने ए ।। ठाणीयुं मिथ्यात्व वेदे, तेवारें सम्यक्त्व धि होय तथा जे तें म्यक्त्व विना र्वे ज्ञानी जीव ।। , ते तें ए ए ज्ञानने ए ।। एता ।। लाजे, जे नणी मिश्रदृष्टि पण ज्ञानी ठे मिश्रगुणताणे पण कुं मति ज्ञान ने अर्कुं ति ज्ञान तथा कुं श्रुत ।। , ने कुं श्रुत ।। न होय.

था कुं विजंगज्ञान ने अर्कुं वधिज्ञान होय तथा पूर्ण ति ज्ञान ने पूर्ण विजंगज्ञान, तेवारें पहेले, बीजे एताणे ए ज्ञान होय. वली ।। ई आचार्य हे ठे के मिश्रगुणताणे मिथ्यात्व घणुं होय तेवारें मिश्रगुणताणे ए ।। न होय ए बे मत ठे. पढी साचुं खोटुं तो ज्ञानी जाणे. एवं उंगणत्रीश मार्गणा अई.

प्रथमनां बार गुणताणां एटले मिथ्यात्वथी मांमीने बारमा क्लीणमोह गुणताणा सुधीनां बार गुणताणां, चक्रुदर्शन तथा अच दर्शन, ए बे मार्गणा वारें होय. जे नणी ए बे दर्शन, क्वायोपशमिकनावें होय अने आगले बे गुणताणे क्वायोपशमिक नाव नथी. तिहां क्वायिकनाव होय अने आगले बे गुणताणे केवलीने केवल दर्शन अने केवल ज्ञान ठे पण केवलीने इंडियजन्य ज्ञान तथा दर्शन, ए वेहु न होय. केवलीनुं पारमार्थिक प्रत्यक् सकल ज्ञान ठे, ते नणी ए वेहु दर्शनें बार गुणताणां पहेलां संनवे. अहींआं अनेदनयें जीवदर्शन जाणवुं. एवं एकत्रीश.

यथाख्यातचारित्र मार्गणार्थं बेहत्नां चार गुणगणां होय एटले उपान्त मोह, ही एमोह, सयोगी अने अयोगी ए चार गुणगणां होय, तिहां गीआरमे एगणेक पायोपशमथी यथाख्यातचारित्र औपशमिकनावें होय, ने शेष ए गुणगणेक पायक्य यथाथी ह्याधिकनावें यथाख्यातचारित्र वीतरागचारि होय. हीं १ पण चारित्रवंतने अज्ञेद विवहार्यें लीधा. एवं बत्रीश मार्गणा द्वारें गुणगणां ह्यां ॥३३॥

मणनाणि सग जयाई, समइअ ठेअ च डुनि परिहारे ॥

केवल डुगि दोचरिमा, जयाइ नव मइसु हि डुगे ॥ ३४ ॥

अर्थ—(मणनाणिसगजयाई के०) मनःपर्यवज्ञान मार्गणार्थं प्र तादि सात गुणगणां होय. (समइअठेअचउ के०) सामायिक ने बेदोपस्थापनीय चारित्रें चार गुणगणां होय. (डुनिपरिहारे के०) परिहारविशुद्धि चारित्रें बे गुणगणां होय. (केवलडुगिदोचरिमा के०) केवल ज्ञान अने केवल दर्शन, ए बे मार्गणार्थं बे बेहत्नां गुणगणां होय तथा (अजयाइनव के०) अविरत्यादिक नव गुणगणां (मइसु के०) मतिज्ञानमार्गणाने विषे तथा (उहि गे के०) वधिज्ञान ने अवधिदर्शनने विषे जाणवां ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ ३४ ॥

मनःपर्यवज्ञानमार्गणार्थं (जयाइ के०) यदावंतसाधु तेना गुणगणां प्रमत्तादिकथी मांतीने ह्रीणमोह लगे सात गुणगणां होय. एटले चारित्रियाने अप्रमत्त गुणगणे मनःपर्यवज्ञान उपजे, ते वली प्रमत्त आवे, ते पेकार्यें प्रमत्त गुणगणुं पण कहुं अने बीजा गुणगणार्थें ते साधु उपशमश्रेणि तथा रूपकश्रेणि करे, ते अपेकार्यें सात गुणगणां लाने. अहींआं पण ज्ञानवंतने अज्ञेद विवहार्यें गुणगणां कहुं. एवं तेत्रीश.

संयममार्गणामध्ये सामायिक अने बेदोपस्थापनीय, ए बेहु चारित्रें एटले ए बे चारित्रवंत जीवने प्रमत्त, अप्रमत्त, निवृत्ति अने निवृत्ति. ए चार गुणगणां लाने. ए बेहु चारित्र ह्यायोपशमिकनावें तथा उपशमश्रेणियें नवमे गुणगणे औपशमिक चारित्र होय, तेने मत्तें औपशमिकनावें तथा रूपकश्रेणियें नवमे गुणगणे ह्याधिकनावें एम त्रण नावें होय. एवं पांत्रीश मार्गणा अई.

परिहारविशुद्धिचारित्रें प्रमत्त अने अप्रमत्त, ए बे एगणां होय. ए चारित्रें उपशमश्रेणी तथा रूपकश्रेणी ए बेहुश्रेणी न होय तेथी आगलां गुणगणां ए चारित्रें न होय. ए चारित्र ह्यायोपशमिकनावें होय. एवं तत्रीश.

केवलज्ञान ने केवलदर्शन, ए बे र्गणा द्वारें (चर १ के०) ठेव्नां बे ए
ठाणां होय, एटले ए सयोगीने बीजुं अयोगी ए बे गुणठाणां होय, त्यांज केवलज्ञान
अने केवलदर्शन होय. ए बेहु क्हायि नावें ज्ञानज्ञानवंतने जेदनयें पर्याया
र्थि नयें ख्यतायें ज्ञानमार्गणायें गुणठाणां कहां. एवं आड तीश.

अविरति सम्यक्दृष्टि गुणठाणाथी इंतीने बारमा क्हीणमोह पर्यंतनां व ए
ठाणां १ तिज्ञान, २ श्रुतज्ञान, ३ वधि न, ४ अवधिदर्शन, ए चार र्ग
णायें होय. केम के सम्यक्त्वने नावें मिथ्यात्वादि त्रण एठाणें ज्ञान न हो
य तथा अवधिदर्शन मिथ्यात्वादि ए गुणठाणे सिद्धांतें न्युं ठे पण
र्मग्रंथने तें न मान्युं तेषी त्यां पण नव गुणठाणां १ तथा सयोगी ने अ
योगी ए बे गुणठाणे केवलज्ञान अने केवलदर्शन, ए बे होय. ते इंहे डा स्थि
ः सर्वज्ञान दर्शन आख्यां. एवं वेंतालीश र्गणा द्वारें गुणठाणां ह्यां ॥ ३४ ॥

अड वसमि च वेअग्नि, खइए इकार मि तिगि देसे ॥

सुहुमे रस ाण तेर,स जोग आहार सु ाए ॥ ३५ ॥

अर्थ—(अडवसमि के०) ाठ एठाणां औपशमि सम्यक्त्वे होय, (च
उवेअग्नि के०) चार गुणठाणां, वेद सम्यक्दृष्टिने होय, (खइएइ ार के०) क्हा
यिकसम्यक्त्वे अगीअार गुणठाणां होय, (मिह्वतिगि के०) मिथ्यात्व, ावाद
न ने मिश्र, ए त्रण तथा (देसे के०) देशविरति, (सुहुमे के०) सूक्ष्मसंपराय ए
वं पांच मार्गणा, (रसछाण के०) पोतपोताने गुणस्थानकें होय अने (तेरस के०)
तेर गुणठाणां (जोग के०) योगनी त्रण र्गणा तथा (आहार के०) आहारमार्ग
णा अने (सुक्काए के०) बुक्कलेश्यामार्गणा, एवं पांच मार्गणायें होय.

अविरतिथी मांकीने अगीअारमा गुणठाणां लगें आठ गुणठाणा सुधीमां औ
पशमिक सम्यक्त्व मार्गणा होय. तेमांहे अविरति, देशविरति, प्रमत्त अने अप्रम
त्त. ए चार गुण णां ग्रंथिजेद करतां देशविरति तथा सर्व विरति लहे, ते अपेक्षा
यें लेवा. तथा आगलां चार गुणठाणां उपशमश्रेणीयें होय. एवं तेंतालीश.

अविरति, देशविरति, प्रमत्त अने अप्रमत्त, ए चार गुणठाणां (वेदक के०)
क्हायोपशमिक सम्यक्त्वे होय अने आंगले गुणठाणे श्रेणी करतां औपशमिक तथा
क्हायिक सम्यक्त्व होय पण तिहां सम्यक्त्व मोहनीय वेदवाने अनावें वेदक स
म्यक्त्व न होय. एवं चुम्मालीश मार्गणायें गुणठाणां कहां.

ह्यायि म्यक र्गिणायें विरति गणायी इन्दीने अ गेगी लगे लगीयार गुणगणों हो , हीं प्रथ नां एगणों न होय, जे नणी चोथे, पां मे, बडे । ने सातमे, ए रगुणगणे । जेणे मोहनीयनी । कृति खपावी ने पूर्वे परजव । यु । ध्युं होय ते रहे. । जे वा रूप श्रेणी रे तो तेनी पेहायें गी । र एगणों होय. हीं । गेइ पूठे जे क मोहनीयना ह्यु गी युं जे त्वश्र-दान, तेने म्यक के हीयें ? त्रोत्तरं. जे मिथ्या ना जल, । द । ति रहित शोथ्या तंदूलनी परें । तेने सम्यक मोहनीय हीयें. तेनी परें ह्युथी प्रगटयो जे । त । नो व श्र-दान , जे । तां पमल उतारे । खना पमल टे, ते गी ते गट । , तेनी परें जे वाट गुण प्रगटे ते ने म्य हीयें. ते पाम्या पठी ए जव रे, जो पूर्वे देवायु नर । बांध्युं होय तो ए व रे ने थ्या थ्या तिर्थ । । थ्या पठी ए सम्य त्व लहे, । जेणें संख्याता वर्षायु युगलीया । बांध्युं होय तेज जीव, म्य त्व लहे. पण जेणे सं । त वर्षायुनो बंध । होय तो ते जीव पठी । थिक सम्यक्त्व न लहे, तो ते पेहायें चार जव रे. यतः “ तंमि तइ चउहं, जवंमि सिद्धंति खइ सम्मत्ते ॥ र निरय गलि गई, इ । जिणकालि न राणं ॥ १ ॥ ” एवं पी । ली .

मिथ्यात्व र्गिणायें पहेलुं मि थ्यात्व गुणगणुं होय, । । दन र्गिणायें सा । दन एगणुं होय. मि श्र र्गिणायें मिश्रगुणग । होय, ए मिथ्यात्वादि डि ने विषे । प । आपणा नाम । गुणगणुं एके होय तथा देशविरति र्गिणायें पांच । ए गुं होय तथा सू संपरायचारि र्गिणायें ए सू संपराय नामें द । गुणगणुं होय. एम ए पांच र्गिणा द्वारें (स्सछाण के०) पोत पोतानां नाम स रखुं एकेक गुणग । जाण । हीं । पण जेदनयें जीवइव्यने मि थ्यात्वादिक पर्याय अनिन्न विवह्निने गुणग । जाणवुं. एवं प । मार्गणा द्वारें एगणों ।

मनोयोग, वचनयोग ने । ययोग, ए ए योगें सा । न्यनयें मिथ्यात्ववीथी जेइ तेर गुण । णां जाने अने विशेषापेहायें तो एक सत्य, बी । सत्यामृषा ए वें मनोयोगें अने एज वे वचनयोगें तेर गुण । णां होय अने बीजा नोयोगें तथा वचनयोगें जे चार योग थाय, ते चार योगें बार ए । णां जाणवां. । दारिकमि श्रकाययोगें १ मिथ्यात्व, २ सास्वादन, ३ अविरति अने ४ सयोगी. ए चार गुण गणों जाणवां तथा वैक्रियकाययोगें प्रथमथी मांतीने स...मा लगे सात गुणग

एषां जाणवां तथा वैत्रियश्च त्रययोगे ? मिथ्यात्व, १ सास्वादन, २ अविरति, ३ देशविरति अने ५ प्र त्त. ए पांच गुणगणां जाणवां. आहार त्रययोगे प्र त्त अने अप्रमत्त, ए बे णगणां जाणवां. आहार मिश्र त्रययोगे ए ज प्रमत्त गु णगणुं जाणवुं तथा त्रिण त्रययोगे ए मिथ्यात्व, बीजुं सास्वादन, त्रीजुं अवि रति, चोशुं सयोगी. ए चार गुणगणां होय. एवं त्रेपन मार्गणा अई.

आहारीनी मार्गणायें पहेलां तेर गुणगणां जाणवां. तथा शुक्लेश्यामार्गणायें पण ए तेर गुणगणां जाणवां. या चौदमे अयोगी गुणगणो अणहारी अलेशी होय. एवं प त्वन र्गणादारे णगणां ह्यां ॥ १५ ॥

असन्निसु पढम डुगं, पढम तिलेसासु च डसु सत्त ॥

पढमंतिम डुग अजया, अणहारे मग्गणासु गुणा ॥ १६ ॥

अर्थ—(असन्नि सुपढमडुगं के०) असंज्ञीमार्गणायें प्रथमनां बे गुणगणां हो य. (पढमतिलेसासुत्त के०) पहेली णादिक त्रण लेश्यामार्गणायें ठ गुण गणां जाणवां अने (डसुसत्त के०) तेजो अने पद्म ए बे लेश्यायें सात गुण गणां जाणवां. (पढमंतिम ग के०) प्रथमनां बे गुणगणां अने अंतनां बे गुणग णां, एवं चार तथा (अजया के०) अविरतिगुणगणुं, एवं पांच गुणगणां (अणहारे के०) अणहारेकमार्गणायें जाणवां. ए (मग्गणासु के०) बाशठ र्गणादारने विषे (गुणा के०) गुणगणां विवरीने कह्यां ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ १६ ॥

दीर्घकालिकी संज्ञारहित एवो असंज्ञीठ जीव, तेमांहे मिथ्यात्व अने सास्वाद न, ए प्रथमनां बे गुणगणां लाजे, तेमध्ये सास्वादन तो एकेंद्रियादिक असंज्ञीआ जीवमध्ये सम्यक्त्व वमतो देवतादिक अवतरे तेने करण अपर्याप्तावस्थायें सा स्वादन होय. शेष सर्व मिथ्यात्वी जीव जाणवा. एवं ढप्पन्न.

कृष्ण, नील, अने कापोत, ए प्रथमनी त्रण लेश्यावंत जीवने मिथ्यात्वथी प्रम त्त सुधी प्रथमनां ठ गुणगणां होय, ए गुणगणो ए त्रण लेश्या पामीयें. बीजुं वली देशविरतियें तथा सर्वविरतियें ए त्रण अशुद्धलेश्या न पामीयें. ते मत लेइने बंधस्वामित्वमांहे ए त्रण लेश्यायें चार गुणगणां कह्यां ठे. अंहींआं तो पूर्वे देश विरति तथा सर्वविरति गुण पामीने ए लेश्यायें वर्ते तो पण ए वेहु गुणगणां न जाय, माटे ए वे गुणगणो कृष्णादिक त्रण अशुद्धलेश्या पण आवे. एम पूर्व प्रतिप

न्ननी अपेक्षायें अहीं ठ गुणगणां ।. पण तेथी उपरांत एगणां ए लेख्या वंतने न होय, तेथी अहींच्यां गोड विरोध न जाणवो. “सम् तसुत्रं सवा,सु लहइ सुदासु तिसुवचारिन् ॥ पुवपडि उणुण, अणयरी ए लेसाए” ॥१॥ एवं उणगशाठ.

तेजोलेख्या, तथा प लेख्या, एबे लेख्यायें पहेला मिथ्यात्वथी मांझी सातमा अप्र मत्त गुणलगें साते गुणगणां पूर्व प्रतिप ने तथा पडिवजताने पण होय, एवं एकशठ.

हवे अनाहारक र्गणायें गुणगणां हे ठे. मिथ्यात्व अने सास्वादन, ए पहे लां बे गुणगणां तथा विरति, सम्यकृदृष्टि, ए त्रण गुणगणां अहींच्यां व गति पांच समयनी रतां वचला त्रण स य अथवा चार स य, अणाहारी होय. तेनी अपेक्षायें पहेलां बे तथा चोथुं, ए त्रण एगणां वाटें वहेतां जीव ध्यें पामी यें. जे नणी यतः “जोएण स्सएणं, आहारेई णंतरं जीवो ॥ तेण परं मीसेणं, जीवसरीरनिपत्ती ॥ १ ॥” ते नणी वि हगतियें अणाहारीनां ए त्रण गुणगणां जाणवां तथा केवली केवलसमुद्घात ाठ समयनो करे तेमध्ये त्रीजे, चोथे अने पांचमे, ए ण समयें कार्मणयोगी नणी णा हारी होय. तथा अयोगीगुणगणुं चौद ‘ “अ इ उ रु लृ” एवा पांच न्हस्व अहर उ रतां होय तेटलो काल अणाहारी होय अथवा अनादि अनंत सिद्ध जीव तेने पण योगने अजावें अणाहारकपणुं होय. बीजा सर्व जीव एक समयमात्र पण अणाहारी न होय. ए रीतें नाहार मार्गणायें एक मिथ्यात्व, बीजुं सास्वादन, त्रीजुं विरति, चोथुं सयोगी अने पांच योगी. ए पांच गुणगणां संजवे. अहींच्यां कोड कहेशे के जीव बारमे, तेरमे अने त्रीजे, ए त्रण गुणगणो मरे नहीं अने बीजा अगीअार गुणगणो रण पामे तो त्यां वि अहगति करे, तो ते गुणगणो केम णाहारी न होय? तत्रोत्तरं. ए अगीअार गुणगणो मरण पामे एम जे कहुं ठे, ते व्यवहारमते कहुं ठे. बीजुं मरणसमयें जीव अविरति होय जे नणी ते समय, परनवायुनो ठे. विरति तो आ नवना आशु लगें ठे. एम बाशठे मार्गणा ढारें प्रत्येकें प्रत्येकें गुणगणां विवरीने । ॥ १६ ॥

हवे ते मार्गणास्थित जीवना गुणजुं तरतमपणुं योगजन्य ठे. जे नणी आठ करण करी कर्मने विचित्रपणे जीवने गुणगणानो जेद ठे. तिहां (करण के०) योग वीर्य जाणवुं. सुगम थाय, ते नणी गुणगणां कह्यां. पढी पन्नर योग बाशठमा र्गणा ढारें जिहां जेटला संजवे, तिहां तेटला देखाडे ठे.

॥ अथ मार्गणासु योगानाह ॥

सञ्चेत्पर मीस अस, च मोस मण वय वि वि आहारा ॥

रलं मीसा कम्मण, इअजोगा कम्म अणहारे ॥ ९ ॥

र्थ- । (स के०) सत् एटले साधुने हे ते सत्य. या जी वादि पदार्थ इव्यरूपे नित्य, पर्यायरूपे अनित्य. ए जे अनेकांतपणे चिंतवुं, ते नोयोग अने तेथी (इअर के०) विपरीत पणे एकांत पणे नित्यविश्व व्यापि इत्यादि चिंतवुं, ते सत्यमनोयोग. तेमज साचा वचन आत्माने जोडुं, ते सत्यवचनयोग. तथा असत्यवचनसाथे आत्मानुं जोडुं, ते असत्य वचनयोग अने ते स योगें करी (मीस के०) मिश्र एटले कांइएक स ने । इएक सत्यपणे. जेम आ गाममध्ये दश जाया तथा दश वा. अहींआं कांइ साचुं कांइ जूतुं चिंतवुं. ते सत्यामृषामनोयोग ने तेम बोलुं. ते सत्यामृषाव चनयोग. तथा आमंत्रणा याचना जेम के, हे देवदत्त ! आ अमुक वस्तु लाव्य, आ ले, इत्यादि जे चिंतवुं, तेथी जिनवचन विरोधाय नहीं. माटे जूतपण नहीं अने आ राधक पण नहीं, एटले साचपण नहीं ते जणी (अस मोस के०) असत्यामृषाम नोयोग. अने ए रीते बोलें, ते असत्यामृषावचनयोग. ए व्यवहारनयमते चार मनना तथा चार वचनना योग होय. अने निश्चयनयमते जे शुद्धपरिणाम विव द्हापूर्व ते प्रथम सत्य, (मण के०) नोयोग. बीजो मिथ्यात्वादिकें सहित जे चिंतवे, ते असत्यमनोयोग. एमज (वय के०) ए बे प्रकारें जे बोलुं ते एक सत्यवचनयोग अने बीजो असत्यवचनयोग, त्रीजो सत्यामृषावचनयोग, चौथो अ सत्यामृषावचनयोग. एवं चार मनना तथा चार वचनना मली आठ योग थया.

(विउच्चि के०) वैक्रियशरीरें करी आत्मानो वीर्यव्यापार ते वैक्रिययोग, ते बे जेदें ठे. एक लब्धिजन्यमनुष्य तथा तिर्यचने होय अने जवधारणीय देवता तथा नारकीनां शरीर जाणवां. तेनी साथे आत्मशक्तिनुं जोडुं ते बीजो वैक्रिययोग.

(आहारा के०) चौद पूर्वधरमुनि पोताना मनना संशय टालवाने तथा जिन कृदि देखवानें आहुं स्फटिक सरखुं मुंठ हाथ प्रमाण शरीर करे, ते आहारकश रीर तेनी साथे आत्मानुं जोडुं, आहारकशरीरजन्य व्यापार, ते आहारकयोग.

(उरलं के०) औदारिक शरीरने योगें जे जीवव्यापार ते आदारिकयोग जाणवो.

हवे ए ए योगने (मीसा के०) मिश्र रवा एटले पर्या वस्थायें म
प्य अने तिर्यचने म्मिण साथें मिश्र जे औदारि पुजलजन्यव्यापार ते प्रथ
ः औदारिक मिश्रयोग एणवो.

तथा देवता ने नारकीने पर्या स्थायें म्मिण थें मिश्र जे वैत्रि यपु
जल अथवा नुष्यादि ने उत्तरवैत्रि य रतां ज्यां सुधी तेनी पर्यादि पूर्ण अइ
नथी, त्यां सुधी औदारि पुजलसाथें वैक्रियपुजलमिश्र होय तेथी थयो जे
जीववीर्यविशेष ते गीजो वैत्रि यमिश्रयोग जाणवो.

तथा आहारक शरीर रतां ज्यां सुधी तेनी पर्यादि पूरी री नथी त्यां सुधी
आहारक पुजल औदारिकसाथें मिश्र होय त न्य जीववीर्यविशेष ते त्रीजो आ
हारकमिश्रयोग जाणवो. तेम आहार रीरने संहरतां पण आहार मिश्र योग होय.

(कम्मण के०) कर्मदलसाथें आत्मप्रदेश लवुं, ते म्मिणशरीर कहियें.
तेणे करी परजवादिकथी आगमनशक्ति ते चोथो म्मिणयोग. ए चार योग मिश्र
ना तथा त्रण पूर्वे कह्या जे त्रण शरीरना, एवं सर्व लीसात आयाना योग थया
तथा चार मनना अने चार वचनना. एवं पंदर योग क १.

अहींआं कोइ पूठशे जे तैजस पण शरीर ठे, तेणे री पण गीवने तेजोलेइया मू
कवा लेवादिकनुं करवुं तथा नोजन पाचनादिक व्यापारें प्रवर्ततो ठतो तैजसप
णे योग केम न कह्यो ? तिहां उत्तर कहेठे. के जीवने तैजसशरीर, अने कर्मण
शरीर, सर्वदा होय. तेथी कर्मणयोगमांहेज ए लीधुं, ए नाव ठे. (इअजोगा के०)
एम नामथी तथा स्वरूपथी ए पंदर योग कही,

हवे बाशठ मार्गणादरें ए पंदर योग विवरे ठे.

(कम्मअणहारे के०) अनाहारीमार्गणायें एकज कर्मणयोग होय. बीजा
चौद योगें वर्ततो जीव, आहारी होय अने कर्मणयोगें वर्ततो जीव अणा
हारी होय तेम आहारी पण होय जे नणी प्रथम समयें कर्मणयोगें आहारी
होय ॥ इति समुच्चयार्थः ॥ ३७ ॥

नर गइ परिंदि तस तणु, अचखु नर नपु कसाय सम्मडुगे ॥

सन्नि ठलेसा हारग, नव मइ सुअ उहि डुगि सवे ॥ ३८ ॥

अर्थ-गतिमांहे (नरगइ के०) ? म प्यनी गति, इंडियमथें (परिंदि के०)

१ पंचेंद्रिय, कायमध्यें (तस के०) २ त्रसकाय, योगमध्यें (तणु के०) ४ काययोग, दर्श
नमध्यें (अचक्रु के०) ५ अचक्रुदर्शन, वेदमध्यें (नर के०) ६ पुरुषवेद, तथा
(नपु के०) ७ नपुंसकवेद, (कसाय के०) कषायमध्यें क्रोधादिक चारे कषाय लेवा,
एवं अगीश्वर मार्गणा थई. अने (सम्मडुगे के०) सम्यक्त्वमार्गणामध्यें ह्यायिक
अने ह्यायोपशमिक, ए बे सम्यक्त्वमार्गणा, एवं तेर. (सन्नि के०) १४ संज्ञीमा
र्गणा, (ठलेसा के०) कृष्णादिक ठए लेश्या, एवं वीश. (आहारग के०) ११
आहारीमार्गणा, (जव के०) १२ जव्यमार्गणा, ज्ञानमार्गणामध्यें (मइसुअउ
हिडुगि के०) मतिज्ञान, श्रुतज्ञान अने अवधिज्ञान, ए त्रण मार्गणा अने दर्शन
मार्गणामध्यें डुगशब्दें अवधिदर्शन, साथें लेवुं. तेथी अवधिदर्शन मार्गणा. एवं ठ
वीश मार्गणा द्वारें (सवे के०) सर्वे पंदरे योग संजवे, जे नणी मनुष्य पंचेंद्रि
यने सर्वयोगनो संजव ठे ते माटें.

अहींआं आहारीमार्गणायें कोइएक आचार्य कार्मणयोग मानता नथी, जे
नणी ते “अकर्मगा आहारगेसु” एम पद कहे ठे. तो तेना मते आहारक मार्ग
णायें एक कार्मणयोग न होय, शेष चौद योगज होय पण ते केम घटे? जे न
णी ऋजुगतियें आवीने जीव, उपजवाने समयें कार्मणयोगें आहार लीये ठे. बीजो
कोइ योग तिहां नथी, ते अपेह्यायें कार्मणयोग आहारी जीवने पण होय तथा नि
श्चयनयें जे ग्रहवा मांशुं ते ग्रहं, तेणे औदारिक पुजलआहारणसमयें औदारिकपु
जलमिश्र कार्मणपुजलसाथें होय. तज्जन्यशक्तिविशेष ते औदारिकमिश्र कहीयें. ते
थी प्रथमसमयें औदारिकमिश्रयोगी आहारक होय पण कार्मणयोगी न होय,
एवुं पण न घटे. जे नणी प्रथमसमयें उपजतुं कार्यज, आपणुं कारण केम होय?
जेम घडो उपजतो पोतानुंज कारण न होय, तेम औदारिकमिश्र उपजतो
पोतानुं कारण केम होय? ते नणी जीव, प्रथम समयें कार्मणयोगें आहार लेइ
ते औदारिकपणे परिणमावे, तेवारें बीजे समयें औदारिकमिश्रयोगी होय. ए
वचन विरोध नथी लागतो. पठी तत्व केवलीगम्य.

तथा अहींआं पण मनुष्यादिक औदयिक पर्यायमुख्यतायें ज्ञानादिक ह्यायोप
शमिकपर्याय अने ह्यायिकसम्यक्त्वे ह्यायिकपर्याय तथा मनुष्यनवादिक पारिणा
मिक पर्यायमुख्यतायें अज्ञेदनयें जीवइव्य विवहायोग, तिहां संजवे. ए गाथामां ठ
वीश मार्गणा द्वारें योग कह्या अने एक द्वारें पूर्वली गाथामां योग कह्या. ए सर्व स
त्तावीश द्वार थयां ॥ इति समुच्चयार्थः ॥ १७ ॥

तिरि इहि अजय सासण, नाण वसम अजव मि सु ॥
तेराहार डगूणा, ते उरलडगूण सुर निरए ॥ ९ए ॥

थ- (तिरि के०) १ तिर्यचगति र्गणा, (इहि के०) २ विवेदमार्ग
णा, (जय के०) ३ विरतिमार्गणा, (सासण के०) ४ स्वादनमार्गणा,
(नाण के०) ५ अज्ञाननी ए र्गणा, एवं सात. (उवस के०) ६ पशमिक
सम्यक् र्गणा, (अजव के०) ७ अजव्यमार्गणा, (मिहेसु के०) ८ मिथ्या
त्वमार्गणा, एवं दश मार्गणादरें वर्ततां जीवोनें विषे (तेराहार गूणा के०)
पंदर योग मांहेथी आहार द्वि हीन करतां तेर योग होय. तिहां कार्म
णयोग, वाटें वहेतां बे नवने व जीवने होय तथा गिने केवल स द्घातमां
पहेले त्रण समयें होय तथा औदारिक मिश्रयोग पर्याप्तावस्थायें होय. तथा
औदारिकादिक अगीयारयोग पर्याप्तावस्थायें होय. तिहां वैत्रिय ने वैत्रियमिश्र,
ए बेहु योग तिर्यच उत्तरवैत्रिय रे, ते अपेक्षायें कहा ठे. शेष आहारक अने
आहारकमिश्र, ए बे योग चारित्रने नावें चउद पूर्वी विना न होय. केम के ते
विना आहारकलब्धि पण न उपजे, तेथी ए बे योग न होय. तथा हींअं
स्त्रीवेद कहाते इव्यथी लेवो. जे नणी हीं सर्वस्थानके इव्यथीज वेदनी विव
हा ठे, जो नाववेद कहियें तो बार उपयोग जे कहा ठे, ते मांहेला केवलज्ञान
अने केवलदर्शन ए बे योग, नाववेदें केम संजवे ? जे नणी केवली वेदी ठे
माटें केम संजवे ? तेनणी अहींअं सर्वस्थानके इव्यवेद कहा ठे, तथा गिने
चारित्र होय, पण तुहता गारवबहुलतादिक दोष जाणवा. तेथी गिने चौद पूर्व
नणवुं निपेध्युं ठे, तेथी ते विना ए आहार अने आहारकमिश्र, ए बे योग, आ
हारकलब्धि विना न होय, शेष तेर योग होय. तथा उपशमसम्यक्त्वे पण शुद्ध
परिणाम ठे, ते नणी आहारकलब्धिनुं प्रयुंजवुं नथी नता, तेथी तेने आहारक
योग बेहु न होय तथा वैक्रिययोग तो देवता तथा नारकी गंठीजेद करतो उप
शम सम्यक्त्व लहे, ते वैक्रिययोगी होय. ए पेक्षायें अहीं लीधुं तथा कार्मण अने
वैक्रियमिश्र, ए बे योग उपशमश्रेणीमांहे काल करे, ते अनुत्तर विमानवासी देव
होय तो तेने मते मतांतरें अपर्याप्तावस्थायें उपशमसम्यक्त्व होय. एम मानतां ए
बे योग संजवे. पण औदारिकमिश्रयोग क्यांहीं पण संजवतो नथी जे नणी उपशम
श्रेणीनुं उपशमसम्यक्त्व होय, तिहां मनुष्य अने तिर्यचनुं अपर्याप्तपणुं न संजवे.

अने मनुष्य तथा तिर्यचने ग्रंथिचेद पण अपर्याप्तावस्थायें न संजवे. या ते उपश सम्यक्त्वे मरे पण नहीं, के जेथी जे परजवनुं कहीयें अने केवली विना औदारिक मिश्रयोग अपर्याप्तावस्थायें ज होय तो उपशमसम्यक्त्वे औदारि मिश्रयोग केम लाजे? ए बहुश्रुतें विचारवुं तथा ते ग्रंथिचेद करीने मनुष्य, उपश सम्यक्त्व पामे तेवारें कोइ एकने वैक्रियलब्धि होय तेथी वैक्रियशरीर करतां औदारि मिश्र योग होय ठे तेथी मनाय खरुं पण ते सिद्धांतमते कहुं ठे, परंतु कर्मग्रंथने तें, नथी मा नता. माटे ए वात केवली गम्य ठे. अने पूर्वोक्त ए दश मार्गणामांथी शेष सा मार्ग णायें चारित्र नथी, तेथी त्यां तो स्वजावें आहारकयोग बन्ने नथी. शेष तेर योग होय.

(तेउरलडुगूणसुरनिरए के०) ते पूर्वे कह्या जे तेर योग ते हिंजां औदारिक शरीर देवता तथा नारकीने नथी होतां ते माटे औदारिक तथा औदारिकमिश्र, ए बे योग देव तथा नारकीने न होय, शेष मनोयोग चार, वचनयोग चार, वैत्रि यने वैक्रियमिश्र तथा कर्मण, ए अगीअार योग होय. ते मध्ये कर्मणयोग प रनवथी आवतां देवता तथा नारकीमांहे उपजतां प्रथम समयलगे होय. तेवार पढी ज्यां लगे सर्व पर्याप्ति पूरी न करे, त्यां लगे वैक्रियमिश्र होय अने पर्या प्ता थया पढी शेष नव योग संजवे. आहारकना बे योग तो तेउने चारित्र नथी, ते नणी न होय. एम ए वेहु गतिमार्गणायें अगीयार योग क १. एवं सर्व मली उगणचालीश मार्गणादारे योग कह्या ॥ इति समुच्चयार्थः ॥ ३९ ॥

कम्मुरलडुगं थावरि, ते सविउवि डुग पंच इग पवणे ॥ अ
सन्नि चरिम वयजुअ, ते विउवि डुगूण चउ विगले ॥ ३० ॥

अर्थ—(कम्मुरलडुगंथावरि के०) थावर, एटले गतिथावर अहींच्यां तेउकाय पण गतिथावरमध्ये गणीयें. जे नणी इंधनादिक संयोग विना तेउकाय, स्थानां तरें न जाय अने वायुकाय तो स्वशक्तियें योजनना शतबद्द जाय, माटे ते गति त्रस कहीयें. एटले ए वायुकाय गतित्रस विना शेष पृथ्वी, अण्, तेउ अने वनस्प ति, ए चार थावरकायने उपजतां एक कम्म एटले कर्मणयोग होय, वली एने अ पर्याप्तावस्थायें उरलडुगं एटले औदारिकमिश्रयोग होय अने पर्याप्ता थया पढी एक औदारिकयोग होय. एम चार मार्गणादारे एक औदारिक, बीजो औदा रिकमिश्र अने त्रीजो कर्मण ए त्रण योग होय,

(ते के०) ते पूर्वोक्त त्रण योगने (सविउविडुग के०) एक वैक्रिय अने बीजुं

वैक्रियमिश्र, ए बे योगें सहित करीयें तेवारें (पंच के०) पांच योग रहे ते (६ गपवणे के०) एकेंद्रिय अने वायु अने विषे होय, ते ध्ये अर्मण अने औदारिकमिश्र, ए बे योग वायु अने पर्याप्तावस्थायें होय, तथा औदारिक योग तो मूल शरीरनी अपेक्षायें होय तथा अदरवायुकाय, ध्वजाने आ रें उत्तरवैत्रि यरूप करे, तिहां एक वैक्रिय अने बीजो वैत्रियमिश्र, ए बे योग होय. एवं वायुने पांच योग होय. ते वायरो एकेंद्रिय ठे, तेशी ए एकेंद्रिय र्गणायें पण एहिज पांच योग संजवे.

(ठअसन्नि के०) संज्ञीमार्गणा एटले मनरहित जीवने विषे ठ योग होय. ते आवी रीतें के, पूर्वे हेजा पां योगनीसार्थे (चरि के०) ठेन्नो (वय अ के०) वचनयोग एटले असत्यामृषावचनयोगें युक्त रियें, तेवारें ठ योग वा अय सहित असंज्ञी ठे माटें होय. के के सत्यामृषा ए योग बेंद्रियादि जीव पण संज्ञी ठे तेनें पण होय ते अपेक्षायें लीधुं तथा अर्मण अने औदारिकमिश्र, ए बे अ पर्याप्तावस्थायें होय. अने औदारिक पर्याप्तावस्थायें होय. तथा वैक्रियना बे योग वायुकायने होय. एम ठ योग, नरहित जीवनें होय.

(ते के०) ते पूर्वे ठ योगमांहेथी (विजव्विडुगूण के०) वैत्रिय अने वैक्रियमिश्र, ए बे योग एा रतां बाकीना (चउ के०) चार योग, (विगले के०) विकलेंद्रियनें होय एटले बेंद्रिय, तेंद्रिय ने चौरिंद्रिय, ए त्रणने विकलेंद्रिय कहियें जेने पूर्ण इंद्रिय तथा योग न होय. तेनें विकलेंद्रिय कहियें. तेने वैत्रियलब्धि न होय तेशी बे वैक्रिययोग न होय शेष चार योग होय, तेमध्यें कार्मेण अने औदारिकमिश्र, ए बे योग अपर्याप्तावस्थायें होय अने औदारिक तथा असत्या वावचन, ए बे योग पर्याप्तावस्थायें होय. एम चारे योग बे इंद्रियादिक ए र्गणादरें होय. एवं उंगणपच्चाश मार्गणाने विषे योग ह्या ॥ इति स च्चयार्थः ॥ ३० ॥

कम्मुरलमीस विणु मण, वय समइअ ठेअ च ु मण नाणे ॥

उरल डग कम्म पढमं, तिम मण वय केवल डुगंमि ॥ ३१ ॥

अर्थ—(कम्म के०) एक कार्मेण अने बीजो (उरलमीसविणु के०) औदारिकमिश्र, ए बे योग विना शेष तेर योग ठ मार्गणाना दारने विषे होय. ते ठ मार्गणानां नाम कहे ठे. (मण के०) एक मनयोगी, (वय के०) बीजो वचनयोगी, (समइअ के०) त्रीजो सामायिक चारित्रीउं, (ठेअ के०) चोथो ठेदोपस्थापनीय चारित्रीउं, (चकु के०) पांचमो चकुदर्शनी, (मणनाणे के०)

ब्रह्मो नःपर्यवज्ञानी, ए र्गिणाधारने विषे र्मिण योग न होय. जे नणी र्मिण योग परजवथी अ ि वाटें होय. तिहां तो जीवने ए नोयोगादि न होय अने केवलस द्वा करता वञ्चें ए स ये र्मिणयोग होय तिहां पण न ने वच , ए बे िग होय या तिहां चारि तो यथाख्या होय पण सा िय अने उदोपह्य नीय, ए बे न होय ने दर्शन पण तिहां केवल दर्शन होय पण चक्षुदर्शन होय. ने नःपर्यवज्ञान पण न होय तेथी ए र्गिणाधारें वर्चता िव, र्मिणयोगी न होय तेमज औदारि मिश्रयोगी पण होय शेष नोयोग चार, वचनयोग चार, वैत्रिय, वैत्रियमिश्र, ाहार , ाहार मिश्र अने औदारि , एतेर योग होय. एवं पंचावन र्गिणा धई.

(उरल ग के०) औदारि ने औदारि मिश्र ए बे योग तथा िजो (म्म के०) र्मिणयोग ए ए िययोग ने (पढमंतिममणवय के०) पहेलो अने उहेल्लो ए बे नयोग तथा एज बे वचनयोग एटले सत्यमनोयोग, अस त्यामृषामनोयोग, सत्यवचनयोग, असत्या वावचनयोग. एवं ए चार योग तथा पूर्वजा त्रण मलाने सात योग ते (केवल गंमि के०) केवलज्ञान अने केवल दर्शन, ए बे र्गिणाधारें होय तिहां वेदनीयादि र्मथी आयुःकर्म थोडुं होय, तेवारें तेने सरखुं रवाने अर्थे केवली केवलस द्वात रे त्यां प्रथम समयें श रीर प्रमाण जाओ एवो उंचो, नीचो, लोक प्रमाणे मंम रे, त्यां औदारिक योगी होय. बीजे समयें बन्ने पासें प रे, तिहां लोकार्धवञ्चें पाटप्राय होय. तिहां एक औदारि अने बीजो मिश्र ए बे योगी होय त्रीजे समयें बे योग लब्धि प्रयुं जे तेथी मंथाणानी पेरे चार श्रेणी करे. चोथे समयें आंतरा पूरे, पांचमे समयें मंथांतर संहरे, ए त्रण समय कार्मणयोगी होय, षष्ठे समयें मंथ संहरे, सात मे समयें कपाट संहरे, ए बे समय औदारिकमिश्रयोग होय. आठमे मंम संह रे तिहां औदारिक योगी होय. ए रीतें त्रण काययोग जाववा तथा अनुत्तरवि मानवासी देवता संदेह पूठे, तेनो प्रत्युत्तररूप ड्व्यरूप मन परिणमे तेवारें ते देवताने सूक्ष्म मनोड्व्य विषय करे. एतुं अवधिज्ञान ठे, तेणे करी ते मनोड्व्य जाणे, संदेह टले, एम ड्व्यमनोयोग केवलीने होय. अने जावमन केवलीने न होय अने वचनयोग तो उपदेशादिक आपतां प्रश्नोत्तर कहेतां होय. ए रीतें सात योग केवलज्ञानी अने केवलदर्शनीने होय. एवं सत्तावन मार्गणाधार थयां ॥ इति समुच्चयार्थः ॥ ३१ ॥

मणवय नरला परिहा, र सुहुमि नव ते मीसि सवि वा ॥
देसे सवि विडुगा, सकम्मुरल मीसि अहखाए ॥ ३९ ॥

अर्थ—(मणवय के०) नोयोग चार, ने वचनयोग चार, (उरला के०) औदारिक काययोग एक, एवं (नव के०) नव योग ते (परिहार के०) परिहार रवि द्विचारित्र अने (सुहुमि के०) सूक्ष्मसंपरायचारि ने विषे जाने. शेष ठ योग न होय जे जणी ए बे चारि ने विषे वर्तमान साधु होय ते लब्धि प्रयुंजे नहीं, तेथी वैक्रियना बे योग अने आहार ना बे योग. ए चार योग न जाने. केम के परिहारविच्छुद्धिचारित्रवाजाने उत्कृष्टं श्रुत नव पूर्व पर्यंत होय ने । हारक शरीर तो चौद पूर्वी विना न होय. वली वैक्रियलब्धि प्रयुंजवानी ए चारित्रं आज्ञा नथी तथा अपर्याप्तावस्थायें कर्मण अने औदारि मिश्रयोग होय, तिहां चारित्र न होय अने केवलसमुद्घातमध्ये तो यथाख्यात चारित्र होय तेथी स दघात मिश्र तो यथाख्यातचारित्रं होय तेथी ते समुद्घातनी अपेक्षायें पण ए बे योग ए चारित्रं न संजवे शेष नव योग जानें. एवं उगणशाठ मार्गणा द्वारें योग कह्या.

(तेउमीसिसविउवा के०) तेहीज पूर्वी नव योगने वैक्रिययोग सहित करी यें तेवारें दश योग थाय, ते सम्यक्त्व मार्गणामध्ये एक मिश्रसमकितमार्गणायें होय तिहां वैक्रिययोग देवता तथा नारकीने मिश्रगुणठाणुं होय तेने वैक्रिययोग होय तथा मिश्रें काल न करे, तेथी अपर्याप्तावस्थायें मिश्र न होय, तेथी वैक्रिय मिश्र योग न कह्यो तथा वैक्रिय करवा समयें मिश्रलब्धि न होय यवा बीजे कशे कारणें वैक्रियमिश्रयोग नथी क ॥ ने बेहु आहारकयोग तो बे चारित्र नथी ते जणी न होय तथा मिश्रगुण ए जीव अपर्याप्ता न होय, तेथी औदारिकें मिश्रकर्मण योग पण न होय. एवं शाठ मार्गणा द्वारें योग कह्या.

(देसेसविउविडुगा के०) देशविरतिमार्गणायें प्रथम कहेला नव योगने वैक्रिय तथा वैक्रियमिश्र, ए बे योगें सहित करियें तेवारें अगीअार योग होय, तिहां वैक्रिय अने वैक्रियमिश्र ए बे योगें लब्धि प्रयुंजे ठे. ए अपेक्षायें लीधा केम के देशविरति अंबडादिकें लब्धि प्रयुंजी ठे माटें अगीअार योग होय, शेष चार योग न होय. एवं एकशठ मार्गणा द्वारें योग कह्या.

(सकम्मुरलमीसिअहखाए के०) ते पूर्वोक्त चार मनना अने चार वचनना, एवं आठ योग तथा नवमो औदारिककाययोग, तेने कर्मण अने औदारिक मि

अने सम्यक्दृष्टि देवादि र्गिणा ध्ये र्गिणा, ए दर्शन, एवं जाने. ए स र्थे जीवने ए उपयोग हो. ए ए उच त्रिं र्गिणा ॥ इति यार्थः ॥३३॥

तस जोअ वेअसु र्गिणा, हार नर पणिंदि सन्नि नवि स ॥

नयणे अरपण लेसा, कसाय दस केवल गूणा ॥ ३४ ॥

र्थ—(तस के०) १ र्गिणा, (जो के०) ए र्गिणा, एवं चार. (वेअ के०) ए वेद, एवं सा . (के०) ० लेश्या, (हार के०) ए आहा र्गिणा, (नर के०) १० प्यगति, (पणिंदि के०) ११ पंचेंद्रियजाति, (सन्नि के०) १२ संज्ञी र्गिणा, (नवि के०) १३ न र्गिणा, ए तेर मार्गणा द्वारे (सवे के०) र्थे र्गिणा उपयोग पा र्थिं. जे नणी ए तेर बोल तेरमा गुण ठाणा सुधी होय. हीं र्गिणा वेद जे र्गिणा, ते इव्यरूप लेखववा. जे नणी अनिलाषारूप जाव वेद ठे ते र्गिणा गुणठाणा धी ठे. तिहां तो केवल ज्ञान ने केवल दर्शन के होय ? जे नणी ते केवलदि वेदीने होय ते नणी स्त्री पुरुषाकाररूप इव्यवेदे बार उपयोग संनवे.

(नयणेअर के०) चक्रुदर्शन ने इतर एटले चक्रुदर्शन, (पणलेसा के०) क्लेश्या तो प्रथम कही ठे बाकी क्लेश्या पांच लेश्या, (कसाय के०) चार क पाय. एवं अगीअर मार्गणाद्वारे (द केवल गूणा के०) केवलज्ञान ने केवल दर्शन हीन करतां बाकी दश उपयोग पार्थिं, जे नणी ए अगीअर बोलें केवलज्ञान अने केवलदर्शन न होय. अहीं प्रथमनी लेश्या त्रण ठछा गुणठाणा सुधी होय अने पाठली वे लेश्या सातमा गुणठाणा लगे होय अने कषाय दशमा गुणठाणा लगे होय, तथा चक्रु अने अचक्रु, ए बे बारमा गुणठाणा लगे होय. पण तेरमे गुणठाणे ए अगीअर मार्गणामांहेलो कोइ नथी अने केवलदिक तो तेरमे गुणठाणे ज होय ते नणी ए बे उपयोग न होय ॥ इति समुच्चयार्थः ॥३४॥

चत्तुरिंदि असनि इअ ना, ए दंस इग बिति थावरि अचक्रु ॥

ति अनाण दंसण इगं, अनाण तिगि अचक्रुमिह इगे ॥ ३५ ॥

अर्थ—(चत्तुरिंदि के०) १ चौरिंदियमार्गणा, (असनि के०) २ असंज्ञीमार्गणा, ए वे मार्गणाद्वारे (इअनाण के०) मतिअज्ञान अने श्रुतअज्ञान तथा (इदंग के०) चक्रुदर्शन अने अचक्रुदर्शन, एवं चार उपयोग होय. केम के एने च

दर्शनपण मिश्र ज्ञेवां, एवं ठ उपयोग मिश्र गणायें पामीयें ॥ इति स च्चयार्थः ॥ ३६ ॥

मण नाण चक्रु वजा, अणहारे तिन्नि दंस च नाण ॥

चउ नाण संजमो वस, म वेअगे उहि दंसेअ ॥ ३७ ॥

अर्थ—(मणनाणचक्रुव । के०) मनःपर्यवज्ञान अने च्चु दर्शन, ए बे व ीने शेष दश उपयोग, (अणहारे के०) अनाहारकमार्गणायें पामीयें, जे जणी अणा हारकपणुं विग्रहगतियें तथा केवलसमुद्घातमांहे तथा सिद्धने होय. तिहां म नःपर्यवज्ञान अने च्चक्रुदर्शन ए बे न होय. अहींआं त्रण ज्ञान अने त्रण दर्शन सहित तीर्थकरादिक अवतरे, तेमने अंतरालगतें अनाहारकपणुं होय तथा त्रण अज्ञान तो, मिथ्यात्वी विग्रहगतियें उपजे तेने होय, ते पेह्णायें जाणवा. एटले सिद्धना तथा केवलसमुद्घातनां केवल ज्ञान अने केवलदर्शन, ए बे उ पयोग तथा समकेतधारीने अंतरालगतें मतिज्ञान, श्रुतज्ञान अने अवधिज्ञान, ए त्रण उपयोग अने मिथ्यात्वीने मतिअज्ञान, श्रुतअज्ञान अने विचंगज्ञान, ए त्रण एवं ठ. अने सम्यक्त्वधारीने तथा मिथ्यात्वीने वाटें जातां अचक्रुदर्शन अने अ वधिदर्शन, ए बे होय. एवं सर्व मली दश उपयोग पामीयें.

(तिन्निदंसचउनाण के०) १ चक्रुदर्शन, २ अचक्रुदर्शन, ३ अवधिदर्शन, ४ मतिज्ञान, ५ श्रुतज्ञान, ६ अवधिज्ञान, ७ मनःपर्यवज्ञान. एवं सात उपयोग, ते अ ग्यारमार्गणा द्वारें होय तेनां नाम कहे ठे. (चउनाण के०) केवल ज्ञान विना चार ज्ञान मार्गणा द्वार तथा (संजम के०) चार संयममार्गणा एटले एक सामायक चारित्र, बीजुं ठेदोपस्थापनीयचारित्र, त्रीजुं परिहारविशुद्धिचारित्र, अने चोथुं सूक्ष्म संपरायचारित्र, ए चार मार्गणा. एवं आठ मार्गणा द्वार तथा (उवसम के०) नवमी उपशमसम्यक्त्व मार्गणा (वेअगे के०) दशसुं वेदक एटले ह्यायोपशमिक सम्यक्त्व. ए वे सम्यक्त्वमार्गणा (उहिदंसेअ के०) अगीआरमी अवधिदर्शन मार्गणा. एवं अगीआर मार्गणा द्वारने विपे चार ज्ञान अने त्रण दर्शन, ए सात उप योग पामीयें. अहींआं अवधिदर्शन मार्गणाने विपे मति अज्ञानादिक त्रण अज्ञान निःशंत सम्मत ठे पण कशा कारणे पूर्वाचार्यें निपेध्यां ते नथी जणातां ? अन्यथा दश उपयोग होय. अहींआं योगमार्गणा द्वारें मतांतर देखाडे ठे ॥ इति समुच्चयार्थः ॥

द्वे त्रण योग मार्गणाने विपे जीवस्थान, गुणस्थान, योग अने उपयोग आश्रयाने मतांतर कहे ठे.

पूर्वे योग विवक्ष्या ते अन्ययोग सहित अथवा उपयोग रहित एम सामान्ये कक्षा. इहां अन्य योगांतरजाविनी नूतवत् उपचारन्यायेन मुख्यतारहित योगे स्व मुख्यतायें ? जीवस्थान, १ गुणस्थान, ३ योग, ४ उपयोग, ए चार बोल विवरी कहे ठे.

दो तेर तेर वारस, मणे कमा अ छ च चउ वयणे ॥

चउ छ पण तिन्नि काए, जिअगुण जोगोवउगन्ने ॥ ३७ ॥

अर्थ— त्यां वचनयोग अने काययोग रहित केवल एकज मनयोगने विषे संज्ञी पंचेंद्रिय पर्याप्ता अने अपर्याप्ता, ए (दो के०) वे जीवनेद होय अने एने चौदमा गुणगणा वगर बीजा (तेर के०) तेर गुणगणां होय तथा एने कार्मण अने औदारिकमिश्र ए वे योग विना बीजा (तेर के०) तेर योग होय जे जणी के वलसमुद्धातावस्थायें प्रयोजनने अन्नावें त्यां मनोयोग न होय. तथा उपजतां अपर्याप्तावस्थायें पण मनोयोग न होय अने कार्मण तथा औदारिक मिश्र तो तिहांज होय. ए माटे ए वे योग मनोयोगीने न होय अने ए मनयोगीनेविषे उ पयोग (वारस के०) बार (कमा के०) अनुक्रमें (मणे के०) मनयोगीने विषे पामीयें.

वचनयोगीने एटले मनोयोग रहित काययोग रहित केवल एकज वचन योगने विषे १ वेंद्रिय, २ तेंद्रिय, ३ चौरिंद्रिय, ४ असंज्ञी पंचेंद्रिय, ए चार पर्याप्ता अने एज चार अपर्याप्ता एवं (अठ के०) आठ जीव नेद होय, अहीं आ योग्यताहूपें वचनयोग लेवो अन्यथा वेंद्रिय अपर्याप्तावस्थायें नापाप र्याप्ति पूरी कक्षा विना वचनयोगी केम होय ? तथा तिहां एक मिष्यात्व अने बीजुं सास्त्रादन. ए (छ के०) वे गुणगणां पामीयें. केम के ए आठ जीवनेदें वे गुणगणांज होय. तेथी वे गुणगणां कक्षां तथा एने विषे ? औदारिक, १ औदारिकमिश्र, ३ कार्मण, ४ असत्यामृपा, एवं (चउ के०) चार योग पामीयें. अने १ मतिअज्ञान, २ श्रुतअज्ञान, ३ चक्रुदरीन, ४ अचक्रुदरीन, ए (चउ के०) चार उपयोग (वयणे के०) वचनयोगीने विषे पामीयें.

तथा मनोयोग अने वचनयोग ए वे योगें रहित केवल एकज काययोगीने विषे एकेंद्रिय स्रज्ज अने वादर ते वली पर्याप्ता अने अपर्याप्ताना जेवें करी (च के०) चार जीवनेद पामीयें. केम के केवल काययोग एनेज होय अने (मिष्यात्व तथा नान्दादन, ए (छ के०) वे गुणगणां पृथिव्यादिकमाहें सम्यक्त्व नमतो देवादिक अवनरे. ते अपेक्षायें होय. तथा ? औदारिक, १ औदारिकमि

श्र ३ वैत्रि य, ४ वैत्रि यमि श्र, ५ कार्मण, एवं (पण के०) पांच योग पा लिये. आर्हीयां वैत्रि यशरीर वायु यनी पेह्याये लीधुं. तथा १ तिअज्ञान, २ श्रु त अज्ञान, ३ च दुशीन. ए (तिदि के०) त्रण उपयोग (ए के०) एकज काययोगने विषे पामीये.

ए रीते मतांतरे योग र्गणायें जीवनेद गुणगणां, योग ने उपयोग, ए चार बोल अन्य आचार्य हे ठे. ते ह्या. एटले पूर्वे जे योग ह्या तिहां य योग सर्व जीवने कह्यो. ने वचनयोग बेंडियादि र्वने ह्यो ने नोयोग संझी पंचेंडियने कह्यो. ने हींयां तांतरे नेरा आचार्य हे ठे. जे ए योग होय तेने बीजो योग न हीये. संझीपंचेंडियने नयोग ठे. तेने वचनयोग, का ययोग नहीं. विकलेंडिय अने असंझी पंचेडियने वचनयोगज हेवो. ने एकेंडि यने काययोग कह्यीये. तेने तें ए वात ही ठे ॥ इति स यार्थः ॥ ३७ ॥

हवे मार्गणादारे ठ लेश्या हे ठे. जे नणी र्गणास्थित जीवनी उपयोग द्विलेश्याशुदियें करी जणाय तथा नयोग प्रवृत्तिपण न उपयोगें ज य. शुनयोग प्रवृत्ति न उपयोगें होय, ते नणी उपयोग ह्या पढी लेश्यादर कहे ठे.

बसु लेसासु स णं, एगिंदि असन्नि नूदगवणेषु ॥

पढमा च. रो तिन्नि , नारय विगलग्गि पवणेषु ॥ ३८ ॥

अर्थ—(बसुलेसासु के०) ठ लेश्या र्गणादारे (सगणं के०) स्वस्थान ते आप आपणी एकेकी लेश्या होय एटले क लेश्यामार्गणायें क लेश्या ने नीज लेश्यामार्गणायें नीजलेश्या होय एम स्वस्व मार्गणायें स्वस्व लेश्या एकेकी होय (एगिंदि के०) एक एकेंडियमार्गणा, (असन्नि के०) बीजी असंझीमार्गणा (नू दगवणेषु के०) त्रीजी पृथ्वीकायमार्गणा, चोथी अप्कायमार्गणा, पांचमी वन स्पतिकायमार्गणा. ए पांच मार्गणादरने विषे (पढमाचउरो के०) प्रथमनी चार लेश्या होय एटले रुण्ण, नीज, कापोत अने तेजो ए चार लेश्या पामीये. त्रण लेश्या सहेजे होय अने चोथी तेजोलेश्या तो पृथिवी, अप् अने वनस्प तिमांहे सौधर्म ईशान देवलोकना देवता चवीने अवतरे जे नणी ते देवता पो ताना नवनी लेश्या शेष होय, तेनी साथें चवे तेथी एकेंडियादिक मध्ये तेजो लेश्या पामीये. (तिन्निउ के०) रुष्म, नीज अने कापोत, ए त्रण लेश्या अशुन प रिणामें होय. ते (नारय के०) नरकगतिमार्गणा तथा (विगलग्गि के०) विक

लेंडियनी त्रण मार्गणा अने पांचमी अत्रिकायमार्गणा तथा (पवणोसु के०) ठी वायुकायमार्गणा, ए ठ मार्गणाद्वारे ए प्रमथनी त्रण लेश्या होय. ए ठ ए मार्गणा स्थित जीव अशुच अथ्यवसाय स्थानकें वर्तेते ते नणी एने ए अशुचलेश्या त्र ए होय शेष त्रण शुच लेश्या न होय ॥ ३९ ॥

अहखाय सुहुम केवल, डुगि सुक्का ठावि सेस ाणोसु ॥

नर निरय देव तिरिआ, घोवा डु असंखणंत गुणा ॥ ४० ॥

अर्थ—(अहखाय के०) यथाख्यात चारित्र अने (सुहुम के०) सूक्ष्मसंपरा य चारित्र, (केवलडुगि के०) केवलज्ञान अने केवलदर्शन. एवं चार मार्गणाद्वारे (सुक्का के०) एक शुक्कलेश्या होय जे नणी अतिविशुद्ध अथ्यवसायस्थानकें ए वर्ते, ते नणी एने शेष पांच लेश्या न होय अने (ठाविसेसठाणोसु के०) शेष एकतालीश मार्गणाद्वारे ठ ए लेश्या पामीयें, ते एकतालीश मार्गणांना नाम कहे ते. देव, मनुष्य अने तिर्यच ए त्रण गतिमार्गणा तथा एक पंचेंडियमार्गणा तथा त्रण योगनी त्रण मार्गणा, एक त्रसकाय मार्गणा त्रण वेदनी त्रण मार्गणा, चार कषायनी चार मार्गणा, एवं पंदर. सात ज्ञाननी सातमार्गणा, पांच संयम नी पांच मार्गणा, त्रण दर्शननी त्रण मार्गणा, एवं त्रीश. नव्य तथा अनव्यमार्ग णा. ठ सम्यक्त्वनी ठ मार्गणा, संज्ञीमार्गणा, आहारकमार्गणा अने अनाहार कमार्गणा. एवं एकतालीश मार्गणायें ठ ए लेश्या होय. अहींआंजो पण अ नव्यादिकने अशुद्ध परिणाम नणि अशुद्ध लेश्या कहीयें. तो पण व्यवहारें शुच योग प्रवृत्तियें करी जैनशुद्धव्य क्रियायें करी नवमात्रैवेक सुधी पद्मोचे ते न णि एने पण शुक्कलेश्या कहीयें.

हवे ए लेश्यावंतादिक जीव चौद मार्गणाद्वारे विचारतां कया जीव कया जीवनी अपेक्षायें थोडा तथा घणा अथवा तुल्य होय? एवो शिष्यनो संगय टानवा निमि त्त नवमुं अल्प बहुत्व द्वार कहे ते. ते कहेतां यकां इव्यप्रमाणादिक द्वार पण सुग म थाय, ते नणि एकेक मार्गणायें अल्प बहुत्व कहे ते.

त्यां प्रथम गतिमार्गणायें सर्वजीवथी (नर के०) मनुष्य गतिना जीव (घोवा के०) थोडा जाणवा. त्यां गर्भज मनुष्यनी संख्याना उगणत्रीश आंक लक्षीयें त्रयें. ३.००२. २८.१.५२.५१.४२.८.४३.३३.५९.३.५४.३९ ५०.३३८. एतन्ना आरनी संख्यायें गर्भज मनुष्य जाणवा अने उच्छृष्टपदे तेषी संख्याना संसृष्टिस होय. तस के मनु

थ्य वे प्रकारना ठे. एक गर्भज अने बीजा संमूर्द्धि, ते संमूर्द्धि ते गर्भज मनुष्यना मजमूत्र शु, शोणीत, मांस, परू, कलेवर प्रमुख अपवित्र चौद स्थानकादिक थी उपजे तेने कहियें, ते संमूर्द्धि यद्यपि असंख्याता ठे तथापि ते अध्रुव ठे जे नणी तेनुं आयु अंतरमूहूर्त्त होय तथा देखाय नहीं ने तेने उपजवानो विरहकाल जघन्यथी एक समय तथा उत्कृष्टथी चोवीश मुहूर्त्त ठे, तेथी ते केवारें होय अने केवारें निर्लेप पण थाय. एटले न पण होय ने गर्भजनो विरह तो नज होय ते गर्भज तो सदैव होयज, ते वली ते संख्याताज होय पण संख्याता न होय. त्यां संख्याताना संख्याता जेद ठे. माटे ते मनुष्य केटला ठे. तेनुं प्ररूपण करेठे.

कोऽएकराशि, तेहिजराशि साथें गणीयें तेने वर्ग कहियें. त्यां एकनो वर्ग न होय अने बेनो वर्ग चार थाय, ए प्रथम वर्ग. अने चारनो वर्ग शोल, ए बीजो वर्ग, शोलनो वर्ग बरो नें ठपन्न, ए त्रीजो वर्ग. एनो वर्ग पांशठ हजार, पांचरो ने ठत्रीश थाय. ए चोथो वर्ग. ४ ३ ए ४ ए ६ ७ ३ ए ६ ए पांचमो वर्ग. १ ८ ४ ४ ६ ७ ४ ४ ० ७ ३ ७ ० ए ५ ५ १ ६ १ ६ ए ठठो वर्ग. ते पांचमा वर्ग साथें गुणीयें, तेवारें पूर्वोक्त आंक थाय. तेआंकनी संख्या सात कोडाकोडी कोडाकोडी, बाणुं लाख कोडाकोडी कोडी, अठावीश हजार कोडाकोडीकोडी, एकशो कोडाकोडी कोडी, बाशठ कोडाकोडी कोडी, एकावन लाख कोडाकोडी, बेंतालीश हजार कोडाकोडी, ठरो कोडाकोडी, तेंतालीश कोडा कोडी, साडत्रीश लाख कोडी, उंगणशाठ हजार कोडी, त्रणशें कोडी, चोपन कोडी अ ने उपर उंगणचालीश लाख, पचाश हजार, त्रणरो ने ठत्रीश थया. अथवा एकने ठनु वार ठाणां बमणां करीयें तो पण एटलीज राशि थाय. ए पन्नवणामां कहुं ठे. एटला जघन्यपदें गर्भज मनुष्य होय अने जेवारें संमूर्द्धिम होय ते साथें गणीयें. तेवारें उत्कृष्टपदें असंख्याता होय. असंख्याती उत्सर्पिणी अने अवसर्पिणीना जेट ला समय थाय, एटले क्षेत्रथकी सातराज प्रमाण घनीकृत लोकनी एक प्रदेश नी श्रेणी ते श्रेणीना अंगुल प्रमाण क्षेत्रने विषे जेटला आकाशप्रदेश होय, तेनुं प्रथमवर्गमूल त्रीजा वर्गमूलना प्रदेश साथें गुणीयें, ते गुणतां जेटला प्रदेश थाय, तेटला प्रदेशनुं एकेक खंमुक कल्पियें. अहींआं अंगुलप्रमाण सूचीक्षेत्रने विषे आ काशप्रदेश असंख्याता ठे. पण असत्कल्पनायें बरो नें ठपन्न कल्पियें तेनुं पहेलुं वर्गमूल शोल थाय, अने वीजुं वर्गमूल चार थाय, त्रीजुं वर्गमूल वे थाय. ए त्रीजुं वर्गमूल, पहेला वर्गमूल साथें गुणतां वत्रीश थया एटला प्रदेशनुं खंमुक थयुं. एया एकेका खंमुकें एकेक मनुष्य अपहरतां जो एक मनुष्य अधिको

होत, तो स ग एकश्रेणी अपहरात्, एटला उत्क पदे संमूर्धिम तथा गर्भज म लोने मनुष्य थाय, ते माटे नारकी प्रमुख सर्व थकी मनुष्य थोडा जाणवा.

ते मनुष्यथकी (निरय के०) नारकगतिना जीव असंख्यातगुणा अधिक हो य, लक्षकी असंख्याती उत्सर्पिणी अवसर्पिणीना जेटला समय थाय, तेटला नारकी ठे. क्षेत्रथकी प्रतरने असंख्यातमे जागे असंख्याती श्रेणीना जेटला आ काशप्रदेश थाय तेटला ठे. ते केवी रीतें तोके अंगुलप्रमाण प्रतर क्षेत्रनेविपे जे टली आकाशप्रदेशनी श्रेणी होय, तेना वर्गमूल असंख्याता उठे. त्यां पहेलुं व र्गमूल बीजा वर्गमूलसाथें गुणीयें यथा असत्कल्पनायें अंगुल प्रमाण प्रतरने विपे वगे ने ठप्पन श्रेणी ठे. तेनुं पहेलुं वर्गमूल शोल, बीजुं चार ते शोलने चा रें गुणतां चोशठ थाय. ते श्रेणी असंख्याती जाणवी. एटली श्रेणीनी पहोलप णे सूची अर्धांयां ग्रहण करवी एटली श्रेणीमांहे जेटला आकाशप्रदेश होय तेट ला नारकी ठे. ते माटे मनुष्य थकी असंख्यात गुणा होय.

ते नारकीथकी (देव के०) देवता असंख्यातगुणा होय. ते केवी रीतें? तोके अंगुलमात्र क्षेत्रना प्रदेशनुं पहेलुं वर्गमूल तेने असंख्यातमे जागे जेटली प्रदेश निश्रेणी, तेना जेटला आकाशप्रदेश होय तेटला तो असुरकुमार देवता ठे. तेटला वली नागकुमार देवता ठे यावत् तेटला स्तनितकुमार देवता ठे. तथा संख्या त योजन प्रमाण आकाशप्रदेशनी सूचीरूप जेटले खंफुकें करी एकेक व्यंतर अपहरीयें तो घनीकृत लोकनो मांमाने आकारें समय प्रतर अपहराय. तेटला व्यंतर देवता ठे तथा वगेने ठप्पन अंगुल प्रमाण आकाशप्रदेशनी सूचीरूप जे टले खंफुकें करी एकेक ज्योतिषी अपहरीयें, तो घनीकृतलोकनो समय प्रतर अपहराय. तेटला ज्योतिषी देवता ठे. तथा एक अंगुलमात्र क्षेत्रना प्रदेशनुं बीजुं वर्गमूल तेनुं घन करीयें. तथा बीजुं वर्गमूल बीजा वर्गमूलसाथें गुणीयें. तेटली घनीकृतलोकनी एक प्रदेशनी श्रेणीना जेटला प्रदेश होय. तेटला देमा निक देवता ठे. एम सर्व नवनपति. व्यंतर. ज्योतिषी. अने वैमानिक देवता मलीने नारकीथकी असंख्यातगुणा ठे. ए रीतें (इत्यनंग्ना के०) मनुष्यथकी नारकी अने नारकीथकी देवता. ए वे असंख्यातगुणा अनुक्रमें एर बीजायां जाणवा. ते देवताथकी (तिरिआ के०) तिर्थच. (अणंतगुणा के०) अणंतगुणा ठे. केमके ते तिर्थचमांहे वनस्पतिना जीव. निगोडिआ ते अणंतना ठे. ए अनुक्रमें

प्य वे प्रकारना ठे. एक गर्भज अने बीजा संमूर्द्धिम, ते संमूर्द्धि ते गर्भज म प्यना मजमूत्र शु, शोणीत, मांस, परू, कलेवर प्रमुख अपवित्र चौद स्थानकादिक थी उपजे तेने कहीयें, ते संमूर्द्धिम यद्यपि असंख्याता ठे तथापि ते अध्रुव ठे जे नणी तेनुं आयु अंतरमूर्द्धत होय तथा देखाय नहीं ने तेने उपजवानो विरहकाल जघन्यथी एक समय तथा उत्कृष्टथी चोवीश दूर्द्ध ठे, तेथी ते केवारें होय अने केवारें निर्लेप पण थाय. एटले न पण होय ने गर्भजनो विरह तो नज होय ते गर्भज तो सदैव होयज, ते वली ते संख्याताज होय पण असंख्याता न होय. त्यां संख्याताना संख्याता जेद ठे. माटे ते मनुष्य केटला ठे. ते प्ररूपण करेठे.

कोऽएकराशि, तेहिजराशि साथें गणीयें तेने वर्ग कहीयें. संमूर्द्धिमो वर्ग न होय अने बेनो वर्ग चार थाय, ए प्रथम वर्ग. अने चारनो वर्ग शोल, ए बीजो वर्ग, शोलनो वर्ग बरो नें ठपन्न, ए त्रीजो वर्ग. एनो वर्ग पांशठ हजार, पांचशे ने ठत्रीश थाय. ए चोथो वर्ग. ४३९४९६७३९६ ए पांचमो वर्ग. १८४४६७४४०७३ ७०९५५१६१६ ए षष्ठो वर्ग. ते पांचमा वर्ग साथें गुणीयें, तेवारें पूर्वोक्त आंक थाय. तेआंकनी संख्या सात कोडाकोडी कोडाकोडी, बाणुं लाख कोडाकोडी कोडी, अठावीश हजार कोडाकोडीकोडी, एकशो कोडाकोडी कोडी, बाशठ कोडाकोडी कोडी, एकावन लाख कोडाकोडी, वेंतालीश हजार कोडाकोडी, ठशें कोडाकोडी, तेंतालीश कोडा कोडी. साडत्रीश लाख कोडी, उंगणशाठ हजार कोडी, त्रणशें कोडी, चोपन कोडी अ ने उपर उंगणचालीश लाख, पच्चाश हजार, त्रणशे ने ठत्रीश थया. अथवा एकने ठनु वार ठाणां बमणां करीयें तो पण एटलीज राशि थाय. ए पन्नवणामां कहुं ठे. एटला जघन्यपदें गर्भज मनुष्य होय अने जेवारें संमूर्द्धिम होय ते साथें गणीयें. तेवारें उत्कृष्टपदें असंख्याता होय. असंख्याती उत्सर्पिणी अने अवसर्पिणीना जेट ला समय थाय, एटले क्षेत्रथकी सातराज प्रमाण घनीकृत लोकनी एक प्रदेश नी श्रेणी ते श्रेणीना अंगुल प्रमाण क्षेत्रने विषे जेटला आकाशप्रदेश होय, तेनुं प्रथमवर्गमूल त्रीजा वर्गमूलना प्रदेश साथें गुणीयें, ते गुणतां जेटला प्रदेश थाय, तेटला प्रदेशनुं एकेक खंफुक कल्पीयें. अर्हीआं अंगुलप्रमाण सूचीक्षेत्रने विषे आ काशप्रदेश असंख्याता ठे. पण असत्कल्पनायें बरो नें ठपन्न कल्पीयें तेनुं पहेलुं वर्गमूल शोल थाय. अने वीजुं वर्गमूल चार थाय, त्रीजुं वर्गमूल वे थाय. ए त्रीजुं वर्गमूल. पहेला वर्गमूल साथें गुणतां वत्रीश थया एटला प्रदेशनुं खंफुक थयुं. एवा एकेका खंफुकें एकेक मनुष्य अपहरतां जो एक मनुष्य अधिको

होत, तो स ग्र ए श्रेणी अपहरात्, एटला उत्क पदें संमूर्द्धिम तथा गर्भज म
लोने मनुष्य थाय, ते माटें नारकी प्रमुख सर्व थकी मनुष्य थोडा जाणवा.

ते मनुष्यथकी (निरय के०) नारकगतिना जीव असंख्यातगुणा अधिक हो
य, । लथकी असंख्याती उत्सर्पिणी अवसर्पिणीना जेटला समय थाय, तेटला
नारकी ठे. क्षेत्रथकी प्रतरने असंख्यातमे जागें असंख्याती श्रेणीना जेटला आ
काशप्रदेश थाय तेटला ठे. ते केवी रीतें तोके अंगुलप्रमाण प्रतर क्षेत्रनेविपे जे
टली आकाशप्रदेशनी श्रेणी होय, तेना वर्गमूल असंख्याता उठे. त्यां पहेलुं व
र्गमूल बीजा वर्गमूलसाथें गुणीयें यथा असत्कल्पनायें अंगुल प्रमाण प्रतरने
विपे बजे ने ठप्पन श्रेणी ठे. तेनुं पहेलुं वर्गमूल शोल, बीजुं चार ते शोलने चा
रें गुणतां चोशठ थाय. ते श्रेणी असंख्याती जाणवी. एटली श्रेणीनी पहोलप
णे सूची अर्धांयां ग्रहण करवी एटली श्रेणीमांहे जेटला आकाशप्रदेश होय ते
ला नारकी ठे. ते माटें मनुष्य थकी असंख्यात गुणा होय.

ते नारकीथकी (देव के०) देवता असंख्यातगुणा होय. ते केवी रीतें? तोके
अंगुलमात्र क्षेत्रना प्रदेशनुं पहेलुं वर्गमूल तेने असंख्यातमे जागें जेटली प्रदेश
निश्रेणी, तेना जेटला आकाशप्रदेश होय तेटला तो असुरकुमार देवता ठे. तेटला
वली नागकुमार देवता ठे यावत् तेटला स्तनितकुमार देवता ठे. तथा संख्या
त योजन प्रमाण आकाशप्रदेशनी सूचीरूप जेटले खंफुकें करी एकेक व्यंतर
अपहरीयें तो घनीकृत लोकनो मांढाने आकारें समय प्रतर अपहराय. तेटला
व्यंतर देवता ठे तथा बजेने ठप्पन अंगुल प्रमाण आकाशप्रदेशनी सूचीरूप जे
टले खंफुकें करी एकेक ज्योतिपी अपहरीयें, तो घनीकृतलोकनो समय प्रतर
अपहराय. तेटला ज्योतिपी देवता ठे. तथा एक अंगुलमात्र क्षेत्रना प्रदेशनुं
त्रीजुं वर्गमूल तेनुं घन करीयें. तथा बीजुं वर्गमूल त्रीजा वर्गमूलसाथें गुणीयें.
तेटली घनीकृतलोकनी एक प्रदेशनी श्रेणीना जेटला प्रदेश होय. तेटला वैमा
निक देवता ठे. एम सर्वे जवनपति. व्यंतर. ज्योतिपी. अने वैमानिक देवता
मलीने नारकीथकी असंख्यातगुणा ठे. ए रीतें (पुअसंख्या के०) मनुष्यथकी
नारकी अने नारकीथकी देवता. ए वे असंख्यातगुणा अनुक्रमें एक बीजाथी जाणवा.

ते देवताथकी (तिरिश्था के०) निर्धच. (अणंतगुणा के०) अनंतगुणा ठे.
कमके ते निर्धचमांहे वनस्पतिना जीव. निर्गोदिया ते अनंता ठे. ए अनुक्रमें

अहीं असंख्याताना असंख्याता चेदुठे. अने अनंताना नंता चेदुठे माटे उ
क्तविरोध जाणवो नहीं. ए गति 'अल्पबहुत्व कस्युं. इति स यार्थः ॥

पण चउ ति डु एगिंदी, थोवा तिन्नि अहिआ अणंत गुणा ॥

तस थोव असंखग्गी, नू जलानिल अहिअ अणंता ॥ ४१ ॥

अर्थ- बीजी इंडियमार्गणामध्ये सर्वथी (थोवा के०) थोडा (पण के०) पंचेंडि
य जीव, जे नणी सातराज प्रमाण घनीकृत लोकनी ए प्रदेशनी सूची श्रेणीना
असंख्येय योजन कोडाकोडी प्रमाण तेना जेटला आकाश प्रदेशराशि तेटला
पंचेंडिय जीव ठे ते थकी कांइएक अधिका जिहां सुधी बमणा न होय त्यां सुधी
विशेषाधिक कहीयें. तेटला (चउ के०) चौरिंडिय जीव, ते थकी विशेषाधिक
(ति के०) तेंडिय जीव, ते थकी विशेषाधिक (डु के०) बेंडिय जीव. ए रीतें चौरिंडि
य, तेंडिय अने वेंडिय, ए (तिन्नि के०) त्रण जीवराशि (अहिआ के०) अनुक्रमें एक
बीजाथी अधिका अधिका जाणवा अने ते बेंडिय, जीवथकी (एगिंदी के०)
एकेंडिय जीव, (अणंतगुणा के०) अनंतगुणा जाणवा. जे नणी एकेंडियमांहे
वनस्पतिकाय आवे, तेमध्ये निगोदीआ जीव पण आवी गया माटें ते सर्व
त्रसथी अनंतगुणा होय. ए बीजी इंडियमार्गणार्थें अल्पबहुत्व विचास्युं.

हवे त्रीजी कायमार्गणामध्ये (तसथोव के०) सर्वथी थोडा त्रस कायिआ
जीव जे नणी घनीकृत लोकनी असंख्ययोजन कोटा कोटी प्रमाणनी प्रदेश रा
शिप्रमाण त्रस जीवठे. ते थकी (असंखग्गी के०) अग्निना जीव असंख्यात गुणा
ठे केमके असंख्य लोकाकाश प्रदेश प्रमाण ठे, ते माटे. तथा तेथी (नूजलानिलअ
हिअ के०) प्रथवीकायिआ जीव विशेषाधिक ठे. ते थकी अप्कायिआ जीव, वि
शेषाधिक ठे, ते थकी अनील एटले वायुकायिआ जीव विशेषाधिक ठे, ए चार
कायना जीवनुं प्रमाण. सूत्रने विषे असंख्यात लोकाकाशप्रदेश प्रमाण अविशे
पें कस्युं ठे. पण असंख्याताना असंख्याता चेदुठे. तेमाटें अल्पबहुत्व घटे ठे.
ते थकी वनी वनस्पति कायना जीव (अणंता के०) अनंतगुणा जाणवा, जे न
णी निगोदीआ जीव अनंता ठे, माटें. ए त्रीजी कायमार्गणार्थें अल्पबहुत्व क
स्युं ॥ इति समुच्चयार्थः ॥ ४१ ॥

मण वयण काय जोगी, थोवा असंखगुणा अणंतगुणा ॥

पुरिमा थोवा इठी, संखगुणा अणंतगुण कीवा ॥ ४२ ॥

र्थ- हवे चोथी योग र्गणामध्यें सर्व थकी (मण के०) मनोयोगी जीव (थोवा के०) थोडा जाणवा. जे नणी संज्ञी पंचेंद्रिय जीव मनोयोगी होय, ते सर्वथी स्तो ठे. ते थकी (वयण के०) वचनयोगी जीव, (असंखगुणा के०) असंख्यातगुणा जाणवा. जे नणी बेंद्रिय, तेंद्रिय, चौरिंद्रिय, असंज्ञी पंचेंद्रिय, अने संज्ञीपंचेंद्रिय ए पांच जीवराशि सहु वचनयोगीठे तथी असंख्याता ठे. ते मा टें ते जेततां असंख्यातगुणा होय. तेथकी (कायजोगी के०) काययोगी जीव, (अणंतगुणा के०) अनंतगुणा ठे जे नणी एकेंद्रिय निगोदादिकना अनंता जीव पण काय योगी ठे. माटें ए चोथी योगमार्गणायें अल्पबहुत्व कहुं.

हवे पांचमी वेदमार्गणामध्यें (पुरिसाथोवा के०) सर्व थकी पुरुषवेदी जीव थो डा जाणवा तेथकी (इन्दी के०) स्त्रीवेदी जीव, (संखगुणा के०) संख्यातगुणाधिक जाणवा. जे नणी देवताथकी देवी बत्रीश रूपें अधिक बत्रीश गुणी अधिकी हो य अने मनुष्यथकी मनुष्यणी सत्तावीशरूपें अधिक सत्तावीश गुणी जाणवी. अने तिर्यंच पुरुषथकी तिर्यंचणी स्त्री त्रिगुणी त्रण रूपें अधिक होय. ए रीतें स्त्री पुरुष थ की संख्यात गुणी अधिक जाणवी. तेथकी (कीवा के०) क्विच एटजे नपुंसकवेदी जीव, (अणंतगुण के०) अनंतगुणा जाणवा. जेनणी एकेंद्रिय. विकर्त्रेंद्रिय, तथा संमूर्त्तिस मनुष्य अने तिर्यंच तथा नारकी, ए सर्व नपुंसकवेदी ठे. तेमांहे एकेंद्रियमां पण वनस्पतिना जीव अनंता ठे. माटें अनंतगुणा कह्या. ए पां चमी वेदमार्गणायें अल्पबहुत्व कहुं ॥ इति समुच्चयार्थः ॥ ४० ॥

माणी कोही माई, लोनी अहिअ मणनाणिणो थोवा ॥

उहि असंखा मइ सुअ, अहिअ सम असंख विजंगा ॥ ४३ ॥

अर्थ-ठही कपायमार्गणामध्यें सर्वथकी स्तोक (माणी के०) मानी जीव जाण वा. जे नणी क्रोधादिक परिणमन कालथकी मानपरिणमन काल स्तोक ठे. ते नणी मानी जीव स्तोक जाणवा. तेथकी (कोही के०) कोधी जीव (याह अ के०) विज्ञेयाधिक ठे, जे नणी मानपरिणमन कालथकी कोधपरिणमन काल विज्ञेयाधिकठे माटें. तेथकी बली (माई के०) मायी जीव विज्ञेयाधिक ठे जेनणी घणा कालपर्यंत माया बहुज होय माटें. तेथकी (लोनी के०) लोनी जीव विज्ञेयाधिक जे नणी वजमा गुणवाणा सुर्यी पण ज्ञान होय तेमाटें. ए ठही कपायमार्गणायें अल्प बहुत्व कहुं.

सातमी ज्ञामार्गणा ध्ये (मणनाणिणोथोवा के०) सर्व ते नःपर्यवज्ञानी जाणवा. जे नणी सर्वथकी थोडा गर्जज नुष्य तेमांहे पण चारित्रिया थोडा. वली चारित्रियामांहे पण अग्र त थोडा तेमांहे पण रुद्रिप्राप्त मनःपर्यवज्ञानी स्तोक जाणवा. तेथकी वली (उहि के०) अवधिज्ञानी जीव (असंखा के०) असंख्यगुणा जे नणी मनुष्यथी पण सम्यक्दृष्टि देवता नारकी असंख्यात गुणा ठे. तेनें तो अवधिज्ञान ठे. ते अवधिज्ञानीथी एक (मइ के०) मतिज्ञानी बीजा (सुअ के०) श्रुतज्ञानी, ए वेदु (अहिअ के०) विशेषाधिक जाणवा. जे नणी देवता, नारकी, सम्यक्दृष्टिने मत्या दिक त्रण ज्ञान होय अने मनुष्य तथा तिर्यंच सम्यक्दृष्टिने मति तथा श्रुत, ए बे ज्ञान होय अने अवधि ज्ञाननी नजना होय तेथी विशेषाधिक कह्या अने मति तथा श्रुत, ए वेदु मांहोमांहे (सम के०) सरखा जाणवा. केम के, ए वेदु साथेंज होय माटे. तेथकी (असंखविचंगा के०) विचंगज्ञानी जीव, असंख्यातगुणा जाणवा. जे नणी सम्यक्दृष्टि देवता तथा नारकीथी मिथ्यात्वी देवता तथा नारकी असंख्यात गुणा ठे. ते सर्वेने विचंगज्ञान होय ते नणी मति, श्रुत ए वेदुथी विचंगज्ञानी असंख्यातगुणा जाणवा. ॥ इति समुच्चयार्थः ॥ ४३ ॥

केवलीणोणंतगुणा, मइ सुअ अन्नाणिणंतगुण तुह्ना ॥

सुदुमा थोवा परिहा, र संख अहखाय संखगुणा ॥ ४४ ॥

थर्थ—ते विचंगज्ञानीथकी (केवलीणोणंतगुणा के०) केवलज्ञानी जीव अनंतगुणा जाणवा. जे नणी सिद्धना जीव, केवलज्ञानी ठे ते देव तथा नारकीथी अनंतगुणा ठे. ते केवलज्ञानीथी वली (मइसुअअन्नाणिणंतगुण के०) मतिअज्ञानी अने श्रुत अज्ञानी जीव अनंतगुणा ठे जे नणी सिद्धथकी पण निगोदिअ जीव अनंतगुणा ठे, ते सद्दुने मतिअज्ञान तथा श्रुत अज्ञान ठे. तेथी अने ए वेदु मांहोमांहे (तुह्ना के०) वरावर सरखाठे. केम के जेने मतिअज्ञान ठे तेने श्रुत अज्ञान पण ठे तेथी ए वेदु मांहोमांहे सरखा ठे जिहां मति तिहां श्रुत होय, मतिपूर्वक श्रुत ठे मिथ्यात्वी नणी अज्ञान कहीयें. ए सातमी ज्ञानमार्गणार्थें अल्पबहुत्व कसुं.

द्वे आठमी संयममार्गणामध्ये (सुदुमाथोवा के०) सूक्ष्मसंपरायचारित्रिया जीव सर्वथकी थोडा ठे. जे नणी ते उत्कृष्टा तो एक समयें शतपृथक्त्व पामीयें पृथक्त्व एटले वे थ्री मांमीने नव पर्यंत संज्ञा जाणवी. तेथी (परिहारसंख के०) परिहारविशुद्धचारित्रिया संख्यात गुणा होय. जे नणी ते उत्कृष्टा एक समयें सहस्र

पृथक्त्व होय, माटें शो थकी सहस्र ते दशगुणा थया तेथकी वली (असंख्यसंख्यगुणा के०) थयाख्यातचारित्रिया संख्यातगुणा होय, जे नणी ते कोटी पृथक्त्व उ
८ । होय । टें सहस्रथी कोटी दश सहस्र गुणी होय ॥ इतिसमुच्चयार्थः ॥४४॥

ठेआ समइअ संखा, देस असंखगुणाऽणंतगुणा अजया ॥

थोव असंख डुणंता, उहि नयण केवल अचस्कू ॥ ४५ ॥

थी-तेथकी (ठेआ के०) ठेदोपस्थापनीय चारित्रिया संख्यातगुणा जाणवा. जे नणी ते शतकोटी पृथक्त्व लाजे माटें. तेथकी वली (समइअ के०) सामायिक चारित्रिया (संखा के०) संख्यातगुणा जाणवा. केम के ते सहस्रकोटी प्रथक्त्व उत्कृष्टा होय ते वास्ते तथा ते सामायिकचारित्रियाथी वली (देस के०) देशविरति जीव, (असंखगुणा के०) अख्यातगुणा जाणवा. जे नणी असंख्याता तिर्यंचने देशविरतिपणुं होय तेनणी असंख्यगुणा कह्या. तेथकी वली (अजया के०) अविरतिजीव, (अणंतगुणा के०) अनंतगुणा जाणवा. जे नणी प्रथमना चार गुणगणें वर्त्तता जीव सर्व अविरति ठे. तेमध्ये निगोदीआ जीव अनंता मिथ्यात्वी ते सर्व अविरति ठे. ते नणी अनंता कह्या. ए आठमी संयम मार्गणायें अल्पबहुत्व कहुं.

हवे नवमी दर्शनमार्गणायें चार दर्शनमांहे (उहि के०) अवधिदर्शनी जीव (थोव के०) सर्वथी स्तोक जे नणी देवतादिक अवधिज्ञानीने अवधिदर्शन होय. माटें. तेथकी वली (नयण के०) चक्रुदर्शनी जीव, (असंख के०) असंख्यातगुणा होय. जे नणी चौरिंझियादिकने तथा मनुष्य, तिर्यंच, पंचेंडियने अने मिथ्यात्वी देवादिकने पण चक्रुदर्शन होय तेमाटें. तथा तेथकी (डुणंता के०) वे अनंता कहेवा. एटले तेथकी (केवल के०) केवलदर्शनी जीव अनंतगुणा जाणवा. जे नणी सिद्धना जीवोने केवल दर्शन ठे. अने ते जीवो त्रसथकी अनंतगुणा ठे. तेथकी (अचस्कू के०) अचक्रुदर्शनी जीव, अनंतगुणा जाणवा. जे नणी एकेंडियादिकने पण अचक्रुदर्शन ठे. ते अपेहायें लेवा. ए नवमी दर्शनमार्गणायें अल्पबहुत्व कहुं ॥ इति समुच्चयार्थः ॥ ४५ ॥

पन्नाण पुविलेसा. थोवा दोऽसंखणंन दोअहिआ ॥

अचवि अर थोवऽणंता, सामण थोवोवग्ममसंखा ॥ ४६ ॥

अर्थ- हवे (पन्नाणपुविलेसा के०) दशमी छेदयामार्गणायें पश्चानुपूर्वी एटले

शुक्ल लेश्यायी मांतीने कृष्णलेश्या लगे अल्प बहुत्व लेवुं. ते देखाडे ठे. (थोवा के०) सर्व स्तोक शुक्ललेश्याना जीव के के जांत थ १। मंतीने अनुत्तर विमानवासी देवता तथा अकर्मजूमिना मनुष्य अने तिर्यंच तथा कोइ एक संख्यातायुवाला मनुष्य तथा तिर्यंचने शुक्ललेश्या होय तेमाटें सर्वथकी थोडा कह्या. तेथकी प लेश्यायें वर्त्तता जीव, असंख्यातगुणा जाणवा. जे नणी जांतकादि देवोथी सन कुमार, माहेंइ, ब्रह्मदेवलोकना देवता, असंख्यातगुणा ठे. तेने पद्मलेश्या होय ते नणी. तेथकी तेजोलेश्याना जीव, असंख्यात गुणा जाणवा. जे नणी सौधर्म, ईशानना देवता तेथकी असंख्यातगुणा ठे माटें. ए (दोऽसंखगुणा के०) बे स्थान कें असंख्यात गुणा लेवा. अने केटली एक प्रतिमाहे ए बे राशिना जीव संख्यातगुणा अधिक लखेला ठे ते सुज्ञोयें विचारी जोवुं तेथी कापोतलेश्याना जीव, (अणंत के०) अनंतगुणा जाणवा. जे नणी निगोदीआ जीवने पण कापोतलेश्या होय तेथकी (दोअहिआ के०) वे स्थानकें विशेषाधिक कहेवा. एटले कापोतलेश्या थकी नी ललेश्याना जीव, विशेषाधिक जाणवा. जे नणी नीललेश्यावंत नारकी प्रमुख तेमाहे घालीयें, तेवारें विशेषाधिक थाय. तेथकी कर्णलेश्याना जीव, विशेषाधिक. के म के घणा जीवने कर्णलेश्या ठे यद्यपि निगोदीआ जीवमां त्रणे लेश्याठे तथापि त्यां कर्णलेश्याना जीव अधिक ठे तेमाटें. ए दशमी लेश्यामार्गणायें अल्पबहुत्व कहुं.

हवे (अजविअरथोवणंता के०) अगीआरमी नव्यमार्गणामध्यें अजव्यस्तो क जे नणी अजव्यजीव जघन्ययुक्त चोथे अनंते ठे. ते नणी तेथकी इतर जे नव्य जीव ते अनंतगुणा जाणवा. जे नणी अनंतकालें पण तेनो अंत नहीं आवे एटला नव्य जीवो ठे, जोपण सदा मुक्तिमार्ग वहेज ठे तोपण कोइवारें नव्यजीव थकी शून्य लोक थजे नहीं. ए नव्यमार्गणायें अल्पबहुत्व कहुं.

हवे वारमी सम्यक्त्वमार्गणामध्यें (सासणथोवा के०) साखादनी जीव, सर्व थकी स्तोक केम के ए गुणठाणे उपशमसम्यक्त्वथी पडतां कोइएक जीव होय ते नणी. तेथकी (उवसमसंखा के०) औपशमिक सम्यक्दृष्टि जीव, संख्यात गुणा जाणवा. जे नणी केटला एक न पण पडे, तेनी अपेहायें जाणवा ॥ इति समुच्चयार्थः ॥ ४६ ॥

मीसा संखा वेअग, असंख गुण खइअ मित्र ड अणंता ॥

सन्नि अर थोवणंता, अणहार थोवेअर असंखा ॥ ४७ ॥

अर्थ- ते औपशमिक सम्यक्दृष्टिथी (मीसासंखा के०) मिथ्रदृष्टि जीव संख्या

तगुणा जाणवा. केम के सम्यक्त्वथकी पण जीव, मिश्रें आवे अने मिथ्यादृष्टि जीव पण मिश्रें आवे ते वास्ते. हवे ते मिश्रदृष्टियकी (वेअग के०) ह्यायोपशमिक सम्यक्दृष्टि जीव, (असंखगुण के०) असंख्यातगुणा ठे. जे नणी तेनो स्थितिका ल असंख्यातगुणो ठे केम के उत्कृष्ट ढाशठ सागरोपम जाजेरा वेदकसम्यक्त्वं जीव रहे ठे. ते अपेहायें कह्या ते थकी (खइअमिहडुअणंता के०) एक ह्याय कसम्यक्त्वी तथा बीजा मिथ्यादृष्टि, ए वे अनुक्रमें एक बीजाथी अनंतगुणा क हेवा, एटले ह्यायोपशमिकथकी ह्यायिक सम्यक्दृष्टि जीव, अनंतगुणा ठे. जे नणी सिद्धना जीव अनंता ठे. तेने ए सम्यक्त्व ठे ते अपेहायें कह्या ते थकी मिथ्यात्वी जीव अनंतगुणा ठे. जे नणी निगोदीआ जीव सिद्धथी पण अनंतगुणा ठे. ते सर्व मिथ्यात्वी ठे. ए वारमी सम्यक्त्वमार्गणायें अल्प बहुत्व कसुं.

हवे (सन्निअरथोवणंता के०) संज्ञी असंज्ञीमार्गणामांहे संज्ञीआ जीव थोडा जे नणी गर्भज मनुष्य, तिर्यंच. देवता अने नारकी ए जीव सन्निया ठे ते थकी इतर जे अमन्निआ एकेंडियादिक जीव ठे, ते अनंतगुणा निगोदीआ जीवनी अपेहायें ठे. ए तेरमी सन्निमार्गणायें अल्पबहुत्व कसुं.

हवे (अणहारथोवेअरअसंखा के०) आहारक मार्गणायें आहारी अने अणाहारी जीवमांहे अणाहारी जीव स्तोक जे नणी विग्रहगतियें वर्त्तता त्रण समय जगें जीव अणाहारी होय, तथा सिद्धना जीव अणाहारी ठे. ते अपेहायें कह्या. तथा ते थकी आहारी जीव असंख्यातगुणा जाणवा. जे नणी जो पण अनंता जीव ठे तो पण आयुःस्थिति असंख्यात समयनी होय तिहां एकैक समयोत्पन्न जीव अनंता होय तथापि असंख्यसमयोत्पन्न नणी असंख्यातगुणा कह्या जो पण सिद्धना जीव अनंता अणाहारी ठे तो पण निगोदीआना अनंता आगल सिद्धतुं अनंतुं कांइ ले खामां नथी तेथी असंख्यातगुणा होय. ए चांद मार्गणायें अल्पबहुत्व कसुं ॥४३॥

हवे चांद गुणस्थानकें जीवस्थानादिक दश बोज विचारे ठे, जे नणी मार्गणास्थितजीव गुणस्थानकगृह्य न होय तेथी विजेपावेजें मार्गणाने गुणगणने जीवचेदादिक दश बोज कहे ठे. तिहां प्रथम गुणगणाने विषे जीवचेद कहे ठे.

॥ अथ गुणग्र्यानेषु जीवचेदानात् ॥

सस जिअठाण मिहं. मग मामणि पण अपइ मन्नि प्पुं ॥

सम्मं मन्नी इवितां. सेसंमु मन्नि पडन्ता ॥ ४४ ॥

अर्थ—(सव्वजिअठाणमिहे के०) तिहां प्रथम मिथ्यात्वगुणताणे एकेंडियादि क चौदे जीवनेद सर्व पामीयें. केम के सर्व जीवनेदें मिथ्यात्वीपणुं अवश्य होय ते नणी. अने (सासणि के०) बीजे सास्वादनगुणताणे (सग के०) सात जीवस्थान क पामीयें. तेनां नाम कहे ठे. एकेंडिय बादर, बेंडिय, तेंडिय, चौरिंडिय अने असं झी पंचेंडिय. ए (पणअपङ्क के०) पांच करणअपर्याप्तो अने सन्निउं पंचेंडिय पर्याप्तो तथा अपर्याप्तो, ए (सन्निडुगं के०) बे नेद सन्निअाना. एवं सात होय. एटले ए केंडियादिकमध्ये सम्यक्त्व वमतो जीव अवतरे, तेथी अपर्याप्तावस्थायें सास्वादन गुणताणुं होय अने संझी पर्याप्ताने ग्रंथिनेदथी पडतां सास्वादन होय. तथा (सम्मे सन्नीडुविहो के०) चौथे अविरति सम्यक्दृष्टि गुणताणे सन्निउं पर्याप्तो तथा अपर्याप्तो एवे नेद होय केम के सम्यक्त्व सहित आवी अवतरे. ते संझि करणपर्याप्तो होय ए पूर्वोक्त त्रण गुणताणाथी (सेसेसु के०) शेष र िं जे अगीअार गुणताणां तेने विषे (सन्निप तो के०) सन्निपर्याप्तानो एकज नेद होय ॥ ४८ ॥

हवे चौद गुणताणे योग कहे ठे.

॥ अथ गुण तणेषु योगानाह ॥

मिठ डुगि अजइ जोगा, हार डुगूणा अपुव पणगे ॥

मण वय नुरल सविउवि, मीसी सविउवि डुग देसे ॥ ४९ ॥

अर्थ—(मिठडुगि के०) मिथ्यात्व अने सास्वादन, ए वे गुणताणा अने त्रीउं (अजइ के०) अविरतिसम्यक्दृष्टि ए त्रण गुणताणे (जोगाहारडुगूणा के०) आहारक अने आहारकमिश्र ए वे योग न होय. बीजा तेर योग होय. तिहां का र्मण अने औदारिकमिश्र ए वे योग, अपर्यावस्थायें मनुष्य तथा तिर्थचने होय ने वैक्रियमिश्र ए एक योग, देवता नारकीने अपर्याप्तावस्थायें होय शेष मनना चार, वचनना चार, औदारिक अने वैक्रिय, ए दश योग, पर्याप्तावस्थायें होय अ ने चारित्र ए त्रण गुणताणे नथी ते नणी आहारकदिक न होय.

तथा (अपुवपणगेठ के०) अपूर्वादिक पांच गुणताणां एटले अपूर्वकरण, चादरुनंपगाय, सूद्धसंपराय, उपशांतमोह अने ह्रीणमोह, ए पांच गुणताणे (मण के०) मनना चार योग, तथा (वय के०) वचनना चार योग अने (नुरल के०) औदारिक ए नव योग पामीयें ए अपूर्वादिक पांच गुणताणे अतिविशुद्ध चाग्निजन्पी वैक्रिय तथा आहारक शरीर न करे, तेथी तेना चार योग एने न

ए, ए बे योग केवलसमुद्घातमांहे होय अने औदारिकयोग मूल होय. (न अजोगि के०) अयोगीगुणठाणे चपलता टली ते माटे एके योग न होय ॥५०॥
हवे चौदगुणठाणे बार उपयोग विवरे ठे, जे नणी गुणस्थानक विशुद्धं वर्तता जीव, विशुद्धयोगें करी उपयोग शुद्धि पामे, ते नणी योग ह्या पढी उपयोग कहे ठे.

॥ अथ गुणठाणेषूपयोगानाह ॥

ति अनाण डु दंसाइम, डुगे अजय देसि नाण दंस तिगं ॥

ते मीसि मीस समाणा, जयाइ केवल डु अंत डुगे ॥ ५१ ॥

अर्थ- (तिअनाण के०) त्रण अज्ञान अने (डुदंस के०) चक्रुदर्शन अने अचक्रुदर्शन, ए बे दर्शन. एवं पांच उपयोग, (आइमडुगे के०) आदिम बे गुणठाणे होय, एटले मिथ्यात्व अने सास्वादन ए बे गुणठाणे पूर्वोक्त पांच उपयोग होय अने (अजय के०) अविरतिनामे चौथे गुणठाणे तथा (देसि के०) देशविरतिनामें पांचमे गुणठाणे (नाणदंसतिगं के०) मति, श्रुत अने अवधि, ए त्रण ज्ञान. अने चक्रु, अचक्रु, अने अवधि, ए त्रण दर्शन, एवं ठ उपयोग होय. देशविरतिमां मनःपर्यवज्ञान, केवलज्ञान अने केवलदर्शन, ए त्रण उपयोग न होय तथा ए गुणठाणे रहेला जीव, मिथ्यात्वी न होय माटे एने त्रण अज्ञान पण न होय. एवी रीतें ठ उपयोग न होय.

(तेमीसिमीस के०) तेज त्रण ज्ञान ते त्रण अज्ञान साथें मिश्र अथला एवा त्रण ज्ञान तथा तेमज त्रण दर्शन, एवं ठ उपयोग मिश्रगुणठाणे लाजे. केम के जेने सम्यक्त्वांश बहुल होय तेने ज्ञानांशबाहुल्य होय अने जेनें मिथ्यात्वांश बहुल होय तेने अज्ञानबाहुल्य होय अहींआं मिश्रगुणठाणे जे अवधिदर्शन कह्युं ते सिं हांतने अनिप्रायें जाणवुं, पण कार्मग्रंथिकना अनिप्रायें न जाणवुं.

(समणा के०) ते पूर्वोक्त ठ उपयोगने मनःपर्यवज्ञान सहित करीयें. एटले चार ज्ञान अने त्रण दर्शन, एवं सात उपयोग (जयाइ के०) प्रमत्तादिक एटले प्रमत्तगुण ठाणाथी मांकीने बारमा ह्येणमोहगुणठाणा सुधीनां सात गुणठाणे वर्तता जीव, सर्वविरति होय तेथी एने मनःपर्यवज्ञान पण लाजे, माटे सात उपयोग होय अने (अंतडुगे के०) सयोगी, अने अयोगी ए अंतनां वे गुणठाणे (केवलडु के०) केवलज्ञान अने केवलदर्शन ए बे उपयोग होय शेष दश उपयोगी ठाअस्थिक ने ते इहां न होय ॥ इति समुच्चचार्यः ॥ ५१ ॥

हवे सूत्रसम्मतपणे केटला एक वोल अहींआं कर्मग्रंथें नथी मान्या, ते देखावे ठे.

सासण नावे नाणं, विउव गाहारगे उरल मिस्तं ॥

नेगिंदिसु सासाणो, नेहाहि गयं सुअ मयं प ॥ ५९ ॥

अर्थ—(सासणनावेनाणं के०) सास्वादननावें सास्वादनगुणठाणे सास्वादन सम्यकूट्टि जणी सिद्धांतमांहे मति अने श्रुतज्ञानी पण कल्या ठे. एटले वेंडिया दिक् विकलेंडियमां उपजता जीव सास्वादनपणे ज्ञानी कल्या ठे. तेज कर्मग्रंथान्निप्रायें ज्ञान नथी कळुं. तेनो ए अनिप्राय जे सास्वादनपणुं सम्यक्त्वथी पडतां होय ठे. ते मिथ्यात्वने सन्मुख ठे माटें मलीनसम्यक्त्व ठे तेथी त्यां ज्ञान पण मलीन ठे माटें अज्ञानज कळुं तथा पन्नवणा अने जगवतीप्रमुख सूत्रने विपे (विउवगाहारगे के०) वैक्रिय अने आहारकशरीरवाजाने एटले लब्धिप्रत्ययिक वैक्रिय शरीर अ ने आहारकशरीरने प्रथम प्रारंनकालें (उरलमिस्तं के०) वैक्रियपुजज औदारिक साथें मिश्रनावमाटें औदारिक साथें मिश्र होय तेथी ते योगतुं नाम औदारिकमिश्र श्रीसिद्धांतने विपे कळुं. ठे ते कर्मग्रंथें अंगीकार न कळुं अने कर्मग्रंथने अनिप्रायें तो लब्धिजन्य शरीरने मुख्यतानणी वैक्रिय वैक्रियमिश्र कळुं, तथा अहारक आहारकमिश्र कळुं पण औदारिकमिश्र न कळुं तेनो हेतु आम ठे केजे गुणप्रत्ययिक लब्धिने बलवत्तरपणे करीने जे शरीरकरवा मांहे ते शरीरतुं बलवत्तरपणुं होय. ते माटें एने प्रारंनकालें तथा परित्यागकालें पण वैक्रियमिश्र अने आहारकमिश्र कल्यां.

तथा (नेगिंदिसुसासाणो के०) सिद्धांतने विपे एकेंडियमांहे सास्वादनपणुं नथी कळुं. सास्वादनी जीव एकेंडियमांहे न उपजे अने कर्मग्रंथवाले एकेंडियमां हे सास्वादन पणुं कळुं ठे एनो हेतु कांइ जणातो नथी जे सिद्धांतें स्पष्ट ना क ही ठे, ते कर्मग्रंथवाले आदळुं ए तत्व, केवली जाणे. (नेहाहिगयंसुअमयंपि के०) ए त्रण वोल सर्व सूत्रें मान्या ठे पण एतुं अहींआं ग्रहण नथी कळुं. इत्यर्थः ॥

तथा वली अहींआं गाथामां तो नथी कळुं पण एवी रीतेंज सिद्धांतमांहे मिथ्यात्वादिक त्रण गुणठाणे अवधिदर्शन अनिश्रयपणे कळुं ठे कम के विज्जें मिथ्यात्वज्ञानजणी वस्तुनो निश्रय न कळो. अवधिदर्शन नथी सामान्याव बोधजणी वस्तुनिश्रय न होय तेथी ए वने जूदा खरा पण एकरूप जणी पूर्वोक्त त्रण गुणठाणे ए वे उपयोग होय, एम कळुं अने कर्मग्रंथने मते चोथे गुणठाणे सम्यकूट्टिने अवधिदर्शन होय पण प्रथमना त्रण गुणठाणे अवधिदर्शन न हो

य एम कथं अने श्रीनगवतीपन्नवणा तथा जीवाजिग प्र ख सूत्रमाहे पहेला गुणगणायी मांतीने बारमा गुणगणा सुधी अवधिदर्शन होय, एम कथं ठे. अने अहींआं कर्मग्रंथनें मते विचंगज्ञानीने अवधिदर्शन न होय एम मानीने चोथा गुणगणायी बारमा पर्यंत अवधिदर्शन होय ए कथं.

तेमज वली सिद्धांतने मते ग्रंथिनेद करतां, प्रथ द्वायोपशमि सम्यक्त्व पामे अने कर्मग्रंथना मते प्रथम औपशमिक सम्यक्त्व पामे. ए मतनेद ठे. पण अहींआं सिद्धांतमत आश्रयो नथी अने कर्मग्रंथिक मत आश्रयो ठे. माटे एमां कांइ विरोध न जाणवो ॥ इति समुच्चयार्थः ॥ ५२ ॥

हवे चौद गुणगणे लेश्या कहे ठे. जे नणी उपयोग सुधी लेश्या सुधीये होय ते नणी उपयोग कह्या पढी लेश्या कहे ठे.

॥ अथ गुणस्थानेषु लेश्यामाह ॥

ठसु सवा ते तिगं, इगि ठसु सुक्का अजोगि अल्लेसा ॥

बंधस्स मिठ अविरइ, कसाय जोग ति चतु हेऊ ॥ ५३ ॥

अर्थ—(ठसु के०) मिथ्यात्वथी मांतीने प्रमत्तलगे ठ गुणगणानेविषे (सवा के०) सर्व कृष्णादिक ठ ए लेश्या होय अने (तेउतिगं के०) तेजोलेश्या पद्मलेश्या अने शुक्कलेश्या, ए त्रण लेश्या. (इगि के०) एक अप्रमत्तनामै सात मुं गुणगणुं तिहां एक पूर्वप्रतिपन्न तथा बीजो प्रतिपद्यमानक तेने होय अहींआं प्रथमनी कृष्णादिक त्रण लेश्या न होय केम के अहींआं आर्त्त अने रौइ, ए वे ध्यान न होय अहीं विद्युदपरिणामे धर्मध्यान तथा शुक्क ध्याननो पहेलो पायो होय अने (ठसु के०) आठमा गुणगणायी मांतीने तेरमा पर्यंतनां ठ गुणगणा ने विषे (सुक्का के०) एक शुक्कलेश्याज होय केम के अहींआं अतिविद्युद परिणा म होय ते नणी तथा अहींआं प्रत्येके एकेकी लेश्याना तीव्रमंदपणे अध्यवसा यनां स्थानक पण अस्मंख्यातां तीव्रमंदपणे होय तेथी शुक्कलेश्या मंदपणे पहेले गुण गणे होय अने तीव्रपणे तेरमे गुणगणे होय तेमज कृष्णलेश्या तीव्रपणे पहेले गुणगणे होय अने मंदपरिणामे ठठे गुणगणे होय माटे ए वातमां विरोध न थो तथा (अजोगिअल्लेसा के०) अयोगी गुणगणे योगने अनावें लेश्या न होय जे नणी योगप्रवृत्ति ते लेश्या कहीये. ते माटे योगने अनावें ए पण प्रवृत्ति पणे न होय. एम चौद गुणगणे लेश्या कही.

ते ज्ञेया कषायोदय सहित योगप्रवृत्ति तेषी बंधनो हे होय तेषी षाय
अने योग, ते मध्ये योगें करी प्रकृतिबंध तथा प्रदेशबंध करे अने कषायें करी
स्थितिबंध तथा रसबंध रे ते जणी ज्ञेया कहिने हवे बंधहे संख्या हे ठे.

(बंधस्स के०) ज्ञानावरणीयादिक कर्म बांधवानां मूल चार ण ठे. तेनां
ना हे ठे. (मिह के०) एक मिथ्यात्व एटले विपरीतरुचि तत्त्वार्थनी रुचि,
दाग्रहरूप ते मिथ्यात्व. बीजो मन, वचन, अने कायाना मलीनयोगथी जे निवृ
त्तिनो अजाव, ते (अविरइ के०) अविरतिपणुं हीयें. त्रीजो (साय के०)
षाय चारित्रमोहनीय, चौथो (जोग के०) योग त्रण पूर्वे क र ते (तिचउ
हे के०) इति ए चार मूल बंधहेतु कल्या. अहीं ओइ कहेशे के प्रमादपणुं
पांच आश्रव, सिद्धांतें कहुं ठे, ते अहींआं केम न कहुं ? तेने उत्तर कहे ठे के,
द विषयादिक रूप जे प्रमाद ठे, ते पण अविरतिनामा आश्रवमांहे अंतर्जवे
ठे. ने षायतो हीं पण जूदा कहिने नामज कल्यां तथा विकथादिक सद्गु यो
गमांहे आवी गया. एम त्रण बंधहे मांहे अंतर्जवे ठे तेषी प्रमादजूदो न ह्यो. एम
मबंधना मूलहे सामान्य बंधना कारण चारक ॥ इति समुच्चयार्थः ॥ ५३ ॥
हवे ए मूलचार बंधहेतुना उत्तर जेद सत्तावन हे ठे.

अनिगहिअ मणनिगहिआ, निनिवेसिअ संसइअ मणाजोगा ॥
पण मिह बार अविरइ, मण करणाऽनिअमु ठ जिअवहो ॥ ५४ ॥

अर्थ—(अनिगहिअ के०) प्रथम अनिग्रहित एटले गुण अवगुण विचाख्या
विना जे मत ग्रहण कहुं तेहीज जलुं जाणे अने बीजानी निंदा करे कहे के
अमारा वडेरा करता हता ते अमे पण करीशुं. इत्यादिक परीक्षा कखा विना जे पोता
ना धर्मनो कदाग्रह होय ते प्रथम अनिग्रहीतमिथ्यात्व जाणवुं. अने बीजुं (मण
निगहिअ के०) जेणे करी सर्वदर्शन जलां ठे एम कहे पण कोइ विशेषपणुं जा
णे नहीं एवो कोइ एक मध्यस्थ परिणामे गुण अवगुणनी परीक्षा करे नहीं ते
बीजुं अननिग्रहीत मिथ्यात्व जाणवुं. त्रीजुं (अनिनिवेसिअ के०) अनिनिवे
श एटले पोतानो बोल थापवाने अर्थें सूत्र अर्थ मरडे, कुयुक्ति मांमे, जेम गोष्टा
माहिल निन्हव कर्मजीवनो संबंध कंचुकनी परें कहेतां थकां तेने डुर्बलिका पुष्प
मित्रें अनेकप्रकारें समजाव्यो निरुत्तर कख्यो, तो पण तेणे पोतानो हठ मूक्यो
नहीं. ए त्रीजुं आनिनिवेशिकमिथ्यात्व जाणवुं. चौथुं (संसइअ के०) सांशयि

कमिथ्यात्व एटले जिनोक्त तत्वने विषे संशय धरतो रहे एटले गुरुगीतार्थनी साम ग्री ठतां पण मनमां विचारे जे हुं जो पूढीश तो रखे मुजने गुरु अज्ञानी जाणजे ? एम जाणीने गीतार्थ गुरुने पूढे नहीं, संशयवंत थकां, तथा अविश्वासी थको रहे. तेने चोथुं सांशयिक मिथ्यात्व कहीयें. अने पांचमुं (एाजोगा के०) अनाजोग मिथ्यात्व एटले जेथकी कोइ पण दर्शन नूहुं नलुं न जाणे जे मूर्खां पामेलो मनुष्य कडुनो रस तथा शाकरनो रस विशेष न जाणे, तेनी पेरें जे एकेंडियादिक जीवो ठे ते तत्वातत्व न जाणे, माटे ए सहु अनाजोगि मिथ्यात्ववंत ठे, ए पांचमुं मिथ्यात्व कह्युं. (पणमिह्व के०) ए पांच प्रकारनां मिथ्यात्व कहां.

हवे (वार के०) वार जेदें (अविरेइ के०) अविरति कहे ठे. प्रथम (ए के०) म ननी अविरति ते आवी रीते के मनने विषे हिंसादिकनो संकल्प करवो ते कर्मबंध नो हेतु ठे. एहुं जाणीने पण मनने न संवरे. ते मननी अविरति तेमज (करण के०) पांच इंडियना विषयने संसारहेतु जाणीने पण पोत पोताना विषयथी इंडियने (अ निअमु के०) निवर्त्ताववानो परिणाम न करे, ते पंचेंडियनी अविरति पांच प्रकारें जाणवी, तथा (ठजिअवहो के०) पांच प्रकारना स्थावर जीवोनी पांच नि काय तथा ठछी त्रस निकाय एठ जीवनिकाय तेनी हिंसा संसारहेतु ठे. एम जाणी ने पण ते हिंसाथकी विरमवानो परिणाम नहीं ते ठक्कायनी अविरति. एवं वार अविरति थई ते मध्यें सम्यक्दृष्टि अविरति जीव जाणे पण विरमे नहीं बीजा तो जाणे नहिं जे नणी तेने जिनवचनने अनुसारें विषयने निवारवानुं तथा ठ क्कायबंधनुं स्वरूप ज्ञान नथी ते माटे ते जाण्या विना तेने केम विरमे अहींथां मृषावादादिक विरमण ते पण ए वार प्रकारनी अविरतिमध्यें अंतर्नवे ठे जे न एी ज्यां इंडियना विषयथी विरम्या तेवारें त्यां मृषावादादिकथकी अवश्य विरम्या जाणवा. ते विना सर्वथी विरमी नशके ॥ इति समुच्चयार्थः ॥ ५४ ॥

नव सोल कसाया पन, रि जोग इअउत्तरा सगवष्णा ॥

इग चउ पण ति गुणेषु, चउ ति इ इग पन्नउ बंधो ॥ ५५ ॥

अर्थे—(नव के०) नव नोकपाय एटले हास्य पट्क तथा त्रण वेद एवं नव तथा (सोलकसाया के०) अनंतानुबंधीयादिक शोल कपाय. ए शोल कपाय गने कर्म प्रकृतिना रमबंधना हेतु ठे, केम के कपायविज्ञेपें रस विशेष होय. ते नणी ए विज्ञेनबंधनुं जाणवा. ए पञ्चीश कपाय कहा.

था (पनरिजोग के०) नना चार. वचनना चार ने ायाना सात. एवं सर्व मली पंदर योग जे ठे, ते प्रदेशबंधना हेतु ठे. एवं मिथ्यात्व पांच, अविरति बार, षाय प शि तथा योग पंदर, (इय के०) ए सर्व ली चार मूल हे ना (उ राउ के०) उत्तरनेद, (सगवस्सा के०) सत्तावन होय. एणे री जीवने र्म बंधाय. जे घडनाले री तलावमांहे पाणी आवे, ते ए पण र्म ाव वानां बारणां जाणवां, ते जणी ए सत्तावन ं नाम, आश्रव पण हीयें.

हवे चौद एठाणे मूलबंधहेतु कहे ठे. अहींआं िजा पदनी संख्या, चौथा पदनी सं १, में जोडीयें, तेवारें (इग के०) ए मिथ्यात्वगुणठाणे एनी सार्थें (उ के०) चउ पद जोडीयें, तेवारें एक मिथ्यात्वगुणठाणे र्मबंध चतुःप्रत्ययित होय, एट ले ए मिथ्यात्व, बीजो अविरति, त्रीजो षाय अने चौथो योग. ए चार मूल ा रणें री बंध होय. हवे (चउ के०) एक सास्वादन, बी ं मिश्र, त्री ं वि रति, शेषुं देशविरति. ए चार गुणठाणे (ति के०) त्रिप्र यित र्मबंध होय.

हीं ं मिथ्यात्व टव्युं ाटें ए मिथ्यात्व विना विरति, षाय ने योग, ए ण हे यें री बंध होय. तथा (पण के०) ए प्र त्त, बी ं प्रमत्त, त्री ं पूर्व रण, चोशुं बादरसंपराय अने पांच ं सूक्ष्मसंपराय, ए पांच गुणठाणे ए षाय ने बीजा योग, ए बे लूजबंध हे यें री र्मबंध होय, तेजणी (के०) द्वि प्रत्ययित बंध जाणवो. अहीं अविरतिपणुं पण टव्युं ने (ति ए के०) ए उप िंतमोह, बी ं ह्रीण मोह, अने त्री ं सयोगी, ए ण गु ठाणे (इग के०) एक योग, (प उबंधो के०) प्रत्ययितज बंध जाणवो. के के हीं ं षाय टव्यो माटें त्र एक योगें करीज कर्म बंधाय ठे. ने चौदमे गुणठाणे ए पूर्वो चार हे मांहेलो एक पण हे नथी; माटें हे ने ावें बंध पण न होय ॥ इति स ार्थः ॥ ५५ ॥

हवे ए शो ने वीश उत्तर र्मप्रकृति आश्रीने मूल बंधहे विचारे ठे.

च मि मि अविरइ, प इया साय सोल पणतीसा ॥

जोग विणु ति पञ्चइया, हारग जिण व सेसाउ ॥ ५६ ॥

र्थ— हींआं बीजा पदना त्रण पद सार्थें प्रथमनां त्रण पद जोडीयें, एट ले (साय के०) एक शाता वेदनीय, (चउ के०) चारे बंध हेतुयें करीने बंधा य, तिहां (मिह्व के०) मिथ्यात्वगुणठाणे मिथ्यात्वप्रत्ययिकी बंधाय, केम के ए

वेदनीयनी प्रकृति मिथ्यात्वथी मांतीने सयोगी गुणगणा लगे बंधाय ठे, तेमा टं. एक मिथ्यात्वं, मिथ्यात्वप्रत्ययिकी बंधाय अने वीजुं सास्वादना, व्रीजुं मिश्र, चोशुं अवरिति, पांचमुं देशवरिति. ए चार गुणगणां सुथी अवरिति प्रत्ययिकी बंधाय अने प्रमत्तादिक पांच गुणगणो कपायप्रत्ययिकी बंधाय. अने उपशांतमो हादिक त्रण गुणगणो योगप्रत्ययिकी बंधाय. एम शातावेदनीयना बंधमांहे चार हेतुमांहेलो एक हेतु होय, त्यां लगे पण बंधाय. ते नणी चतुःप्रत्ययिकी बंधाय.

नरकत्रिक, एकेंडियादिक चार जाति, आवरनाम, सूक्ष्मनाम, अपर्याप्तनाम, अने साधारणनाम, ए स्यावरचतुष्क तथा हुंमसंस्थान, आतपनाम, नपुंसकवेद, ठेवहुं संघयण अने मिथ्यात्वमोहनीय, ए (सोल के०) शोल प्रकृति मिथ्यात्वने उदर्ये बंधाय, ते विना न बंधाय. ते नणी (मिठ के०) मिथ्यात्वप्रत्ययिकी कहीयें.

अनंतानुबंधीया चार, मध्यसंस्थान चार, मध्यसंघयण चार, कुखगति, दौर्जा ग्यत्रिक, एवं शोल. तिर्यचत्रिक, मनुष्यत्रिक, औदारिकदिक, स्त्रीवेद, नीचैर्गोत्र, थी एकीत्रिक, एवं उंगणत्रीश, उद्योतनामकर्म, वज्ररूपनाराचसंघयण अने प्रत्याख्यानावरण चार कपाय. ए (पणतीसा के०) पांत्रीश प्रकृति मिथ्यात्व गुणगणो मिथ्यात्वप्रत्ययिकी बंधाय. अने मिथ्यात्वथी आगले गुणगणो अवरिति प्रत्ययिकी बंधाय. एम मिथ्यात्व तथा अवरिति, ए वे मांहेलो एक हेतु होय तो पण बंधाय परंतु ए विना बीजा हेतुयें न बंधाय, ते नणी ए पांत्रीश प्रकृति मिथ्यात्व तथा (अवरि३ के०) अवरिति (पञ्चइया के०) प्रत्ययिकी बंधाय.

तथा (आहारगणिणवज्जसेसाउंके०) आहारकदिक अने जिननामकर्म वर्जाने शेष ज्ञानावरणीयनी पांच, दर्शनावरणीयनी ठ, अशातावेदनीयनी एक, मोहनीयनी पंदर, नामनी वत्रीश, उच्चैर्गोत्रनी एक अने अंतरायनी पांच, ए पांशठ प्रकृति तथा देशवरितिगुणगणो जे शडशठ प्रकृतिनो बंध ठे. ते मांहेथी जिननाम तथा शाता वेदनीय, ए वे प्रकृति विना शेष पांशठ प्रकृति, जेवारें मिथ्यात्व गुणगणो बंधाय. तेवारें मिथ्यात्वप्रत्ययिकी कहेवाय. अने जेवारें सास्वादनादिक चार गुणगणा लगे बंधाय, तेवारें अवरिति प्रत्ययिकी बंधाय अने तेथी आगल कपाय प्रत्ययिकी बंधाय. ए रीतें (जोगविणुतिपञ्चइया के०) एक योग बंधहेतु विना जेव एक मिथ्यात्व, बीजो अविगति, व्रीजो कपाय. त्रण बंध हेतु प्रत्ययिकी ए पांशठ प्रकृति बंधाय, परंतु ए त्रण बंधहेतु विना केवल एकज योग बंध हेतुयें करी न बंधाय.

आहार शरीर, आहारकअंगोपांग, ए बे प्रकृति, निरवद्य योगरूप सराग सं
यमप्र ये करी बंधाय तथा जिननाम मे तो अरिहंतादिकनी जक्तिरूप सम्य
क्त्व त्तये री बंधाय. परं प्रशस्तरागें करी बंधाय तेषी ए पण परमार्ये
पायप्रत्ययिकी होय. एम सर्वप्रत्ययिकी प्रकृति एकशो ने वीश बंधयोग्य ठे, तेना मू
ल बंधहेतु विचास्या. जीवविजयजीये तो ए त्रण प्रकृति चार हेतुमांहेला ोइ हेतु
ये न बंधाय. त्र ए सम्यक्त्वगुणे करीनेज बंधाय, एम लख्युं ठे. " सम्मत्तगुण
निमित्तं तिष्ठयरं संजमेण आहारं " इति वचनात् ॥ इति स यार्थः ॥ ५६ ॥

हवे चौद गुणगणे उत्तर बंधहेतु हे ठे.

पणपन्न पन्न तिअ बहि, अचत्त गुणचत्त ठ च डुगवीसा ॥

सोलस दस नव नव स, त हे णो नउ अजोगंमि ॥ ५७ ॥

थे-मिथ्यात्वगुणगणे (पणप के०) प वन बंधहेतु होय. तथा सा
स्वादनं (प के०) पञ्चाश बंधहेतु होय अने मिश्रं (तिअ के०) तैंतालीश बं
धहे होय, तथा अविरतिये (बहिअचत्त के०) तैंतालीश बंधहे होय तथा दे
शविरतिगुणगणे (गुणचत्त के०) उंगणचालीश बंधहेतु होय अने प्रमत्तं, प्र
मत्तं तथा अपूर्वकरणे, ए त्रण गुणगणे अनु में (ठचउडुगवीसा के०) ठवीश,
चोवीश अने बावीश, बंधहेतु जाणवा. अने अनिवृत्तिबादरं (सोलस के०) ो
ल बंधहेतु जाणवा. सू संपराये (दस के०) दश बंधहेतु जाणवा. उपशांत
मोहं (नव के०) नवबंधहेतु जाणवा. ह्रीणमोहं (नव के०) नव बंधहे जाण
वा. सयोगीये (सत्त के०) सात बंधहेतु जाणवा. ने (हेउणोनउअजोगंमि के०)
अयोगीगुणगणे बंधना नावमाटे बंध हेतु पण नथी ॥ इति स यार्थः ॥ ५७ ॥

पणपन्न मिडि हारग, डुगूण सासाणि पन्न मिडिविणा ॥ मी

स डुग कम्म अण विणु, तिचत्त मीसे अह चत्ता ॥ ५८ ॥

थे-(मिडि के०) मिथ्यात्वगुणगणे उये सर्वजीवनी अपेहाये (हारग
गुण के०) आहारकदिकें हीन (पणपन्न के०) पञ्चावन कर्मबंधना हेतु होय.
जेनणी तेने विशिष्ट चारित्र नथी तेषी आहारकलब्धि न होय, माटे हार श
रीर अने आहारकमिश्र, ए बे योग न होय. शेष मिथ्यात्व पांच, अविरति बार
अने कषाय पञ्चीश तथा योग तेर. एवं पञ्चावन कर्मबंधना हेतु पामीये अने वि
शेषादेशे एक जीवप्रत्ये एक समये जघन्यपदे दश बंध हेतु होय. अने उरुकृष्टा

अठार कर्मबंधना हेतु होय ए १०-११-१२-१३-१४-१५-१६-१७-१८-
 ए नव स्थानक होय अने (सासाणि के०) बीजे सास्वादन गुणठाणे (मिथ्यात्व
 के०) पांच मिथ्यात्व न होय. माटे पञ्चावनमांहेथी पांच मिथ्यात्व ढीयें. तेवारें
 अविरति बार, कषाय पञ्चीश अने योग तेर. एवं (पन्न के०) प ाश बंधहेतु उर्वे हो
 य तथा विशेषादेशें एक जीवप्रत्ये एक समयें जघन्यपदे दश हेतु होय. एम ए
 केक वधतो होय, तेवारें उत्कृष्ट सत्तर बंधहेतु होय. एम दशथी मीने सत्तर ल
 गें आठ बंधहेतुनां स्थानक होय अने (मीसडुग के०) मिश्रदि एटले आँदा
 रिकमिश्र अने वैक्रियमिश्र, त्रीजो (कम्म के०) कार्मणयोग, ए त्रण योग अने
 (अण के०) अनंतानुबंधीया कषाय चार. एवं सात कर्म बंधना हेतु, (विणु
 के०) विना शेष अविरति बार, कषाय एकवीश अने योग दश. एवं (तिचत्त
 के०) तेंतालीश बंधहेतु उर्वे (मीसे के०) मिश्रगुणठाणे होय अने विशेषादे
 शें एक जीवप्रत्ये एक समयें पंचेंद्रियमध्ये एक इंद्रियनी अविरति, ठक्कायना बंध
 मध्ये एक कायनो बंध, वे युगलमध्ये एक युगल, तथा त्रण वेदमध्ये एक वेद
 तथा चार कषायमध्येना त्रण नेद होय तथा दश योगमध्ये एक योग एवं नव
 बंध हेतु जघन्यथी होय अने उत्कृष्टथी तो ठक्कायनो बंध, एक इंद्रियनी अविरति,
 एक युगल, एक वेद, कषायना त्रण नेद, नय, जुगुप्सा अने एक योग, ए शोल
 बंधहेतु जाने, ए मिश्रगुणठाणे जीव. काल न करे, तेथी अपर्याप्तावस्थायें जावी
 त्रण योग न होय अने बंधहेतुस्थानक नवथी मांमीने शोल लगें आठ होय.

(अह के०) अथ एटले हवे अविरति, सम्यक्त्वदृष्टिनामा चोथे गुणठाणे (ठ
 चत्ता के०) तेंतालीश बंधहेतु होय, तेमध्ये तेंतालीश मिश्रमां कह्या, ते लेवा.

हवे आगाथामां मिथ्यात्व, सास्वादन अने मिश्र, ए त्रण गुणठाणे कर्मबंधना
 हेतु कह्या. तेना जेटला नांगा थाय. ते अनुक्रमें ए त्रणे गुणठाणाना लखीयें ठैयें.

पञ्चावन बंधहेतु, मिथ्यात्व गुणठाणे उर्वे होय अने विशेषादेशें तो एक स
 मयें एक जीवने मिथ्यात्वे जघन्यथकी दश बंधहेतु होय अने उत्कृष्टा अठार
 बंध हेतु होय. केम के पांच मिथ्यात्व मांहेलुं एक मिथ्यात्व होय. तथा ठक्काय
 मध्ये एक कायनो बंध होय, केम के ठक्कायमध्ये कोइ एक जीव, केवारें कायनोज
 वध करे. ते पण पृथ्वीकायनोज वध करे अथवा अणुकायनोज वध करे. ए रीतें ठ
 ळायना ठ नांगा थाय. तेमज वली कोइ एक जीव, एक समयें वे कायनो पण वध
 करे तेना द्विकत्तयोगीया पंदर नांगा थाय तथा कोइ एक जीव, त्रण कायनो वध

रे तेना ङि संयोगी ावी नांगा था था ाेइ ए जीव, चार ायनो वध रे, ते च :संयोगी पंदर नांगा थाय, था ाेइ ए जीव, पां ायनो वध करे, तेना पंच संयोगी नांगा थाय ने कोइ एक जीव, ायनो वध रे, तेनो षट्संयोगी ए नांगो थाय. पांच इंडिय हिंला ए इंडियनो विषय होय. ते नी विरति होय, त्रण वेद ध्ये ए वेद होय. हास्य ने रति तथा शो ने रति, ए बे गल हिंलुं ए गल होय. एवं ठ थया. तथा चार षाय हिंला ए षायना प्रत्या ानी एक, प्रत्या ानी बीजो, संज्वलनो त्रीजो, ए त्रण वेदे, जे नणी ाेधादिक उदय विरोधी ठे. तेथी क्रोधादि ने उदये ानादिकनो उदय न होय तथा उपश श्रेणीये नंतानुबंधीयानी विसंयोजना रे, तेवारें तेनी सत्ता टले. ते श्रेणीथी लक्ष्ये री पडतो अ में पहेले गुणठाणे आवे. त्यां वली मिथ्यात्वने उदये अनंता बंधीया बांधे ने बीजी आवलीये तेने संक्रमावे, ते ए बंधावली ने बीजी सं मावली ए बे आवलीलगे अनंतानुबंधीयानो उदय न पा िये तेथी ए प्रत्याख्यानादिक षाय त्रणनोज बंध पामीये एटले ए षायना एज नेद पा िये, एवं नव थया. तथा मिथ्यात्वगुणठाणे अनंता बंधीयाना उदय विना मरे नहीं तेथी अपर्याप्तवस्थानावी ए क कार्मण, बी जो औदारि मिश्र, त्रीजो वैत्रि यमिश्र, ए ए योग पण न लाजे. अने आहारकना बे योग तो पूर्वेज ाढी नाख्या ठे. शेष दश योग मांहेलो एक योग होय. एमज घन्यथी दश हे एक समये मिथ्यात्वो जीवने होय. त्यां नांगा ठत्रीश हजार हो य. जे नणी पांच मिथ्यात्वने ठ ायना बंध साथे गुणतां त्रीश थाय. तेने पांच इंडिय साथे गुणतां दोढशो थाय. तेने हास्य अने रति तथा शोक अने अरति, ए बे युगलसाथे गुणतां त्रणशो थाय, तेने त्रण वेद साथे गुणतां नवर्शो थाय. तेने चार कषाय साथे गुणतां ठत्रीशर्शो थाय. तेने दश योग साथे गुणतां ठत्रीश हजा र थाय. ए दश हेतुना नांगा थया.

ते मध्ये नय तथा जुगुप्सा तथा बे कायनो बंध तथा अनंतानुबंधीठ एक जेलतां चार प्रकारे अगीअार हेतु होय. त्यां नांगा (३०००००) थाय. एमां हे बे जेलतां बार बंधहेतु होय त्यां (५४६६००) नांगा होय अने त्रण जेल तां तेर बंधहेतुये (०५६०००) नांगा होय अने चार जेलतां चौद बंधहेतुये (००३०००) नांगा होय, पांच जेलतां पंदरबंध हेतु त्यां नांगा (६०४०००) होय, अने ठ जेलतां शोल बंधहेतु. त्यां नांगा (३६६४००) थाय, तथा सात जेल

तां सत्तर बंधहेतु ि नांगा (६८४००) आय ने ए नय, ि ि गुप्ता,
त्रीजो अनंतानुबंधी तथा ठ ायनो बंध एवं नव. दश ि म्थ्यात्व ए गल एवं
वार. त्रण वेद, एवं पंदर. बे षाय ने ढार ि योग ए उट ए समय
अठार बंधहेतु होय. अहीं ि नागां (७८००) ए सर्व ि म्थ्यात्वें
(३४७७६००) नांगा होय.

तथा ठक्कायमां एक ायबंधना नांगा , बे ायबंधना नांगा पंदर. ए बंध
ना नांगा वीश. चार बंधना नांगा पंदर. पांच बंधना नागा ठ ने बंधनो नांगो
एक, तेथी ज्यां जेटला बंध होय, त्यां तेटला नांगा साथें पां म्थ्यात्व एणीयें,
तेने पांच इंडिय साथें गुणीयें. एम तां नांगा नीपजे तथा जिहां नंता बं
धीया सहित एणीयें तिहां तेर योग थें एणीयें, हीं ि ननी विरति इं
डियमांहे आवी गइ. जे नणी प्रायें बाह्येंडियनी विरति, नोविरति पूर्वक ठे. ते
नणी अहींआं विशेषार्थें पंचसंग्रह जोवो. हवे ते जंगा विचरीने देखाडे ठे.

दश बंध हेतुना प्रथम (३६०००) नांगानी रीत उपर ही ठे. तेनी साथें
नय प्रहेपीयें तेवारें अगीअार हेतु आय. त्यां पण एमज (३६०००) नांगा था
य तथा कुहा जेलीयें, तेवारें पण ठत्रीश हजार नांगा आय तथा नंतानुबंधी
यो कपाय जेलवीयें तेवारें पण चार षायें गीअार बंध हेतु आय. परंतु पूर्वो
क्त रीतें (३६०००) ना आंकने दश योगें गुण्यो ठे, तेने ठेकाणो तेर योग साथें गु
णीयें, तेवारें (४६८००) जंगा आय तथा ठ ायमांहेथी बे कायनो बंध विव
ह्नीयें, तेवारें द्विकसंयोगी पंदर नांगा आय. तेनी साथें पूर्वोक्त रीतें गुणीनें एट
ले पंदरने पांच म्थ्यात्व साथें गुणतां (७५) आय. तेने पांचेंडिय साथें गुण
तां (३७५) आय. तेने बे युगल साथें गुणतां (७५०) आय, तेने त्रण वेद
साथें गुणतां (११५०) आय, तेने चार कपाय साथें गुणतां (१०००) आय,
तेने दश योग साथें गुणतां (१००००) आय, ए अगीअार हेतुना चार विक
ल्प जेला करीयें, तेवारें शरवाले (१०८८००) जंग आय.

हवे पूर्वोक्त दशमध्ये नय अने कुहा जेलीयें, तेवारें बार हेतु आय. तिहां
(३६०००) जंग आय तथा नय अने वेकाय लेखवीयें, तेवारें बे कायना पंदर
जंग साथें गुणतां (१००००) जंग आय, तथा कुहा अने बे काय साथें गुणतां
(१००००) जंग आय तथा त्रण कायनो वध लेखवीयें, तेवारें वीश नांगा सा
थे गुणतां (११००००) आय, तथा अनंतानुबंधीनो उदय होय, तेवारें नं

तानुबंधी अने जय जेलवीयें, तिहां योग तेर होय. तेवारें (४६७००) जंग आय तेमज नंतानुबंधी अने । जेलवतां पण (४६७००) जंग आय, तथा नंता बंधी अने बे ।य लेखवतां (११७०००) जंग आय. ए बार हे ; ना सात वि ल्पें अइने (५४६६००) जंग आय.

हवे पूर्वो दश ध्यें जय अने हा जेलीयें अने बे काय लेखवीयें, तेवारें तेर हे आय. तिहां (९००००) जंग आय तथा जय ने त्रण ।य लेखवीयें, तेवारें (१२००००) जंग आय या हा अने त्रण काय लेखवीयें ते वारें पण (१२००००) जंग आय तथा अनंता बंधीने उदयें जय अने हा जेलीयें तेवारें तेर योग साथें गुणतां (४६७००) जंग आय तथा अनंता नुबंधी जय अने बे ।य ले वतां (११७०००) जंग आय, तेमज अनंतानु बंधी हा ने बे ।य लेखवतां पण (११७०००) जंग आय. तेम वली अनंता नुबंधी ने त्रण काय लइयें, तेवारें त्रिकसंयोगी वीश जंगे गुणतां (१५६०००) जंग आय तेमज पूर्वोक्त दश साथें चार काय लेखवीयें तेवारें (९००००) जंग आय. ए तेर हेतुना आठ वि ल्पें अइने शरवाले (७५६७००) जंग आय.

हवे पूर्वो दशमध्ये जय अने कुहा जेलीयें अने त्रण काय गणीयें, तेवारें चौद हेतु आय. तिहां (१२००००) जंग आय. जय जेलीयें, अने काय चार लेखवीयें, तेवारें (९००००) जंग आय. हा जेलीने चार काय लेखवीयें, ते वारें पण (९००००) जंग आय, काय पांच गणीयें, तेवारें पांच संयोगी ठ जंगे गुणतां (३६०००) जंग आय. अनंतानुबंधीने उदयें जय, कुहा जेलीयें अने बे काय गणीयें, त्यां योग तेर होय. तेवारें (११७०००) जंग आय, अनंतानुबंधी जय अने त्रण काय गणतां (१५६०००) जंग आय, तेमज अनंतानुबंधी कुहा अने त्रण काय गणतां (१५६०००) जंग आय तथा अनंतानुबंधी अने चार काय गणतां (११७०००) जंग आय. एम चौद हेतुना आठ विकल्पें अइने (७७२०००) जंग आय.

हवे ए पूर्वोक्त दश मध्ये जय. कुहा जेलीयें अने चार काय लेखवीयें, तेवारें पंदर हेतु आय. तिहां जंगा (९००००) आय. जय अने पांच कायना (३६०००) आय, कुहा अने पांच कायना (३६०००) आय. ठकाय जेले (६०००) आय. तथा अनंतानुबंधीने उदयें योग तेर होय. तिहां अनंतानुबंधी अने जय, कुहा, जेलीयें अने काय त्रण गणीयें. तेवारें (१५६०००) आय. अनंतानुबंधी

तथा नय जेलीयें, तथा चार य. गणीयें, तेवारें (११७०००) आय. नंतानुबंधी कुहा अने चार य जेलवीयें, तेवारें (११७०००) आय, नंतानुबंधी अने पांच काय लेखवीयें, तेवारें (४६८००) आय, ए पंदर हेतुना वि ल्प ाठ, ते ना शरवाले जंगा (६०४८००) अया.

पूर्वोक्त दशमां नय, ा ने पांच ा एवं ाोल हेतुना जंग (३६०००) आय तथा नय ने ा य ले वीयें, तेवारें (६०००) जंग आय. तेम ा अने ा य लेखवीयें, तेवारें पण (६०००) जंग आय. नंता बंधी नय ने कुहा अने चार य साथें गणतां (११७०००) आय. हवे नंता बंधी न य तथा पांच काय साथें गणतां (४६८००) जंग आय. ते नंता बंधी कुहा अने पांच काय साथें णतां पण (४६८००) जंग आय. नंता बंधी अने ठकाय जेलीयें, तेवारें (७८००) जंग आय. ए शोल हेतुना सात विकल्पें यइने (३६६४००) जंग बंध हे ना आय.

हवे ए पूर्वोक्त दशमध्ये नय ा ने ायनो वध लइयें, तेवारें सत्तर बंधहेतु आय. तिहां जंग (६०००) आय ने अनंतानुबंधीने उदयें नय, ा तथा पांच कायनो वध ले वीयें, तेवारें (४६८००) जंग आय. अनंता बंधी नय अने ठकाय लेखवतां (७८००) जंग आय, ते नंता बंधी ा अने ठकाय लेखवतां पण (७८००) जंग आय. ए सत्तर हेतुना चार विकल्पें यइने (६८४००) जंग आय.

हवे ठकाय, एक मिथ्यात्व, एक इंडिय, चार कषाय, ए हास्यादि युगल, एक वेद, एक योग, एक नय अने एक कुहा, ए अठार हेतुना (७८००) जंग आय. ए रीतें मिथ्यात्वगुणगणें दशथी मांतीने अठार धीना हेतुने नव वि ल्पें यइ ने (३४७७६००) जंग आय.

हवे सर्व जांगानो शरवालो करी देखाडे ठे. द बंध हेतुना जंगा (३६०००) अगीअंर बंधहेतुना जांगा (२०८८००) बार बंधहेतुना जांगा (५४६६००) ते र बंधहेतुना जांगा (८५६८००) चौद बंधहे ना जांगा (८८३०००) पंदर बंधहेतुना जांगा (६०४८००) शोल बंधहेतुना जांगा (३३६४००) सत्तर बंधहेतुना जांगा (६८४००) अठार बंधहेतुना जांगा (७८००) एकंदर शर वाळे जांगा (३४७७६००) होय.

हवे बीजा सास्त्रादन गुणगणो (३८३०४०) जांगा आय, ते कहे ठे. तिहां ज

घन्य हेतु दश होय जे नणी अंहीं मिष्यात्व न होय, पण ए कषायना चार जंग होय. केम के अनंतानुबंधी पहेला कषायोदय विना ए बीजुं गुणताणुं न होय, तेथी ए कषाय चार, एक वेद, एक युगल, एक इंडियनी अविरति, एवं आठ. एक कायनो बंध. अने तेर योगमर्थ्ये एक काययोग, ए दश हेतु होय अने उत्कृष्टा सत्तर हेतु. ए समयें होय, तेवारें दशथी सत्तर पर्यंत आठ विकल्प होय, पण एटलुं विशेष जे नपुंसकवेदें वैक्रियमिश्रयोग न होय केम के नारकी, अपर्याप्ता वस्थायें सास्वादनी, न होय तेथी त्रण वेद, तेर योग साथें गुणतां उगणचालीश आय. ते मांहेथी ए रूप काढीयें, तेवारें आडत्रीश होय. ते कायना बंध साथें गुणतां वशोने अष्टावीश आय, तेनें पांच इंडिय साथें गुणतां (११४०) आय. तेने युगल साथें बमणा करतां (३३७०) आय. तेने चार कषायथी चार गुणा करतां (९१३०) जांगा आय.

ते दश हेतुमध्ये नय जेलीयें, तेवारें अगीअार हेतु आय. तिहां पण (९१३०) जंग आय. एमज कुडा जेलतां पण (९१३०) जंग आय, तथा वे काय लेखवीयें, तिहां वेकायना द्विकसंयोगी पंदर जंग साथें गुणाकार करतां (३३७००) जंग आय. एम त्रण विल्पें अइ अगीअार हेतुना जांगा (४१०४०) आय.

हवे पूर्वोक्त दश हेतुमध्ये नय अने कुडा वे जेलीयें, तेवारें वार हेतु आय, तिहां (९१३०) जंग आय. तथा एक नय अने वे कायनो वध लइयें, तेवारें (३३७००) आय. तेमज एक कुडा अने वे कायनो वध लेतां पण (३३७००) आय, तथा त्रण कायनो वध लहीयें, तेवारें त्रण कायना त्रिकसंयोगी वीश जंग साथें गुणाकार करतां (३०४००) जांगा आय. ए चार विकल्पें वार हेतुना (७५१३०) जांगा आय.

हवे पूर्वोक्त दश हेतुमांहे नय, कुडा, जेलीयें अने वे कायनो वध लइयें, तेवारें तेर हेतु आय. तिहां जांगा (३३७००) आय तथा एक नय अने त्रण काय लहीयें तेवारें (३०४००) आय. तथा एक कुडा अने त्रण काय लइयें, तेवारें (३०४००) आय. अने मात्र चार कायनोज वध लहीयें, तेवारें (३३७००) आय. ए चार विकल्पें तेर हेतुना (१०६४००) जांगा आय.

हवे पूर्वोक्त दश मध्ये नय, कुडा अने त्रण कायनो वध लहीयें. तेवारें चौद हेतु आय. तिहां (३०४००) जांगा आय तथा एक नय अने चार काय लहीयें, तेवारें (३३७००) आय. कुडा अने चार काय लीजें, तेवारें (३३७००) आय. पांच

काय लीधे (ए१२०) आय. ए चार विकल्पें चौद हेतुना (८५१२०) नांगा आय. हवे पूर्वी दश अर्थे नय, ए अने काय चार जेलीयें, तेवारें पंदर हेतु आय, तिहां नांगा (२२८००) आय. नय अने पांच आय लीधे (ए१२०) आय. कुडा अने पांच काय लीधे (ए१२०) आय. तथा ठ आय लीधे, (१५२०) नांगा आय. एवं चार विकल्पें पंदर हेतुना (४२५६०) नांगा आय.

पूर्वोक्त दशमध्ये नय, हा ने पांच आय जेलीयें, तेवारें शोल हेतु आय. तिहां नांगा (ए१२०) आय, नय अने ठ आय जेले तेवारें (१५२०) आय. हा अने ठकाय जेले, (१५२०) आय. एम त्रण विकल्पें अने (१२१६०) नांगा आय. हवे ठ आय, एक इंद्रिय, चार कषाय, युगल बे हिलो एक, वेद एक, नय एक, कुडा एक, योग एक, ए सत्तर हेतुना नांगा (१५२०) आय. ए रीतें सा स्वादनगुणठाणे आठ विकल्पें अने (३८३०४०) नंग आय.

हवे मिश्रगुणठाणे (३०२४००) नांगा होय. ते केवी रीतें? तोके मिश्रें उ त्कृष्टा तेंतालीश हेतु कया अने जघन्यथी अनंतानुबंधी न होय माटे एक जीवने एक समयें नव, दश, अगीअार, बार, तेर, चौद, पंदर अने उत्कृष्ट शोल हेतु होय. तिहां जघन्यथी काय एक, इंद्रिय एक, कषाय त्रण, हास्यादियुगल एक, वेद एक अने दश योगमांहिलो एक योग, ए नव हेतु होय. तिहां एक कायना नांगा ठ, ते पांच इंद्रिय साथें गुणतां त्रीश आय. तेने चार कषाय साथें गुणतां (१२०) आय. ते युगल साथें गुणतां (२४०) आय. ते त्रण वेद साथें गुणतां (७२०) आय, तेने दश योग साथें गुणतां (७२००) आय. ए नव हेतुना नांगा कया.

ए पूर्वोक्त नवमध्ये नय जेलतां, दश बंधहेतुना (७२००) नांगा आय. तथा कुडा जेलतां (७२००) नांगा आय. तथा वेकायनो वध जेतां (१८०००) आय. एम त्रण विकल्पें अइ दश हेतुना (३२४००) नांगा आय.

पूर्वोक्त नवमध्ये कुडा अने नय, वे जेलेतां अगीअार बंध हेतुना (७२००) कुडा अने वेकाय साथें (१८०००) नय अने वे कायसाथें लीधे (१८०००) त्रण काय जेतां (२४०००) एम चार विकल्पें अगीअार हेतुना (६७२००) नांगा आय.

पूर्वोक्त नवमध्ये नय, कुडा अने वे काय लीधे तेर हेतुना (१८०००) नय अने त्रण काय लीधे (२४०००) कुडा अने त्रण काय लीधे (२४०००) तथा चार काय लीधे (१८०००) ए चार विकल्पें वार हेतुना (८४०००) नांगा होय.

पूर्वोक्त नवमध्ये नय, कुडा अने त्रण काय जेतां तेर हेतुना (२४०००)

जय अने चार आय लीधे (१००००) जुगुप्सा अने चार काय लीधे (१००००)
 ३ ने पांच आयज लीधे (७२००) ए चार वि ल्पें तेर हे ना (६७२००) नांगा.

हवे पूर्वोक्त नव ध्यें जय, हा अने चार आय जेले, चौद हेतुना
 (१००००) जय अने पांच आय लीधे (७२००) गुप्सा अने पांच आय ली
 धे (७२००) आयज लीधे (१२००) ए चार वि ल्पें (३३६००) जंग थाय.

पूर्वोक्त नव ध्यें जय, कुहा ने पांच आय मेलवतां पंदर बंध हे ना नां
 गा (७२००) जय अने ठ आय लीधे (१२००) जुगुप्साने आय लीधे
 (१२००) ए ए वि ल्पें पंदर हेतुना (६६००) जंग थाय.

ठकाय, एक इंडिय, त्रण थाय, हास्यादि युगल एक, वेद ए , योग ए , ज
 य ए , हा एक. एवं शोल हेतुना (१२००) नांगा थाय. ए ते वि ल्पें थ
 इने मिश्रगुणठाणे (३०२४००) जंग थाय ॥ इति स यार्थः ॥ ५७ ॥

सडुमीस कम्म अजए, अविरइ कम्मुरल मीस बिकसाए ॥
 मुत्तु गुण चत्त देसे, वीस साहार डु पमत्ते ॥ ५८ ॥

थे- ते पूर्वो तेंतालीश हेतु, मिश्रगुणठाणे ह्या. तेने (मीस
 के०) ए वैक्रियमिश्र, बीजो औदारिकमिश्र, अने त्रीजो र्मिण, ए ए थो
 ग सहित रीयें, एटले ए ए योग, अहींआं होय. जे जणी पर्याप्तावस्थायें
 पण ए गुणठाणुं होय. ते जणी तेंतालीश बंधहे , (जए के०) अ
 विरति गुणठाणे अहींआं उर्वें होय अने विशेषादेशें जघन्यथी तो तेमज
 मिश्रनी परें नव बंधहे होय, अहींआं उत्कृष्टा शोल बंधहेतु अने बंध
 स्थानक मिश्रनी परें आठ होय.

हवे (अविरइ के०) अविरतिमध्ये एक त्रसकायनी विरति तथा योगमध्ये
 (रलमीस के०) एक कर्मणयोग, बीजो औदारिक मिश्रयोग, एवं बे योग
 तथा कषाय ध्यें (बिकसाए के०) बीजा अप्रत्याख्यानावरण थाय चार. एवं
 सात हेतु. देशविरतिगुणठाणें न होय. माटें ते (तु के०) टालीयें, तेवारें
 (गुणचत्तदेसे के०) देशविरति गुणठाणे उंगणचालीश बंधहे होय. एटले वि
 रति गीआर, कषाय सत्तर, योग गीआर. एवं उंगणचालीश हेतु, उर्वें होय.
 अने विशेषादेशें जघन्यपदें, पांच यना बंधमध्ये ए यनो बंध, इंडियनी

अविरतिमर्थे एकेंद्रियनी विरति, ए युगल, ए वेद. ए षायमर्थे एक कषायना बे जेद. अगीअार योगमर्थे ए योग. एवं ए हे जाने.

(ठवीससाहार पमत्ते के०) प्रमत्त गुणठाणे वीश बंधहे जाने, जे जणी आहारकयोग अने आहारकमिश्र, ए बे योग, त्यां संजवे ठे. जेवारें चौद पूर्वधर शरीर करे, तेवारें आरंजती वेजायें आहार मिश्रयोग होय, तेनी ठ पर्याप्ति पूरी कख्या पठी आहारकयोग होय. अहींआं मिश्रता औदारि साथे लेवी. अहीं देशविरतिगुणठाणाना उंगणचालीश बंधहेतुसाथें ए आहारकना बे योग जे लीयें, तेवारें एकतालीश बंधहेतु थाय. तेमांशी पंदर बंधहेतु हाढी नाखवा, ते आगली गाथायें कहे ठे.

हवे ए आ गाथामां अविरति अने देशविरति, ए बे गुणठाणाना बंधहेतु क ह्या, तेना जांगा कहे ठे. तिहां प्रथम चोथे गुणठाणे बक्षा ली (३५२००) जंग थाय. ए गुणठाणे जघन्य नव अने उत्कृष्ट शोल बंधहेतु होय.

ए चोथे गुणठाणे स्त्रीवेदे एक औदारिकमिश्र, बीजो वैः यमिश्र, त्रीजो कामे ए, ए त्रण योग, प्रायें न होय तथा नपुंसकवेदे औदारिकमिश्र न होय, जे जणी स्त्रीवेदीने प्रायें अपर्याप्तावस्थायें चोथुं गुणठाणुं न होय, परंतु ह्मी, सुंदरी, मल्ली नाथ तथा राजीमत्यादिक अनुत्तर विमानशी आव्यां, तेने सम्यक्त्व पण होय ते जणी प्रायें कहुं अने नपुंसकवेदी सम्यक्दृष्टि जीव, मनुष्य तथा तिर्यचमांहे न आवे. तेथी तेने औदारिकमिश्र निश्चें न होय, तेथी तेर योग. त्रण वेद साथें गुण तां उंगणचालीश थाय. ते मांहेथी चार रूप काढीयें, तेवारें पांत्रीश रहे, तेने ठ क्कायना बंध साथें गुणतां (२१०) थाय. तेने पांच इंद्रिय साथें गुणतां (१०५०) थाय. तेने युगलसाथें वमणा करतां (२१००) थाय तेने चार कषाय साथें गुणतां (०४००) जांगा, नव बंधहेतुना थाय. ते मर्थे जय, जुगुप्सा तथा एक काय नो बंध जेलतां दश हेतुयें जंग (३७०००) थाय. तथा बे कायनो बंध जेलतां अ गीअार हेतुयें (७०४००) त्रण कायनो बंध जेलतां बार हेतुयें (१००००) चार कायनो बंध जेलतां तेर हेतुयें (७०४००) पांच कायनो बंध जेलतां चौद हेतुयें (३१२००) ठक्कायनो बंध जेलतां पंदर हेतुयें (११२००) जय, जुगुप्सा अने ठक्काय साथें शोल हेतुयें (१४००) थाय. एम सर्व मली चोथे गुणठाणे (३०२०००) जंग थाय.

हवे पांचमे देशविरतिगुणठाणे (१५३६००) जांगा उपजे. केम के ए जीव त्रस

अथ श्री विरम्या । तै पांच । यना ए । योगी नांगा पांच, द्वि । योगी नांगा दश अने । संयोगी नांगा द । त । च । संयोगी नांगा पां । अने पं संयो गी नांगो ए । हीं । ए जीव । श्री जघ । श्री । त, नव, दश, अगी । र, बार, तेर, उत्क । चौद हे होय. ए रीतें सात वि । प्प थया. तिहां जघन्यथी काय एक, इंडिय ए , षाय बे, हास्यादि गल, वेद ए , योग अगीअार हे लो ए , ए । त हेतु होय. तिहां पांच । यना नांगा पांच होय.

हींअां पां । यना बंधने पंचेंडिय सा । एतां प । शि आय. तेने गु गल साथें गुणतां प । शि आय, तेने ए वेद साथें एतां दोढशो आय, तेने । र षाय साथें गुणतां ठरें आय, तेने गी । र योग साथें गुणतां शठरें जंग । त हे ना आय.

तेमध्ये नय तथा गुप्ता तथा बे । यना बंध साथें नव हे रीयें, तेवारें जयथी ठाशठरें ने तेमज । प्सा साथें ठा ठरें ने बे । यना बंध साथें (१३१००) आय. एम ए विकल्पें नव बंधहे ना नांगा (१६४००) आय.

तथा नय, जुगुप्ता लीधे दश बंधहे ना नांगा (६६००) नय, तथा बे । य वंधें नांगा (१३१००) ह्या ने बे । य वंधें नांगा (१३१००) तथा त्रण । यबंधें पण (१३१००) नांगा । य. एवं दश हेतुना चार वि । प्पें थइ (४६१००) नांगा आय.

एम नय, जुगुप्ता अने बे कायबंधें अगीअार हे ना जंग (१३१००) नय अ ने त्रण काय लीधे (१३१००) ह्या ने ए काय लीधे (१३१००) चार काय जेले (६६००) ए चार विकल्पें गीअार हेतुना (४६१००) आय.

नय अने चतुष्कायबंधें बार हेतुयें नांगा (६६००) जुगुप्ता अने चतुष्काय बंधें नांगा (६६००) नय, जुगुप्ता अने त्रण कायबंधें नांगा (१३१००) पांच कायबंधें नांगा (१३१०) एम सर्व मली वार हेतुना चार विकल्पें नांगा (१३१०)

पूर्वोक्त आठ मध्ये नय, कुह्या अने चार काय लीधे (६६००) नय अने पांच काय लीधे (१३१०) कुह्या अने पांच काय लीधे (१३१०) ए त्रण वि कल्पें थइने तेर हेतुना (९१४०) नांगा आय.

पूर्वोक्त आठमांहे नय, कुह्या अने पांच काय लीधे चौद हेतुना (१३१०) नांगा आय. एम पांचमे गुणठाणे ए साते विकल्पें थइने (१६३६००) नांगा आय ॥५९॥

अविरइ इगार तिकसा,य व अपमत्ति मीस डुग रहिआ ॥
च वीस अपुवे पुण, डुवीस अवि वि आहारा ॥ ६० ॥

अर्थ—पांच इंद्रिय अने ठहुं मन, ए अविरति तथा पां थावरनी अविरति एवं (अविरइइगार के०) अगीअर अविरति तथा (तिकसायव के०) त्रीजा प्रत्याख्यानावरण कषाय चार. एवं पंदर बंधहेतु वर्जवा, तेवारें शेष उवीश बंध हेतु, प्रमत्तगुणगणे उयें होय अने विशेषादेशें त्रण वेदमध्ये एक वेद. संज्वलन ना चार कषायमध्ये पहेलो अथवा बीजो एक कषाय, हास्यादिक युगलमध्ये एक युगल. तेर योगमध्ये एक योग. ए पांच हे जघन्यपदें एक जीवने ए समयें होय, अने उत्कृष्टा सात होय, तिहां स्त्रीवेदें आहारक अने आहारकमिश्र, ए वे योग न होय, तेथी त्रण वेद तेर योग साथें गुणतां उगणचालीश थाय, ते मांहेथी वे रूप काढीयें, तेवारें साडत्रीश रहे. तेने युगल साथें गुणतां चम्भोतेर थाय. तेने चार कषाय साथें गुणतां (१९६) नांगा, ए पांच बंधहेतुना थाय. तेमध्ये नय जेलतां पण (१९६) थाय तथा ७ जे जेलतां पण (१९६) एवं (५९२) ठ हेतुना नांगा थाय. अने नय तथा कुहा, बे जे जे सात हेतुना नांगा (२९६) थाय. एम सर्व मली त्रण विकल्पें अइने (११७४) नांगा, प्रमत्तगुण गणे लाजे. बंधस्थानक पांच, ठ अने सात, ए त्रण होय.

(अपमत्ति के०) अप्रमत्तगुणगणे (मीसडुगरहिआ के०) आहारकमिश्र अने वैक्रियमिश्र, ए वे योग न होय. जे नणी आहारक तथा वैक्रियशरीर क रवा मांमतां तेनी पर्याप्तियें अपर्याप्तानें ए योग होय, तिहां तो लब्धि प्रयुंजवा नणी प्रमत्त होय. वलतो अप्रमत्तगुणगणे थावे, तिहां ए वे मिश्रयोग न लाजे. तेथी कषाय तेर अने योग अगीअर. एवं (चउवीस के०) चोवीश बंध हेतु, उयें होय अने विशेषादेशें एक जीवने एक समयें जघन्यपदें संज्वलनो एक कषाय, एक वेद, एक युगल अने अगीअर योगमध्ये एक योग एवंपांच होय. त्यां अगीअर योग त्रण वेदसाथें गुणतां तेत्रीश थाय, तेमांथी स्त्रीवेदें आहारक न द्योय. ते नणी एक रूप काढीयें. तेवारें वत्रीश रहे, तेने युगल साथें गुणतां चोशठ थाय. तेने संज्वलन चार कषाय साथें गुणतां वशेनें नष्यन्न नांगा पांच बंध हेतुना थाय, तथा नय जेलतां (१५६) अने जुगुप्ता जेलतां (२५६) एम (५१२) नांगा. ठ बंध हेतुना थाय अने नय तथा

ह्ला, बे जेलवाथी सात हे ना (१५६) आय. एम ए बंधहेतुस्थानकें (१०१४) जंग, सा मे अ तगुणठाणे आय.

(अपुत्रे के०) अपूर्वकरणनामं आठमे गुणठाणे (पुण के०) वली (अविउ विआहारा के०) वैत्रिय अने आहार, ए बे योग न होय, जे जणी श्रेणी, औ दारि शरीरी पडिवजे, पण वैत्रिय अने आहार शरीरी पडिवजे नहीं, माटें ए बे हाढी नाखतां शेष संज्वलन चार षाय, वेद त्रण, हास्यादिक तथा योग नव. एवं सर्व मली (वीस के०) बावीश बंधहे उर्धे होय. तिहां पूर्वली पेरें जघन्य हेतु पांच होय. तेमां हास्यादि युगलनें त्रण वेदसाथें गणतां ठ जंग आय, ते चार कषाय साथें गणतां चोवीश आय. ते नव योग साथें गणतां बर्शें ने शोल आय, तेमां जय नाखतां (११६) तथा जुगुप्सा नाखतां पण (११६) आय. एवं (४३३) ठ बंधहेतुना जांगा जाणवा. अने जय तथा ह्ला, ए बे साथें जेलतां सात बंधहे आय. तिहां जांगा (११६) ए सर्व मली आठशें ने चोश ठ जांगा होय. तिहां बंधहेतुनां स्थानक, त्रण जाणवां ॥ इति स यार्थः ॥ ६० ॥

अठ हास सोल बायरि, सुहुमे दस वेअ संजलण ति विणा ॥

खीणु वसंति अलोचा, सजोगि पुवुत्त सग जोगा ॥ ६१ ॥

अर्थ-ते बावीश बंधहेतुमांहेथी (अठहास के०) हास्य एटले हास्यादिक ठ नोकषाय, बादरसंपरायनामा नवमे गुणठाणें न होय. तेथी शेष कषाय सा त अने योग नव. एवं (सोल के०) शोल बंधहेतु, (वायरि के०) बादरसंपरायनामा नवमे गुणठाणे उर्धे होय, अने जघन्यपदें एक जीवने बे बे बंध हेतुनां स्थानक होय. संज्वलनो कषाय एक तथा योग एक. एवं बे होय अने उत्कृष्ट एक वेद सहित त्रण होय. एम बे बंधस्थानक होय. तिहां कषाय चार ने योग नव साथें गुणतां बे बंधहेतुना ठत्रीश जंग आय तथा वली कषाय चार, त्रण वेद साथें गुणतां वार जांगा आय. ते नव योग साथें गुणतां (१००) जंग आय. ए बे विकल्पना मलीने शरवाले एकशोने चुम्मालीश जांगा होय.

(सुहुमे के०) सूक्ष्मसंपरायनामा दशमे गुणठाणे (वेअसंजलणतिविणा के०) संज्वलनो क्रोध, मान अने माया, तथा त्रण वेद. एवं ठ बंधस्थानक विना शेष संज्वलनो लोच एक अने योग नव. एवं (दस के०) दश बंधहेतु, उर्धे होय. अने जघन्यपदें तो एक जीवने एक समयें बे बे बंधहेतु होय अने उत्कृष्टथी पण

एक संज्वलन लोच अने एक योग, एवं बे, बंधहे ज होय. हीं १ नव योग होय, ते नणी नव जंग थाय. अहींआं उत्कृ जघन्यप नथी.

(स्त्रीपुत्रसंति के०) ह्रीण मोह बारमे गुणठाणे अने उपशांत मोह गी आरमे गुणठाणे ते पूर्वो दश हे मांहेथी (अलोना के०) वीतराग नणी ए क लोच न होय, तेथी नव योगज बंधहेतु उर्धे होय. अने ए जीवने ए स मयें जघन्यपदें एक योग होय, तेथी नव नव जंग, ब गुणठाणे होय.

अने (सजोगि के०) तेरमे सयोगी गुणठाणे (पुबुत्त के०) पूर्वो एटले पूर्वे कल्या ते प्रमाणे बे मनना, बे वचनना अने त्रण आयाना. एवं (गजोगा के०) सात योगरूप सात बंधहेतु सामान्यें होय ने विशेषादेशें ए जीवने ए स यें एक यो ग होय, ते माटें सात योगना सात जंग होय, एम सर्व गुणठाणे ली ठेंतालीश लाख, व्याशी हजार, सातशें ने सीत्तिर बंधहेतुना जांगा होय. ॥ इति स० ॥ ६१ ॥

ए सत्तावन्न बंधहेतुयें करी आठ मंनो बंध होय. तेवार पढी ते बांध्या कर्म नो विपाककालें उदय होय. ते उदीरणाकरणें करी उदयावलीमांहे प्रवेशीयें, तेने उदीरणोदय कहीयें अने ते सर्वकर्म, सत्तायें होय ते नणी चौद गुणठाणे ज्यां जेटला बंधादिकनां स्थानक संजवे ते, कहे ठे. ए वात विस्तारें पंच संग्रहनीटीकामध्यें ठे.

अप्रमत्तता सत्त, ष म्मीस अपुव बायरा सत्त ॥ बंध

५ ठस्सुहुमो ए, ग सुवरिमाऽबंधगा जोगी ॥ ६२ ॥

अर्थ—(अप्रमत्तता के०) अप्रमत्त गुणठाणा जगें एटले एक मिश्रगुणठाणा विना मिथ्यात्वथी मांमीने ठछा गुणठाणा पर्यंत (सत्तठ के०) आयुःकर्म बांधे, तेवारें आठ कर्मनो बंध होय अने आयु न बांधे, तेवारें सात कर्मनो बंध हो य. (म्मीस के०) त्रीजुं मिश्रगुणठाणुं (अपुव के०) आठमुं अपूर्वकरण गुणठा णुं (बायरा के०) नवमुं बादरसंपराय गुणठाणुं, ए त्रण गुणठाणे आयुबंध न होय तेथी (सत्तबंधके०) सात कर्मनो बंध होय. अने (ठस्सुहुमो के०) सूक्ष्म संपरायनामा दशमे गुणठाणे एक आयु अने वीजुं मोहनीय, ए बे कर्म, अतिविद्यु षाध्यवसाय नणी न बंधाय, तेथी शेष ठ कर्म बांधे अने (एगसुवरिम के०) उ पगला उपशांतमोह, ह्रीणमोह अने सयोगी, ए त्रण गुणठाणे एक वेदनीय कर्म बांधे. तथा (अबंधगाजोगी के०) अयोगी गुणठाणे कोइ कर्म न बांधे, तेमाटें अबंधरु होय ॥ इति समुच्चयार्थः ॥ ६२ ॥

हवे गुणगणो उदय अने सत्तानां स्थानक कहे ठे.

आसुहुमं संतुदए, अछवि मोह विणु सत्त खीणंति ॥

चउ चरिम डुगे अछउ, संते वसंति संतुदए ॥ ६३ ॥

अर्थ—(आसुहुमं के०) मिथ्यात्व गुणगणायी मांझीने दश । सूक्ष्मसंपराय गुणगणा लगे (संतुदएअछवि के०) ज्ञानावरणीयादिक आठ कर्मनो उदय तथा आठ कर्मनी सत्ता पण होय, अने (मोहविणुसत्तखीणंति के०) एक मोहनीय विना हीणमोहनामा बारमे गुणगणो सात कर्मनो उदय तथा सात कर्मनी सत्ता होय, तिहां वीतराग ठे. ते जणीमोहनीयनो उदय न होय अने सत्ता पण न होय अने (चरिमडुगे के०) तेरमुं सयोगी अने चौदमुं अयोगी, ए ठेह्नां बे गुणगणो (चउ के०) नाम, आयु, गोत्र अने वेदनी, ए चार कर्मनो उदय तथा एज चार कर्मनी सत्ता पण होय, अने (अछउसंतेउवसंतिसंतुदए के०) उ पशांतमोहनामें आगीआरमे गुणगणो मोहनीयकर्मनो उदय नथी. तेथी मोहनीय विना सात कर्मनो उदय अने सत्ता आठ कर्मनी होय, केम के अहीं मोहनीय उपशम्युं ठे, तेथी एनो उदय नथी, परंतु सत्तायें ठे. एम गुणगणो उदय स्थान तथा सत्तास्थानक कहां ॥ इति स यार्थः ॥ ६३ ॥

हवे गुणगणो उदीरणा स्थानक हे ठे.

इरंति पमत्तंता, सगठ मीस वेअ आ विणा ॥

ठग अपमत्ताइ तउ, ठ पंच सुहुमो पणु वसंतो ॥ ६४ ॥

र्थ—(पमत्तंता के०) मिथ्यात्वगुणगणायी मांझीने प्र तगुणगणा लगे ए मिश्र गणगणां विना शेष पांच गणगणो (सगठइरंति के०) आठ कर्मनी उदीरणा होय. तेमां ठेहेली ।वलीयें आयुःकर्मनी उदीरणा न होय, तेवारें शेष सात कर्मनी उदीरणा होय तथा (मीसठ के०) मिश्रगुणगणो काल न रे, तेथी आ नी अंत्यावलि । पण तिहां न होय, तेथी तिहां ।ठ कर्मनोज उदीर होय. अहींआं उदीरणास्थान आठ जाणवुं, अने (अपमत्ताइतउ के०) अप्रमत्त, अपूर्वकरण, ने अनिवृत्ति, ए त्रण गुणगणो (वेअआउविणा के०) एक वेदनीय अने बीजुं आयु, ए बे कर्मनी उदीरणा न होय. तेविना शेष (ठग के०) ठ कर्मनो उदीर ठ कर्मनी उदीरणायें होय. हीं वेदनीय ने आयु, ए बेनी उदी

रणा न होय केवल उदयेंज होय तथा (पंचसुहुमो के०) स्रु संपराय दशमे गुणठाणे आवलीमात्र रहे, तिहां लगे पण ए ठ मनी उदीरणा होय अने ठेहली आवलीयें मोहनीयनी पण उदीरणा टले, तेवारें मोहनीय विना शेष पांच कर्मनी उदीरणा होय, माटे बे उदीरणानां स्थानक होय, ने (पणुवसंतो के०) उपशांतमोहनामा अगीआरमे गुणठाणे मोहनो उदय नथी । टे एनी उदीरणा पण न होय. शेष ज्ञानावरणीय, दर्शनावरणीय, ना , गो अने अंतराय. ए पांच कर्मनी उदीरणानुं स्थान होय ॥ इति स यार्थः ॥ ६४ ॥

पण दो खीण डु जोगी, ऽणुदीरगु अजोगि थोव वसंता ॥

संख गुण खीण सुहुमा, निअट्टि अपुव सम अहिआ ॥ ६५ ॥

अर्थ—(पणदोखीण के०) एहीज पांच कर्मनी उदीरणा, क्लीणमोहनामा वारमा गुणठाणानी अंत्यावलि । थाकता लगे होय, अने ठेहली आवलीयें ज्ञाना वरणीय, दर्शनावरणीय अने अंतराय, ए त्रण मनी उदीरणा टले, तेवारें शेष नामकर्म, अने गोत्रकर्म, ए वे मनी उदीरणा होय. एटले बे उदीरणानां स्थानक होय अने (डुजोगी के०) एहिज वे कर्मनी उदीरणा सयोगीगुणठाणे पण होय तथा (ऽणुदीरगुअजोगि के०) अयोगी चौदमे गुणठाणे कोइ कर्मनी उदीरणा न होय, जे नणी उदीरणा ते करण ठे. ते योगथी थाय. ते योग तिहां नथी ते माटे उदीरणा पण न होय जे नणी योग ते करणवीर्य कहियें. ते नणी योग करण नहीं तेथी अयोगी अ दीरक कहा.

हवे चौद गुणठाणे वर्त्तता जीवमध्ये कया गुणठाणे घणा पामीयें ? अने कया गुणठाणे थोडा पामीयें ? तथा कया गुणठाणे सरखा पामीयें ? एम अल्पबहुत्व कहे ठे. ते मध्यं मिथ्यात्व, अविरति, देशविरति, प्रमत्त, अप्रमत्त अने सयोगी. ए ठ गुणठाणे वर्त्तता जीव, लोकमध्ये सर्वदा पामीयें, तेथी ए ठ गुणठाणां अज्ञून्य ठे अने शेष आठ गुणठाणाना जीव, केवारेंक लोकमध्ये पामीयें अने के वारेंक जून्यपणुं पण पामीयें, तेथी तेउनुं अल्पबहुत्व अनियतपणे होय, ते अ पेह्यायें विचार्युं ठे. तिहां (थोवउवसंता के०) सर्वथकी थोडा उपशांतमोह नामे अ गीआरमे गुणठाणे वर्त्तता जीव होय, जे नणी उपशमश्रेणीना आरंजक उत्कृष्ट पदें चोपन्न जीव पामीयें. ते थकी (संखगुणखीण के०) संख्यातगुणा अधिक जीव क्लीणमोहनामा वारमे गुणठाणे वर्त्तता पामीयें, जे नणी रूपकश्रेणी पडिव

जः । जीव, ए । ने । ठ पामीयें, ते अपेक्षायें उत्कृ पणें लेवा. । विपरी
तपणे होय तथा (सुदु । के०) सूक्ष्मसंपराय गुणगणुं दश ' , (नि द्वि के०)
निवृत्ति बादर गुणगणुं नव ' , (पुत्र के०) पूर्व रण गुणगणुं । ठ . ए
त्रण गुणगणाना जीव, मांही । हे (स के०) सरखा जाणवा ने ह्रीण ।
ह गुणगणायकी (हिआ के०) विशेषाधिक जाणवा. जे नणी हीं । चो
पन उपश श्रेणीना तथा एकशोने । ठ रूप श्रेणीना. एवं ए । ने ।
उत्कृ पदें ए ए णगणे वर्त्तता जीव पा । यें, । टें ह्रीण । हेना ए । ने ।
तथ । विशेषाधि । अने सर्व जीवने श्रेणीयें ए ए गु । ता । हो । टें
परस्परें सर । जाणवां ॥ इति स । यार्थः ॥ ६५ ॥

जोगि अपमत्त इयरे, संखगुणा देस सासणा मीसा ॥

अविरइ अजोगि मि ।, असंख च रो वेणंता ॥ ६६ ॥

र्थ-तेशकी (जोगि के०) सयोगी णगणे वर्त्तता योग हि केवली जीव,
संख्यातगुणा जाणवा. जे नणी । टोटी अक्त्व उत्कृ । पा । यें, । टें सं ।
णा ।, तेशकी (प त्त के०) प्र णगणे वर्त्त । विव, सं ।
णा जाणवा. जे नणी ए । टोटीसह क प्र ण जाणे, ते । (इयरे के०)
इतर जे प्रमत्त णग । तेने विषे वर्त्तता जीव, (सं गुणा के०) सं । त णा
जा वा. जे नणी अप्र । दकालशी प्र । दनो । ल संख्यातगुणो हो ते पेक्षायें
केवारें अधिका पण होय, तेशकी (दे के०) दे विरतिगुणगणाना विव, सं
ख्यात गुणा होय. जे नणी गर्भज, पंचेंद्रिय, तिर्यंचने पण दे विरतिगुणग । हो
य, ते तो संख्याता ठे. ते माटें क । तेश । (सा णा के०) स्वादन ।
णें व । विव, जो होय तो, उत्कृ पदें संख्यात णा होय, या केवारें
उत्कृ पदें पण होय ने जघन्यें केवारें ठे, ए ए पण होय, ते
। वली (। सा के०) मिश्र णगणे वर्त्तता जीव, सं । तगुणा होय, के के
सास्वादनना । वलि । प्रमाण । लशकी मिश्रनो । ल अंतर हूर्त्त ठे, ते सं
। त णो ठे ते । टें क । तेश । (विरइ के०) विरतिनामा । श्या ए
गणाना जीव, संख्यातगुणा ठे, के के सर्वदा ए णग । चारे गति ध्यें पा । यें,
तथा काल पण घणो ठे. ते माटें । तेश । (जोगी के०) योगी विव,
नंतगुणा ठे, जे नणी सिद्धना जीव पण योगरहित ठे, तेशी तेने पण योगी

कहीयें. ते अनंता ठे. माटें अनंतगुणा कहा ते थकी (मिह्वा के०) मिथ्या दृष्टि जीव, अनंतगुणा ठे. केम के सिद्धथकी निगोदीआ जीव, अनंतगुणा ठे, ते सर्वमिथ्यात्वी ठे. तेमाटें सिद्धथकी अनंतगुणा कहा. अहींआं देशविर तिथी मांद्दीने (चउरो के०) चार पदें (असंख के०) असंख्यातगुणा कहीयें. अने (डुवेणंता के०) एक अयोगी अने बीजा मिथ्यात्वी, ए बे पदें अनंतगुणा कहीयें. एम चौद गुणठाणे दश बोल जीवजेदादिक विचाखा. अहींआं एक साखा दन, बीजुं मिश्र, त्रीजुं अपूर्वकरण, चोथुं अनिवृत्ति, पांच सू संपराय, ठ हुं उपशांतमोह, सातमुं क्षीणमोह अने आठमुं अयोगी, ए आठ गुणठाणे जीव केवारेंक पांमीयें अने केवारेंक न पांमीयें अने केवारेंक एक गुणठाणे पांमीयें, केवारेंक पांशठशें ने शाठ जांगा पांमीयें, केवारेंक अनेक पांमीयें, माटें ए आठ गुणठाणे एक साथें आठ अने अनेक साथें आठ, एवं शोल जांगा तथा द्विक संयोगी जांगा अष्टावीश, ते गुणठणाना त्रिकसंयोगी जांगा षष्यन्न, चतुःसंयोगी जांगा सीत्तिर, पंचकसंयोगी जांगा षपन्न, षट्संयोगी जांगा अठावीश, सप्त संयोगी जांगा आठ, अने अष्टसंयोगी जांगो एक, तेना एकत्वष्टथक्त्वे करी गुण ता शरवाले थइ पांशठशेंने शाठ जांगा थाय ॥ इति समुच्चयार्थः ॥ ६६ ॥

३	८	१६
४	२८	११२
८	७६	४४८
१६	७०	११२०
३२	७६	१७९२
६४	२८	१७९२
१२८	८	१०२४
२५६	१	२५६

६५६०

१	२	३	४	५	६	७	८	गुणक
अष्ट	सप्त	षट्क	पंच	चतु	त्रिक	द्विक	एक	जाग
८	७	६	५	४	३	२	१	हार
१	८	२८	५६	७०	५६	२८	८	संयोग
								जांगा
२५६	१२८	६४	३२	१६	८	४	२	एकसुं
								अनेक

एम गुणठाणे वर्नेता जीवतुं अल्पवहुत्व कहीने द्रवे कर्मनो उपशम, द्रव्य उदय अने पण्णामादिक, जावजीव एटले जावजीवने गुण द्विक संजदे गी जावन्नाव नंग्यासन्निपातनिरूपण नाम नयमुं ६। ने.

वसम खय मीसोदय, परिणामा इ नव ार इगवीसा ॥
तिञ्च जेञ्च सन्नि वाइञ्च, सम्मं चरणं पढम जावे ॥ ६७ ॥

अर्थ- ओहनीयना उपशमथ णी प्रगटयो एवो जे जीवस्वजाव ते ना र
(उवस के०) औपशमि जाव हीयें । जे मीना (खय के०) ह्य णी
एटले मूलउहेदथ णी थयो एवो जे जीवस्वजाव, ते ह्यायि हीयें. त । जे
(णिस के०) उदय आव्या मीनो ह्य णी ने जे उदय नथी । व्या तेना
दयें र ने वेदवे तेना अंतरालें प्रगटयो जे जीवस्वजाव, ते ह्यायोपशमि
हीयें, एने मिश्र पण हीयें. (उदय के०) मीना उदयथी थयो जे जीवनो पर्याय,
ते औदयि जाव जाणवो अने (परिणा १ के०) औदयि स्वजावपणे परि
णमवुं, ते पारिणामि जाव, एना तु में “सादि अनादि” (नवठारइगवीसाति
जेञ्च के०) बे, नव, ठार, ए वीश ने ए जेद ाणवा. एटले औपश
मि जावना बे जेद, ह्यायि ना नव जेद, मिश्रजावना अठार जेद, औदयि जा
वना ए वीश जेद, पारिणामि जावना ए जेद, ए सर्वे जीने मूल पांच जाव
ना उत्तरजेद त्रेप जाणवा ने बे, ए, ार जाव ए ठा मले तेने (सद्दि वाइ
ञ्च के०) सद्दि पात हीयें, तेथी थयो जे जीवनो पर्याय, ते ठा सद्दि पाति
जाव जाणवो. हवे ते विवरीने हे ठे. (सम् चरणंपढ जावे के०) नंतानुबं
धीआ चार अने दर्शन ओहनीय ए, ए सा प्रकृतिनो रस तथा प्रदेश न होय
ते औपशमि हीयें. तेथकी प्रगटी जे त्वरुचि, औपशमि सम्यत्त्व हीयें.
ने शेष प णीश मोहप्रकृतिनो उपश थयाथी जे स्थिरत्तरूप चारि प्रगट
थाय. तेने औप मि चारि हीयें. ए थ औपशमिक जावना बे जेद, क
। ॥ इति स थार्थः ॥ ६७ ॥

बीए केवल जुञ्चलं, सम्मं दाणाइ लद्धि पण चरणं ॥
तइए सेसुव जंगा, पणलक्षी सम्म विरइ डुगं ॥ ६८ ॥

अर्थ-(बीए के०) हवे बीजो ह्याधिकजाव तेना नव जेद कहे ठे. (केवलजु
लं के०) एक केवलज्ञानावरणीयना ह्यथी उप जे केवलज्ञान ते प्रथम जे
द, बीजुं केवल दर्शनावरणीयना ह्यथी उप जे केवल दर्शन, ते बीजो जेद,
ए केवल गल ह्याधिकजावें जाणवो. जे जणी केवलज्ञानावरणीय ने केवलद

श्रीनावरणीय, ए सर्वघातिनी प्रकृति तेनो सर्वथा नाश थवाथी आत्मानो सर्वेषु ए प्रगट् थाय. ते ए वली केवारें अवराय नहीं, ते जणी ए वे ह्याधिकनावें जाणवा तथा अनंतानुबंधीआ षाय चार ने दर्शन मोहनीय त्रण, एवं सात प्रकृति ह्य थइ तेथी जे आत्माने तत्त्वरुचि गुण प्रगट् थाय, ते त्रीजो ह्याधिक (सम्म के०) सम्यक्त्व नामे जेद जाणवो. ए कर्म ह्यथी होय, तथा (दाणाइ लद्धिपण के०) दानांतरायादिक पांच प्रकृतिना ह्यथी उपनी जे पांच ह्याधिक लद्धि एटले एक दानलद्धि, बीजी लानलद्धि, त्रीजी जोगलद्धि, चौथी उप जोगलद्धि, पांचमी वीर्यलद्धि, जेणे करी दानादिक विषयिणी इहा नथी ते दानादिक पांच लद्धि ह्याधिकनावें जाणवी. ए पांच जेद साथें पूर्वला ए जेद मेल वतां आठ जेद थया. तथा सर्वजीवने अनयदान देवा समर्थ थया अने पच्चीश मोहनीयनी प्रकृतिना ह्यथी प्रगट् थयो जे (चरणं के०) चारित्रगुण, तेने ह्याधिकचारित्र कहियें. एवं नव जेद, ह्याधिकजावना थया.

(तइएसेसुवउंगा के०) त्रीजे ह्यायोपशमिक जावें शेष एटले एक केवलज्ञान अने बीजुं केवलदर्शन, ए वे विना शेष दश उपयोग तथा (पणलद्धि के०) दानादिक पांच लद्धि उद्वस्थनी लेवी, एवं पंदर तथा (सम्म के०) ह्यायोपशमिक सम्यक्त्व अने (विरइडुगं के०) विरतिदिक, एटले सर्वविरति अने देशविरति, एवं अठार जेद ह्यायोपशमिक जावना जाणवा. तिहां मतिज्ञानावरणीय अने श्रुतज्ञानावरणीय चहुदृशीनावरणीय, अचहुदृशीनावरणीय, ए चारनो उदय, वारमा गुणठाणा जगें देशघातीउ होय, ते उदयावलीप्रविष्ट रसने ह्यें अप्रविष्टरसने अनुदयरूप उपशमे अने केटला एक स्पर्धकने उदयें उदयानुविद्ध ह्यायोपशमिक होय तथा अवधि अने मनःपर्यव, ए वे ज्ञानावरण तथा अचहुदृशीनावरण अने अवधिदर्शनावरणना सर्वघाती रस स्पर्धकने उदयें केवल औदयिक जाव होय. अने जे वारें विशुद्धाध्यवसायविशेषे ते देशघातीपणे परिणमावी मंदरस करी उदयावलीप्रविष्ट अंशने ह्यें तथा अप्रविष्टने उपशमे अने वर्तमानने उदयें जे अवधि, मनःपर्यव, चहुदृशीनादिक गुण प्रगटे, ते ह्यायोपशमिक उदयानुविद्ध होय. तथा मोहनीयनी प्रकृति जे प्रथमना वार कपाय अने तेरमुं मिथ्यात्वमोहनीय, ए तेर प्रकृति सर्वघातिनी ते. तेनो र्गोदय ठतां ह्यायोपशम न होय अने प्रदेशोदय ठतां होय, जे जणीते प्रदेश वेदतां देशघातीरसमाहे आणीने वेदे, तेथी ते सर्वघातीआ न हां थ. जेद मोहप्रकृतिने र्गोदय तथा प्रदेशोदय हुंते पण देशघातीआ जणी.

पण औदयिकनावें जाणवी. एवं सत्तर जेद थया. तथा (वेद्या के०) वेद त्रण स्त्री, पुरुष, नपुंसकनी अनिलाषारूप नाववेद पण मोहनीय कर्मना उदयशी हो य. तथा स्त्रीयादिक चिन्हरूप इव्यवेद, ते अंगोपांग ना र्मना उदयशी हो य ए इव्य नाव वेहुने पण औदयिकनाव िलेवा. एवं वीश थया. (मिहे के०) मिथ्यात्वमोहनीयना उदयशी विपरीत श्रद्धानरूप मिथ्यात्व होय. ए प ण औदयिक नाव जाणवो. ए पूर्वाचार्ये ए वीश औदयि नाव कह्या, ते श्री अमें पण कह्या. बीजा पण जे जे र्म प्रकृतिना उदयशी जे जे जीवना पर्याय उठे, ते ते सर्व औदयिकनाव हीर्यें, तेवा औदायि नावना असंख्याता जेद थाय, ए (तुरिए के०) चोथा औदयिक नावना जेद ह्या.

हवे पारिणामिक नावना जेद हे ठे. जे मुक्ति जावा योग्य जीवस्वनाव ते (जवा के०) नव्यपणुं ए सहज सिद्ध ठे. तेशी प्रथम पारिणामि नाव जाणवो, बीजो मुक्ति जावाने अयोग्य जे पर्याय, ते (अजवत्त के०) अजव्यत्व नामे अ नादि अनंत पारिणामिक नाव, बीजो जाणवो. (जिअत्त के०) इव्यप्राण त था नावप्राण धारणस्वनाव जे जीवपर्याय, ते त्रीजो जीवत्व कहीर्यें. ए पण अनादि अनंत सिद्ध ठे परंतु कोइनो कस्यो नथी. एम ए त्रण जेद जीवना (प रिणामे के०) पारिणामिकनावें जाणवा. ए सर्व थइने त्रेपन उत्तरनाव थया.

तथा नथी जीव एवो जे पर्याय ते अजीवत्वपारिणामिक अनादि अनंत धर्मास्तिकायादिकने विपे होय. बीजा पण प्रयोगसा, विश्रसा अने मिश्रसा, प्र योगशी कपडुं, रोटी, विश्रसा ते इंधनुप, मिश्रसा ते खीचडी, ए त्रण जेदें मि श्रनावें ज्ञानादिक, पारिणामिकनावें जीवत्वादिक, औदयिकनावें देवगत्यादिक ॥ इति समुच्चयार्थः ॥ ६९ ॥

हवे ए उपशमादिकनावना नांगा कहे ठे.

चउ चउ गईसु मीसग, परिणामुदएहि चउसु खइएहि ॥

नुवसम जुएहि वा चउ, केवलि परिणामुदय खइए ॥ ७० ॥

अर्थे— हवे ए आपशमादिक पांच नावना द्विकसंयोगें दश जंग अने त्रिक संयोगें दश जंग तथा चतुःसंयोगें पांच जंग अने पंच संयोगें एक जंग. मलीने त्रांग नांगा थाय, ए ठवीश सान्निपातकना जेद थाय. ते मांहेला ठुंजेद जीवने विपे होय, तेमां त्रण जेद तो चारगतिअश्री तेना चार त्रिक वार जेद थाय.

अने त्रण वीजा होय. एम मूलचंग ठ होय. वाकी सन्निपातना वीश चंगनो तो संजव न होय, शेष ठनो संजव होय, ते ठ चंगना वली उत्तर नेद, गतिआश्री पंढर थाय, ते कही देखाडे ठे.

ते मांहे एक त्रिकसंयोगीठ दशमो चंग, तेना (चउगईसु के०) चार गति आश्री (चउ के०) चार नेद थाय. ते कही देखाडे ठे. जे जणी मनुष्यनी गतिमां मनुष्यने (मीसग के०) मिश्रजावें ज्ञान, अज्ञान अने दर्शनलब्धि एक अने (पारिणामुदएहि के०) पारिणामिकजावें जीवपणुं तथा जव्यपणुं, अने औदयिकजावें मनुष्यनी गति, लेश्या, वेद अने कपाय होय. ए प्रथमचंग जाणवो.

तेमज देवताने पण मिश्रजावें ज्ञानादिक अने पारिणामिकजावें जीवत्वादिक तथा औदयिकजावें देवगत्यादिक देवप्रायोग्य, ए वीजो चंग जाणवो.

तेमज तिर्यंचमध्ये पण मिश्रजावें ज्ञानादिक अने पारिणामिकजावें जीवत्वादिक तथा औदयिकजावें तिर्यंचगत्यादिक, ए त्रीजो चंग जाणवो.

तेमज नरकगतिमध्ये पण मिश्रजावें ज्ञानादिक अने पारिणामिकजावें जीवत्वादिक तथा औदयिकजावें नरकगत्यादिक, ए चोथो चंग जाणवो. एम त्रण जाव एक जीवने मले, तेथी ए त्रिकसंयोगीआ जांगा चार मूल, चंग एक. दशमो जाणवो.

तथा एहिज (चउसु के०) चार गतिना सन्निया पंचेंडिय जीवने पूर्वोक्त त्रण जावनी साथें चोथो (खइएहिं के०) ह्यायिकजाव मेलवीरें, तेवारें चतुःसंयोगी जांगो थाय. एटले ह्यायिक सम्यक्दृष्टि जीवने ह्यायिकजावें ह्यायिकसम्यक्त्व अने मिश्रजावें ज्ञानादिक तथा औदयिकजावें मनुष्यगत्यादिक अने पारिणामिकजावें जीवत्वादिक, ए चार जाव मले, तेथी ए चतुःसंयोगीना चार गतिनी अ पेहायें सान्निपातिकना चार जांगा होय.

तेमज वली (वा के०) अथवा (उवसमजुएहिचउ के०) उपशम सम्यक्त्व सहित करीरें, तेवारें औपशमिक सम्यक्दृष्टिने औपशमिकजावें औपशमिकसम्यक्त्व अने मिश्रजावें ज्ञानादिक तथा औदयिकजावें मनुष्यगत्यादिक तथा पारिणामिकजावें जीवत्वादिक, ए चार गतिना जीवनें होय. तेथी एना पण चार चंग थाय.

एम चार गतिना नेदें करी त्रण जावना वार जांगा थया तथा (केवलिपरिणामुदयखइए के०) केवलीने तेरमे अने चौदमे गुणठाणे ह्यायिकजावें केवल ज्ञानादिक नव होय, अने औदयिकजावें मनुष्यगत्यादिक त्रण होय तथा पारिणामिकजावें एक जीवत्व होय, एम त्रिकसंयोगी जांगो एक होय, अहीं केवली

ने घातियां कर्म न होय. तेथी रि श्रजाव तथा औपशमिकजाव, ए बे जाव न होय. ए त्रिकसंयोगीनो एकज नवमो जांगो होय. अहींआं केवली मनुष्यज होय, परंतु शेष त्रण गतिमध्ये न होय. तेथी एकजजांगो होय. एवं तेर जांगा थया.

हवे द्विकसंयोगादिकना जांगा कही देखाडे ठे. एक औपशमिक ने ह्यायिक, बीजो औपशमिक ने मिश्र, त्रीजो औपशमिक ने औदयिक, चौथो औपशमिक ने पारिणामिक, पांचमो ह्यायिक ने मिश्र, षष्ठो ह्यायिक ने औदयिक, सातमो ह्यायिक ने पारिणामिक, ए जांगो, सिद्धमां होय. आठमो मिश्र ने औदयिक, नवमो मिश्र ने पारिणामिक, दशमो औदयिक ने पारिणामिक, ए दश द्विकसंयोगी थया. ते मध्ये सात ते जांगो सिद्धनो वसतो जाणवो. शेष नव जंगशून्य ठे.

हवे त्रिकसंयोगी जांगा कहे ठे. एक औपशमिक, ह्यायिक ने मिश्र, बीजो औपशम, ह्यायिक ने औदयिक, त्रीजो उपशम, ह्यायिक ने पारिणामिक, चौथो उपशम, मिश्र ने औदयिक, पांचमो औपशमिक, मिश्र ने पारिणामिक, षष्ठो औपशमिक, औदयिक ने पारिणामिक. सातमो ह्यायिक, मिश्र ने औदयिक. आठमो ह्यायिक, मिश्र ने पारिणामिक. नवमो ह्यायिक, औदयिक ने पारिणामिक. ए केवलीने होय. दशमो मिश्र, औदयिक ने पारिणामिक, ए जांगो, चार गतिना जीवनें होय. ए त्रिकसंयोगी दश जांगा थया. तेमध्ये नवमो जांगो, केवलीनो अने दशमो जांगो, चार गतिना जीवतो. ए बे जांगा वसता ते विना शेष आठ जंगशून्य ठे.

हवे चतुःसंयोगी जांगा कहे ठे. एक औपशमिक, ह्यायिक, मिश्र ने औदयिक, ए शून्य ठे. बीजो औपशमिक, ह्यायिक, मिश्र अने पारिणामिक, ए पण शून्य ठे. त्रीजो औपशमिक, ह्यायिक, औदयिक अने पारिणामिक, ए पण शून्य ठे. चौथो औपशमिक, मिश्र, औदयिक ने पारिणामिक, ए जांगो चार गतिना उपशम सम्यक्दृष्टि जीवनें होय. पांचमो ह्यायिक, मिश्र, औदयिक अने पारिणामिक, ए जांगो चार गतिना ह्यायिक सम्यक्दृष्टि जीवनें होय.

औपगम, ह्यायिक, मिश्र, औदयिक अने पारिणामिक, ए पंच संयोगी सान्निपातिरुजाव, उपशमश्रेणीयें वर्त्तता मनुष्यनें नवमे, दशमे अने अगीश्रारमे, ए त्रण गुणवाणे होय ॥ इति समुच्चयार्थः ॥ ७० ॥

स्वय परिणामे सिद्धा, नराणा पण जांगु वग्मम मंढीए ॥

इत्य पनर मन्निवाड्य, नेत्रा वीमं अमंजविणा ॥ ७१ ॥

र्थ- द्विकसंयोगीया मांहेजो सातमो जांगो, (सिद्धा के०) सिद्धना जीव
 नें पामियें. जे नणी सिद्धने ज्ञान, दर्शन, सम्यक्त्व, (खय के०) ह्याधि जावें ठे.
 ६ ने जीवत्वपणुं, (परिणामे के०) पारिणामिकजावें ठे. ए बे जावनो मेलाप
 व सिद्धनें ठे. बीजो कोय न संजवे. एवं चौद सादि पातक जाव थाय. तथा उप
 सम्यक्दृष्टि, (नराण के०) नुष्य (उचसमसेढीए के०) उपशमश्रेणी रे, ते
 ने उपशमश्रेणीने विषे नवमे, दशमे अने अगीआरमे, ए त्रण गुणठाणे (पण
 जोग के०) पांच जावनो एक जीवने विषे एक समये मेलाप होय. जे नणी
 तेने बादरकषायनें उपशमाववे करी औपशमिकजावें चारित्र होय अने ह्या
 यिकजावें सम्यक्त्व होय. तथा मिश्रजावें ज्ञान, दर्शनादि होय, औद
 यिकजावें मनुष्यगत्यादिक होय अने पारिणामि जावें जीवत्वादि होय,
 ए पंचसंयोगी सादि पातिक होय. ए रीतें सर्व मली ठ सादि पातिक होय. जे
 नणी ए ठ जांगें कोइ पण जीव पामियें, पण ए ठ जांगा खाली न होय. ए
 जंगना वली पंदर जांगा थाय, जे नणी चार गतिमांहे मिश्र, ादयि ने पारिणामि
 , ए एक त्रि संयोगी जंग पामियें. तथा ह्याधिक, मिश्र, औदयिक ने पारिणामि
 तथा औपशमिक, मिश्र, औदयिक ने पारिणामि , ए बे चतुःसंयोगी जांगा पा
 णियें. ए त्रण जांगा, चार गति साथें गुणीयें, तेवारें बार जांगा थाय अने तेरमो
 केवलीने ह्याधिक, औदयिक अने पारिणामिक, ए त्रिकसंयोगी एक जांगो तथा
 चौदमो सिद्धने ह्याधिक, पारिणामिक ए द्विकसंयोगी एक जांगो होय तथा पंदर
 मो उपशमश्रेणीयें मनुष्यनें ह्याधि , सम्यक्त्वे पंच संयोगी एक जांगो होय, (६
 पनरसदि वाइअ के०) ए पंदर जेद, सादि पातिकना वसतां होय, शेष द्विकसंयोगी
 जांगा नव, त्रिकसंयोगी जांगा आठ, चतुःसंयोगी जांगा त्रण, एवं (जे ावी
 सं संजविणो के०) बीश जेद असंजावी एटले शून्य ठे. केवल जांगा उपजाव
 वानें अर्थें देखाडवा. पण तिहां कोइ जीवजेद नथी पा ता ॥ ७१ ॥

हवे ए औपशमादिक जाव आठ कर्मने विषे विवरीने देखाडे ठे. णेण मीनो
 उपशम, कोण कर्मनो ह्योपशम, कोण कर्मनो ह्य, कथा मीनो उदय, कोण
 कर्म, पारिणामिकजावें होय ? ते कहेठे.

मोहो वसमो मीसो, च घाइसु अ कम्मसु असेसा ॥
 धम्माइ पारिणामिअ, जावे खंधा दइ एवि ॥ ७२ ॥

अर्थ—(मोहोवसमो के०) मोहनीय र्मनो उपश होय. जे राखें ढांक्यो त्रि दीपे नहीं, तेम ज्यां कपायनो उदय न होय, तेने उपश हीयें. अहींआं रसनो तथा प्रदेशनो उदय न होय. तथा (गिसो के०) ह्यायोपश एटले जे उदयप्राप्त रस तेने जोगवी, ह्य पमाड्यो अने जे उदय नथी आव्यो ते अ दयरूप उपशम कस्यो, तेनी वञ्जे जे उदयनुं आंतरुं, ते ह्यायोपश रसोदयनी पेह्यार्ये जाणवुं. ते ह्योपशम, (चउघाडसु के०) एक ज्ञानावरणीय, बीजुं दर्शनावरणीय, त्रीजुं मोहनीय, चोथुं अंतराय. ए चार घातीयां कर्म ठे. जे जणी ए ज्ञानावरणादिक जे ठे, ते जीवना गुणप्रत्ये ह्यो ठे. ते जणी एनो ह्योपशम जाव होय. तेणे क री ज्ञानादिक गुणनुं तरतमपणुं होय.

अने एथी (असेसा के०) शेष रह्या जे त्रण जाव एटले एक ह्यायिक, बीजो औदयिक, त्रीजो पारिणामिक, ए त्रण जाव (अछकम्मसु के०) सर्व आठे कर्मने विषे होय.

एटले मोहनीय कर्मने विषे पांचे जाव होय अने ज्ञानावरणीय, दर्शनावरणीय अने अंतराय, ए त्रण कर्मने विषे एक औपशमिक विना शेष चार जाव होय तथा नाम, गोत्र, आयु अने वेदनीय, ए चार कर्मने विषे एक ह्यायिक, बीजो औदयिक, त्रीजो पारिणामिक, ए त्रण जाव पामीयें. एम कर्मनी अपेह्यार्ये जाव कहा.

हवे अजीवनी अपेह्यार्ये जाव कहे ठे. (धम्माडपारिणामिअजावे के०) एक ध र्मास्तिकाय, बीजो अधर्मास्तिकाय, त्रीजो आकाशास्तिकाय, चोथो पुजलास्तिकाय, पांचमो काल. ए पांच डव्य, अनादि पारिणामिकजावें ठे. केम के पोत पोताने जावेंज परिणम्या ठे. पण ते परजावें परिणमता नथी ते माटें अनादि पारिणामिक जावें ठे. तेमांहे पण पुजल द्यणुकादिक (खंधा के०) खंध ते सादिपारिणामिक जावें होय तथा अनंतप्रदेशी पुजलस्कंध ते (उदइएवि के०) औदयिक जावें पण होय. जे जणी कर्मपुजल खंध. जीव संवंधें पुजलविपाकनी कर्म प्रकृतिने उदयें आंदागिकादिक नोकर्मना पुजलनेविषे वर्णादिक होय, माटें अनंतप्रदेशी स्कंध. कर्मवर्गणादिक पुजल, ते सर्व औदयिकजावें होय. मुद्धपणुं ठांहे, घटे. मटे, ते माटें ॥ इति समुच्चयार्थः ॥ ७३ ॥

हवे एक जीवने जे जे गुणगणे जेटला जेटला जाव होय, तिहां तिहां तेटला तेटला जाव कहे ठे. मूज जावनी अपेह्यार्ये मिथ्यात्व, सास्वादन अने मिथ्र. ए त्रण गुणगणे मिथ्रजावें अज्ञानादिक दश उपयोग होय अने औदयिकजावें

गत्यादिक होय. तथा पारिणामि नावें जीवत्व, न त्वादि ए ङि 'योगी नां गो औपशमि अने ह्यायि , एवं बे त्वा विना ते होय.

सम्माइ च सु तिग च , जावा च पणु वसा गुवसंते ॥

च खीणाऽ पुवे ति, त्रिसेस गुण ाणगे गजिए ॥ ७३ ॥

र्थ-(सम्माइ च उसु के०) म्यक्त्वादि चार गुणठाणे एटले चोथे, पां मे, बडे ने सातमे, ए चार एठाणे (तिगचउजावा के०) ए अवा र ना व होय. एटले जो ह्यायोपशमि सम्यक्त्व होय, तो ए ह्यायोप यि नावें सम्यक्त्व, ज्ञान, दर्शन ने विरतिपणुं होय, बीजुं औदयि नावें गत्यादि होय, ती पारिणामि नावें जीवत्व, नव्यत्व होय, ए त्रिकसंयोगी नांगो ए होय. अने ह्यायिकसम्यक्त्वदिने ए ह्यायिकनावें सम्यक्त्व होय, बीजो ह्यायोप रि नावें ज्ञानादिक होय, तीजो औदयि नावें गत्यादि होय ने तेथो पारिणामिक नावें जीवत्व, नव्यत्व होय. ए चार नाव होय. ने ते ज औपशमि सम्यक्त्वदिने पण ह्यायि सम्यक्त्वदिनी पेरें ए साद्विपाति होय ने चोथो औपशमिकसम्यक्त्व होय. ए ह्यायोप मि सम्यक्त्वदिने ए नाव होय, तथा ह्यायि अने औपशमि सम्यक्त्वदिने चार चार नाव होय. ने ते जीव श्रयी तो पांचे नाव होय.

तथा (चउपणुवसाम वसंते के०) हीं ि औपशमि ते नव ने द एठाणुं जाणवुं. तथा उपशांत ते ती रमुं गुणठाणुं जाणवुं. ए ए एठाणे एक जीवने उपशमश्रेणी करतां नवमे, दशमे ने अगीआरमे, ए त्रण गुणठाणे चउपणु एटले चार तथा पांच नाव होय, ते त्वा रीते के, एक ह्यायोपशमिक नावें ज्ञानादिक होय, बीजुं औदयिकनावें गत्यादिक, त्रीजुं पारिणामिकनावें जीवत्व, नव्यत्वादि अने चोथुं औपशमिकनावें म्यक्त्वादि होय. ए चार साद्विपातिकनाव होय. तथा जे जीव, ह्यायिकसम्यक्त्वे औपशमश्रेणी पडिवे, तेने एक ह्यायिकनावें सम्यक्त्व होय, बीजो औपशमिकनावें चारित्र होय, त्रीजो ह्यायोपशमिकनावें ज्ञानादिक होय, चोथो औदयि नावें गत्यादिक होय, अने पांचमो पारिणामिकनावें जीवत्व, नव्यत्वादि होय. ए पांच नाव एकठा होय माटे पंचकसंयोगी नांगो होय.

तथा (चउखीणा के०) ह्यकश्रेणीयें ह्यीणमोहनामं वारमे गुणठाणे एक

ह्याधिकनावें चारित्र होय, तथा ह्याधिकनावें सम्यक्त्व पण होय, बीजो मिश्र नावें ज्ञानादिक होय, त्रीजो औदधिकनावें गत्यादिक होय, चोथो पारिणामिक नावें जीवत्व, नव्यत्वादिक होय. ए चार नाव जेला होय.

तथा (अणुवे के०) अपूर्व रणनामा आठमे गुणठाणे पण ह्याधिकसम्यक्त्वीने ह्याधिकनावें ह्याधिक सम्यक्त्व होय, बीजो मिश्रनावें ज्ञानादिक अने विरतिपणुं होय, त्रीजो औदधिकनावें गत्यादिक होय अने चोथो पारिणामिक नावें जीवत्वादिक होय तथा औपशमिक सम्यक्त्वीने एक औपशमिकनावें औपशमिकसम्यक्त्व होय, बीजो मिश्रनावें ज्ञानादिक होय त्रीजो औदधिकनावें गत्यादिक होय अने चोथो पारिणामिकनावें जीवत्वादिक एटले जीवपणुं होय. ए रीतें वे प्रकारें चार नाव कहे.

तथा (तिन्निसेसगुणठाणगेजिए के०) तेशी शेष रह्या जे पांच गुणठाणां तेमध्ये मिय्यात्वादिक त्रण गुणठाणे एटले पहेले, बीजे, त्रीजे, ए त्रण गुणठाणे तो पूर्वे कहे जे त्रिकसंयोगीआनो दशमो नांगो एटले एक औदधिक, बीजो पारिणामिक अने त्रीजो ह्यायोपशमिक, ए त्रण नाव होय अने तेरमे तथा चौदमे, ए वे गुणठाणे एक ह्याधिकनावें सम्यक्त्वादिक नव होय तथा बीजो औदधिकनावें गत्यादिक होय. अने त्रीजो पारिणामिकनावें, जीवत्वादिक होय. ए पूर्वोक्त त्रिकसंयोगीठ नवमो नांगो होय. एम एण जिए एटले एक जीवने एक समयें एटला नाव होय.

दवे औपशमिकनावना उत्तरजेदनी संख्या गुणठाणे कहे ठे. तिहां औपशमिक सम्यक्त्व, चोथा गुणठाणाथी मांभीने अग्निआरमा गुणठाणा पर्यंत जाने ठे. अने नवमे, दशमे तथा अग्निआरमे, ए त्रण गुणठाणे उपशमचारित्र पण होय, तेशी ए वे औपशमिक नाव, उपर कहेला गुणठाणें होय.

ह्याधिकनावना उत्तर जेदनी संख्या गुणठाणे कहे ठे. एटले चोथा गुणठाणाथी अग्निआरमा जगें ह्याधिकनावें एक ह्याधिकसम्यक्त्व होय, अने वारमे गुणठाणे ह्याधिकसम्यक्त्व तथा ह्याधिकचारित्र, ए वे ह्याधिकनावें होय. तेरमे अने चौदमे गुणठाणे सम्यक्त्व, चारित्र, केवलज्ञान अने केवलदर्शन, ए चार ह्याधिकनावें होय तथा दानादिक पांच लब्धि ह्याधिक नावें होय. ए रीतें ए अर्थ तनां वे गुणठाणे ए नव ह्याधिकनाव जाने, एटले ह्याधिकनाव कहे.

अने ह्यायोपशमिक नावना उत्तर जेदनी संख्या गुणठाणा आथी कहे ठे. मिश्रनावें त्रण प्रज्ञान तथा चक्षु अने अचक्षु, ए वे दर्शन, अने दानादिक पांच मिश्रन

ब्धि, ए दश जाव अमनां बे गुणठाणे होय. त्रीजे गुणठाणे मिश्र । ए, त । द
शीन त्रण अने दानादि लब्धि पांच तथा मिश्रमोहनीय एक, ए बार जाव हो
य. तथा गोथे गुणठाणे मिश्रमोहनीय टाळीयें, ने ह्यायोपशमिक सम्यक्त्व नेली
यें, तेवारें बार जाव होय. पांचमे गुणठाणे, देशविरति सहित तेर जाव होय. तथा
ठठे ने सातमे गुणठाणे, नःपर्यवज्ञान सहित चौद जाव होय. तथा षठमे,
नवमे ने द मे, ए त्रण णठाणे, ह्यायोपशमिक सम्यक्त्व न होय, तेथी शेष
तेर जाव होय. तथा गीयारमे ने बारमे गुणठाणे, ह्यायोपशमि ारि न
होय तेथी शेष बार जाव मिश्रना होय ने तेरमे तथा चौदमे णठाणे, घाती
यां मे कुर्यें गयां, ते ाटें मिश्रजाव नज होय.

हवे गौदयि जावना उत्तर जेदनी संख्या णठाणे हे ठे. तिहां प्रथ मिथ्या ;
ए णो गति चार, कषाय चार, वेद ए, ज्ञेय्या ठ, एवं सत्तर था ज्ञान ए , सि
द्धत्व ए , अविरति एक अने मिथ्यात्व, ए एकवीश औदयिक जाव होय. बीजे णठा
णे, मिथ्यात्व विना शेष वीश जाव होय तथा त्रीजे अने चोथे गुणठाणे, ए ा
न न होय. शेष उंगणीश होय. पांचमे गुणठाणे, नरकगति तथा देवगति, ए बे विना
शेष सत्तर औदयिक जाव होय. ठठे गुणठाणे, तिर्येचगति तथा संयम, ए बे विना
शेष पंदर जेद होय, सातमे गुणठाणे, प्रथमनी त्रण ज्ञेय्यायें हीन रीयें, तेवारें
बार जेद होय. आठमे तथा नवमे णठाणे, प ने तेजोज्ञेय्या विना शेष
द जेद होय. दशमे गुणठाणे, त्रण वेद अने ए षाय विना शेष चार जेद
प्रौदयि जावना होय. तथा गीयारमे, बारमे ने तेरमे ए ण गुणठाणे,
एक म ष्यगति, बीजो ज्ञेय्या, त्रीजो सिद्धत्व, ए त्रण औदयि जावना
जेद होय तथा चौदमे गुणठाणे ए ज्ञेय्या विना असिद्धत्व ने म ष्यगति,
ए बे औदयि जावना जेद होय.

हवे पारिणामि जावना उत्तर जेदनी संख्या, णठाणे हे ठे. तिहां मिथ्या
गुणठाणे नव्यत्व, नव्यत्व ने िवत्व, ए त्रण पारिणामिक जावना जेद हो
य. ने सास्वादनथी मांझीने बारमा गुणठाणा सुधी एक अजव्यत्व विना शेष
बे पारिणामिक जावना जेद होय, ने तेरमे तथा चौदमे, ए बे गुणठाणें, आ
सन्नसिद्धावस्था नणी तथा घातीयां कर्म खपाव्यां, तेजणी तथा बीजा कोड्का
रणे लीधे पूर्वाचार्यें नव्यत्वपणुं विवद्व्युं नथी, तेथी एकज जीवत्वपणुं पारिणा
मिकजावें होय. एम जे णठाणे जेटला उत्तरजावना जेद होय, तेने संबंधे अ

ह्याधिकनावें चारित्र होय, तथा ह्याधिकनावें सम्यक्त्व पण होय, बीजो मिश्रनावें ज्ञानादिक होय, त्रीजो औदयिकनावें गत्यादि होय, चोथो पारिणामिकनावें जीवत्व, नव्यत्वादिक होय. ए चार नाव जेला होय.

तथा (अपुत्रे के०) अपूर्व रणनामा आठमे गुणगणे पण ह्याधिकसम्यक्त्वने ह्याधिकनावें ह्याधिक सम्यक्त्व होय, बीजो मिश्रनावें ज्ञानादिक अने विरतिपणुं होय, त्रीजो औदयिकनावें गत्यादिक होय अने चोथो पारिणामिक नावें जीवत्वादिक होय तथा औपशमिक सम्यक्त्वने एक औपशमिकनावें औपशमिकसम्यक्त्व होय, बीजो मिश्रनावें ज्ञानादिक होय त्रीजो औदयिकनावें गत्यादिक होय अने चोथो पारिणामिकनावें जीवत्वादिक एटले जीवपणुं होय. ए रीतें वे प्रकारें चार नाव कहा.

तथा (तिन्निसेसगुणगणगेजिए के०) तेथी शेष रह्या जे पांच गुणगणां तेमध्ये मिय्यात्वादिक त्रण गुणगणे एटले पहेले, बीजे, त्रीजे, ए त्रण गुणगणे तो पूर्वे कहा जे त्रिकसंयोगीआनो दशमो नांगो एटले एक औदयिक, बीजो पारिणामिक अने त्रीजो ह्यायोपशमिक, ए त्रण नाव होय अने तेरमे तथा चौदमे, ए वे गुणगणे एक ह्याधिकनावें सम्यक्त्वादिक नव होय तथा बीजो औदयिकनावें गत्यादिक होय. अने त्रीजो पारिणामिकनावें, जीवत्वादिक होय. ए पूर्वोक्त त्रिकसंयोगीउ नवमो नांगो होय. एम एण जिए एटले एक जीवने एक समयें एटला नाव होय.

हवे औपशमिकनावना उत्तरजेदनी संख्या गुणगणे कहे ठे. तिहां औपशमिक सम्यक्त्व. चोथा गुणगणाथी मांतीने अग्निआरमा गुणगणा पर्यंत लाजे ठे. अने नवमे, दशमे तथा अग्निआरमे, ए त्रण गुणगणे उपशमचारित्र पण होय, तेथी ए वे औपशमिक नाव, उपर कहेला गुणगणें होय.

ह्याधिकनावना उत्तर जेदनी संख्या गुणगणे कहे ठे. एटले चोथा गुणगणाथी अग्निआरमा जगें ह्याधिकनावें एक ह्याधिकसम्यक्त्व होय, अने वारमे गुणगणे ह्याधिकसम्यक्त्व तथा ह्याधिकचारित्र, ए वे ह्याधिकनावें होय. तेरमे अने चौदमे गुणगणे सम्यक्त्व, चारित्र, केवलज्ञान अने केवलदर्शन, ए चार ह्याधिकनावें होय तथा दानादिक पांच लब्धि ह्याधिक नावें होय. ए रीतें ए अं ननां वे गुणगणे ए नव ह्याधिकनाव लाजे, एटले ह्याधिकनाव कहा.

हवे ह्यायोपशमिक नावना उत्तर जेदनी संख्या गुणगणा आश्री कहे ठे. मिश्रनावें त्रण अज्ञान तथा चक्षु अने अचक्षु, ए वे दर्शन, अने दानादिक पांच मिश्रज

द्धि, ए दश जाव यमनां बे गुणठाणे होय. त्रीजे गुणठाणे मिश्रज्ञान ए, त्रीजे
शीन त्रण अने दानादि लद्धि पांच तथा मिश्रमोहनीय एक, ए बार जाव हो
य. तथा चोथे गुणठाणे मिश्रमोहनीय टालीयें, अने ह्यायोपशमिक सम्यक्त्व जेजी
यें, तेवारें बार जाव होय. पांचमे गुणठाणे, देशविरति सहित तेर जाव होय. तथा
ठठे अने सातमे गुणठाणे, नःपर्यवज्ञान सहित चौद जाव होय. तथा आठमे,
नवमे ने दशमे, ए त्रण एठाणे, ह्यायोपशमिक सम्यक्त्व न होय, तेथी शेष
तेर जाव होय. तथा अग्यारमे ने बारमे गुणठाणे, ह्यायोपशमि चारि न
होय तेथी शेष बार जाव मिश्रना होय ने तेरमे तथा चौदमे एठाणे, घाती
यां मे ह्ये गयां, ते एतें मिश्रजाव नज होय.

हवे गौदधि जावना उत्तर जेदनी संख्या एठाणे हे ठे. तिहां प्रथ मिथ्या
ए ए गति चार, कषाय चार, वेद ए, ज्ञेया ठ, एवं सत्तर तथा ज्ञान ए, अस्ति
इत्व एक, अविरति एक ने मिथ्यात्व, ए एकवीश औदधिक जाव होय. बीजे एठा
णे, मिथ्यात्व विना शेष वीश जाव होय तथा त्रीजे अने चोथे गुणठाणे, ए ज्ञा
न न होय. शेष उगणीश होय. पांचमे गुणठाणे, नरकगति तथा देवगति, ए बे विना
शेष सत्तर औदधिक जाव होय. ठठे गुणठाणे, तिर्येचगति तथा संयम, ए बे विना
शेष पंदर जेद होय, सातमे गुणठाणे, प्रथमनी त्रण ज्ञेयायें हीन रीयें, तेवारें
बार जेद होय. आठमे तथा नवमे एठाणे, प ने तेजोज्ञेया विना शेष
द जेद होय. दशमे गुणठाणे, त्रण वेद अने ए षाय विना शेष चार जेद
प्रौदधि जावना होय. तथा गी आठमे, बारमे ने तेरमे ए ए गुणठाणे,
एक मनुष्यगति, बीजो ज्ञेया, त्रीजो सिद्धत्व, ए त्रण औदधि जावना
जेद होय तथा चौदमे गुणठाणे ए ज्ञेया विना अस्तिइत्व ने म ष्यगति,
ए बे औदधि जावना जेद होय.

हवे पारिणामि जावना उत्तर जेदनी संख्या, एठाणे हे ठे. तिहां मिथ्या
गुणठाणे न त्व, नव्य ने जीव, ए त्रण पारिणामिक जावना जेद हो
य. ने सास्वादनी मांझिने बारमा गुणठाणा सुधी एक अजव्यत्व विना शेष
बे पारिणामिक जावना जेद होय, अने तेरमे तथा चौदमे, ए बे गुणठाणे, ए
सन्नसिद्धावस्था जणी तथा घातीयां कर्म स्वपाव्यां, तेजणी तथा बीजा कोइ ए
रणने लीधे पूर्वाचार्ये नव्यत्वप विवद्व्युं नधी, तेथी एकज जीवत्वप पारिणा
मिकजावें होय. एम जे एठाणे जेटला उत्तरजावना जेद होय, तेने संबंधें

नेक सान्निपाति चेद यथासंजवे विचारीने कहेवा. ए उत्तरजावचेद, गुणगणे कहेवा ॥ इति समुच्चयार्थः ॥ ७३ ॥

एम सविस्तरपणे जावनुं स्वरूपसंख्याविजागनिरूपण हुं. हवे ते औपशमिकादिक जावे वरुता जीव इव्यनुं परिमाण तथा तेउने मांहो मांहे अल्पबहुत्वनुं विचारदारनिरूपण, संख्यात, असं ता ने नंताने ज्ञाने री गमथाय, ते नणी संख्यातादि ना विचारनुं दार दश ' कहे ठे.

हवे संख्याता, संख्याता ने अनंताना चेद हे ठे.

संखिजोग मसंखं, परित्त जुत्त निअ पय जुअं तिविहं ॥

एव मणंतं पि तिहा, जहन्न म् कसा सवे ॥ ४ ॥

अर्थ—(संखिजोग के०) संख्यातो ता एकज जाणवो अने (मसंखं के०) असंख्यातो काल त्रण चेदें ठे. ते कहे ठे. एक (परित्त के०) प्रत्येकासंख्यातुं, बीजुं (जुत्त के०) युक्तासंख्यातुं. त्रीजुं (निअपयजुअंतिविहं के०) पोताना पदसंयुक्त करी ये, तेवारें असंख्यातासंख्यातुं, थाय. ए त्रण चेद थया. (एवं के०) ए रीतें (मणंतं पितिहा के०) त्रण अनंता पण एहिज नामें जाणवा. तद्यथा ते कहे ठे. एक प्रत्येकानंतुं, बीजुं कानंतुं, त्रीजुं अनंतानंतुं, एम सर्व थइ सात चेद थया. ते पण वजी एकेकना (जहन्नमज्जु सासवे के०) एक जघन्य, बीजो मध्यम, त्रीजो उत्कृष्ट, एवा त्रण त्रण चेद होय, तेवारें एकवीश चेद थाय. तेनां नाम कहे ठे. एक जघन्यसंख्यातुं, बीजुं मध्यमसंख्यातुं, त्रीजुं उत्कृष्टसंख्यातुं, ए त्रण संख्यातानां नाम कहेवा. तेमज एक जघन्यप्रत्येकासंख्यातुं, बी ' मध्यमप्रत्येकासंख्यातुं. त्रीजुं उत्कृष्टप्रत्येकासंख्यातुं, चौथुं जघन्ययुक्तासंख्यातुं, पांचमुं मध्यमयुक्तासंख्यातुं, षडुं उत्कृष्टयुक्तासंख्यातुं, सातमुं जघन्यअसंख्यातासंख्यातुं, आठमुं मध्यमअसंख्यातासंख्यातुं, नवमुं उत्कृष्टअसंख्यातासंख्यातुं, ए नव असंख्यातानां नाम कहेवा. तेमज असंख्यातानी पेरें नव अनंतानां नाम पण कहेवा. एटले एक जघन्यप्रत्येकानंतुं, बीजुं मध्यमप्रत्येकानंतुं, त्रीजुं उत्कृष्टप्रत्येकानंतुं, चौथुं जघन्ययुक्तानंतुं, पांचमुं मध्यमयुक्तानंतुं. षडुं उत्कृष्टयुक्तानंतुं, सातमुं जघन्यअनंतानंतुं. आठमुं मध्यमअनंतानंतुं, अने नवमुं उत्कृष्टअनंतानंतुं. ए नव अनंतानां नाम कहेवा ॥ इति समुच्चयार्थः ॥ ७४ ॥

हवे ए एकवीश जेद विवरी देखाडे ठे. तिहां प्रथम त्रण संख्याताना जेद, दे खाडे ठे. तेमां एकनी संख्या नहिं, जे नणी एक घडो दीठे ए घडो ठे. एम कहे वाय, पण आ एटला घडा ठे, एम संख्या न होय.

लहु संखिं उच्चिअ, अतुपरं मदि मंतु जागुरुअं ॥

जंबूदीव पमाणय, च प परूवणाइ इमं ॥ ७५ ॥

अर्थ—ते ाटें (वि के०) बेथी संख्या ांहीयें तेणे (ल संखिं के०) जघन्य संख्यातुं बेने कहियें. अने (अतुपरं के०) ए बेथी पठी उपरांत त्रण, चार, पांच, ष, ए (जागुरुअं के०) यावतु उत् ा संख्याता ा एक रूप हीन होय, त्यां लगे (वि तु के०) थ्यम संख्यातुं हीयें. हवे उत्क संख्या तानी प्ररूपणा कहे ठे. (जंबूदीवप ाणयचउपपन्नपरूवणाइइमं के०) जंबू दीप प्रमाण चार पालानी प्ररूपणार्थे रीने उत्क संख्यातुं जाणवुं. तद्यथा ते कहे ठे. जंबू दीप जेवडो एक लाख योजन लांबो, पहोलो अने वाटलो तो त्रण लाख, शोल हजार, बर्शेने सत्तावीश योजन, त्रण कोश, एकशो अष्टावीश धनुष्य, तेर अं गुल, ए जव, एक जू, ए लीख, ष वालाग्र, सात त्रसरेणु, पांच पर ाणु, ए टली परिधि जाणवी. ने ए हजार योजन उंमो तथा ाठ योजननी जगति ते उपर बे गावनी वेदि ा एवडो उंमो पालो, ते जेम धान ापवानी पाली हो य, तेवो सरसवें करी नरीयें, ते पालो हीयें. ते पालो सिंग सूधो सर्व नरीयें, तेमां एक सरसव मात्र ते उपरें ठेरे नहीं. एवो नरीयें. पठी ते पालाने उपाडी ते मांहे ला एकेक सरसव एके दीप, स इ दीठ सूकतां जइयें, पठी जे दीपें अथवा जे स डें ते पालो ठालो थाय तेवडोज वली बीजो पालो ळपीयें ते ा नाम अनव स्थित पालो कहियें. जे नणी ए पालो उत्तरोत्तर वर्ध ान स्वजावने नजरो पण एटलुंज नहीं रहे, ते माटें ए पाला ा नवस्थित एवुं ना कहियें एम अतु में चार पाला होय, तेनां ना हे ठे ॥ ७५ ॥

पद्मणा वदिअ सिला, ग पडि सिलागा महासिलागस्का ॥

जोयण सहसो गाढा, सवेइ अंता ससिह नरिअ ॥ ७६ ॥

अर्थ—(पद्मणावदिअ के०) पहलो अनवस्थित पालो कहियें. जेनणी जे दीपें तथा जे समुडें ते पालो खाली थाय. तेवडो लांबो, पहोलो अने हजार योजन उंमो, साडा आठ योजन उंचो, कल्पतां, कल्पतां वधतो वधतो जाय तेथी ते अनवस्थित

त पालो प्रथम जाणवो अने ते अनवस्थित पालानी गणतीने थें लाख योजन लांबो, पहोलो तथा एक हजार योजन उंमो जगति अने वेदिका उपर तेणे सहित कटपीयें, ते अनवस्थित गुणवा निमित्तें शलाका एटले सरसव तेनो प्रक्षेप तेणे करी नराय ठे तेथी ते बीजा पालानुं नाम पण (सिलाग के०) शलाका पालो कहीयें तथा ते शलाकानी नरतीनी संख्यानिमित्तें वली तेवडोज त्रीजो पालो कटपीयें. ते मध्यें एकेक प्रतिशलाका सूकीयें, ते सूकतां नराय, ते नणी ते त्रीजानुं नाम, (पडिसिलागा के०) प्रतिशिलाका पालो कहीयें. वली ते प्रतिशलाकानी संख्या निमित्त, चौथो (महासिलागस्का के०) महाशिलाकानामें पालो कटपीयें, ए चार पालानां नाम कहां. तिहां (जोयणसहसोगाढा के०) एक हजार योजन धरतीमांहे उंमो, एक हजार योजननुं रत्नप्रजा पृथ्वी प्रथम सहस्र योजनप्रमाण रत्नकांम जेदीने बीजुं वज्रकांम ठे तेनुं तळुं जाणवुं तथा ते उपरें, आठ योजन उंची, बार गाउ नीची, आठ गाउ मध्यें, चार गाउ उपरें पहोली, ए वी वज्रमयी जगति जाणवी. ते उपर वली बे गाउ उंची, पांचशें धनुष्य पहोली, एवी वेदिका जाणवी. (सवेइअंता के०) ते वेदिका सहित वेदिकाना अंत सुधी (ससिह्नरिआ के०) सिग सूधां सरसवें करी नरियें. जेम ते उपरें एक शलाका मात्र न समाय. तेवी रीतें पहोलो अनवस्थित पालो नरियें पढी ते अनवस्थित पालाना सरसवने शुं करीयें ते आगली गाथायें कहे ठे ॥ इति समुच्चयार्थः ॥ ७६ ॥

तो दीवु दहिसु इक्कि, क सरिसवं खिविअ निष्ठिए पढमे ॥

पढमं वतदंतंचिअ, पुण नरिए तम्मि तह खीणे ॥ ७७ ॥

अर्थ—(तो के०) ते पालाने कोइएक देव अथवा दानव उपाडीने पोताना मात्रा हस्त नज उपर ते प्रथम अनवस्थित पालाने स्थापीने ते मांहेथी एकेक सरसव जमणा हाथथी लेइने (दीवुदहिसुइक्कि के०) ढीप अने समुइने विपे एकेकां (नरिसवंखिविअ के०) सरिसव सूकतो जाय. ते जे ढीपें तथा जे समुइं (पढमे के०) पहेंना पालाना सरसव (निष्ठिए के०) निष्ठे एटले खाली थाय.

(पढमं वतदंतंचिअ के०) वली जे ढीपें. अथवा जे समुइं, ते प्रथम अनवस्थित पालो ठाजो थाय तेठजोज लांबो. पहोलो एटले वचमांनो ढीप अने समुइं नने तेमध्यें समावे एटजो लांबो. पहोलो तेमज एक हजार योजन उंमो साडा गाउ योजन उंचो, बीजो पालो कटपीने तेने (पुणनरिए के०) वली पण जिख्या

रहि रसवें रीने नरीयें, (तंमि तहखीणे के०) वली ते पालाने पण ते ज- पाडीने जोइ देवता ते ज वली गला एके द्वीपें अने स डें एकेक सरसव तो जाय. ए रतां जे द्वीपें था जे स डें ते पालाना सरसव खाली थाय तेवारें रीयें, ते हे ठे ॥ इति स यार्थः ॥ ७७ ॥

खिण्ड सिलाग पद्धे, गु सरिसवो इय सिलाग खिवणेणं ॥

पुष्पो बीठ अ तउ, पुवंपिव तम्मि धरिए ॥ ७८ ॥

र्थ-तेवारें तेनीसंख्यानिदि न (खिण्डसिलागपद्धेगुसरिसवो के०) शिला ना । बीजा पालाने विषे नेरो एक सरसव नाखीयें अहींथां जोइए । चार्थ हेठे के ते सरसव नवस्थित पाला इहेथीज लीजीयें ने अन्य जोइ । चार्थ वली ए हेठे के ते सर व बीजो नवो लीजीयें ने शलाका पाला ध्ये नाखीयें परंतु नवस्थित पाला इहेथी न लीजीयें हीं तत्व केवली जाणे अत्रे कोइ हेठे के प्र थ जेवारें अनवस्थित पद्ध खाली तेवारें एक सरसव सला पद्धने विषे केम नाख्युं नहीं ? ने आ बीजी वार नवस्थित पद्ध खाली थये थके ए सरसव ला पद्धने विषे नाख्युं हुं ते । रणशुं ? रु हेठे के अनवस्थित प ल्य नरीने ठलवीयें तेवारें एक शला । पद्धने विषे स्थापीयें ए ठतां तिहां प्रथ पद्धतो जंबू द्वीप प्रमाण लहू योजन वि । र वालो हतो तो तेने नव स्थित न कह्यीयें के के ते । प्रमाणठे तेमाटें तेने वस्थित हीयें अने गीजा पद्धने नवस्थित हीयें ते नवस्थित पद्धनी शलाकायें रीने शलाका नामें बीजो पद्ध नरीयें ठैयें. ते कारणे प्रथम पद्ध व । ने बीजा पद्ध । ग्रहण गीधुं ठे.

(इयसिलागखवणेणंपुष्पोबीठअ के०) ए प्रकारें जिहां ते अनवस्थित पाला ना सरसव जे द्वीप, स ५ उपर मूक्या थकां खाली थया ते द्वीप समुड प्रमाण वली बीजो अनवस्थित पालो कल्पीयें, तेने वली शिखा पर्यंत सरसवें करीने न रीयें ने पूर्वली परें द्वीप मुड उपर एकेक सरसव मूकीने खाली करीयें तेवारें वली बीजुं सरसव ते लाका पद्धमांहे घालीयें.

वली पण जे द्वीप, स ५ उपरें पूर्वे सरसवनो ठेह आव्योठे ते द्वीप, स ५ प्रमाण त्रीजो अनवस्थित पद्ध कल्पीयें तेने वली सरसवें करी नरीयें वली ते पालाना सरसव पण तेमज पूर्वली परें द्वीप, समुड उपर एकेक मूकतां जेवारें । ली थाय तेवारें त्री । सरसव शलाका पद्धने विषे नाखीयें एम नवा नवा अनव

स्थित पल्य जरतां जरतां तथा तेने फरी खाली रतां करतां एकेक सरसव शलाका मांहे नाखतां थकां जेवारें शलाका संझिक बीजो पल्य शिखा पर्यंत संपूर्ण जराय.

(तउ के०) तेवार पठी ते शलाकापल्यने पण (पुवंपिवतम्मिउ-इरिए के०) पूर्वली पेरें हस्ततल उपर लेइने कोइ देव, दानव ते पल्य मांहेजो एकेक सरसव जे द्वीप, समुडें अनवस्थित पल्यनो प्रांत आब्योठे तिहांथी आगला द्वीप, समुड उपरें एकेक सरसव मूकतो जाय एम करतां जे द्वीप समुडें ते शलाका पल्य खाली थाय. तेवारें शुं करीयें ? ते कहेठे. ॥ ७८ ॥

खीणे सिलागि तइए, एवं पढमेहि बीअयं जरसु ॥ तेहि

अ तइअं तेहिअ, तुरिअंजा किरफुडा चउरो ॥ ७९ ॥

अर्थ—(खीणेसिलाग के०) एम करतां ते शलाका पालो ठालो थये (तइए के०) त्रीजा प्रतिशलाकपाला मांहे अनेरो एक सरसव सूकीयें वली तिहां अनवस्थित कळपीयें. (एवं के०) एरीतें (पढमेहि के०) पहेले अनवस्थित पाले करीने (बीअयंजरसु के०) बीजो शलाकापालो जरीयें अने (तेहिअतइअं के०) ते गलाकायें करीने त्रीजो प्रति शलाका पालो जरीयें (तेहिअतुरिअं के०) ते त्रीजा प्रति गलायें करीने चोथो महाशलाका पालो जरीयें ते चोथो महाशलाका जया पठी वली पूर्वली पेरें त्रीजो प्रतिशलाका जरीयें, ते प्रतिशलाका जराइ रह्या पठी वली पूर्वली पेरें पहेला अनवस्थित पाले करी बीजो शलाका पालो जरीयें ते गलाका जराइ रह्या पठी ते त्रणे पाला जे द्वीप समुडना अनवस्थित पालायें करी जराइ रह्या ठे ते द्वीप समुड पर्यंत चूमी खणीने तेठलो वली अनवस्थित पालो कळपीने सरसवें करी जरीयें. (जाकिरफुडाचउरो के०) जे एटले निश्रें चारे पाला फुडा एटले शीखा सहित संपूर्ण जराणा ॥ इत्युक्तार्थः ॥ ७९ ॥

द्वे जावार्थे कहेठे. जेवारें ते शलाका पल्य खाली थाय. तेवारें तेना जस्ता गणवा निमित्त (तइए के०) त्रीजा प्रतिशलाक संझिक पल्यने विपे अनेरो एत नग्गव नाखीयें तेवार पठी वली ते शलाकापल्य मांहेला सरसवनो जे द्वीपें अथवा समुडें अंत आब्यो हांय ते द्वीप समुड प्रमाण वली अनवस्थित पल्य कळपीयें ते सरसवें करी जरीने वली पूर्वली पठें उपाडी आगला प्रांत. द्वीप समुडें एकेक सरसवनो दाणो मूकतां जइयें ते जेवारें खाली थाय, तेवारें एत नग्गव वली शलाक पल्य मांहे नाखीयें. एमज वली पण जे

द्वीप, समुद्रें ते अनवस्थित पद्व्य तालो आय ते द्वीप समुद्र पर्यंत फरी अनवस्थित पद्व्य कल्पीयें ते पण पूर्वली पठें खाली करीयें तेवारें त्रीजा सरसव वली शला पद्व्य मांहे नाखीयें, एज रीतें नवा वा प्रमाणे अनवस्थित पद्व्यने नरवे खाली रवे करीने एकेक सरसव शला । पद्व्य ध्यें नाखतां थकां ते शलाका पद्व्य जेवारें बीजा वार संपूर्ण शिखा सहित नराय तेवारें वली ते शलाका पद्व्यना सरसवनो एके दाणो एके द्वीप स इं मूकतां जेवारें ते खाली आय तेवारें बीजा सरसवनो ए दाणो त्रीजा प्रतिशलाका संज्ञिक पद्व्यने विषे नाखीयें.

एज रीतें वली वधतो वधतो पहेलो नवस्थित पालो नरी नरीने तेना सरसव गले गले द्वीप स इं मूकतां मूकतां ते अनवस्थितनी संख्या आणवा निमित्त एके सरसवनो दाणो शलाकानामें बीजा पद्व्यमांहे मूकतां मूकतां एवी रीतें ते शलाकानामें बीजा पद्व्य शिखासहित नरतां नरतां ते शलाकानी संख्या । आणवा निमित्त ते शलाका पद्व्यनो एकेक सरसव त्रीजा प्रतिशलाका पद्व्यने विषे नाखतां थकां जेवारें ते प्रतिशलाका । पद्व्य पण संपूर्ण शिखा सहित नराय, तेवारें ते बीजा शलाका पद्व्यना सरसव खाली ख्या ठे ते सरसवनो प्रांत जे द्वीप समुद्रें आव्यो ठे ते थकी वली गला द्वीप समुद्रने विषे त्रीजा प्रतिशलाका पद्व्यने उपाडी तेनो एके सरसव एके द्वीप, स इं नाखीयें. एम करतां जेवारें ते प्रतिशलाका पद्व्य खाली आय, तेवारें अनेरो एक सरसव महाशलाक नामें चोथा पद्व्यने विषे नाखीयें ते ते प्रतिशलाका पद्व्यना सरसवनो जिहां प्रांत आव्यो ठे ते द्वीप समुद्र प्रमाण वली अनवस्थित पालो कल्पीयें ते वली पूर्वली रीतें जेटली वार नरीने खाली रीयें तेटला सरसव बीजा शलाका पद्व्य मांहे नाखीयें एम करतां करतां शलाका पद्व्यने नरीयें ते नराया पठी ते शलाका पद्व्य उपाडी जिहां अनवस्थित पद्व्यना सरसवनो प्रांत जे द्वीप समुद्रें आव्यो ठे तेथी आगला द्वीप स इं उपरें एकेको सरसव मूकतां जे द्वीप समुद्र उपरें सरसवनो प्रांत आवे शलाका पद्व्य खाली आय तेवारें एक सरसव प्रतिशलाकानामा त्रीजा पद्व्यने विषे नाखीयें. एरीतें फरी पण पूर्वली पठें पहेला नवस्थित पालायें करी बीजा शलाका पद्व्यने नरवे खाली करवे करी एकेक सरसव त्रीजा प्रतिशलाकाने विषे प्रक्षेप करतां थकां जेवारें प्रतिशलाक पद्व्य पूर्ण नराय, तेवारें ते उपाडीयें अने जिहां शलाका पद्व्यना सरसवनो प्रांत जे द्वीप समुद्रने विषे आव्यो ठे तेथी आगला एकेक द्वीप समुद्रने विषे तेमांहेलो एकेको सरसव मूकतां जइयें. एम कर

तां जेवारें ते प्रतिशलाका पव्य खाली थाय तेवारें बीजो सरसव चोथा महाशलाका क पव्यने विपे नाखीयें, एवीज रीतें फरी अनवस्थितें करी शलाका नरीयें अने शलाकायें करी प्रतिशलाका नरी खाली करतां एकेक सरसव, महाशलाका मांहे प्रहेप करतां थकां महाशलाका नामें चोथुं पव्य पण संपूर्ण शिखापर्यंत नरियें. वली पण अनवस्थितनी संख्यायें करी, शलाका पूर्ण नरियें, तेम वली शलाकाने उजवी उजवीने एकेक प्रतिशलाका सरसवें करी प्रतिशलाका पव्यपण पूर्ण नरियें अने वली पण अनवस्थितनी संख्यायें करी शलाका पूर्ण नरियें. तेवार-पठी वली जिहां जेनो ठेळो सरसव मूंक्यो, ते द्वीप अथवा समुद्र, जेटलो लांबो, प होजो. हजार योजन उंमो, साडा आठ योजन ऊंचो, एवो अनवस्थित पालो पण सरसवें करी नरियें. एम (जाकिरफुडाचउरो के०) एम चारे पाला सरसवें करी फुडा एटले शिखा पर्यंत संपूर्ण नराय.

हवे आगल कोइ पांचमो पालो नथी कळप्यो के जे पालामांहे महाशलाका उजाववानी संख्या अर्थें दाणो मूकीयें, तेथी ते चोथो पालो नखो रह्यो तथा प्रति शलाकाने उजाववानी संख्याने काजें दाणो मूकाय, ते पण महाशलाकामध्यें समा वतुं नथी. तेथी ते पण नखो रह्यो एम शलाकासंख्यानो दाणो पण प्रतिशलाकामांहे न समावे, तेथी ते पण नखो रह्यो तथा अनवस्थितनी संख्या सरसव पण शलाकामध्यें न समावे. तेथी ते पण नखो रह्यो ॥ ७९ ॥

पढमति पल्लुधरिआ, दीवुदही पल्ल चउ सरिस वाय ॥

सवोवि एस रासी, रूवूणो परमसंखिऊं ॥ ८० ॥

अर्थ-हवे (पढमतिपल्लुधरिआ के०) पहेला त्रण पाले करी उरुखा जे (दी वुदही के०) द्वीप. समुद्र. तेना सरसव एटले धुरथी सरसव जे द्वीपें समुद्रें मू क्यो ते. तेना सरसवनी संख्या अने (पल्लचउसरिसवाय के०) जे चार पाला नखा रह्या ते. तेमांहेजा सरसवनी संख्या एकवी कीजें. (सवोविएसरासी के०) सर्व ए गशि जे मग्गचना ममूद्र तेमांहेथी (रूवूणो के०) एक रूप काठी नाखीयें. एटले एक मग्गव उंठी करीयें, तेवारें (परमसंखिऊं के०) उल्लुष्ट संख्यातुं थाय तेमांहेथी प ण एजादिपू र्तीन करतां अने त्रणथी मांतीने, उपरांत मध्यम संख्यातुं थाय. अने तेनी संख्या तें जयन्य संख्यातां जाणवो. एम त्रण, संख्याताना जेदू कह्या ॥ ८० ॥

हवे नव असंख्याताना जेद हे ठे.

रूव जुअंतु परिता, ऽसंखं लहु अस्सरासि अप्प्रासे ॥

जुता संखिज्जं लहु, आवलिआ समय परिमाणं ॥ ८१ ॥

र्थ-पूर्वोक्त उत्क संख्याता ध्ये (रूव अंतु के०) एक रूप जेलतां (लहु के०) घन्य (परिता के०) प्रत्ये (ऽसंखं के०) असंख्यातुं होय. (स्स के०) ए जघन्य प्रत्ये असंख्याताना जेटलां रूप ठे, ते ए उल्ले मीये. नीचे तेनो आं मीने तेटली वार तेटला गुणा रता जइये, एटले तेने (रासि प्रासे के०) राशि न्यास कहीये जे सत् वपनाये प्रत्ये असंख्याताना रूप पांच वपीये, ते उपरे पांच ए डा मीये, तेनी हेवल पांच पांचडा मांमीये, गुणतां जइये. तिहां पांचने पांच साथे एतां प िश थाय. ते वली पांच साथे गुणतां एकशोने प िश थाय. तेने वली चोथा पांचडा साथे गुणतां उशोने प िश थाय. तेने वली पांचमा पांचडा साथे गुणतां, ए हजार एकशोने प िश थाय.

एम प्रत्ये असंख्याताना जेटलां रूप थाय, तेने वली तेटली वार तेटला गुणा करतां (तासंखिं ल के०) जघन्य क्त असंख्यातुं होय एटले प्रत्येक असंख्याताना जेटलां रूप ठे. तेटला सरसवनो फरी राशि न्यास रीये, अर्थात् तेटला सरसवने तेटलाज वखत तेटलां सरसवे री गुणीये, तेवारें चोथुं जघन्य

असंख्यातुं थाय तेणे (आवलिआसमयपरिमाणं के०) ए आवलिना समय प्रमाण थाय. एटले, ए आवलिकामां एटला असंख्याता समय होय. ते हिेथी वली एक रूप हीन रीये, तेवारें उत्क प्रत्येक असंख्यातुं त्री थाय तथा घन्य प्रत्ये असंख्याताथी मांमीने एक रूपे हीन उत्कष्ट प्रत्येक असंख्याता जगे सर्व मध्यम प्रत्येक संख्याता जाणवा ॥ इति स यार्थः ॥ ८१ ॥

बि ति च पंचम गुणणे, कम्मा सग संख पढम च सत्ता ॥

एंता ते रूवजुआ, म रूवूण गुरुपढा ॥ ८२ ॥

अर्थ-अहींआं (बि के०) असंख्याताना त्रण जेदनी अपेहाये बीडुं अने नव जेदनी अपेहाये चोथुं, एवं जघन्य यु असंख्यातुं तेनो राशि अन्यास करतां, (सगसंख के०) असंख्याताना नव जेदनी अपेहाये सातमुं जघन्य असंख्यातासंख्यातुं होय. (ति के०) असंख्याताना त्रण जेदनी अपेहाये त्रीडुं

जघन्य असंख्यातासंख्यातुं तेनो वली राशि अन्यास करतां (पढम के०) पहेलुं अनंतुं होय, एटले नव अनंतानी अपेहायें प्रथम जघन्य प्रत्येकानंतुं थाय. (चउ के०) मूलनेदनी अपेहायें चोथुं प्रत्येकानंतुं ठे तेनो राशि अन्यास करतां नव अनंता मांहेलुं (चउ के०) चोथुं जघन्ययुक्तानंतुं होय (पं चम के०) मूल नेदनी अपेहायें पांचमुं मध्यम युक्तानंतुं ठे तेने (गुणणे के०) राशि अन्यास करतां (सत्तपंता के०) सातमुं जघन्य अनंतानंतुं होय. ए रीतें प्रथम पद साथें वीजुं पद (कम्मा के०) अनुक्रमें जोडवुं. (ते के०) ते जघन्य युक्तासंख्याताने वली (रुवजुअ के०) एकादि रूप जेलीयें, एटले एकादरूपं युक्त करीयें तेवारें (मवा के०) मध्यमयुक्त असंख्यातुं होय अने (रुवूण के०) एक रूप हीन करीयें, तो तेवारें (गुरुपडा के०) पाठलुं प्रत्येकासंख्यातुं उत्कृष्टुं होय.

तेम जघन्य असंख्याता असंख्याता मांहे पण एक रूप जेलीयें, तो मध्यम असंख्यातो असंख्यातो थाय तथा एक रूप काढीयें, तो उत्कृष्ट युक्तासंख्यातुं होय. एम जघन्य प्रत्येकानंता मांहेथी पण एक रूप काढे थके उत्कृष्ट असंख्याता असंख्यातुं होय अने एक रूप जेलतां मध्यम प्रत्येकानंतुं होय. ए रीतें आगल पण सर्वत्र जाणवुं ॥ इति समुच्चयार्थः ॥ ७२ ॥

इय सुत्तुत्तं अन्ने, वग्गिअ मिकसि चउडय मसंखं ॥

होइ असंखासंखं, लहु रुवजुअं तु तं मझं ॥ ७३ ॥

अर्थ—(इयसुत्तुत्त के०) ए रीतें सूत्रोक्त एटले श्री अनुयोगद्वारादि सूत्रमध्यें नव असंख्यातानां तथा नव अनंतानां स्वरूप ए रीतें कह्यां ठे. एटले सूत्रोक्त विधि कह्यो. हवे मतांतरें वली (अन्ने के०) अन्य कोइएक आचार्य बीजी रीतें पण एनुं स्वरूप कहे ठे, ते रीतें कहीयें ठैयें. (वग्गिअमिकसिचउडयमसंखं के०) जे चोथुं जघन्य युक्त असंख्यातुं ठे तेनो वर्ग करीयें, वर्ग एटलें तजुणो करीयें, जेम नवनो वर्ग एक्याशी थाय, तेम जघन्य युक्त असंख्यातुं ते जघन्ययुक्त असंख्याता साथें तजुणो करीयें, तेवारें (होइअसंखासंखंलहु के०) सातमुं जघन्य असंख्याता असंख्यातुं थाय. तेमांहे (रुव अंतु के०) एकादि रूप जेलीयें तेवारें, (तंमखं के०) मध्यम असंख्याता असंख्यातुं आवमुं थाय ॥ ७३ ॥

रुवूण माइमं गुरु, तिवग्गिअ तडिमे दसखेवे ॥

लोगागासपएसा, धम्माधम्मेगजिअ देसा ॥ ७४ ॥

अर्थ—(रूवूणमाइमंगुरु के०) वली तेहीज सात । जघन्य असंख्याता संख्या ता । हेथी एक रूप काढीयें, तेवारें बहु उक्कष्ट युक्त असंख्यातुं थाय. तेमांहेथी वली एकादि रूप हीन करतां यावत् एक रूपें अधिक ज्यां सुधी चोष्टुं युक्तासंख्या । होय, तेने पांचमुं मध्य युक्त असंख्यातुं हीयें. हवे ते सात । जघन्य असं । ता असंख्यातुं तेनो जे अं तेने (तिवगिउ के०) त्रण वेला वर्ग रीयें, जे बगडाने त्रण वेला वर्ग करे ठते बजें ने ढप्पन्न थाय. एटले बे दू चार, ए प्र वर्ग, चार चो शोल, ए बीजो वर्ग, ने शोल शोलां बे ष्पन्नां, ए त्रीजो र्ग, ए रीतें सातमा संख्यातानो त्रण वेला वर्ग रीयें, पढी (तहि मेद वे के०) तेमांहे इमे एटले । दश असंख्यातानी राशि जे लीयें, तेनां ना हीयें ठैयें.

ए (लोकागासपएसा के०) लोका शना प्रदेश एटले अंगुल प्र । ए । शखंम मांहेथी समय मय एकेक प्रदेश अपहरीयें, तो पण संख्याती उट ष्पिणी काल व्यति मे थके, ए अंगुल प्रमाण । काश खंम निर्लेप थाय, तेह वा सर्व लोकाकाशना प्रदेश छेवा. तथा (धम्माधम्मगेजिअदेसा के०) बीजा ते टलाज धर्मास्तिकायना प्रदेश, त्रीजा तेटलाज अधर्मास्ति । यना प्रदेश, चोथा तेटलाज एक जीवना प्रदेश, ए चार परस्पर तुल्य ठे. तिहां प्रदेश एटले जे केवली नी प्र । रूप शस्त्रें री ठेदतां जे जागना बीजा जाग ह्पाये नहीं. तेने प्रदेश हीयें. थवा जेटलुं क्षेत्र एक पुजल परमाणुयें रुंध्युं तेने प्रदेश हीयें. ए ए चार राशि संख्यातानी सरखी जाणवी. ए चार ते पूर्वो मांहे जे लीयें, तथा व ली बीजा ठ राशि जे लीयें, ते । गली गाथायें कहे ठे ॥ इति स । यार्थः ॥७४॥

तिइबंधवसाया, अणुजागा जोग ठेअ पडिजागा ॥

डुएहय समाण समया, पत्तेअ निगोअए खिवसु ॥ ७५ ॥

र्थ— (उइबंधवसाया के०) वली तथा पांचमा, मनी स्थितिबंधनाअध्य वसायस्थान पण संख्यातां ठे. ते केम तो के; मोहनीय कर्मनो जघन्यस्थि तिबंध, अंतर्मुहूर्तनो ठे ए ठेन्नो संज्वलना लोचनी स्थितिबंधनी पेह्णायें जेवो. ते अंतरमुहूर्तने ए , बे, त्रण, ए रीतें समय वधारतां अधि करतां यावत् सीत्तेर कोडा । डी सागरोपमनी उक्कष्टीस्थिति पर्यंतना जेटला समय हो य, तेटला मोहनीय कर्मना स्थितिस्थानक होय तिहां एकेक स्थिति स्थानकें व ली कपायनी तीव्रमंदतादिकृत जेदें एवा लोकाकाश प्रमाण असंख्याता अध्यव

साय स्थानक होय. अर्धवसाय एटले कपायोदयने तरतम जेदें जे जीवनो अर्धस्वनावविशेष. ते अर्धवसाय कहीयें. ते असंख्याता होय. जे नणी मोह नीयनी स्थिति कोइ जघन्य, कोइ तीव्र, अर्धवसायें वांधे कोइ तीव्रतर अर्धवसायें तथा मंद, मंदतर अर्धवसायें पण वांधे, तेथी एकैक स्थितिस्थानक दीव असंख्यातां अर्धवसायस्थानक होय. ए पांचमी राशि पण तंमध्ये जेलीयें.

तथा षष्ठो कर्मनो (अणुनागा के०) अनुनाग एटले रसविशेष जेम गुन प्रकृतिनो मिष्ट, मिष्टतर अने मिष्टतम, तथा अणुप्रकृतिनो कटुक, कटुतर अने कटुकतम, इत्यादिक रसनां स्थानक असंख्याता लोकाकाश प्रदेश प्रमाण ठे. ते ना बंधना हेतु, असंख्याता अर्धवसाय स्थानक ठे. तेपण जेलीयें. सातमुं (जोग के०) मन, वचन अने कायानुं बल करणवीर्य, तेना (ठेअपडिनागा के०) वेद पलिनाग एटले केवलीनी प्रझारूप शस्त्रें करी वेदतां जे वीर्यांशनी नाग न देवाय. ते वीर्यांशनी वर्गणा स्पर्द्धकादिकनो विचार कर्मप्रकृतिथी जाणवो. ते वीर्यांश विनागनुं जघन्य स्थानक निगोदीआ अपर्याप्ता जीवने उत्पत्तिने प्रथम समयें होय. बीजे समयें बीजुं स्थानक होय. एम असंख्याता वीर्यांशविशेष नणी असंख्याता वीर्य विनागस्थानक होय. ते पण जेलीयें.

आठमां (डुएहयसमाणसमया के०) उत्सर्पिणी. अवसर्पिणी, ए वेना समान समय, ठे एटले वीश कोडाकोडी सागरोपमनुं कालचक्र. तेना जेटला समय थाय. अत्यंत सूक्ष्मजीर्ण वस्त्र, फाडतां जेटलामां एक तंतु चुटे तेटली वारमां असंख्याता समय व्यतिक्रमि जाय. एवो अथवा एक परमाणु एक आकाश प्रदेश थकी बीजा आकाशप्रदेशें जाय. एटलमां एक समय थाय. तेवा एक कालचक्र ना जेटला समय थाय, ते पण जेलीयें.

नवमां (पत्तेअ के०) प्रत्येक जीवना शरीर एटले एक अनंतकाय वर्जिने शेष पृथिवी, अणु, तेज, वायु अने नवस्पति तथा त्रस जीव पण असंख्याता ठे. ते पण साथें लेवा. ए नव संख्याता थया.

दशमुं (निगोअए के०) सूक्ष्म अने बादर निगोदनुं एक साधारण शरीर तेवा निगोदीआ जीवना, असंख्यातां शरीर ठे. ते जे असंख्याते ठे ते असंख्यातुं लेवुं. ए दश बोल असंख्याताना ते पूर्वजा राशिमांहे (खिवसु के०) जेलीयें, ते जेततां जे संख्या थाय, ते संख्याने शुं करीयें? ते कहे ठे ॥ इति समु यार्थः ॥ ७५ ॥

पुण तंमि तिवग्गिअए, परिच्छणंत लहु तस्स रासीणं ॥

अप्पासे लहुजुत्ता, अणंतं अप्पव जिअमाणं ॥ ८६ ॥

अर्थ- (पुण के०) वली (तंमि के०) ते राशिने (तिवग्गिअए के०) त्रण वार वर्गीयें, तेवारें (परिच्छणंतलहु के०) जघन्य प्रत्ये अनंतो होय. वली (तस्स रासीणंअप्पासे के०) तेनी राशिनो अन्यास करीयें तेवारें चोथो (लहुजुत्ताअणंत के०) जघन्य युक्तानंतो होय तेदळे जघन्य युक्तानंतें (अप्पवजिअमाणं के०) अज व्य जीवतुं मान होय. ए जघन्य युक्तानंतो चोथो ठे. तेदला अजव्य जीव होय. ते ध्ये ए रूप हीन रीयें, तेवारें उत्कृष्ट प्रत्येकानंतो रीजो थाय ॥ ८६ ॥

तवग्गे पुण जायइ, एंताणंत लहु तंच तिक्कुत्तो ॥

वग्गसु तहवि न तं हो, इ एंता खेवे खिवसु ष इमे ॥ ८७ ॥

अर्थ- हवे (तवग्गे के०) ते चोथा अनंताना वर्ग करीयें, तेवारें (पुण के०) वली (एंताणंतलहु के०) सातमो जघन्य अनंतानंतो (जायइ के०) थाय. वली (तंचतिक्कुत्तो के०) ते जघन्य नंतानंतने त्रण वेला (वग्गसु के०) वर्गीयें एदळे ए राशिने एज राशि साथें गुणीयें, तेवारें जे राशि आवे, ते ने वली तेज राशिसाथें गुणीयें, ते गुणतां जे राशि आवे, तेने वली तेहीज राशि साथें गुणीयें. एम त्रण वेला वर्ग करीयें, (तहवि के०) तो पण (न तंहोइ के०) उत्कृष्टं नंतानंतुं न थाय, तेवारें (एंताखेवेखिवसुषइमे के०) तेमांहेआ ष अनं ता जेनीयें, तेनां नाम आगली गाथायें कहे ठे ॥ इति स यार्थः ॥ ८७ ॥

सिद्धा निगोअजीवा, वणस्सई काल पुग्गला चेव ॥

सव मलोग नहं पुण, तिवग्गिणं केवल इगंमि ॥ ८८ ॥

अर्थ-(सिद्धा के०) एक सिद्धना जीव, ते अजव्यथी अनंता ठे तथा बीजा (निगोअजीवा के०) सूक्ष्म अने बादरनिगोदना जीव साधारण वनस्पतिना जी व पण अनंत ठे ते पण जेनीयें तथा त्रीजा (वणस्सई के०) प्रत्येक सा धारणवनस्पतिना जीव पण अनंता ठे. ते पण जेनीयें, अहींआं वनस्पतिमांहे पण निगोद जेनी लइयें, चोथा (काल के०) अतीतकाल अने अनागतकालना सर्व समय जे अनंत ठे ते पण जेनीयें, पांचमुं (पुग्गलाचेव के०) सधला पुज्ज स्कंधना परमाणु एकेक जीवनी निश्रायें अनंतानंत परमाणु अनिष्ट ठे. ते पण

जेलीयें, ठछा (सबमलोगनहं के०) सर्व लोकाकाश अने अलोकाकाशना प्रदेश जे अनंते ठे, ते अनंतो पण ए मध्ये जेलीयें, ते सर्वनी एकराशि करीने (पुण के०) वली (तिवग्गिउ के० तेनो पण त्रण वेला वर्ग करीयें, ते वर्ग करीने ते मध्ये (केवलडुगं के०) केवलज्ञान. अने केवलदर्शनना अनंता पर्यायठे ते जेलीयें, जे जणी सर्व ज्ञेयवस्तुना पर्याय अनंता ठे ते विषय पण केवलज्ञाननो ठे ॥८०॥

खित्ते एंताएंतां, ह्वेइ जिठंतु ववहरइ मझं ॥ इय सु
हमठ विअारो, लिहिउ देविंद सूरीहिं ॥ ८१ ॥

॥ इति षडशीतिकारख्य चतुर्थकर्मग्रंथः समाप्तः ॥

अर्थ- (खित्तेएंताएंतांह्वेइजिठंतु के०) ते ह्वेपवे थके नवमुं उत्कृष्ट अनंतानंतुं होय, परंतु ए उत्कृष्टे अनंते कोइ वस्तु लोकालोकमां नथी. माटे (ववहरइमझं के०) लोकालोकमां जेटला पदार्थ ठे, तेनो व्यवहार सर्व मध्यम आठमो अनंतानंतोज प्रवर्ते ठे पण उत्कृष्टे अनंते कोइ वस्तु नथी. अहींआं म तांतरें उत्कृष्टानंतो कथ्यो (इयसुहमठविअारो के०) ए सूक्ष्मार्थविचार एटले संतिने अगम्य जे जीवादिक पदार्थ तेनो विचार शब्दानिधेय श्रीपंचसंग्रहादिक जोइने अक्षरविन्यास कथ्यो. (देविंदसूरीहिं के०) तपागहाधिराज श्री देवेंडसूरियें (लिहिउ के०) जख्यो. ए षडशीतिकानामें चौथो कर्मग्रंथ समाप्त थयो ॥ ८१ ॥

॥ अथ प्रशस्तिः ॥

॥ श्रीम इंद्रकुलांजोधिविधुः सूरीश्वरो ऽनवत् ॥ श्रीमदानंदविमल, वैराग्यामृतपूरितः ॥ १ ॥ तद्विष्यमुख्यसंख्यात, संख्याव्याप्तगुणोत्कराः ॥ श्रीसोमनिर्मलनामानः बज्रबुंभुनिविश्रुताः ॥ २ ॥ श्रीहर्षसोमतद्विष्य, प्रज्ञाविज्ञाननार्गवाः ॥ श्रीयशस्सोमना न विनेयाविशारदाः ॥ ३ ॥ तत्पदांजोजनृंगेण, लेखो दृष्टेखनो नृशं ॥ मुग्धानामवबोधार्थं टबार्थः षट्शीतिकारख्ये ॥ ४ ॥ इति प्रशस्तिः ॥

॥ इति षडशीतिनामा चतुर्थकर्मग्रंथः
बालावबोधसहितः संपूर्णः ॥

अ

॥ शत नामा पंचम कर्मग्रंथः प्रारभ्यते ॥

॥ आर्या वृ म् ॥

ऐंश्च्री रपीडन, विधिसिद्धं, ध्व कर्मशलजननरं ॥ व्याणसिद्धि रणं, जैनं ज्यो
तिर्जय नित्यं ॥ १ ॥ नव तमथनं शतशो, नत्वा शत खनतां हि तप म् ॥ श्री
वीरजिनं धीरं, लिखामि शतके टबार्थमहं ॥ २ ॥ ध्रुवबंधोदय सत्ता, ना ते
व र्मणांशक गवान् ॥ ३ ॥ पदीमदीदीश ।, सा म ति । पहर ॥ ३ ॥

नमिञ्च जिणं ध्रुवबंधो, दय सत्ता घाइ पुसु परिञ्चत्ता ॥

सेञ्चर च ह विवागा, वु बंधविह सामीञ्च ॥ १ ॥

र्थ—(नमिञ्चजिणं के०) न स्कार रीने जिन प्रत्ये (ध्रुवबंध के०) ए
ध्रुवबंधिनी प्र ति, (उदय के०) बीजी ध्रुवोदयी प्रकृति, (सत्ता के०) त्रीजी ध्रुवस
त्ता प्रकृति, (घाइ के०) चौथी घातिनी प्रकृति, (पुसु के०) पांच ि पुस्यप्रकृ
ति, (परि ता के०) ठही परावर्तमान प्रकृति, (से र के०) वली एना इतर
ठ जेद लेवा एवं बार ढार थयां. (चउहविवागा के०) ार जेदे विपावि नी प्रकृति,
(वुञ्च के०) कहेसे. तथा (बंधविह के०) चार बंधविधि. (सा िञ्च के०) वली चार
प्रकारें बंधना स्वामी कहेसे एवं चौवीश ढार थयां. च एटले वली ॥ इत्युद्धरार्थः ॥ १ ॥

तिहां ग्रंथकर्त्ता श्रीदेवेण्डसूरि लघुशतकनामा ग्रथने ारंने प्रथम स चिते
देवता नमस्कार रूप जाव मंगल निर्विघ्न पणे ग्रंथ माप्तिने हेतुयें करे ठे. (नमि
ञ्च के०) नमस्कार करीने कोण प्रत्ये नमस्कार करीने ते कहेठे. जिण एटले राग
देषादिक अंतरंग वैरी जेणे जीत्या एवा जे श्रीजिन नगवंत तीर्थकर ते प्रत्ये सर्व
थ ि अधिक गुणवंत जाणी तेने नमीने आटला ढारें करी शतकनामा ग्रंथ हेसे.

हवे ते ग्रंथना अन्निधेयज्जत ठवीश ढारनां नाम कहे ठे. त्यां प्रथम जे कर्म
प्रकृति आपणा निजहेतु मल्यां अवश्य बंधाय पण तेहने स्थानकें बीजी प्र
ति न बंधाय. ते प्रथम ध्रुवबंधिनी प्रकृति जाणवी अने बीजी जे कर्मप्रकृति ा
पणा बंधहेतु सामग्री हुंते ठते पण केवारेंक बंधाय अने केवारेंक तेने स्थानकें
तेनी विरोधिनी बीजी प्रकृति बंधाय. ते अध्रुवबंधिनी प्रकृति जाणवी. त्रीजी जे

प्रकृतिनो उदय विबेद काल पर्यंत निरंतर होय, पण तेनो उदय तेनो विबेद थया विना त्रूटे नहीं. ते त्रीजी ध्रुवोदधी प्रकृति जाणवी. चोथी जे प्रकृतिनो उदय केवारें होय वली केवारेंक न होय वली होय एम आंतरे उदय होय ते चोथी ध्रुवोदधी प्रकृति जाणवी. पांचमी जे प्रकृतिनी सत्ता सर्वजी वने एटले मिथ्यात्वीने पण सर्वदा पामियें परंतु नव प्रत्ययादिक कारणीक न होय. ते पांचमी ध्रुव सत्ता प्रकृति जाणवी. तथा बछी जे प्रकृतिनी सत्ता नवप्रत्ययें तथा गुण प्रत्ययेंज होय पण अन्यथा न होय, ते बछी अध्रुव सत्ता प्रकृति जाणवी. सातमी जे प्रकृति आपणा ज्ञानादिक घातें करी आत्माना गुणने आवरे, ते सातमी घातिनी प्रकृति जाणवी. आठमी जे प्रकृतिना उदयथी आत्मानो शो पण गुण अवराय नहीं. ते आठमी अधातिनी प्रकृति जाणवी. नवमी जे प्रकृतिनो विशुद्ध परिणामें उत्कृष्ट मिठो रस बंधाय तथा जेने उदयें जीव, अ कूल पणे वेदे, ते नवमी पुण्यप्रकृति जाणवी. दशमी जे प्रकृतिनो संक्लेश परिणामें उत्कृष्ट कटुक रस बंधाय, ते दशमी पाप प्रकृति जाणवी. अगीआरमी जे कर्मप्रकृति आपणी विरोधिनी प्रकृतिनो बंध तथा उदयने निवारीने, पोतानो बंध तथा उदय देखाडे, ते अगीआरमी परावर्त्तमान प्रकृति जाणवी. बारमी जे मर्मप्रकृतिनो बंध तथा उदय, अन्य प्रकृति साथें विरोधिनी नहीं तेना कारण बते पण होय ते बारमी अपरावर्त्तमान अवरोधिनी प्रकृति जाणवी. एम ए एक ध्रुवबंधिनी, बीजी ध्रुवोदधी, त्रीजी ध्रुवसत्ता, चोथी घातिनी, पांचमी पुण्य, बछी परावर्त्तमान, एथी इतर एटले उपरांठी एक अध्रुवबंधिनी, बीजी अध्रुवोदधी त्रीजी अध्रुवसत्ता चोथी अधातिनी, पांचमी पाप, बछी परावर्त्तमान, एम ठ जेद साथें मेलवतां बार द्वार थयां.

तथा चार विपाक एटले उदय कालनां ठाम, तेनां नाम कहे ठे. एक क्षेत्रविपाकिनी, बीजी नवविपाकिनी, त्रीजी जीवविपाकिनी, चोथी पुञ्जविपाकिनी, एम जे जे कर्मप्रकृति, जे जे विपाकिनी होय, ते कही . एटले शोल द्वार क .

तथा चार बंधविधि, एटले बंधना प्रकार तेमां एक प्रकृतिबंध, बीजो स्थितिबंध, त्रीजो रसबंध, चोथो प्रदेशबंध, ए चार प्रकारना बंधने उत्कृष्ट तथा जघन्य जेदें करीनें कही . एवं वीश द्वार थयां.

तथा एक न्यूसकारबंध, बीजो अल्पतरबंध, त्रीजो वस्थितबंध, चोथो अव्यक्तबंध, ए स्वरूप तथा प्रकृति बंधादिक जे उत्कृष्ट जघन्यपणें तेना स्वामी

एटले अधि ारी ए चार वानां कहेसे. ए चोवीश ढार, शत ना ा ग्रथनां ह्यां. तथा गाथाने अंतें अ ारठे ते चकारने अर्थेठे तेचशब्द थकी उपशमश्रेणी, तथा बीजी कृपकश्रेणी, ए बे श्रेणी स्वरूप हे . ए वीश ढारनाना शत षना ा मंग्रंथ ा केवानां कह्यां ॥ १ ॥

तिहां प्रथम ढारें सुड ालीश ध्रुवबंधिनी प्रकृति हेठे.

वसु चतु तेअ कम्मा, गुरु लढु निमिणो वघाय नय कु ा ॥

मिह्व कसाया वरणा, विग्धं ध्रुवबंधि सगचत्ता ॥ २ ॥

र्थ—(वसुचतु के०) वर्णचतुष्क, (तेअ के०) पांचमुं तैजस ना , (ष ा के०) षडुं कार्मणनामकर्म, (अगुरुलढु के०) सात अगुरुलघुनामकर्म, (निमिणं के०) आठ निर्माणनामकर्म, (उवघाय के०) नवमुं उपघातनाम कर्म, (नय के०) दश नयमोहनीय, (षा के०) अगीअारमुं सुगुप्सामो हनीय, (मिह्व के०) बार मिथ्यात्वमोहनीय, (साया के०) शोल कषाय. एवं अष्टावीश थइ तथा (वरणा के०) ज्ञानावरण पांच ने दर्शनावरण नव ए चौद प्रकृति. एवं सर्व जी बेंतालीश प्रकृति थइ तथा (विग्धं के०) अंतराय पांच. एवं (सगचत्ता के०) ए सुमतालीश ध्रुवबंधिनी प्रकृति जाणवी ॥ इत्यह्वरार्थः ॥१॥

वर्ण, गंध, रस अने स्पर्श, ए चार प्रकृति नाम वर्णचतुष्क कहियें. एक तै जसशरीर, बीजुं कार्मणशरीर, त्री अ. रुलघुनामकर्म, चोषुं निर्माणनामक र्म, अने पांच उपघात नामकर्म. ए पांच अने पूर्वोक्त वर्ण चतुष्क ए नव ना मकर्मनी प्रकृति ध्रुवबंधिनी कहियें. जे नणी चार गतिना जीवने तैजस कार्मण शरीर होय, तथा वर्ण, गंध, रस ने स्पर्श, ते औदारिक अने वैत्रियशरीरना बंधें होय, तथा निर्माणनामकर्म पण अंगोपांग श्रयी होय, वली अगुरुलघु तथा उपघात नामकर्म पण, शरीरबंधें होय, तेथी स्व स्व गति प्रायोग्य ए नामकर्म नी नव प्रकृति ापणा अविरति कषायादिक हेतु ठते बंधाय. तेथी ए नव प्रकृ तिने ध्रुवबंधिनी प्रकृति कहियें.

नयमोहनीय ने गुप्सामोहनीय, ए बे प्रकृतिनी बंधविरोधिनी प्रकृति नथी, तेथी ध्रुवबंधिनी कहियें. तथा मिथ्यात्वमोहनीय पण निज हेतु मिथ्यात्वोदय सज्जावें अवश्य बंधाय ठे. ते नणी एने पण ध्रुवबंधिनी प्रकृति कहियें. एवं त्रण थइ. तथा अनतानुबंधिया कषायोदय हेतु सज्जावें अनंतानुबंधी क्रोध, मान, मा

४। ने लोच, ए चार, अवश्य बंधाय. तेमज अप्रत्याख्यानोदयसद्भावें प्र
र नीया चार बंधाय ने प्रत्याख्यानोदयरूप निज हेतु ठते चार प्र त्यानी
या ंधाय. संज्वलन षायोदय रूप निज हेतु ठतां संज्वलना चार कपाय बंधाय.
एवं लेल षाय बंधाय. ए सर्वे ली उंगणीश प्रकृति मोहनीयनी थइ.

। ज्ञानावरणीयनी प्रकृति पांच अने दर्शनवरणीयनी प्रकृति नव, ए चौदथा
वरण पण सर्वे जीवने पोत पोताना बंध विह्वेद स्थानक लगे अवश्य बंधाय. तेने
स्थानके बीजी विरोधिनी प्रकृतिनो बंध न थाय. ते जणी ए पण ध्रुवबंधिनी प्रकृ
ति ाएवी. ए अंतरायकर्मनी पांच प्रकृति पण दशमा गुणताणा लगे सर्वे जीवने
वश्य बंधाय. तेथी एने पण ध्रुवबंधिनी प्रकृति कहियें. एवं ए सुडतालीश कर्म
प्र ति ापणा मिथ्यात्व, अवरिति अने कषायादिक हेतुना सद्भावें सर्वे जीवने
वश्य बंधाय. ते जणी एने ध्रुवबंधिनी कहियें. तेमध्ये ज्ञानावरणीयनी पांच, द
र्शनावरणीयनी नव, मोहनीयनी उंगणीश, नामकर्मनी नव अने अंतराय कर्मनी
पांच, एम मूल पांच र्मनी थइने उत्तर प्रकृति सुडतालीश थाय ॥

अने वेदनीय तथा गोत्र ए बे कर्मनी मूल प्रकृतिनी अपेहायें ध्रुवबंधिनी जा
एवी. परं उत्तरप्रकृतिनी अपेहायें अध्रुवबंधिनी जाएवी ॥ १ ॥

हवे अध्रुवबंधिनी प्रकृति कहे ठे.

॥ अथा ध्रुवबंधिन्यः ॥

तणु वंगा गिअ संघय, ए जाइ गइ खगई पुवि जिणुसा
सं ॥ ३ ॥ आयव परघा, तसवीसा गोअ वेयणियं ॥ ३ ॥

र्थ—(तणुवंग के०) त त्रि अने उपांगत्रिक, (आगिअ के०) आकृति ए
टले संस्थान ठ, (संघयण के०) संघयण ठ, (जाइ के०) जाति पांच, (गइ
के०) गतिचार, (खगई के०) विहायोगति बे, (पुवि के०) आ पुर्वीचतुष्क,
(जिणुसासं के०) जिननामकर्म अने उह्वासनामकर्म, (उ ॥ आयव के०) उ
द्योतनाम तथा ातपनाम, (परघा के०) पराघातनाम, (तसवीसा के०) तस
दशक अने स्थावरदशक, ए बे मलीने वीश प्रकृति जाएवी. (गोअ के०) गोत्र
दिक, (वेअणिय के०) वेदनीयदिक, एवं बाशठ प्रकृति थइ.

त एटले शरीरनामकर्म, ते मध्ये तैजस ने कार्मण, ए बे शरीर तो पूर्वे अध्रुबंधी
कह्यां ठे अने शेष आौदारिक, वैत्रिय ने ाहारक, ए त्रण रीर तथा एज त्रण

शरीरनां अंगोपांग, ते ध्ये ष्य यातिर्यचने औदारि होय ने देव तथा नारकी प्रायोग्य वैत्रि य होय, ते ध्रुवबंधिनी प्रकृति हीयें अने प्रकृति एटले संस्था न ठ ठे, ते ठ ध्ये ए स ये ए बंधाय. ते नणी एने पण ध्रुवबंधी हीयें. तथा संघयण पण ष्य, तिर्यच प्रायोग्य बांधतां ए ये ए ज बंधाय ने देव ता तथा नारकी प्रायोग्य बांधतां संघयणनो बंध न होय । तें अध्रुवबंधिनी ही ये. तथा एकेंद्रिय, बेंद्रिय, तेंद्रिय, चौरिंद्रिय ने पंचेंद्रिय, ए पांच जाति ध्ये एकेंद्रियादिक स्वस्व प्रायोग्य ए जातिज बंधाय, ते । तें ध्रुवबंधिज हीयें. तथा चार गतिमध्ये पण ए स ये ए ज देवादि नी गति बंधाय, ते । तें ए प ए अध्रुवबंधिनी प्रकृति हीयें. तथा शुंनविहायोगति ने अ नविहायोगति, ए बे प्रकृति पण बंधविरोधिनी ठे. तेशी नविहायोगति बंधाय, ते वारें नवि हायोगति न बंधाय, तेशी ध्रुवबंधिनी हीयें. तथा देवानुपूर्वी, तुष्या पूर्वी, तिर्यचानुपूर्वी अने नरका पूर्वी, ए चार प्रकृति पण बंधविरोधिनी ठे माटें अध्रुवबंधिनी कहियें. एवं ए तेत्रीश प्रकृति परावर्त्तमान नणी अध्रुवबंधिनी कहियें.

जिननामकर्म सम्यक्त्व ठतां पण कोऽ एकने बंधाय ने । तें एकने न बंधाय, ते नणी अध्रुवबंधिनी हीयें तथा उह्वासनाम र्म पण पर्याप्त प्रायोग्य बांधतां बंधाय. परं अपर्याप्त प्रायोग्य बांधतां न बंधाय, तेशी अध्रुवबंधिनी हीयें तथा उ । तना र्म पण तिर्यचप्रायोग्य बांधतां । तें ए ने बंधाय अने बीजानें न बंधाय, तेशी अध्रुवबंधिनी कहियें तथा । तपना र्म पण अवीका य एकेंद्रिय प्रायोग्य बांधतां कोऽ एकने बंधाय अने । तें ए ने न बंधाय, तेशी ध्रुवबंधिनी कहियें तथा पराघातनामकर्म पण पर्याप्त प्रायोग्य बांधतां । तें एकने केवारेंक बंधाय ने कोऽ एकने पर्याप्त प्रायोग्य बांधतां न बंधाय, तेशी अध्रुवबंधिनी हीयें तथा त्रसदशक ने स्थावरदश एटले स, बादर, पर्याप्त अने प्रत्येकादि, तेमज स्थावर, सू, अपर्याप्त ने साधारणादि प्रायोग्य बांधतां बंधाय, परं तेशी विपरीत बांधतां न बंधाय तेशी ए वीश प्रकृति पण अध्रुवबंधिनी हीयें तथा उ । त्र बांधतां नीचैर्गोत्र न बंधाय. अने नीचैर्गोत्र बांधतां उ । त्र न बंधाय माटें ए बे प्रकृति, बंधविरोधिनी नणी एने ध्रुवबंधिनी कहियें तथा शाता, आशातावेदनीय पण परावर्त्तमान बंधाय पण वैदु साथें न बंधाय तेशी ए बे प्रकृति पण अध्रुवबंधिनी कहियें. एवं उगणत्रीश प्रकृति थऽ. तथा तेत्रीश । गलनी मेलवतां बाशठ प्रकृति थऽ ॥ ३ ॥

हासाइ जुअल डग वे,अ आउ तेउत्तरी अधुवबंधो ॥
जंगा अणाइ साई, अणतं संतुत्तरा चउरो ॥ ४ ॥

अर्थ—(हासाइजुअल के०) हास्य अने रति तथा शोक अने अरति, ए (डग के०) बे युगल (वेअ के०) त्रण वेद, (आउ के०) चार आयु, (तेउत्तरी के०) ए तहोत्तेर कर्मप्रकृति, (अधुवबंधो के०) अधुवबंधिनी जाएवी. एना (जंगा के०) चार नांगा; (अणाइसाईअणतं के०) अनादि अने सादि ए बे पदने अनंत अने (संतुत्तराचउरो के०) सांत ए बे पद, प्रत्येके आगल जोडतां चार नांगा होय एटले अनादि अनंत, अनादि सांत, सादि अनंत अने सादि सांत, ए बे जोडतां चार थाय ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ ४ ॥

हास्य अने रति, ए युगल बांधतां शोक अने अरति, ए युगल न बंधाय ने शोक अने अरति बांधतां, हास्य अने रति न बंधाय. तेथी ए चार प्रकृतिनो बंध सांतरपणे बंधाय, तेथी ए अधुवबंधिनी ठछा गुणठाणा लगे जाएवी अने तेथी आगले निरंतरपणे बंधाय माटे पढी धुवबंधी कहेवाय. एमज अशाता वेदनीय पण जाणी लेवी तथा एमज नीचैर्गोत्र पण बीजा गुणठाणा लगे अधुवबंधी ने पढी धुवबंधी जाएवो.

विवेद, पुरुषवेद अने नपुंसकवेद, ए त्रण प्रकृतिमर्थ्ये पण एक समये एकज बंधाय. तेमां नपुंसकवेद मिथ्यात्व लगे अने स्त्रीवेद, सास्वादन लगे बंधाय, तेथी आगल निरंतर पुरुषवेद बंधाय तथा एक देवायु, बीजुं नरकायु, त्रीजुं तिर्येचायु, अने चोथुं मनुष्यायु, ए चार आयुमांहेलो एक नवमां एकज वार एक गति । ए यु बंधाय माटे अधुवबंधिनी जाएवी. ए रीते ए तहोत्तेर प्रकृति अधुवबंधिनी कहिये. केम के केवारेंक बंधाय, केवारेंक न बंधाय, केवारेंक तेने स्थानके विरोधिनी बीजी प्रकृति बंधाय, तेथी एनो बंध, निश्चल न होय तेथी एने अधुवबंधिनी कहिये.

हीं । धुवाधुवने विषे चार नांगा अवतारिये, अनादि ने सादि, ए बे पद आगल प्रत्येके अनंत ने सांत, ए बे पद जोडिये, तेवारें एक अनादि नंत, बीजो अनादि सांत, त्रीजो सादि नंत अने चोथो सादि सांत, ए चार जंग थाय. जे कर्मप्रकृतिनी प्रवाहरूपे बंधनी आदि न पामीये. एटले (१) जे ए । ठ कर्म नी प्रकृति पूर्वे न हती अने अमुक दिवसथी नवी थइ, एमकोइ वारें पण न कहे वाय, ते अनादि. (२) अने जे प्रकृतिनुं बंधकपणुं थया पढी वली पहेलां बांधी

ते सादि. (३) जे प्रकृतिनो बंधविच्छेद न होय, त्या लगे अनंत. (४) तथा जे वारें बंधनो अंत रे, ते वारें सांत, ए जे बंधां नांगां, ते उदय ने उदीरणार्थे पण सादि, अनादि, सांत अने अनंत, ए चार नांगां जाणवा ॥ ४ ॥

पढम बिआ धुव दइसु, धुवबंधिसु तइअ व जंगतिगं ॥

मिहम्मि तिन्नि जंगा, उहावि अधुवा तुरिअ जंगा ॥ ५ ॥

अर्थ—(पढ के०) पहेलो अने (बिआ के०) बीजो ए बें नांगा, (धुव उदइसु के०) धुवोदयी प्रकृतिने विषे होय अने (धुवबंधिसुतइअ व जंगतिगं के०) धुवबंधी प्रकृतिने विषे बीजो नांगो वर्जने शेष ए नांगा होय तथा (मिहम्मि तिन्निजंगा के०) मिथ्यात्वमोहनीयने विषे त्रण नांगा लाजे. वली (हावि धुवा के०) बे प्रारनी अधुवबंधी प्रकृति एटले एक अधुवबंधिनी, बीजी धुवोदयी, ए बेने विषे (तुरि जंगा के०) एक सादि सांत नामें चोथो नांगो होय ॥ ५ ॥

तेमांहे पहेलो नादि अनंत तथा बीजो नादि सांत, ए बे नांगा एक मिथ्यात्वमोहनीय विना शेष उदीश धुवोदयी प्रकृति आरी लाजे. जे नणी अनव्यने निर्माणादि उदीश प्रकृतिना उदयनी आदि न पामीये ते आगला एठाणाने अनावें उदय विच्छेद पण न पामीये, तेथी अनंत एटले अनादिअनंत नांगो जाणवो, तथा नव्यनी पेह्यार्थे ए उदीशनी आदि नथी पण बारमे, तेरमे अने चौदमे, गुणठाणे उदयनो अंत अशे, तेथी सांत माटे अनादि सांत, ए बीजो नांगो पामीये.

तथा धुवबंधिनी वर्णच ष्कादिक सुडतालीश प्रकृतिना बंधनी अपेह्यार्थे त्रण नांगा होय, ते आरी रीते जे अनव्य जीव नादिकालनो ए, धुवबंधिनी प्रकृति सर्वदा बांधे ठे. तेथी अनादि तथा आगलां गुणठाणाने अनावें वंधव्यवच्छेद पण पामशे नहीं, तेथी अनंत. ए अनादि अनंतनामा प्रथम नांगो अनव्य आश्रयी कह्यो तथा नव्य जीव जे अनादि मिथ्यात्वी ठे, तेने आनादि सांत नांगो जाणवो ने जे नव्य जीव अगीआरमे गुणठाणे ए प्रकृतिनो अबंधक यइने वली तिहां थकी पडतो बंध आरंजे, तिहां सादि, ते वली अवश्य अबंधक अशे, तेथी सांत, ए चोथो सादि सांतनामा नांगो कह्यो. ए रीते त्रण जंग कह्या.

हवे मिथ्यात्वमोहनीयनो वंध तथा उदय त्रण नांगे लाजे, तिहां अनव्यने मिथ्यात्वनो वंध तथा उदय अनादि अनंत नांगो तथा अनादि मिथ्यात्वी नव्य जीवने अनादि सांत नांगो जाणवो. केम के ते सम्यक्त्व पामशे ते वारें मिथ्यात्वनो अंत अशे

तथा जे सम्यक्त्व चमीने मिथ्यात्वं जाय ते सादि मिथ्यात्वी तेनी अपेक्षाये ए चोथो सादि सांत जंग जाणवो. अने त्रीजो आदिअध्रुव नांगो शून्य जाणवो. जे नणी सादि तो नव्यनेज होय अने ते तो अवश्यमेव मुक्तियें जाय. तेवारें ति हां बंध तथा उदयनो अंत करे, तेशी सादि अध्रुव नांगो खोटो जाणवो.

अहींआं ध्रुवबंधिनी तथा ध्रुवोदयी प्रकृतिमध्ये मिथ्यात्वमोहनीय कसुं ठे प ए अहींआं ते वेहुथी जूडुं एटला वाम्ते कसुं ठे के, जो पण ध्रुवबंधिनी अपेक्षा ये त्रण नांगा कह्या, ते बंधें आवे पण उदयें त्रण नांगा न आवे अने मिथ्यात्व मोहनीयना तो उदयना पण त्रण नांगा ठे ते विज्ञेय जाणवाने अर्थें निन्न कसु.

तथा जे प्रकृति बंधें अने उदयें पण अध्रुव ते अध्रुव पणा नणीज एक चोथे सादिसांत नांगे कहेवाय परंतु एने विषे जंय त्रण नांगा न होय ॥ ५ ॥

॥ अथ ध्रुवोदयिन्यः निरूप्यन्ते ॥ हवे सत्तावीश ध्रुवोदयी प्रकृति कहे ठे.

निमिण थिर अथिर अगुरुअ, सुह असुहं तेअ कम्म

चउवन्ना ॥ नाणंतराय दंसण, मिहं ध्रुव उदय सगवीसा ॥ ६ ॥

अर्थ—(निमिण के०) निर्माणनामकर्म. (थिर के०) स्थिरनामकर्म, (अथिर के०) अस्थिरनामकर्म, (अगुरुअ के०) अगुरुलघुनामकर्म, (सुहअसुहं के०) शुन नामकर्म अने अशुननामकर्म, (तेअ के०) तैजसनामकर्म. (कम्म के०) कार्मण नामकर्म, (चउवन्ना के०) वर्णादिक चार, (नाणंतराय के०) ज्ञानावरणीय पांच. तथा अंतराय पांच, (दंसण के०) दर्शनावरणीय चार, (मिहं के०) मिथ्यात्वमोहनीय, (ध्रुवउदयसगवीसा के०) ए सत्तावीश कर्मप्रकृतिने ध्रुवोदयी कहीये ॥ ६ ॥

एक निर्माण, बीजुं स्थिर, त्रीजुं अस्थिर, चोथुं अगुरुलघु. पांचमुं शुन, ठहुं न, सातमुं तैजस, आठमुं कार्मण तथा चार वर्ण, एवं बार नामकर्मनी ध्रुवोदयी प्रकृति. एनो उदय, चारे गतिना जीवने सर्वदा होय. एना उदयनो व्यवहे द काल, तेरमा गुणगणाना प्रातें ठे. परंतु तिहां जगें तो सर्व जीवने विषे ए बार प्रकृतिनो उदय पामियें, ते नणी ध्रुवोदयी कहीये. ए मांहे थिर, अथिर, तथा न ने न, ए चार प्रकृति विरोधिनी कही ठे. पण ते बंधनी अपेक्षा ये विरोधिनी लेवी परंतु एनो उदय विरोधी नथी, जे नणी जोही जाल मूत्रादिक पुजलनो स्थिर बंध अस्थिर कर्मोदयथी होय तथा हाड, दांतादिकनो स्थिर बंध स्थिरकर्मना उदयथी स्थिर होय. एम चारे प्रकृति उदय अविरोधिनी ठे तेमज शुन

नामोदयेँ मस्तकादिकं शुभ्र अंगं होय ने शुभ्र । ओदयेँ पादादि अंगं न होय. ए रीतेँ उदय अविरोधी ठे ते । तेँ ध्रुवोदयी ही. एवं बार प्रकृति अइ.

पांच ज्ञानावरणनो उदय पण । एणगणा धी निरंतर सर्व जीवने होय, तेमज दानादिक पांच अंतराय । कृति । चक्रुरादि चार, दर्शनावरणी यकर्मनी प्रकृति, एनो उदय पण बार । गुणगणा लगेँ होय, तेथी ए चौद प्रकृति पण ध्रुवोदयी कही तथा मिथ्यात्व ओहनीयनो उदयविभेद प्रथ गुणगणे ठे, ते नणी प्रथम गुणगणे वर्त्तता जीवने मिथ्यात्व ओहनीयनो उदय ध्रुव हीयेँ अने जो पण सास्वादानादिक गुणगणे मिथ्यात्व ओहनीयनो उदय न लाजे, तो पण ते अध्रुव न जाणवो. जे नणी ध्रुवोदयी एज लक्षण ठेजे । पण उदय व्यवभेद स्थानक लगेँ निरंतर जेनो उदय । जे, ते ध्रुवोदयी हेवाय. एम सत्तावीश प्रकृति कही ॥ ६ ॥

हवे एनी विपरीत ध्रुवोदयी प्रकृति हे ठे.

धिर सुभ्र अर विणु अध्रुव, बंधी मि विणु मोह ध्रुवबंधी ॥

निहोव घाय मीसं, सम्मं पण नवइ अध्रुवुदया ॥ ७ ॥

अर्थ—(धिर के०) स्थिरनाम र्म, (न के०) जनाम र्म, (इअर के०) एथी इतर ते अस्थिरनामकर्म अने जना र्म, (विणु के०) ए चार प्रकृति विना शेष शरीर त्रण, उपांग त्रण, संस्थानठ, संघयणठ, जाति पांच, गति चार. एवं सत्तावीश तथा स्वगतिदिक, आ पूर्वीच ८. एवं तेत्रीश प्रकृति तथा जिननाम, उह्वास, उद्योत, आतप, पराघात, सचतुष्क, नगचतुष्क, एवं ठेतालीश. स्थावरचतुष्क, दौर्जाग्यचतुष्क, गोत्रदिक, वेदनीयदि, हास्य अने रति तथा शोक अने अरति, त्रण वेद अने आयुश्च षक. ए उगणोतेर प्रकृति बंधविरोधिनी नणी (अध्रुवबंधी के०) अध्रुवबंधिनी कहीयेँ. एने जेम अध्रुवबंधिनी कही, तेम उदयविरोधिनी नणी कोइक अध्रुवोदयी पण जाणवी, केम के जिननामथी पराघातपर्यतिनी पांच प्रकृति ठे तेनो उदय कोइएक जीवने होय ते नणी अध्रुवोदयी कहीयेँ. जो पण ए अविरोधिनी ठे तो पण ए वात विचारीने अविरोधिनी न कहेवी.

तथा शोल कषाय, सत्तरमुं नय, अठारमी जुगुप्सा, ए अठार मोहनीयनी प्रकृति ठे ते ध्रुवबंधिनी प्रकृतिमध्ये गणवी केमके ए मध्ये क्रोधादिकने उदयेँ मानादिकनो उदय न होय, तेथी ए उदयविरोधी ठे पण बंधविरोधी नथी, तेणे

करी बंधमां तो ध्रुवबंधिनी कही पण उदयमां अध्रुवोदयी कहीयें. तथा नय थ ने जुगुप्सानो उदय मांतर ठे केमके कोऽने कोऽ वारें दोय, कोऽने कोऽ वारें न होय ते नणी ए पण अध्रुवोदयी कही. तथा (मित्रविणुमोहध्रुवबंधी के०) मिथ्यात्व ध्रुवबंधी ठतुं पण ध्रुवोदयीमध्ये गण्युं. तेथी ते चर्चुं. शेष अठार प्रकृति, अध्रुवोदयी जाणवी. एम सत्याशी प्रकृति अध्रुवोदयी जाणवी.

(निहोवधायसीसं के०) तथा दर्शनावरणीय कर्ममध्ये पांच निज्ञानो उदय. केवारेंक होय अने केवारेंक न होय. तथा ए पांच निज्ञा पण परस्परं उदयविरोधिनी ठे. ते नणी एने पण अध्रुवोदयी कहीयें तथा उपघातनामनो पण कां इएक जीवने कोऽएक वारें उदय होय तेथी अध्रुवोदयी कहीयें तथा मित्रमोहनीयतुं उदय पण विरोधी ठे. जे नणी मिथ्यात्व तथा सम्यक्त्व मोहनीयने उदयें एनो उदय न होय, तेम वली (सम्मं के०) सम्यक्त्व मोहनीयनो उदय पण वेदक सम्यक्दृष्टिने होय ते नणी अध्रुवबंधिनी कहीयें. एम ए जयन्य तो अंतर सुदूर्त अने उत्कृष्टथी तो ढाशठ सागरोपम उपर त्रण पूर्वकोडी अधिक लगें होय पण तेथी वधारें न होय, ते नणी अध्रुवोदयी जाणवी. तथा जो पण सम्यक्त्वनी पें सादि सांत जांगे मिथ्यात्व पण ठे, तो पण ते अध्रुवोदयी न जाणवुं. जे नणी मिथ्यात्वोदय नूमि प्रथम गुणगाणुं ठे तिहांतो अवश्य मिथ्यात्वनोज उदय होय ते नणी ए ध्रुवोदयी होय. जो तेनी पोतानी नूमिमध्ये पण केवारेंक एनो उदय न होय, तो अध्रुवोदयी कहेवाय. (पणनवइअध्रुवुदया के०) ए पञ्चाणु प्रकृति, अध्रुवोदयी कही ॥ इति समुच्चयार्थः ॥ ७ ॥

॥ अथ ध्रुवसत्ताप्रकृतिराह ॥ हवे ध्रुव सत्ता प्रकृति कहे ठे.

तस वसु वीस सगते, अ कम्म ध्रुव बंधि सेस वेय तिगं ॥

आगिइ तिग वेअणिअं, उ जुअल सग रल सास चऊ ॥ ८ ॥

अर्थ—(तस के०) त्रसदशक तथा आवरदशक, एवं वीश प्रकृति तथा (वसुवीस के०) वर्णादिक वीश प्रकृतिनी सत्ता सर्व शरीरधारिने होय, ते नणी वर्णादिक वीश प्रकृति पण ध्रुवसत्ता कही तथा (सगतेअकम्म के०) तैजस सप्तक मध्ये तैजसशरीरनाम, कार्मणशरीरनाम, तैजससंघातन, कार्मणसंघातन, तैजसतैजसबंधन, कार्मणकार्मणबंधन, तैजसकार्मणबंधन, ए सात प्रकृतिनी सत्ता, सर्व जीवने होय केम के तैजस अने कार्मण शरीर पण सर्व जीवने होय ते

:।टें तेनी ध्रुवसत्ता जाणवी अने (ध्रुवबंधिसेस के०) ए वर्णचतुष्क, तैजस तथा र्मिण, ए ठ प्रकृतिने सूकी शेष ध्रुवबंधिनी एकतालीश प्रकृति रही तेनां ना हे ठे. शोल पाथ, १७ जय, १८ गुप्ता, १९ मिथ्यात्व, पांच ज्ञानावरणीय, नव दर्शनावरणीय, पांच अंतराय, एवं आडत्रीश. ३९ निर्माण, ४० उपघात, ४१ गुरुलघु, ए एकतालीश प्रकृति पण ध्रुवबंधिनी जणी ध्रुवसत्ता पणें होय एनी वंध, सर्वदा होय तो सत्ता केम न होय? एवं अछाशी प्रकृति ध्रुवसत्तायें कही.

(वेयतिगं के०) वेद त्रणनो बंध तथा उदय जो पण अध्रुव कह्यो ठे, तो पण एनी सत्ता ध्रुव कही ठे, जे जणी एकेक वेदमध्ये पण त्रण वेदना संत दल पामियें, ते जणी ध्रुवसत्ता हीयें. एवं एकाणु प्रकृति अइ. (आगिइतिग के०) आकृतित्रि, एटले संस्थानथी त्रि जेवुं. तिहां "तणुवंगागि" ए गाथानी मेले प्रथम ठ संस्थान, ठ संघयण ने जाति पांच. ए सत्तर प्रकृतिनी सत्ता पण पूर्वली पेरें ध्रुव जाणवी. एटले एकशो ने १७ अइ अने (वेअणिअं के०) वेद नीयदिकनी सत्ता पण परस्पर संतदलीकनी अपेक्षायें ध्रुवसत्तायें जाणवी. एवं एकशो दश प्रकृति अइ तथा (जुअल के०) बे शुगल एटले हास्य अने रति तथा शो ने अरति, ए चार प्रकृतिनी सत्ता पण रूप श्रेणीयें नवमा गुणस्थानक लगे सर्व जीवने होय तथा (सगउरल के०) औदारि सप्तक एटले औदारि शरीर, औदारिक अंगोपांग, औदारिक संघातन, औदारिक औदारिक बंधन, औदारिकतैजसबंधन, औदारि तैजस र्मिणबंधन अने औदारिककर्मणबंधन, ए सात प्रकृतिनी सत्ता पण सर्वदा पामियें जे जणी मनुष्य तिर्यंचने ए उदयें होय ठे तथा देवता ने नारकीने वंधें होय, ते माटें चारें गतिमांहे एनी सत्ता, ध्रुव होय. तथा (सासच के०) एक उड्वास, बीजुं उद्योत, त्रीजुं आतप, चोशुं पराघात, ए उड्वासच प्कनी सत्ता, सर्वदा होय ते जणी एने पण ध्रुव सत्ता हीयें. एवं एकशो ने प िश प्रकृति अइ ॥ इति स त्रयार्थः ॥ ७ ॥

खगई तिरि डुग नीअं, ध्रुवसत्ता (॥ अथाध्रुवसत्ता निरूप्यंते ॥) सम्म मीस मणुअ डुगं ॥ विउविकार जिणाउ, हारस गुच्चा अध्रुवसत्ता ॥ ए ॥

अर्थ—(खगई के०) शुनविहायोगति अने अशुनविहायोगति. ए वेहु प्रकृतिना सत्ता, जीवने सर्वदा होय. तेशी ध्रुवसत्ता जाणवी. (तिरिडुग के०) तिर्यंचनी

गति अने तिर्यंचानुपूर्वी ए वेहु नाम कर्मनी प्रकृतिनी सत्ता पण सर्व जीवने सर्वदा होय जे नणी जीवने घणी स्थिति तिर्यंचगतिमध्ये होय ठे तथा बीजी गतिमध्ये पण एनो बंध होय, ते नणी एनी ध्रुवसत्ता जाणवी. (निश्चं के०) नीचैर्गोत्रनी ध्रुवसत्ता, तिर्यंचगतिमध्ये नियमा निचैर्गोत्रनो उदय होय, तेथी ए एकशो ने त्रीश प्रकृतिनी सत्ता, मिथ्यात्वगुणस्थानकें वर्त्तता सर्व जीवने होय जो पण अतंतानुबंधियानी सत्ता नूनि. सातमा गुणगणा लगे ठे अने तेमध्ये पण विसंयोजना कीधे सत्ता टले तो पण एनी मिथ्यात्वं ध्रुवसत्ता जाणवी. (ध्रुवसत्ता के०) सत्ता एटले ध्रुवसत्ता प्रकृति एकशो ने त्रीश कही शेष अष्टावीश प्रकृति रही, ते एथी विपरीत अध्रुवसत्तायें ठे, ते कहे ठे. जे प्रकृति उवेले थके तथा अबंधें मिथ्यात्व गुणगणें पण कोइ एक जीवने केवारें एक सत्तायें न जाने अने कोइ एकने जाने एम नजनायें सत्ता होय, तेने अध्रुवसत्ता कहीयें. ते कहे ठे.

(सम्म के०) एक सम्यक्त्वमोहनीय, बीजी (मीस के०) मिश्रमोहनीय, ए बे प्रकृतिनी सत्ता, अनादि मिथ्यात्वी जीवने होय तथा मिथ्यात्वगुणगणे सम्यक्त्व वमी आब्या होय तेने मिथ्यात्वप्रत्ययें ए वे पुंज उवेली उवीश प्रकृति सत्कर्मा होय तेने न होय बीजा जीवने होय तेथी अध्रुवसत्ता प्रकृति कहीयें.

तथा (मणुअडुगं के०) मनुष्यगति अने मनुष्यानुपूर्वी ए वे प्रकृति ते ते उकाय अने वाउकायमध्ये जे घणो काल रहे, तो ते उवेले तेने सत्तायें न होय, बीजानें होय. एम ए प्रकृति पण अध्रुव सत्ता वाली कहीयें.

तथा (विउविकार के०) एक वैक्रियशरीर, बीजुं वैक्रियअंगोपांग, त्रीजुं वैक्रियसंघातन, चोथुं वैक्रियबंधन, पांचमुं वैत्रियतैजस बंधन, उठुं वैक्रिय कार्मणबंधन, सातमुं वैत्रियतैजस कार्मणबंधन, आठमी देवगति, नवमी देवा नुपूर्वी, दशमी नरकगति, अगीअारमी नरका पूर्वी, ए अगीअार प्र तिनी सत्ता, अनादि निगोदिया जीवने न होय, बंधने जावें न होय. तथा उवेले पण टले, तेथी ए गी १२ प्रकृतिनी अध्रुवसत्ता । बी.

(जिणाउ के०) जिननामकर्मनी सत्ता, जे सम्यक्त्वप्रत्ययें जिननामकर्म बांधी वली मिथ्यात्व पामे, तेनेंतर हूर्त्त लगे होय, बीजानें न होय, तेथी ध्रुवसत्ता कही. एमज मनुष्या, देवा, तिर्यंचाद्यु अने नरका, ए चार मध्ये कोइ जीवने एकनी सत्ता, कोइ जीवने बेनी सत्ता, एम ए पण ध्रुवसत्ता कही.

(आहारस । वत्ता के०) एक आहारकशरीर, बी आहार गो

पांग, त्रींशुं आहारकसंघातन, चोशुं आहारकबंधन, पांचमुं आहारकतैजस
बंधन, षट्मुं आहारककार्मणबंधन, सातमुं आहार कार्मण तैजसबंधन, ए आ
हारकसप्तक, एनी सत्ता जे अप्रमत्तगुणस्थानके विंशुः६ चारित्रप्रत्यये आहार ;
शरीर बांधी पढी संक्लेश विशेषे मिथ्यात्वे जाय. तेने सत्ताये होय, परंतु बीजाने
न होय माटे अध्रुवसत्ता कहिये. उच्चैर्गोत्रनी सत्ता पण अध्रुव जे नणी तेउ
अने वाउमध्ये रहेतो जीव, उच्चैर्गोत्र उवेले, तेने उच्चैर्गोत्रनी सत्ता टले बीजाने
होय. एम जे प्रकृति मिथ्यात्व गुणगणो वर्त्तता पण कोइ जीवने होय कोइ जी
वने न होय, ते अध्रुवसत्तानी प्रकृति हीये. ए अष्टावीश प्रकृति कही एटले स
म्यक्त्व, मिश्र, मनुष्यदिक, वैक्रिय एकादश , जिननाम, चार आयुं, आहारक
सप्तक अने उच्चैर्गोत्र, एवं अष्टावीश थइ ॥ इति समुच्चयार्थः ॥ ए ॥

हवे गुणगणानी अपेक्षायें प्रकृतिनी सत्तातुं ध्रुवाध्रुवपणुं विचारे ठे.

पढम तिगुणोसु मिहं, निअमा अजयाइ अ गो नळं ॥

सासाणे खलु सम्मं, सतं मिठाइ दसगेवा ॥ १० ॥

अर्थ—(पढमतिगुणोसु के०) मिथ्यात्व, सास्वादन अने मिश्र, ए प्रथमनां त्रण
गुणगणाने विपे (मिहंनिअमा के०) मिथ्यात्वमोहनीयनी सत्ता निश्चयपणे
एटले ध्रुवपणे होय. जे नणी मिथ्यात्व मोहनीयना उदय विना प्रथम गुणगणुं
नज होय. तो ज्यां उदय होय, त्यां सत्ता तो ध्रुव होय, अने मिश्रगुणगणुं प
ण मोहनीयना चोवीश, सत्तावीश अने अष्टावीश, ए त्रण सत्तास्थानक होय,
त्यां पण मिथ्यात्वनी सत्ता सघले स्थानके होय तेणे ध्रुवसत्ता होय.

शेष (अजयाइअष्टगेनळं के०) अजय एटले अविरति सम्यक्दृष्टि गुणगणा
थी मांढीने अगीअरमा उपशांत मोहगुणगणा सुधीना आठ गुणगणुं नजनाये
होय. जे नणी ह्यायोपशमिक सम्यक्दृष्टिने मिथ्यात्व मोहनीय उवेले थके मोहनी
यनी त्रेवीश तथा बावीश प्रकृतिनी सत्ताये वर्त्तताने मिथ्यात्वनी सत्ता न होय
तथा ह्याधिकने पण न होय अने जेणे मिथ्यात्व उपशमाव्युं होय तेने सत्ता हो
य, तेथी ए आठ गुणगणो मिथ्यात्वमोहनीयनी अध्रुवसत्ता होय.

तथा (सासाणेखलुसम्मं.के०) सास्वादन गुणगणुं वर्त्ततो नियमा मोहनीय
नुं एकज अष्टावीश प्रकृतिनुं सत्तास्थानक होय, परंतु मोहनीयनां वे, त्रण, सत्ता
स्थानक न होय. जे नणी उपशमसम्यक्त्वे करी त्रिपुंज करी त्यांथी पडतो सा

स्वादन एताणे आवे, त्यां सर्व मोहनीय प्रकृतिनी सत्ता होय तेथी सम्यक्त्व मोहनीयनी सास्वादनने ध्रुव (सत्तं के०) सत्ता जाणवी.

अने (मि ।इदसगेवा के०) शेष मिथ्यात्व, मिश्र, अविरति, देशविरति, प्रमत्त, अप्रमत्त, निवृत्ति, अनिवृत्ति, सूक्ष्मसंपराय अने उपशांतमोह, ए दश गुण ए सम्यक्त्व मोहनीयनी सत्तानी न ना जाणवी, जे नणी सम्यक्त्व पामी पढी मिथ्यात्वे वुं होय ते ज्यां सुधी सम्यक्त्वपुंज उवेले नहीं, त्यां लगे सम्यक्त्व मोहनीयनी ता होय, ने सम्यक्त्वपुंज उवेल्या पढी तथा नादि मिथ्यादृष्टि जीवने सम्यक्त्व मोहनीयनी ता न होय ते ज त्रीजे मिश्रगुणताणे पण जो सम्यक्त्व पुंज उवेली वुं होय तेने सम्यक्त्वमोहनीयनी सत्ता न होय बी जाने होय तथा विरत्यादि ए गुणताणे ह्याचि सम्यक्दृष्टिने सम्यक्त्व मोहनीय खपावी तेथी तेने सम्यक्त्व मोहनीयनी सत्ता न होय तथा ह्या योपशमि ने औपशमि सम्यक्दृष्टिने ध्रुवसत्ता होय. एम ए गुणताणे सम्यक्त्व मोहनीयनी ध्रुव ता ही ॥ इति स यार्थः ॥ १० ॥

सासण मीसेसु ध्रुवं, मीसं मि ।इ नवसु जयणाए ॥

आइ डुग अण नियमा, नइआ मीसाइ नव गम्मि ॥ ११ ॥

अर्थ—(सासण मीसेसु के०) सास्वादन ने मिश्र, ए बे गुणताणे (मीसं के०) मिश्रमोहनीयनी सत्ता, (ध्रुवं के०) ध्रुव जाणवी. केम के सास्वादनने सर्व अज्ञावीशें मोहप्रकृतिनी सत्ता ध्रुव होय ने मिश्रमोहनीयना उदय विना मिश्रगुणताणुं होयज नहीं, तेथी त्यां पण मिश्रनी ता ध्रुव होय. ए ए बे ए ताणे मिश्रमोहनीयनी ध्रुवसत्ता जाणवी.

अने मिश्र तथा स्वादन, ए बे एताणा विना शेष (मि ।इनव जय ।ए के०) एक मिथ्यात्व, बी विरति, त्रीजुं देशविरति, चोथुं प्रमत्त, षण्णुं निवृत्ति, सात, अनिवृत्ति, ए सूक्ष्मसंपराय, नव उपशांतमोह, ए नव गुणताणे मिश्रमोहनीयनी सत्तानी नजना जाणवी, एटले कोइए कने होय अने कोइएकने न होय, जे नणी मिश्रपुंज उवेल्या पढी मिथ्यात्वे मिश्र मोहनीयनी सत्ता न होय ने जेणे मिश्रपुंज उवेल्यो नथी तेने मिश्र मोहनीयनी सत्ता होय अथवा अनादि मिथ्यात्वीने तो नज होय.

तथा अविरत्यादिक आठ गुणताणे ह्याचिक सम्यक्दृष्टिने मिश्रमोहनीयनी

सत्ता न होय, जे नणी सात प्रकृति खपावीने ह्याधि सम्यक्त्वी घाय तेथी मिश्र
गेहनीयनी सत्ता टले ह्याधि सम्यक्त्व होय तेमाटे. या बीजा ह्यायोपशमिक तथा
औपशमिक सम्यक्दृष्टिने मिश्र गेहनीयनी सत्ता होय तेथी नजना ही एटले
गेइएकने केवारें होय अने कोइए ने केवारेंक न होय. ए नव गुणठाणे
मिश्रमोहनीयनी अध्रुवसत्ता होय.

(आइ गअणनिय १के०) आदिदि एटले पहेले तथा बीजे, ए बे गुणठाणे
नंतानुबंधिया क्रोधादि चारे पायनी सत्ता निश्चय होय जे नणी मिथ्यात्व तथा
सास्वादन, ए बे गुणठाणे नियमा अनंतानुबंधीया बंधाय तेथी ध्रुवसत्ता जाणवी.

शेष (नइआमीसाइनवगमि के०) मिश्र गुणठाणार्थी मांढीने उपशांतमो
ह जर्गेनां नव गुणठाणाने विषे अनंतानुबंधिया पायनी सत्ता संबंधि नजना
जाणवी, जे नणी जेणे अनंतानुबंधिया विसंयोज्या तथा उवेढ्या एटले खपा
व्या तेने एनी सत्ता न होय ने बीजाने होय माटे नजना जाणवी. ए स्वमते
कह्युं तथा कर्मप्रकृति अने पंचसंग्रहादिकने मते तो अनंतानुबंधियानी सत्ता टल्या
विना श्रेणी आरंजे नहीं तेथी ते कहे ठे. जे अनंतानुबंधियानी विसंयोजना करी
ने, उपशमश्रेणी आरंजे तेथी तेने सातमा गुणठाणार्थी उपरले गुणठाणे अनंतानु
बंधियानी सत्ता न होय तथा मिश्रादि पांच एठाणे तो गेइएकने नंतानु
बंधियानी सत्ता होय, ने कोइएकने न होय एम नजना जाणवी माटे अध्रुवस
त्ता जाणवी, अने मिथ्यात्व तथा सास्वादन ए बे गुणठाणे अनंतानुबंधियानी ध्रुव
सत्ता होय. एम बेहु मते अनंता बंधिया कषायनी गुणस्थान नी पेह्यारें ध्रुवा
ध्रुव सत्ता कही ॥ इति स च्चयार्थः ॥ ११ ॥

हवे आहारकसप्तकनी सत्ता कहे ठे.

आहार सत्तगं वा, सव्व गुणे वि ति गुणे विणा तिडं ॥

नो नय संते मिठो, अंत मुहुत्तं नवे तिठे ॥ १२ ॥

अर्थ—(आहारसत्तगंवासव्वगुणे के०) एक आहारक शरीर, बीजुं आहारक
उपांग, त्रीजुं आहारकसंघातन, चोथुं आहारकआहारक बंधन, पांचमुं आहारकतै
जसबंधन, ठहुं आहारककर्मणबंधन अने सात आहारकतैजसकर्मणबंधन, ए
सात प्रकृति जे जीवें तथाविध विद्युद्धारित्र प्रत्ययें अप्रमत्तगुणठाणे वांधीने
तथाविध संक्लेश अथ्यवसायें मिथ्यात्व गुणठाणा जर्गे आवे तथा कोइएक वि
द्युद्धार्यवसायें केवलज्ञान पण पामे तेथी सर्व गुणठाणे एनी सत्ता होय अ

ने कोइ एक जीव, ए सात प्रकृति बांध्या विनाज सर्व गुणस्थानक स्पर्श तेने ए सात प्रकृतिनी सत्ता सर्व गुणठाणे न होय. ए रीतें नजना जाणवी.

तथा जिननामकर्मनी पण ए रीतेंज नजना जाणवी. जे नणी चोथा गुणठाणाची लइने अपूर्वकरणना ठछा पाया लगे जिननामनी बंधनूमि ठे त्यां विद्युद्वाध्यवसायें जिननाम बांधि पढी संक्लेजें मिथ्यात्वें जाय तेथी मिथ्यात्वें पण एनी सत्ता होय पण (बितिगुणोविणातिष्ठं के०) बीजे अने त्रीजे गुणठाणे तीर्थकरनामकर्मनी सत्तावालो न आवे तेथी ए बे गुणठाणा विना त्रेप बार गुणठाणे जिननामनी सत्ता पामीयें उपरले गुणठाणे पण चढतां जिननामनी सत्ता होय अने जे जीव जिननाम बांध्या विना सर्व गुणठाणां स्पर्श तेनी अपेहायें सर्व गुणठाणे जिननामनी सत्ता न होय एटले बीजे, त्रीजे गुणठाणे जिननामनी सत्ता नज होय अने बीजा गुणठाणाउने विषे नजना जाणवी.

(नोचयसंतेमिहो के०) तथा आहारकशरीरादिक सात प्रकृतिनी सत्ता ठतां अने जिननामनी सत्ता ठतां ए उचयनी सत्ता साथें ठतां तेने मिथ्यात्व गुणठाणुं न होय जे नणी नामकर्मनुं एकशो त्रणनुं तथा त्र्याणुं प्रकृतिनुं सत्ता स्थानक मिथ्यात्व गुणठाणे न पामियें, माटें आहारक सप्तक तथा जिननाम, ए बेहुमांहेथी एकनी सत्ता ठतां मिथ्यात्व होय तेमध्ये (अंतमुहुत्तंनवेतिष्ठे के०) अंतर मुहुत्तं लगे जिननामनी सत्ता मिथ्यात्वें लहीयें पण अधिक न पामीयें जे नणी कोइएक सम्यक्कृष्टि जीवें पूर्वे नरकायु बांध्युं ठे अने ते जीव आयु बांध्या पढी ह्यायोपशमिक सम्यक्त्व पामीने तथाविध अध्यवसायें जिननाम बांधे, ते मरण समयें सम्यक्त्व वमतो नरकें जाय त्यां वली अंतमुहुत्तं पढी वली सम्यक्त्व पामे तो जिननामकर्मनी सत्ता होय, अने जो नरकें गया पढी पतित परिणामें रहे तो अंतमुहुत्तं पढी जिननामकर्म उवेले तेथी जिननामकर्मनी सत्ता टली जाय. एटले एक ध्रुव सत्ता अने बीजुं अध्रुवसत्ता रूप एम पांचमुं अने ठहुं ए बे द्वार साथें कहरा ॥१३॥

हवे घातिनी प्रकृति रूप सातमुं द्वार तथा अघातिनी प्रकृति रूप आठसुं द्वार, ए बे द्वार साथें कहे ठे. हवे सर्वघातिनी प्रकृति तथा अघातिनी प्रकृति कहे ठे.

॥ अथ सर्व घातिन्यः प्रकृतयः ॥

केवल जुअला वरणा, पणनिहा बारसाइम कसाया ॥

मिहंति सब घाई, चठ नाण ति दंसणा वरणा ॥ १३ ॥

र्थ- तिहां जे कर्मप्रकृति, तना एने आवरे, ते घातिनीप्रकृति जाणवी. तेमां सर्व घातिनी प्रकृतिना रस स्पर्श तो त्रामपत्रनी परें निश्चिद्ध, या स्फटिक ग्रहनी परें निर्मल, झाहानी परें सू सार प्रदेशें बहुजरस होय, तेथी ते सर्वघातिनी प्रकृति प्रदेशें रूप होय तो पण वीर्यें अधिक जाणवी. हवे तेनां नाम कहे ठे. (केवलजुअलावरणा के०) केवलज्ञानावरणीय अने केवलदर्शनावरणीय, ए बे प्रकृति, पोतानो आचार जे ज्ञान, दर्शन, गुण, तेने सर्वांशें आवरे, जेम सूर्यप्रजा, मेघें री सर्व आवरी कहेवाय तथापि कांइ एक प्रजानो अंश आव्या विनानो पण रहे ठे तेथी री रात्री दिवसनो विजाग जणाय ठे तेम जीवनां पण ज्ञानादि गुण सर्व घातिनी प्रकृतियें करी सर्व आवखो ठे तो पण जेणे करी जड चैतन्यनो विजाग होय, एटलो चैतन्यांश उघाडो रह्यो ठे (पणनिहा के०) तेणे पांच निहायें करी पण जे केवलदर्शनावरणीयें अण आवो एवो जे दर्शनांश ते पण सर्वांशें आवरियें, ए निहापंच पण सर्व इंडियना अवबोधने आवरे माटें सर्वघाति कहीयें. अहीं ा पण मेघदृष्टांत जाववो. जेमाटें जो निहा मांहे पण शब्दादिक सांजली जागे ठे तथापि ए निहा पण सर्वघातिनी जाणवी, तथा केवलज्ञान ने केवल दर्शनना आवरण पण सर्वथा टाळ्या विना केवल ज्ञान उपजे नहीं माटें सर्व घाति कहीयें. एटले एसात सर्व घातिनी प्रकृति कही.

(बारसाइमकसाया के०) ए ज दिना बार कषाय जाणवा. तेमां अनंता नुबंधीया क्रोध, मान, माया अने लोभ, ए चार तो सम्यक्त्वगुणने सर्वथा आवरे ठे तेथी सर्वघाती कर्मांने अप्रतिज्ञानावरण क्रोधादिक चार पण देशविरतिगुणने सर्वथा आवरे ठे. तथा प्रत्याख्यानावरण क्रोधादिक चार सर्व विरतिगुणने सर्वथा आवरे ठे माटें सर्वघाति जाणवा. अहींआं पण मेघनो दृष्टांत जलाव्यो तेथी मिथ्यात्वने पण एकांश एक तपश्चर्यादिकनी प्रतिपत्ति जिनवचनथी अविरोध होय तथा अविरतिने पण मांसाहारादिकनी निवृत्ति होय तथा देशविरतिने पण जावचारित्र होय, एम ए बार कषायनी प्रकृति पण सर्वघातिनी ठे.

(मिहंतिसवघाई के०) मिथ्यात्वमोहनीय पण श्रीजिनजापित जीवाजीवादिक अनंतधर्मात्मक तत्वश्रद्धान रूप सम्यक्त्व गुणने सर्वथा हणो, ठे ते जणी ए पण सर्वघाति प्रकृति कहीयें. जो पण एना केटला एक बेठाणीआ तथा एक ठाणीआ रसस्पर्शक देशघातीआ ठे, तो पण अहींआं गुनाद्युक्तं परिणामं वं

धनी पेह्यै नथी लीधा. एटले एक केवलज्ञानावरणीय, एक केवलदर्शनावरणीय, पांच निडा, बार कषाय अने ए मिथ्यात्वमोहनीय. एवं वीश प्रकृति सर्वघातिनी अई.

हवे प गीश प्रकृति देशघाति कहे ठे. तिहां देशघातिनी प्रकृतिना रसस्पर्द्धक स्थूलबिड कडानी पेरें, ध्यमबिड कांवलानी पेरें अने सूक्ष्मबिड पटवस्त्रनी पेरें, स्थूल प्रदेश नीरस, असार, बहुप्रदेश अल्पवीर्य, (चउनाणतिदंशणावरणा के०) एक मतिज्ञानावरणीय, बीजुं श्रुतज्ञानावरणीय, त्रीजुं अवधिज्ञानावरणीय. चोशुं मनःपर्यवज्ञानावरणीय, ए चार ज्ञानावरणीयनी प्रकृति तथा चहु, अचहु ने अवधि, ए त्रण दर्शनावरणीयनी प्रकृति, एवं मात प्रकृति देशघातिनी जाएवी. जे नणी केवलज्ञानावरण, केवल दर्शनावरण ए बे प्रकृति यें अण आवुं एवुं जे ज्ञान अने दर्शननो अनंतमो अंश तेने देशथी हणे, ते नणी देशघातिनी कहीयें. जो पण अवधिज्ञानावरणीय अवधिदर्शनावरणीय अने मनःपर्यवज्ञानावरणीयना केटला एक रस स्पर्द्धक सर्वघातिया पण ठे जेणे करी पोताना अवधिज्ञानादिकनो अंश मात्र नथी देखातो तो पण एनो रसोदय ह्योपशम विरोधि ठे तेशी देशघातिनी कही ॥ इति समुच्चयार्थः ॥ १३ ॥

संजलणनोकसाया, विग्धं इअ देस घाइअ (अथ घातिन्यः प्रकृतयः) अघाइ ॥ पतेअ तणुठाऊ, तस वीसा गोअ डुग वसा ॥ १४ ॥

अर्थ—(संजलण के०) संज्वलना गेधादिक चार कषाय देशघातिया ठे जे नणी ए सर्व विरतिरूप जीवना गुणनें देशथकी हणे ठे. केम के एना उदयथी साधुने सातिचार व्रत थाय. बीजा कषायना उदयथी मूलजंगें अतिचार होय माटें एने देशघाती कही ठे. (नोकसाया के०) हास्यषट्क तथा त्रण वेद, ए नव नोकषायमोहनीय प्रकृति पण देशघातिनी ठे जे नणी ए प्रकृति चारित्रने विषे पण अतिचार मात्र उपजावे, पण एकली अनाचार जनक न होय, माटें देश घातिनी कही.

(विग्धंइअदेसघाइअ के०) तरायकर्मनी पांच प्रकृति ए पण देशघातिनी होय जे नणी पुजलइव्यनो अनंतमो जाग दान, जाज नोगादिकने विषे होय ठे. जे नणी ग्रहण धारण योग्य जे पुजल ठे ते पुजल,इव्यने अनंतमे जागे ठे तेमां पण सर्व दान, जाज, नोग, ने उपनोगादिक, करी न शके, केम के अ

कर्म नो िदि त । आहारादि ं दा , लाज जोगादि सर्व जीवने होय ते थी देशघातिनी ही. सर्व जीवने एनो ह्योपश होयज. तथा वीर्यंतरायनो पण जो सर्वघाती रस होय तो जीव ं सर्व वीर्य आवरे थके जीव का नी पेरें निश्चे ावंत आय, तेथी आहारादिकने ही परिण ावी पण न शके ? ते नणी ए प्रकृति पण दे घातिनी जाणवी, तेथी सर्व जीवने वीर्यंतराय ह्योपश तारत म्यें, वीर्यतारतम्य होयज ठे. केवली जगवानने वीर्यंतरायनो ह्य होय तेथी तेने अनं वीर्य होय. ए प ि प्रकृति देशघातिनी ही.

ने जो उदयापेह्यार्थें लेखवीयें, तो मिश्रमोहनीय ने म्यक्त्व ाहनी य, ए बे प्रकृति पण देशघातिनी गणतां सत्तावीश प्र ति ाय. तेनी साथें पूर्वे सर्वघातिनी वीश प्रकृति मेलवीयें तेवारें डतालीश ति घातिनी आय. तेथी शेष र ही जे प ात्तेर प्रकृति ते (घाड के०) घातिनी ही ठे. जे प्रकृति जीवना ज्ञानादि गुणने तो कांइ पण हणे नहीं तथापि जे चोरनी संगत रतां सा धु पण चोर हेवाय, ते ए प्रकृति पण घातिनी प्रकृति साथें वेदतां घातिनी केहेवाय, ते घातीनी प्र तिनां ना हे ठे.

(पत्तेअतणुष्ठा के०) ए पराघात, बीजी उद्भास, त्रीजी ातप, चोथी उ ात, पांचमी रुजघु. ठठी जिनना , सात ि निर्माण, ने ाठमी उपघा त, एं ाठ प्रत्ये प्र ति घातिनी जाणवी. ए प्रकृति ाड ात्माना एने न हणे, त अ एटले "तणुवंगागिड" ए गाथाने नु में ए औदारिक, बी वैडि य, त्री ाहार , ए ए शरीर तथा ए ए शरीरना ए उपांग तथा एनी सा थें ार्मण अने तैजस मेलवीयें, तेवारें तनुअ थाय तथा ठ संस्थान, ठ संघय ए, ाति पांच, गति चार, स्वगतिदि , ानुपूर्वी चार, एवं पांत्रीश प्रकृति लेवी तथा (ाउ के०) ाधुनी चार प्रकृति, एवं उंगणचालीश अने ाठ पूर्वे प्र त्येक प्रकृति ही ठे. एवं डतालीश प्रकृति अघातिनी अड.

तथा (तसवीसा के०) त्रस, बादर, पर्याप्त, प्रत्येक, स्थिर, शुन, जग, स्वर, ादेय, यशःकीर्त्ति, स्थावर, सूक्ष्म, अपर्याप्त, साधारण, अधिर, अशुन, ड र्जग, डुःस्वर, अनादेय, अयश, ए वीश प्रकृतिने त्रसविंशति प्रकृति कहीयें. (गोअ डुग के०) गोत्रदिक अने वेदनीयदिक, ए उजय दिकनी चार प्रकृति तथा (वसुा के०) वर्ण, गंध, रस अने स्पर्श, एवं सर्व मली पञ्चोत्तेर प्रकृति, अघातिनी कही एटले घातिअघाति द्वार संपूर्ण अशुं ॥ इति समु यार्थः ॥ १४ ॥

हवे एकर्म प्र तिनुं घाति, घातिपणुं रसनी अपेक्षायें होय, ते रस, मिष्ट तथा टुकना जेदें करी बे प्रकारें ठे. तिहां जे प्रकृतिनो रस मीठो आनंददायक होय ते पुण्यप्रकृति जाणवी, ने जे प्र ति रस हनी पेरें नींबनी पेरें कडबुं डुः दायक होय, ते पापप्रकृति जाणवी. त्यां प्रथम पुण्यप्रकृति, बेंतालीश हे ठे.

॥ थ पुण्य कृतयः ॥

सुर नर तिगुञ्च सायं, तस दस तणु वंग वडर च रंसं ॥

परघासग तिरि आऊ, वसु च पणिंदि सुनखगइ ॥ १५ ॥

थे-ते थें प्रथ (सुरनरतिगु के०) सुरत्रि एटले देवगति, देवा पूं वीं, अने देवायु, ए त्रण प्रकृति जनावें बंधाय, ते जणी तथा एमां बहुल घ एीज शाता होय, ते जणी पुण्यप्रकृति हीयें अने नर एटले म प्यगति, म प्यानुपू वीं ने मनुष्यायु, ए प्यटि ए ए जेद पण जनावें करी बंधाय. तथा उच्चैर्गोत्र पण पूज्यजणी पूजनीय योग्यता जणी, ए पण पुण्यप्रकृति जाणवी. तथा (सायं के०) शातावेदनीय पण न ध्यवसायें री बंधाय. कूल पणो वेदे ते माटे ए पुण्यप्रकृति जाणवी. तथा (तसदस के०) सदश ए नामकर्मनी पुण्यप्र कृति नपरिणामें बंधाय ठे. (तणुवंग के०) तणु एटले औदारिकादिक पांच शरी र तथा औदारि, वैत्रिय ने आहारक, ए ए उपांग ए आठ प्रकृति पण न जाणवी. (वडर के०) ठ संघयणमध्ये एक वज्ररुषजनाराच संघयण ए पण शुन जाणवुं. (चउरंसं के०) ठ संस्थानमध्ये समच र संस्थान ए पण शुन ठे. (परघासग के०) पराघात, उास, तप, उद्योत, अगुरुजघु, जिन म ने निर्माण, ए पराघातसप्त पण न जाणवुं. (तिरि । के०) तिर्यच आयु, ते पण पुण्यप्र ति ठे. जे एी तिर्य पण जीव वांढे ठे. तथा (व सुचउ के०) वर्णमध्ये श्वेत, पीत, ने र तथा गंध ध्यें जगंध, रसमध्ये कषायल, म्ल अने मिष्ट, तथा स्पर्शीमध्ये लघु, गे ल, ची ट, ने उ . एरीतें वर्णादिचतुष्क न ले. (पणिंदि के०) जाति पांच ध्यें ए पांचेंद्रिय जाति, शुन परिणामें बंधाय, ते पुण्यप्रकृति जाणवी. अने (सुन गइ के०) वि हायोगतिमध्ये गज तथा हंसनी पेरें जे चाले, ते नविहायोगति जाणवी. ए पण शुन परिणामे बंधाय माटे पुण्यप्रकृति जाणवी. ए बेंतालीश पुण्यप्रकृति जाणवी ॥ इति स यार्थः ॥ १५ ॥

॥ अथ पापप्रकृतयः ॥ हवे व्याशी पापप्रकृति हे ठे.

बायाल पुसु पगइ, अपठम सं एण खगइ संघयणा ॥

तिरिडुग असाय नीउ, वघाय इग विगल निरय तिगं ॥१६॥

अर्थ—(बायालपुसुपगइ के०) बेंतालीश पुण्यप्रकृति ही. जे नणी बंधयो ग्यस्थान थें ए शुनपरिणामें बंधाय तथा सं श परिणामें मंदरस बंधाय अने विशुद्धपरिणामें तीव्ररस बंधाय ते नणी ए न उत्तमपुण्यप्रकृति जाणवी. हवे पुण्य थकी विरोधी पापप्रकृति व्याशी कहे ठे. ए पाप प्रकृतिनो सं श परिणामें तीव्ररस बंधाय अने वि षुद्धपरिणामें मंदरस बंधाय, ते नणी पापप्रकृति कह्यैयें.

(अपठ संताणखगइसंघयणा के०) प्रथम स च र संस्थान विना शेष पांच संस्थान तथा प्रथ शुनविहायोगति विना बीजी अशुनविहायोगति, अहीं ३ ि लेवी, तथा प्रथ संघयण विना शेष पांच संघयण एमां लेवां. ए अग्नी ार प्रकृति, प्रथमनां बे गुणताणां लगे बंधाय. त्यां संक्लेश परिणामें उत्कृष्ट रस बंधाय अने विशुद्धपरिणामें मंदरस बंधाय, ते नणी ए पापप्रकृति ह्यैयें.

(तिरिडुग के०) तिर्येचनी गति, तथा तिर्येचा पूर्वी, ए बे प्रकृति अशुन ठे. जे नणी ए गतिमध्ये अनंतो काल पण जीव रहे, ए त्यंतमोहोदय थकी बंधाय, माटें पापप्रकृति जाणवी तथा (असाय के०) ातावेदनीय पण उदय आवे, तेवारें जीवने प्रतिकूजपणुं देखाडे, ते नणी पापप्रकृति कह्यैयें तथा (नीउवघाय के०) नीचैर्गो ने उदयें पण नीच लप्रत्ये पामवे करी जीव हेलनीय होय तेथी ए पण अ नपापप्रकृति जाणवी, उपघातनामनें उदयें पण पडजीजी, चोरदांतादिकें करी दुःख पामे, तेथी अ न जाणवी. (इगविगल के०) एकेंडियजाति तथा विकल ए टले जेने पूर्ण पंचेंडिय नहीं होय, ते विकलेंडिय, वेंडिय, तेंडिय अने चौरिंडिय ने कह्यैयें. ए जातिनाम पण मिथ्यात्वे सं शें बंधाय, ते माटें अशुन जाणवी. (निरयतिगं के०) नरकगति, नर ानुपूर्वी ने नर यु, ए त्रण प्रकृति पण मिथ्यात्व विना न बंधाय, ते नणी न पापप्रकृति जाणवी. ए त्रेवीश पापप्रकृति कही ॥१६॥

थावर दस वसु च , क घाय पणयाल सहिअ वासीइ ॥

पाव पयडित्ति दोसुवि, वसा इगहा सुहा असुहा ॥ १७ ॥

अर्थ—(थावरदस के०) थावरदशकने पण अशुनपरिणामें वर्ततो थको

जीव पामे, (वस्सुचउक्क के०) वर्ण ध्ये नील अने कृष्ण तथा गंधमध्ये डुरजिगं ध तथा रस ध्ये तीखो अने कडवो तथा स्पर्शमध्ये गुरु, खर, लूह अने शीत, ए चारे अशुच लेवा. एने संक्लेशे बांधे; तेजणी पापप्रकृति कहिये. एवं साडत्रीश थइ.

तथा (घायपणयाज के०) घाती पीस्तालीश प्रकृति एटले ज्ञानावरणीय पांच, दर्शनावरणीय नव अने मोहनीयनी उवीश तथा अंतरायनी पांच, ए पीस्ता लीश घातिनी प्रकृति अट ना ६ गुणने हणे, प्रतिकूलपणुं करे. तेथी ए पी लीस घातिनी पापप्रकृति तेने आगली साडत्रीश प्रकृतिये (सहिअ के०) सहित रीये, तेवारें (ासीइ के०) व्याशी (पावपयडिति के०) पापप्रकृति थांय. एना विपा जीव प्रतिकूलपणे वेदे, संशनी वृद्धिये एना रसनी वृद्धि होय, ते जणी एने पापप्रकृति कहिये. ए बंधनी अपेहाये लेवी. अन्यथा तो सम्य क्तव मोहनीय तथा मिश्रमोहनीय पण लेवाय, परंतु ते एटला माटे न लीधी के, तेनो बंध नथी. अहींआं शिष्य प्रश्न करे ठे के, हे जगवन् ! आठ कर्मनी मली बंधापेहाये, एकशो ने वीश प्रकृति ही ठे. अने अहींआं तो पुण्यप्रकृति बेंताली श तथा पापप्रकृति व्याशी, ए बेहु मेलवतां एकशो ने चोवीश प्रकृति थाय ठे, ते केस घटे ? अहीं ! गुरु उत्तर कहे ठे के, हे शिष्य ! एकशो ने विंशोत्तर बंध प्रकृतिमध्ये सामान्य पणे वर्ण, गंध, रस अने स्पर्श, ए चार प्रकृति लेखवी ठे अने अहींआं तो मूल चार प्रकृतिना शुजा न विजाग करतां श्वेतादिक शुच अ गीआर पुण्यप्रकृतिमांहे गणी ठे अने नीलादिक अशुच नव पाप तिमांहे ग णी ठे. एम (दोसुवि के०) ब स्थानके (वस्साइगहासुहाअसुहा के०) वर्ण दिक चार प्रकृतिने विशेषे शुच अने अ न पणे जूदी जूदी ग्रहण करी ठे तेमा टे एकशो चोवीश थाय ठे अने सामान्ये शुजा नने एक ठामे गणतां एकशो ने वीश बंध प्रकृति थांय. अहींआं कांइ दोष नथी. एम पुण्यप्रकृति तथा पापप्रकृतिनां द्वार कहां ॥ इति पुण्यपापद्वार ॥ इति स याथैः ॥ १७ ॥

एम पुण्य अने पापने परिणामे करी बंधनुं विरुद्ध पणुं होय तेमाटे पुण्यप्र ति तथा पापप्रकृति कहिने हवे बंधे तथा उदये विरोधिनी प्रकृति कहे ठे. तेमध्ये पण सूची कटाह न्याये अल्प संख्यांक प्रकृति जणी प्रथम परावर्तमान प्रकृति द्वार कहे ठे.

॥ अथाऽपरावर्तमानाः प्रकृतयः ॥ हवे परावर्तमान प्रकृतियो कहे ठे.

नाम ध्रुव बंधि नवगं, दंसण पण नाण विग्घ परघायं ॥

जये कुंठ मिठ सासं, जिणगुण तीसा अपरियत्ता ॥ १८ ॥

अर्थ-ए वर्ण, बीजो गंध, त्रीजो रस, गोथो स्पर्श, पांच गो तैजस, छो का र्मण, सात गो नि र्ण, आठमो उपघात, नव गो अगुरुलघु, ए (ना ध्रुवबंधिनव गं के०) ना ध्रुवबंधि नव, ए ना ध्रुवबंधिनी नव प्रकृति सर्वथा बंधाय न य. एना बंधने स्थानकें कोइ जाद्युज परिणा विशेषें बीजी प्रकृति बंधाय न हीं. केवल एना रसबंध इहे जावनी मंदता रे, ते जणी परावर्त्तन ही.

(दंसणपणनाणविग्घपरघाथं के०) चक्रुदर्शनादि चार दर्शनावरणीय तथा मतिज्ञानादिक पां ज्ञानावरणीय ए नव प्रकृति पण ध्रुवबंधिनी जणी परावर्त्तन जाणवी. तथा दानांतरायादिक पांच अंतरायनी प्रकृति पण ध्रुवबंधिनी जाणवी तथा पराघात नाम र्म पण, ध्रुवबंधी ठे. ए अन्य प्रकृतिनो बंध तथा उदय रुंध्या वि ना पोतानो बंधोदय दीपावे. एनी विजागनी प्रकृति नथी तेजणी अविरोधिनी ठे.

(जय ह्रमिह्रसासं के०) जयमोहनीय तथा प्सासमोहनीय पण पूर्वली क्तियें अपरावर्त्तमान प्रकृति ठे तथा मिष्यात्वमोहनीय पण ध्रुवबंधि तथा ध्रुवो दयीपणे जणी बंध उदयें अपरावर्त्तमान होय. अने उह्वासनामकर्म पण बंधें तथा उदयें गोइ प्रकृति साथें विरोधी नथी, तेथी परावर्त्तमान. (जिणगुणतीसाअप रियत्ता के०) तीर्थकरनामकर्म पण ते ज बंधें तथा उदयें विरोधिनी ठे ते ज णी अपरावर्त्तमान कहीयें. ए सर्व, उगणत्री प्रकृति बंधें तथा उदयें बीजी प्रकृ ति साथें विरोधिनी नथी, तेथी अपरावर्त्तमान प्रकृति कहीयें. अहींआं कोइ पूढे जे सम्यक्त्वमोहनीय तथा मिश्रमोहनीयने उदयें मिष्यात्व मोहनीयनो उदय न होय, तेथी ए तो उदयविरोधिनी ठे तो अपरावर्त्तमानमांहे केम गणी? अहीं आं उत्तर कहे ठे जे, मिष्यात्वमोहनीयनी बंधोदय जूमि प्रथम गुणठाणुं ठे. तिहां सम्यक्त्वमोहनीय अने मिश्रमोहनीय नथी जो ए मिष्यात्वनी पो तानी जूमिमांहे एनो बंध उदय रुंधीने पोतानो बंध उदय देखाडत तो विरोधिनी हेवात, परंतु तेम विरोधिनी नथी माटें अपरावर्त्तमान जाणवी. ए प्रकृतिनो बंध उदय, अनेरी प्रकृतिनो बंध, उदय निवारे नहीं, माटें अपरावर्त्तमान जाण वी ॥ इति स० ॥ १७ ॥ हवे एहथी विपरीत जणी परावर्त्तमान प्रकृति कहे ठे.

॥ अथ परावर्त्तमानाः प्रकृतयो निरूप्यन्ते ॥

तणु अठ वेअ डजुअल, कसाय उषोअ गोय डगनिदा ॥
तस वीसानु परिता, खित्तविवागा ऽणुपुवीत्त ॥ १८ ॥

य, उ पोत, आतप, गो बे, वेदनीय बे, पांच निडा, त्रस विंशति अने चार आ, एवं ए ाणु प्रकृतिमां ाइ बंधें ाइ उदयें. ाइ बिहुं ठामे परावर्त्ति एटले फेरसार होय ते न ा परावर्त्त । एवुं ना विरोधिनी पणें कहीयें. इ ति परावर्त्त ानाऽपरावर्त्तमान द्वारद्वयं संपूर्ण ॥ ए रीतें बार द्वार संपूर्ण वखाण्यां.

हवे तेरं द्वार विवरे ठे. त्यां जे विपा ना रसोदय तेनां असाधारण ारण अवा स्थान, ते ार प्र ारें ठे. एक हे, बीजो जीव, त्रीजो नव ने चो थो पुजल, तेमध्ये प्रथ हे विपा ानी प्र ति हे ठे. तिहां हे एटले आ ा प्रदेश विशेष ेनी ख्यता पामीने जेनो उदय होय, जो पण सर्वप्रकृति नो उदय, इव्य, हेत्र, ाल अने जावनी सापेक्षतायें होय ठे. पण अहींआं ए नीज ख्यता लेवी. जे नणी जीवने द्वि व द्वि व श्रेणीयें परनव जातां आनु पूर्वीने उदयें री, जे बलदने नाथ साही फेरवीयें, ते ा पूर्वी उदय उत्प त्ति सन् ख करे. ते नणी (खित्तविवागाऽणुपुट्टीठ के०) हेत्रविपाकिनी प्रकृति चारे आ पूर्वीने कहीयें. जो पण व गति विना पण सं मण करणें देवगति, मनुष्यग ति, तिर्यचगति अने नर गति, ए चार ध्यें पोत पोतानी ा पूर्वी सं मावी उदय ाणे ठे पण अहींआं केवल ा पूर्वीना उदयनी ख्यतानी अपेक्षा यें व गतिज लीधी ॥ इति स ार्थः ॥ १९ ॥

हवे सर्व प्र ति पोतानो विपा जीवने दे ाडे ठे. तो पण केटली एक हेत्र ख्यतायें विपाक देखाडे, ते हे विपाविनी, नवनी ख्यतायें विपाक देखा डे, ते नवविपाकिनी, जे वा शरीर पुजलने विषे पोतानो विपाक देखाडे, ते पु जलविपाकीनी जाणवी. ए त्रण निरपेक्ष जे ात्माने विषे साक्षात् विपाक दे खाडे, ते जीवविपाकीनी प्रकृति जाणवी. ते जीवविपाकिनी प्रकृति, हवे कहे ठे.

घण घाइ डुगोअ जिणा, तसिअर तिग सुजग डुजग चनुसासं ॥
जाइतिग जिअ विवागा, आऊ च रौ नवविवागा ॥ २० ॥

श्रै—(घण के०) मेघ ते जेम सूर्यनी प्रनानो (घाइ के०) घात करे, आव रे, तेम जे आत्मानां ज्ञान, दर्शन, श्रदान, चारित्र, दानादिक लब्धि, इत्यादिक ने ावरे, ते नणी घनघातिनी प्रकृति कहीयें. तेनां नाम कहे ठे. ज्ञानावरणी यनी पांच, दर्शनावरणीयनी नव, मोहनीयनी अष्टावीश अने अंतरायनी पांच. ए सुडतालीश प्रकृति, शरीर पुजलादिक निरपेक्ष विपाक जीवने देखाडे. माटे ए

प्रकृति जीवविपाकिनी कहियें. (डुगोअ के०) एक गोत्रदिक अने वीजुं वेदनी दिक, ए वे चुगल पण पोतानो विपाक जीवने विपे दीपावे. एधी उच्च, नीच तथा सुखी दुःखी, जीव कहेवाय. माटे जीवविपाकिनी कहियें तथा (जिणा के०) तीर्थंकर नाम कर्मने उदयें एक परमेश्वर्य पूजातिशय, वीजो वचनातिशय, त्रीजो ज्ञानातिशय अने चोथो अयायापगमातिशय, ए चार अतिशय जीवने होय, जे यकी जीव, तीर्थंकर परमात्मा कहेवाय. ते जणी ए प्रकृति पण जीवविपाकीनी जाणवी.

(त्रतिअरतिग के०) एक त्रस, वीजो वादर अने त्रीजो पर्याप्त, ए त्रसत्रिक अने एधी इतर स्थावर, सूक्ष्म अने अपर्याप्त ए स्थावरत्रिक एने उदयें जीव, त्रस, वादर अने पर्याप्त तथा स्थावर सूक्ष्म अने अपर्याप्त, पण कहेवाय. एम ए ना उदयधी जीवनो पर्याय फरे, ते जणी एने जीवविपाकिनी प्रकृति कहियें.

(सुनग के०) एक सौनाग्य, वीजुं सुस्वर, त्रीजुं आदेय, अने चोथुं यशःकीर्ति. ए चार प्रकृतिने उदयें जीव सौनागी, सुस्वरवान् आदेय वचनवालो तथा यशस्वी कहेवाय. ते जणी ए प्रकृति पण जीवविपाकीनी ठे अने (डुनगचउस्तानं के०) एक दौर्नाग्य, वीजुं दुःस्वर, त्रीजुं अनादेयवचन, चोथुं अयशःकीर्ति, एने उदयें जीव दुर्नागी, दुःस्वरवान्, अनादेयवचन वालो तथा यशोहीन मातो कहे वाय तेजणी ए प्रकृति पण जीवविपाकीनी ठे. अने श्वास्तोद्वासनामकर्म पण जीवविपाकीनी प्रकृतिठे जो पण ए श्वास्तोद्वासपुञ्जरूप ठे, तोपण एनी लब्धि जीवने होय. माटे जीवविपाकी कहेवाय. एवं शडशड प्रकृति थइ.

(जाइतिग के०) एकेंडियादिक जाति पांच, देवादिकनी गति चार, अने खगति वे, ए अगीअर प्रकृतिमां जाति नामकर्मने उदयें जीव, एकेंडिय, वैडिय, तेंडिय, चौरिंडिय अने पंचेंडिय कहेवाय, गतिनामकर्मना उदयधी जीव देवता, मनुष्य, तिर्यंच अने नारकी कहेवाय. खगतिनामकर्मना उदयधी जीवनी सुवाल. कुवाल कहेवाय. ते जणी ए जीवविपाकीनी प्रकृति जाणवी. एवं अछोत्तर प्रकृति (जी अविवागा के०) जीवविपाकीनी कही. जो पण सर्वे प्रकृति निश्चें नयधी जीवविपाकीनीज ठे जेजणी अजीव घटादिक पदार्थने विपे कोइ प्रकृति पोतानी शक्ति देखाडती नथी तोपण व्यवहारनयें चिहुं प्रकारें विपाक विचारतां ए अछोत्तर प्रकृति जीव विपाकीनी कही.

हवे (आऊचउरोनवविवागा के०) देवतादिकनो जव पामीने ते जवना प्रथम समयधी मांमीने चरम समय जगें निरंतर पणो जे कर्म प्रकृति जीवने विपे

स्व क्ति देखावे, त्ने हेडनी परें रो गी राखे, परजवें जावा न दीये ने जेवा
रें ते प्रकृति स्वपावे, तेवारें परजव आयु उदय आवे थके पर जवें जीव जाय,
एटले बीजी गति । जाय, ते । टें ए आयुं ते नवने विषेज उदय आवेठे ते ।रणे
नवनी स्वतायें करी देवायु, ष्या , तिर्यचा अने नर ।यु, ए चार प्र
कृति, नवविपाकीनी कहेवाय. जो पण चारे गति पण ना र्म पणे पोत पो ।
ने नवें स्ववृत्तियें उदय आवे ठे, थापि ए प्र ति नवविपाविनी हेवाय.

।रण के चर शरीरी जीव पूर्वबद्ध शेष ए गति । दली ने म ष्यगतिना ए
।यु । सं ।वी उदयावली । ।णी वेदीने पावें जे नणी प्रदेशथी र्म
वे । विना बूटे नहीं, ने । ष्य सं ।व्या विना ।के जाय तेशी ।युं सं
।व्या पठी तेने कोइ ।रें परजवा नो उदय न ।य, स्वजवनो उदय
होय, तेशी ए चार प्रकृति नवविपाकीनी हीयें ॥ इति स यार्थः ॥ २० ॥

हवे पुजलविपाकीनी प्र ति हे ठे. जे पोतानी शक्ति रीरादिक पुजलने विषे दे
खाडे ए प्र तिउनो करेलो गुण तथा वगुण, ह, उपघात. शरीरादि
नोकर्मपुजलने विषे होय, तेशी ए पुजलविपा गीनी प्रकृति हियें. जो पण हीं कं
टकादि अ न पुजल पा ।ी अ ।ता वेदनीयज पोतानो विपा देखाडे ठे. तथा
फूल. चंदन. पूर, स्तुरी प्र ख न पुजल लइने ।तावेदनीयज पोतानो विपाक
देखाडे ठे. तोपण ए शाता तथा शातावेदनीयने पुजल विपाकीनी प्रकृति न
ही. परं ए प्रकृतिनो ।ो ह, उपघात. िवने होय. ।टें ते हीयें ठैयें.

नाम ध्रुवोदय च तणु, वघाय साहारणिय जोअतिगं ॥

पुग्गल विवागि बंधो, पयइ िइ रस पएसत्ति ॥ २१ ॥

र्थ-(नामध्रुवोदय के०) एक निर्माण, बी गी स्थिर, त्रीजी स्थिर, चोथी
न, पांचमी अ न, ठळी तैजस, सातमी कार्मण, आठमी वर्ण, नवमी गंध,
दशमी रस, अगी ।रमी स्पर्श अने बारमी गुरुलघु, ए बार प्रकृति नामध्रु
वोदयी कहेवाय. ए बारने अनुक्रमें अंगोपांग नोकर्मपुजल ामनुं ाम जो
डबुं, हाड दांत कर्मपुजलनो स्थिरबंध तथा लोही लालनो स्थिर बंध, तेमज
मस्तकादिकशुन, पगप्रमुख अशुन, शरीर पुजलनो वर्ण, गंध, रस, स्पर्शादिक पु
जलने विषे होय, ते नणी ए बार प्रकृति पुजलविपाकीनी कही, अने (चउत्तण
के०) तनुच ष्कनी अठार प्रकृति, तेनां नाम कहे ठे. एकतो औदारिक, वैक्रिय

अने आहारक, ए ए रीर १ बीजा एज त्रण रीरनां उपांग ए, त्री जा संघयण अने चोथा संस्थान , एवं च ५ नी अठार प्र ति पण पुज लविपाकीनी ठे. जे नणी ए शरीर १ र्मना उदयथ १ तैदारि १दिक शरीर पणे पुजल परिणमे ठे. तथा अंगोपांग पणे आ आ १र पणे तथा हाडसंधि पणे पुजल परिणमे ठे. ए र्मपुजलने विषे पोतानी शक्ति दीपावे ठे. ते नणी पुजलविपा १ीनी प्रकृति हीयें. एवं त्रीश प्रकृति ही.

(उवघाय के०) पघा १ र्मने उदयें जीवने अंगुली प्र ख अधिक अंग होय ते पण पोतानी ति पुजलने विषे दे ाडे ठे ते नणी तथा (साधारण्य के०) साधारण ना र्मनो उदयपण रीर पर्याप्ति पूरी १ पढी उदय वे तेथी घणा जीव एक साधारण रीर होय, तेथी ए पण पुजलविपा १ीनी प्रकृति ठे तथा ए थकी इतर प्रत्ये ना र्म पण शरीराश्रित ठे, ते ाटें पुजल विपाकिनी प्रकृ ति ठे, अने (उजोअतिगं के०) उ १ोत, आतप ने पराघात, ए उ १ोतत्रिक प ण शरीर पुजलने विषे पोतानी क्ति दीपावे, तेथी री जीवनां शरीर, शीत प्रका शवान् तथा उ प्रकाशवान् परने स्सहनीय होय. ते माटें ए पण पुजल विपाकिनी प्रकृति जाणवी. एवं उत्रीश प्रकृति, (पुगलविवागि के०) पुजल विपावि नी कही. एम अनु में चार प्रकृति हे विपाकिनी, छोतेर जीवविपाकिनी, चार नवविपाकि नी अने उत्रीश पुजलविपाकिनी, ए र्म वी ली एकशो ने बावीश प्रकृति उदयनी अ पेह्यायें होय जे नणी विपाकिनी हेतां रसोदय हीयें. एम १र विपाक ढार कह्यां.

हवे (बंधो के०) चार बंधनां ढार हे ठे. त्यां जे स्थिति, रस ने प्रदेश बंधनो स दाय ते (पयइ के०) प्रकृतिबंध जा वो, तथा योग प्र थें गृ १ ए वां जे कर्मपुजल, त्यां ध्यवसाय विशेषें र्मपणे रहेवानी स्थिति १ान ते बी जो (छिइ के०) स्थितिबंध जाणवो तथा ना न ध्यवसाय विशेषें रीजेमी गो रस ते अ कूलपणे वेदीयें ने डवो रस ते प्रतिकूल पणे वेदीयें तेमध्यें पण वली एकठाणीउ, बेठाणीउ, त्रि णीउ, चउठाणीउ तथा घातिउ, घाति उ, एवा विपाकरस १ बांधवुं, ते त्रीजो (रस के०) रसबंध १ वो. ने जे थो गनी उत्कटतायें घणां दल ले ने योगनी मंदतायें थोडां दल मले. एम योग नी तारतम्यें करी कर्मदल १ तारतम्यप १ होय ते चोथो (पएसत्ति के०) प्रदेशबंध जाणवो. इति एम विवह्यायें चार बंध ते ए बांधतां चारे बंधाय. हीं १ लाडवानो दृष्टांत पूर्वे क १ो ठे ते न वो ॥ इति स यार्थः ॥ ३१ ॥

ते ध्ये प्रथ कृतिबंध विचारे ठे. तिहां ए , बे, ए इत्यादिक संख्यायें प्रकृतिनुं धं, तेने कृतिबंधस्थान हीयें. ते बंधस्थान मूल प्रकृतिआ श्री तथा उत्तर कृतिआश्री, ए बे नेदें होय. ते ध्ये पण व्पसंख्याथी घणी संख्याने बंधस्थानकें जाय. ते प्रथ जूयस् एर बंध एणवो अने जे घणी संख्याथी थोडी संाने बंधस्थानकें आवे, ते बीजो अल्पतर बंध जाणवो. एकज संाने स्थानकें रहेतां त्रीजो वस्थितबंध जाणवो ने बंध अइने फरी प्रथ ए इदि प्रकृति बांधे, तिहां चोथो अव व्य बंध जाणवो. ए प्रसंग पणो चार बंध हेवाय. तिहां थ मूल प्रकृतिना बंधस्थान हे थके जूयस्कारादिक सुखें हेवाय. ते जणी ते मूल प्रकृतिनां बंधस्थान , प्र हीयें ठैयें. तेमज उत्तर प्र तिने विषे पण बंधस्थान हेवा पूर्व जूयस् एरादि चार बंध कहेरो.

मूल पयडीण अड स, त ग बंधेसु तिन्नि जूगारा ॥

अपतरा तिअ च रो, अवद्विआ नु, अवत्तवो ॥ ११ ॥

थी-(मूलपयडीणअड के०) मूल प्रकृति ज्ञानावरणादि श्री मांमीने अंतरायकर्म पर्यंत ए आठ कर्म, जे वारें जीव बांधे, तेवारें एक आठ बंधस्थानक कहेवाय, ते अंतर हूर्त्त धी रहे, जे जणी । : मीनो बंध आखा नव मध्ये एकज वार अंतर मुहूर्त्त सुधी होय. ए बंध प्रथम एणगाथी लइने सातमा गुणगाणा सुधी पामीयें, तेमांहे पण मिश्रगुणगाणे आ न बंधाय, तेथी त्यां (सत्त के०) सात कर्मनुं बंधस्थानक होय. ए सात कर्म बंधस्थान पण प्रथ गुणगाणाथी लेइने नवमा गुणगाणा सुधी होय. एनो काल जघन्य तो अंतर हूर्त्त अने उत्कृष्टथीतो? पूर्वकोडीने त्रीजे नागें अ धिक ठ मास हीन ते त्रीश सागरोपम लगें जाणवो. केमके पूर्व कोडीने त्रीजे नागें देवायु बांधे, तेनी अपेहायें लेवो. ए आठनुं तथा सातनुं बे बंधस्थानक थयां.

(ठेगबंधेसुतिन्निजूगारा के०) दशमे गुणगाणे आयु तथा मोहनीय ए वे कर्म हीन ठ कर्मनो बंध, ए पण अंतर मुहूर्त्त सुधी होय अने उपशांत मोहादिक त्र ए गुणगाणे एक वेदनीयनो बंध जाणवो. एनो काल जघन्य अंतर मुहूर्त्त उत्कृष्टो तो देशोन पूर्वकोडी प्रमाण केवलीनी अपेहायें जाणवो. ए चार बंधस्थानक कह्यां. तेने विषे त्रण जूयस्कारबंध कहे ठे. तिहां एक बांधी पठी ठ कर्म बांधतां प्रथम सम थें प्रथम जूयस्कार बंध. ए अगीअारमे गुणगाणे उपशमश्रेणीथी पडतां होय, तथा दशमे गुणगाणे ठ कर्म बांधी नवमे गुणगाणे मोह सहित सात कर्म बांधतां प्रथम

स ये बीजो न्यूस र वंध. तेने वली आयु सहित आठ कर्म बांधतां प्रथम स
मये त्रीजो न्यूस र वंध एम त्रण न्यूस र वंध कह्या. अहींआं कोइ पूढे जे उ
पशम श्रेणीये अगी रमे एठाणे आयुहये मरण पामीने, अनुत्तर विमाने दे
वता पणे उपजे, ते थ स ये चोथे गुणठाणे सात मे बांधे, तेने प्रथम समये
न्यूस र होय, तो ए चोथो न्यूसकार केम न कह्यो? तेनो उत्तर कहेढे के जो पण
ए बंधथी सात मे वंध रे, तो पण वंधस्थानक सातनुं एकज ठे, ते नणी
जूदो न लेखव्यो. वंधस्थानकनो जेद होय तो जूदो न्यूस र लेखवाय.

(षत्तराति के०) हवे अल्पतर वंध कहे ठे. आयुर्वंध स्या पढी सात
मे बांधतां प्रथम समये अल्पतर वंध पहेलो जाणवो तथा नव । गुणठाणाने प्रांते
सात मे वंध री दश । एठाणाने प्रथम समये मोहनीय हीन करी ठ
मे बांधतां, बीजो अल्पतर वंध जाणवो. तथा ठ कर्मथी उपशांतमोहे तथा
हीणमोहे ए मे बांधतां, त्रीजो अल्पतर वंध जाणवो.

एमज (चवरो वधिया के०) चार अवस्थित वंध कहे ठे. जे नणी मूल प्रकृ
तिनां वंधस्थान चार, ते चार मे आव्या पढी बीजे समये अवस्थितबंध हेवाय.
जेम आठ मेना बंधथी सातनो वंध करतां प्रथम समये अल्पतर वंध पढी ज्यां
सुधी तेज बंधस्थानके जीव रहे, त्यां सुधी प्रथम अवस्थित बंध कहेवाय. एम
सात पढी ठ बांधतां प्रथम समये अल्पतर वंध. अने पढी बीजो अवस्थित बंध
जाणवो, ने ठथी ए बांधतां प्रथम समये अल्पतरबंध, पढी त्रीजो अवस्थित
बंध जाणवो. सातथी आठनो वंध करतां प्रथम समये न्यूसकार बंध. अने पढी
चोथो अवस्थित बंध जाणवो. एम चार अवस्थित बंध कह्या.

(नहुअवत्तवो के०) मूल प्रकृतिनो अवंध अयोगी गुणठाणे होय अने
त्यांथी पडतुं नथी ने अव्यक्त वंध तो अवंधक अइने वली बांधे, तेने अव्यक्त
बंध कहीये अने अयोगी गुणठाणा पढी कर्मबंधपणुं नथी माटे मूल प्रकृतिनो
अव्यक्तबंध नथी ॥ इति सु यार्थः ॥ ३३ ॥

हवे न्यूसकरादिक बंधनां लक्षण कहे ठे.

एगादहिगे नून, एगाई ऊण गम्मि अप्पतरो ॥

तम्मत्तो अप्पठिय, पढमे समए अवत्तवो ॥ ५३ ॥

अर्थ—(एगादहिगेनून के०) एक, वे, इत्यादिक पूर्वला बंधयकी आगले अ

धि त्री प्रकृति बांधे. ते न्यूस र बंध जाणवो, एटले पूर्वे थोडी कृति धंतो होय, अने पठी ए ।दि अधि प्र ति धे, ते न्यूस रबंध प्रथ स य जाणवो, अ ने (एगाइ एगम् पिपतरो के०) पूर्वबंधथी ए ।दि तिउ ती धे, एटले पूर्वे ध णी कृति बांधतो होय ने पठी ए ।दि णी प्रकृति धे, ते प्रथ ये ङल्प रबंध जाणवो. (* तोअवच्छियउ के०) थ ये जेटलोज बंध हो य, एटले पूर्वे बांधतो होय तेटलीज प्रकृति ज्यां धी निरंतर बांधे, त्यां धी वस्थित बंध हीये. अने (पढमेसमएअवत्तवो के०) सर्वथा अबंध अइने फरी पहेला बंध रे, तेवारें प्रथ सं यने विषे वक्तव्य बंध हीये. ए चार बंधनां लक्षण ह्यां ॥ इति स यार्थः ॥ ३३ ॥

हवे सा न्ये उत्तर प्रकृतिनां बंधस्थान उंगणत्री ठे, तेनां ना हे ठे. ए , सत्तर, अठार, ओगणीश, वीश, ए वीश, बावीश, ठवीश, त्रेप , चोप , प िव , ढप्प , सत्तावन्न, अछाव , उंगणशाठ, शाठ, ए शठ, त्रे ठ, चो ठ, पां ठ, ठाशठ, शडशठ, अडशठ, उंगणोत्तेर, सीत्तेर, ए तेत्तेर, बहोत्तेर, तहोत्तेर, ने चम् ॥ तेर, ए उंगणत्रीश बंध स्थानक ठे, त्यां न्यूस र बंध अछावीश होय, ते कहे ठे.

उपशांतमोहगुणताणे एक वेदनीय बांधीने पडतो द मे एताणे ज्ञान पां च, दर्शन चार, अंतराय पांच. उ गौत्र अने थ : गीर्ति साथे वेदनीय बांधतां सत्तर प्रकृतिने वंधे प्रथम समयें प्रथम न्यूस र बंध. तिहांथी पडतो नवमे ए ताणे संज्वलना लोजसाथे ढार प्रकृति बांधतां बीजो न्यूसकार. ते ध्ये संज्वलनीमाया साथे उंगणीश बांधतां त्रीजो न्यूस र, तेमध्ये संज्वलनामान साथे वीश बांधतां चोथो न्यूसकार, ते संज्वलना रोध साथे एकवीश बांधतां पांच मो न्यूसकार, ते मध्ये पुरुषवेद साथे बावीशनो बंध बांधतां ढाठो न्यूसकार, ते मध्ये हास्य, रति, नय अने जुगुप्सा, ए चार प्रकृतिनो अधिक बंध करतां अपू र्व करणने सातमे जागे ठवीशनो बंध करतां सातमो न्यूसकार, तेमध्ये ठमाने ठेठे जागे देवप्रायोग्य नाम कर्मनी अछावीश प्रकृति बांधतां त्रेपननो बंध, अहींआं थ शःकीर्ति पूर्वे ठवीश प्रकृति मध्ये आवीठे. तेथी देवप्रायोग्य सत्तावीशने वंधे त्रेपन प्रकृति होय. ए आठमो न्यूसकार, तेमध्ये जिननाम बांधतां चोप ना वंधे नवमो नू यस्कार, ते त्रेपन आहारकदिक साथे बांधतां पञ्चावन्नना वंधे दशमो न्यूसकार, ते प िवन्न जिननाम सहित बांधतां ढप्पन्नना वंधे अगीअरमो न्यूसकार, अपू

र्वकरणना प्रथ जागें प ने जिनना हीन आ निडा, प्र जा सा बांधतां
 सत्ताव ना बंधें बार ते नूयस्कार, ते वली जिनना सहित अष्टावनना बंधें ते
 रमो नूयस्कार, ते देवा अथें प्रमत्तें उगणशाठ बांधतां चौदमो नूयस्कार, दे
 शविरति एताणो देवप्रायोग्यनी छावीश प्रकृति बांधतां ज्ञान पांच, दर्शन नव,
 वेदनीय एक, मोहनीय तेर, देवा ए, ना नी छावीश, गो नी ए, अंतराय
 नी पांच, एवं शाठ प्रकृति बांधतां पंदरमो नूयस्कार, ते जिनना सहित एकश
 वने बंधें शोलमो नूयस्कार, हींअ्यां गोइ प्र अरें ए जीवने ए समर्थे बाशठ
 प्रकृतिनो बंध संजवे नहीं, तेथी तेनो नूयस्कार पण न गो. चोथे गुणताणो
 युअवंध कालें देव प्रायोग्य नामनी अष्टावीश प्र ति बाधतां, ज्ञान पां, दर्शन नव,
 वेदनीय एक, मोहनीय सत्तर, गोत्रनी ए, ना नी अष्टावीश, अंतरायनी पांच.
 ए त्रेशठ प्रकृति बांधतां सत्तरमो नूयस्कार, देवायुबंध सहित चोशठ प्रकृति बांध
 तां अठारमो नूयस्कार, जिनना सहित पां ठ बांधतां उगणी मो नूयस्कार,
 चोथे गुणताणो देवता होय, तेने अथ प्रायोग्य तीश प्रकृति बांधतां ठाशठना
 वंधें वीशमो नूयस्कार, मिथ्यात्व एताणो ज्ञान पांच, दर्शन नव, वेदनीय ए,
 मोहनीय बावीश, आयुनी ए, नामनी त्रैवीश, गोत्रनी एक, अंतरायनी पांच, ए
 शडशठ प्रकृति बांधतां एकवीशमो नूयस्कार, त्यां नाम कर्मनी प तीश अने आयु
 रहित अडशठ बांधतां. बावीशमो नूयस्कार, ते आयु सहित उगणोत्तेर बांधतां
 त्रैवीशमो नूयस्कार, ते वली नामकर्मनी ठवीश प्रकृति साथें सीत्तेर बांधतां चोवी
 शमो नूयस्कार, ते आयु रहित अने नामकर्मनी छावीश साथें एकोत्तेर बांधतां
 पच्चीशमो नूयस्कार, ते उगणत्रीश नामकर्मनी साथें बहोत्तेरना बंधें ठवीशमो नू
 यस्कार, ते आयु सहित तहोत्तेर बांधतां सत्तावीशमो नूयस्कार, ते वली नाम
 कर्मनी त्रीश बांधतां ज्ञान पांच, दर्शन नव, वेदनीय एक, मोहनीय बावीश, आयु
 एक, नामनी त्रीश, गोत्रनी एक, अंतरायनी पांच. एवं चम्भोत्तेर बांधतां अष्टा
 वीशमो नूयस्कार, अहींअ्यां प्रकारांतरें नेक बंधस्थानक संजवे, ते आपणी बु
 द्विथी विचारी लेवा. एम अष्टावीश अल्पत्तर बंध पण विपरीतपणो लेवा अने उ
 गणत्रीश बंधस्थानक नणी अवस्थित बंध पण उगणत्रीश लेवा. अहींअ्यां अव
 क्तव्यबंध न संजवीयें, जे नणी सर्वत्र उत्तरप्रकृतिनो अबंधक अयोगी गुणताणो
 जीव होय. त्यांथी पडवुं नथी माटें अवक्तव्य बंध न होय ॥ इति समुच्चयार्थः ॥३३॥

ए रीतें उ र प्रकृति ना बंध, सामान्यें ही, हवे विशेषें हे ठे.

नव चऊदंसे छुड, ति छु मोहे इगवीस सत्तरस ॥

तेरस नव पण च ति छु, इ ते नव अ दस छुनि ॥ १४ ॥

अर्थ- प्रथ ज्ञानावरणीय मं ए ज बंधरान ठे, ते जणीत्यां नू र । रादि न संजवे. ने (नव च दंसे के०) दर्शनावरणीय हे ए नवनो बंध बीजो नो बंध, अने गीजो चारनो बंध, ए ए बंधस्थान ठे. ते ध्ये सर्व दर्शनावरणीयनी नवे प्रकृति बांधतां प्रथ नां बे गुणठाणे नव प्र ति बंधस्थान । एवुं. एनी जघन्यस्थिति, अंतर हूर्त्तनी अने उत्कृ तो जघन्यनी पेह्यार्थे नादि नंत अने जघन्यनी पेह्यार्थे नादिसां, तथा सादिसांत, ते शी शी ए वी, निज्ञानिज्ञा ने प्रचला चला, ए ए प्रकृतिनो बंध वि द थये के ि श्रादि गुणठाणे प्रकृतिनो बंध जा वो. ते पण जघन्यथी तो अंतर हूर्त्त ने उत्कृ थी तो ते गिश सागरोप पूर्व ाडी क्त्वे जेरा एणवा. ते शी निज्ञा अने चला ए बे प्रकृतिनो पूर्व रणना जागें बंध वि द ये थ के । ाना शेष जागें तथा नवमे ने दशमे एठाणे र प्र तिनो बंध जा एवो. ते घन्यतो ए स थ श्रेणी ध्ये रण पामे, तेनी पेह्यार्थे । वो अने उत्कृ पणे अं र हूर्त्त प्र ण होय, हीं ि नूयस् र तथा व्पतर ना बंध, (के०) बे बे होय अने वस्थि बंध, (ति के०) ए होय तथा व व्यबंध, (के०) बे होय, ते ही देखाडे ठे. तिहां उप श्रेणीथी पडतां । एठा ाना बीजा जागें ावतां सुधी दर्शनावरणीयनी चार प्र ति बांधतो वली हीं बंधविच्छेद ा हतो ते फरी ावतां निज्ञा ने प्रचला, ए बे प्रकृ तिनो बंध रे, ते तेनी सार्थे मेलवतां उ प्रकृतिनो बंध रवाना प्रथम समयें नूयस्कार बंध पहेलो जाणवो. तथा नवनो बंध रतां बीजो नूयस्कार बंध जा एवो तथा नवनो बंध करी फरी उ नो बंध रतां प्रथ समयें प्रथम अल्पतर बंध. तथा अपूर्वकरण गुणठाणाना प्रथ जागें उ प्रकृतितो बंध करी वली निज्ञा अ ने प्रचलानो बंध विच्छेदी चारनो बंध करतां, प्रथ स ये बीजो अल्पतर बंध जाणवो. ए त्रणे बंध स्थानकें बीजा समयथी मांमीने ते ते बंधस्थानकना चरम समय लगे त्रण अवस्थितबंध जाणवा तथा अगीअारमे गुणठाणे दर्शनावरणी यनो बंधक होय अने तिहांथी पडतां दशमे एठाणे दर्शनावरणीयनी चार प्र

कृति बांधतां प्रथम ये प्र व व्यबंध. तथा जे जीव उपशांतमोह गुणगणे आयुःकृत्ये मरण पा गिने चरवि नें देव थाय, तिहां ठ प्रकृति बांधे तेने प्र थ स ये बीजो अवक्तव्य बंध होय, एटले दर्शनाववरणीयनां बंधस्थानकें, नूय स्कारबंध, वपतरबंध, वस्थितबंध तथा व व्य बंध ।.

हवे मोहनीयनां द बंधस्थान ठे, ते हे ठे.

(मोहे के०) मोहनीयनी छावीश प्रकृतिमध्ये सम्यक्त्वमोहनीय तथा मिश्र मोहनीय बांधे नहीं. बा गी बवीश प्रकृति बंध योग्य ते । पण त्रण वेदमध्ये एक ये ए ज वेद बांधे, था हास्य अने रति तथा शो अने अरति, ए बे युगल मध्ये पण ए ज युगल बंधाय. केमके ए प्र ति बंधोदय विरोधिनी ठे ते जणी मिथ्यात्व गुणगणे (के०) बावीश प्र ति बंधस्थान होय. एनी स्थिति जव्यनी अपेक्षायें तो अनादि अनंत ने जव्यनी अपेक्षायें अनादि सांत तथा सादि सांत जाणवी. तेमध्ये पण सास्वादन गणगणे मिथ्यात्वमोहनीय न बंधाय, ते वारें (इगवीस के०) एकवीश प्रकृति बंध स्थानक होय. अहींआं तथा इग ए बे शब्दने वीश शब्द जोडवो, एनी स्थिति जघन्य एक समय अने उत्कृष्टथी तो ठ आवली प्रमाण जाणवी. तेमध्ये वली मिश्र ने अविरति, ए बे गुणगणे चार अनं तानुबंधीया न बंधाय, तेवारें (सत्तरस के०) सत्तर प्रकृतिनुं बंधस्थानक होय. एनी स्थिति जघन्यतो अंतरमुहूर्त ने उत्कृष्टतो तेत्रीश सागरोपम काल पूर्वको डी पृथक्त्व अधिक होय, जे जणी अ चरवासी देव चवीने ज्यां सुधी विरतिपणुं न लहे. त्यां सुधी तेने ए बंधस्थानक होय. ते ध्येंथी देशविरति गुणगणे प्रत्या ख्यानीआ कषाय चार, न बंधाय तेथी (तेरस के०) तेर प्रकृतिनुं बंधस्थानक होय. ए पण जघन्यथी तो अंतरमुहूर्त अने उत्कृष्टथी तो देशोन पूर्वकोडी प्रमा ण जाणवी. तेमध्ये वली प्रमत्त अने अप्रमत्त गुणगणे प्र ।ख्यानावरण चार क षाय न बंधाय. माटें त्यां (नव के०) नव प्रकृतिनो बंध होय. एनो काल जघन्य एक समय जे जणी कोइ एक जीव एक समयें मात्र सर्व विरतिपणु लइ ने बीजे समयें मरण पामे, तेनी अपेक्षायें जाणवुं अन्यथा जघन्य अंतर मुहूर्त अने उ त्कृष्टो तो देशोन पूर्वकोडी प्रमाण जाणवो. तेमध्ये हास्य, रति, जय अने जुगुप्सा, ए चार प्रकृतिनो बंध विभेद थये थके नवमे गुणगणे (पण के ०) पांच प्रकृतिनुं बंधस्थानक होय तेमांहेथी वली पुरुषवेदनो बंधविभेद थये थके (चउ के०) चा रनुं बंधस्थानक होय तेमांहेथी संज्वलना क्रोधनो बंध विभेद थये थके (तिके०)

त्रण प्रकृति बंधस्थान होय. ते द्वेषी संज्वलनो ।न विभेद थये थके (के०) बे प्र ति बंधस्थान होय, ते ध्येथी संज्वलनी मायानो बंधविभेद थये थके (३० के०) एक प्रकृति बंधस्थान होय. ए दश, बंधस्थान कहां. ए श्रेणी ध्येना बंधस्थान नी जघन्य तो ए स यनी स्थिति थने उट तो अंतर हूर्त्त स्थिति जाणवी. के के, १३ ए जीव १ श्रेणीमध्ये ए बंधस्थान ए स य । स्पर्शने पण रण पामे. तेनी पेह्यायें स य ।न जाणवुं. ए दश बंधस्थानके (नव के०) नव नूयस् रबंध, (४ के०) आठ अल्पतरबंध, (दस के०) दश अवस्थितबंध थने (६ के०) बे व व्य बंध णवा, ते हे ठे.

ते ध्ये प्रथ नव नूयस्कारबंध नावियें ठैयें. त्यां जे णिव, उप श्रेणीयें च ठी, अग्नीआर गुणगा अंतर हूर्त्त ठे. तिहां अंतर हूर्त्त रहिने गल च डवा स्थान नथी. के के मोहनीयनी कृति उप णवी ठे. तेनी सत्ता टळी नथी, ते सत्ता टळ्या विना गलां गुणगाणां प्राप्त थाय नहीं. ते जणी त्यांथी पडतां दशमे गुणगाणे आवे. तिहां पण मोहनीयनो बंध होय, तिहांथी पडतां नवमा गुणगाणाने पांचमे जागें ए संज्वलनालोजनो बंध रतां प्रथ स ये प्र म थव व्य बंध तथा आयुःकृत्यें अग्नीआरमे गुणगाणे रण पामिने त्तर विमानें सुर थाय. ते प्रथ सत्तर प्रकृतिनो बंध रे, तेने प्रथ स ये बी मो अवक्तव्य बंध. एम बे थव व्य बंध ह्या. तथा नव णा पांचमा जागथी पडतां चोथे जागें संज्वलनी माया साथें बे प्रकृतिनो बंध रतां तिहां प्रथ स ये प्र थम नूयस् र, त्रीजे जागें संज्वलनी णा थें ए प्र ति बांधतां प्रथ स ये बीजो नूयस्कार, बीजे जागें संज्वलना मोध साथें चार प्रकृति बांधतां णिजो नूयस्कार, प्रथमजागें पुरुषवेद सहित पांच प्रकृति बांधतां, चोथो नूयस्कार, तिहांथी आठमाने ठेह्छे जागें हास्य, रति, नय थने गुप्सा, सहित नव प्रकृ ति बांधतां पांचमो नूयस्कार, तिहांथी देशविरति गुणगाणे प्रत्याख्यानावरण षाय चार सहित तेर प्रकृति बांधतां षष्ठो नूयस्कार, तिहांथी चोथे गुणगाणे अ प्रत्याख्यानावरण षाय चार सहित सत्तर प्रकृति बांधतां सातमो नूयस्कार, ते वली अनंता बंधीया चार कषाय सहित एकवीश प्रकृति बांधतां आठमो नूय स्कार, ते वली मिथ्यात्व मोहनीय सहित बावीश प्रकृति मिथ्यात्वगुणगाणे बांध तां नवमो नूयस्कार. ए नव नूयस्कार क । हवे आठ अल्पतर कहीयें ठैयें.

तिहां मिथ्यात्व गुण णे बावीशनो बंध करी चोथे गुणगाणे सत्तर प्रकृतिनो

बंध करतां, प्रथम स ये प्रथम अल्पतर जाणवो. वली सत्तरथी तेरनो बंध करतां, बीजो ढपतर. ए विपरीत पणे लेवा. पण एटलुं विशेष जे ए वी ना बंध एक अल्पतर न होय, जे जणी मिथ्यात्वथी सास्वादनें न वे, त्यां सास्वाद न गुणठाणुं तो सम्यक्त्वथी पडतांज होय, ते माटे बावीशना बंधथी ए वीशना बंधे न वे, एम आठ अल्पतर बंध होय ने दश बंध स्थानके बीजा समय थी मांझीने र चर स य लगे दश वस्थित बंध होय. ए गेहनीय मना नूयस् ।रादि बंधस्थान ह्यां ॥ इति स यार्थः ॥ १४ ॥

हवे नामकर्मने विषे नूयस्कारादि हेवाने अर्थे थ बंधस्थान हे ठे.

ति पण अ नवहिया, वीसा तीसे गतीस इग नामे ॥

ठस्सग अ तिबंधो, सेसेसु ।ण मिक्कि कं ॥ १५ ॥

अर्थे—हवे ना मनी जेटली प्रकृति ए समयें जे प्रायोग्य बंधाय, तेवा बंधस्थानक आठ ठे, ते कहे ठे. (तिपणठ छनवहियावीसा के०) ए, पांच, ठ, ।ठ, नव, अधिक वीश एटले वीश शब्द, प्रत्येकनी साथें जोडीयें, तेवारें एक त्रेवीशनो बंध, बीजो प ।शिनो, त्रीजो ठवीशनो, चोथो अछावी नो, पांचमो उंग एत्रीशनो, (तीसेगतीसइगनामे के०) ठठो त्रीशनो, सातमो एकत्रीशनो, ने आठमो एकनो बंधस्थानक.

ए आठमथ्यें मिथ्यात्वी जीव, म थ्य, तिर्येच, मिथ्यात्व गुणठाणे अपर्याप्ता ए केंद्रिय प्रायोग्य एक वर्ण, बीजो गंध, त्रीजो रस, चोथो स्पर्श. पांचमो तैजस, ठठो कर्मण, सातमो अगुरुलघु, ।ठमो निर्माण, नवमो उपघात, दशमी तिर्येचगति, अगीआरमी तिर्येचानुपूर्वी, बारमी एकेंद्रियजाति, तेर अौदारिक रीर, चौदमुं हुंमसंस्थान, पंदर स्थानवरनाम, शोल बादरनाम, अथवा सू न , सत्तरमुं अपर्याप्तिनाम, अठारमुं प्रत्येकनाम, अथवा साधारणनाम, उंगणीश स्थिरनाम, वीश अ जनाम, एकवीश दौर्जाग्यनाम, बावीश अनादेयनाम, त्रेवीशमुं अयशनाम, ए त्रेवीशने बंधे अहींथ्यां प्रत्येक साधारण साथें अने सू अबादर साथें नांगा चार थाय, ए प्रथम नामकर्मनुं बंध स्थानक कहुं.

तेमथ्यें पराघात अने उच्चास, ए बे प्रकृति वधारीयें अने अपर्याप्ताने स्थानके पर्याप्त नाम कर्म कहीयें, तेवारें पच्चीश प्रकृति, पर्याप्त एकेंद्रिय प्रायोग्य मिथ्यात्वी देव, मनुष्य तथा तिर्येच वांधे. अहींथ्यां नांगा वीश थाय ते सत्तरीना टबाथी जा

एवा. ए बीजुं स्थानक, ते पञ्चीश प्रकृतिने आतप अथवा उद्योत सहित करीयें तेवारें षष्ठीश प्रकृतिनो बंध, ए पण पर्याप्ता एकेंद्रिय प्रायोग्य त्रण गतिना मिथ्यात्वी जीव बांधे, अहींच्यां नांगा शोल थाय, ए त्रीजुं बंध स्थानक.

तथा देवदिक, पंचेंद्रियजाति, वैत्रि य शरीर, वैत्रि यांगोपांग, समचतुरस्रसंस्थान, पराघात, उद्ध्वास, नखगति, त्रस, बादर, पर्याप्त, प्रत्येक, स्थिर अथवा अस्थिर, शुन अथवा अशुन, यश अथवा अयश, सुनग, सुस्वर, आदेय, वर्णचतुष्क, तैजस, र्मिण, अगुरुलघु, निर्माण, उपघात, ए अ वीश प्रकृति, देवगति प्रायोग्य मिथ्यात्वी तथा सम्यक्दृष्टि मनुष्य अने तिर्येच बांधे. तिहां स्थिरास्थिरादिक साथें नांगा आठ थाय तथा ते ज नरकगति प्रायोग्य पण षष्ठीश प्रकृति बंधा य पण एटलुं विशेष जे, देवदिकने स्थानकें नर दिक तथा समचतुरस्रसंस्थान ने स्थान हुंमसंस्थान अने अपरावर्तमान प्रकृति अ न लेवी. हींच्यां अष्टा वीशनो नांगो एकज लेवाय, ए अष्टावीश प्रकृति बंधस्थान चोशुं.

तथा सम्यक्दृष्टि जीव, जिननाम सहित देवप्रायोग्य अ वीश बांधतां उंगण त्रीश प्रकृतिनो बंध. अहीं नांगो ए जे नणी ए शुंनज बंधाय तथा मनुष्यदिक, पंचेंद्रिय जाति, औदारिकदि, ष संघयणमाहेलुं ए संघयण, ष संस्थान माहेलुं एक संस्थान, त्रस, बादर, पर्याप्त, प्रत्ये, स्थिर अथवा अस्थिर, शुन अथवा अ न, सौभाग्य अथवा दौर्भाग्य, सुस्वर अथवा :स्वर, आदेय अथवा अनादेय, यश अथवा अयश, शुनखगति अथवा अशुनखगति, पराघात, उद्ध्वास, वर्णचतुष्क, तैजस, र्मिण, अगुरुलघु, निर्माण, उपघात, ए मनुष्य प्रायोग्य उंगण त्रीश प्रकृतिना बंधस्थानकना नांगा, तेंतालीश शें ने आठ थाय, तेमज पंचेंद्रिय तिर्येच प्रायोग्य उंगण त्रीश बंध प्रकृतिना पण नांगा एटलाज जाणवा. ए पांच बंधस्थानक. तथा देवगतिप्रायोग्य अष्टावीश प्रकृति ते आहारकशरीर तथा आहारक अंगोपांग सहित बांधतां त्रीश प्रकृतिनो बंध, अप्रमत्त साधुने होय. अहींच्यां नांगो एक थाय तथा मनुष्य प्रायोग्य उंगण त्रीश बंध प्रकृतिने जिननाम सहित बांधतां सम्यक्दृष्टि देवताने त्रीशनो बंध. ए षठुं बंधस्थानक. तथा जिननाम सहित देवप्रायोग्य त्रीश प्रकृति बांधतां, एकत्रीश प्रकृति अप्रमत्त अपूर्व करण गुणवाला साधु बांधे. अहींच्यां पण नांगो एक थाय, ए सातमुं बंधस्थानक.

तथा आत्मा गुणवाणाने षठे नांगें नामकर्मनी त्रीश प्रकृतिनो बंध विष्टेद करी आगले एक यशःकीर्ति बांधे, त्यां आठमुं नामकर्मनुं बंधस्थानक जाणवुं. एम

आठ बंधस्थानकें एकेंद्रिय, वि लेंद्रिय, देवता, नुष्य, तिर्येच, नारकी, प्रा योग्य बंधनेदें री तेर हजार नवर्षों ने पी ।ली चांगा थाय. ते सत्तरीना टबा मांहे सविस्तर ही . तिहांशी जोइ लेवा.

ए आठ बंधस्थानने विषे न्यूसकारबंध (ठ के०) ठ ठे, तेजावें ठे. त्रेवीशनो बंध क री तथाविध वि हें प । बांधतां प्रथम मयें प्रथ न्यूसकार म्पिष्यात्वीने होय. ते पच्चीश ।तप अथवा उद्योत सहित ठवीशने बंधें बीजो न्यूस ।र. थवा विशुद्ध तथा सं र्शें देवप्रायोग्य थवा नर प्रायोग्य षावीश बांधतां त्री ।ो न्यूसकार. ते देवप्रायोग्य षावीशने जिनना सहित उंगण ।श बांधतां चोथो न्यूसकार, ते वली त्रीश प्रकृति ष्य प्रायोग्य थवा देवप्रायोग्य बांधतां, पांच ।ो न्यूसकार. ते देवप्रायोग्य ।ी ने जिननाम सहित ए त्रीश बांधतां, ठछो न्यूसकार. एमज एक प्रकृति बांधी वली श्रेणीथी पडतो ।ी था एक त्रीश बांधे खरो पण ते बंध स्थानक ' जेद नहीं, तेथी ते ' जूदो न्यूस ।र न लेखववो. ए ठ न्यूसकार ।.

हवे (स्सग के०) ।त ढपतर हे ठे. पूर्व रणें देवगति प्रायोग्य अषा वीश, उंगणत्रीश, त्रीश ने एकत्रीश, बांधीने श्रेणी चढतां जे बंधने व्युत्तेदी एक यशःकीर्त्तिज बांधे, ते प्रथम ढपतर बंध, तथा कोइएक म ष्य आहारकदिक अने जिननाम सहित देवप्रायोग्य एकत्रीश प्रकृति बांधतो मरीने देवलोकें जाय, त्यां प्रथम समयें म ष्यप्रायोग्य त्रीश प्रकृति बांधे. त्यां बीजो ढपतर बंध, तेहज देवलोक थकी चवी मनुष्य थयो थको जिननाम सहित देवगतिप्रायोग्य उंगणत्रीश बांधे, तेने आद्यसमयें त्रीजो ढपतर, ने जेवारें कोइ मनुष्य देवगति प्रायोग्य उंग णत्रीश बांधतो, वि ढपरिणामें देवगतिप्रायोग्य षावीश बांधे. तेवारें आद्य स मयें चोथो अढपतर, ते वीश बांधतो संद्वि ष्ट परिणामने वर्शें एकेंद्रियप्रायोग्य ठवीश बांधे, तिहां पांचमो ढपतर. तेहिज ठवीश वालो प ।श बांधे, तेवारें ठ छो अढपतर, ते पच्चीश वालो त्रेवीश बांधे, तेवारें सातमो अढपतर बंध जाणवो.

तथा आठे बंधस्थानकें बीजा समयथी मांमीने चरम समय लगे (अष के०) आठ अवस्थितबंध होय.

तथा (तिबंधो के०) त्रण अव्यक्त बंध कहे ठे. श्रेणीथी पडतां नामकर्मनो सर्वथा अवंधक थइने फरी यशःकीर्त्ति नामकर्म बांधे, तिहां प्रथमसमयें पहेलो अव्यक्त बंध, तथा उपशांतमोहगुणठाणे मरण पामी काल करीने अनुत्तर विमा नें देवता थाय, तिहां धुर समयथी मनुष्य प्रायोग्य उंगणत्रीश प्रकृति बांधे. ते

बीजो अव्य बंध या तिहां गोइ ए जि । हि त्रीश ति बांधे, ते वारें तेनी अपेहायें थ स रें गीजो व्यक्तबंध जाणवो. ए ए अव्यक्तबंध । ए ना र्मनी उत्तर प्रकृतिनां बंधस्थानक, नूय रबंध, अल्पतरबंध, वस्थितबंध, ने व्य बंध ए चारे ।

(सेसेसु । एभि वि ० के०) हवे शेष ए ज्ञानावरणी , गी ० वेदनीय, त्री ० आशु, चोशुं गोत्र, ने पांच ० अं राय, ए पांच र्म ० ए ए बंध स्थान होय. के केज्ञा । वरणीय ने अंतराय, एबे र्म ध्रुवबंधी ठे. ते । टें दश । गुणगणा धी एनी सर्व पांचे कृति जेली बंधाय. त्यां नूयस् ए ने ल्पतर बंध न होय अने ए अवस्थित बंध दाय होय. ने शेष वेदनी , । युने गो ए त्रण र्मनी प्रकृति बंधविरोधिनी ठे तेशी ते ए स रें ए ज बंधाय तेशी तेनुं बंधस्थानक पण एकज होय. हीं । नूयस् ए । ल्पतरबंध न होय ने वेदनीय तो तेरमा गुणगणा धी बंधाय ठे, । टें ते विना शेष चार र्मनो अव्यक्तबंध एक होय केम के अगीआरमे गुणगणे अबंध होइने फरी बांधतां प्रथम समयें व्यक्त बंध अने तेवार पठी द्वितीयादि स रें अवस्थित बंध जाणवो. एटले सविस्तर प्रकृति बंध गो.

अहीं । मूलप्रकृतिनो तो जघन्य ए , उत्कृ णे । वनो बंध ठे ने उत्तर प्रकृतिनो जघन्य एक, उत्कृष्टो चम्भोतेरनो बंध ठे, अहीं । नादि, सादि, अनंत ने सां त, ए चार जांगा पोतानी मतियें विचारी हेवा. तिहां मूल प्रकृतिना बंधस्थानके, उर्वे सादि सांत जांगो होय. जे नणी नवजवने विषे ए वार आशु बांधे, ति हां । वनो बंध ने शेष कालें सात प्रकृति ० बंधस्थान होय. तथा उत्तर प्र कृतिमध्ये ज्ञानावरणीय तथा दर्शनावरणीय ० एके बंधस्थानक, अने वेदनी यनो एकनो बंध, तथा मोहनीयनो बावीशनो बंध, गो नो एकनो बंध, अंतरायनो पांचनो बंध, एटले बंधें अनव्यनी अपेहायें अनादि अनंत अने नव्यनी अपे हायें अनादि सांत तथा सादि सांत. ए त्रण जांगा होय, अने शेष बंधस्थानके सादिसांत जांगो एकज होय. ए सादि सांतपणुं ते स्थिति मान जाणवुं. ॥ इति समुच्चयार्थः ॥ १५ ॥

एम नूयस्कारादिक प्रकारें करी कर्मप्रकृतिनो बंध कह्यो. हवे मूल प्रकृति त या उत्तर प्रकृतिनो स्थितिबंध स्वामित्व वारें करी सविस्तर पण कह्ये ठे.

वीसयर कोडि कोडी, नामे गोए य सत्तरी मोहे ॥

तीसयर च सु दही, निरय सुराउमि तितीसा ॥ २६ ॥

र्थ—(वीसयर के०) संख्याये वीश अने यर एटले तरी श य नहीं, ते माटे ए अतर हेतां सागर तेनी उपमायें री जुंजे जमान, तेने सागरोप म कहियें, तिहां पव्यनी उप यें पव्योपम हीयें. ते योजन प्र एणे कूवो सं ख्यवालायें नरी ते शो वर्षे एके शखंम हाडतां कूप निर्लेप थाय, तेनो काल, तेने अक्षापव्योपम हीयें. तेवा दश गेडा गेडी कूप न के ते गरोपम तेने निर्लेपनो काल, तेने असागरोप हीयें. ते असागरोप नी (गेडिको डी के०) वीश कोडाकोडी (नामेगोएय के०) नामकर्म ने गो कर्मनी उत्कृष्टी स्थिति होय, एटले बांधेखुं कर्मदल विणजे नहीं तो एटलो जल रहे तथा परि णाम विशेषे स्थितिघात करतो पवर्त्तन रणें री स्थिति घटावतां घटी पण जाय, तेम उद्वर्त्तनाकरणें री स्थितिने वधारे पण खरी अने जो निकाचित्त बंध कखो होय, तो बंधें घटे नहीं. एनो अबाधाकाल, बे हजार वर्षनो जाएवो.

तथा (सत्तरीमोहे के०) मोहनीयकर्मनो उत्कृष्ट स्थितिबंध सीत्तेर कोडाको डी सागरोपम प्रमाण कह्यो बे. ए बंध उत्कृष्ट संज्ञें मिथ्यात्व गुणगणे होय अने बाधा काल सात हजार वर्ष हीन कर्मदलनो निषेक कहेतां ए कर्मनो रसो दय काल जाएवो. एटले त्रण कर्म कहां अने एथकी इतर एटले अन्य जे चार कर्म, एटले एक ज्ञानावरणीय, बीजुं दर्शनावरणीय, त्रीजुं वेदनीय अने चोशुं अंतराय, (चउसु के०) ए चार कर्मनी उत्कृष्टी स्थिति (तीसयर के०) त्रीश कोडा कोडी सागरोपमनी उत्कृष्ट संज्ञेणें मिथ्यात्व गुणगणे होय. ए चार कर्मनो अबा धाकाल त्रण हजार वर्षनो, ते त्रण हजार वर्ष हीन त्रीश कोडा कोडी सा गरोपम रसोदय काल जाएवो.

(उदही के०) समुद्र एटले परमार्यें सागरोपम जाएवुं. तेवा (तितीसा के०) ते त्रीश सागरोपम कालनी स्थिति आयुःकर्मनी (निरयसुराउमि के०) नारकी ने देवायुनी अपेहायें कहियें. एटले अत्यंत संक्लिष्ट परिणामें मिथ्यात्वीने नरकायुनो बंध ते त्रीश सागरोपमकाल प्रमाण होय अने अत्यंत विगुह परिणामें प्रमत्त तथा अप्रमत्तने ते त्रीश सागरोपम सुरायुनो बंध होय. अहींआं अबाधाकाल उत्कृष्ट तो पूर्व कोडीनो त्रीजो जाग अने जघन्यथी तो अंतर मुहूर्त्तकाल होय. अहींआं उत्कृष्ट

आयु बंधे नियत उक्तो अबाधा ल न होय, ते नणी नि लेखव्यो. एनो र सोदय ल, तेत्रीश सागरोपम जाणवो, परं पूर्व गेडीने त्रीजे नागे हीन न जाणवो. अर्हीयां आयुकर्मनी मूल प्रकृतिनो उक्त स्थितिबंध हेवाने वसरें नर कायु तथा देवायु एबे उत्तर प्रकृतिनो उक्त स्थितिबंध ल ह्यो, ते ग्रंथगौरव टालवानणी ह्यो अवा एबे नुं किंचित् अनेदप जणाववाने थें ॥१६॥

हवे लप्रकृतिनो जघन्य स्थितिबंध हे ठे.

मुत्तूअ कसाय ि इ, बार मुहुत्ता जहन्न वेयणिए ॥

अ नाम गोए, सु सेसएसु मुत्तं तो ॥ १ ॥

अर्थ- (तूअकसाय के०) अ षाय एटले षायोदय रहित एवं गी शारं, बारं अने तेरं, ए त्रण गुणगाणां मू गीने शेष सरागी गुणस्थानके (वेयणिए के०) वेदनीय कर्मनो अत्यंत (जह के०) जघन्य (िइ के०) स्थितिबंध, (बारमुहुत्ता के०) बारमुहुत्तं प्र ण होय, तथा थान्तरें एक मुहुत्तं पण कह्युं ठे. अर्हीयां एटलुं विशेष जे षायोदय रहित जे गीशारं, बारं, अने तेरं गुणगाणुं ठे. तिहां षायने अनावें स्थितिबंध, तथा रसबंध न होय. परंतु केवल योग प्रत्यङ्ग प्रकृतिबंध तथा प्रदेश बंध होय, ते प्रथम समयें बांधे तथा बीजे स थें वेदे अने त्रीजे स थें विणशे पण षाय त्यथि स्थितिबंध न होय. ते नणी ते गुणगाणां अर्हीयां वं ि ठे. अर्हीयां जघन्य वेदनीय स्थितिबंधें बाधाकाल पण जघन्य अंतर हुत्तनो होय, तेथी हीन शेष रसोदय ल समजवो अने एक ि विना शेष सात मीनो जघन्य स्थितिबंधकालें अबाधाकाल पण जघन्य जाणवो.

(अठठनामगोएसु के०) ने नामकर्म तथा गोत्र मं, ए बे मीनो जघन्य स्थितिबंधकाल अत्यंत वि ऋपणे सूक्ष्म संपरायने प्रांतें आठ मुहुत्तं प्रमाण होय. तिहां अबाधाकाल, अंतरमुहुत्तनो होय, ए त्रण मीनो स्थितिबंध कह्यो.

(सेसएसुमुहुत्तंतो के०) तेथी शेष रद्यां जे ए ज्ञानावरणीय, बीजुं दर्शना वरणीय अने त्रीजुं अतराय, ए त्रण कर्मनो सूक्ष्मसंपराय नामा दशमा गुणगाणाने प्रांतें अने एक मोहनीयकर्म बादर संपरायनामा नवमा गुणगाणाने प्रांते तथा आयुःकर्मनुं प्रथमनां बे गुणगाणे अंतरमुहुत्तं प्रमाण जघन्य स्थितिबंध होय ॥१७॥

ए रीतें सामान्यप्रकारें मूलकृतिनो उक्तस्थितिबंध तथा जघन्य स्थितिबंध

हीने, हवे विशेष प्रारें ए तेने वीश उत्तर प्र तिनो उत्कृ स्थितिबंध क हीयें ठैयें. तथा बांधेलुं म ज्यां लगे पोतानो विपाक देखाडे नहीं, तेने बा धा हीयें. तथा अबाधा ल पढी कर्मने वेदवाने प्रथम समयें बहु ने ते थी वली द्वितीय समयें हीन, तीय स यें घणुं हीन ए कर्मदल वेदवा सन् ख जे दलरचना विशेष तेने निषे कहीयें. एनी स्थापना कहेशे.

विग्धा वरण असाए, तीसं अार सुहुम विगल तिगे ॥

पढमा गिइ संघयणे, दस डसु चरिमेसु डुग बुढी ॥ १८ ॥

अर्थ—(विग्धा के०) ए दानांतराय, बीजो लानांतराय, गीजो जोगांतराय, चोथो उपजोगांतराय, पांच ते वीर्यांतराय. ए पांच अंतराय मनी प्रकृति तथा (वरण के०) एक मतिज्ञानावरणीय, बीजो श्रुतज्ञानावरणीय, गीजो अवधिज्ञानावरणीय, चोथो मनःपर्यवज्ञानावरणीय, पांचमो केवलज्ञानावरणीय, ए पांच ज्ञानावरणीय कर्मनी प्रकृति. तथा ए च दृशनावरणीय, बीजुं अचक्रुदृशनावरणीय, त्रीजुं अवधिदृशनावरणीय, चोथुं केवलज्ञानावरणीय, अने पांच-निडा. तथा (असाए के०) शातावेदनीय, एवं वीश उत्तर प्रकृतिनुं (तीसं के०) त्रीश कोडा कोडी सागरोपमनो उत्कृष्ट स्थितिबंध, मिष्यात्वीने होय तिहां अबाधा ए हजार वर्षनी जाणवी. त्रण हजार वर्ष हीन कर्मस्थितिनो रसोदयकाल जाणवो.

अने (अछारसु मविगलतिगे के०) अठार कोडाकोडी सागरोपमनी उत्कृष्ट स्थितिबंधकाल, एक सूक्ष्म, बीजो पर्याप्त, त्रीजो साधारण, ए सूक्ष्मत्रिक तथा विकलत्रिक, एटले वैडियजाति, तेंडिय जाति अने चौरिंडिय जाति. एवं ठ प्रकृति नो अठार कोडाकोडी सागरोपम प्रमाण उत्कृष्ट स्थितिकाल जाणवो. अहीं ि अठारशें वर्षनो अबाधाकाल जाणवो. एवं तवीश प्रकृति थइ.

तथा (पढमागिइसंघयणे के०) प्रथमाकृति एटले पहेलुं समच रस्त्रसंस्थान तथा प्रथम वज्ररुषननाराचसंघयण, ए बे प्रकृतिनी उत्कृष्टस्थिति (दस के०) दश कोडाकोडी सागरोपमनी जाणवी. अहींअ्यां एक हजार वर्ष अबाधा काल जाणवो. अने (डसुचरिमेसुडुगबुढि के०) आगला एकेक संस्थानें तथा एकेक संघयणे एम बे वे प्रकृतिने विषे अनुक्रमें वे वे कोडाकोडी सागरोपमनी स्थितिबंधमां वृद्धि करीयें, एटले ए नाव जे न्यग्रोधसंस्थानें तथा रूपननाराचसंघयणे बार कोडाकोडी सागरोपमनी स्थिति अने बारशें वर्ष अबाधा काल तथा सादि संस्थान ने नाराच सं

घयणे चौद गेडा गेडीनी स्थिति अने चौदशें वर्ष बाधा लें हीन निषे ल जाणवो. या वा नसंस्थानें तांतरें कु संस्थाने अने अर्द्ध नाराच संघयणे शो ल गेडाकोडी सागरोप स्थिति तथा शोलशें वर्ष अबाधा लें हीन निषे ल तथा बज संस्थानें तांतरें वा संस्थानें ने गेलि संघयणें ढार को डा गेडी सागरोप नी स्थिति ने ढारशें वर्षनी अबाधायें हीन निषे ल तथा हुंमसंस्थान ने ठेवठे संघयणे वीश गेडा गेडी सागरोप नी उत्क स्थिति ने बे हजार वर्ष आबाधा लें हीन वीश गेडा गेडी सागरोप र गेद य ल जाणवो. ए संघयण तथा अनो उत स्थिति ल गे. एवं गड गिश प्रकृतिनो स्थितिबंध गे ॥ इति स यार्थः ॥ ३७ ॥

चालीस कसाएसु, मि लढु निद्रुएह सुरहि सिय महुरे ॥
दसदो सद्दु समहिया, तेहालिहं बिलाईणं ॥ ३८ ॥

अर्थ—(चालीस साएसु के०) नंतानुबंधीआ चार, अप्रत्याख्यानावरण चार, प्रत्याख्यानावरण चार, संज्वलना चार, ए शोल षायनो, बंध चालीश कोडाको डी सागरोपमनी उत्क स्थिति बंध उत्क सं शें मिथ्यात्व गुणगणे संनिआ मि थ्यात्वीने होय, अने चार हजार वर्ष बाधा लें हीन निषेककाल जाण वो. एटले चोप प्रकृति ही तथा एक (मिउके०) मृडु एटले सु माल स्पर्श, बीजो (ल के०) लघुस्पर्श, त्रीजो (निद्रुएह के०) स्निग्ध एटले चीकटस्पर्श, अने चोथो उ स्पर्श, पांचमो (सुरहि के०) सुरनिगंध, षष्ठो (सिय के०) श्वेत एटले उज्ज्वल वर्ण, सातमो (महुरे के०) मधुर रस ए सात नाम कर्मनी प्र कृतिनी उत्कृष्ट स्थिति, (दस के०) दश कोडाकोडी सागरोपमनी जाणवी. तेनो अ बाधाकाल एक हजार वर्ष एटले कालें हीन कर्मदल निषेक रसोदय काल जाणवो.

तेवार पठी नामकर्मनी प्रकृतिना एकेका वर्ण तथा एकेका रसें प्रत्येक (दो समूसमहिया के०) ढी कोडा गेडी सागरोपमनी स्थिति वधारीयें. (तेहालिहं बिलाईणं के०) ते केम हालिड्वर्ण अने आम्ल रस, ए बे नामकर्मनी प्रकृतिनी उत्कृष्ट स्थिति साडा बार कोडाकोडी सागरोपमनी ते साडा बारशें वर्ष अबाधा का लें हीणी स्थिति रसोदय काल जाणवो. तथा रक्तवर्ण अने कपायेलो रस ए वे ना मकर्मनी प्रकृतिनी पंदर कोडाकोडी सागरोपम उत्कृष्ट स्थिति ते पंदरशें वर्ष अबा धाकालें हीणी कर्मदलनी स्थितिनो रसोदय काल जाणवो. तथा पीतवर्ण अने कटुक

रस, ए बे नाम मैनी प्र तिनी साडासत्तर गेडा गेडी सागरोपमनी उत्कृष्ट स्थिति अने साडा सत्तरशें वर्ष अबाधा कालें हीन स्थिति कर्मदलि नो निषेक काल जाणवो. श्यामवर्ण ने तीक्ष्ण रस ए बे नामकर्मनी प्रकृतिनो उत्कृष्ट स्थिति बंध, वीश कोडाकोडी सागरोपम बे हजार वर्ष अबाधाकालें हीन मै स्थितिकर्म निषेक काल जाणवो ॥ इति समुचयार्थः ॥ ३९ ॥

दस सुह विहगइ च्चे, सुर डुग थिर पुरिस रइ हासे ॥
मिञ्जे सत्तरि मणु डुग, इन्डी साएसु पसरस ॥ ३० ॥

र्थ—(द के०) द गेडाकोडी सागरोप नो उत्कृष्ट स्थितिबंध, एटली प्रकृतिनो होय, तेनां नाम हे ठे. (सुहविहगइ के०) एक नविहायोगति, (उ के०) बीजी उ गौ ने (र ग के०) त्रीजी देवगति, चोथी देवा पूर्वी तथा (थिरठ के०) ए स्थिरना , बीजी ननाम, गीजी सौजाग्य ना , चोथी सुखरनाम, पांचमी देयनाम, ठछी यशःकीर्तिना . एवं दश प्रकृति थइ तथा अग्नी रमी (पुरिस के०) पुरुषवेद मोहनीयनी प्रकृति, बारमी (रइ के०) रतिमोहनीय, तेरमी (हासे के०) हास्यमोहनीय, ए तेर प्रकृतिनी उत्कृष्टी स्थिति होय. तिहां बाधाकाल ए द १२ वर्षनो होय तेटला वर्षे हीन द कोडाकोडी सागर ए तेर प्रकृति कर्मदल निषेक काल उर्त्तना पवर्त्तनाविना स्वानाविक वेदनकाल जाणवो. तेमध्ये अपवर्त्तनायें घटे उर्त्तनायें तथा सं मणादिकें करी अधिक स्थिति पण होय. एवं व्याशी प्रकृतिनी स्थितिनुं कालमान कयुं.

ने (मिञ्जेसत्तरि के०) मिथ्यात्वमोहनीयनी उत्कृष्टी स्थिति सीत्तेर कोडाकोडी सागरोपम सात हजार वर्ष, बाधाकालें हीन उत्कृष्टस्थिति कर्म निषेककाल जाणवो अने सम्यक्त्व मोहनीयनो स्थितिबंध नथी, तेथी स्थितिबंध तथा अबाधा काल न कह्यो. ने उदयकाल ढाशठ सागरोपम पूर्वकोडी पृथक्त्वे अधिक एणुं. तथा मिश्रमोहनीयनो निषेक अंतर र्त्तनो, एटले प ाशी प्रकृति थइ. तथा (मणुडुग के०) मनुष्यगति, मनुष्यानुपूर्वी, (इन्डीसाएसु के०) विवेद ने शातावेदनीय, ए चार प्रकृतिनी उत्कृष्टी स्थिति (पसरस के०) पंदर कोडाकोडी सागरोपम प्रमाण पंदरशें वर्ष अबाधाकाल ते पंदरशें वर्ष हीन कर्मस्थिति कर्मनिषेक काल जाणवो. अहींआं जो पण म ष्यानुपूर्वीनो उदय तो व गसियें बे त्रण समय लगें होय, तो एटलो निषेक काल केम संजवीयें? तथापि एनो उदय म

व्यगति ध्ये सं ए करणें करी सं ।वी नोगवे, तेथी दलिक रचना विशेष नि
षे ।ल जाणवो. एवं नेव्याशी प्र ति कही ॥ इति स यार्थः ॥ ३० ॥

नय कुञ्ज अरइ सोए, वि वि तिरि उरल निरय डुगनीए ॥

तेअपण अथिर ठके, तसच थावर इग पणिंदि ॥ ३१ ॥

अर्थ—(नय के०) नयमोहनीय, (ङ के०) जुंगुप्सा मोहनीय, (रइसो
ए के०) अरति मोहनीय, शोक मोहनीय, (विउवि के०) वैत्रियशरीर, वैत्रिय
अंगोपांग तथा तांतरे वैत्रियसंघातन वैत्रियवैत्रियबंधन, वैक्रियतैजसबंधन,
वैक्रियकर्मणबंधन, वैत्रियतैजसकर्मण बंधन, ए वैत्रिय सप्त हीये. जे न
णी वैत्रिय शरीर बांधतां ए साते जेली बंधाय. एवं अगी र अइ तथा र
मी (तिरि के०) तिर्यचगति, तेरमी तिर्यचा पूर्वी, ए तिर्यचदिक (उरल के०)
चौदमुं औदारिक शरीर, पंदरमुं औदारि अंगोपांग, ए औदारिकदिक तथा
तांतरे औदारिकसंघातन, औदारि औदारि बंधन, औदारिकतैजसबंधन, औदा
रिक कर्मणबंधन, औदारिकतैजसकर्मणबंधन, ए औदारिक सप्तक लीजे केम के ए
औदारि शरीर बांधतां साते सार्थबंधाय. एवं वीश प्रकृति अइ. (निरयडुग के०)
नरकदिक, (नीए के०) नीचैर्गोत्र (तेअपण के०) एक तैजस, बीजुं कर्मण, त्रीजुं
अगुरुलघु, चोशुं निर्माण अने पांचमुं उपघात, ए तैजस पंचक, मतांतरे तैजस
संघातन, कर्मणसंघातन, तैजसतैजसबंधन, कर्मणकर्मणबंधन, तैजसकर्म
ण बंधन. ए जेलतां तैजस दशक आय. एवं तेत्रीश प्रकृति अइ तथा (अथिरठ
के के०) थिरनाम, अ जनाम, दौर्जाग्यनाम, :स्वरनाम, अनादेयनाम अ
ने अथश कीर्त्तिनाम, ए अथिरषट्क. एवं उगणचालीश प्रकृति अइ. (तसचउ
के०) त्रसनाम, बादरनाम, पर्याप्तनाम, अने प्रत्येकनाम ए त्रसचतुष्क. एवं त्रैता
लीश प्रकृति अइ. (थावर के०) स्थावरनाम, (इग के०) एकेंद्रियजाति, (प
णिंदि के०) पंचेंद्रियजाति, ए त्रैतालीश प्रकृति आ गायामां कही ॥ इति ॥३१॥

नपु कुखगइ सासचउ, गुरु कखड रुख सीय डुगंधे ॥

वीसं कोडा कोडी, एवइआ बाह वास सया ॥ ३२ ॥

अर्थ—(नपु के०) नपुंसकवेद मोहनीय, (कुखगइ के०) अशुनविहायो
गति, (सासचउ के०) उह्वासनाम, उपघातनाम, आतृपनाम अने पराघातना

, ए उद्धासचतुष्क, (गुरु के०) गुरुस्पर्शना , (कस्कड के०) कठोर स्पर्शना म, (रुस्क के०) रूहस्पर्शनाम, (सीय के०) शीतस्पर्शनाम, (गंधे के०) ड र्गंधनाम. एवं अग्नीधार प्रकृति अने पूर्वली गायामध्ये उँतालीश प्रकृति कही ठे. एम सर्व मली सत्तावन प्रकृतिनो उत्कृ स्थितिबंध काल (वीसंकोडाकोडी के०) वीश कोडाकोडी सागरोपम प्रमाण जाणवो. ए उत्कृष्ट संक्लेशें वर्त्ततो मिथ्याली जीव, बांधे, तेमध्ये पांच प्रकृति मोहनीयनी एक गोत्रनी अने शेष एकावन प्र कृति नामकर्मनी जाणवी. तिहां बाधा ल बे हजार वर्षनो होय. ि लगे तेकर्म रसथी तथा प्रदेशथी उदय न आवे अने जो संक्रम करणे करी तुल्यप्र कृति समजातिय मध्ये संक्रमावी उदय ाणे, तो एक बंधावलिका बीजी संक्रमा वलिका व्यतित थये थके उदय आवे. जेम अनंतानुबंधीआनी विसंयोजना क री उपशांत मोहथी अक्षाहये पडे तो कोइ एक प्रथम गुणगणे आवे. त्यां मिथ्या त्व प्रत्यये अनंतानुबंधीआ चार बांधे तेनी बंधावली गये थके अप्रत्याख्यानादिक जे पूर्वेबांधेते तेमांहे संक्रमावी, वेदे तथा अपवर्त्तनादिक करणें करी, अल्पकालकरी पण वेदे, तथा अबाधा अतिक्रमे थके गायना पूठनी पेरें प्रथम बहु विस्तीर्णदल रचना, बीजे समयें विशेष हीन एम समय समय विशेष हीन हीन करतां एरीतें अर्धमात्रस्थिति, प्रातें अर्धदल होय. ए रीतें जे उदयावलिकानुं रचवुं, ते निषेक कहीयें. तेनो काल ते निषेक काल जाणवो. ते जे कर्मनी जेटली स्थिति, ते म ध्येथी अबाधाकाल काढतां शेष रहे, ते निषेककाल कहीयें (एवइआबाहवासस या के०) जे कर्मनी जेटला कोडाकोडी सागरोपमनी स्थिति, एटला शइकडा व र्प, ते कर्मनी अबाधा जाणवी. ते जघन्य अबाधाकालनी स्थिति ंतर मुहूर्त्तनी ठे ति हां कंमक एटले अंगुलीनो असंख्यातमो जाग तेना जेटला आकाश प्रदेश तेटला समय प्रमाण जे कर्मस्थिति विशेष, तेटली स्थितिविशेष अति मे थके प्रथ म जे उत्कृष्ट अबाधाकालनुं स्थानक हतुं, ते अबाधा कालना स्थानक मांहेथी एक समय हीन आबाधा काल ं बी ं स्थानक थाय. एम वली पण कंमक मा त्र हीन कर्मस्थिति होय थके समय हीन बाधा कालनुं त्रीजुं स्थानक थाय एम कंमक कंमक मात्र स्थितिनी हाणीयें समय समय हीन अबाधाकालनुं पण स्थानक थाय. एम अबाधाकालनी उत्कृष्ट स्थिति थकी उतरतां जघन्य स्थिति पर्यंत कंमकसंख्या अने अबाधा कालनां स्थ क यावत् तुल्य थाय जे मूलप्रकृतिनी तथा उत्तर प्रकृतिनी जेटली कोडाकोडी सागरोपमनी

स्थिति होय ते प्रकृतिने तेटला श वर्षनो अबाधा ल होय. एटले िध्या प
ठी पण एटला ल लगे ते कर्म उदय न वे, तेने बाधाकाल हीये. त
या पोत पोताने अबाधाकाले हीन जे र्मस्थिति, ते र्मनो निषेक हेतां नो
ग्य ल होय. निषेक ते कर्म उदय लें प्रथ प्रदेशाय सा टो उदय
आवे अने पठी समय समय हीन हीनतर आय. यावत् कर्मनी स्थिति ते ठेहले
स ये अत्यंतम उदय होय. एने निषेक हीये ए सत्तावन प्रकृति तथा आगल
नेव्याशी प्रकृतिनुं उत्कृ स्थितिबंध कष्टुं ने देवायु तथा नरकायु ए वे प्रकृति
नुं उत्कृ स्थितिबंध तेत्रीश सागरोप प्र ाण मूल प्रकृति मध्ये कष्टुं ठे तेहीज
आंहींपण लेवुं एम सर्व मली एकशोने अडतालीश प्रकृतिनुं उत्कृष्ट स्थिति
बंध ह्युं ॥ इति नावार्थः ॥ ३२ ॥

गुरु कोडि कोडि अंतो, तिबाहाराण जिन्नमुह बाहा ॥

॥ अथ जघन्य स्थितिबंधः ॥ लहु ठिइ संख गुणूणा, नर

तिरियाणा पद्धतिगं ॥ ३३ ॥

र्थ—(गुरुकोडिकोडिअंतो के०) उत्कृष्ट स्थितिबंध अतःकोडा ाडी सागरो
प कालनो (तिबाहाराण के०) तीर्थंकर ना कर्म तथा आहारकशरीर, आहा
रकअंगोपांग, आहारकसंधातन, आहार ाहारकबंधन, आहारकतैजस बधन,
आहारककार्मण बंधन अने आहारक तैजसकार्मण बंधन ए आहारक सप्तक.
एवं नामकर्मनी आठ प्रकृतिनी उत्कृष्टी स्थिति कोडाकोडी सागरोपम मांहे होय.
अहींआं शिष्य पूठे ठे के, हे जगवन् ! ाडाकोडी सागरोपम जिननामनो काल
कह्यो एटलो काल तो, जीव त्थिचगतिमां गया विना न रहे. अने त्थिचगतिना
जीवमध्ये तो जिननामनी सत्ता पण निपेधि ठे, तो एटलो काल क्यां पूर्ण करे ?
तथा तीर्थंकर नामकर्म तीर्थंकरजव थकी अर्वाक त्रीजे नवे बांधे ठे एम पण क
ह्युं ठे, ते पण केम घटे ? अहींआं गुरु उत्तर कहे ठे के “ जं मिहनिकाइथ ति
ठं, निरथ नवे तंनिसेहिअं संतं ॥ इयरंमि नडिदोसो. उवट्टणा वट्टणाम ॥१॥ ”

ए गाथानो अर्थकहे ठे के, त्थिच मध्येजे जिननामनी सत्ता निपेधि तथा त्रीजे नवे
बंधाय, तेतो निकाचित जिननामनी अपेक्षायें जाणवो. तीर्थंकरजव पहेलो. त्री
जा नवे निकाचे, ते कर्म सकल करणने असाध्य होय अने जे निकाचित न हो
य, ते कर्मनी तो अपवर्तना कहेतां स्थितिरसनुं घटाववुं अने उवर्तना एटले

स्थितिरसं वधारवुं तथा संक्रम एटले पर प्रकृति मांहे सं माववुं, प्रत्या जवे लवुं इत्यादिक करण साध्य होय. ते जिनना घणा जव पहेलो पण बंधाय. तथा अंतःकोडा कोडी सागरोपम स्थिति पण अपवर्तनायें घटावे, तथा पर प्रकृति मांहे संक्रमावतां कांइ दूपण नथी तथा ए आठ कर्म प्रकृतिनो (जि ह वाहा के०) अबाधाकाल अंतर सु र्त्त ठे. ते जणी जिनना जेणे बाध्युं होय, तेने अंतर सुहूर्त्त पठी जिनादिकनो प्रदेशोदय थाय, तेथी करी तेनो अन्यजीवनी अपेक्षायें महीमा विशेष होय. पूजा हत्वनी वृद्धि होय. एम एकशोने उप न प्रकृतिनी उत्कृष्ट स्थिति ही.

हवे ग्रंथगौरव टालवा जणी ए आठ प्रकृतिनी जघन्य स्थिति अंहींज हे ठे. जिननाम ने आहारक सप्तक, एवं आठ प्रकृतिनी (जहुतिइसंखगुणूणा के०) जघु एटले जघन्य स्थिति उत्कृष्ट स्थितियकी संख्यात गुणी हीणी जाणवी जे जणी अंतर सुहूर्त्तनी पेरें अतःकोडाकोडीना पण संख्याता जेद होय, जे जणी संझीया पंचें डिय पर्याप्तानी स्थितिबंधथी अधिक उत्कृष्टी स्थिति साधु बंध जगें जेटला स्थितिबंध, ते सर्व अंतःकोडा कोडी सागरोपम प्रमाण कहीयें,

हवे शेष बे आयुनो उत्कृष्ट स्थितिबंध कहे ठे. (नरतिरियाणाउपपन्नतिगं के०) एक मनुष्यनुं आयु अने बी तिर्थेच आयु, ए बेनो उत्कृष्ट स्थितिबंध, त्रण पत्योपम जाणवो. जे जणी प्रथम आरे तथा देव रु अने उत्तर रुना मनुष्यनुं त्रण पत्योपमायु ठे. तेनो अबाधाकाल उत्कृष्टी तो पूर्वकोडीना त्रीजा नाग प्रमाण. जे जणी संख्यातावर्षार्युना मनुष्य विना अन्य गतिथी चवी युगलीयुं मनुष्य न थाय ते जणी तेत्रीशलाख, तेत्रीश हजार, त्रणशें ने तेत्रीश, पूर्व अने एक पूर्वनो त्रीजो नाग उपर एटलो उत्कृष्ट अबाधाकाल, ते त्रण पत्योपमथी अधिक अबाधाकाल जाणवो. ए एकशो अछावन प्रकृतिनो उत्कृष्ट स्थितिबंध कह्यो अने आठ प्रकृतिनो जघन्य स्थितिबंध काल क ॥ ॥ इति समुच्चयार्थः ॥ ३३ ॥

हवे जाघवें आयुर्वंध एकेंडियादिक कहे ठे.

इग विगल पुव कोडी, पलियाऽ संखंसआठ च अमणा ॥

निरुवक्रमण ठमासो, अबाह सेसाण जवंतंसो ॥ ३४ ॥

अर्थ—(इगविगलपुवकोडी के०) एकेंडिय जीवने तथा विकलेंडिय कहेता बें डिय, तेडिय, चौरिंडिय, जीवने परजवायु उत्कृष्ट पूर्वकोडी प्रमाण बंधाय पण पत्योप

म सागरोपम । न । न बांधे, के के एकेंद्रियादि जीव जे ठे, ते देव नारकी मध्ये तथा संख्यातवर्षायु वाला ष्य तिर्यचनी गति थ्ये पण अवतरे न हीं, तेथी तत्प्रायोग्य आयु न बांधे तथा (पलियाऽसंखंसंख्याउचउथ एा के०) पव्योपमना संख्यात । नाग प्र ण देवा , तिर्यगायु, नर ।यु ने मनुष्यायु, ए चार आ ष्य असंज्ञीआ पंचेंद्रिय तिर्यच बांधे के के असंज्ञीआ पंचेंद्रिय ति र्यच चारे गति हिं वतरे तो खरा तथापि देवो मध्ये तो चुवनपति आ व्यंतर मध्ये ज जाय, परंतु ज्योतषी आ वैमानि थ्ये न जाय ने नर गति थ्ये पण प्रथ नरकना ण पाथडा जगें जाय परंतु गजें न जाय तेमाटें पव्योपम ना संख्या थी अधि आ न बांधे. तेथी तेने अबाधा ल पूर्वकोडी ऽ नाग उत्क णे जाणवो तेटजाकालें हीन पव्यासंख्यांश प्र ण निषेक ल जाणवो.

तथा (निरुव मण ठ ।सो के०) निरुप मायुना धणी एवा देव, नार । तथा गलीया म ष्य ने तिर्ये जेनुं ।यु ध्यवसाय प्रमुख आवलियें करी घटे नहीं तेवा ।युना धणी जे देवतादि ठे, ते परजवायुनो बंध निजजवायु ठम्मास ठते बांधे तेथी तेने परजवायुनो ठ हीना बाधा ल जाणवो. तथा । तांतरें युगजिया पण पव्योप मो असं ।तमो नाग शेष निजजवायु थकें प रजवायु बांधे तेथी तेने पव्यासंख्यांश काल माण बाधा ल जाणवो तथा जगवतीनी वृत्ति थ्ये नार । अंतर हूर्तायु शेष परजवा बांधे. एम ह्यं ठे. ते थी नारकीने धन्य ।धाज होय.

हवे निरुप । ना धणी नुष्य ने तिर्यच मुकीने ते विना (अबाहसे साणजवंतंसो के०) शेष थाकतां जे सोप मा ना धणी म ष्य तथा तिर्यच ते परजवा बंध पोताना जवना आयुनो त्रीजो नाग शेष हुंते तथा त्रीजा ना गनो त्रीजो नाग शेषहुंते एटले स्वजवा ने नवमें जागें अथवा तेने पण त्रीजे जागें एटले सत्तावीशमें जागें अथवा तेने पण त्रीजे जागें एटले एक्याशीमे जागें परजवा बांधे तेथी तेनी अबाधा पण तेटलीज होय. एम उत्कृष्ट अ बाधा सहित उत्तरप्रकृतिनी उत्कृष्ट स्थिति कही ॥ इति ॥ ३४ ॥

हवे उत्तर प्रकृतिनो जघन्यस्थितिवंध कहे ठे.

लहु ति इ बंधो संजलण, लोह पण विग्घ नाण दंसेसु ॥
चिन्न मुहुत्तं तेअ ष, जसुच्चे वारसय साए ॥ ३५ ॥

अर्थ—(लघुविश्वंधो के०) लघु एटले जघन्य स्थितिबंध ते (संजलणलोह के०) एक संज्वलनलोचनुं नवमा गुणठाणाने पांचमें जागें चरमबंधें होय, तथा (पणविग्घ के०) पांच अंतरायकर्मनी प्रकृति अने (नाण के०) पांचज्ञानावणीयनी प्रकृति तथा (दंसेसु के०) चार दर्शनावरणीयनी प्रकृति एवं चौद प्रकृतिनुं जघन्य बंध सूक्ष्मसंपराय गुणठाणाने प्रांत समयें होय. जे नणी ए पंदर प्रकृतिना बंधकमांहे एहिज अत्यंतविशुद्धि ठे अने ए पंदरनी अतिविशुद्धपणे जघन्यस्थिति बंधाय, तेनणी (जिनमुहुत्तंते के०) चरम बंध अंतर मुहूर्त्तनो होय. अने एनो अबाधाकाल पण अंतरमुहूर्त्तनो जाणवो जेनणी अंतर्मुहूर्त्त स्थितिबंध कालनो अंतरमुहूर्त्तधी संख्यातगुण हीन एवी अंतरमुहूर्त्तनुं अबाधाकाल होय (अठ के०) आठ अंतर मुहूर्त्त प्रमाण जघन्यस्थितिबंध ते (जसुच्चे के०) एक यशःकीर्तिनाम अने बीजो उच्चैर्गोत्र, ए बे प्रकृतिनो पण जघन्य स्थितिबंध आठ मुहूर्त्त प्रमाण ते सूक्ष्मसंपराय नामे दशमां गुणठाणाने प्रांतें एनो चरमबंध होय एनो अबाधाकाल पण जघन्य जाणवो.

अने (बारसताए के०) सातवडना...
या सिद्धांत मध्ये एक मुहूर्त्तनो पण कहेलो ठे. तस्य स्थितिबंध बार मुहूर्त्तनो त जाणवो अने एसातानो तथा उच्चैर्गोत्रनो उदय चौदमा गुणठाणाने अंतर मुहूर्त्तनो जाणवो होय ॥३५॥

दो इग मासो परको, संजलण तिगे पुमठ वरिसाणि
सेसाणु कौसाठ, मिहत्त द्विइए जलधं ॥ ३६ ॥

अर्थ—(दोइगमासोपरको के०) बे मास, एक मास अने पकूनो जघन्य बंध, अनुक्रमें (संजलणतिगे के०) संज्वलनत्रिकनो जाणवो. एटले स्थिति क्रोधनो जघन्य स्थितिबंध, नवमा गुणठाणाने बीजे जागें चरम बंधें बेमजलण होय तथा संज्वलना माननो एक मासनो जघन्य बंध नवमां गुणठाणाने जागें चरम बंधें होय. तथा संज्वलनी मायानो जघन्यस्थितिबंध, एक परव बीजे नवमा गुणठाणाने चोर्थें जागें चरम बंधें होय एने पोतपोताना बंधकाळनो हिज अतिविशुद्धिनुं अध्यवसाय स्थानक ठे ते नणी. तथा एनी अबाधाकाले ए तर मुहूर्त्त प्रमाण ठे ते अबाधायें हीन जघन्यस्थितिनो निषेक काल जाणवो. एरीतें संज्वलना क्रोध मान, माया, ए त्रणनी जघन्यस्थिति क्रमें कहेलवो. ३६

अने (पुमहवरिसाणि के०) पुरुषवेदनो जघन्य स्थितिबंध नव । गुणताणा ने प्रथमनागें चर बंध आठ वर्षनो होय, एना बंधकमांहे एहिज अतिविद्युद्धि ठे. एनी जघन्य अबाधा अंतर दूर्त ल प्रमाण ठे. ए बावीश प्रकृतिनो जघन्यस्थितिबंध कह्यो, तथा आयु चार, वैक्रिय षट्क, जिननाम, अने आहार कदिक, ए तेर प्रकृतिनो जघन्य स्थितिबंध, स्वामीत्व प्रस्तावे जूदो कहेरो. एवं पां त्रीश प्रकृति विना शेष पच्चाशी प्रकृतिनो जघन्यस्थितिबंध कहेवानें रण हेठे. पच्चाशी प्रकृतिनी जघन्य स्थिति एकेंद्रिय जीवने विषे प्राप्यमाणठे ते कहे ठे

(सेसाणु गोसाठ के०) शेष प्रकृतिउनो जे उत्कृष्ट स्थितिबंध ठेते (मिह्वत्तुष्टि ए लक्षंके०) मिथ्यात्व मोहनीयनी उत्कृष्ट स्थिति साथें वेंचता जे जाचे, ते जघन्य स्थिति कहेवी एटले ज्ञानावरणीयादिकनी उत्कृष्टी स्थिति त्रीश कोडाकोडी सागरोपमनीठे ते मिथ्यात्व मोहनीयनी उत्कृष्टी स्थिति सीतेर कोडाकोडी सागरोपमनीठे तेणे नाग देतां, पूर्ण सागरोपम नावे तेथी एक सागरोपमना सातजाग करीयें, तेवारें त्रीश कोडाकोडी सागरोपमना बरो ने दश सातीआ नाग थाय. ते सीतेर कोडाकोडी साथें वेंचतां त्रण जाग आवे अने वीश कोडाकोडीना सातीआ एकशो चालीश जाग थाय तेने सीतेर कोडाकोडी साथें वेंचता सातीआ बे जाग आवे एटले ए केंद्रिय ने ज्ञानावरण पांच, दर्शनावरण नव, अंतराय पांच, अने अशातावेदनीय ए क एवं वीश प्रकृतिनो उत्कृष्ट स्थितिबंध, सागरोपमना सातइआ त्रण जाग जा एवा तथा शोल कषायना सातइआ चार जाग, अने मिथ्यात्व मोहनीयनो एक साग रोपम संपूर्ण जाणवो. एवं साडत्रीश प्रकृति थइ.

तथा त्रसचतुष्क, अस्थिर षट् , औदारिकदिक, तिर्यंचदिक, एकेंद्रियजा ति, पंचेंद्रियजाति, कुखगति, निर्माण, तप, उद्योत, स्थावर, तैजस, कार्मण, अगुरुलघु, उपघात, उद्ध्वास, हुंनसंस्थान, ठेवहुं संघयण, कृष्णवर्ण, तीक्ष्णरस, अशुनस्पर्श च षक, गंध, अरति, शोक, नय, जु प्सा, पराघात, अने नपुंसकवेद ए एकतालीश प्रकृतिनी उत्कृ स्थिति वीश कोडाकोडीनी ठे तेने मिथ्यात्वनी स्थिति साथें वेंचता सातइआ बे जागनो बंध होय. एवं अछोतेर प्रकृति थइ.

सूक्ष्मत्रिक तथा विकलजाति त्रिक, ए ठ प्रकृतिनी उत्कृ स्थिति अठारकोडा कोडी सागरोपमनी ठे तेने मिथ्यात्व स्थिति साथें वेंचतां एक सागरोपमना पां तीश जाग करीयें. एवा नव जागनो बंध होय एवं चोराशी प्रकृतिथइ

रिवेद, मनुष्यदिक, शातावेदनीय, ए चार प्रकृतिनो बंध एक सागरना चौद

जाग रीयें, एवा त्रण जाग अथवा तदुओ दोढ जाग एवं अछासी प्रकृति थइ. स्थिर, न, नग, पुंवेद, सुखर, देय, यशःकीर्ति, हास्य, रति, शुचस्वगति, प्रथम संघयण, प्रथ संस्थान, सुगंध, वर्ण, मि रस, नस्पृशी च ८, ए ओ गणीश प्र तिनी दश कोडा कोडी सागरोप नी स्थिति ठे ते मि थ्यात्व मोहनीयें वेंचतां बंध सातइठ ए जाग होय पीतवर्ण, आम्लरस, ए बे प्रकृतिनो बंध, अठावीशी । पांच जाग, तेवार पठी एके । वर्ये अने एके । रसें, अछावीशीठ एके जाग व धारतां जवुं. एटले र वर्ण ने षायजा रसें छावीशीथा ठ जाग एम शेष वर्ण तथा शेष रसनें विषे तु में कहेवो एवं ११५.

तथा बीजे संघयणे अने बीजे संस्थाने पां शीथा ठ जाग, तथा त्रीजे संघ यणे अने त्रीजे संस्थाने, पांत्रीशी । सात जाग, तथा चोथे संघयणे ने चोथे संस्थाने, पांत्रीशीथा आठ जाग, तथा पांचमेसंघयणे ने पांचमे संस्थाने, पांत्री शीथा नव जाग, ए एकेंडियने उत्तर प्रकृतिनो उत्कृष्टस्थितिबंध सामान्ये । केम के एकेंडियने एकशोने नव प्रकृतिनो बंध, ठे ते ध्ये नरायुं तथा तिर्यगायु नो उत्कृष्टस्थिति बंध, पूर्व कोडीजुं ने शेष एकशोने सात प्रकृतिनो उत्कृष्ट स्थितिबंध अहीं कह्यो. ए एकशोने सात प्रकृति मध्ये पण पूर्वे बावीश प्रकृतिनो जघन्य स्थितिबंध सामान्य पर्ये कहुं ठे, अने शेष प शी प्रकृतिनो जघन्य स्थि तिबंध कहे ठे. एवं ए शो ने त्रेवीश प्रकृति थइ.

अहींथां वर्णादिक सविस्तर वीश प्रकृतिनो बंध । तेथी एकशो ने त्रेवी श प्रकृति थइ परंतु ए वर्णादिक सामान्ये चार लेतां एकशो ने सात प्रकृति था य. तेमांहेली ज्ञानावरणीय पांच, दर्शनावरणीय चार, अंतराय पांच, संज्वलना चा र, पुंवेद एक, शातावेदनीय, उ र्गो , ने यशः कीर्ति, ए बावीश प्र तिनी जघन्य स्थितिबंध, मूकीने तेथी शेष रहीजे प शी प्रकृति तेनो जघन्यस्थितिबंध स्वा मी एकेंडिय ठे. ते प शीप्रकृतिनो एकेंडियने विषे उत्कृ स्थितिबंध जे कह्यो तेने अक्षापव्योपमने संख्यातमें जागें हीन रतां, एकेंडियने विषे जघन्य स्थि तिबंध थाय ते कहे ठे. निडापांच, तथा अशाता, वेदनीय ए ठ प्रकृतिनो जघन्यस्थितिबंध साती । बे जाग, पव्योपमने सं । नमें जागें ही । जा एवा तथा मिथ्यात्वमोहनीयनो एक कोडाकोडी सागरोपम पव्योपमने संख्या तमें जागें हीन जाणवो एम जे कर्म प्रकृतिनी वीश कोडाकोडी सागरोपमनी उत्कृ ष्टी स्थिति ठे, तेनी जघन्यस्थिति, सातीथा बे जाग जेनी दश कोडाकोडीनी उत्कृष्टी

स्थिति तेनी जघन्यस्थिति सातीअओ ए जाग अने जेनी पंदर कोडा गेडी सागरोपमनी उत्कृष्ट स्थिति तेनी जघन्यस्थिति चौदीआ त्रण जाग ते सर्व पढ्योपमने असंख्यातमें जागे एा जाणवा तेमज जेनी अठार कोडाकोडी सागरोपमनी उत्कृष्टस्थिति, तेने सागरोपमना पांत्रीशीआ नव जाग पढ्योपमना असंख्यातमें जागें एा जाणवा. ए रीतें पञ्चाशी प्रकृतिनो एकेंडियने विषे जघन्यस्थितिबंध जाणवो ॥ इति ॥ ३६ ॥

अथ मुक्रोसो गिंदिसु, पलियाऽ संखंस हीण लहु बंधो ॥

कमसो पणवीसाए, पन्ना सय सहस संगुणित ॥ ३७ ॥

अर्थ—(अथमु गेसोगिंदिसु के०) ए अनंतरोक्त एकेंडियने ए शो ने सात प्रकृतिनो उत्कृष्ट स्थितिबंध, ते (पलियाऽसंखंसहीणलहुबंधो के०) पढ्योपमने असंख्यातमें जागें हीणो रतां एकेंडियने एकशो सात प्रकृतिनो जघन्यस्थितिबंध थाय. हवे प्रसंगागत एकेंडियना स्थितिबंध कह्या. पढी ए विकलेंडिय तथा असंझिपंचेंडियने उत्कृ तथा जघन्य स्थितिबंध, कहे ठे. (कमसो के०) अनुक्रमें (पण वीसाए के०) पचवीश गुणो बेंडियने एटले एकेंडियने जे एकशोने सात प्रकृतिनो उत्कृष्ट स्थितिबंध कह्यो, तेथी प िशगुणो बेंडियने उत्कृष्ट स्थितिबंध होय, एट ले, ज्ञानावरणीयादिक वीश प्रकृतिनो सागरोपमना सातऽआ पञ्चोत्तेरजाग. एम द शसागरोपस्थितिवाला कर्मना सातऽआ पचीश जाग, एम शोल कपायना सातऽआ शो जाग, मिथ्यात्वमोहनीयनो बंध प िश सागरोपम, एम जेनी उत्कृष्ट स्थिति वीश कोडाकोडी सागरोपमनी तेने सात सागरोपमने सातऽउ एक जाग उपर, जे नी पंदर कोडाकोडी सागरोपमनी उत्कृष्टस्थिति तेने सागरोपमना चौदिया प गेतेर जाग एटले पांच सागरोपमने चौदिया पांच जाग उपर, जे कर्मनी अठार गेडाकोडी सागरोपमनी स्थिति तेना पांत्रीशीआ बज्ञेने पञ्चीश जाग एटले ठ सागरोपमने पांत्रीशी १ पंदर जाग उपर जाणवा. ए रीतें बेंडियने एकशो ने सात प्रकृतिनो उत्कृष्टस्थितिबंध जाणवो.

हवे तेंडियनो उत्कृष्ट स्थितिबंध कहे ठे. जेटलो एकेंडियने एकशो ने सात प्रकृतिनो उत्कृष्ट स्थितिबंध कह्यो, तेथी (पन्ना के०) पञ्चाशगुणो अने बेंडिय नास्थितिबंध थकी बमणो जाणवो एटले ज्ञानवरणादिक वीश प्रकृतिनो उत्कृष्ट स्थितिबंध एकवीशसागरोपमने सातऽआ त्रण जाग उपर, तथा मिथ्यात्व मोहनीय नो प िश सागरोपम एम सर्व प्रकृतिने विषे तेंडियनो उत्कृष्टस्थितिबंध जाणवो.

हवे चौरिंडियनो उत्कृ स्थिति बंध ते जेटलो एकेंडियने ए शोने सात तिनी स्थितिबंध ह्यो ते थ ३ (सय के०) । एो ने बेंडियना सि तिबंध थकी चार गुणो तथा तेंडियना स्थितिबंध की एो जाणवो एटले मिथ्यात्वमोह नीयनो ए । सागरोप , तथा झानावरणादि वीश प्रकृतिनो बेतालीश सागरोपमने सातइथा जाग उपर, शोल षायना सत्तावन सागरोप ने साताइउ एक जाग, ए जे र्मनी वीश कोडा कोडी सागरोप नी स्थिति होय ते अछवीश सागरोप ने सातइथा १२ जाग उपर स्थितिबंध होय एम सर्व लेवुं.

अने अस १ । पंचेंडियनो उत्कृ स्थितिबंध एकेंडियना बंध थकी (सहस सं णिउ के०) हजार एो जाणवो ने चौरिंडियना बंध थ ३ दशगुणो जाणवो एटले मिथ्यात्व मोहनीयना हजार सागरोपम, शोलकषायना सागरोपमना सातइथा चार हजार जाग एटले पांचशे एकोत्तेर सागरोपमने सातइथा त्रण जाग उपर, तथा झानावरणादिक वीश प्रकृतिना सातइथा त्रण हजार जाग तेना चार शें छावीश सागरोपमने सातइथा चार जाग उपर, एम जे र्मनी वीश कोडाकोडी सागरोपमनी स्थिति तेना बे हजार जाग एटले बशे प १३ सागरोपमने सातइ

१ पांच जाग उपर जाणवा. जे प्रकृतिनी दश कोडाकोडी सागरोपमनी स्थिति तेना हजार जाग एटले ए शो बेंतालीश सागरोपमने सातइथा ४ जाग उपर, तथा जे कर्मनी पंदर कोडाकोडी सागरोपमनी स्थिति तेना बशें चौद सागरोपमने सातइ १ बे जाग उपर जाणवा. एम उत्कृ स्थिति सन्नीउ पंचेंडिय बांधे. वैत्रिय शरीर, वैक्रिय आंगोपांग, देवगति, देवा पूर्वी, नर गति, नर १ पूर्वी. एवं ४ प्रकृति एनी जघन्यस्थितिबंधनो स्वामी पण अस १३ पंचेंडिय जा वो. जेजणी एकेंडिय तथा विकलेंडियने एनो बंध नथी तेशी देवदिकनो बंध मूल दश को कोडी सागरोपमनो ठे. ते मिथ्यात्वनी स्थितियें वेंचतां सातइउ एक जाग आवे, तेने हजार गुणो करतां सातइथा हजार जाग थाय. तेना एकशो बेंतालीश सागरोपम उपर सातइथा ४ जाग आवे, तेमज वैक्रियदिक अने नरकदिकना सातइ १ बें हजार जाग थाय तेना बशें प १३ सागरोपमने सातइथा पांचजाग उपर स्थिति जाणवी तेवली पद्योपमने अस १३ तमें जागें उणी करीयें तेवारें ए ४ प्र ति नो जघन्यस्थितिबंध होय अने चार आयुनो पद्योपमना असंख्यातमां जाग प्रमा ए बंध जाणवो एटले एकशो ने शोल प्रकृतिनो जघन्य स्थितिबंध क । ॥ ३७ ॥

हवे वि लेंडिय था असं । पंचेंडियनो जघन्य सि तिबंध हे ठे.

विगल असदि सु जि ०, कणि उ पल्लसंख नागुणो ॥

सुर निरया समादस, सहस्स सेसा खुद्दु नवं ॥ ३८ ॥

र्थ—(विगल सदि सुजिठो के०) वि लेंडिय ने संझी पंचेंडि ० जे उत स्थितिबंध ठे ते ० (णिठउ के०) घन्य स्थितिबंध (पल्लसं ना गुणो के०) पल्योप ने संख्यां मे जागे एण ए आयु वर्जीने शेष प्र ति नो थ जाणवो एटले बेंडियने ज्ञानावरणादि वीश प्रकृतिना सातइ । प ० तेर जाग ठे ते मांथी पल्योप ने असंख्यातमें जागे एण जघन्य स्थितिबंध जाणवो तेंडियने साती छ । दोढशो जागठे ते पल्योपमने असंख्यातमे जागे एण रतां जघन्य स्थितिबंध थाय चौरिंडियने सातीआ त्रणशो जागठे ते णी पल्योप ने संख्यातमें जागे उणो जघन्य स्थितिबंध जाणवो. ए जे प्रकृतिनो जेटलो उत्क स्थितिबंध ह्योठे तेथी पल्योप ने संख्यातमे जागे एण जघन्य स्थितिबंध णवो.

हवे । नो जघन्य स्थितिबंध हे ठे ते ध्ये (सुरनिरयाउस । दससहस्स के०) देवा तथा नरकायु, ए बे आयुनो जघन्य स्थितिबंध समान ठे केमके देवता तथा नार ० दश हजार वर्ष पर्यंत रण नपामें । टे दश हजारवर्ष जाणवुं तथा दशहजार वर्ष थकी समय समय अधि रतां यावत् ते ० श सागरोपम एक स थ हीन शुधीनाजे स्थितिनां स्थानक ते थ्यमा जाणवो. ते मध्ये पर आयु एके । स्थिति स्थानके असंख्यात देवायु होय, एम नारकीने विषे पण जाणवो परंतु एटलुं विशेष जे नेवुं हजार वर्षथी यावत् द लाख वर्ष एटली स्थिति ते नरकायु नथी बीजा सर्व स्थानक वस्तां ठे. ए बे आयुथी (सेसाउखुद्दुनवं के०) शेष थाकतां रह्यां जे म था तथा तिर्यगायु, ए बे आयुनो जघन्य स्थितिबंध खुद्दकनव एटले सर्वनी अपेक्षायें न्हानो नव ते बरोने ठपन्न आवलिका प्रमाण होय. अहींआं आगम मध्ये म थ्य तिर्यचनुं जघन्यायु अंतर हूर्त प्रमाण कहुं ठे. पण जाणीयें ठैयें जे ए अंतर मुहूर्त हुद्दक नव प्रमाण लेवो, जे नणी अंतर हूर्तना पण अ संख्या जेदठे. तेमाटे. ॥ इति समु यार्थः ॥ ३८ ॥

हवे सर्व प्रकृतिना जघन्य स्थितिबंधें जघन्य अबाधाकाल कहे ठे.

सवाणवि लहु बंधे, निन्न मुहु अवाह आउ जिद्वेवि ॥

केइ सुरा समजिण, मंत मुहु विंति आहारं ॥ ३९ ॥

र्थ—(सवाणविलहुबंधे के०) स्व तें सर्व बंधयोग्य एकशो ने वीश प्रकृति ना जघन्य स्थितिबंधने विषे (अबाह के०) जघन्य अबाधा ल (निन्न हु के०) अंतर दूर्तनो जाणवो, एटले जघन्य स्थितियें बांध्युं जे म, ते अंतर मुदूर्त सुधी पोतानो विपाक देखाडे नहीं, ते अबाधा लें हीन निषेक काल क हीयें. हवे अहींआं जे विशेष ठे ते देखाडे ठे. (आउजिष्ठेवि के०) उत्कृष्ट आयु नी स्थितिने विषे जघन्य अबाधा काल पण होय अने जघन्यस्थितिना आयु मां उत्कृष्ट अबाधाकाल पण होय. तथा उत्कृष्ट आयुखें उत्कृष्ट अबाधाकाल होय, तथा जघन्य आयुष्यें जघन्य बाधाकाल होय. एम आयुःकर्मने विषे अबाधाकालनी चउचंगी थाय, केम के अंतर मुदूर्त शेष आयुयें पण मनुष्य तथा तिर्येच परजवायु, तेत्रीश सागरोपमनुं बांधे ठे. अने पूर्व कोडीना त्रीजाजाग शेष आयुयें पण परजवायु जघन्य बांधे ठे. तथा पूर्व कोटीनो त्रीजो जाग शेष रहे थके पण तेत्रीश सागरोपमायु बांधेठे तथा अंतर दूर्त शेषें खुलक नवायु पण बांधे. एम स्वमते सर्व प्रकृतिनो जघन्य स्थितिबंध कह्यो

हवे मतांतरें कहे ठे. (के५ राउसमजिण के०) को५ एक आचार्य जिनना म कर्मनो जघन्य स्थितिबंध जघन्य देवायु जेटलो होय एम कहे ठे. एटले दश हजार वर्षनो जघन्यस्थितिबंध आठमा गुणठाणाना ठा जागने प्रांतें चरमबंध एटलो होय तथा दश हजार वर्ष नरकायु जोगवी पण जिन थाय, तेनी अपेक्षा यें पण ए जघन्यबंध माने ठे. अहींआं तत्व केवलिंगम्यठे तथा (मंतमुदुबिति आहारं के०) आहारक शरीर ने आहारक अंगोपांग, ए बे प्रकृतिनो जघन्य स्थितिबंध आठमा गुणठाणाने प्रांतें चरमबंधें अंतर दूर्त प्रमाण होय. एम माने ठे. ते जाणियें. तैयें के आगमिक मते अप्रमत्त गुणठाणे अंतर दूर्तनो बंध पंचाशक मध्ये प्रायश्चितविधि पंचाशकनी बेतालीशमी गाथायें कह्युं ठे, ते अपेक्षायें केता हशे, पण तेउने उत्कृष्ट बंधमान पण हशे ॥ इति स० ॥३९॥

हवे कुद्धकनव मान कहियें तैयें.

सत्तरस समहिआ किर, इ गाणु पाणं मिहुंति खुमुजवा ॥

सगतीस सय तिहुत्तर, पाणू पुण इग्ग मुहुत्तंमि ॥ ४० ॥

अर्थ—(सत्तरससमहिआकिर के०) सत्तर नव जाजेरा तेरशें पंचाणु अंश, अठारमां जावना अधिक निश्रें (इगाणुपाणंमिहुंतिखुमुजवा के०) एक श्वासोह्वा

स िहे होय ुद्ध नव एटले निगोदिआना न्हाना नव जाणवा एवा (सगती ससयतिहुत्तर के०) साडत्रीशशेने तहोंत्तेर (पाणू के०) श्वासोह्वास (पुण के०) वली (इग्ग चंफि के०) ए हूर्त्त ि होय, जे नणी रोग रहित बलि निश्चित एवा तरुण पुरुषना सात श्वासोह्वासें ए थोव थाय. एवा सात थोवें ए लव एटले उंगण प श श्वासोह्वासें ए लव थाय. एवा सत्तोतेर लवें एक हूर्त्त थायतेने उंगण प श गुणा रतां त्रण हजार सातशेने तहोंत्तर श्वासोह्वास अंतर हूर्त्त ि थाय. १५ आचार्य नाडीना उलालाने पण श्वासोह्वास कहे ठे. अने ब शे ठप आवली प्र ण ए ुद्ध नव होय. एवा पांशठ हजार पांचशे ने ठ वीश कुद्ध नवें ए अंतर हूर्त्त थाय, तेथी बशे ठप ने पांशठ हजार पांचशे ने ठवीश िथें गुणतां एक क्रोड, शडशडलाख, सीत्तोतेर हजार, बशेने शोल ए टली आवली थाय, तेने साडत्रीशशे ने तहोंत्तेर श्वासोह्वासें वहेंचियें, तेवारें चुम्मालीशशेने ठेंतालीश आवली एक श्वासोह्वास मांहे होय अने शेष बे हजा र चारशेने अछावन ावली रहे, तेने साडत्रीशशेने तहोत्तेरनो जाग नावे, ते माटे एक ावलीना साडत्रीशशेने तहोत्तेर जाग करीयें. तेवा चोवीशशेने अछा व अंश चुम् मालीशशेने सडतालीशमी आवलीना उपरलाजे.

एटले ए श्वासोह्वासना कुद्ध नव सत्तर ते एके ा ुद्धक नवनी बशे ठप न्न आवलीने सत्तर गुणा रतां तेंतालीशशेने बाव थाय. शेष चोराणुं आव ली पूर्ण अने प ाणुमी आवलीना साडत्रीशशे तहोत्तेरीआ चोवीशशेने अछाव न जाग उपर एटलो अठारमा नवनो कालगये थके एकश्वास पूर्णथाय. ॥ ४० ॥

पण सठि सहस पण सय, ठत्तीसा इग्ग मुहुत्त खुद्द नवा ॥

आवलियाणंदोसय, ठप्पन्ना एग्ग खुद्द नवे ॥ ४१ ॥

अर्थ—हवे (पणसठिसहसपणसयठत्तीसा के०) पांशठ हजार, पांचशे ने ठ त्रीश, एटला (इग्गमुहुत्तखुद्द नवा के०) एक हूर्त्तना कुद्धक नव थाय, तेने सा डत्रीशशे ने तहोंत्तेर श्वासह्वासें वहेंचियें, तेवारें एक श्वासोह्वासमां सत्तर नव पूर्ण ने उपर साडत्रीशशे तहोंत्तेरीआ तेरशेने पञ्चाणु जाग वधे, अने अठारमां नवमां (३७७३) जाग पूर्ण होय तेवारें नव पूर्ण थाय माटे शेष अठारमा नवमां (३३७७) आगला श्वासोह्वासना अंश मांहे आवे तेवारें नवपूरो थाय अने बे श्वासोह्वासमांहे चोत्रीश नव पूर्ण थाय. अने पांत्रीशमां नवना (३७७३)

तेरी १ (३७९०) अंश पां ११ । जवना वधे या ए श्वासोद्वास । बावन
जव पूरा आय, ने त्रेपन । जव । (३७७३) तेरीया । रशेने बार । पूराय
अथवा बे श्वा । श्वास । पां ११ जव ग । रीयें, । शेष (९७३) । श घटे ए स्वम
तें विचारी हेवा. ए निगोदिउ जीव ए श्वासोद्वास । हे सत्तर जव । जेरा रे.

तथाए थोव । हे ए शोने ए वीश । जव ने एक जवना पांचशे ने
डोगणचालीश अंश । रीयें, एवा (३१७) । श (१३३) । जवना होय, तथा
एक जव ध्यें । तशो ए । वन कुल्ल जव पूर्ण होय । ने उपर वली बावन
मांजवना सत्तोतेरीया नव जाग होय. ए जवनी । वली बे लाख, तर ह
जार, आतशे ने पच्चाशी. ते उपर वली ए । वलीना सत्तोतेरीया । एकोत्तर जा
ग. तथा एक थोव मांहे आवली एकत्रीश हजार, ए । ने ठवीश उपर वली ए
क जवना पांचशे उगणचालीश जाग करीयें, तेवा । एशेने बे जाग आवे. ॥४१॥
हवे उत्तर प्रकृति । श्रयिने उत्कृ स्थितिबंधना स्वामि हे ठे.

अविरय सम्मो तिष्ठं, आहार दुगा मरा अपमत्तो ॥

मिच्छा दिष्ठीबंधइ, जिष्ठ छिइ सेस पयडीणं ॥ ४२ ॥

र्थ—(अविरयसम्मोतिष्ठं के०) विरति सम्यक्कृद्वि ष्य पूर्वे मिथ्यात्व प्र
त्ययें नरकायु बांध्युं ठे जेणे एवो म ष्य क्हायोपशमिक समक्त्व लहीने, तेणे
करी तीर्थकरनामकर्म बांधी पठी ते नरकगतिमांहे जातो सम्यक्त्व वमतो ते सम्य
क्त्ववमताने ठेहेले समयें जिननामनी उत्कृष्ट स्थिति बांधे. जे नणी ए जिननाम
ना बंधक मांहे एहिज तिसंदि ष्टपणुं ठे ति सं शें उत्कृष्ट स्थितिबंध आय ठे
तथा (आहारदुगामराउ ,पमत्तो के०) आहारकदि ने मरा एटले देवा
यु, ए त्रण प्रकृतिनी उत्कृ स्थितिबंधनो स्वामी, अप्रमत्त साधु जाणवो. जे न
णी आहारकशरीर तथा । आहारक । गोपांग, ए बे प्रकृतिनो उत्कृष्ट स्थितिबंध
प्रमत्तगुणठाणाने सन् ख अयलो एवो अप्रमत्त यति ते अप्रमत्तगुणठाणाने चरम
बंधे बांधे एना बंधकमांहे एहिज अति संदि ष्ट ठे तथा देवताना । युनो उत्कृष्ट स्थि
तिबंध स्वामी अप्रमत्तगुणस्थानक वर्त्तिसाधु जाणवो पण एटलुं विशेष जे प्रम
त्त गुणस्थानकें आयुबंध आरंजीने प्रमत्तें चढतो साधु बांधे, आयुबंध स्थानकमांहे
एहिज अतिविद्युद्धस्थानक ठे केमके जायुनोबंध उत्कृष्टवि द्वियें करी होयठे.
ए चार प्रकृतिथी (सेसपयडीणं के०) शेष थाकती जे एकशो ने शोल प्रकृ

ति तेनो (जिष्ठि के०) उट्ट स्थितिबंधनो स्वा ।। (मि । दिष्टीबंधइ के०)
 मि थ्याह । जीव जाणवो एटले संझी पंचेंडिय सर्व पर्याप्तियें करी पर्याप्तो मि थ्या
 हृदि जीव बांधे जे नणी ए एकशोने शोल प्रकृति ध्ये नुष्यायु अने तिर्यगायु
 ए बे आयु विना शेष ए शोने चौद प्रकृति उत्कृ स्थितिबंध उत्कृ सं श प
 परिणामे आय तेनणी मि थ्यात्वथी अधि ।। अन्य सं श स्थान नथी.
 हीं । पण असंख्याता अथ्यवसाय स्थान ठे, पण तेमध्ये स्वस्व बंध प्रायोग्य
 सं शस्थान लेवा तथा ते । पण मनुष्यायुतो वि दियें उट्ट स्थिति बंधाय अ
 ने तेना बंध । हे अतिवि दियें अविरति सम्यक्कृदृष्टि देवता होय, एटले स
 म्यक्कृदृष्टी देवता तिवि दियें व्यगतिनो बंधक होय, पण ते देवता त्रण्य
 पत्न्योप । न बांधे के के देव तथा नारकी । हेथी आवेला जीव संख्याता व
 र्षा वाला नुष्य, तिर्यच आय पण असंख्याता वर्षायुवाला नुष्य तिर्यच न
 आय तथा मिथ्यात्व एताणानी अपेक्षायें सास्वादन वि ङ ठे, केम के जे जीवें
 सा । दन गुणगणुं स्पर्शुं ते निय । नव्य होय ने अर्द्धपुजलपरावर्त । हे मोह
 जाय तथापि सम्यक्त्वव ता सास्वादन होय, तेथी संहि ष्ट जाणवो तेथी तिहां म
 थ्या अने तिर्यचायुनो बंध संहि परिणामें जाणवुं ॥ इति स यार्थः ॥ ४३ ॥
 ए गुणस्थानकें स्वामि त्व हीने, वे जीवनेदें हे ठे.

विगल सुहुमा ग तिगं, तिरिमणुयासुर वि वि निरयडुगं ॥

एगिदि थावरा यव, आईसाणा सुरु ोसं ॥ ४३ ॥

र्थ—(विगलसु के०) वि ल जातिदि तथा सू , अपर्याप्ता अने सा
 धारण, ए सू त्रिक त । (। उगतिगं के०) नरकायु, तिर्यचायु अने नुष्यायु,
 ए त्रण त्रि नी नव प्र ति तथा (र के०) देवदि एटले देवगतिने देवानु पू
 र्वी तथा (विउद्वि के०) वैत्रि यदि । (निरयडुगं के०) नरकदिक एटले न
 रकगति ने नर । नुपूर्वी एवं पंदर प्रकृति उत्कृ स्थिति वंधनास्वामी (तिरि
 मणुया के०) पूर्व कोडी थ्यवर्त्ति आयुष्यवाला मिथ्यादृष्टि संझीयां गर्भज मनु
 ष्य तथा तिर्यच पंचेंडिय होय जे नणी ए पंदर मांहेथी मनुष्यायु तिर्यचायुविना
 शेष तेर प्रकृतिनो बंध नव प्र थें देवता नारकीने नथी तथा विकलत्रि अने सू
 क्त्रिकनो बंध, एकेंडिय बेंडियादिकने होय पण तेने उत्कृ स्थितियें न बंधाय
 तथा मनुष्या अने तिर्यचायु पण देवता तथा नारकी बांधेठे तो पण ते त्रण

पल्योपमनी उत्कृष्टस्थितिवालो आयु न बांधे के के देवता तथा नारकी चवी
ने पूर्वकोटी वर्षथा अधि आयुष्यवाला नुष्य तथा तिर्यंच इहे नवप्रत्ययेज थ
वतरे नहीं तेमाटे पूर्व गेटी आयुना धणीज नुष्य तथा तिर्यंच पूर्व कोटीना
त्रीजा नागना प्रथम समयें परजवायु पूर्व गेटी त्रिजागाधिक त्रण्य पल्योपमनुं उ
त्कृष्ट स्थितिक मनुष्यायु तथा तिर्यंचायु बांधें, तेथी ते मिष्यात्वीज ए बे स्थितिना उ
त्कृष्ट बंधाधिकारी जाणवा अने सास्वादन गुणगणो पडतां जणी तेवी वि दिन हो
य, तेथी ते सास्वादनी पण एनो बंधाधिकारी नथी अहींआं स्वस्वबंधयोग सं श जेवो.

(एगिंदियावरायव के०) एकेंडियजाति, स्थावरना , आतपनाम, ए त्रण
प्रकृतिनो उत्कृष्ट स्थितिबंध, वीश कोडाकोडी सागरोपमरूप तेना बंधाधिकारी
(आईसाणासुरु ोसं के०) नवनपति, व्यंतर, ज्योतिषी ए त्रण तथा सौधर्म थ
ने ईशान, ए आदिना बे देवलोक एटला स्थानकना मिष्यात्वीदेवता पृथवी प
अने वनस्पति ए त्रण मांहे शुनस्थानमध्ये अवतरे, तेथी तेने तत्प्रायोग्य ए त्रण
प्रकृतिनो उत्कृष्ट स्थितिबंध बंधाय अने ष्य तथा तिर्यंच ए बे तो संक्लेगें करी
अठार कोडाकोडीनी स्थिति बांधें, तेथी ए एना अधिकारी न कहा अने सनत् मा
रादिक देवलोकना उपरजावेमानिक देवताने पृथवी ायादि मध्ये अवतरवुं नथी
तेथी ते ए त्रण प्रकृति न बांधे. तथा एकेंडिय अने विकलेंडिय, ए त्रण प्रकृति बां
धे खरा, परं तेउने उत्कृ स्थितिबंध नथी अने संख्यातावर्षायुवाला मनु
ष्य तथा तिर्यंच ए त्रण प्रकृति न बांधें जे जणी तेने देवता विना न्य स्थानकें
अवतर नथी. ॥ इति स यार्थः ॥ ४३ ॥

तिरि रल डगु ोअं, बिब सुर निरय सेस च ग
इआ ॥ अथ जघन्य स्थितिबंध स्वामीनाह ॥ आहा
र जिणमपुवो, नियट्टि संजलण पुरिसलहू ॥ ४४ ॥

अर्थ—(तिरिउरलडगुज्जोअं के०) तिर्यंचगति, तिर्यंचा पूर्वी तथा औदारिक
शरीर अने औदारिक अंगोपांग, पांचमुं उद्योतनाम ने उहुं (बिबठके०) ठेवहुं
संघयण, ए ठ प्रकृतिनो उत्कृष्ट स्थितिबंध, वीश कोडाकोडी सागरो ठे तेना बंधा
धिकारी स्वस्वप्रायोग्य अति सं रें वर्त्तता (सुरनिरय के०) मिष्यात्वीदेवता तथा
मिष्यात्वी नारकी होय, केम के मनुष्य तथा तिर्यंच गर्पज पंचेंडिय ए ठ प्रकृति
ने संक्लेगें वर्त्ततां अठार कोडाकोडी सागरोपमनी स्थिति बांधे अने तेथी ति सं

क्लि होय तो नरक प्रायोग्य प्रकृतिनो बंध करे. अने देवता नार गीने तो नर । योग्य बांधवुंज नथी, ते माटे ते अति संक्लिष्टे ए उ प्रकृतिनो उत्कृ स्थितिबंध रे, ते मध्ये पण औदारि अंगोपांग अने ठेवहुं संघयण, ए बे प्रकृतिनो उत्कृ स्थितिबंध चोथा, पांचमा, ठठा, सातमा अने आठमा देवलोकना देवताने होय पण नीचला देवताने न होय जे नणी नीचेना देवता तो अतिसंक्लेषे एकेडिय प्रा योग्य बांधे ठे तेथी तेने ए बे प्रकृतिनो अठार गेडाकोडी सागरोपमनो बंध होय, एम चोवीश प्रकृतिना उत्कृष्टी स्थितिबंध स्वामी कह्या तथा आहारकदिक ने देवा युनो उत्कृष्ट स्थितिबंधस्वामी अप्रमत्त साधु ह्यो अने जिननाम कर्मनो उत्कृष्टस्थि तिबंध स्वामी नरकानिमुख सम्यक्त्व वमतो म ष्य कह्यो ए अछावीश प्रकृति थइ.

तेथी (सेसचउगइआ के०) शेष ज्ञानावरणीय पांच, दर्शनावरणीयनी नव, अंतरायनी पांच, शोल कषाय. एवं पांत्रीश तथा नय, गुप्सा, वर्णच ६ , तै जस, कार्मण, अगुरुलघु, उपघात, निर्माण, मि थ्यात्व. ए सुडतालीश प्रकृति ध्रुवबंधिनी तथा अशाता, रति, शोक, नपुंसकवेद, पंचेडियजाति, हुंमसंस्थान, पराघा त, उड्वास, कुखगति, त्रसचतुष्क, अथिरठ , नीचैर्गोत्र, ए वीश अध्रुवबंधिनी प्रकृति, एवं शडशठ प्रकृतिना उत्कृ स्थितिबंध स्वामी अतिशंे शे वरत्ता चतुर्गे तिक मिथ्यात्वी जीव जाणवा. तथा शाता, हास्य, रति, स्त्रीवेद, पुरुषवेद, नरक दिक. आदिनां पांच संस्थान, तथा आद्य संघयणपंचक, शुनखगति, स्थिरषट् क, उैर्गोत्र, ए प िश प्रकृति ध्रुवबंधिनी तेना उत्कृष्ट स्थितिबंधक स्वस्वबंध प्रायोग्य अति संे शे वरत्ता एवा चा र्गति मिथ्यात्वी जीव होय. ए रीते बाणुं प्रकृतिना उत्कृष्ट स्थितिबंध स्वामी मिथ्यात्वी जीव कह्या.

हवे सर्व प्रकृतिना जघन्य स्थितिबंध स्वामी कहे ठे. (आहार के०) आहा रक शरीर, अने आहारक अंगोपांग, ए आहारकदिकनी जघन्यस्थिति अंतःको डाकोडी अथवा अंतर सुहूर्त्त प्रमाण ने (जिण के०) जिननाम कर्मनी जघन्य स्थिति अंतःकोटीकोटी अथवा दश सह वर्ष प्रमाण तेना बंधक रूपकश्रेणी ये चढतां (मपुवो के०) अपूर्वकरण नामा आठमुं गुणगाणुं तेना ठठा जागने चरमबंधे वरत्तां एवा मनुष्य होय, जे नणी ए त्रण प्रकृतिना बंधकमांहे एहि ज अतिविशुद्धता ठे एथी अधिक विशुद्धि बीजे स्थानके नथी अने लघु स्थिति पण त्रण आयु विना शेष एकशो सत्तर प्रकृतिनी मननी विशुद्धियेज होय ठे.

(नियट्टिसंजलणपुरिसलहू के०) अनिवृत्ति करणनामा नवमा गुणस्थानके

रूप श्रेणीयें चढतां । प आपणा बंध व्यवहृदने चर स ये पुरुषवेदनो ।
 उ वर्षनो, संज्वलना ।ोधनो बे मासनो, संज्वलनमाननो एक ।सनो, संज्वलन
 मायानो अर्द्धमासनो, संज्वलन लोचनो अंतर मुहूर्त्तनो, जघन्य स्थितिबंध नु
 ऋमें पहेला, बीजा, त्रीजा, चोथा ने पांच । जागने प्रांतें बांधे. ए पांच प्र तिना
 बंधस्थानकमांहे एहिज अति विशुद्धि ठे जो पण उपश श्रेणीयें नवमा एस्था
 नकें पांचमा जागने प्रांतें स्वस्वबंध व्यवहृद संजवे तथापि ते रूपकथी अति वि द्वि
 नहीं तेशी ते न लीधा. ए आठ प्रकृतिना जघन्य स्थितिबंध स्वामी । ॥ ४४ ॥

साय जसु । वरणा, विग्धं सुदुमो वि वि असन्नि ॥

सन्निवि आ बायर, प े गिंदी सेसाणं ॥ ४५ ॥

अर्थ—(साय के०) शातावेदनीय, (जसु ।वरणा के०) यशःकीर्त्तिनाम, उ
 ईर्गोत्र, तथा ।वरण एटले पांच ज्ञानावरण, चार दर्शनावरण, एवं बार तथा (विग्धं
 के०) पांच अंतराय, ए सत्तर प्रकृतिनो जघन्यस्थितिबंध स्वामी (सुदुमो के०)
 सूक्ष्मसंपरायनामा दशमा एस्थानकना चर समयवर्त्ति जीव होय जे नणी ए
 सत्तर प्रकृतिना बंधमांहे एहिज वि द्वि ठे जो पण शातावेदनीयनो बंध एथी वि
 शुद्ध बारमे गुणगणो ठे पण ते एक सामायिक योगप्रत्ययीठ स्थितिबंधठे पण क
 षाय प्रत्ययीठ स्थितिबंध नथी, तेशी ते विवहृयो नथी. ए प िश प्रकृति थइ.

(विउद्विठ के०) वैत्रिय शरीर, वैत्रिय अंगोपांग, देवगति, देवानुपूर्वी, नर
 कगति अने नरका पूर्वी, ए वैत्रियषट्क, ए उ प्रकृतिनो जघन्य स्थितिबंध स्वा
 मी (असन्नि के०) असंझी पंचेंद्रिय तिर्यंच होय. केम के एकेंद्रिय अने विक
 लेंद्रियने तो देव तथा नरकगति मांहे अवतरबुं नथी, तेशी तेने तत्प्रायोग्य ए
 उ प्रकृतिनो बंध न होय अने सद्दि आने तो उत्कृष्ट स्थितिबंध वीश कोडाकोडी
 सागरोपमनो होय तेमज स िआने ए उ प्रकृतिनो जघन्य स्थितिबंध पण अंतः
 कोडाकोडी सागरोपमनो होय, तेशी ते अहींआं न लीधा, केम के ए उ प्रकृति, नाम
 कर्मनी ठे. ते नणी मिथ्यात्व सार्थें जाग देतां सागरोपमना सातइथा बे जाग
 आवे, तेनो हजार गुणो असद्दि आ पंचेंद्रियनो बंध ठे ते नणी वैत्रियदिक, नरक
 दिक, ए चार प्रकृतिनो बंध तो सातइथा बे हजार जागना बर्षों ने प िशी साग
 रोपम अने उपर सातइथा पांच जाग जाणवा तथा देवदिकना सातइथा हजा
 र जागना एकशो वेंतालीश सागरोपम उपर सातइथा उ जाग ते वली पढ्योपम

ने असंख्यातमे जागें हीन एटलो ए प्रकृतिनो असन्निध्या पंचेंद्रिय तिर्यंच सर्व पर्याप्तियें करी पर्याप्ताने जघन्य स्थितिबंध स्वामीत्वपणुं होय.

(स ११वि के०) संज्ञी पंचेंद्रिय गर्जज, तिर्यंच अने मनुष्यने तथा अपिश व्दयकी असंज्ञी पण लेवा ते माटें संज्ञी अवा असंज्ञी ए (आउ के०) चारे प्रकारनुं जघन्य स्थितिक आयु बांधें. ते मध्यें एक मनुष्यायु, बीजुं तिर्यंचायु, ए वे आयुना जघन्य स्थितिबंध स्वा ११ एकेंद्रियादि श्री मांतीने पंचेंद्रिय पर्यंत सर्व जीव होय अने चारे आयुना घन्य स्थितिबंध स्वामी सदि आ अने अ सदि आ ए वे होय. एवं पांत्रीश प्रकृति अइ.

(सेसाणं के०) तेथी शेष रही जे निडापंच , षाय बार, स्त्रीवेद, नपुंस वेद, हास्यषट्क, मिथ्यात्व मोहनीय, मनुष्यदिक, तिर्यंचदिक, जाति पंचक, औदारिकदिक, तैजस, कार्मण, आतप, उद्योत, उपघात, अशातावेदनीय, अरुद्रघु, निर्माण, संस्थानठ , संघयणठ , वर्णच षक, त्रसनवक, स्थावरदश , पराघात, उद्वास, खगतिदिक, नीचैर्गो , ए प ११ प्रकृतिनो जघन्य स्थितिबंध स्वामी (बायरप गिंदीउ के०) लब्धिपर्याप्तो बादर एकेंद्रियपर्याप्तो स्वस्व प्रायोग्य वि दिस्थानकें वर्त्ततो मिथ्यात्वी जीव होय, जे नणी दशमा तथा नवमा गुणस्थान वर्त्ति साधु पण जघन्यबंधनो अधिकारी होयठे परंतु तेने ए पञ्चाशी प्रकृतिनो बंध नथी तेथी ते बीजी प्रकृतिना अधिकारीठे तेथी असंख्यातगुणो बादर पर्याप्तो एकेंद्रियने जघन्य बंध स्वामीत्व जाणवो. ए तथाविध विद्युदि माटें बांधे अने अनेरा एकेंद्रिय तो तेवी विद्युदिथी रहित ठे माटें अधिकी बांधे, अने विकलेंद्रिय तथा पंचेंद्रिय तो स्वनावेंज अधिकी बांधे ते माटें ते न लेवा. एथी बीजा सर्वबंध अधिक ठे एम जघन्यस्थितिबंध स्वामी कह्या ॥ इति समुच्चयार्थः ॥ ४५ ॥ हवे उत्कृष्टादि स्थिति बंधने विषेज चार जांगा स्थितिबंधना कहे ठे.

क्रोश जह स्त्रीयर, जंगासाइ अणाइ धुव अधुवा ॥

चनुहा सग अजहन्ना, सेसतिगे आउ चनुसु डहा ॥ ४६ ॥

अर्थ—(उ १०सजहस्त्रीयरजंगा के०) एक उत्कृष्ट स्थितिबंध बीजो जघन्यस्थितिबंध, ए वे थकी इतर एटले बीजा विरोधिजांगा बे कहे ठे .ए अनुत्कृष्ट बीजो अजघन्य स्थितिबंध, एवं चार जंग थया. ए चार मांहे सर्व स्थितिबंध संग्रह्या ति हां जे सर्व प्रकृतिनो आपआपणा स्थितिबंधमांहे अधिक स्थितिबंध ते उत्कृष्ट

स्थितिबंध जाणवो. जे ज्ञानावरणीय कर्मनो त्री गोडाकोडी सागरोपमनो संपूर्ण बंध, ते उत्कृष्ट स्थितिबंध हीयें अने ते थकी ए समय हीन, बे समय हीन करतां करतां यावतु अंतर मुहूर्त्त स्थितिलगें जेटला स्थितिबंधनां स्थानक बंधाय, ते सर्व अनुत्कृष्ट स्थितिबंधनां स्थान जाणवां. ते स्थानक असंख्यातां होय एटले एक उत्कृष्ट थकी जि ते सर्व उत्कृष्ट स्थितिबंधनां स्थानक जाणवां ए । ए बे बंधमांहे सर्व स्थितिबंधनां स्थान संग्रह । तथा जे स्थितिबंध स्थान कथी उंबुं बी गोड स्थितिबंध स्थान न होय ते जघन्य स्थितिबंध स्थानक जाण अने तेथी समयाधि स याधि स्थानक लेतां यावतु उत्कृष्ट स्थिति पर्यंत जे असंख्यातां स्थान थाय. ते सर्व अजघन्य स्थितिबंधनां स्थानक जाणवां. एम ए बे बंधमांहे पण सर्व स्थिति बंधनां स्थान संग्रहां, ए रीतें जेवारें उत्कृष्ट स्थिति निन्न विवक्षीयें, तेवारें तेथी बीजां सर्व अनुत्कृष्ट बंध स्थानक होय ने जेवारें जघन्य स्थितिबंध एक जि लेखवीयें तेवारें तेथी बीजा सर्व अजघन्य स्थितिबंधनां स्थान होय. ए रीतें ए चार बंध ।.

हवे तिहां वली सादि अनादि प्रकारें चार जांगा हे ठे. जे बंधव्यवह्नेद थ या पठी फरी बंधाय, ते प्रथ (साड के०) सादिबंध अने जे बंधना प्रवाहनी आदि न पामीयें, ते बीजो (अणाड के०) अनादि बंध अने जे बंधनो प्रवाह केवारें पण विह्नेद नहीं पामशें, ते त्रीजो (ध्रुव के०) ध्रुवबंध एटले अनंत ए अनव्यनी अपेक्षायें जाणवो तथा जे प्रकृतिनो बंध प्रवाह विह्नेद पामशें ते (अध्रुवा के०) अध्रुव एटले सांत ते नव्यनी पेक्षायें जाणवो. एम ए चार जांगा ते जघन्य अजघन्यादिक स्थितिबंधने विषे विचारे ठे.

(चउहासग जह १ के०) त्यां एक आयु विना बीजा सात र्मना अजघन्य स्थितिबंध चार जांगे होय, ते कहे ठे. एक मोहनीय कर्म जघन्य नवमा गुणठाणानें चरम समयें होय, तथा ज्ञानावरणीय, दर्शनावरणीय, वेदनीय, नाम कर्म, गोत्रकर्म, अने अंतराय, ए ठ कर्मनो जघन्यबंध दशमा गुणठाणाने ठेहले समयें होय, माटें ते स्थानक जे जीवें लह्युं नथी तेने सघला अजघन्य स्थितिबंध जाणवा जे नणी तेणे जघन्यस्थितिबंध लह्यो नथी तेथी तेने अजघन्य अनादि जांगो पहेजो जाणवो. अने जे जीवें उपशम श्रेणीयें ते स्थानकें जघन्य स्थितिबंध करी अथवा अबंधक थइने पठी फरी अजघन्य स्थितिबंध करे ते सादि नामें बीजो जांगो जाणवो अने जे नव्य हशें ते वश्य मोडें जाशें, तेवारें ते रूपकश्रेणीयें

जघन्यबंध रशे, तिहां अजघन्य स्थितिबंध सांतपणुं अशे ते सांत नामा त्री जो नांगो जाणवो तथा अजघन्य केवारें पण श्रेणी करशे नहीं ते माटें ते जघन्य स्थितिबंध करशेज नहीं तेथी तेने अजघन्य स्थितिबंध अनंत नामे चोथे नांगे जाणवो. ए सात कर्मनो अजघन्य स्थितिबंध, चार नेदें कह्यो.

तथा ए सात कर्मना जघन्यबंधथी (सेसतिगे के०) शेष रह्या जे जघन्य. उत्कृ अने नुत्कृ ए त्रण बंध तथा (उचउसु के०) आयुः मीना चार बंध तिहां सादि अने सांत, ए (हा के०) बे बे नांगा होय, ते कहे ठे. ते मध्ये सात मीनो उत्कृष्ट बंध तो ति संत्रि रि थ्यादृष्टि संज्ञी पंचेंद्रिय पर्याप्तानें होय, ते उत्कृ बंध सादि जाणवो. तथा ते उत्कृ बंध तो बे समय लगें होय अने त्रीजे समयें ते उत्कृ बंधथकी स यादि हीन अनुत्कृ बंध करे ते नणी उत्कृष्ट बंध सांत जाणवो ने वली अनुत्कृष्टबंधथकी समयादिक हीन बंध करतां अनुत्कृ बंधनी सादि अने वली पण अनुत्कृ बंध रे तथा अबंधक होय तेवारें अनुत्कृष्टबंधनुं सांतप तथा जघन्यबंध एक समयमात्रनो ते नवमा, दशमा गुणगणाने प्रांत समयें होय, ते एक समय मा नणी सादि सांत जाणवो एम सात कर्मना ए स्थितिबंधें सादि अने सांत ए बे नांगा कह्या तथा आयुःकर्मनव मध्ये एकवार बंधाय, तेथी तेना उत्कृ , अ उत्कृष्ट, जघन्य अने अजघन्य ए चारे स्थितिबंध सा दि अने सांत, ए बे नांगे होय. के के आयु बांधवा मांने, तेवारें सादि अने अंतर मूहूर्त्तें बांधी रह्या पठी सांत ए बे नांगा होय ॥ इति समुच्चयार्थः ॥ ४६ ॥

एम मूल प्रकृतिना चार स्थितिबंधना सादि, बीजो अनादि, सांत अने अनंत ए चार नांगा विचारीने हवे ते चार नांगा उत्तर प्रकृतिने विषे विचारियें ठैयें.

च नेत्र अजहन्नो, संजलणा वरण नवग विग्घाणं ॥

सेस तिगिसाइ अधुवो, तह चउहा सेस पयडीणं ॥ ४७ ॥

अर्थ— (संजलण के०) संज्वलनो क्रोध, संज्वलनो मान, संज्वलनी माया अने संज्वलनो लोभ. ए चार कषायनो जघन्य स्थितिबंध, बे मास, एक मास, अर्धमास अने अंतरमूहूर्त्तरूप अनुक्रमें जाणवो. ते नवमा गुणगणो स्व स्वबंध विद्भेदने प्रथम समयें होय, तथा (आवरणनवगविग्घाणं के०) पांच ज्ञानावरण, चार दर्शनावरण, पांच अंतराय, ए चौद प्रकृतिनो जघन्यस्थितिबंध, अंतरमूहूर्त्त मान दशमा गुणगणाने. चरमबंधें होय ते विना बीजा सर्व स्थितिबंध अजघन्य जा

एवा. ए अठार प्रकृतिनो (चउनेउअजह ॥ के०) अजघन्य स्थितिबंध चार नेदें होय, ते कहे ठे. के जे जीवें नव अने दश गुणठाणुं जहुं नथी, तो तेणे जघन्य स्थितिबंध नथी क ॥. तेने अजघन्य बंध अनादि जाणवो ए प्रथम जंग. तथा जेणे जघन्यबंध करी वली श्रेणीथी पडतां समयाधि स्थितिबंध जघन्य करे, तिहां सादि. ए बीजो जंग जाणवो. तथा जे नव्य हरो ते अवश्यश्रेणी कररो, तेवारें तेने अजघन्यस्थितिबंधनुं सांत पणुं अरो ए त्रीजो जंग जाणवो अने अ नव्य जीव ए अठार प्रकृतिनो जघन्यस्थितिबंध केवारें पण नहीं कररो, तेथी ते ने ए अठार प्रकृतिनो अजघन्य स्थितिबंध अनंत, ए चोथो जंग जाणवो. एम ए अठार प्रकृतिनो अजघन्य स्थितिबंध चार जांगे होय.

(सेसतिगि के०) ए अठार प्रकृतिना शेष उत्कृष्ट, नुत्कृ अने जघन्य ए त्रण स्थितिबंध (साइअधुवो के०) सादि अने अधुव एटले सांत ए बे जांगे होय. जे नणी ए अठार प्रकृतिमां चार प्रकृतिनो उत्कृष्ट स्थितिबंध चालीश कोडाकोडी सागरोपमनो ठे अने चौद प्रकृतिनो त्रीश कोडाकोडी सागरोपमनो उत्कृष्ट बंधठे. ए सर्व संक्लिष्ट पंचेंद्रिय पर्याप्तो जीव बांधे. ए ए समय बे समयलगें बांधे वलतो समयादिक हीन स्थिति बांधे, ते अनुत्कृष्ट जाणवो. वली अ त्कृष्टथी उत्कृष्ट करे तेथी ए बे बंधें सादि अने सांत, ए बे जांगा जाणवा तथा जघन्यबंध पण एनो नवमे अने दशमे, गुणठाणे एक समय मात्र होय ते नणी सादि सांत होय.

(तह के०) तेमज (सेसपयडीणं के०) ए अठार प्रकृतिथकी शेष रही जे एक शो ने बे प्रकृति तेना (चउहा के०) जघन्यादिक चार प्रकारना स्थितिबंध तेपण सादि अने सांत, ए बे जांगे चारे बंध होय तेमध्ये निडापंचक, प्रथम कषाय बा र, मिथ्यात्व, जय, जुगुप्सा, तैजस, कार्मण, वर्णचतुष्क, अगुरुलघु, उपघात, निर्माण, ए उगणत्रीश प्रकृतिनो जघन्यस्थितिबंध, स्वप्रायोग्यवि द्वियें करी ए केंद्रिय पर्याप्तानें होय. ते वली कथंचित् हीनाध्यवसायें समयादिक अधिक अजघन्य बंध करे, वली विद्युद्वियें जघन्य बंध करे तेथी जघन्य अने अजघन्यपणे वेहु स्वस्व प्रकृतिना स्थितिबंध सादि अने सांत पणे जाणवा.

तथा एहिज उगणत्रीश प्रकृतिना उत्कृष्ट बंध संझी पंचेंद्रियपर्याप्ता मिथ्यात्वीने संक्लिष्ट परिणामें होय ते वे समय लगें होय तेवार पठी अध्यवसाय परावर्तियें स मयादिक हीन अनुत्कृष्ट बंध करे, एम उत्कृष्ट अने अनुत्कृष्ट बंध संक्लेश तथा विद्युद्विनी परावर्तियें होय तेथी सादि अने सांत ए बे जांगा होय.

अने ए उगणत्रीश प्रकृतिथी शेष रही जे तहोंतेर अध्रुवबंधिनी प्रकृति तेनो बंध केवारेंक होय, अने केवारेंक न होय तेथी तेना उत्कृष्ट, अनुत्कृष्ट, जघन्य अने अजघन्य ए चारे स्थितिबंधें सादि अने सांत, ए बे चांगा होय. केम के जे वारें बंध होय तेवारें सादि अने जेवारें बंध न होय तेवारें सांत. एम बे चांगा होय एम उत्तर प्रकृतिना चार स्थितिबंधने विषे सादि, अनाद्यादि चांगा विचाख्या ॥४७॥

हवे गुणगणा आश्रयिने उत्कृ तथा जघन्य स्थितिबंध विचारे ठे.

साणाइ अपुवंतो, अयरंतो कोडि कोडिनु नहिगो ॥

बंधो नहु हीणो नय, मिठे नवियर सन्निमि ॥ ४८ ॥

र्थ- य नि थिने अंतः जोटा जोटी सागरोपमथी अधिको स्थितिबंध न होय, ते हे ठे. (साणाइअपुवंतो के०) सास्वादन गुणगणाथी मांमीने अपूर्व रणनामा आत । एगणा सुधी (यरंतोकोडिकोडिउ के०) अंतःकोडा जोडी सागरोपम प्रमाण स्थितिबंध संज्ञी पंचेंद्रिय पर्याप्ताने होय पण तेथकी (नहिगोबंधो के०) अधि बंध न होय ते ज अंतःकोडाकोडी सागरोपमथी हीन एटले उठो बंध पण (न के०) न होय. अहींआं कोइ पूठे जे सास्वादनथी तमा एगणा सुधी जो बंधनुं हीनाधिकपणुं नथी, तो जिहां स्थितिबंध अल्प त्व कहेशे, तिहां साधुनी उत्कृ स्थितिबंधथी देशविरतिनो जघन्य स्थितिबंध संख्यात गुणो होय ते थकी देश विरतिनो उत्कृष्ट स्थितिबंध संख्यात गुणो होय ते थकी अविरति सम्यक्दृष्टि पर्याप्ता अपर्याप्ताना जघन्य उत्कृष्ट स्थितिबंध असंख्यात गुणा होय. तो ए अल्प बहुत्वपणु हीनाधिकने अनावें केम घटे ? अहींआं रु उत्तर कहे ठे के, जेम अंतर सुहूर्त्त नव समयथी मांमीने एक समय ए सुहूर्त्त पर्यंत होय ठे, तेना असंख्याता चेद थाय. तेम साधुना उत्कृष्ट स्थितिबंधथी लइने अपर्याप्त संज्ञी पंचेंद्रियना उत्कृष्ट स्थितिबंध पर्यंत समयाधिक समयाधि करतां वचलां असंख्यातां स्थितिबंध स्थानक जे होय, ते सर्व अंतःकोडाकोडी प्रमाण स्थितिबंध कहियें एने अंतःकोडाकोडी सागर एवी संज्ञा कहियें. एम असंख्याता चेद अंतःकोडाकोडीमां होय, तेथी संख्यातगुणा तथा संख्यातगुणा कहेतां थकां कांइ विघटे नही. एम ममरुक मणिन्यार्ये करी ठे. (हिणोनयमिठे के०) तेमज हीनो बंध एटले अंतःकोडाकोडी सागरोपमथी उठो बंध मिष्यात्वीने पण न होय.

तथा सिद्धांतने मते जेणे ग्रंथिचेद कीधो होय अने ते वजी सम्यक्त्व व

मीने मिथ्यात्वे जाय तोपण अंतः गेडाकोडी सागरोपमथी स्थितिबंध बोले नहीं तेथी तेने अपूर्व बंधक कहियें अने कर्मग्रंथने तें ग्रंथिनेद क । पठी पण मिथ्यात्वे सीत्तेर कोडाकोडी सागरोप नो उत्कृ स्थितिबंध करे पण एटलुं विशेष जे ते स्थितिबंध, तीव्ररसें न बांधें ए (नवियरसत्रिंमि के०) जव्य संझी पंचेंडिय नी अपेहायें लेवुं. बीजुं तो एकेंडियने मिथ्यात्वगुणताणे मिथ्यात्वमोहनीय ए क सागरोपम, बैडियने प श सागरोप , तेंडियने प श सागरोपम, चौरिंडियने शो सागरोपम, अने असंझीया पंचेंडियने हजार सागरोपमनी स्थिति ठे, एम सास्वादने पण अपर्याप्ता एकेंडियादि नो उट वृस्थितिबंध सरखो लेवो. ए न व्य, अनव्य, सद्दि आ पंचेंडियने स्थितिबंध ॥ ४८ ॥

हवे एकेंडियादिकने विषे हीना धिक स्थितिबंध ० व्य त्व हे ठे.

जइ लहु बंधो बायर, प असंख गुण सुढुम प हिगो ॥

एसि अप ाण लहु, सुढुमे अरअप प गुरु ॥ ४९ ॥

अर्थ—(जइ के०) (१) यति एटले साधुनो (ल बंधो के०) सर्वथकी हीन स्थितिबंध सूक्ष्मसंपराय नामा दशमे गुणताणे वर्त्तता साधुनो होय, जे जणी ज्ञाना वरणादिक ठ कर्मनो विशुद्धिपणे अंतर हूर्त्त प्रमाण जघन्य स्थितिबंध चरम समर्थ होय, तेथी हीणो स्थितिबंध कोइ जीवनें नथी. जो पण आगले गुणताणे एक समयिक बंध ठे, तो पण अकषायी जणी तिहां स्थितिबंध विवदयो नहीं.

(२) साधुनो जघन्य स्थितिबंध अंतर मुहूर्त्त प्रमाण अने बादर पर्याप्ता एकेंडियनो जघन्य स्थितिबंध, सागरोपमनो सातइउ एक जाग पव्योपमने असंख्यातमे जागे होय ते मध्ये तो असंख्याता अंतर हूर्त्त थाय, तेथी साधुना जघन्य स्थितिबंधथी (बायरप संखगुण के०) बादर एकेंडिय पर्याप्तानो जघन्य स्थितिबंध पण असंख्यात गुणो जाणवो.

(३) बादर पर्याप्ता एकेंडियथकी सूक्ष्म पर्याप्ता एकेंडियनां योगस्थानक मंद ठे, तेथी अध्यवसाय स्थानक पण थोडां होय. तेथी स्थिति स्थानक पण बादरनी अपेहायें थोडां होय तेणे जघन्यस्थिति बादरनी जघन्य स्थितिथकी उत्कृष्टी उठी होय तो स्थितिविशेष पण उठा होय आतरुं थोडुं ते जणी बादर पर्याप्ता एकेंडियना जघन्य स्थितिबंध थकी (सुढुमप हिगो के०) सूक्ष्म एकेंडिय पर्याप्ताना जघन्य स्थितिबंध विशेषाधिक कहा. एटले कांइक जाजेरा जाणवा.

४ (एसिअप ाणलहू के०) तेथी ए ब े अपर्याप्तानो जघु एटले जघन्य स्थितिबंध आवी रीते होय, ते कहे ठे. सूक्ष्म एकेंद्रिय पर्याप्ताना जघन्य योगथी बादर एकेंद्रिय अपर्याप्ताना योग स्थान थोडां होय तेथी अथ्यवसाय स्थानक तथा स्थितिस्थानक पण थोडां होय के के जघन्य अने उत्कृष्ट स्थितिनी व चालें आंतरुं थोडुं तेथी सू एकेंद्रिय पर्याप्ताना, जघन्य स्थितिबंधथकी बादर एकेंद्रिय पर्याप्तानो जघन्य स्थितिबंध विशेषाधिक जाणवो. (५) तेथकी सू क्ष्म एकेंद्रिय अपर्याप्तानो जघन्य स्थितिबंध विशेषाधि होय जे जणी बादर ३ पर्याप्तानी स्थितिविशेषथी सूक्ष्म अपर्याप्तानी स्थिति विशेष थोडी ठे. (६) (सु मे र प के०)सू अपर्याप्ताना जघन्य स्थितिबंधथकी उत्कृ स्थि तिबंध विशेषाधि होय. (७) ते थकी इतरते बादरअपर्याप्तानो उत्कृ स्थि तिबंध विशेषाधि जाणवो. जेजणी बादर पर्याप्तानी जघन्य स्थिति सागरोपमनो सातइउ ए नाग पढ्योपमने असंख्यातमे नागें णो होय ते थकी समयाधि क स याधि पढ्योपमना असंख्यातमा नागना असंख्य समय नाग प्रमाण स्थितिविशेष, ते सर्वस्तोक तेहने गर्पें सूक्ष्म अपर्याप्तानो स्थिति विशेष तेहने गर्पें बादर अपर्याप्तानो स्थिति विशेष तेने गर्पें सूक्ष्म पर्याप्तानो स्थिति विशेष तेसर्व स्तो तेजणी सूक्ष्म पर्याप्ताना उत्कृ स्थितिबंधथकी बादर अपर्याप्तानो उत्कृ स्थि तिबंध विशेषाधिक. (८) तेथकी (प गुरु के०) सूक्ष्म पर्याप्तानो उत्कृष्ट स्थितिबंध वि शेषाधि होय. (९) तेथकी बादर पर्याप्तानो उत्कृ स्थितिबंध विशेषाधिक. ॥४९॥

लु बिअ प अप णे, अपडि अर बिअ गुरु अहिगो एवं ॥

ति च असन्निसु नवरं, संखगुणा बिअ अमणप ॥ ५० ॥

अर्थ—(१०) बादर एकेंद्रिय पर्याप्ताने मिथ्यात्व मोहनीयनो उत्कृष्ट स्थिति बंध सागरोपम प्रमाण ठे ते थकी (बिअ प के०) बेंद्रिय पर्याप्तानो (लहु के०) जघन्य स्थितिबंध पुरुष वेदादिकनो पण सातइआ पच्चीश नाग एटले त्रण साग रोपम उपर सातइआ चार नाग पढ्योपमने असंख्यातमे नागें णा होय ते माटें संख्यात णो जाणवो. जे जणी एकथी त्रिगुणो जाजेरो थयो.

(११) बेंद्रिय पर्याप्ताना जघन्य स्थितिबंध थकी (अप णे के०) बेंद्रिय अपर्याप्ता नो जघन्य स्थितिबंध विशेषाधिक होय. जे जणी बेंद्रिय पर्याप्ताना जघन्य स्थितिबंध विशेष पढ्योपमना संख्यातनागना समय जेटला असंख्याता स्थिति विशेष तेने

ग^० बेंडिय पर्याप्ताना स्थिति विशेष तो हो तेणे जघ स्थिति उत्कृ
स्थितिनो बंध आंतरं तो होय, एटले गीअार स्थान थयां.

१२ (अपदि बिअगुरुअहिगो के०) तेथ गी बेंडिय अपर्याप्तानो उत् स्थि
तिबंध विशेषाधिक होय. १३ तेथकी (इयर के०) इतर एटले गीजाजे बेंडिय
पर्याप्ताना जीव ठे तेनो उत्कृ स्थितिबंध विशेषाधि एटले इं एक जाजेरुं होय.

१४ (एवंतिचउअसदि के०) ए तेंडिय, रैरिंडिय ने असंझी पंचेंडिय
ने विषे पण चार चार बोल हेवा परं ए । (नवरं के०) एटलुं विशेष ठे
जे (बिअ के०) बेंडिय पर्याप्ताने विषे ने (एप के०) संझी पंचेंडिय
पर्याप्ताने विषे पहेले बोलें (संखगुणो के०) । तगुणो बंध हेवो. एटले बेंडिय
पर्याप्तानो उत्कृष्ट स्थितिबंध पं गीश सागरोप प्र एण ठे ते की तेंडिय पर्या
प्तानो जघन्य स्थितिबंध विशेषाधि होय जे जणी बेइंडियथी ब एणो बंध तेंडियने
ठे अने जो त्रिगुणो होय तो संख्यात एणो हीयें. परं तेथी हीन ठे, माटे विशे
षाधिक कह्युं अहीं । जो पण तेंडियने पुरुष वेदादि नो जघन्य स्थितिबंध सागरोप
मना सातइअ्या प ।श जाग पल्योप ने सं ।तमे जागें एण ठे ते बंध बेंडियना
मिष्यात्व मोहनीयना बंधथी हीन पण होय, तथापि ते हींअ्यां विवदयो नहीं परं
अहीं । तो स्वस्व प्रकृतिनी पेहायें उत्कृ गी तथा जघन्य स्थिति लेवी एटले प्रत्येक
एकेकी प्रकृतिनी स्थिति । एक बी । जीवोना बंधने विषे उत्कृ गी तथा घन्य
स्थिति लेवी तेणे करीने स्थिति बंध । पब त्व एणुं. एवं चौद स्थानक क ।.

१५ तेंडिय पर्याप्ताना जघन्य स्थितिबंधथकी तेंडिय पर्याप्तानो जघन्य स्थितिब
ंध विशेषाधिक होय जे जणी तेंडियना जघन्य उत्कृ स्थिति विशेषने ग^० पर्या
प्ताना सर्व स्थितिविशेष ठे, १६ तेथ गी तेंडिय पर्याप्तानो उत्कृष्ट स्थितिबंध
विशेषाधिक. १७ तेथकी वली तेंडिय पर्याप्तानो उत्कृष्टस्थितिबंध विशेषाधिक ठे.

१८ तेथकी चौरिंडिय पर्याप्तानो घन्यबंध विशेषाधिक बमणा ठे. ते
जणी. १९ तेथकी चौरिंडिय पर्याप्तानो घन्य स्थितिबंध इं एक थिक ठे.

२० तेथकी चौरिंडिय अपर्याप्तानो उत् बंध विशेषाधिक. २१ तेथकी चौरि
ंडिय पर्याप्तानो उत्कृष्ट स्थितिबंध विशेषाधिक. हीं । विशेषाधिकने २ । नकें कोइ
एक स्थलें संख्यात जागादिक लेवा. कोइ एक स्थलें असंख्याता जागाधि लेवा. २२
तेथकी चौरिंडिय पर्याप्तानो उत्कृष्ट स्थितिबंध एकशो सागरोपमनो विशेषाधिक ठे. ते
थकी (असन्नि के०) असन्निअ्या पंचेंडिय पर्याप्तानो जघन्य स्थितिबंध संख्यात एणो

जे नणी चौरिंड़ियथी एनो दश गुणो बंध ॥ ३३ ते थ ॥ असदि
 ३ । पंचेंड़िय पर्या ।नो जघन्य स्थितिबंध, विशेषाधिक एटले संख्यात नाग थ
 धि ॥ जे नणी हजार सागरोप नी स्थितिना पण संख्याता पव्योप होय, ते
 पण वली पव्योप ने संख्यातमे नागें एणो जघन्य बंध ॥ तो पण संख्या
 ४ मे नागें अधि होय. ३४ ते थ ॥ वली असन्निआ अपर्याप्तानो उट स्थि
 तिबंध विशेषाधि ॥ एटले संख्यात नागाधिक ॥ ३५ ते थकी असदि आ पंचें
 डिय पर्याप्तानो उट्ठ स्थितिबंध संख्यात नागाधि होय ॥ इति समु यार्थः ॥ ५० ॥

तो जइ जिष्ठो बंधो, संखगुणो देस विरय हस्सिअरो ॥

सम्म च सन्नि चउरो, दिइ बंधाऽणु कम संखगुणा ॥ ५१ ॥

र्थ-३६ (तो के०) ते अस ॥ आ पर्याप्ताना उट्ठ स्थितिबंधथ ॥ (जइ
 के०) यति एटले प्रमत्तसंयत एटले साधु स्वप्रायोग्य संक्लेश परिणामें वर्त्ततो तेनो
 (जिष्ठोबंधो के०) उट्ठ स्थितिबंध (संखगुणो के०) संख्यातगुणो जाणवो.
 जे नणी अस ॥ आने ज्ञानावरणनो स्थितिबंध, चारशें अछावीश सागरोपम उ
 पर सातीआ चार नाग प्रमाण ॥ अने प्रमत्तने अंतःकोडाकोडी सागरोपम प्र
 ण ॥ ते माटे संख्यातगुणो अधिको स्थितिबंध होय. ३७ ते साधुना उट्ठ
 स्थितिबंधथकी (देसविरय के०) देशविरतिनो (हस्स के०) हस्व एटले जघन्य
 स्थितिबंध संख्यातगुणो जाणवो. ३८ (इअरो के०) तेथकी इतर एटले देशविरतिनो
 उट्ठ स्थितिबंध संख्यातगुणो जाणवो. देशविरति जीवने पर्याप्तावस्थायेंज बंध
 होय. पण अपर्याप्तावस्थायें देशविरतिपणुं न होय, तेमाटें अपर्याप्तावस्थानो
 बंध न कह्यो. ३९ तेथकी (सम्म के०) अविरति सम्यक्दृष्टि पर्याप्तानो जघन्य
 स्थितिबंध, संख्यातगुणो. ३० तेथकी अविरति अपर्याप्तानो जघन्य स्थितिबंध सं
 ख्यातगुणो. ३१ तेथकी अविरति अपर्याप्तानो उट्ठ स्थितिबंध संख्यातगुणो. ३२
 तेथकी अविरति पर्याप्तानो उट्ठ स्थितिबंध संख्यातगुणो केम के सम्यक्दृष्टिपणुं
 अपर्याप्तावस्थायें पण होय ॥ तेथी एना (चउ के०) चार बंध कह्या. तेमज
 (सन्निचउरो के०) सन्नीआ पंचेंड़िय मिथ्यात्वीना पण चार बंध जाणवा, एटले
 तेथकी ३३ सन्नीआ पंचेंड़िय पर्याप्ता मिथ्यात्वीनो जघन्य स्थितिबंध संख्यातगुणो.
 ३४ तेथकी सन्नीआ पंचेंड़िय अपर्याप्तानो जघन्य स्थितिबंध संख्यातगुणो. ३५ ते
 थकी सन्नीआ पंचेंड़िय अपर्याप्तानो उट्ठ स्थितिबंध संख्यातगुणो. ३६ तेथकी स

सन्निध्या पंचेंद्रिय पर्याप्ता मिथ्यात्वीनो उत्कृष्ट स्थितिबंध, संख्यातगुणो (छिद्बंधाऽणुकमसंखगुणा के०) इहां साधुना उत्कृष्ट स्थितिबंध थकी लेइने नव बंधना स्थानकपर्यंत अनु मे संख्यातगुणा रतां पण कोडाकोडी सागरोप मांहे होय. तेथी ए सर्व बंध अंतःकोडाकोडीना हीयें. ए परिज्ञाषा जाणवी.

ए सन्निध्या पर्याप्ता मिथ्यात्वीनो उत्कृष्ट स्थितिबंध अंतःकोडा कोडी सागरोपमथी अधिक होय. एम साधुना उत्कृष्ट स्थितिबंधथी लेइ सन्निध्या पंचेंद्रिय पर्याप्ता मिथ्यात्वीना स्थितिबंध जगें सघला स्थितिबंध संख्यात गुणा लेवा. ए स्थितिबंधनां अल्पबहुत्व कहेवे करी उत्कृष्ट तथा जघन्य स्थितिबंधना स्वामी पण कहा. ॥५१॥

हवे कोइ एक कहेरो के स्थितिबंध अने रसबंध तो कषाय प्रत्ययिआ ठे, तेथी शुन प्रकृतिनो रस, कषायनी मंदतायें उत्कृष्ट होय अने कषायनी तीव्रतायें जघन्य होय तथा शुन प्रकृतिनो रस कषायनी तीव्रतायें उत्कृष्ट होय अने कषायनी मंदतायें जघन्य होय, तेवीज रीतें शुन प्रकृतिनी स्थिति पण कषायनीमं दतायें उत्कृष्ट होय ने कषायनी तीव्रतायें मंद होय तथा अशुन प्रकृतिनी स्थिति पण षायनी मंदतायें उत्कृष्टी होय अने षायनी तीव्रतायें मंद होय. एम न कहेवुं जोइयें, माटें हीं ि जे विशेष फेर ठे, ते कहे ठे ॥

सवाणवि जि षष्ठिइ, असुहा जं साइ संकिलेसेणं ॥

इअरा विसोहित पुण, मुत्तं नर अमर तिरि आ ॥ ५२ ॥

अर्थ—(सवाणविजिष्ठिइ के०) सर्व कर्मप्रकृतिनी उत्कृष्टी स्थिति स्वस्वबंध प्रायोग्य संक्लेश परिणामें बंधाय, ते नणी (सुहा के०) अशुन एटले मेलें परिणामें बंधाय. (जंसाइसंकिलेसेणं के०) जे कारणें उत्कृष्टस्थिति अतिसंक्लेशें तीव्रकषायो दयें बंधाय ठे तेमाटें शुन तथा अशुन प्रकृतिनी जे उत्कृष्टस्थिति बंधाय, ते सर्व अशुन जाणवी. जे नणी स्थितिबंध, सर्व प्रकृतिनो संक्लिशनी वृद्धियें बंधाय ठे अने जेम जेम विशुद्धि होय, तेम तेम स्थितिबंध हीन यातो जाय, पण रस बंधनी परें स्थितिबंध शुनाशुन न लेवो जे उत्कृष्ट स्थितिबंध ठे ते संक्लेशनुं कार्य ठे, ते माटें एकशो ने सत्तर प्रकृतिनो उत्कृष्ट स्थितिबंध, पोतपोताना बंधाथ्य वसायस्थानकमध्ये मलीन अथ्यवसाय स्थानकें बंधाय, तेथी ए एकशोने सत्तर प्रकृतिनो उत्कृष्ट स्थितिबंध, ते अशुन कहीयें अने ए उत्कृष्टी स्थितिथकी (इअरा के०) इतर एटले बीजो जे जघन्य स्थितिबंध ठे ते (विसोहित के०) विशुद्धिनुं

कार्य ठे, एटले जे जे उज्ज्वल परिणा नी वृद्धि थाय, ते ते हीन हीन स्थिति बंधाय, तेशी पोताना बंधस्थान िहे जे अत्यंत वि ष बंधाध्य वसायस्थान होय. तिहां जघन्य स्थितिबंध होय तेशी एने शुन हीयें. (पुण के०) वली (नर के०) ष्यायु था (अ र के०) देवायु अने (तिरि ाउ के०) तिर्यंचायुं, ए त्रण आयुने (तं के०) मूकीने शेष ए एकशो सत्तर प्रकृतिनी अपेक्षायें ए लेवुं.

हवे शेष त्रण आयुनी स्थितिबंधनो विशेष हे ठे. ष्यायु, देवायु अने तिर्यगा यु, ए त्रण आयुनी उत्कृ स्थिति आपणा बंधाध्यवसाय स्थानकमध्ये विच्छुद्धाध्य वसायें बंधाय अने मलीन परिणामें जघन्य स्थिति बंधाय ए विशेष जाणवुं ॥ ५३ ॥

हवे बंधनुं विषमतापणुं योगनी विषमतापणे थाय ठे. तेशी योगस्थान निरूपवाने योगनो अर्थ कहेवाने, अंतर गाथा लखीयें ठैयें. “ परिणामा लं बण गह, ए साहणं तेण लदनामतिगं ॥ कप्लइसात्तुन्नसा, पपवे सवि समीकयपए सं ॥१॥ ” हवे ए गाथानो अर्थ हे ठे. जे वीर्यविशेषे री औदारिकादिक पुजल ग्रहण करे तथा तेने श्वासोद्धासादिकपणे परिणमावीने निःसर्ग एटले स्वानावि क हेतुक शक्ति विशेषनी सिद्धिने अर्थे अवलंबे, जेम कोइ एक आजारी माणस, नगरमां नमवा निमित्तें लाकडी जालीने उठे पढी जेवारें सामर्थ्य थाय, तेवारें लाकडीने मूकी आपे. तेम जीव पण जाषादि पुजल अवलंबी त. न्य करणवीर्य थये थकें तेने मूकी आपे तेशी परिणाम अवलंबन ग्रहण हेतु जे वीर्य, तेने यो ग कहीयें. ते योगना मन, वचन अने कायाने जेदें करी त्रण ना होय ठे. ति हां योग, बल, वीर्य, उत्साह, शक्ति, चेष्टा करण ए सर्व एना पर्याय नाम जाणवां, अने ते जीवने वीर्यांतरायने ह्योपशमें करी सर्व प्रदेशों सरखुं ठे पण जे प्रदेश, कार्यने ढूकडा होय तिहां घणुं वीर्य जणाय अने बीजा प्रदेशों थोडुं जणाय जेम हाथे करी घडो उपाडतां हाथ मात्रना प्रदेश ढूकडा ठे तिहां घणुं चलाचलपणुं होय अने खंजाने प्रदेशों तेशी थोडुं होय अने पादादिकने प्रदेशों तो वली घणुं ज थोडुं होय तेशी वीर्यनुं विषम पणुं होय. संसारी जीवने वीर्यांतराय देश घा तीने विचित्र ह्योपशमें करीने अनेक जातनुं ह्योपशमिक वीर्य, उच्चस्थनुं होयठे तेमध्ये मन चिंतना पूर्वक आहार विहारादिक जे करण व्यापार ते अनिसंधिज वीर्य कहीयें अने जे मन चिंतना विना केवल वचन अने कायाना व्यापार एकेंडि यादिकने ठे तथा पंचेंडियने पण सुक्त आहारनुं धरवुं धातु मल पणे परिणमाववुं.

ते नजिसंधिज वीर्य हीर्ये. तथा क्वायि जावें जे रणवीर्य केवली ते पण बे
 नेदें ठे. ए सलेश्य वीर्यते सयोगी हण परिण न वलंबन रूप ते त्रण
 योगना नेदें त्रिविधें ठे तथा बी अयोगी लेश्य वीर्य एणुं. तथा ठ स्थ
 हुं शुनलेश्या वंतने वि द्वियें वीर्य वधे अने न ले वंतने संज्ञें वीर्य वधे
 ह न्यथा दता होय, ए रीतें योगनी उत्कृ मंदता होय.

तिहां जघन्यवीर्य जे जीवनो प्रदे तेवली केवलीना तीदण द्विरूप श करी
 ठेदतां जे वीर्यांश निरंश होय नहीं एटले जे वीर्यांशानो अं केवती पण कल्पी न
 शके तेवीर्यविजाग तथा नावाणु पण तेने हीर्ये. तेवा लोका शशी संख्या
 त गुणा जे वीर्याणु, तेणे करी सहित जे प्रदेश, तेनो स दाय एटले जीव प्रदेश
 नी श्रेणी, ते प्रथमवर्गणा. तेथी एक वीर्य विजागें धिक एवी जे जीव प्रदेशनी
 श्रेणी ते बीजी वर्गणा. बे वीर्यविजागें अधिक वीर्य एवी जे जीव प्रदेशनी श्रेणी,
 ते त्रीजी वर्गणा. एम एकेक वीर्य विजागें अधिक वीर्यवंत जे जीव प्रदेशनी श्रेणी,
 ते घनीकृत लोकनी एक प्रादेशिक सूची श्रेणीने संख्यातमे जागें जेटला आका
 श प्रदेश होय, तेटली वर्गणायें एक स्पर्शक होय ते प्रथम स्पर्शकनी उत्कृष्ट वी
 र्यांश वर्गणाथी एटले ठेवनी वर्गणाथी एक, बे थवा संख्याते वीर्यविजागें अधिका
 कोइ जीव प्रदेश नथी परंतु संख्य लोकाकाश प्रमाण वीर्यांशें अधिक जे जीव
 प्रदेशनी श्रेणी, ते बीजा स्पर्शकनी प्रथम वर्गणा जाणवी. वली तेथी एक एक वी
 र्य विजागें चढता चढता जीव प्रदेशनी श्रेणीनी वर्गणायें करी बीजो स्पर्शक थाय,
 तेथी वली असंख्यलोकाकाश प्रदेश जाग प्रमाण वीर्यांशें धिक वीर्यवंत जीव
 प्रदेशनी श्रेणी ते त्रीजा स्पर्शकनी प्रथम वर्गणा. एणी परें श्रेणी प्रदेश असंख्येय
 जाग प्रमाण स्पर्शकें पहेलुं जघन्य योगस्थानक होय, ते थकी अंगुलना असंख्या
 तमा जागना आकाशप्रदेश प्रमाण स्पर्शकें वधतुं बीजुं योगस्थानक होय, तेथी
 वली तेटलेज स्पर्शकें वधतुं वली त्रीजुं योगस्थानक होय. एम अंगुलने असंख्या
 त जाग प्रदेश प्रमाण स्पर्शक वधतां वधतां एवा घनीकृत लोकनी सूची श्रेणीना
 असंख्यात जाग प्रदेश प्रमाण योग स्थानक गये थके, ठेवुं जे योग स्थानक आवे,
 तेवारें प्रथम योग स्थानकथी बमणा स्पर्शक होय, तेथी वली तेटला योगस्था
 नक गये थके तेथी वली बमणा स्पर्शक होय. एम बमणा बमणा स्पर्शक हो
 य ते पण योगस्थानक सूक्ष्म अक्षापल्पोपमने असंख्यातमे जागें जेटला समय
 होय तेटला बमणा स्पर्शक वालां पण योग स्थानक होय. प्रथम योग स्थानक

घणा ढपवीर्य प्रदेशों होय बीजुं योग स्थान तेथी थोडे अढपवीर्य प्रदे हो
 य. ए स्पर्श बंधें. गेइ ए ाचार्य हे ठे. जघन्य योग जीवथी जें वीर्याधि
 क जीव ते ' बी ' योगस्थान , एम वीर्य वधतां वधतां योग स्थान नीपजे ते
 र ध्यें जघन्य योग स्थानकें जीव, चार समय सुधी रहे, थ्य योगस्था कें जीव,
 आठ समय सुधी रहे अने उत्कृ योगस्थानकें जीव, बे स य धी रहे, इ िदि
 ः घन्य थ्यम प्ररूपणा सर्व र्म प्रकृतिथी जाणवी ॥ इति

हवे योगस्थान ना स्वा ि हे ठे.

सुदुम निगोआइ खण, पजोग बायरप विगल अमण णा ॥

अप लदु पढम ड गुरु, पजहस्सि अरो असंख गुणो ॥ ५३ ॥

अर्थ-योग ते वीर्यस्थान व्यापार परा हीयें. वीर्यांतरायना व्यापारथी प
 जे ायादिक परिस्पंद ते योग हीयें. (सुदुमनिगोआइखणपजोग के०) १ सू
 निगोदिआ, लब्धि अपर्याप्ताने िदिहणो एटले नव प्रथम समयें अढप जघन्य
 योगते स्तोके. २ तेथकी (बायरप के०) बादर निगोदिउ लब्धि अपर्याप्तो तेने नव
 प्रथम समयें जे योग ते असंख्यात गुणो जाणवो. (३) तेथकी (विगल के०)
 बेंडिय, तेंडिय, अने चौरिंडिय एटले अनु में बेंडिय अपर्याप्ताने नव प्रथम स
 यें योग असंख्यात गुणो जाणवो. (४) तेथकी तेंडिय अपर्याप्तानो जघन्य
 योग, असंख्यात गुणो जाणवो. (५) तेथकी लब्धि अपर्याप्ता चौरिंडिय जीवने
 नव प्रथम समयें जघन्ययोग असंख्यात गुणो. (६) तेथकी (अमण के०) जेने
 न नथी एवा असन्नीआ पंचेंडिय लब्धि अपर्याप्ताने नव प्रथम समयें जघन्य
 योग, संख्यात गुणो. (७) तेथ ि (णा के०) मनःपर्याप्तिना आरंजक एवा
 सन्नीआ पंचेंडिय लब्धि अपर्याप्ताने नव प्रथम समयें जघन्य योग असंख्यात
 गुणो, ए सात (अप के०) लब्धि अपर्याप्ताना नव प्रथम समयें (लदु के०)
 जघन्ययोग लेवा तेथकी (पढमडु के०) प्रथमना बे एटले अपर्याप्ता, सूक्ष्म अने
 बादर निगोदीआनो (गुरु के०) उत्कृष्ट योग कहेवो एटले (७) सूक्ष्मनिगोदीआ विधि
 अपर्याप्तानो उत्कृष्ट योग, असंख्यातगुणो. (८) तेथकी बादर निगोदीआ एकें
 डिय लब्धि अपर्याप्तानो उत्कृष्टयोग. असंख्यात गुणो. (पजहस्सिअरो के०) ते
 थकी एज बे पर्याप्तानो ंहस्व एटले जघन्य योग लेवो एटले (१०) तेथकी सूक्ष्मनि
 निगोदीआ पर्याप्तानो जघन्य योग असंख्यात गुणो. (११) तेथकी बादर एकें

द्विप पर्याप्तानो जघन्ययोग सं तत गुणो. तेषकी इतर एटले एज बे सूक्ष्म पर्याप्तानो उत्कृष्ट योग केवो एटले (१३) सूक्ष्मनिगोदीया पर्याप्तानो उत्कृष्ट योग असंख्यात गुणो. (१३) तेषकी बादर पर्याप्तानो एकेंद्रियनो उत्कृष्ट योग असंख्यातगुणो. एटले ए तेर योग स्थानानां. ते ध्ये एकेंद्रियना जेद चार ठे, ते जघन्य तथा उत्कृष्ट जेदें री । ठ जेद थया तथा वि लेंद्रियना त्रण अने असन्नीया तथा वि । अपर्याप्तानो । एवं पांचना जघन्य योग के । एवं तेर योगस्थानक अल्प ब त्व मे (संख्यातगुणो के) असंख्यातगुणो जा एवुं. हींयां सघले गुणा १२, सूक्ष्मे पद्योपमना असंख्यातमा जागे वरत्ता समय प्रमाण जाणवो. एम गले योगस्थानके पण एहिज गुणाकार लेवो ॥ ५३ ॥

असमत्त तमु तिसो, पञ्च जहन्निअर एव टिइ णा ॥

अपजेयर संखगुणा, परमऽपज बिए असंख गुणा ॥ ५४ ॥

अर्थ—(असमत्ततमु तिसो के) समाप्त एटले अपर्याप्तानो ते पांच त्रस लेवा एटले विकलेंद्रिय त्रण तथा असन्नीया, सन्नीया, ए पांच अपर्याप्तानो एटले जेणे रंजी पर्याप्तानो पूरी नथी करी, ते जीव पर्याप्तानो जाणवा. ते पांचना उत्कृष्ट योग, अनुक्रमे असंख्यात गुणा ठे. ते कहे ठे. (१४) तेषकी बेंद्रिय अपर्याप्तानो उत्कृष्टयोग असंख्यातगुणो. (१५) तेषकी तेंद्रिय अपर्याप्तानो उत्कृष्ट योग असंख्यातगुणो. (१६) तेषकी चौरिंद्रिय अपर्याप्तानो उत्कृष्ट योग असंख्यातगुणो. (१७) तेषकी असन्नीया पंचेंद्रिय अपर्याप्तानो उत्कृष्टयोग संख्यातगुणो. (१८) तेषकी सन्नीया पंचेंद्रिय अपर्याप्तानो उत्कृष्ट योग संख्यातगुणो. एम वली (५ के) ए पांच पर्याप्तानो (जहन्निअर के) जघन्य योग स्थानक में लेवां. एटले (१९) तेषकी बेंद्रिय पर्याप्तानो जघन्य योग संख्यात गुणो. (२०) तेषकी तेंद्रिय पर्याप्तानो जघन्य योग असंख्यात गुणो. (२१) तेषकी चौरिंद्रिय पर्याप्तानो जघन्य योग असंख्यातगुणो. (२२) तेषकी असन्नीया पंचेंद्रिय पर्याप्तानो जघन्ययोग असंख्यातगुणो. (२३) तेषकी सन्नीया पंचेंद्रिय पर्याप्तानो जघन्य योग असंख्यातगुणो हवे ए तेषकी (इअर के) इतर एटले ए पांचे पर्याप्तानो उत्कृष्ट योग अनुक्रमे कहेवा. (२४) तेषकी बेंद्रिय पर्याप्तानो उत्कृष्ट योग असंख्यातगुणो. (२५) तेषकी तेंद्रिय पर्याप्तानो उत्कृष्ट योग असंख्यात गुणो. (२६) तेषकी चौरिंद्रिय पर्याप्तानो उत्कृष्ट योग, असंख्यात गुणो. (२७) तेषकी असन्नी

आ पंचेंद्रिय पर्याप्तानो उत्कृष्ट योग, असंख्यातगुणो. (१८) तेषकी सन्नीआ पंचेंद्रिय पर्याप्तानो उत्कृष्टयोग असंख्यातगुणो. (१९) तेषकी अनुत्तरसुरनो उत्कृष्ट योग असंख्यातगुणो. (२०) तेषकी त्रैवेयक सुरनो उत्कृष्टयोग असंख्यातगुणो. (२१) तेषकी युगलियानो उत्कृष्टयोग असंख्यातगुणो. (२२) तेषकी आहारक शरीरनो उत्कृष्टयोग असंख्यातगुणो. तेषकी शेषदेव, नारक, तिर्यच अने मनुष्यनो यथोत्तर उत्कृष्ट योग असंख्यातगुणो जाणवो. एम योगस्थानक कह्यां.

(एव के०) एमज ए सात पर्याप्ता अने अपर्याप्ताना जेदें करी चौद जातिना जीव, तेना कर्मबंधना जघन्य अने उत्कृष्ट स्थितिना वचमाना अंतरें जेटला समय तेटला (विज्ञाणा के०) स्थितिबंधनां स्थानक, तेनुं अल्पबहुत्व कहे ठे.

(अपजेयरसंखगुणा के०) (१) तिहां सूक्ष्म एकेंद्रिय अपर्याप्तानुं स्थितिस्थान स्तोत्र. (२) तेषकी बादर एकेंद्रिय अपर्याप्तानां स्थितिस्थानक संख्यात गुणां. (३) तेषकी सूक्ष्म एकेंद्रिय पर्याप्तानां स्थितिस्थानक संख्यातगुणां.

(४) तेषकी बादर एकेंद्रिय पर्याप्तानां स्थितिस्थानक संख्यातगुणां. (५) तेषकी वैद्रिय अपर्याप्तानां स्थितिस्थानक असंख्यातगुणां. जे जणी वैद्रियनी उत्कृष्ट स्थितिथी पद्योपमने संख्यातमे जागें एनी जघन्यस्थिति होय, तेषी पद्योपमना संख्यातमा जागना जेटला समय एटला वैद्रिय अपर्याप्तानां स्थितिस्थानक होय

अने चार एकेंद्रियनां स्थितिस्थानक पद्योपमना असंख्यातमा जागना समयमा त्र ठे. असंख्या एटले पद्योपम असंख्यांशें एक पद्योपमना संख्यातांश होय ते

माटें बादर एकेंद्रिय पर्याप्ताना उत्कृष्ट स्थितिस्थानकथी वैद्रिय अपर्याप्तानां स्थितिस्थानक असंख्यात गुणां जाणवां. (६) तेषकी वली तेहीज वैद्रिय पर्याप्तानां उत्कृष्ट स्थिति स्थानक संख्यात गुणां जाणवा. (७) तेषकी तेंद्रिय अपर्याप्ताना स्थिति स्थानक संख्यातगुणां (८) तेषकी तेंद्रिय पर्याप्ताना स्थितिस्थानक संख्यातगुणां. (९) तेषकी चौरिंद्रिय अपर्याप्तानां स्थितिस्थानक संख्यातगुणां. (१०) तेषकी चौरिंद्रिय पर्याप्तानां स्थितिस्थानक संख्यातगुणां. (११) तेषकी असन्नीआ अपर्याप्तानां स्थितिस्थानक संख्यात गुणां. (१२) तेषकी असन्नीआ पर्याप्तानां स्थिति स्थानक संख्यातगुणां. (१३) तेषकी सन्नीआ पंचेंद्रिय अपर्याप्ताना स्थितिस्थानक संख्यातगुणां (१४) तेषकी सन्नीआ पंचेंद्रिय पर्याप्तानां स्थितिस्थानक संख्यातगुणां. अर्हांअ्यां सीत्तर

कोडाकोडी सागरोपममध्ये पण पद्योपमना संख्यातांश संख्याता होय, तेषी

संख्यातगुणा कहीयें. ए सर्व पदने विषे संख्यातगुणा कहेवा. किंवा कोइक पदने विषे विशेष ठे, ते कहे ठे. (परमपजबिएअसंखगुणा के०) परं केवलं अपर्याप्त ईंद्रिय पदने विषे असंख्यातगुणां स्थिति स्थानक कहेवा ॥ इति समुच्चयार्थः ५४ हवे जेटली अपर्याप्ता वस्थायें योग वृद्धि होय, ते कहे ठे.

पइखिए मसंखगुण विरि, य अपज्ज षिइ असंख लोग समा ॥
अश्वसाया अहिया, सत्तसु आ सु असंखगुणा ॥ ५५ ॥

अर्थ—(पइखिए के०) प्रतिक्षण एटले समय समय प्रत्ये अपर्याप्तावस्थायें जे योगस्थानक होय, तेथी बीजे समयें (असंखगुणविरिय के०) असंख्यात गुण वृद्धि योगस्थानक होय, तेथी त्रीजे समय वली असंख्यात गुणवृद्धि योग स्थानक होय. एम (अप के०) अपर्याप्ताने चरमसमय लगे असंख्यातगुण वृद्धि योगस्थानकनी होय, अने पर्याप्ति पूर्ण कखा पठी पर्याप्ताने संख्यातगुण वृद्धि, असंख्यातगुणवृद्धि, संख्यातगुण हीन, असंख्यातगुण हीन, कोइ तुल्य योग स्थानकें पण होय. एम अनियमें होय, तो कोइ जीव वधते, कोइ घटते, कोइ तुल्य योग स्थानकें पण वर्ते पण निर्धार न होय. “ सत्तो विअप तो, पइखिए मसंखगुणाए जोगवुड्डीए ” इति बृहत्तकचूर्णौ. एम योगवृद्धियें करी कर्मना प्र देशनी तथा (षिइ के०) स्थितिनी वृद्धि होय.

हवे जीवने प्रत्येकें एकेक स्थितिस्थानक विशेषें अध्यवसायस्थानकें बंधाय, ते कहे ठे. स्थिति. स्थानक स्थानक प्रत्ये तीव्र, तीव्रतर. मंद, मंदतर. मंदतमादिक. असंख्याते अध्यवसाय स्थानकें बंधाय तिहां जघन्यस्थिति (असंखलोगसमा के०) असंखलोकाकाशप्रदेशप्रमाणे काषायिक अध्यवसाय स्थानकें बंधाय. ते थकी वलीसमयाधिक स्थिति बंधाय, ते वली विशेषाधिक अध्यवसाय स्थानकें बंधाय. एम द्विसमयाधिक. त्रिसमयाधिक स्थितिस्थानकें विशेषाधिक विशेषाधिक स्थितिस्थानक वधारतां, वधारतां एक पद्योपमनी असंख्यात नाग मात्र स्थिति स्थानक अतिक्रमे थके. जघन्य स्थितिना अध्यवसाय स्थानकथी बमणां अध्यवसायस्थानक थाय. एम वली पण तेटलांज स्थितिस्थानक अतिक्रमे थके. बमणां बमणां अध्यवसाय स्थानक थाय, ते पण एक पद्योपम मात्र स्थिति वृद्धियें असंख्याता द्विगुण वृद्धिनां स्थितिस्थानक पण थाय. एम एक आयुःकर्म विना जेप (सत्तसु के०) सात कर्मनां जघन्य स्थितिस्थानक थकी मांतीने (अ

वसायाअहिया के०) विशेषाधिक, विशेषाधि ,अध्यवसाय रान वधतां होय.
 (आउसु के०) आयुःकर्मनी जघन्यस्थितियें जे सर्वस्तोक अध्यसा स्थानक
 होय तेथी द्वितीयस्थितियें (असंखगुणा के०) असंख्यातगुणां होय. तृतीयस्थिति
 असंख्यातगुणा अध्यवसाय स्थानकें होय. ए असंख्यात गुणां अध्यवसाय स्था
 नकें रीने समयाधिक समयाधिक स्थिति वधारतां उत्कृष्टस्थिति सुधी जइयें.

एम कषायोदयनेदें करी आत्मानो जे ६ स्वनावविशेष, ते अध्यवसा
 यस्थानक जाणवां. ते अध्यवसायस्थान , रस विशेषना हेतु जाणवां. इव्य,
 हे , काज, जाव, प्रतिबंध, रस, विपाक, नियामक, ते सात कर्मनी जघन्य स्थितियें
 असंख्याता अध्यवसाय, ते थकी समयाधिक समयाधिकस्थितियें विशेषाधिक विशेषा
 धिक अध्यवसायस्थानक वधतां होय. ते उत्कृष्ट स्थिति पर्यंत विशेषाधिक, विशेषाधि
 क, वधतां लेवाय. अने आयुःकर्मनां स्थिति स्थानकें स्थानकें यद्यपि अध्यवसाय
 स्थानक असंख्यात गुणां वधे ठे, तथापि ते सर्व कर्मथी थोडां जाणवां.

ने नामकर्म तथा गोत्रकर्मना संख्यातां तथा असंख्यातां पण स्थितिस्थान
 होय, तोपण आयुःकर्मनी जघन्य स्थिति अल्प ठे माटें अध्यवसाय स्थान
 क थोडां होय ते माटें आयुष्यना अध्यवसाय स्थानकथी नामकर्म अने गोत्र
 कर्मनां स्थितिबंधाध्यवसायस्थानक, असंख्यातगुणां जाणवां.

तेथकी ज्ञानावरणीय, दर्शनावरणीय, वेदनीय अने अंतराय, ए चार कर्मनां
 स्थितिबंधाध्यवसायस्थानक, असंख्यातगुणां जाणवां. जे नणी नामकर्म अने गोत्र
 कर्मथकी दश कोडा कोडी सागरोपमनी स्थिति एनी अधिक ठे अने पद्मोपम
 ना असंख्यांश मात्र स्थिति वृद्धियें अध्यवसाय स्थानक, बसणां वधे अने इज
 कोडा कोडी सागरोपममध्ये तो असंख्याता पद्मोपमना असंख्यांश होय. तेथी
 असंख्याततामें अध्यवसायस्थानकनी द्विगुण वृद्धि
 र्मथकी ए चार कर्मनां असंख्यातगुणां अध्यवसाय र
 कर्मना मांहोमांहे अरस परस अध्यवसायस्थानक ह

तेथकी वली चारित्र मोहनीयनी स्थितिनां
 गुणां जाणवां, जे नणी ज्ञानावरणीयनी स्थितिः
 स्थिति, दश कोडाकोडी सागरोपमनी वधती ३. ३
 संख्याती द्विगुण वृद्धि होय, ते माटें असंख्यात ह
 ते थकी दर्शन मोहनीयनां असंख्यात ह

धना हेतु जाणवा. जे जणी चारित्र मोहनीयनी स्थितिकी त्रीश गेडाकोडी सागरोपमनी स्थिति, दर्शनमोहनीयनी वधती ठे. तेमाटें तेना पण पूर्वोक्त युक्तियें करी असंख्यातगुणां अध्यवसायस्थानक होय. ए रीतें आव र्मनां स्थितिना अध्यवसाय स्थानकनां अल्पबहुत्व पण प्रसंगें ।.

तथा एकेक अध्यवसाय स्थानकें वर्तता स जीव, जघन्यपदें ए , बे, त्रण अने उत्कृष्टा तो आवलीना असंख्यांश स य प्रमाण जाणवा अने स्थावर जीव अनंता जाणवा. तथा त्रसजीव क्त निरंतरपणे जघन्यपदें बे अध्यवसाय स्थानक अने उत्कृष्टपदें आवलीना असंख्याता समय त्र प्रमाण होय तेथी उपरांत अवश्य शून्य होय, उत्कृष्टपदें असंख्य लोकाकाश प्रदेश प्रमाण होय, अने स्थावर शून्य अध्यवसायस्थानक न होय, जे जणी अनंतानंतनिगोदीया जीव, ते सद्गु स्थावर ठे. एम अध्यवसायस्थानकें जीव प्ररूपणा कही.

तथा जघन्यस्थितिने जघन्य अध्यवसायस्थानकें अनंता रसविजाग जाणवा. तेथकी वली एज प्रथम स्थितिने उत्कृष्ट अध्यवसाय स्थानकें अनंतगुणा रस विजाग जाणवा, तेथकी वली द्वितीयस्थितिने जघन्य अध्यवसाय स्थानकें अनंतगुणो रस जाणवो. तेथकी तेज द्वितीयस्थितिना उत्कृष्ट अध्यवसाय स्थानकें वली अनंतगुणो रस जाणवो. एम स्थितिविज्ञेणें जघन्य उत्कृष्ट अध्यवसाय स्थानकें अनंतगुणो अनंतगुणो रस वधारतां उत्कृष्टस्थितिना उत्कृष्ट अध्यवसाय स्थानक लगे कहेवुं ए रीतें प्रसंगें अध्यवसायस्थानकें रस पण विचास्यो ॥ इति स० ॥५५॥

हवे उत्तर प्रकृति न बंधाय, तो केटलो काल न बंधाय ? तेनो अबाधाकाल कहे ठे. ति हां सर्व प्रकृतिमां जघन्यथीतो एक समय अबाधाकाल होय अने उत्कृष्ट पणे मिथ्यात्व तथा सास्वादन गुणताणे बंधविच्छेद पामेली एकतालीश प्रकृतिनो पंचेंद्रियने विषे अबाधाकाल कहे ठे. प्रथम ते एकतालीश प्रकृतिनां नाम कहे ठे. नरकत्रिक, जातिचतुष्क. स्थावरचतुष्क दुंसंस्थान, ठेवहुं, संघयण, आतप, मिथ्यात्व, नपुंसक, ए शोल प्रकृति, मिथ्यात्व व्यवहिन बंध अने पच्चीश प्रकृति सास्वादन व्यवहिनबंध एवं एकतालीश प्रकृतिनो उत्कृष्ट बंधांतर कहे ठे.

अथोत्कृष्ट स्थित्यंतरबंधमाह ॥ तिरि निरय तित जोयाणं,
नरन्नवजुअ सचउपल्ल तेसडं ॥ थावर चउ इगविगला,
यवेसु पणसीइ सयमयरा ॥ ५६ ॥

अर्थ—(तिरिनिरयति के०) तिर्यंचगति, तिर्यंचानुपूर्वीं अने तिर्यंचायु, ए तिर्यंच त्रि तथा नरकगति, नर अनुपूर्वीं अने नर आयु, ए नरकत्रि , सातमुं. (जोया एं के०) उद्योतना र्म, ए सात प्रकृतिनो बंध पंचेंडिय जीवने जो न होय, तो केटला काल लगे न होय ? ते हे ठे. (नरजव अ. के०) मनुष्यना पूर्व को डी आयुना सांत जव, (स के०) सहित (चउपल्ल के०) चार पल्योपम अने (तेसठं के०) एकशो त्रेशठ सागरोप होय, एनी विशेष जावना हे ठे. १०३ ए व त्रण्य पल्योपमायुवालो युगलीठ जवप्रांते सम्यक्त्व लहीने ए पल्योपमायु वालो देव आय. हवे तिहां युगलीठाना जवप्रत्ये ए सात प्रकृतिनो बंध नथी. केम के, युगलीठ तो देवता योग्य नाम र्मनी प्रकृति बांधे. पण बीजी प्रकृति न बांधे अने देवता अया पठी ते देवताना जवे सम्यक्त्व प्रत्यये तिर्यंग प्रायोग्य नामकर्मनी प्रकृति न बांधे. पठी ते देवता सम्यक्त्व सहितज संख्यात वर्षायुष्क मनुष्य अयो तिहां पण सम्यक्त्व प्रजावे ए सात प्रकृति न बांधी अने अंते चा रित्र लइ नवमे त्रैवेयके देव अयो. तिहां कदापि मिथ्यात्वी पण अयो तो पण न वप्रत्यये एकत्रीश सागरोपम लगे ए सात प्रकृति न बांधे, जे जणी आठमा दे वलोकथी उपरला देवलोकना देवता तिर्यंचमांहे न आवे, ते वली प्रांत समये सम्यक्त्व लहीने संख्यातायुष्य वाला ष्यमां सम्यक्कृष्टिपणे आवी उपजे. वली ते मनुष्य चारित्र पाली तेत्रीश सागरोपमायु अनुत्तर विमाने विजयादिकने विपे देव आय. वली मनुष्यजव पामीने वली बीजी वार तेत्रीश सागरोपमायु वालो सुर आय. एम वे वार विजयादिक गमने करी ठाशठ सागरोपम सम्यक्त्व काल पूरी, वली अंतर मुहूर्त्त मिश्र गुणठाणे जइ, फरी सम्यक्त्व लही, त्रण वेला बावीश सागरोपमायुष्क अच्युतदेवलोकमां गमन करी, बीजी वार पण ठाशठ सागरोपम सम्यक्त्व काल स्पर्शे. एम एकशो ने वत्रीश सागरोपम पूर्व कोटी सप्तक अधिक स म्यक्त्व अने मिश्र प्रत्यये ए सात प्रकृति न बांधे, अने एकत्रीश सागरोपम त्रैवे यकना तथा चार पल्योपम युगलीया तथा देवायुना मली एकशो त्रेशठ सागरो पम चार पल्योपम अने पूर्व कोडी सप्तक सुधी, ए सात प्रकृतिनो पंचेंडियने वि पे अवाधा काल होय.

(थावरचउ के०) स्थावर, सूक्ष्म. अपर्याप्त अने साधारण, ए स्थावर चतु ष्क अने (इगविगल के०) एकेंडिय जाति तथा बेंडिय अने तेंडिय, चौरिंडिय, ए विक लजातित्रिक अने (आयवेसु के०) आतपनामकर्म, ए नव प्रकृतिना बंधने वि

पे पंचेडियपणे उतां जो उत्कृष्ट बंध न होय तो (पणसीइसयं के०) एकशो ने पच्चाशी (अयरा के०) सागरोप तथा चार पत्योपम अने पूर्व कोटी पृथक्त्वे अधिक बंधांतर होय. एनी विशेष जावना हे ठे.

कोइ एक जीव, ठही नरक पृथिवीयें बावीश सागरोप आयु जोगवी, तिहां नव प्रत्ययें ए नव प्रकृति न बांधे, तिहां अंतसमयें सम्यक्त्व सहित चवीने मनुष्य थयो. ते तिहां देशविरति लहीने त्रण पत्योपमायुयें युगलीक थइ तिहांथी एक पत्योपमायु वालो सुर थाय, तिहांथी पण सम्यक्त्व सहित चवी संख्याता वर्षायु मनुष्यमां उपजे, तिहांथी संयम लइ एकत्रीश सागरोपमायुयें त्रैवेयकमां देवपणे उपजे. तिहां मिथ्यात्व लही, ठेले सम्यक्त्व पामी मनुष्य थइ वली विशेष संयम पाली विजयादिक विमानें तेत्रीश सागरोपमायुयें देव थाय. वली मनुष्य नवने आंतरें बीजी वार विजयादिक विमानें अवतरी, ठाशठ सागर सम्यत्वकाल पूरो करी, मिश्रें थावी पूर्वोक्त रीतें त्रण वार अच्युतें जाय. एम एकशो त्रेशठ सागरोप माधिकमांहे बावीश सागर नरकायु जेलतां एकशो पच्चाशी सागरोपम चार पत्यने पूर्वकोडी पृथक्त्व एटला काल सुधी ए नव प्रकृतिनी स्थितिनो अबंधकाल होय. किहां एक सम्यक्त्व प्रत्ययें, किहां एक नवप्रत्ययें, अबंधकाल होय, एटले बंधनुं आंतरं होय ॥ इति समुच्चयार्थः ॥ ५६ ॥

अपठम संघयणा गिइ, खगई अण मिञ्ज डुजग थीणतिगं ॥

निअ नपु इठि डुतीसं, पणिंदि सुअबंधठिइ परमा ॥ ५७ ॥

अर्थ—(अपठमसंघयणागिइ के०) पहेला संघयण विना शेष पांच संघयण अने आकृति एटले प्रथमसंस्थान विना शेष पांच संस्थान, एवं दश अने (खगई के०) अशुजविहायोगति (अण के०) अनंतानुबंधी क्रोधादिक चार, (मिञ्ज के०) मिथ्यात्वमोहनीय, (डुजग के०) दौर्जाग्य, डुःस्वर, आनादेय, ए दौर्जाग्यत्रिक, (थी एतिगं के०) थीण-डीत्रीक, (निअ के०) नीचैर्गोत्र, (नपु के०) नपुंसकवेद, (इठि के०) स्त्रीवेद, ए पच्चाश प्रकृतिनो अबंधकाल (डुतीसं के०) एकशो ने वत्रीश सागरोपममनुष्यनव सप्तक सहित होय, तेनी जावना कहे ठे. कोइ एक जीव, क्षायोपशमिक सम्यक्त्व प्रत्ययें ए पच्चाश प्रकृति मध्यें हुंमसंस्थान, ठेवहुं संघयण. मिथ्यात्वमोहनीय अने नपुंसकवेद, ए चार प्रकृति, मिथ्यात्वोदय विना न वंधाय अने शेष एकवीश प्रकृति अनंतानुबंधिया कपायोदय विना न वंधाय, अ

ए स यबंध पण होय. एम तहोंत्तेर प्रकृतिनो जघन्य सतत बंध ही, हवे उत्कृ नागें निरंतर बंध हे ठे.

(पल्लतिगंसुरविउद्वि गे के०) देवगति, देवानुपूर्वी तथा वैत्रि यशरीर अने वैत्रि य अं गोपांग, ए चार प्र ति नो सतत बंध जघन्य ए स यनो होय जे जणी न परिणामें ए स य, ए चार प्र ति देव प्रायोग्य बांधीने परिणा जेदें स यांतरें वली मनुष्या दि प्रायोग्य बांधतां जाणवो ने एनो उट णे निरंतर बंध त्रण पत्योप आयुना धणी गलीयाने नव प्रथ स यथी देवप्रायोग्य ना कर्मनी अछावीश प्र ति बांधतां जाणवो. के के, तेने नवप्र यें नरक, तिर्यंच अने म ष्य, ए ण गति प्रायोग्य ना र्मनो बंध नथी तेशी परिणा जेदें पण अन्य एनी विरोधि प्रकृतिनो एने बंधें नथी, ते ाटें नव प्रथ स यी लइने ए पत्योप ना च र समय लगें ए चार प्रकृतिनो सतत बंध होय. एटले एक, बे, त्रण, संख्याता, असंख्याता समय लगें निरंतरपणें ए चार प्रकृतिनो बंध होय ॥ इतिस ०॥ ५७ ॥

समयादसंख कालं, तिरि डुग नीएसु आ अंतमुहू ॥

रलि असंख पर १, साय ठिइ पुव कोडूणा ॥ ५९ ॥

अज—(तिरि ग के०) तीर्थचदिक, (नीएसु के०) नीचैर्गोत्र, ए त्रण तिनो तीर्थंच प्रायोग्य बंधाध्यवसायें समय मात्र रहिने वली तथाविध सं श वि शेषें नरक प्रायोग्य पण बांधे, अने विशुद्धि विशेषें देव, मनुष्य प्रायोग्य पण बांधे, तेनी अपेक्षायें जघन्यथी एक समय बंध होय, अने उत्कृष्ट पदें तो तेउ, वाउ मांहे असंख्यातो काल रहे तो थको तिहां ए त्रण प्रकृतिनी विरोधिनी बीजी प्रकृति न बांधे, केमके? तेउ अने वायु मांहेथी एक तीर्थंचगतिमांहेज अवतरे पण बीजी त्रण गतिमां अवतरे नहीं तथा तिहां उच्चैर्गोत्र पण न बांधे, तेशी (समयादसंखकालं के०) असंख्याता लोकाकाश प्रदेश प्रमाण समय लगें ए त्र ण प्रकृतिनो निरंतर बंध लाजे, ए व्यवहार राशि जीवनी अपेक्षायें लेखववो. बी जा आश्रयी तो अनंत काल पण संजवे.

(आउअंतमुहू के०) चार आयुनो बंध जघन्य तथा उत्कृष्टथी अंतर्मुहूर्त्तनो होय. अहींआं परिणामजेदें पण एक समयिक बंध न होय, जे जणी आयुनो तो आखा नवमध्ये एकज वार बंध होय. अहींआं जघन्यथी उत्कृष्टोअधिक जाणवो (उरलिअसंखपरट्टा के०) औदारिक शरीरनामकर्मनो निरंतर पणो बंध उ

कृष्टो तो आवलिना असंख्यात । जागना स य प्रमाण असंख्याता पुञ्ज परावर्त्त जेटलुं जाणवुं, अने जघन्यतो ए स यनो जाणवो. जे नणी एक समय वै दारिक शरीर बांधी वली समयांतरें परिणामे जेदें तद्विरोधिनी वैत्रि यादिकने बांध तो होय, अने उत्कृष्टी तो व्यवहारराशियें वेलो िव, जो थावर अथ पणे रहेतो उत्कृष्टो आवलीने असंख्यातमे जागें जेटला स यथाय, तेटला पुञ्ज परावर्त्त सूधी थावरपणुं जोगवे, तिहां निरंतरपणे औदारि रीर नाम मनो बंध करे, तेने वैक्रियादिक विरोधि प्र तिना बंध नथी. ते नणी तिहां सततबंध कह्यो.

(सायच्छिपुवकोडूणा के०) एक शातावेदनीयनो सतत बंध, घन्यथी तो एक समय लगे होय. के केवली समयांतरें परिणामजेदें शाता पण बांधे, ते अपे ह्यै कहेंवुं. तथा उत्कृष्टपणे निरंतर बंधतो ाठ वर्षे णी पूर्वकोडी जाणवी. केमके कोडूक पूर्वकोडी आर्युवालो जीव, ाठ वर्ष उपरांत सर्व विरति पणुं लडने, क्लेशपकश्रेणी पडिवजे. केवलज्ञान पामे, तेने प्रमत्तगुणगणा उपरांत एनी विरोधिनी अशातावेदनीय प्रकृतिनो बंध नथी, तेथी तिहां निरंतर पणे एटला काल लगे एकज शातावेदनीय बांधे. ते अपेह्यै जाणवुं. अन्यथा शाता अशातानो बंध तो अंतरमुहूर्त्ते परावर्त्त होय ॥ इति स थार्थः ॥ ५९ ॥

जलहि सयं पणसीयं, परघुस्सासे पणिंदितस च गे ॥

वत्तीसं सुदु विहगइ, पुम सुजगतिगुच्चच रंसे ॥ ६० ॥

अर्थ—(सयंपणसीयं के०) एम उकशोने प ाशी (जलहि के०) सागरोपम उपर चार पट्योपम पूर्वकोडी पृथक्त्वे अधिक, (परघुस्सासेपणिंदितसचउगे के०) पराघातनाम, उह्वासनाम, पंचेंद्रियजाति, तथा त्रसनाम, बादरनाम, पयसिनाम अने प्रत्वेकनाम. ए त्रस चतुष्क. एवं सात प्रकृतिनो उत्कृष्ट निरंतर बंधकाल जाणवो. जे नणी जातिचतुष्क तथा स्थावरचतुष्क ए ाठ एनी विरोधिनी प्रकृति ठे ते एटला काल पर्यंत न बंधाय. ते वारें ए प्रकृति बंधाय, ते आवी रीतें के कोडू एक जीव ठही नरक पृथ्वीना बावीश सागरोपमायु जोगवी, अंतें सम्यक्त्व लही, मनुष्य नवें देशविरति लही, त्रण पट्योपम युगलीयानुं तथा तिहांथी एक पट्योपम देवायु जोगवी फरी, मनुष्यपणे संयम लडने त्रैवेयकें मियात्वीपणे एकत्रीश सागरोपम देवायु जोगवी अंत समयें सम्यक्त्व लही, फरी मनुष्यनवें चारित्र लही, विजयादिक विमानें वे वखत तेत्रीश तेत्रीश सागरोप

आहारक शरीर अने आहार ङोपांग, ए आहार द्वि . (निरयुजोय गं के०)
 नरकगति, नरकानुपूर्वी, ए नर द्वि तथा उद्योतना ने तपना ए उद्योत
 द्विक ए सर्व एकवीश प्रकृतिनो सततबंध, अंतर मुहूर्त्त लगे मिथ्यात्व अने सास्वाद
 न गुणगणे होय. अहींआं आहारकद्वि नो बंध मिथ्यात्व तथा सास्वादन, ए बे गुण
 गणे न जाणवो तथा (धिर के०) ए स्थिर, बीजी (सुन के०) न, त्रीजी (जस
 के०) यशःकीर्त्ति, (याचरदस के०) स्थावर दशको, ए तेर प्रकृति पण सप्रतिपह
 मिथ्यात्वे बंधाय, तेथी एनो अंतर हूर्त्त लगे उत्कृष्टो सततबंध जाणवो. तथा (नपुं
 ङी के०) नपुंसकवेद अने स्त्रीवेद, ए बे मोहनीयनी प्रकृति पण अंतर हूर्त्त अं
 तर मुहूर्त्त परावर्त्ते मिथ्यात्वे बंधाय. एवं षोडश प्रकृति अश् तथा (जुअल के०)
 हास्य अने रति तथा शोक ने अरति, ए बे युगलनी प्रकृति पण बंधविरोधिनी
 नणी षष्ठा एठाणा लगे परावर्त्ते अंतर मुहूर्त्त प्रमाण बांधे, तो पण सातमे
 अने आठमे गुणगणे निःप्रतिपहपणे हास्य अने रति ए ए युगल बंधाय ठे,
 तो पण ए बे गुणगणानो षड अंतर मुहूर्त्तनो होय. तथा (साधं के०) अ
 शातावेदनीय पण शातावेद रीयने परावर्त्ते अंतर मुहूर्त्त प्रमाण, षष्ठा एठाणा
 सुधी बंधाय. ए एकतालीश प्रकृतिनो एक समयधी मांढीने उत्कृष्टो अंतर हूर्
 त्त लगे सततबंध होय. जे नणी ए अध्रुवबंधिनी परावर्त्त मान प्रकृतिठे ते बीजी
 पोतानी विरोधिनी प्रकृतिना बंधसामग्रीने सद्भावे अंतर हूर्त्त परावर्त्ते बंधाय.

एमां स्थिर, सुन अने यश, ए त्रणनी विरोधिनी अस्थिर, अ न अने अय
 श, ए त्रणनो बंध षष्ठा गुण गणा सुधी होय. तिहां लगे परावर्त्ते अंतरमुहूर्त्त प
 र्यंत सततबंध जाणवो. आगले गुणगणे जो पण ए विरोधिनी प्रकृतिनो बंध न
 थो, तो पण दशमा गुणगणा लगे केवल यशःकीर्त्तिनो बंध ठे. ते पण अंतर
 हूर्त्त लगे जाणवो. तेथी सर्व गुणगणे एकज अंतर मुहूर्त्त पर्यंत बंध होय ॥६१॥

समया दंत मुहुत्तं, मणु डुग जिण वइर उरलुवंगेसु ॥ तिची सय
 रा परमो, अंत मुहूलहुवि आठ जिणा ॥६२॥ इति स्थितिवंधः ॥

अर्थ— ए पूर्वोक्त एकतालीश प्रकृतिनो (समयादंतमुहुत्तं के०) एक समयधी
 लइने अंतर मुहूर्त्त लगे सततबंध होय. तेमज (मणुडुग के०) मनुष्यद्विक, (जिण
 के०) जिननाम, (वइर के०) वज्ररूपनाराचसंघयण, (उरलुवंगेसु के०)
 श्रौदारिकांगोपांग, ए पांच प्रकृतिनो (तिचीसयरापरमो के०) तेत्रीश सागराप

१. त्क सत बंध होय, । (अं मुहूर्तदुवि के०) अं र हूर्त प्रमाण जघन्यथी पण त बंध (आउजि । के०) चार । : मनी प्रकृति अने पां जिनना मी पण होय ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ ६२ ॥

ए पूर्वोक्त, ए तालीश प्रकृतिनो ए स यथी मीने अंतर हूर्त लगे नि रंतरबंध होय जे नणी ध्रुवबंधिनी ठे ते । ते पढी अवश्य परावर्त आय.

नुष्यगति, ष्या पूर्वी, जिनना मी, वज्ररुषननाराचसंघयण ने औदारि ङोपांग, ए पांच प्रकृतिनो निरंतरपणे बंध होय तो उत्कृ थी तेत्री श सागरोपम पर्य होय, जे नणी कोइ अनुत्तर सुरने ष्य प्रायोग्य प्रकृति नो बंध ठे, तेथी ते सदा । ल चोथे गुणठाणे होय. ते नणी तेहने नव प्रथ स यथी मांमीने तेत्रीश सागरोपमना ठेह्ना स य लगे एनी विरोधिनी नर दि , तिर्यचदिक, देवदिक, वैत्रि यदि , ने पांच न, संघयणादि नो नव प्र येज बंध न होय तथा जिननामनी विरोधिनी प्रकृति ोइ नथी. तेथी ते पण सम्यक्प्रत्यये करी, तेत्रीश सागरोप लगे निरंतरपणे बंधाय. अहींआं पण एक जिननाम विना शेष चार प्रकृतिनो जघन्य बंध स य मात्र ठे. उपरांत परिणाम जेदे विरोधिनी प्रकृति बांधे, ते पेह्नाये लेवो. तथा पूर्वे चार । युनो निरंतर बंध कह्यो ठे. ते मते चार आर्युनो तथा जिननामनो जघन्यपदे पण अंतर मुहूर्तमात्र सतत बंध होय, पण ते उत्कृष्टनी अपेह्नाये तो जघन्यबंध मुहूर्त विशेष हीन पणे जाणवो. जे नणी अंतर हूर्तना असंख्याता जेद ठे. माटे जिननामनो जघन्य स तत बंध अह्वरार्थे उपशाम श्रेणीथी पडतां आठमा गुण णाने उपांत्य जागे आ वतो जिननाम बंध करतो आठमुं, सातमुं गुणठाणुं स्पर्शी वली श्रेणी चढतां आ ठमाने अंत्यजागे जिननामनो अवंधक थाय तेनी वचमानो अंतर मुहूर्त बंधक होय. ए रीते उत्कृष्ट तथा जघन्यथी मूल प्रकृति तथा उत्तर प्रकृतिनो स्थितिवंध अने ए स्थितिवंधना स्वामी तथा सादि अनाद्यादिक चार जेद, चौद जीवजेदे स्थि तिस्थानकनुं अल्पबहुत्व, योगस्थानकनुं अल्पबहुत्व, स्थितिवंधनुं जघन्य अने उ त्कृष्ट आंतरुं तथा अध्रुवबंधिनी प्रकृतिना जघन्य उत्कृष्ट सततबंध कह्या ॥६३॥

हवे अनुजाग एटले रसबंध कहेवानो अवसर ठे, ते माटे तेनी व्याख्या करे ठे. तिहां प्रथम अनुजागनुं स्वरूप कहे ठे. तिहां सर्व जघन्य कर्म वर्णणाने विपे पण सर्व जीवथी अनंत गुणा परमाणु होय. वली एकेका परमाणुआने विपे प ण जघन्य पदे सर्व जीवथी अनंत गुणा रसविजाग पलिठेद होय जे रसनो जा

ग केवलीनी बुद्धिरूप शस्त्रं करी पण आय नहीं, एटले केवली पण जे रसनो विजाग कल्पी न शके, ते अविजाग पलीहेद एने चावाणु हीयें. तिहां एक इव्य परमाणु सर्व जीवथी अनंत गुणा रसाविजागें युक्त तेना सरखाज जे बीजा परमाणु तेनो समुदाय तें समान जातिय माटें प्रथम एक वर्गणा कहीयें. ते थकी वली एक रसाविजागें अधिक परमाणुनो समुदाय तेनी बीजी वर्गणा जाएवी. एम एकेका रसाविजागें चढता चढता परमाणु तेना स दाय समुदायनी एकेकी वर्गणा करता जइयें, ते अजव्य जीवथी अनंत गुणी अने सिद्धजीवना अनंतमा जाग परिमाण निरंतर वर्गणानो समुदाय ते प्रथमस्पर्दक होय. जे नणी प्रथम स्पर्दकनी उत्कृष्टी वर्गणायें जे रसाविजाग ठे. ते थकी एक बें त्रण संख्याता तथा असंख्याता अविजाग पलीहेद वधतां परमाणु न पामीयें. परं सर्व जीव थकी अनंतगुणे रसाविजागें वधता परमाणु तेनो स दाय ते बीजा स्पर्दक नी प्रथम वर्गणा जाएवी. वली तेथी एक रसाविजागें वधती बीजी वर्गणा. एम वली एकेका रसाविजागें वधती वधती जेवारें अजव्य जीवथी अनंत गुणी वर्गणानो समुदाय थाय, तेवारें बीजो स्पर्दक होय. ते बीजा स्पर्द नी उत्कृष्ट वर्गणाथी वली सर्व जीवथकी अनंतगुणा रसाविजागें वधता परमाणुनो समुदाय ते बीजा स्पर्दकनी प्रथम वर्गणा. ते थकी वली एक रसाविजागें वधता परमाणुना समुदायनी बीजी वर्गणा. एम वली पण अजव्य जीवथकी अनंत गुणी वर्गणानो समुदाय थाय, तेवारें बीजो स्पर्दक थाय, एवा अजव्य जीव थकी अनंतगुणा स्पर्दकें एक अनुजाग एटले रसनुं स्थानक होय. अंहीं सघला स्पर्दकने आंतरे सर्वजीवथी अनंतगुणी शून्य वर्गणा उठे.

ते हवे सूक्ष्म अग्निकायना जीवथी तेनो कायस्थिति काल असंख्यातगुणो ठे. ते थकी पण असंख्यात गुणां अनुजाग स्थानक थाय. तिहां एक कंमक मात्र अनंतजाग वृद्धि स्थानक (१) पठी बीजो वली असंख्यात जाग वृद्धिस्थानक. (२) एम कंमक मात्र स्थानकने आंतरे, आंतरे, एकेक असंख्यात जाग वृद्धिस्थानक जेतां कंमक वर्ग प्रमाण स्थानकें संख्यात जाग वृद्धिस्थानक. (३) कंमक घन प्रमाण स्थानकें संख्यात गुणवृद्धिस्थानक. (४) कंमकवर्ग वर्ग प्रमाण स्थानकें असंख्यात गुणवृद्धिस्थानक. (५) कंमक घन घन प्रमाण स्थानकें अनंतगुण वृद्धि स्थानक. (६) तेवे कंमकें पटस्थान वृद्धिपणे होय. अहीआं मूढमतिने समजा ववा नणी कल्पनायें सर्व जीवथी अनंत गुणाने एकशो लेखवीयें, ते एकादि

कें वधती अन्नव्यथकी अनंत गुणाने पांच, लेखवीयें. एटले एकशो उपर एकादिथी पांच पर्यंत प्रथम स्पर्धक, पठी बजें उपर एकादिथी पांच पर्यंत बीजो स्पर्धक, त्रणशें उपर एकादिथी पांच पर्यंत त्रीजो स्पर्धक, चारशें उपर एकादिथी पांच पर्यंत चोथो स्पर्धक, एनी स्थापना सविस्तर मी पयडीथी जाणवी.

अहींआं रागादि ने वश थको जीव, सिद्धने नंतमे जागें अने अन्नव्य थकी अनंतगुणा एटला परमाणुयें निष्यन्न मस्कंधना दलिया जूदा जूदा स य, स य हण रे ठे. ते दलीयाने विषे परमाणु दीठ षाय विशेषथकी सर्व जीवथ ३ अनंत णा अ जाग एटले रस विजागना पलिहेद होय. तेनी सहे प व्याख्या री. हवे आगल सूत्रें हे ठे.

तिवो असुह सुहाणं, संकेस विसोहिउ विव यनु ॥

मंदरसो गिरि महिरय, जलरेहा सरिस कसाएहिं ॥६३॥

अर्थ—(असुह के०) शुच जे पाप प्रकृति तेनो माठो कडवो रस लींबडादिकनो रस जेम सहेजनो एक ठाणीउ ते कटुक रस होय, ते अग्नि उपरें काढतां शेरनो अर्धशेर रहे, ते कटुकतर बेठाणीउ र जाणवो, अने शेरनो त्रीजो जाग रहे, ते त्रिठाणीउ रस, कटुकतम जाणवो अने शेरनो पाशेर रहे, ते (तिवो के०) तीव्ररस चोठाणीउ अति कटुकतम होय. तेमज (सुहाणं के०) शुच जे पुण्य प्रकृति तेनो रस, शेलडीनी परें मधुर. जेम शेलडीनो एकठाणीउ रस सहेजनो मिष्ट, बेठाणीउ मिष्टतर, त्रिठाणीउ मिष्टतम, चोठाणीउ अत्यंत मिष्टतम. वली तेहीज मीठा रस मांहे एक च्लु पाणी घालतां मंद थाय. पशली नर पाणी घालतां मंदतर थाय. करवो, मोरीउ मात्र पाणी घालतां मंदतम थाय. घडो पाणी चेलतां अत्यंत मंदतम थाय. एम कडवामां पण कटुक पणुं मंद, मंदतर, मंदतम, तथा अत्यंत मंद होय. एम अनेक जेद रसने वंधें तथा उदयें होय. ए रसनुं तरतम पणुं कषायने तारतम्यपणे होय जेनणी मंद कषायें पाप प्रकृति मंदरस पणे वांधी होय. तेने वली कषायनी तीव्रतायें, तीव्ररस पणे अशुच अध्यवसायें करी नोगवे. तेमज वली शुच अध्यवसायें करी नोगवे तो जे प्रकृति तीव्ररसपणे वांधी होय, तेने पण मंदरसें करी नोगवे, एटले व्याशी पाप प्रकृतिनो उत्कृष्ट कटुकरस चोठाणीउ ते (संकेस के०) अत्यंत संक्लेत्रें तीव्र कषायोदयें करी अत्यंत कटुक चोठाणीउ रस वंधाय अने शुच बेतालीश पुण्यप्रकृतिनो रस, कषायोदय मंदतारूप

(विसोहिउ के०) अतिवि ऋध्यवसायें री चोठाणीउ रस ति गीठो बं य, अने (विव यउ के०) एथी विपरीत पणे एटले सं शनी मंदतायें अने विशुद्धि नी वृद्धियें ब्याशी पाप प्रकृतिनो (मंदरसोके०) मंद, मंदतर, मंदतम, ने अतिमंदतमरस बंधाय अने विशुद्धाध्यवसायनी हाणीयें लिनपरिणामनी वृद्धियें बेंतालीश पुण्यप्रकृतिनो रस, मंद, मंदतर, मंदतम बंधाय. तथा तेमज न प्रकृतिनी उर्द्धना पण वि ऋध्यवसायें होय ने शुनप्रकृतिनी उर्द्धना सं शाध्यवसायें होय. तेम नप्र तिनी रसापवर्तना शुनपरिणामें होय ने अ न प्रकृतिनी रसापवर्तना नपरिणामें होय.

(गिरि के०) पर्वतनी राय सरखो अनंतानुबंधीउ जोध, ते नंता बंधी आ मानादिक पण लेवा. तेना उदयें अतिसंघ्नि मिलन परिणामी जीव, पाप प्रकृतिनो अतिकटुक चो णीउ रस बांधे तो पण बेंतालीश पुण्यप्रकृतिनो बेठाणी उ रस बांधे. जे नणी शुन प्रकृतिनो ए ठाणीउ रस बंधाय नहीं, माटें बेठाणी उ कह्यो, अने उदयमां एक णीउ पण होय. ते वारें अतिसं शें री बेठाणीउ रस, तेने एकठाणीउ करी उदीरे वेदे.

तथा (महि के०) तलाव ध्यें पाणी शुकाणा पढी ाटीनी राय ते सरी खो अप्रत्याखनीउ क्रोध जाणवो. तेमज अप्रत्याख्यानीआ ानादिक त्रण पण लेवा. तेना उदयें संक्लेशपरिणामें न तथा अशुन प्रकृतिनो रस त्रिठाणीउ बंधाय पण एटलुं विशेष जे, चढते परिणामें शुन प्रकृतिनो रस बंधाय, अने पडते परिणामे अशुन प्रकृतिनो रस बंधाय. एक स्थानकमध्ये पण चढतां पडतां रसस्थानक असंख्यातां असंख्यातां ठे.

तथा (रय के०) रज एटले धूलमांहेली रेखा ते सरखो प्रत्याख्यानीउ क्रोध जाणवो. तेमज प्रत्याख्यानीआ मानादिक त्रण पण लेवा. तेना उदयथी पाप प्रकृतिनो बेठाणीउ अने पुण्यप्रकृतिनो चोठाणीउ रस बंधाय, तेमध्ये मंदरस बांधे.

तथा (जलरेहासरिस के०) पाणीनी रेखा सरखो संज्वलन जोध तेमज मा नादिक पण लेवा. एना उदयें पुण्यप्रकृतिनो तीव्र चोठाणीउ रस बंधाय अने पा पप्रकृतिनो एकठाणीउ रस बंधाय. ए रीतें अशुन प्रकृतिनुं अनतानुबंधीये अप्र त्याख्यानीए, प्रत्याख्यानीए तथा संज्वलनें (कसाएहिं के०) कपायें करी अनुक में चोठाणीउ, त्रिठाणीउ, बेठाणीउ, एकठाणीउ, रसबंध थाय. तथा शुन प्रकृतिनो

संज्वलनं प्रत्याख्यानीए. अप्रत्याख्यानीए. अनतानुबंधीए, करी चोठाणीआदिक
अनुक्रमे रस बंधाय, ते कहे ठे ॥ इति समुच्चयार्थः ॥ ६३ ॥

चउ ठाणाई असुहो, सुहन्नहा विग्घ देस आवरणा ॥

पुम संजलणिग डु ति चउ, ठाण रसा सेस डुगमाई ॥ ६४ ॥

अर्थ—(चउठाणाईअसुहो के०) गिरिरेखा समान अनंतानुबंधीआ कपायें करीने
अशुन प्रकृतिनो रस चोठाणीं बंधाय, पृथ्वीरेखा समान अप्रत्याख्यानीया कपायें
करी अशुन प्रकृतिनो रस, त्रिठाणीं बंधाय, रजरेखा समान प्रत्याख्यानीया कपायें
करी अशुन प्रकृतिनो रस वेठाणीं बंधाय, जलरेखा समान संज्वलन कपायें करीने
अशुनप्रकृतिनो रस एक ठाणीं बंधाय, अने (सुहन्नहा के०) शुन प्रकृतिनो
रस, एथी अन्यथा कहेवो, एटले जलरेखा अने रजारेखा समान संज्वलन तथा प्र
त्याख्यानीया कपायें करीने शुनप्रकृतिनो रस चोठाणीं बंधाय, पृथ्वीरेखा समा
न अप्रत्याख्यानीया कपायें करीने शुन प्रकृतिनो रस त्रिठाणीं बंधाय, गि
रिराय समान अनंतानुबंधीया कपायें करीने शुनप्रकृतिनो रस वेठाणीं बंधाय.
अने एकठाणीं रसतो शुन प्रकृतिनो नज बंधाय. हवे जे प्रकृतिनो जेटले प्र
कारे रस बंधाय, ते कहे ठे.

(विग्घ के०) पांच अंतराय, (देसआवरणा के०) केवलदिक वर्तीने शेष
चार ज्ञानावरणीय तथा त्रण दर्शनावरणीय, एवं सात. (पुम के०) पुरुषवेद,
(संजलण के०) चार संज्वलना कपाय, एवं सत्तर प्रकृतिनो रस (इग के०) ए
कठाणीं, (डु के०) वेठाणीं, (ति के०) त्रिठाणीं, (चउठाणरसा के०) चार
ठाणीं रस पण बंधाय. एटले ए सत्तर प्रकृतिनो रस, चार प्रकारे बंधाय. तेमध्यें
एनो एकठाणीं रस तो नवमा गुणठाणाना संख्याता जाग गया पठी बंधाय. अने
तेथी नीचेना गुणठाणे वेठाणीआ, त्रिठाणीआ, अने चोठाणीआ रस बंधाय अ
ने ए सत्तर प्रकृतिथी (तसडुगमाई के०) शेष रही जे एकशो त्रण प्रकृति, तेनो
वेठाणीआदिक रस बंधाय पण एकठाणीं रस, न बंधाय. जे नणी तेमध्यें अशुन पा
प प्रकृति पांशठ ठे. ते तो नवमे गुणठाणे बंधातीज नथी, तेथी तेनो एकठाणीं रस
न होय. एमांथी जां पण केवल ज्ञानावरणीय तथा केवल दर्शनावरणीय. ए वे प्रकृ
तिनो नवमे अने दशमे गुणठाणे बंध ठे. तथापि ते वे प्रकृति, सर्व धानिनी ठे तेनो रस,
एकठाणीं न होय अने वेतालीज पुख्य प्रकृतिनो रस तो एकठाणीं नज बंधाय. जे

जणी असंख्याता लोकाका प्रदेश प्र ाण सं शनां स्थान ठे तेथकी कांइ एक जा जेरां विशुद्धिनां स्थान ठे. एबे यद्यपि द्व्य ठे तथापि तेमांहे वि द्वि स्थानक कां इक अधिक ठे जे माटे उपरा श्रेणीयें वि द्वि स्थानकें चडे ठे अने पडतो पण ते टलेज संक्लेश स्थानकें पाठो उतरे ठे एटले तुल्य ठे. चडवानां जेटलां विशुद्धि स्थान क, तेटलांज उतरतां सं शस्थान होय, जेम प्रासाद उपर चडवानां जेटलां पगथी आं तेटलांज उतरवानां पण पगथीआं होय पण रूपकश्रेणीना जे विशुद्धिना अ ध्यवसाय स्थानकें चडे ठे, ते पाठो उतरतो नथी. तेथी संक्लेशस्थान तेटलां उठां होय, अने विशुद्धिस्थान अधि ठे तिहां अतिवि द्विस्थानकें शुच प्रकृ तिनो चोठाणीउ रस बंधाय ने अत्यंत संक्लेशस्थानकें ज प्रकृतिनो बंध न होय, अने नरकप्रायोग्य बांधतां त्यंत सं शें वैत्रिय, तैजस ने र्मिणादि क जे शुच प्रकृति बंधाय ठे ते पण तथा स्वनावें बेठाणीआरसें बंधाय, पण ए कठाणीआ रसें न बंधाय, तथा पूर्वे संज्वलन कषायोदये करी पाप प्रकृतिनो एकठा णीउ रस बंधाय. एम कहुं ते पण स्थूलनये कहुं. जे जणी संज्वलने उदये पाप प्रकृतिनो बेठाणीउ पण रसबंध होय. ए रीतें स्थानक, प्रत्यय, प्ररूपणा कही ॥६४॥

हवे नाशुच रस स्वरूप कहे ठे.

निबु इबुरसो सहजो, उ ति चउ जाग कठि इक जागं तो ॥

इग ठाणाई असुहो, असुहाण सुहो सुहाणं तु ॥ ६५ ॥

अर्थ—(निबुइबुरसोसहजो के०) लींबडानो रस सहजे कडवो होय अने इहु एटले जेलडीनो रस, सहजे स्वनावें मीठो होय तेम पापप्रकृतिनो रस सहजे क डवो अति उद्वेगहेतु होय, ते एकठाणीउ कहियें अने बेतालीश पुण्य प्रकृतिनो रस सहजे इष्ट आनंदहेतु होय ते एकठाणीउ कहियें. तिहां दृष्टांत कहे ठे. (इतिचउजागकठिइकजागंतो के०) बे जागनो रस काढी उकालीने एक जागनो राखियें तेने वे ठाणीउ कहियें, त्रण जागनो काढी उकालीने एक जागनो राखी यें तेने त्रिठाणीउ कहियें अने चार जागनो काढी उकालीने एकजागनो राखियें, तेने चोठाणीउ कहियें. एटले लींबडाना सहजना एक शेर रसने अग्नि उपर का ढतां अर्धशेर रहे ते घणो कडवो होय. तेम व्याशी पापप्रकृतिनो वे ठाणीउ रस कटुकतर अनिष्टतर होय, जेलडीनो रस काढतां एकठाणीउ अर्धशेर मात्र रहे ते मिष्टतर इष्टतर, होय. ते वे ठाणीउ रस जाणवो तथा जे काढतां शेरनो त्रीजो

जाग । त्र रहे ते त्रिगणीउ रस होय ते व्या ि पाप कृतिनो रस दु तम, अति त होय. बेतालीश पुण्य प्रकृतिनो रस ि त ५ चित्त प्रसन्नतानो हेतु होय. ते त्रिगणीउ रस जाणवो तथा जे रस काढतां थ ि शेरनो पा शेर मात्र रहे ते चोराणीउरस होय, ते पुण्य प्रकृतिनो तो शुच अत्यंत मिष्टतम, अत्यंत ५ त , आनंदहेतु होय. अने पाप ति नो अत्यंत कटुकतम, अत्यंत अति तम, हाउदेग हेतु चोराणीआ रसनो उदय होय. ए मूढमतिने समजाव वा हेतुयें दृष्टांत ।. अन्यथा कर्मदलने विषे तो अनंत रसचेद होय ठे.

(इगठाणाईअसुहो के०) ए रीतें अशुच प्रकृतिनो रस, एकठाणीआदिक ते (असुहाण के०) अ न पणे वधतो लेवो अने (सुहोसुहाणंतु के०) न प्रकृतिनो रस, शुच मीठो वधतो जाय माटें शुचपणे वधतो लेवो. अहींआं तु शब्दें विशेषण कहे ठे.

पुरुषवेदादिक सत्तर प्रकृतिना एकठाणीआ रस स्पर्शक संख्याता ठे. तेमध्ये जघन्य रस स्पर्शक पण असंख्याता ठे. तेह सहज जघन्यरस स्पर्शक ते लींबडाना रस समान जाणवा. तेथकी बीजो रस स्पर्शक अनंतगुण रसाविनागें अधिक जाणवो. एम अनंतगुण रसाविनागें वधतां वधतां असंख्याता रस स्पर्शक एकठाणीआ रसना होय. ते थकी अनंतगुणवीर्य वाला बे ठाणीआ रसना असंख्याता स्पर्शक होय, तेथकी अनंतगुणवीर्यवाला त्रिगणीआ रसना असंख्याता रस स्पर्शक होय, तेथकी अनंतगुणवीर्यवाला चोराणीआ रसना असंख्याता रसस्पर्शक होय.

केवलज्ञानावरणीय प्रमुख सर्व घातिनी वीश प्रकृतिना रस स्पर्शक, एकठाणी आ न होय अने देशघातिनी प्रकृतिना चउठाणीआ तथा त्रिगणिआ रसवाला ते सर्वघातिआ रसस्पर्शक जाणवा. ने बेठाणीआ रसवाला पण केटलाएक उत्कृष्ट रसवाला ते सर्व घातिआ जाणवा. तथा मंद रसवाला ते देशघातीआ रस स्पर्शक जाणवा तथा एकठाणीआ रसवाला जे स्पर्शक होय, ते देशघाति ज जाणवा. ते स्पर्शक स्वरूपें कडानी पेरें स्थूल ढिड्वंत होय अने कोइएक कं बलना विवरनी पेरें मध्य ढिड्वंत होय अने कोइएक, सूक्ष्मवस्त्रनी पेरें ढिड्वंत लूखा मलीन होय अने जे सर्वघातीआ रस स्पर्शक होय, ते त्रांवाना पत्रानी पेरें निश्चिड्वंत घृतनी पेरें चीकणा होय. ते अबरखनी परें निर्मल एवा जे ज्ञानादिक आत्माना गुण आवरवा योग्य ठे. ते सर्व आवरे.

अने बेतालीश पुण्यप्रकृतिनो रस जघन्य पणे एक ठाणीउ न होय माटें वे ठाणीउ सहेजे शेलडीना रस सरखो जघन्य रसस्पर्शक होय तेथी अनंतगुण वृ

द्विगत रसें बीजो स्पर्शक एम नन्ते अनन्त एतृद्धिये वेठाणी एरस स्पर्शकें संख्यात स्थानकं पूर्णं शाय. तेथ गी वली अनन्तगुणवीर्यं वधतां वधतां असंख्याता रस स्पर्शक त्रिगाणीश्राना जाणवा तेथकी अनन्तगुण वीर्यं वृद्धिगत चउठाणीश्रा रसस्पर्शक, तेपण असंख्याता जाणवा. ए सौ घातिश्रा जाणवा. ए घाति तथा अघाति ए ए स्थानादिक रसनी अपेक्षार्ये होय ॥ इति ॥६५॥

॥ शोक्कष्टरसबंधस्वामिनि ॥ हवे उत्कृष्ट रसबंधना स्वामी देखाडे ठे.

तिव्व मिग श्रावरायव, सुर मिह्वा विगल सुहुम निरय तिगं ॥
तिरिमणु श्रा तिरिनरा, तिरिङ्ग ठेव सुर निरया ॥ ६६ ॥

र्थ—(मिगश्रावरायव के०) एकेंद्रिय त्ति, श्रावरा ने श्रातपनाम, ए प्रण प्रकृतिनो (तिव्व के०) तीव्र एटले चोठाणीउ उत्कृष्ट रसबंध (सुरमिह्वा के०) ईशान देवलोक पर्यंतना मिथ्यात्वी देवताने होय, ते मध्ये श्रातपनामकर्म, पुण्य प्रकृति ठे. अने तेनो बंध मिथ्यात्वेज ठे या तेनुं संक्लेशपणुं अने विद्युद्धपणुं ए वेहु मिथ्यात्वेज ठे. जे जणी पनो तीव्ररस बंध, मिथ्यात्वी देवताने तत्प्रायोग्य विद्युद्धिये लेवो. बीजी तिना बंध ति संक्लिष्ट लेवा, जे जणी एवा संक्लेशे वर्तता जो म ष्य तथा तिर्यंच होय तो ते नरक प्रायोग्य बांधे, तेथी ते नलीधा तथा नारकी अने सनत्कुमारादिक देवलोकना देवता तो जव प्रत्ययेज एकेंद्रिय प्रायोग्य ए प्रकृति नथी बांधता, तेथी ते पण एना अधिकारी नथी. अने सौधर्म. ईशानना सम्यक्दृष्टि देवता तो मनुष्य प्रायोग्य बांधे ठे. तेथी ते पण एना बंधाधिकारी नहीं अने जवनपति, व्यंतर, ज्योतिषी. सौधर्म अने ईशान देवलोकना मिथ्यात्वी देवता, श्रातपनी लघुस्थिति बांधतां एकेंद्रियजाति तथा श्रावरा नाम कर्मनी उत्कृष्ट स्थिति बांधतां तीव्ररसें बांधे.

(विगल के०) विकलत्रिक, (सुहुम के०) सूक्ष्म, अपर्याप्त अने साधारण, ए सूक्ष्मत्रिक, (निरयतिगं के०) नरकत्रिक अने (तिरिमणुश्राउ के०) तिर्यंचायु अने मनुष्यायु, ए अगीश्रा प्रकृतिना उत्कृष्टरस बंधना अधिकारी सन्निश्रा पंचेंद्रिय पर्याप्ता मिथ्यादृष्टि संख्याता वर्षायुवाला तत्प्रायोग्य संक्लेशे वर्तता एवा (तिरिनरा के०) मनुष्य अने तिर्यंच होय. जे जणी ए मांहेली पहेली नव प्रकृतिनो बंध. देवता नारकीने तो जव प्रत्ययेज नथी, अने मनुष्य तिर्यंचायुनो जो पण देवता नारकीने बंध ठे, तो पण एनी उत्कृष्टी स्थिति, त्रण पत्योपम प्र

ए वांधतां उत्कृ रस बंधाय. तेवो बंध तो देव था । र गीने युगली । ना
नो बंध थी ते गीने बंधाय अने सास्वादन गुणगणो पण घोलना परिणामे ए
वढी स्थिति न बंधाय, तेथी ते सास्वादन विना मिथ्यात्वीज उत्कृ रसना बंधाधि
कारी लीधा. था गलीआ पण उत्कृ ए पद्योप ष्यायु न बांधे, । टें ते
पण न लीधा अने मिश्रादि गुणगणो ष्य तथा तिर्यंच संख्याता वर्षा वा
जाने पण ए बे आ नो बंध नथी ते । टें मिथ्यात्वीज लीधा तथा अति संहि
। युःकर्म न बांधे, तेथी तत्प्रायोग्य संज्ञे वर्त्तताज हण । एटले चौद
प्रकृतिना उत्कृ रस, बंधाधिकारी । अर्ही नर दि नो उत्कृष्टरस सर्व सं
क्लिष्ट ष्य तिर्यंच मिथ्यात्वी बांधे, ते ति संहि छपणुं उत्कृष्ट बे स य लगे र
हे, ने शेष ठ तिना बंध तत्प्रायोग्य संहि परिणा गी लेवा, जे नणी अति
संहि जीव, नर प्रायोग्य बांधे ठे, तथा नरकायु पण अति संक्लेशे बंधाय ठे.

(तिरिडुग के०) तिर्यंचगति, तिर्यंचानुपूर्वी, ए तिर्यंचदि ने (ठेवछ के०)
ठेवहुं संघयण, ए ए प्रकृतिनो उत्कृष्ट रसबंध तो तिसंक्लिष्टे मिथ्यात्वी (सु
र के०) देवताने होय, जे नणी एवा संक्लिष्ट परिणामे वर्त्तता म ष्य, तिर्यंच
तो नर प्रायोग्य बांधे ने देवताने नव प्रत्यये नरक प्रायोग्यनो बंध नथी, तेथी
ते ठे । ए ए तिर्यंच गति प्रायोग्य बांधे, तेथी मिथ्यात्वी देवता तथा मिथ्यात्वी (नि
रया के०) नारकी एना बंधाधिकारी लीधा. तेमध्ये पण ठेवछा संघयणना उत्कृ
रसबंधना स्वामी सनत्कुमारादिकथी मांझीने सह । रांत देवता होय जे नणी शु
वनपति, व्यंतर, ज्योतिषी अने सौधर्म, ईशान देवलोकना देवता, मिथ्यात्वे एवे
संक्लिष्टे वर्त्तता एकेडिय प्रायोग्य नामकर्मनी प्रकृति बांधे, परंतु ते ठेवछा संघय
णना अन्तुत्कृष्ट रसबंधक होय, तेथी ते न लीधा. तथा सम्यक्दृष्टि देवने ए
त्रण प्रकृतिनो बंध नथी, तेनणी ते पण न लीधा ॥ इति स च्यार्थः ॥ ६६ ॥

विउवि सुरा हारग डुग, सुख गइ वन्न चउ तेय जिण सायं ॥

सम च परघा तस दस, पणिंदि सासुच्च खव गाउ ॥ ६७ ॥

अर्थ—(विउवि के०) वैक्रियशरीर. वैक्रियअंगोपांग, ए वैक्रियदिक तथा (सु
राहारगडुग के०) देवगति, देवानुपूर्वी. ए सुरदिक अने आहारकदिक तथा (सु
खगइ के०) शुनखगति, (वन्नचउ के०) शुन वर्ण चतुष्क, (तेय के०) तैज
स, कार्मेण, अशुरुलघु अने निर्माण, ए तैजसचतुष्क, (जिण के०) जिननामक

मे, (सायं के०) शातावेदनीय, (समचउ के०) स चतुर संस्थान, (परघा के०) पराघात, (तसदस के०) त्रसदशक, (परिंदि के०) पंचैडियजाति, (सासुच्च के०) श्वासोद्वास, उँ गौत्र, ए बत्रीश पुण्यप्रकृतिनो उत्कृष्ट रस बंधक (खवगाउ के०) रूपक एटले रूपकश्रेणीयें चढतो मनुष्य तेने रूपक कहियें. जेम राज्य योग कुंवरने राजा कहियें, तेम चारित्र मोहनीय रूपणी रूपकश्रेणी जेणे आ रंजी, तेने रूपक कहियें, ते मध्यें पण शातावेदनीय, उँ गौत्र अने त्रसद शक मांहेली यशःकीर्ति, ए त्रण प्रकृतिनो उत्कृष्ट रस बंधक सूक्ष्म संपरायने च रम जाग वर्ति रूपक होय. जे नणी ए त्रण प्रकृतिना बंधकमांहे एहिज अति विशुद्धि ठे अने पुण्यप्रकृतिनो उत्कृष्ट रस बंध अतिविशुद्धियें होय. जेवारें आ पणा रस बंधस्थानक अनंत गुणविशुद्धियें होय, तेवारें ए प्रकृति बंधाय तेजणी कही. तथा ए त्रण प्रकृतिविना शेष रही जे उंगणत्रीश पुण्यप्रकृति, तेना उत्कृष्ट रसबंध अपूर्व करणना सात जागमध्ये ठेजे जागें त्रीश प्रकृतिनो बंध विभेद थाय ठे. तेमध्ये एक उपघात विना शेष उंगणत्रीश प्रकृतिने चरम बंधे रूपकने अति विशुद्धि नणी चोठाण्ड रस बंधाय ए उंगणत्रीश प्रकृतिना बंधक मांहे एहज अति विशुद्ध ठे तेथी रूपक मनुष्य, एना उत्कृष्ट रसबंधना स्वामी जाणवा. जे नणी देवता, नारकी तथा तिर्यंचने आवसुं गुणगाणुं न होय, तेथी ते एना अ धिकारी न कहा. अने जो पण उपशमश्रेणीयें अपूर्वकरण तथा सूक्ष्मसंपराय, ए वे गुणगाणां होय ठे अने तिहां ए प्रकृतिनो बंध विभेद पण संनवे तथापि रूपकश्रेणीना अध्यवसायस्थानकयकी कषायनी सत्ता सहित उपशमश्रेणीना अ ध्यवसाय स्थानक विशुद्धिनी अपेक्षायें अनंतगुणांहीन होय अने शुन प्रकृति नो सर्वोत्कृष्ट रस बंधतो अतिविशुद्धियें बंधाय ठे. तेथी रूपकश्रेणीना मनुष्य ज एना उत्कृष्ट रसना बंधाधिकारी कहा. एवं (४९) प्रकृतिना उत्कृष्ट रस बंधस्वामी कहा ॥ इति समुच्चयार्थः ॥ ६७ ॥

तमतमगा उज्जोयं, सम्मसुरा मणुय उरल डुग वइरं ॥

अपमतो अमराउ, चउ गइ मिठ्ठाउ सेसाणं ॥ ६८ ॥

अर्थ—(तमतमगा के०) तमतमा एवे गौत्रें अने माघवती नामें सातमी नर क पृथवी. तेना नारकी तथाविध अकाम निर्झरायें करी, कर्म खपावतां यकां विगुड परिणामें करी सम्यक्त्व पामवाने अर्थे यथा प्रवृत्तिकरण करे तिहां अपूर्व

वरणों करी अनंत गुणवि द्वियें हुल मैं खपाव । शिजेदे अने अनिवृत्ति
रणों री मिथ्यात्वनी स्थितिना बे नाग रे, ते अंतर रणथी प्रथम स्थिति, ने
चरम समयें जेथ ३ आगले समयें सम्यक्त्व लेशे ते मिथ्यात्व स्थितिने चर स
मयें (उ तीर्थ के०) उद्योतना मैंनो उत्कृ रस बंध करे, तथा बीजा देव
ता नार ३ तो एवी वि द्वियें वर्त्तता ष्य प्रायोग्य बांधे तथा तिर्यंचतो नु
ष्य अने देवता प्रायोग्य बांधे अने सात ॥ नरकना नारकीने तो नव प्रत्ययें देव
तथा नुष्य प्रायोग्यनो बंध नथी, ते स्थानकें ए उद्योतनामनी पुण्य प्रकृति ति
र्यंचगति सहचारी बांधे. एना बंधकमांहे एहज अत्यंत विशुद्धि ठे.

(सम्मसुरा के०) सम्यक्त्वदृष्टि देवता तो (मणुयउरल ग के०) मनुष्यदि
क तथा औदारिकदिक अने (वडरं के०) वज्ररूपनाराच संघयण, ए पांच
पुण्यप्रकृति नुष्यगति प्रायोग्य अति विशुद्ध सम्यक्दृष्टि देवता, उत्कृष्टरसें बां
धे, तेषी ते एना स्वामी जाणवा. जे नणी तिर्यंच तथा मनुष्य एवी वि द्वियें
वर्त्ततो देव योग्यज बांधे अने देवता एवी विशुद्धियें मनुष्य प्रायोग्यज बांधे.
तेषी देवताज एना बंधाधिकारी लीधा अने मिथ्यात्वनीने पण एवी विशुद्धि न हो
य तेषी सम्यक्दृष्टि देवताने नंदीश्वरें चैत्यबंधन, जिन ब्याएक महोत्सवादिक,
जिनव्याख्यान श्रवणादिक अने सम्यक्त्व उज्ज्वलतानां कारण होय अने नारकी
सम्यक्दृष्टिने पण एवा ारणने जावें ए पांच प्रकृतिनो उत्कृ रस बंध न हो
य, तेषी ते एना उत्कृ रसबंधाधिकारी न कहा. परंतु देवताज कहा.

(पमत्तो के०) अप्रमत्त गुणस्थानकें वर्त्ततो साधु प्रमत्त गुणगणायी (अ
मराउ के०) देवायु बंध करतो अप्रमत्तें चढे ते अतिविशुद्धियें देवायुनी उत्कृ
ष्टस्थिति तेत्रीश सागरोपमनी बांधतो उत्कृष्टरस पणो बांधे देवायुनी उत्कृष्टी
स्थिति अने उत्कृष्टरस ए बेहु अतिविशुद्धपणो बंधाय, देवायुना बंधकमांहे एहि
ज अति विशुद्धबंधस्थानक ठे एम वेंतालीश पुण्य प्रकृति अने चौद पाप प्रकृ
ति मली ष्यन्न प्रकृतिना उत्कृष्ट रसबंधस्वामी कहा.

(चउगड्मिह्वाउसेसाणं के०) ते अकी शेष ज्ञानावरणीय पांच, दर्शनावरणी
य नव, कपाय शोल, मिथ्यात्वमोहनीय, नोकपाय नव, प्रथम संघयण विना श्रे
प पांच संघयण, प्रथम संस्थान विना श्रे पांच संस्थान, अशुनवर्णचतुष्क,
अस्थिर पट्क, उपघात, कुखगति, नीचैर्गोत्र, पांच अंतराय. एवं अडशत प्रकृ
तिना उत्कृष्ट रसबंधस्वामी चार गतिना पंचेंदिय पर्याप्ता मिथ्यादृष्टि जीव जाण

वा, ते िहे पण वचला संघयण चार अने वचला संस्थान चार, िवेद, पुरुष वेद, हास्य, रति, ए बार कृति विना शेष ळप्य प्रकृतिना उत्कृ बंधाध्यवसाय स्थान मांहे जे अत्यंत लिन संदिध्यवसायस्थान होय, तिहां उत्कृ रस बंध रे ने हास्य तथा रतिनो उत्कृ रस ध्य संक्लेषों बंधाय जे नणी उत्कृ ळेसों तो वेद ध्ये नपुंसकवेद अने हास्यादि ध्ये शोक तथा अरति बांधे ठे. संस्थानमध्ये हुंमसंस्थान अने संघयण ध्ये ठेवहुं संघयण ए उत्कृ रसें बंधाय, तेथी ए बार प्रकृतिनो रसबंध ध्यम संक्लेषों होय तेथी ए बार प्रकृतिना उत्कृ रसबंधाधिकारी ध्य संेशी च र्गति जीव जाणवा. एम अडशठ प्रकृतिना उत्कृ रस बंधाधिकारी ह्या अने ळप्य प्रकृतिना पूर्वे कह्या. एवं सर्व ली एक िने चोवी प्रकृति अइ. तेना उत्कृ रस बंधाधिकारी कह्या. ते ध्ये बेंतालीश पुण्य प्र ति ने ब्याशी पापप्रकृति जाणवी ॥ इति० ॥ ६० ॥

हवे ए एकशो ने चोवीश प्रकृतिना जघन्यरस बंधाधिकारी हे ठे. जे नणी उत्कृष्टरस तथा जघन्य रस केवाथ ि वचलां सर्व ध्यम रसस्थानक सुखे जाण्यां जाय, ते नणी जघन्यरस बंधना स्वामी हे ठे ॥

थीण तिगं अण मिहं, मंद रसं संजमुम्मुहो मिहो ॥

बिय तिय कसाय अविरय, देस पमतो अरइ सोए ॥ ६१ ॥

अर्थ—(थीणतिगं के०) थीण-दीत्रिक, (अण के०) अनंता बंधीआ िधा दिक चार, (मिहं के०) मिथ्यात्वमोहनीय, ए आठ प्रकृतिनो (मंदरसं के०) मंद एटले अत्यंत जघन्यरसना बंधाधिकारी (संजमुम्मुहो के०) जे मनुष्य चारि अने सन्मुख थयलो एटले जे मनुष्य आगले समयें संयम सहित सम्यक्त्व पाम शे एवो अनिवृत्ति करणना चरम समयवर्ति (मिहो के०) मिथ्यात्वी मनुष्य जाणवो. जे नणी ए आठ प्रकृतिना बंधकमांहे एवी विशुद्धि बीजा स्थानके न पा मियें, जो पण मिथ्यात्वीथी सास्वादनीना अध्यवसाय उज्ज्वल ठे, तथापि सास्वादन गुणठाणुं तो पडतां होय ठे. ते अपेहायें संक्लिष्ट कहीयें, तेणे थीण-दीत्रिक अने अनंतानुबंधीआ चारनो बंध, सास्वादने मध्यमरसें बंधाय पण मंदरसें तिहां न बंधाय. ए आठ पाप प्रकृति ठे. तेनणी एनो जघन्यरस विशुद्धियें बंधाय ते विशुद्धाध्यवसाय तो ग्रंथिचेद करतां होय तेमांहे पण वली चाग्नि सहित सम्यक्त्व पडिवजनारनी विशुद्धि अधिक होय ठे. तेथी तेनेज लीथा अने सम्यक्त्व लह्या

पढी तो ए आठ प्रकृतिनो बंध नज होय, ते ाटें सम्यक्त्व प्राप्तियी पूर्वलो सम य कह्यो तथा चारित्र सहित सम्यक्त्व अंगीकार करवाना अधिकारी मनुष्यज होय, तेशी मनुष्यज लीधा पण देवादि न लीधा.

(बिय के०) बीजा अप्रत्याख्यानावरण कषायमोहनीयनी चो डीना ज घन्यरस बंधाधिकारी जे आगळे स रें संय पडिवजशे, एवा (अविरय के०) अविरति गुणस्थान नें चर स यवर्त्ति ष्य जाणवा. एना बंधकमांहे ए थ की धिक विशुद्धिस्थान बीजुं ाइ नथी. अहींआं ाइ ए देशविरति सं ने सन् ख थयेलो जीव पण हे ठे. तथापि देशविरति संयमने सन् खनी वि शुद्धिथकी र्व विरति संयमने सन् खनी विशुद्धि अधिकी होय. एम ब श्रुतें विचारबुं, तत्व केवलीगम्य. एनो मंदरस, ति वि द्वियें बंधाय ठे.

तथा (तिय साय के०) त्रीजा षायनी चोकडी एटले प्रत्याख्यानावरण चा र षाय मोहनीयनो मंदरसबंध, संयमने सन् ख थयेलो जे आगळें स रें चारित्र अवश्य पामशे, एवो (देसे के०) देशविरति मनुष्य जाणवो जे नणी ए ना बंधक मांहे एहिज अत्यंत विशुद्धि ठे अहींआं संयम सन्मुख कह्यो माटें ति र्थेच न होय, तथा प्रमत्तादिक गुणठाणे प्रत्याख्यानीआनो बंध नथी, ते नणी देशविरति कह्यो तथा अप्रत्याख्यानीआनो बंध अविरतिने होय, ते नणी ते न लीधा संयमसन्मुख अविरति सम्यक्दृष्टियी पण संयमसन्मुख देशविरति स म्यक्दृष्टिनी अनंतगुण विशुद्धि होय, ते माटें अप्रत्याख्यानीआना मंदरसथी प्र त्याख्यानीआनो मंदरस हीन होय.

(पमत्तो के०) प्रमत्त गुणस्थानक वर्त्ति साधु जे आगळे समयें अप्रमत्त था शे एवो साधु, प्रमत्त गुणठाणाना चरम समयें एक (अरइ के०) अरतिमोह नीय, बीजी (सोए के०) शोकमोहनीय, ए वे प्रकृतिनो जघन्यरस बंधाधिकारी होय जे नणी ए वे प्रकृतिना बंधक मांहे एहिज अति विशुद्धि होय. एवी बीजे स्थानकें विशुद्धि न होय, अप्रमत्तादिकने विपे ए वे प्रकृतिनो बंध नथी, माटें प्र मत्तज क ा. एवं अठार प्रकृति थइ ॥ इति समुच्चयार्थः ॥ ६९ ॥

अपमाइ हारग डुगं, डुनिद असुवन्न हासरइ कुठा ॥

जयमुवघाय मपुवो, अनियट्टी पुरिस संजलणे ॥ १० ॥

अर्थ—(अपमाइ के०) अप्रमादि साधु अप्रमत्त गुणठाणा थकी प्रमत्तं थाव

तो होय, एटले आगलेस येँ प्र त अवश्य अरो एवो अप्रमत्त साधु, संक्लिष्ट यको (हारगडुगं के०) आहार शरीर अने आहार गोपांग, ए बे नामकर्मनी प्रकृति नो जघन्यरसबंध करे. जे नणी ए बे पुण्य प्रकृति ठे, टे एनो मंदरस संक्लेशे बंधाय. आहारकना बंधकमांहे एवो संक्लेश बीजे कोइ स्थानके नथी, ते माटे. तथा मिथ्यात्वादिक प्रमत्तांत गुणठाणे तो ए आहारक दि नो बंधज नथी, ने सा तमे तथा आठमे गुणठाणे एनो बंध ठे ते एठाणां तो एथी वि ङ ठे. केम के प्रमत्तथी अप्र तें चढतो पण वि ङ ठे. एवं वीश प्रकृति थइ.

(डुनिद के०) एक निडा, बीजी प्रचला, ए निडादिक. (असुव के०) अशुज वर्ण, अशुजगंध, अ जरस अने अ नस्पर्शी, (हासरइकुडा के०) हास्य, रति अने जुगुप्सा तथा (नयसुवघाय के०) नय मोहनीय अने उपधात, ए अगीआर प्रकृति थइ. तेमां नव प्रकृतिनो मंदरस तो (मपुवो के०) अपूर्वकरणना मा आठमुं गुणठाणुं तेना सात जाग ठे, ते हिंला ठछा जागने प्रांतेँ चर म समयें जघन्यरस बांधे अने निडा तथा प्रचला ए बे निडानो जघन्यरस अपूर्वकरणना प्रथमजागेँ आपणा बंधना प्रबंधव्यवहेदथी प्रथम समयेंज जघन्यरस बांधे. ए अगीआर पाप प्रकृति ठे. ते नणी अति विशुद्धं मंदरसेँ बंधाय. एना बंध कमां एहिज अति विशुद्धि ठे केम के एथी अतिविशुद्धि आगले गुणठाणे ठे खरी, पण तिहांतो ए अगीआर प्रकृतिनो बंधज नथी तथा अहींआं पाठमां कह्यो न थी तथापि ए अपूर्वकरण रूपकश्रेणीनो लेवो केम के उपशम श्रेणीना अपूर्वकरण थकी रूपक श्रेणीजुं अपूर्वकरण अनंतगुणुं विशुद्ध ठे अहींआं कोइएक कहे ठे के, एम कहेशो तो एना अजघन्य बंधने सादिसांत पणुं न संजवे? केम के रूपक श्रेणीथी पडवुं नथी अने ते तो जघन्य बंधथी पडतो जेवारें अजघन्य रस बांधे, ते वारें अजघन्यनी सादि होय अने रूपक श्रेणीयें तो जघन्यरस बांधीने वलतो अ बंधक थाय ते नणी ए वात विचारवा योग्य ठे. एवं एकत्रीश प्रकृति थइ.

(अनियट्टीपुरिससंजलणे के०) अनिवृत्तिकरण एवे नामे नवमुं गुणठाणुं ठे. जीव चारित्र मोहनीय स्वपाववाने पण त्रण करण करे. तिहां अप्रमत्त गुणठाणुं यथा प्रवृत्तिकरण अने आठमुं गुणठाणुं अपूर्वकरण तथा नवमुं गुणठाणुं अनिवृत्तिकरण, ते नवमा गुणठाणाना पांच जाग करीयें, तिहां एकेका जागेँ अनुक्रमें पुरु पवेद. संज्वलन क्रोध, संज्वलनमान, संज्वलनी माया अने संज्वलनो लोभ, ए पांच मोहनीयनी प्रकृतिनो बंध व्यवहेद करे, तिहां पोतपोताना बंधने ठेहले बंध, मं

दरस बंध होय. ए पांच पाप प्र तिनो विद्युद्धियें मंदरस बंधाय ठे. ए पांचना बंध ः
 िहे एहिज अतिविद्युद्धता ठे. एवं उत्रीश कृति अइ ॥ इति स च्चयार्थः ॥७०॥

विग्धावरणे सुदुमो, मणुतिरिआ सु म विगल तिगआ ॥
 वे वि बक्र ममरा, निरया ोय रल डुगं ॥ ७१ ॥

अर्थ—(विग्धावरणे के०) दानांतरायादि पांच अंतरायनी प्रकृति, तथा आ
 वरण एटले पांच ज्ञानावरणीय अने चार दर्शनावरणीय, ए चौद प्रकृतिनो जघन्य
 रसबंध स्वामी, (सुदुमो के०) सूक्ष्मसंपराय गुणस्थान वर्ति रूप श्रेणीवालो पो
 ताना बंधने चरम बंधें होय ए चौद प्रकृतिना जघन्यरस बंधमांहे एथी अधि वि
 द्युद्धि, बीजे कोइ स्थानकें नथी. ए पापप्रकृति ठे, माटें विद्युद्धियें मंदरस बांधे.

(सुदुम के०) सूक्ष्म, अपर्याप्त अने साधारण, ए सू त्रिक तथा (विगलति
 ग के०) विकलजातित्रिक, (आउ के०) चार गतिनां आयु, एवं दश प्रकृति त
 था (वेउद्धिठ के०) वैक्रियशरीर, वैत्रिय अंगोपांग, देवगति, देवानुपूर्वी, न
 रकगति, नरकानुपूर्वी, ए वैत्रिय पटक हीयें. ए शोल प्रकृतिना मंदरस बंध
 स्वामी (मणुतिरिआ के०) मनुष्य ने तिर्यंच होय. ए शोल प्रकृतिमां देवत्रि
 क, वैक्रियदिक, मनुष्यायु अने तिर्यंगायु, ए सात पुण्यप्रकृति ठे, ते नणी एनो
 मंदरस पोताना बंधाध्यवसायस्थानकमांहे जे मलीनाध्यवसाय स्थानक ठे तेणे
 करी पोताना बंधकमांहे जे अतिसंक्लिष्ट होय ते बांधे अने नरकत्रिक, सूक्ष्मत्रिक तथा
 विकलजातित्रिक, ए नव पाप प्रकृति ठे ते नणी एना मंदरस बंधस्वामी पोताना वं
 धाध्यवसाय स्थानक मध्यें जेने घणुं वि द्विपणुं होय ते एनो जघन्यरस बंध
 स्वामी होय, ए शोले प्रकृतिना मंदरस बंधाधिकारी मनुष्य अने तिर्यंच तत्प्रायो
 ग्य विद्युद्धि तथा संक्लेशें वर्त्तता होय जे नणी ए शोल प्रकृतिमध्ये मनुष्यायु अ
 ने तिर्यंगायु, ए बे आयु विना शेष चौद प्रकृतिनो बंध तो नव प्रत्ययेंज देवता
 तथा नारकीने न होय, तेथी ते, एना बंधाधिकारी नथी, तथा मनुष्यायु अने
 तिर्यंगायुनो पण जघन्य स्थितिबंध करतां मंदरस बंधाय ते जघन्यस्थिति तो कु
 लकनवरूप ठे तेनो बंध देवता तथा नारकीने न होय, तेथी तेने मंदरस न बंधाय.

(उज्जोय के०) उद्योतनामकर्म अने (उरलडुगं के०) औदारिक शरीर अने औ
 षारिक अंगोपांग, ए त्रण प्रकृतिना जघन्यरस बंधाधिकारी (ममरा के०) मिथ्या
 त्वी देवता तथा (निरया के०) नारकी होय. जे नणी एना बंधाध्यवसायस्था

नक मध्ये संक्लेश स्थानकें वर्त्तता तिर्यग्गति प्रायोग्य बांधता थ । एवा जीव होय, तेमांहे पण औदारि अंगोपांगना मंदरस बंध त्रीजा देवलोकथी मांझीने सह स्रारांत लगेना देवता होय, जे जणी जवनपति, व्यंतर, ज्योतिषी, सौधर्म अने ई शान, देवलोकना देवता तो एवे संक्लेशें वर्त्तता एकेंद्रियप्रायोग्य बांधे, ते मध्ये औदारिक अंगोपांगनो तो जघन्यरसबंध नथी, ते जणी ते एना अधिकारी नही जाणवा. तथा पर्याप्ता पंचेंद्रिय, मनुष्य, तिर्यच पण एवे संक्लेशें वर्त्तता नरकप्रा योग्य नामकर्म बांधे, ते मध्ये ए त्रण प्रकृतिनो बंध नथी, तेथी ते पण एना अधिकारी न कह्या, अने मिथ्यात्वी देव अधिकारी कह्या एवं (६ए) अ३ ॥७१॥

तिरि डुग नियं तमतमा, जिण मविरय निरय विणिगथा

वरयं॥ आसुहु मायव सम्मो, वसायथिर सुह जसा सियरा॥७२॥

र्थ—(तिरिडुग के०) तिर्यचगति अने तिर्यचानुपूर्वी, ए तिर्यचदिक. (नियं के०) नीचैर्गोत्र, ए त्रण प्रकृतिना जघन्यरसबंध स्वामी, (तमतमा के०) सा तमी नरक पृथवीना नारकी सम्यक्त्वानि ख एवा मिथ्यात्वने चरम समयें वर्त्त ता होय, जे जणी एवी विशुद्धियें वर्त्तता बीजा देवता तथा नारकी होय तो ते मनुष्य प्रायोग्य बांधे. अने सातमी नरकना नारकीने तो मिथ्यात्व थकां जवप्रत्य येज मनुष्य प्रायोग्यनो तथा उैर्गोत्रनो बंध नथी तो ते स्थानकें ए त्रण प्रकृ तिनो बंध करे, ए त्रणे पापप्रकृति ठे. ते जणी विशुद्धियें मंदरस बंधाय. एना बंधकमांहे एहिज अति विशुद्धि ठे, ते जणी ए एना अधिकारी कह्या.

(जिणमविरय के०) जिननामकर्मना जघन्य रसबंधना स्वामी अविरति स म्यक्त्वटि मनुष्य, जेणे नरकायु बांध्या पढी ह्यायोपशमिक सम्यक्त्व पामी, कथं चित् वजी नरकें जातो सम्यक्त्व वमे ते सम्यक्त्व वमतां ठेह्ने समयें जिननाम कर्मनो मंदरस बांधे. एना बंधक पणामांहे एहिज अति संक्लिष्ट होय.

(निरयविण के०) एक नरकगति विना शेष त्रण गतिना जीव, मिथ्यात्वी मध्यमपरिणामें वर्त्तता त्रस बांधी स्थावर बांधतां पंचेंद्रियजाति बांधीने (इग थावरयं के०) एकेंद्रियजाति नामकर्म बांधतां तथा थावरनाम बांधतां घोलना परिणामी होय. जे जणी अवस्थित परिणामें रहेतां तेवी विशुद्धि न होय, ते ज णी पगवर्त्तमान जीवा, तथा नारकी तो जव प्रत्ययेज एकेंद्रियजाति अने स्था

वर मैनो वंध नथी रता, तेथी ते एना अधिारी थी. ए वे प्रकृति, मिथ्यात्व प्रत्ययि ती ठे, ते नणी नारकी विना शेष त्रण गतिना मिथ्यात्वी जीव, ए केंद्रियजाति तथा स्थावरना कर्मना जघन्यरस बंधाधिारी कह्या.

(आसुद्धु के०) आ एटले मर्यादायें एटले सौधर्म जगेंना देवता जाणवा. अहींआं समश्रेणीयें वेहु देवलोक ठे. ते नणी ईशान देवलोक पण लेवो एटले जवनपति, व्यंतर, ज्योतिषी, सौधर्म अने ईशानना देव देवी मिथ्यादृष्टि अति संक्लिष्ट थका एकेंद्रिय प्रायोग्य बांधतां (आयव के०) आतप नामकर्मनो मंदरस बांधे, जे नणी मनुष्य तथा तिर्यंच, एवे संक्लेगें वर्त्तता नरक प्रायोग्य बांधे. तेथी ते एना अधिकारी नहीं अने सनत्कुमारादिक देवोने तो एकेंद्रिय प्रायोग्यनो वंधज नथी, तेथी ते पण न लीधा.

(सम्मोव के०) सम्यक्दृष्टि अथवा मिथ्यादृष्टि पंचेंद्रिय जीव, अंतरमुहूर्त्त अंतर हूर्त्तने फेरसारें (साय के०) शातावेदनीय, (थिर के०) स्थिर, (सुह के०) शुन, (जसा के०) यश, ए चार प्रकृतिने (सश्यरा के०) इतर सहित करीयें एटले शाता, अस्थिर, अ न अने अयश एम ए चारे एनी विरोधिनी परावर्त्तमान प्रकृतियें सहित रीयें तेवारें आठ प्रकृति थाय. ते अंतरमुहूर्त्त शाता, अंतर मुहूर्त्त अशाता, ए रीतें घोलना परिणामें बांधतो ए आठ प्रकृतिनो मंदरस बांधे, ते प्रमत्त गुणठाणा जगें बांधे, ने उपरले गुणठाणे अथ्यवसाय स्थानकें अवस्थित पणे रहेतो एक शाताज बंधाय, तेथी मिथ्यात्वादिक ठ गुणठाणां जगें ए आठ प्रकृतिना जघन्य रस बंध स्वामी होय. एवं चोराशी प्रकृति अ५.

अहींआं जावना कहे ठे. जीवने मिथ्यात्वे अतिसंक्लेगें अशातानी त्रीश कोडा कोडी सागरोपम अने अस्थिर, अशुन तथा अयशःकीर्त्तिनी वीश कोडाकोडी सागरोपमनी उत्कृष्टी स्थिति अवस्थित पणे वंधाय, तिहां एनी विरोधिनी चार प्रकृतिनो वंध नथी, तेथी एकादिक समयनी स्थिति हीन करतां यावत् पंदर कोडाकोडी तथा त्रण प्रकृतिनी दश कोडाकोडी सागरोपम प्रमाण स्थितिवंधना हेतु अथ्यवसायस्थानक जगें तो ए चार पाप प्रकृतिनो निरंतरपणे वंध पडे, ते माटें तिहां मंदरस न होय तथा जेवारें पंदर कोडाकोडी सागरोपम वेदनीयनो अने दश कोडाकोडी सागरोपम नामकर्मनो जे अथ्यवसाय स्थानकें वंध पडे, तेवारें तिहांथी पठी शाता अशातानो तथा स्थिर अस्थिरनो तथा शुन, अशुननो अने यश अयशनो परावर्त्त अंतरमुहूर्त्त अंतरमुहूर्त्त जगें फेरसारें वंध करे, एमज प्र

अम गुणवाणे अंतः गेडा गेडी प्र ाण स्थिति जगें पण घोलना परिणामे
अंतर सुदूर्त्तने अंतरे ए अथाव प्रकृतिनो बंध रतो मंदरस बांधे, जे नणी अप्र
मत्तादिक आगला गुणवाणे वि द्वि नणी शातादिक चार प्रकृति अविरोधिनी प
एज बांधे. तथा एकेंद्रियादि एनी लघुस्थिति बांधे पण मंदरस न बांधे ॥७१॥

तस वन्न तेअ चनु मणु, खगइ डुग पणिंदि सास परघुच्चं ॥

संघयणा गिइ नपु थी, सुजगि अरति मिह्वच गइआ ॥ ७३ ॥

अर्थ—(तस के०) त्रस अने वादर, पर्याप्त अने प्रत्ये , ए सचतुष्क. (वन्न
के०) शुनवर्ण, जगंध, शुनरस अने शुनस्पर्शी, ए वर्णचतुष्क. (तेअचउ के०)
तैजस, कार्मण, अगुरुलघु अने निर्माण, ए तैजसचतुष्क, ए ए चतुष्क. (म
णु के०) मनुष्यदिक, (खगइडुग के०) खगतिदिक, (पणिंदि के०) पंचेंद्रिय
जाति, (सास के०) उह्वासनाम, (परघुच्चं के०) पराघातनाम, उ गौत्र, (सं
घयणागिइ के०) ठ संघयण तथा ठ संस्थान, (नपु के०) नपुंसकवेद, (थी
के०) स्त्रीवेद, (सुजगिअरति के०) सुजग, सुस्वर अने अदेय, ए शुनगत्रिक
तथा एना इतर डुर्जाग्य, डुःस्वर, अनादेय, ए दौर्जाग्यत्रिक ए चालीश प्रकृतिनो
मंदरस, (मिह्वचउगइआ के०) चारे गतिना मिथ्यात्वी जीव, बांधे. तिहां त्रस,
वादर, पर्याप्त. प्रत्येक, शुनवर्ण, गंध, रस, स्पर्शी, तैजस, र्माण, अगुरुलघु,
निर्माण, पंचेंद्रियजाति, पराघात, उह्वास, ए पंदर प्रकृतिना तिर्यंचमनुष्य, मि
थ्यात्वी तत्प्रायोग्य संक्लेशें नरक प्रायोग्य नामकर्मनी अष्टावीश प्रकृति बांधतां,
मंदरस बांधे. एना बंधकमांहे संक्लिष्टपणुं होय, ए पुण्य प्रकृति ठे, एनो संक्लिष्टं मं
दरस बांधे, तथा नारकी अने सनत्कुमारादिकथी सहस्रारांत जगेंना मिथ्यात्वी दे
वता संक्लेशें तिर्यंचगति प्रायोग्य नाम कर्मनी उगणत्रीश प्रकृति बांधतां, पण ए
पंदर प्रकृतिना मंदरस स्वामी होय, तथा ए पंदर मांहेथी पंचेंद्रियजाति अने त्र
सनाम विना ज्ञेय तेर प्रकृतिना मंदरस स्वामी, नवनपति, व्यंतर, ज्योतिपी, सौध
र्म अने ईशानना, देवदेवी, मिथ्यात्वी, एकेंद्रिय प्रायोग्य बांधता एनो मंदरस बां
धे तथा त्रस नाम अने पंचेंद्रिय जाति, ए वे प्रकृति तो कांइ एक तेथी पण विद्यु-दा
ध्यवसायें पंचेंद्रिय प्रायोग्य बांधतां. मंदरसें बांधे एम पंदर प्रकृतिना मंदरस स्वा
मी, चतुर्गनिक मिथ्यात्वी जीव कहा. तथा स्त्रीवेद अने नपुंसकवेद, ए वे मोह

नीयनी प्रकृतिना मंदरस बंध स्व गी चतुर्गतिक जीव मिथ्यात्वी विद्युद् अका स
म्यक्त्वानि स्व थ । होय. ए बे पाप प्रकृतिजणी विद्युद्विये मंदरस थि.

मनुष्यगति, नुष्यानुपूर्वी, शुजखगति, अशुजखगति, ठ संघयण, ठ संस्थान,
सुजग, सुंस्वर, देय, दौर्जाग्य, :स्वर, अनादेय अने उच्चैर्गोत्र, ए त्रेवीश
प्रकृतिना मंदरस स्वामी मिथ्यात्वी जीव घोलना परिणामी परावर्त्ते एनी विरोधिनी
प्रकृति बांधतां एवा च गति जीव जाणवा. जे नणी सम्यक्दृष्टि देवता तथा नार
ः गी । प्य प्रायोग्य बांधतां तिर्यंचगत्यादि प्रायोग्य विरोधिनी प्रकृति बांधे न
हीं तथा ऋषजनाराचादि संघयण पण न बांधे तथा सम्यक्दृष्टि मनुष्य तिर्यंच
तो देवता प्रायोग्य बांधता स चतुर संस्थान बांधे जेप पांच संस्थान न बांधे, ते
। टें सम्यक्दृष्टिने विरोधिनी प्रकृति साथें परावर्त्ते बंध नथी तेथी ते मंदरस बंधना
अधिकारी नथी तथा मिथ्यात्वी पण अतिसंघि छें वीश कोडाकोडी सागरोपम प्र
माण स्थितिवंधाध्यवसाय स्थानकें वर्त्तता तिर्यग्दिक, नरकदिक, हुंमसंस्थान,
ठेवहुं संघयण, अ नखगति, अने नपुंसकवेदादिक प्रकृतिनो निरंतर पणे उत्कृष्ट र
स बांधे. तिहांथी वली अठार कोडाकोडी सागरोपमस्थिति बंधाध्यवसाय स्थानकें
होय, तेवारें कुब्जसंस्थान, गीलिकासंघयण, परावर्त्ते हुंम संस्थान, अने ठेवठा सं
घयणनो बंध रे, तिहां मंदरस बांधे अने पंदर कोडाकोडी सागरोपम स्थितिवं
धाध्यवसायस्थान थी तिर्यग्दिकनो मनुष्यदिक साथें परावर्त्ति बंध करे, तेम
नपुंस वेदनो गीवेद साथें परावर्त्ति बंध करे, अने दश कोडाकोडी सागरोपम
स्थितिवंधाध्यवसाय स्थानक पठी दौर्जाग्यत्रिकनो सौजाग्यत्रिकसाथें परावर्त्ति बंध
करे. तिहांथी कोडाकोडी सागरोपम किंचिद्द्यून जगें परावर्त्ति बंधाय, तेथी हीन स्थि
तिबंध अध्यवसाय स्थानकें केवल म प्यदिक, वज्रऋषजनाराच संघयण, समच
तुर संस्थान, शुजविहायोगति, सौजाग्यत्रिक, पुरुषवेद, ए प्रकृति निरंतर पणे
बांधे, परंतु तिहां मंदरस न बांधे जे नणी विरोधिनी प्रकृति साथें परावर्त्ते बांध
तांज मंदरस बांधे. एम एकशोने चोवीश प्रकृतिना जघन्य रसबंध स्वामी कहा ॥७३॥

हवे घन्य, अजघन्य, उत्कृष्ट, अनुत्कृष्ट, ए चार प्रकारना रस बंधने विपे
सादि, अनादि, सांत अने अनंत, ए चार जांगा विचारें ठे.

जे थकी हीन कोऽ रसबंध न पामीर्ये, ते जघन्य रसबंध जाणवो अने ते वि
ना बीजा सर्व अजघन्य रसबंध जाणवा. ए रीतें ए वेहु जेदमां, सर्व रसबंध ग्रह
ए कखा तथा उत्कृष्टनी अपेक्षायें लेतां जे थकी अधिक तीव्र रसबंध बीजो को

इ नथी ते उत्कृष्ट रसबंध जाणवो अने ते थकी ए ।दि रसाविजागें हीन एवा स
र्व रसबंध ते अनुत्कृष्ट रस बंध कहीयें. एम पण ए बे जेद ।हे सर्व रसबंध ग्रह
ण कखा तिहां मूल प्रकृति आठ अने उत्तर प्रकृति एकशोने चोवीश ए बेहुना
एना चारे रसबंधे सादि अनाद्यादिक जांगा ग्रंथ जाघव करवाने सायेंज हे ठे.

च तेअ वन्न वेअणि, अनाम पुक्कोस सेस धुवबंधी ॥
घाईणं अजहन्नो, गोएडुविहो इमो च हा ॥ ७४ ॥

अर्थ—(चउतेअ के०) तैजस, र्मिण, रुजधु ने नि णि, ए तैजसच ष्क.
(वन्न के०) शुनवर्णादि चार, ए आठ ना र्मनी उत्तर कृतिना त्क रसबंधे,
सादि, अनादि सांत अने अनंत, ए चारे जांगा होय, जे नणी ए ।ठ प्रकृतिनो
उत्कृष्ट रसबंध, अपूर्वकरणना । ।ठमा गुणठाणाना षा जागने प्रांते पोताना च
रसबंधे एक उत्कृष्ट रस स्थानक होय ने ते विना सर्वे अ त्क रस स्थानक जा
णवां. जे नणी ए स्थानक, जेणे पाम्युं नथी. तेने सदा अनुत्कृष्ट रसबंध स्थानक
जाणवां, ते अनादि जाणवां. तथा जे जीव, उपशमश्रेणीयें उत्कृष्ट रस बांधी, फ
री तिहांथी पडतो हीन रस बांधे, तिहां अनुत्कृष्ट रस बंधनी सादि जाणवी, तथा
अनव्यने ते स्थानक पामवुंज नथी अने उत्कृष्ट रस बांधवोज नथी, तेथी तेने
अनुत्कृष्ट रसबंध अनंत जागें जाणवो. अने नव्य जीव हशे. ते श्रेणी पामी उत्क
ष्टरस बांधशे तिहां अनुत्कृष्ट रसनुं सांतपणुं जाणवुं. एम ए आठ उत्तर प्रकृति
नो चार जेदें अनुत्कृष्ट रसबंध कह्यो.

तथा (वेअणिअनामपुक्कोस के०) वेदनीयकर्म अने नामकर्म, ए वे मूल
प्रकृतिना अनुत्कृष्ट रसबंधने विपे चार जंग कहे ठे. ए बे कर्ममांहेली एक शाता, बीजी
यशःकीर्ति. ए वे शुनप्रकृतिनो तो उत्कृष्ट रस बंध रूपकने दशमा गुणठाणाना अंत
समयें पामीयें. माटें ते स्थानक जे नथी पाम्या तेने अनुत्कृष्टनी अनादि. तथा
जे ए स्थानक पामीने पाठा पड्या तेने फरी बांधती वखतें सादि तथा अनव्यने अ
नंत अने नव्यने उत्कृष्टरस बंध करशे, माटें अनुत्कृष्ट रसबंधनुं सांत पणुं जाणवुं.

तथा ए आठ प्रकृतिना जघन्य, अजघन्य अने उत्कृष्ट, ए त्रण बंधने विपे सा
दि अने सांत ए वे जांगा होय. तिहां ए आठ प्रकृतिनो उत्कृष्ट रस बंध रूपक
ने अपूर्व करणें होय. ते प्रथम बांधवा मांमयो ते माटें सादि, ते बंध, एक स
मयेंज होय. पण आगल न होय, माटें सांत बीजो जांगो तथा ए आठ शुन

प्रकृति ठे माटें एनो जघन्यरस सर्वोत्कृष्ट संक्लेशे वर्ततो मिथ्यात्वी जीव, संज्ञी पर्याप्तो बांधे. ते एक समय तथा बे समय लगे बांधे, ते पठी अजघन्यबंध बांधे, ते वार पठी वली कालांतरें सर्वोत्कृष्ट संक्लेश पामीने जघन्य रस बांधे, एम जघन्य, अजघन्यने विषे फरता जीवने सादि अने सांत, ए बे जांगा होय.

हवे तैजसचतुष्क विना (सेस के०) शेष रही जे ज्ञानावरणीय पांच, दर्शनावरणीय नव, कषाय शोल, एक मिथ्यात्वमोहनीय, पांच अंतराय, जय, जुगुप्सा, उपघात अने अशुभवर्णचतुष्क, ए तेंतालीश प्रकृति (ध्रुवबंधी के०) ध्रुवबंधिनी ठे तेनो अजघन्य रसबंध सादि, अनादि, सांत अने अनंत एम चार जेदें होय, जे जणी ए अशुभ प्रकृतिनो जघन्यरस, विशुद्धियें करी पोताना चरमबंधें होय, अने ते स्थानक जे नथी पाम्या, तेने अजघन्यरस बंधनी अनादि अने जे श्रेणीथी पडी फरी बंध करे, तेने सादि तथा अजघन्य जघन्यरस नहींज बांधे, तेथी तेने अजघन्यरसबंध अनंत अने जघन्य जीव सम्यक्त्व पामशे, तेवारें ते स्थानक लऽ जघन्य रस बंध करशे, तिहां अजघन्य रस बंधनुं सांतपणुं जाणवुं. एम चार जांगा कह्या.

(घाईणंअजहन्नो के०) ज्ञानावरणीय, दर्शनावरणीय, मोहनीय अने अंतराय, ए चार मूल प्रकृति, घातिनी ठे. एना अजघन्यरस बंधने विषे चार जांगा होय, केम के ए चार पापप्रकृति जणी विशुद्धियें मोहनीयनो नवमा गुणगणाने प्रांतें अने शेष त्रण कर्मनो दशमा गुणगणाने प्रांतें जघन्य रस बंधाय, शेष सर्वस्थानकें अजघन्य रस बंधाय, तेने विषे पण चार जंग जाणवा. ते आवी री तें के जेणे जघन्यरसबंध नथी लह्यो, तेने अजघन्य रसबंध अनादि, जे जघन्यरस बांधी वली श्रेणीथी पडतां अजघन्य रस बांधे तिहां सादि, अजघन्यने अजघन्य रसबंध अनंत जाणवो, अने जघन्यने अजघन्यरसबंध सांतपणे जाणवो. ए चार कर्मना अजघन्यबंध विना शेष त्रण बंधने विषे सादि अने सांत, ए बे जांगा लाजे.

(गोएडुविहो के०) गोत्रकर्मनो अनुत्कृष्ट तथा अजघन्य ए बे रसबंधने विषे (इमोचउहा के०) एमज चार जंग होय. ते कहे ठे. तेमध्ये नीचैर्गोत्रनो जघन्य रसबंध सातमी नरक पृथ्वीना नारकी ग्रंथिजेद करी मिथ्यात्वने ठेहले समयें बांधे, ते स्थानक जे नथी पाम्या तेने अनादिनो अजघन्य रस बंधठे, अने जेणे एक समयमां जघन्यरस बंध करी फरी अजघन्य रस बांधे तेने सादि, अजघन्य जीव ते स्थानक क्यारें पण नहींज पामशे, तेथी तेने अनंत. तथा जघन्य जीव जघन्य रस बंध करशे. तथा रस बंध विवेद पण करशे तेथी तेने सांत. तेमज उच्चैर्गोत्रनो

विद्युद्धिये उत्कृष्ट रसबंध, दशमा गुणगणाने प्रांते होय. ते विना बीजा सर्व अनुत्कृष्ट रसबंध जाणवा. तिहां जेणे श्रेणी नथी करी, तेणे उत्कृष्ट रस बंध नथी कस्यो. तेने अनुत्कृष्ट रसबंध अनादि अने श्रेणीथी पडतां उत्कृष्ट रस बांधी फरी अनुत्कृष्ट रस बांधे. तिहां सादि, अजघ्नने अनुत्कृष्टरसबंध अनंत अने जघ्नने अनुत्कृष्टनो सांत, एम चार नेद जाणवा अने शेष जघ्न्य तथा उत्कृष्ट ए वे, एक समयना माटे एने विषे सादि अने सांत ए वे नांगा होय. एम सुड तालीश ध्रुवबंधिनी प्रकृति तेम वर्णादिक चार शुजाशुन गणतां एकावन्न उत्तर प्रकृतिनो जघ्न्य, अजघ्न्य, उत्कृष्ट अने अनुत्कृष्ट, एम चार प्रकारना बंधना सादि, अनादि, सांत अने अनंत. एमांना नांगा जिहां जे संजवे, तिहां ते कह्या ॥ ७४ ॥

सेसंमि डहा ॥ अनुजागबंधो सम्मतो ॥ अथ प्रदेशबंधे आदावौ
दारिकादिवर्गणामाह ॥ इग डग, एगाइ जा अजवणंत गुणि
आणू ॥ खंधा उरलो चि अव, गगणाउ तहअगहणं तिरिया ॥७५॥

अर्थ—(सेसंमिडहा के०) एथी शेष रही जे औदारिक. वैक्रिय अने आहार क, ए त्रण शरीर तथा एज त्रण शरीरनां अंगोपांग त्रण, संस्थान ठक्क, संघयण ठक्क, पांच जाति, गति चार, खगतिदिक, आनुपूर्वी चतुष्क, जिननाम, उड्वास, उद्योत, आतप, पराघात, त्रसदशक, तथा स्थावरदशक, ए नामकर्मनी प्रकृति अछावन तथा वेदनीयदिक, गोत्रदिक. त्रण वेद, हास्यादि युगलदिक अने आयु चार. एवं तहोत्तेर अध्रुवबंधिनी प्रकृतिना उत्कृष्ट. अनुत्कृष्ट, जघ्न्य, अजघ्न्य, ए चारे बंध सादि अने सांत, ए वे नांगे होय केम के, ए प्रकृतिउनो बंध केवारेंक होय अने केवारेंक न होय, जेवारें होय तेवारें सादि, अने न होय, तेवारें सांत.

एम सविस्तरपणे रसबंध वखाण्यो. हवे अनुक्रमागत प्रदेश बंध कहेवाने अवसरें उपोद्घात संगतें करी प्रथम औदारिकादिक वर्गणानुं स्वरूप निरूपण कर्म वर्गणा आणवा निमित्तें कहे ठे.

१. जेम कुचीकर्ण शेतने गाय मेलववानुं व्यसन, तेथी तेणे घणी गायो मेलवी: एकठी कीथी पठी तेनी गणती आणवाने अर्थे वर्णादिकें सरखी एवी गायोनां टोळां बांध्यां तेवी रीतें अनंता पुजलस्कंधने लूदा लेखवी, तेना नेद पाडवाने अर्थे ज्ञानीयें परमाणुसंख्यायें सरखा सरखा पुजलस्कंधनां टोळां बांध्यां. तेनुं नामवर्गणा कहीयें. जेम जगत्मांहेजे एकला वूटा परमाणुआ ठे. तेनुं टोळुं

ते प्रथम वर्गणा, ते ज वे पर ाणुआ ए ठा लवा थकी जे स्कंध होय. तेने द्वयणु हीयें. ते टोलुं. ते बीजी वर्गणा तथा त्रय परमाणुयें निष्प जे ६ थ, तेने त्रयणु कहीयें. तेनुं टोलुं ते िजी वर्गणा. एम एके परमाणुयें वधता वधता स्कंधनां सरखां सरखां टोलां तेनी वर्गणा वधती वधती जाय. (३) ए वधती वधती अजव्य जीवथी नंत गुणा अने सिद्धना जीवने अनंतमा जाग प्रमाण परमाणुयें करी निष्पन्न जे स्कंध ते स्कंध औदारिक शरीर निपजाववा योग्य होय. तेथी ते स्कंध औदारिक शरीरने ग्रहण रवा योग्य होय ते माटे ते औदारिक, ग्रहण योग्य जघन्यवर्गणा होय. ए थकी ए परमाणुयें हीन स्कंधवर्गणा लगें सर्व अग्रहण योग्यवर्गणा कहीयें जे जणी तेहवे स्कंधें शरीर नीपजे नहीं, हवे ते जघन्य औदारिक शरीर आरंजकस्कंध वर्गणा तेथी एकेक परमाणुयें वधता स्कंधनी एवी बीजी, त्रीजी, चौथी, पांचमी, एम वधती वधती अनंतवर्गणा औदारिक शरीर ग्रहण योग्य पणे होय. ते औदारिक शरीर ग्रहण योग्य जघन्य वर्गणा थकी अनंतमे जागे वधती औदारिक शरीर ग्रहण योग्य उत्कृष्टी वर्गणा होय, ते अनंतमा जाग पण अनंता परमाणुरूप जाणवो ते माटे औदारिक शरीरने ग्रहणयोग्य पण अनंती वर्गणा जाणवी.

३ ते औदारिक शरीरनी उत्कृष्ट वर्गणा थकी एके परमाणुयें अधिकी स्कंधनी वर्गणा ते औदारिकनी अपेक्षायें बहु प्रदेशोपचित तथा सूक्ष्मपरिणाम परिणत तेथी औदारिकने अग्रहण योग्य अने वैक्रिय शरीर आरंजकस्कंधनी अपेक्षायें अल्पप्रदेशोपचित तथा वादर परिणत ते माटे वैक्रिय शरीरने पण अग्रहणयोग्य एम एकेक प्रदेशें वधता स्कंध अनंतनी अजव्यथी अनंतगुणी अने सिद्धना अनंतमा जाग प्रमाण एटली वर्गणा ते वैक्रिय शरीरने अग्रहण योग्य वर्गणा जाणवी. (४) ते थकी एक प्रदेशें अधिका स्कंधनी वर्गणा ते वैक्रिय शरीर आरंज कर तां जघन्य ग्रहण योग्य वर्गणा जाणवी. एम वली एकेक प्रदेशें वधता स्कंधनी अनंती वर्गणा वैक्रिय शरीर निष्पादक होय ते पण जघन्य वैक्रिय ग्रहण योग्य वर्गणाथी पोताना अनंतमा जाग प्रमाण वधती वैक्रिय शरीरने ग्रहण योग्य उत्कृष्ट वर्गणा होय, तेथी ते पण अनंती वर्गणा जाणवी.

५ ते वैक्रिय ग्रहणयोग्य उत्कृष्ट वर्गणा थकी एक प्रदेशें अधिक स्कंधनी वर्गणा ते वैक्रियदलनी अपेक्षायें बहु प्रदेश निष्पन्न तथा सूक्ष्मपरिणत होय. अने आहारक शरीर प्रायोग्य दलनी अपेक्षायें अल्पप्रदेशिक तथा वादर. परिणत होय. ते

माटें वैक्रिय तथा आहारक, ए वेदु शरीरने काममां न आवे, ते जणी ते अग्रहण योग्यवर्गणा जाणवी. ते पण एकक प्रदेशें वधता वधता स्कंधनी अन्नव्यथी अनंत गुणी अने लिङ्गना जीवोना अनंतमा जाग प्रमाण अनंती वर्गणा जाणवी. ए अनंती अग्रहण योग्य प्रदेश वर्गणा होय. (६) पठी तेथकी एक प्रदेश अधिक स्कंधनी वर्गणा तेणे करी ते आहारक शरीर नीपजे. तेथी ते आहारक प्रायोग्य जघन्यवर्गणा होय, ते वली एकादि प्रदेशें वधता अनंता स्कंधनी अनंती वर्गणा आव, ते जघन्य वर्गणाना अनंतमा जाग प्रदेश प्रमाण प्रदेशें वधती एवी उत्कृष्टी आहारकशरीरने ग्रहण करवा योग्य वर्गणा अनंती होय.

३ ते आहारक ग्रहणयोग उत्कृष्ट वर्गणा थकी एक प्रदेशें वधता स्कंधनी वर्गणा ते आहारकनी अपेहायें बहु प्रदेशिक तथा सूक्ष्म अने तैजसनी अपेहायें अल्पप्रदेशिक वादर परिणत ते जणी वेदु शरीरने अग्रहणयोग्य एवी जघन्य वर्गणा तेथकी एकादिक प्रदेशें वधती यावत् अन्नव्यथी अनंतगुणी वर्गणा, ए वे शरीरने अग्रहण योग्य होय. माटें ते अग्रहण योग्यवर्गणा. (७) ते उत्कृष्ट अग्रहणयोग्य वर्गणादलथकी, एक प्रदेशें अधिक स्कंधनी वर्गणा ते तैजस शरीर प्रायोग्य जघन्य वर्गणा जाणवी. पठी ते थकी एकक प्रदेशें वधता वधता स्कंधनी एवी यावत् जघन्य तैजस शरीर वर्गणाने अनंतजागें जे अनंता परमाणु तेणे करी अथिकी एवी उत्कृष्ट तैजस शरीरने ग्रहण योग्य वर्गणा अनंती जाणवी.

४ ते तैजस शरीर ग्रहण योग्य उत्कृष्ट वर्गणाना स्कंधनी एक प्रदेशें अधिक स्कंध ते तैजसनी अपेहायें बहु प्रदेशिक सूक्ष्म अने जायादलनी अपेहायें अल्प प्रदेशिक वादर होय. तेथी ए वेदु शरीरने काम न आवे, माटें ग्रहण करवाने अयोग्य एवी जघन्य वर्गणा जाणवी. एम ए. . . . प्रदेश वधता स्कंधनी अन्नव्यथी अनंतगुणी अने लिङ्गना अनंतमा जाग प्रमाण एटली वर्गणा अग्रहण योग्य होय. (१०) ते उत्कृष्ट अग्रहणयोग्य वर्गणाथकी एक प्रदेशें अधिक स्कंध ते जायाना दलने काम आवे, ते जणी ते जघन्य जाया ग्रहण योग्यवर्गणा होय, ते थकी वली एकादिक प्रदेशें वधती वधती यावत् जघन्यजाया वर्गणाने अनंतमे जागें जे अनंता परमाणु. तिहां जगें वधता स्कंधनी एवी अनंती वर्गणा जायाने ग्रहणयोग्य होय.

११ ते जापाने ग्रहणयोग्य उत्कृष्ट वर्गणाथी एकादिक प्रदेशें वधता वधता यावत् अन्नव्यथी अनंतगुण प्रदेश पर्यंत वधतानी अनंती वर्गणा ते सर्व जाया शरीरनी अपेहायें बहुप्रदेशिक सूक्ष्म अने श्वातोवृत्तनी अपेहायें वादर

अल्पप्रदेशि 'ध. ते जणी ते वर्ग । ए बे रीरने हण योग्य एवी वर्गणा अनंती एवी. (१२) वली ते ३ ए प्रदेशे अधि स्कंधनी वर्ग ।, तेणे री श्वासो नीप,जेतेथी ते 'धनो दाय, ते श्वासोद्वास हण योग्य जघन्य वर्गणा एवी. ए थ ३ एकादि प्रदेशें वधता वधता यावत् जघन्य वर्गणाना नंत । जागमां जेटला प्रदे तत्प्रमाण तेटला प्रदेशें वधती जे वर्गणा ते श्वासोद्वास ग्रह योग्य उत्कृ ३ वर्गणा जाणवी.

१३ ते थकी ए प्रदेशें अधिक रंधनी अ हण योग्य वर्गणा पूर्वली पेरें श्वासोद्वासने तथा मनने पण अ हण योग्य, तेवी ए ।दि प्रदेशें वधती वध ती यावत् व्यथी अनंतगुणी वर्गणा हण योग्य जाणवी. (१४) ए रीतें वली ते वर्गणाय ३ ए ।दि प्रदेशें वधता स्कंध तेणे री ड्व्य, न, नीपजे, ते जणी ते जघन्य नोड्व्यग्रहण योग्यवर्गणा जाणवी. तेथी एकादिक प्रदेशें वधता वधता स्कंध ते यावत् निज घ वर्गणा स्कंधने नंतमे जागें जे प्रदे श होय, तेटले प्रदेशें वधती उत्कृ ३ नोग्रहण प्रायोग्य वर्गणा होय.

१५ ते थ ३ एक प्रदेशाधि पुजल 'धनी वर्गणा ते नोड्व्यनी पेह्यायें बहु देशि सूक्ष्म जाणवी, ने मंदलनी पेह्यायें ल्पप्रदेशिक बादर जाणवी. ते जणी बेहु शरीरने अग्रहणयोग्य एवी जव्यथी अनंतगुणी वर्गणाजाणवी. (१६) वली ते थकी एक प्रदेशें वधता पुजलस्कंधनी वर्गणा ते मंदल ग्रहणयोग्य हो य, ते जणी ते कर्म प्रायोग्य जघन्य वर्गणा जाणवी ते थकी वली एकादिक प्रदे शें वधता वधता यावत् आपणी जघन्य वर्गणाना अनंतमा जाग प्रदेश प्रमाण प्रदेशें वधती ते उत्कृष्टी कर्म ग्रहण योग्य पुजलनी वर्गणा जाणवी. तेणे करी कर्मदलें कर्म प्रकृति वंधाय. एक कर्मनी जघन्य अने उत्कृष्टनी वचालें अनंती वर्गणा होय. तेवा दलें करी कर्मप्रकृति वंधाय, ते जणी ए कर्म ग्रहण योग्य वर्गणा कहीयें. ए शोलमी वर्गणा अ५. ए स्वमते कहुं, तथा बृहत्तक वृत्तिमध्ये अग्रहण योग्य वर्गणा नथी कही, तेने मते तो आठज वर्गणा कही ठे,

एहवी वर्गणा ते जीवने ग्रहवा योग्य पुजल होय, जीवाश्रित होय, तेथी उ पचारें एने सचित्तवर्गणा कहीयें. अने ए थकी एकादिक प्रदेशें अधिक पुजलस्कंध जे जीवने ग्रहण योग्य नहीं. तेथी तेने अचित्त वर्गणा कहीयें. ते अचित्त वर्गणा पण सर्व जीवथी अनंत गुणी ठे. ए वर्गणानुं स्वरूप मूढमतिने समजाववा अने चित्तमां आणवाने अर्थें विडु कल्पनायें करी देखाडयुं ठे. जेम एकादिकथी मां

मी द प प । निष्प ग्रहण योग्य वर्गणा एवी. ते थकी गी
 ३।२, १२ ने तेर, १ नि ते दैरि ह योग्य वर्गणा जा वी.
 ते ३ वली चौद, पंदर, १०ल, सत्तर, अठार, उगणी ने वी . विंडुरूप ग्रह
 णयोग वर्ग १। एवी. ते ३। ए वी , १वी ने त्रेवी , विं रूप वर्गणा, ते
 वैत्रिय रीरने योग्य वर्गणा एवी. एम आठ वर्गणा हण योग्य जा
 एवी ने आंतरे अंतरे १० वर्गणा हण योग्य ठे, बे लीने १०ल व
 र्गणा ५. ए १०ल वर्गणा सचित्त वी. जे नणी ए १। १० वर्गणाना पुजल
 जीवने हण यो होय, ते ३। ते उपचारें जी अश्रित हेवाय तेमाटें एने स
 चित्त हीयें ने तरालनी वर्गणाना पुजल जीवने हणयोग्य ठे, तो प
 ए ते वर्गणा ह योग्य वर्गणाने अंतरे ठे, ते नणी एने सचित्त वर्गणा कहियें.

१ ए पूर्वोक्त उत्कृ कर्मवर्गणा थ ३। एकादि प्रदेशों व १ वधता स्कंधनी
 सर्व जीवथी अनंती वर्गणा, ते निरंतर पणे सदाकाल पामीयें. पण तेहवा स्कंधनी
 वर्गणा जीवने ग्रहवा योग्य न होय, ते नणी तेने ध्रुवाचित्त जघन्य वर्गणा कहियें.
 ते जघन्य वर्गणाथकी उत्कृ वर्गणाना प्रदेश नंत गुणा होय तेने उत्कृष्ट ध्रुवा
 चित्त वर्गणा कहियें. (१) ते थकी वली एकादि देशों धिक स्कंधनी वर्गणा नंती
 सर्व जीव थकी नंत एनी. एवा पुजल स्कंध, केवारेंक निरंतर पणे होय ने केवा
 रेंक सांतर पणे पण होय, ते नणी अध्रुवाचित्त वर्गणा हीयें. (३) ते थकी एकादिक
 प्रदेशें वधता पुजल स्कंधनी वर्गणा न पामीयें, पण गली वर्गणा स्कंध मह
 त्वपणुं देखाडवाने थें प्ररूपीयें, तेवी पण नंती शून्य वर्गणा होय. ते जघन्य
 वर्गणाना प्रदेशाने क्षेत्र पद्योपमना सं १। तमा जाग प्रमाण प्रदेशनी राशियें करी
 गुणाकार करीयें, तेवारें उत्कृष्ट वर्गणा होय. (४) ते थकी एक प्रदेशाधिकस्कंध, ते साधा
 रण नहीं पण प्रत्येक जीवना औदारिकादिक पांच शरीरना प्रदेश, ते माहेलो एक
 प्रदेश सर्व जीवथी अनंतगुणे विश्रसा परिणत सूक्ष्मपुजल स्कंध आश्रित ते स्कंधतुं
 नाम, प्रत्येक वर्गणा कहियें. तेपण जघन्य वर्गणा थकी उत्कृष्ट वर्गणा क्षेत्र पद्योप
 मना असंख्यातमा जाग रूप असंख्याता प्रदेशों गुणाकार करतां थाय, ते पण
 अनंती वर्गणा जाणवी. (५) ते थकी वली अनंती शून्य वर्गणा प्रदेशोत्तर कल्पियें,
 तेपण जघन्य वर्गणा थकी मांमीने उत्कृष्टवर्गणा पर्यंत अनंती वर्गणा जाणवी. (६)
 ते थकी वली एकादिक प्रदेशें वधता पुजलनी वर्गणा ते बादर निगोदाआ जीवना त्रण
 शरीर प्रदेशाने आश्रित अनंता पुजलस्कंध विश्रसा होय तेनी पण एकादिक प्रदे

शें वधती नंती वर्गणा जाणवी. ते पण जघन्य वर्गणा थ णी उत्कृ णी वर्गणा प्रदेशसंख्यायें असंख्यात गुणी होय. (७) ते थकी वली असत् वपनायें अनंती शून्य वर्गणा पूर्वलीपेरें जाणवी. (८) तेथकी प्रदेशाधि स्कंधनी वर्गणा ते सूक्ष्म निगोद शरीर प्रदेशाश्रित अनंत पुञ्जस्कंध विश्रसा परिण तेनी नंती वर्गणा जाणवी, ते पण जघन्य वर्गणाथकी वलीना असंख्यातमा जाग ण स यनी राशियें जघन वर्गणाने गुणतां उत्कृष्टी वर्गणा थाय. (९) ते थकी वली एका दि प्रदेशें वधती एवी सत् वपनायें नंती शून्य वर्गणा हो . (१०) तेथ णी वली प्रदेशाधि मिश्रस्कंध जे सू पणा थ णी बादर पणुं प वाने अनिमुख ते मिश्रस्कंधनी वर्गणा अनंती णवी. (११) तेथ णी अचित् हास्कंध जे पर्वत कूटादिकने विश्रसा परिणामें श्रित नंत प्रदेशात्मक पुञ्ज स्कंध जे विश्रसा परिणामें १ मंम, २ पाट, ३ मंथ, ४ तर पूर्णादि करतो केवल समुद्धातनी पेरें आठ स नो जीव स द्घात होय. तिहां चोथे समयें सर्वलोक प्रमाण स्कंध होय, अजितादि जिनने वारें त्रस जीव घणा होय, तेवारें ते स्कंध थोडा होय अने जेवारें त्रस जीव थोडा होय तेवारें ते स्कंध घणा होय. ए लोकस्थिति तेनी वर्गणा पण अनंती जाणवी. (१२) एथी पण अधिक प्रदेशस्कंध श्री प वणामध्ये ह्या ठे ए अष्टावीश वर्गणा म्मपयडीने अनुसारें वखाणी, परंतु अहींआं मवर्गणा हेवानो अवसर ठे. अने बीजी औदारि वर्गणा कर्मदलनी प्रदेश संख्या तथा सूक्ष्मावगाह क्षेत्र जाणवाने अथें उपोद्धातसंगतें कही देखाडी तथा आगली बीजी वर्गणाउ प्रसंग संगतें ही देखाडी. तिहां औदारिक वर्गणा अनुक्रमें एकथी बीजा प्रदेशें वधती वधती जाय अने अवगाहनायें हीन हीन थती जाय, औदारिक वर्गणाने अवगाहनानुं क्षेत्र अंगुलनो असंख्यातमो जाग जाणवो. ते थकी वली अग्रहण योग्य वर्गणानुं क्षेत्र, असंख्यांश हीन जाणवुं. तेथकी वली वैक्रिय वर्गणा क्षेत्र असंख्यांश हीन जाणवुं. एम स घले असंख्यांश हीन अवगाहनाक्षेत्र थतुं जाय. हवे गाथानो अक्षरार्थ लखीयें ठैयें.

(३गडुगणुगाड के०) एक, द्विक. अणुकादिक, अहीं अणुशब्दने प्रत्येकें संवध ठे. अणु एटले परमाणु जाणवो. तिहां एकाणुकादिक, द्व्यणुकादिक. एटले एक आद्यमां ठे, तिहां एकाणुकादिक कहेवुं. वे आद्यमां ठे, माटें द्व्यणुकादिक कहेवुं. अर्थात् एक परमाणुनी द्वि परमाणुनी वर्गणा आदि शब्दथकी त्रण परमाणुनी, चार परमाणुनी, पांच परमाणुनी. एम वधतां वधतां (जा के०) चान्त

क्यां सुधी कहेवुं, ते कहे ठे. (अनवणंतगुणियाणूखंधा के०) अनव्यथी नंत गुणा परमाणुयें वधती उपलक्षणथकी सिद्धना जीवने अनंतमे जागें परमाणुयें वधता स्कंधनी (वग्गणाउ के०) वर्गणा ते प्रथम (उरल के०) औदारिक शरीरने ग्रहण रवाने (उचित्र के०) उचित एटले योग्य होय. एवी अनंती वर्गणा जाणवी. (तह के०) तेशकी ए इदि परमाणुयें वधती एवी नंती वर्गणा ते (गहणंतिरिया के०) औदारि शरीरने, अग्रहण प्रा योग्य होय, अग्रहणां तरिता एटले हण वर्गणा वर्गणांतरि होय ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ ७५ ॥

एमेव वि वाहा, र तेअ जासाणु पाण मण कम्मे ॥

सुहुमा कमावगाहो, ऊणूणंगुल असंखंसो ॥ ६ ॥

र्थ—(एमेव के०) एणी परें बीजी (विउव के०) वैत्रि रीरने ग्रहण योग्य वर्गणा, िजी (ाहार के०) ाहार हणयोग्य वर्गणा, चौथी (ते अ के०) तैजसग्रहण योग्य वर्गणा, पांचमी (जासाणुपाण के०) जाषा प्रायोग्य वर्गणा, ि श्वासोद्वास ग्रहणयोग्य वर्गणा, सातमी (मण के०) नोग्रहणयोग्य वर्गणा, आठमी (म्मे के०) कामेण ग्रहणयोग्य वर्गणा, ए आठ वर्गणा जाणवी. ए ाठे वर्गणा (कमावगाहो के०) मे व श क्षेत्र ते एकेक थकी (सुहुमा के०) सूक्ष्म, सूक्ष्म होय एटले हीन हीन होय. एटले औदारिक ग्रहणयोग्य वर्गणाना वगाहनाक्षेत्रथकी, औदारि हणयोग्य, वर्गणा वगाहना क्षेत्र, सू ते थकी वली वैत्रि यग्रहणयोग्य वर्गणा अवगाहना क्षेत्र सूक्ष्म एम सर्व वर्गणानुं अवगाहनाक्षे, अनुक्रमें एके थकी (ऊणूण के०) णुं होय,

अने (अंगुलअसंखंसो के०) ए आठे वगाहना क्षे, अंगुलने असंख्या तमे जागें होय, अने अ क्रमें एकेकथी एकेकनी वगाहना णी णी एटले न्हानी न्हानी होय. केम के पुजल इव्यने विषे जेम घणा पुजल परि णुनो स सुदाय मले, तेम सूक्ष्म परिणाम थाय. ते माटें औदारि हणयोग्य वर्गणाना अवगाहना क्षेत्र अंगुलने असं तमे जागें होय, ते थकी तेनी ग्रहणयोग्य वर्गणानी अवगाहना न्हानी होय, ते थकी वली वैत्रि ग्रहणयोग्य अव गाहना न्हानी होय. एम अनुक्रमें सर्व वर्गणानी अवगाहना, एकेकथकी न्हानी कहेवी. अने ते वर्गणाना परमाणु, एकेक थकी धिक होय ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ ७६ ॥

इत्तिक हिा सिद्धा, एतंसो अंतरेसु अग्रहणा ॥

सवत्त जहन्नुचिया, नियणंतसाहिआ जिहा ॥ ७७ ॥

अर्थ—(इत्तिक हिा के०) एके पर ाणुयें अधि अग्रहण योग्य वर्गणा होय ते केटली होय? तोके (सिद्धाणंतंसो के०) सिद्धो नो अनंतो अंश एटले सिद्धना अनंतमा नाग प्रमाण हणयोग्य वर्गणाने (अंतरेसु के०) अंतरे (अग्रहणा के०) अग्रहणयोग्यवर्गणा अनंती होय तथा (सवत्तजहन्नुचिया के०) सघले तामें ग्रहण योग्य जघन्य वर्गणा थकी (निय के०) स्वकीय जघन्य वर्गणाना (अणंतसा के०) अनंतां एटले अनंतमे जागें (अहिा के०) अधि (जिहा के०) ज्ये एटले उट हणयोग्यवर्गणा होय ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ ७७ ॥

एक परमाणुथी मांतीने एके पमाणुयें वधते स्कंधें वर्गणा अनंती होय तिहां प्रथम अग्रहण योग्य जघन्य वर्गणाथकी अग्रहण योग्य उत्कृष्टी वर्गणा अनंतगुणी होय, जे नणी जघन्य हण योग्य वर्गणा एक परमाणुनी ठे, ते थी उत्कृष्ट अग्रहण योग्य वर्गणा सिद्धना जीवने अनंतमे जागें अने उपलक्षण थी अचव्यानंतगुण निष्पन्न स्कंधनी वर्गणा होय, ते नणी प्रदेशें अनंतगुणी होय. ते थकी वली औदारिक ग्रहण योग्य जघन्य वर्गणा स्कंध रूपाधिक होय ते थकी औदारिक ग्रहण योग्य उत्कृष्ट वर्गणास्कंध अनंतजागाधिक जाणवी. तेथ की वली ते औदारिक अने वैक्रिय वर्गणाना अंतरने विषे अग्रहणयोग्य जघन्य वर्गणास्कंध रूपाधिक होय तेथकी वली अग्रहण योग्य उत्कृष्ट वर्गणा स्कंध विशेषाधिक जाणवी. जे नणी एनी जघन्य वर्गणा स्कंध सिद्धानंतजागाधिक अचव्यानंत गुण परमाणुआ मात्र ठे. तेमांहे वली अचव्यानंत गुण सिद्धानंतजाग मात्र परमाणुआ जेलीयें, तेवारें अनंतजाग न्यूनथी घणा परमाणुआ थाय माटें अनंतजागाधिक कही. तेथकी रूपाधिक वैक्रिय ग्रहण योग्य जघन्य वर्गणास्कंध प्रदेश जाणवा. तेथकी वैक्रिय ग्रहण योग्य वर्गणाना उत्कृष्टस्कंध प्रदेश अनंतजागाधिक जाणवा. एम कार्मण वर्गणा पर्यंत समस्त ग्रहण योग्य वर्गणायें पोताना जघन्य वर्गणास्कंधथकी पोत पोताना उत्कृष्ट वर्गणा स्कंध अनंतजागाधिक लेवा अने अग्रहणयोग्य जघन्य वर्गणास्कंधथकी उत्कृष्ट वर्गणास्कंध विशेषाधिक लेवा. तथा ध्रुवाचित्तवर्गणायें जघन्य वर्गणास्कंधथी उत्कृष्ट वर्गणास्कंध, अनंत गुणा लेवा तथा एनी शून्यवर्गणाथकी आगली वर्गणायें पोत पोतानी जघन्य व

गुणा स्कंधयो उत्कृष्ट वर्गणास्कंध प्रदेश संख्यायें असंख्यातगुणा लेवा. अने सर्व वर्गणाने अवगाह क्षेत्रनी अपेक्षायें औदारिक वर्गणास्कंधना अवगाह क्षेत्र यकी असंख्यांश हीन वैक्रिय वर्गणानुं अवगाहना क्षेत्र जाणवुं. तेशकी आहारक वर्गणानुं अवगाहक्षेत्र असंख्यांश हीन जाणवुं. एम आगली सर्व वर्गणायें असंख्यांश हीन हीन अवगाहनाक्षेत्र होय. पुजल इव्यनो एहज स्वनाव ठे. के जे म जेम प्रदेश वधता जाय, ते ते सूक्ष्म आय, जेम पासना थोडा प्रदेश ते म घणुं ठाम रोके अने पाराना घणा दलि होय ते थोडुं ठाम रोके, तथा पाली मध्यें तूराना कण थोडा समाय ने राइना कण घणा समाय. एम उवीश तथा अठावीश, पुजलस्कंधनी वर्गणा ही. ते ध्यें शोल वर्गणा ग्रंथकारें कही ठे. माटें सूत्रोक्त जे जणी अहीआं ते िहेली एक कर्मवर्गणा दल कहेवानो प्रदेश बंधाधिकारें प्रयोजन ठे. तेनी प्रदेश संख्या जाणवाने अर्थें शेष पूर्वोक्त पंदर वर्गणा कही ॥११॥

अथ यादृशं कर्मदलिकं जीवो गृह्णाति तदाह ॥ हवे जेवा कर्मदलिक जीव हण करे ठे, ते कहे ठे.

अंतिम चतु फास डुगं, ध पंच वन्नरस कम्म खंध दलं ॥

सव जियणंत गुण रस, अणुजुत्त मणंतय पएसं ॥ १८ ॥

अर्थ— कर्मदल ते अगुरुलघु इव्य ठे, ते जणी अरूपी इव्य तथा पांच वर्ण, बे गंध, पांच रस अने चार स्पर्शी, एम शोल गुणवंत पुजल ते पण अगुरुलघु कहीयें. हवे अहीआं कोइ केशो के कर्मदल मूर्त्तिमंत ठे अने जीवतो अरूपी ठे, तो ते जीवने कर्मदलनो करेलो अनुग्रह, उपघात, केम होय? तेनी उत्तर कहे ठे के, जेम मूर्त्तिमंत मदिरापान ठे. तेणे करी अमूर्त्तिमंत ज्ञाननो उपघात आय ठे. तथा मूर्त्तिमंत सारस्वत चूर्णादिकें करी अमूर्त्तिवंत ज्ञाननो गुण प्राप्त आय ठे. तथा अमूर्त्त त्रियानो मूर्त्त इव्य साथें संबंध आय ठे. तथा घटादिक मूर्त्तिमंत इव्यनो अमूर्त्त इव्य जे आकाशादिक तेनी साथें संबंध आयठे तेम अगुरुलघु पुजल इव्य कर्मदलनो अगुरुलघु आत्मइव्य साथें संबंध होय ठे तथा तेणे करी आत्मइव्यना ज्ञानादिक गुणने उपघात आय ठे तथा जिनना म कर्मादिकें करी पूजा महत्त्व ऐश्वर्यादिक अनुग्रह पण होय ठे ते जणी कर्मने अगुरुलघुइव्य थापवा निमित्तें वर्ण, गंध, रस अने स्पर्शीनी संख्या कहे ठे. तिहां औदारिक वर्गणा, वैक्रियवर्गणा, आहारकवर्गणा, ए त्रण वर्गणाना पुजलस्कंध

रसाणु एटले केवलीनी बुद्धिरूप स्त्रं री दृष्या जे रसना निरंश अंश, ते जा वाणु कहीयें. अहींच्यां रसाणु हेतां जीवने षाधिक अध्यवसाय जनित आ नंद विषाद हेतु शुचाशुच कर्मनो विपाक इ अनिष्टपणे करी मिष्ट अने कटुक रस एवो व्यवहार करीयें. ते रस जाणवो. पण अहींच्यां पांच रस मांहेला कोड रसनी विवहा न करवी. अहींच्यां ए जाव रस लेवा, एवा सर्व जीवथी अनंत गु णा रसाविनागें युक्त जे जीव कर्मना दल ग्रहतो जेम गाय, तृणाखलां चरती थ की तृणादिकने विषे ग्धादिक मिष्ट रस उपजावती ग्रहण करे. तथा सर्प, दुग्धा दिकनुं पान करतो थको पण दूधने विषे गरलरूप कटुकरस उपजावतो ग्रहण करे तेम कर्मदलने विषे (मणंतयपएसं के०) अनंत प्रदेशीआ स्कंध तेना प्र देश प्रदेश प्रत्ये अनंता रसाणुयें (जुत के०) युक्तने कर्मपणे जीव ग्रहण करे. अहीं रस शब्दे जाग कहीयें तेना अणुआ एटले अंश जाणवा एटले सर्व जीवानंत गुण रसाणुआ तेणें करी युक्त. अत्र हार्द एम ठे के सर्व जघन्यरसें यु क्त जे पुज्ज तेनो रस केवलीनी प्रज्ञायें ठेद्यमान सर्व जीवथी अनंतगुणा रसावि नागोनें आपे ठे ते जाग ति सू ताये री परजागना अजावथी निरंश अंश अणु कहीयें. रसाणुया र विनागा रसपलिठेदा जाव परमाणुया ए सर्व एना पर्याय जाणवा ते रसाणुया प्रतिस्कंध सर्व परमाणुने विषे सर्व जीवथी अनंत गुणा वर्ते ठे. एवा रसाणुयें यु परिगत कर्मस्कंध दलिक प्रत्ये जीव ग्रहे ठे. जेम निंव इक्षुरसादिकने अधिश्रयणें करी तंडुलोने विषे प्रत्येकें यथा रस विशेष तत्त डूप प्रत्ये जणे ठे तथा अनुजाग बंधाध्यवसायें करी सर्व खंमोने विषे अनव्यानें तगुण प्रदेश निष्पन्नने विषे प्रति परमाणुयें सर्व जीवथी अनंतगुण रसाविनाग पलिठेदो प्रत्ये जीव जणे ठे तथा अणंतपएसंति एटले अनव्यानंतगुण सिद्ध अ नंत जाग प्रमाण परमाणु निष्पन्न एकेक कर्मस्कंध प्रत्ये जीव ग्रहे ठे तेवा स्कं ध पण प्रति समयें अनव्यथी अनंतगुणा सिद्धानंत जाग वर्ति प्रत्ये ग्रहे ठे ॥७८॥

हवे कर्मदलनुं अवगाहना क्षेत्र कहे ठे.

एग पएसा गाढं, निअ सब पएसठ गहेइ जिठ ॥

थोवो आठ तदंसो, नामे गोए समो अहिठ ॥ ७९ ॥

अर्थ—(एगपएसागाढं के०) एक एटले अजिन्न पणे जे आकाश प्रदेश जीवें, अवगाह्यो ठे. तेहीज आकाश प्रदेशें अवगाह्यां जे कर्मदल, तेने एक प्रदेशावगा

ठ हीयें, पण ए ज आ श प्रदेशों अवगाह्यां एम र्थे न रवो, जे नणी
 मस्कंध पण असंख्यात प्रदेशावगाढ गुल असंख्यां प्रमाण हे अवगाढ
 लीये ठे. पण एक प्रदेशावगाढ दल न लीये, ते जे आ श प्रदेशने विषे जीव
 अवगाढ ठे ते आकाश प्रदेशने विषे कर्म पुजलडव्य अवगाढ ठे ते रागादिक स्ने
 ह गुणयोगथी आत्मप्रदेशने विषे लागे ठे पण अनंतर परंपर प्रदेशस्थ कर्म पुजल
 डव्यने गृह्यमाण नथी. हवे जेम तीव्र अग्निने संयोगें पाणी उकालीयें तेवारें तला
 नुं पाणी उपर आवे अने उपरनुं पाणी तलीये जाय, तेम रागादिक स्नेह गुण
 योगें कंरी आत्माना असंख्याता प्रदेश एटले आठ मध्य प्रदेश विना बीजा सर्व
 प्रदेश ए पूर्वोक्त पाणीनी रीतें आवर्त्त लीये तिहां आत्म प्रदेशों काषायिक अथ्य
 वसाय रूप चीकणता ठे. ते ची एतायें करी कर्मरूप रज सहित क्षेत्रने विषेज
 आवर्त्त करतां जेम चीकणें शरीरें लोटतां शरीरने विषे रज वलगी जाय वंधाड
 जाय, तेम (निअसवपएसउगहेडजिउ के०) पोताना आत्माना सर्व प्रदेश ते अ
 नंतानंत मंदलें बंधाय पण एक प्रदेशों अथवा बे प्रदेशों करी ग्रहे बंधाय न हीं
 केमके, जीव प्रदे सर्वने शृंखलावयवनी पेटें परस्पर संबंध विशेषनो जाव ठे
 माटें आत्मानो एक प्रदेश कर्मदल ग्रहण रवाने व्यापारतां सर्व प्रदेश व्या
 पारे. जेम हस्तादिकें री घटादिक उपाडतां सर्व शरीरें जोर पहाँचे जेम कोडए
 वस्तु लेवाने अर्थें अंगुलि प्रवर्त्ते तेवारें करतल, मणिबंध, जुजा, खनो, ए सर्व
 परंपरायें वल करे पण एटलो विशेष के जे अवयव, कार्यने ढुकडा होय ते
 अवयवोने विषे घणुं जोर पहाँचे, अने जे अवयव कार्यने वेगला वेगला हो
 य, तेने जोर हीन हीनतर पहाँचे, तेम कर्म दल ग्रहतां आत्म प्रदेशने विषे प
 ण हीनाधिक वीर्य जाणवुं.

हवे ए आठ कर्मना दलनी नागविचजना कहे ठे. जेवारें जीव आयुःकर्म वां
 धे, तेवारें अंतरमुहूर्त्त पर्यंत समय समय जे कर्मदल ग्रहण करे, तेना आठ ना
 ग करी आठ कर्मने वहेंची दीये, अने जेवारें आयुःकर्म न वांधे तेवारें जे कर्मद
 ल ग्रहण करे, ते आयु विना शेष सात कर्म वांधतो होय, तेने वहेंची आपे
 अने जेवारें दशमे गुणठाणे एक आयु अने बीजुं मोहनीय, ए वे कर्म न वांधे,
 अने शेष ठ कर्म वांधतो होय, तेवारें ठ नागें वहेंची आपे अने जेवारें जीव
 एकज कर्मनो वंधक होय तेवारें तेने नाग पण एकज होय.

तेमध्ये (थोवोआठतदंसो के०) आयुःकर्मना नागनो अंश थोडां जाणवां.

जे नणी बी । मैनी अपेहायें आयुः मैनी स्थिति थोडी ठे. तेथी तेनां दल प
ए थोडां होय, थोडे कालें जोगवी खपावे, ते ।टें. अने तेथकी वली (नामे
गोएसमोअहिउ के०) नामकर्म अने गो र्म, ए बे मैनी जाग विशेषाधिक
जाणवो. जो पण आयुःकर्मनी तेत्रीश सागरोपम स्थिति थकी ना अने गोत्र,
ए बे कर्मनी स्थिति वीश कोडाकोडी सागरोपम प्रमाण ठे ते ।युःकर्मनी स्थिति थकी
संख्यातगुणी ठे ते अपेहायें संख्यातगुणी जाग लाजे ठे तथा म थ्य तिर्यचना जय
न्य अंतरमुहूर्तादिकायुनी अपेहायें असंख्यातगुणी जाग लाजे ठे, पण आयुःकर्म
आखाजव मध्ये एकज वार बंधाय, ते अंतर हूर्त पर्यंत बांधे ने बीजां कर्म तो
जीव सर्वदा निरंतर पणे बांधे ठे. ते माटें थोडा कालमां आयुनां दल घणा मे
लववां पडे, ते कारणथी नाम अने गोत्रकर्मनो जाग विशेषाधिक कह्यो अने ए
बेहुनो जाग, परस्पर तुल्य स्थिति नणी समो एटले सरखे जाणवो ॥ इति०॥७९॥

विग्धावरणे मोहे, सवोवरि वेअणीइ जेणपे ॥

तरुस फुडतं न हवइ, छिई विसेसेण सेसाणं ॥ ८० ॥

अर्थ- नामकर्म अने गोत्रकर्मना दलथकी (विग्ध के०) अंतराय कर्म, अ
ने (आवरणे के०) ज्ञानावरणीयकर्म अने दर्शनावरणीय कर्म, ए त्रण कर्मनी
उत्कृष्टी स्थिति त्रीश कोडाकोडी सागरोपमनी ठे. ते नणी वीश कोडाकोडी थ
की विशेषाधिक होय, माटें ए त्रणनो जाग, विशेषाधिक जाणवो अने ए त्र
एने मांहो मांहे तुल्यस्थिति नणी तुल्य जाग एटले सरखे जागें आवे तथा ए
त्रण कर्मथकी वली (मोहे के०) मोहनीय कर्मनो जाग विशेषाधिक जाणवो.
जे नणी मोहनीयनी स्थिति त्रीश कोडाकोडी सागरोपमथी बमणी जाजेरी ठे अ
ने त्रिगुणीथी हीन ठे माटें संख्यातगुणी कह्यें. ए मध्ये पण दर्शनमोहनीयनी सति
र कोडाकोडीनी स्थितिठे अने चारित्रमोहनीयनी चालीश कोडाकोडी सागरोपम
नी स्थिति ठे, तेणे स्थिति विशेषें करी दलजागनुं पण विशेषाधिकपणुं लेवुं.
ए उक्तमात्रठे परमार्थथीतो श्रीजिनवचन प्रमाण करवुं तथा एक समय एक
अध्यवसायें ग्रहीत पुज्ज आठे कर्म पणे परिणामे ठे अहीं जीवनी शक्ति अचिंत्यठे
अने पुज्जनो परिणाम विचित्र ठे ते माटें एमां आश्चर्य न समजवुं.

(सवोवरिवेअणीइ के०) सर्वोपरि सर्व थकी अधिक वेदनीयकर्मनो जाग हो
य, एटले मोहनीयना जागथकी पण वेदनीय कर्मनो जाग विशेषाधिक होय, जे

जणी जो पण मोहनीयनी स्थितिकी ए कर्मनी स्थिति विशेष हीन ठे, तो पण मोहनीयना दल उत्कृष्टरसें ठे, अने वेदनीयना दलनो रस अधातीठ ठे. ते जणी मंदरस होय, जेम घेंश, राव प्रमुखनो रस इव्य घणो होय, तोज कुधा उपशमे अने दूध, दहीं, शिखरणी, खान तथा घृतादिक अल्पइव्ये पण कुधा उ पशमे, तथा पापाणादिक घणे इव्य संबंधे मरण नीपजे, अने विषादिक अल्प इ व्य संबंधे पण मरणादिक कार्य नीपजे ते मोहनीयादिक कर्मना तीव्र रस दल ठे ते थोडा होय, तो पण पोतानुं कार्य आत्मगुण घातवा रूप करे, अने वे दनीय मर्नां दल मंदरस जणी घणां मले, तोज ते पोतानुं कार्य पौजलिक सु ख .खानुजव रूप प्रकट री शके पण थोडे दले स्वकार्य प्रगट करी न शके.

(जेणप्ये के०) जेमाटे वेदनीयनो जाग अल्प होय तो (तस्सफुडतंनहवइ के०) ते वेदनीयनुं स्फूटपणुं एटले सुख :खादिकनो अनुजव स्पष्ट न हो य. ए स्वजावेज वेदनीयना पुजल घणा मले, तेवारें स्वकार्य करवाने समर्थ थाय पण थोडे दले वेदनीय प्रगट न होय. तेमाटे वेदनीयनी थोडी स्थिति उतां पण दलनो जाग होटो जाणवो, अने (छिईविसेसेणसेसाणं के०) शेष बीजा सात कर्मना प्रदेशना जागनुं हीनाधिकपणुं स्थितिविशेषे होय एटले स्थितिनी अपे क्षायें होय, जे कर्मनी स्थिति अधिक ते कर्मनो प्रदेश जाग पण अधिक अने जे क र्मनी स्थिति हीन ते कर्मनो प्रदेश जाग पण हीन होय ॥ इति समुच्चयार्थः ॥७०॥
एम मूलप्रकृति जाग रचना कही. हवे उत्तर प्रकृतिनेविषे जाग रचना कहे ठे.

निअ जाइ लइ दलिअ, एतंसो होइ सबघाईणं ॥

बखंतीण विचऊइ, सेसं सेसाण पइ समयं ॥ ७१ ॥

अर्थ—तिहां घातिनी प्रकृति मध्यें (निअजाइ के०) पोतपोतानी जातिनी प्र कृति मध्यें जे जाग (लइ के०) लाधो, ते (दलिअ के०) दलमांहेलो रसद लनो (अणंतसोहोइसबघाईणं के०) अनंतमो जाग सर्वघातीनी प्रकृतिने आपी अने शेष रसदल जाग जे रहे, ते ते समय (बखंतीणविचऊइ के०) बंधाती एवी जे देशघातिनी प्रकृति तेने वहेंची आपीयें, ते रीत देखाडे ठे.

प्रथम ज्ञानावरणीय कर्मनो मूलजाग लाधो. तेनो अनंतमो जाग केवलज्ञाना वरणपणे परिणमे, जे जणी कर्म दल मध्यें अत्यंत सरस स्निग्ध दल थोडा हो य, ते दल सर्व घातिनी प्रकृति लहे, अने शेष दल जे रहे, ते मतिज्ञानावरणा

दिक चार प्रकृति देशघातिनी ठे. तेने परिणमे तथा दर्शनावरणीयनो जे मूलजाग लाधो, तेनो अनंतमो जाग अत्यंत सरसदल पांच निद्रा तथा ठहुं केवलदर्शनावरणीय, एठ प्रकृति सर्वघातिनी ठे तेने ठ जागें वहेंची आपीयें अने शेष रह्यो जे नीरस जाग, ते चक्रुदर्शनावरणादिक त्रण प्रकृति जे देशघातिनी ठे, तेनें वहेंची आपीयें. तथा शाता अशाता, ए बे प्रकृति बंध विरोधिनी ठे. ते जणी एक सम येँ एकज प्रकृति बंधाय, तेथी एने जाग वहेंचवो नथी.

तथा मोहनीयनो मूलजाग जे लाजे, तेनो नंत १० सरस दल जाग, ते बे जागें वहेंचीयें तेमध्येँ ए दर्शन मोहनीयनेँ ने ए चारित्र मोहनीयनेँ अ ११ येँ, वलता चारि मोहनीयना वली बार जाग रीयें ते बंधाता नंता बंधी या चार तथा प्रत्याख्यानीया चार ने प्रत्या ११ चार, एवं बार प्रकृति ने वहेंची आपीयें अने शेष रह्या जे देशघातीया रसवंत दल तेना बे जाग करी, कषाय तथा नोकषाय मोहनीयने वहेंची आपीयें तेमध्येँ कषायनो जाग संज्वलना चारे प्रकृतिने आपीयें, अने नोकषायनो जाग एक वेद, एक युग ल, नय अने जुगुप्सा, ए पांच प्रकृतिने वहेंची आपीयें, तथा ध्यायुःकर्म एक ज गतिआश्रयी वंधाय, तेथी एनो जाग न वहेंचाय.

नामकर्मनो मूलजाग जे आवे, ते उगणत्रीश जागें वहेंचीयें, तेनां नाम कहे ठे. १ गति, २ जाति, ३ तनुं ४ उपांग, ५ बंधन, ६ संघयण, ७ संस्थान, ८ आनु पूर्वी, ९ वर्ण चतुष्क, १० अगुरुलघु, ११ उपघात, १२ उद्वास, १३ नि र्मण, १४ जिननाम, १५ आतप, १६ शुजा न विहायोगति, १७ त्रस द शक, अथवा स्थावरदशक, ए उगणत्रीश मध्येँ जेटली बंधाती होय, तेठले जागें वहेंचीयें, तेमध्येँ पण त एठले शरीर नामकर्मनी प्रकृतिना त्रण अथवा चार जाग करीयें. तिहां वैक्रिय, आहारक, तैजस ने कर्मण बांधतां चार जाग करीयें तथा औदारिक, तैजस अने कर्मण अथवा वैक्रिय, तैजस अने कर्मण बांधतां त्रण त्रण जाग करीयें तथा बंधनना सात जाग तथा अगीअार जाग करीयें, ति हां मनुष्य अने तिर्यच प्रायोग्य बांधतां, औदारिकना बंधन चार, अने तैजस कर्मणना बंधन त्रण एवं सात बंध, तेवारें सात जागें वहेंचीयें तथा देवप्रा योग्य नामकर्मनी एकत्रीश प्रकृति बांधतां वैक्रियना बंधन चार, तथा आहार कना बंधन चार, अने तैजस कर्मणना बंधन त्रण, एवं अगीअार वंधाय तेवा रें अगीअारजागें वहेंचीयें तथा वर्ण नामना पांच जाग, गंधनामना बे जाग,

रसनामना पांच जाग, स्पर्शनामना आठ जाग, एवं वीश जाग आय अने शेष प्रकृतिना जाग अत्र गेइ आय नहीं, जे जणी ते प्रकृतिबंध विरोधिनी ठे, एक बांधतां बीजी न बंधाय, जेम ए गति बांधतां शेष त्रण गति न बंधाय, ए मज जाति, संघयण तथा संस्थानादि पण एकज बंधाय तथा त्रसादिक दशक बांधतां स्थावरादिक दशकनी विरोधिनी प्रकृति न बंधाय. गोत्रकर्मनो पण जागीउं कोइ नथी. एक समयें उंच, नीच, ए बे मांहेलुं एकज गोत्र बंधाय, तथा अंतराय मर्नो मूलजाग जे आवे, ते तेनी उत्तर प्रकृति पांचने जागें वहेंचीयें ए उत्तर प्रकृतिनी दलविचंजना ही.

(बंधंतीणविनघइ के०) जे प्रकृति बंधाती होय, ते पोत पोतानो प्रदेशदलिक जाग पामे अने बंध विहेदे तेनो जाग जे बीजीसजातीय प्रकृति बंधाती होय ते पामे अने सजातीय न बंधाती होय तो विजातीयने पण जाग आवे, जेम श्रीण श्रीत्रिकने बंधविहेदें तेनो जाग निडा अने प्रचलाने आवे अने निडा प्रचलाने बंधविहेदें चहुदरीनावरणादिकने आवे, तथा दर्शनावरणने बंध विहेदें तेनो जाग विजातीय प्रकृति वेदनी ठे, तेज तिहां ते गुणठाणे बंधाय ठे. माटें तेनें जाचे तथा मिथ्यात्व मोहनीयने बंध विहेदें एनी सजातीय दर्शन मोहनीयनी प्रकृतिनो पण बंध नथी, ते जणी विजातीय चारित्र मोहनीयनी प्रकृतिने एनो जाग आवे, तेमध्ये पण सरस दल सर्वघाती प्रकृतिने योग्य ठे. ते जणी सर्वघातीआबार कषाय प्रकृतिने ए जाग दल आवे, ए उत्तर प्रकृतिनुं उत्कृष्ट पदें तथा जघन्यपदें एकेकशी प्रदेशना अल्पबहुत्व पणानो विचार जाणवाने अर्थे नीचें यंत्रस्थापना करी ठे. एम कर्म प्रकृतिनी टीकाथकी सर्व उत्तर प्रकृतिना प्रदेशनो उत्कृष्टपदें अल्प बहुत्व विचार समजी, गुरु सुखशी निर्णय करी सविस्तर पणे वखाणवो.

॥ अथ यंत्रस्थापना ॥

॥ तत्र उत्तर प्रकृतिषु उत्कृष्टपदे कर्मदलिकनागाल्पबहुत्वमुच्यते ॥

॥ अथ ज्ञानावरणीयेषु प्रदेशाल्प ॥

॥ बहुत्वं ॥

१ केवल ज्ञानावरणस्य उत्कृष्टपदे सर्वस्तोकः कर्मदलिकनागः ॥

२ ततो मनःपर्यवज्ञानावरणस्य अतंतगुणः ॥

३ ततोऽवधिज्ञानावरणस्य विशेषा० ॥

४ ततःश्रुतज्ञानावरणस्यविशेषाधिकः

५ ततोमतिज्ञानावरणस्यविशेषाधि०

॥ अथ दर्शनावरणीयेषु ॥

॥ प्रदेशाल्पबहुत्वं ॥

१ दर्शनावरणे प्रचलायाः सर्वस्तोकः॥

२ ततोनिज्ञाया विशेषाधिकः ॥

३ ततःप्रचलाप्रचलायाविशेषाधिकः॥

४ ततो निज्ञा निज्ञायाविशेषाधिकः ॥

५ ततो स्त्यान-धर्माविशेषाधिकः ॥

६ ततोकेवलदर्शनावरणस्यविशे० ॥

७ ततोऽवधिदर्शनावरणस्याऽनं० ॥

८ ततोऽचक्षुदर्शनावरणस्यविशे० ॥

९ ततोचक्षुदर्शनावरणस्य विशेषे ॥

॥ अथ वेदनीयेषु प्रदे ॥

॥ शाल्प बहुत्वं ॥

१ वेदनीयेऽशातस्य जागः सर्वस्तोकः॥

२ ततोवेदनीयशातस्य विशेषाधिकः ॥

॥ अथ मोहनीयेषु प्रदेशा ॥

॥ ल्प बहुत्वं ॥

१ अप्रत्याख्यानमानस्य सर्वस्तोकः ॥

२ ततोऽप्रत्याख्यानक्रोधस्य विशेषे ॥

३ ततोऽप्रत्याख्यानमायायाविशे० ॥

४ ततोऽप्रत्याख्यानलोनस्यविशे० ॥

८ एवं प्रत्याख्यानावरणचतुष्कस्यापि यथोत्तरं विशेषाधिकः ॥

१२ एवं अनंतानुबंधिचतुष्कस्यापि यथोत्तरं विशेषाधिकः ॥

१३ ततो मिथ्यात्वस्य विशेषाधिकः ॥

१४ ततो जुगुप्साया अनंत गुणः ॥

१५ ततो जयस्य विशेषाधिकः ॥

१७ ततोहास्यशोकयोरपि विशेषाधिकः परस्परं स्वस्थाने तुल्यः ॥

१९ ततोरत्यरत्योर्विशेषाधिकः परस्परं स्वस्थाने तुल्यः ॥

२१ ततो स्त्रीनपुंसकवेदयोर्विशेषाधिकः परस्परं स्वस्थाने तुल्यः ॥

२२ ततः संज्वलन क्रोधस्य विशेषा० ॥

२३ ततः संज्वलनमानस्य विशेषा० ॥

२४ ततःपुंवेदस्य विशेषाधिकः ॥

२५ ततःसंज्वलनमायाया विशेषा० ॥

२६ ततःसंज्वलनलोनस्य संख्यातगुणः

४ चतुर्णामायुषामपि स्वस्थाने तुल्यः

॥ अथ नामोत्तरप्रकृतेः प्रदेशा ॥

॥ ल्पबहुत्वं ॥

२ नामकर्मणि देवनरकगत्योःसर्वस्तोकः परस्परं स्वस्थाने तुल्यः ॥

३ ततो मनुष्यगतेर्विशेषाधिकः ॥

४ ततो तिर्यग्गतेर्विशेषाधिकः ॥

॥ जातिपंचकेषु स्वल्पबहुत्वं ॥

४ जातिषु-ईंडियादिजातिचतुष्के सर्वस्तोकः स्वस्थाने समः ॥

५ तत एकेंडिय जातिविशेषाधिकः॥

॥ शरीरनामकर्मणि अथ ॥

॥ ल्पबहुत्वं ॥

१ शरीरेषु आहारकस्य सर्वस्तोकः ॥

- १ तोवैत्रि य रीरस्य विशेषा० ॥
 २ ततश्चौदारि रीरस्य वि० ॥
 ३ तोतै सशरीर विशेषाधिः ॥
 ४ : र्मिण शरीरस्य विशेषा० ॥

५ एवं संघातन पं स्यापि.

॥ उपांगे स्वल्पव त्वं ॥

- १ उपांगे आहार उपोपांगे ॥
 २ ततो वैत्रि योपांगस्य विशेषाधिः ॥
 ३ ततश्चौदारिकोपांगस्य विशेषा० ॥

॥ बंधने स्वल्पव त्वं ॥

- १ आहार आहारकबंधनस्य सर्वस्तो० ॥
 २ तत आहारक तैजस बंधनस्य विशेषाधिः ॥
 ३ तत आहारक र्मिणबंधनस्य वि० ॥
 ४ तत आहार तैजसकार्मणबंधनस्य विशेषाधिकः ॥
 ५ ततो वैत्रि य वैत्रि य बंधनस्य वि० ॥
 ६ ततो वैत्रि य तैजस बंधनस्य वि० ॥
 ७ ततो वैक्रिय कार्मणबंधनस्य वि० ॥
 ८ ततो वैत्रि य तैजस र्मिण बंधनस्य विशेषाधिकः ॥
 ९ ततश्चौदारिकश्चौदारिक बंधनस्य विशेषाधिकः ॥
 १० ततश्चौदारिक तैजस बंधनस्य विशेषाधिकः ॥
 ११ ततश्चौदारिककार्मणबंधनस्य विशेषाधिकः ॥

- १२ गौदारि र्मिण र्मिण बंधनस्य विशेषाधिः ॥

- १३ तै स र्मिण बंधनस्य वि० ॥
 १४ तै स र्मिण बंधनस्य वि० ॥
 १५ : र्मिण र्मिणबंधनस्य वि० ॥

॥ संस्थाने स्वल्प बहुत्वं ॥

- ४ संस्थाने च्य र्मिण चतुष्के सर्वस्तोः परस्परं स्वस्थाने तुल्यः ॥
 ५ ततः स च र्मिणस्य विशेषाधिः ॥
 ६ ततो हुंम स्य विशेषाधिः ॥

॥ धयणे स्वल्प बहुत्वं ॥

- ५ संहनने आ पंच स्य तुल्यःस्तो०
 ६ ततः सेवार्त्तस्य विशेषाधिकः ॥

॥ वर्णेषु स्वल्प बहुत्वं ॥

- १ वर्णेषु कृष्णस्य सर्वस्तोः ॥
 २ ततो नीलस्य विशेषाधिकः ॥
 ३ ततो लोहितस्य विशेषाधिकः ॥
 ४ ततो हारिदस्य विशेषाधिकः ॥
 ५ ततः शुक्लस्य विशेषाधिकः ॥

॥ गंधेषु स्वल्प बहुत्वं ॥

- १ गंधयोर्मध्ये सुरजेः सर्वस्तोकः ॥
 २ ततो डुरनिगंधस्य विशेषाधिकः ॥

॥ रसेषु स्वल्प बहुत्वं ॥

- १ रसेषु तिक्तरसस्य सर्वस्तोक जागः ॥
 २ ततः कटुकस्य विशेषाधिकः ॥

- ३ ततः कषायस्य विशेषाधिकः ॥
 ४ तत आम्लस्यजागो विशेषाधिकः ॥
 ५ ततोमधुरस्य जागो विशेषाधिकः ॥

॥ स्पर्शेषु स्वल्प बहुत्वं ॥

- १ स्पर्शेषु कर्कशगुरुस्पर्शयोः सर्वस्तो०
 ४ ततो मृडलघुस्पर्शयोर्विशेषाधि ॥
 ६ ततो रूक्षशीतयोर्विशेषाधिकः ॥
 ७ ततः स्निग्धोष्णयोर्विशेषाधि : अत्र सर्वत्र युग्मेषु परस्परस्तुत्यः ॥

॥ आनुपूर्वीषु स्वल्पबहुत्वं ॥

- १ आनुपूर्वीषु देवनारक्यानुपूर्वीषु सर्वस्तोकः परस्परं तुत्यः ॥
 ३ ततो मनुष्यानुपूर्वेर्विशेषाधिकः ॥
 ४ ततो तिर्यगानु पूर्वेर्विशेषा० ॥
 १ स्वगति द्वये प्रशस्त स्वगतेः स्तोकः ॥
 २ ततोऽप्रस्थस्वगतेर्विशेषाधिकः ॥

॥ त्रसविंशतिकेषु स्वल्पबहुत्वं ॥

- १ त्रसविंशतितोत्रसनाम्नः सर्वस्तोकः ॥
 २ ततः स्थावरजागोविशेषाधिकः ॥
 ३ एवं बादरस्य जागः स्तोकः ॥
 ४ ततः सूक्ष्मस्य विशेषाधिकः ॥
 ६ एवं पर्याप्तादप्यपर्याप्तो विशेषः ॥
 १० एवं प्रत्येकेपि द्वयोर्द्वयोः आतपद्योतयोः समं समं वाच्यः परस्परं तुत्यः ॥
 ६ निर्माणो १ द्वास २ पराघातो ३ पघात ४ अगुरुलघु ५ जिननाम ६ अल्पबहुत्वं नास्ति परस्परं सजा

तीय प्रतिपद्भापेद्धानावात् ॥

॥ गोत्रकर्मणि स्वल्प बहुत्वं ॥

- १ गोत्रयोर्नीचैर्गोत्रस्यजागः सर्वस्तो०
 २ तत उर्गोत्रस्यजागो विशेषाधि० ॥

॥ अंतरायकर्मणि स्वल्पबहुत्वं ॥

- १ अंतरायेषु दानांतरायस्य सर्वस्तोकः ॥
 २ ततो लानांतरायस्य विशेषाधिकः ॥
 ३ ततो जोगांतरायस्य विशेषाधिकः ॥
 ४ ततोपजोगांतरायस्य विशेषाधिकः ॥
 ५ ततोवीर्यांतरायस्य जागोविशेषः ॥
 ॥ इति उत्तरप्रकृतिषूत्कृष्टपदे कर्मदलिकजागाल्प बहुत्वं यत्रकं ज्ञेयं ॥

॥ अथ जघन्यपदे उत्तर प्रकृतिषु ॥

॥ कर्मदलिकजागाल्पबहुत्वं मुच्यते ॥

- १ तत्र केवलज्ञानावरणस्य जघन्यपदे कर्मदलिक जागः सर्वस्तोकः ॥
 २ ततोमनःपर्यवज्ञानावरणस्यानंत ०
 ३ ततोऽवधिज्ञानावरणस्य वि० ॥
 ४ ततः श्रुतज्ञानावरणस्य विशेषा० ॥
 ५ ततो मतिज्ञानावरणस्य वि० ॥

॥ दर्शनावरणेषु स्वल्पबहुत्वं ॥

- १ दर्शनावरणे निडायाः सर्वस्तोकः ॥
 २ ततः प्रचलायाजागोविशेषाधिकः ॥
 ३ ततो निडानिडायाः जागोविशेषः ॥
 ४ ततः प्रचला प्रचलाया विशेषा० ॥
 ५ ततः स्त्यानधर्माविशेषाधिकः ॥

- ६ तःकेवल दर्शनावरणस्य विशेषः ॥
 ७ ततोऽवधिर्शनावरणस्य अनंतः ॥
 ८ ततश्चक्रुदर्शनावरणस्य विशेषः ॥
 ९ ततश्चक्रुदर्शनावरणस्य विशेषः ॥

॥ वेदनीये स्वल्प बहुत्वं ॥

- १ वेदनीयेऽशातस्य जागः स्तोकः ॥
 २ ततःशातस्य जागोविशेषाधिः ॥

॥ मोहनीये स्वल्पबहुत्वं ॥

- १ अप्रत्याख्यानानस्य सर्वस्तोकः ॥
 २ ततोऽप्रत्याख्यानोधस्य विशेषः ॥
 ३ ततोऽप्रत्याख्यानयायाविशेषः ॥
 ४ ततोऽप्रत्याख्यानलोजस्य वि० ॥
 १२ एवं मेण प्रत्याख्यानावरणाऽनंतानुबंधि चतुष्कयोरपि विशेषः ॥
 १३ ततोमिथ्यात्वस्य जघन्य जागो वि०
 १४ ततो जुगुप्साया जागोऽनंतगुणः ॥
 १५ ततो जयस्य विशेषाधिकः ॥
 १७ ततोहास्यशोकयोर्विशेषाधिकः स्वस्थाने परस्परं तुल्यः ॥
 १९ ततो रत्यरत्योर्विशेषाधिकः परस्परं स्वस्थाने तुल्यः ॥
 २२ अन्यतरस्य वेदस्य जागो विशेषः ॥
 २६ ततः क्रोधादिचतुर्णां संज्वलनानां यथोक्तं विशेषाधिकत्वं ॥

॥ आयुपि स्वल्प बहुत्वं ॥

- १ आयुपि तिर्यग्नरायुपोः सर्वस्तोकः ॥
 ४ ततो देवनरकायुपोऽसंख्येयगुणः ॥

॥ ना कर्मणि स्वल्प बहुत्वं ॥

- १ तरि र्यग्गतेः सर्वस्तोः ॥
 २ ततो मनुष्यगतेर्विशेषाधिकः ॥
 ३ ततो देवगतेरसंख्येयगुणः ॥
 ४ तो नरकगतेरसंख्येयगुणः ॥

॥ जातिषु स्वल्प बहुत्वं ॥

- ४ जातिषु द्विंश्यादिजातिचतुष्के सर्वस्तोः परस्परं तुल्यः ॥
 ५ तत एकेंद्रियजातेर्विशेषाधिकः ॥

॥ शरीरेषु स्वल्प बहुत्वं ॥

- १ शरीरेषु औदारिकं शरीरे सर्वस्तोकः ॥
 २ ततस्तैजसशरीरस्य विशेषाधिकः ॥
 ३ ततःकर्मण शरीरस्य विशेषाधिकः ॥
 ४ ततोवैक्रियशरीरस्यासंख्येयगुणः ॥
 ५ ततोऽऽहारकस्यासंख्येयगुणः ॥
 २० एवं संघातनेषु बंधनेषु स्वपि वाच्यं.

॥ अंगोपांगेषु स्वल्प बहुत्वं ॥

- १ अंगोपांगेषुसौदारिकोपांगस्यस्तोकः
 २ ततोवैक्रियोपांगस्य असंख्येयः ॥
 ३ ततोऽऽहारकोपांगस्यासंख्येयगुणः ॥

॥ आनुपूर्वीषु स्वल्प बहुत्वं ॥

- १ आनुपूर्वीषु नरकदेवगत्यानुपूर्व्योः सर्वस्तोकः परस्परं स्वस्थाने तुल्यः ॥
 २ ततो मनुष्यानुपूर्व्या विशेषाधिकः ॥
 ४ ततस्तिर्यग्गत्यानुपूर्व्या विशेषाधिः ॥

॥ त्रसविंशति स्वल्प ब त्वं ॥

- १ त्रस विंशतस्त्रसनाम्नः सर्वे ॥ ० ॥
 २ ततः स्यावरनाम्नः विशेषाधि ॥ ० ॥
 ३० एवं बादर सू योः पर्याप्ताऽपथी
 प्रत्ये साधारणयोश्च ॥ ० ॥
 ४२ अथ शि द्वि त्वारिंशत प्रकृतीनां
 जघन्याल्पबहुत्वं उत्कृ वत् ज्ञेयं

॥ गोत्रे स्वल्प बहुत्वं ॥

- १ गोत्रे नीचैर्गोत्रस्य जागः ॥ ० ॥
 २ तत उर्गो स्य विशेषाधिकः ॥

॥ अंतराये स्वल्प त्वं ॥

- १ अंतराये दानांतरायस्य सर्वे ॥ ० ॥
 २ ततो जानांतरायस्य विशेषाधिकः ॥
 ३ ततो नोगांतरायस्य विशेषाधिकः ॥
 ४ तत उपनोगांतरायस्य विशेषाधि ॥
 ५ ततो वीर्यांतरायस्य विशेषाधिकः ॥

हवे कर्मना प्रदेश वे । विना वश्य नि रान थाय यद्यपि हि ति तथा रस ए वे
 तो वे । विना पण न ध्यवसायै री तथा तप संयमे री स्थितिघात तथा
 रसघात करी कर्म नि रे, पण प्रदेश सर्व वेदे, तेवारेंज तेनी नि रा थाय माटे ते
 प्रदेश वेदवाने जीव, म्यक्त्वादिक ए री णेडे । लें घ । प्रदेश नि रवाने अ
 थें वे मान दलने विषे उपरना दल य स य संख्यात णा रें सं मावे,
 ते जणी एने गुणश्रेणी हीयें. ते ण श्रे णी गीथार ठे, ते हे ठे.

॥ य जागलब्धं दलि गुणश्रेणी र नयैव क्षिप्यते ॥

सम्म देस सब विरई, अण विसंजोअ दंस खवगेअ ॥

मोहसम संत खवगे, खीण सजोगीअर गुण सेढी ॥ ७५ ॥

अर्थ— एक (सम्म के०) सम्यक्त्व प्र थिकी, बीजी (देस के०) देशविरति
 प्रत्यथिकी, त्रीजी (सबविरईउ के०) सर्वविरतिप्रत्यथिकी, चौथी (एविसंजो
 अ के०) अनंतानुबंधिनी विसंयोजनार्थे गुणश्रेणी करे पांचमी (दंसखवगेअ
 के०) दर्शनमोहनीय खपावतां गुणश्रेणी करे, षष्ठी (मोहसम के०) चारित्र
 मोहनीय उपशमावतां गुणश्रेणी करे, सातमी (संत के०) उपशांत मोहनीय
 गुणश्रेणी, आठमी (खवगे के०) रूपक श्रेणीयें गुणश्रेणी करे, नवमी (खी
 ण के०) क्षीणमोह गुणश्रेणी, दशमी (सजोगीअर के०) सयोगी केवली गुण
 श्रेणी अने अगीथारमी ते थकी इतर अयोगी केवलीनी गुणश्रेणी, ए अगीथार
 (गुणसेढी के०) गुणश्रेणी जाणवी ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ ७५ ॥

१ अ सम्यक्त्व निमित्तं ग्रंथिजेद रतां आबीजो पूर्व रण रतां स्थिति घात, एसघात, एश्रेणी पूर्वबंधन, ए चारवानां रतां, ति समये असंख्यात गुणी निरावधारतो जाय, ते पूर्वनिवृत्ति रणे पण जाणवो. अने सम्यक्त्व पास्या पठी पण सम्यक्त्व प्रये री अंतर हूर्त प्रमाण शेष मंद ल खपाववाने गोपु । रें दल र ना रे, ते प्रथ सम्यक्त्व गुणश्रेणी जाणवी. ए न्य श्रेणीनी पेह्याये सम्यक्त्व प्रत्ययिकी दवि द्विजणी दीर्घ अंतरमुहूर्ते वेदवा योग्य ने अल्प प्रदेशि एवी गुणश्रेणी रे.

२ ते अकी देशविरति निमित्त अपूर्व रण रतो पहेली गुणश्रेणीना अंतर हूर्तशी संख्यात ए हीन एवा अंतरमुहूर्ते वेदवा योग्य अने पूर्वली श्रेणीशी संख्यात गुण द्वि प्रदेशि दलर नाये, दे विरति गुण प्रत्ययि णी श्रेणी, ते प्रथ गुणश्रेणिनी निर्कराथ णी संख्यातगुणी निर्करावंत एवी बीजी गुणश्रेणी करे.

३ ते देशविरति गुणथ णी नंतगुण विशुद्धि बांधतो सर्वविरति लब्धि निमित्त अपूर्व रण रतो सर्वविरति गुणप्रत्ययिकी देशविरति गुणश्रेणीना अंतर हूर्तशी संख्यातगुणहीन एवी अंतर हूर्ते वेदवा योग्य असंख्यातगुण वृद्धि प्रदेशात्मक असंख्यातगुण निराहे एवी सर्वविरति रूप त्रीजी गुणश्रेणी करे.

४ ते अकी अनंतगुणवि द्विये नंता बंधीया पाय विसंयोजतो अको सर्वविरति गुणश्रेणीना अंतर मुहूर्तशी संख्यातगुणहीन अंतर हूर्ते वेदवा योग्य असंख्यातगुण वृद्ध दलिक एवी चोथी गुणश्रेणी करे.

५ तेथकी पण त्पंत विशुद्ध परिणामे पूर्वली गुणश्रेणीना अंतर मुहूर्त अकी संख्यातगुण हीन अंतर हूर्ते वेदवा योग्य असंख्यातगुण वृद्धदलिक त्रण दर्शनमोहनीयने खपाववा निमित्त, गुणश्रेणी करे ते ह्यायिक सम्यक्त्व प्रत्ययिकी असंख्यातगुण निर्करारूप पांचमी गुणश्रेणी जाणवी.

६ तेथकी पण संख्यातगुणहीन एवी अंतर मुहूर्ते वेदवा योग्य असंख्यात गुणवृद्ध दलिक असंख्यातगुणी निर्कराहेतु चारित्रमोहनीय उपशमावतो अपूर्व करण निवृत्तिकरण गुणठाणे गुणश्रेणी करे, ते षठी गुणश्रेणी जाणवी.

७ तेथकी अनंतगुणविशुद्धिये उपशांतमोह प्रत्ययिकी संख्यातगुण हीन मुहूर्ते वेदवा योग्य असंख्यातगुण वृद्धि दलिक उपशांतमोह गुणश्रेणी सातमी.

८ तेथकी अनंतगुणविशुद्धिये संख्यातगुण हीन मुहूर्ते वेदवा योग्य असंख्यात गुणवृद्धि दलिक असंख्यातगुण निर्कराये वधती चारित्र मोहनीय खपावतां

आठमे, नवमे अने दशमे गुणगणो दलि रचना करे. ते आठमी गुणश्रेणी.
 ए तेथकी अत्यंतवि ६ संख्यात एहीन अंतरमुहूर्त्तें वेदवा योग्य असंख्या
 तगुणवृद्धिदलि क्लीण गेह गुणगणा प्रत्ययि ३ गुणश्रेणी नवमी जाणवी.

१० तेथकी संख्यातगुणहीन अंतर नें वेदवा योग्य असंख्यातगुणवृद्धि
 दलिक सयोगी केवलीने असंख्यात एी नि र्राहेतु दलि रचना रे, ते दशमी.

११ ते थकी इतर अयोगी गुणगणें मे खपाववा निमित्त, सयोगी गुणश्रेणी
 ना अंतरमुहूर्त्त थकी संख्यात गुणहीन अंत हूर्त्तें वेदवा योग्य असंख्यातगुण
 वृद्ध दलिक कर्मदल रचना रे, ते गीआरमी योगीकेवली गुणश्रेणी होय.
 एम अगिआरगुणश्रेणीनी रचनायें री ब काल वेदवा योग्य मे ते व्प
 कालें निर्करे ॥ ६ र्थः ॥ ७३ ॥

हवे गुणश्रेणी ' स्वरूप कहे ठे.

गुणसेठी दल रयणा, एुसमय मुदया दसंख गुणणाए ॥

एअगुणा पुण कमसो, असंख गुण नि रा जीवा ॥ ७३ ॥

अर्थ—(गुणसेठी के०) गुणश्रेणी ते (दलरयणा के०) कर्मदलनी जोगवी
 वेदीने निर्करा निमित्त, रचना स्थापना. (एुसमयमुदयादसंखगुणणाए के०)
 उदय समयथी मांतीने समय समय सं ातगुणाकारें वधता दलनुं संक्रमा
 ववुं (एअगुणापुणकमसो के०) ए गुणश्रेणीना वली नु में एकेकथी चढता
 (असंखगुणनि राजीवा के०) असंख्यातगुण नि र्रावंत जीव होय. पहेती
 गुणश्रेणीथी बीजीना, बीजी गुणश्रेणीथी त्रीजी गुणश्रेणीना जीव चढतां चढतां
 वधती वधती निर्करावंत होय. एम सर्व समजवुं ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ ७३ ॥

गुणाकारें कर्मदल वेदीने नि र्रा निमित्त कर्मदलनुं व्यवस्थायें स्थापवुं उप
 रली स्थितिथकी उतारी उतारी उदयावलिनी स्थितिना समय समय स्थिति
 ने विपे असंख्यातगुण वधतुं सं मावतां जे दलश्रेणी, ते गुणश्रेणी कहीयें. एम
 थोडे कालें घणां कर्मदल निर्करे, तेना सुखावबोध निमित्त थापना करी देखाडीठे.

तिहां प्रथम गुणश्रेणीनो काल अपूर्वकरण अने अनिवृत्ति करण कालथकी किंचि
 दधिक अंतर मुहूर्त्तमान जाणवो. ते वेद्यमान अंतर मुहूर्त्तथी उपरली स्थितिना द
 निक उतारी, उतारी, वेद्यमान स्थितिना उदयथी प्रतिसमयें असंख्यातगुणो असं
 ख्यातगुणो वधतो चरम समय लगें संक्रमावे, एटले उपरली स्थितिनुं उताखुं जे

दल, ते ध्ये प्रथम स ये स्तो सं मावे. तेषी बीजे स ये संख्यातगुणो सं
मावे. तेषी वली त्रीजे स ये असंख्यातगुणो सं मावे. ए स ये, स ये, अ
संख्यात गुणा रें वधारतो, वधारतो अंतर हूर्त्तने चर ये सर्वोत्क संक्र
ावी, जोगवीने खपावे पण गुणश्रेणिनो ल वधारे नहीं. एरीतें सर्व एश्रेणी
नुं स्वरूप जाणवुं. पण एके शी श्रेणी अंतर हूर्त्त संख्यात गुणहीन हीन ल
पूर्वली श्रेणीनी अपेहायें होय, ने मंदल असंख्यातगुणां वधतां होय.

तिहां दे विरति अने सर्वविरतिपणुं पा तो बे रण रे, पण ि अ
निवृत्तिकरण न रे, तथा देशविरति अने सर्वविरतिशी जोगें पडयो ने
वलीजे देशविरत्यादि पडीवजे, तेवारें पण ते बे रण रे, अने जे अनानोगें पडयो
ते रण ा विना चढे, ए बे रण करी दे विरति सर्वविर ादि गुण लहे
तो जीव व वधते परि ामें होय. तिहां वधते परिणामें केवारें ए सं
ख्यात जागाधि ने केवारें ए संख्यातजागाधिक, केवारें एक संख्यात णाधि
अने केवारें ए असंख्यातगुणाधि दलि रचना रे. तिहां हीयमानपरिणामें
ए चारे हीयमान दलि रचना रे, अने व्यपरिणामें व्य दलिक रचना
करे, पण पोत पोतानी गुणश्रेणी अंतर हूर्त्त सरखुं होय तथा अनंतानुबं
धीयानी विसंयोजना देवता, नुष्य अने नारकी पर्याप्ता अविरति सम्यकृष्टि देश
विरति अने सर्वविरति, ए सर्व ए रणें री रे. तिहां अपूर्वकरण अनिवृत्तिक
रण कालें गुणश्रेणी करे. ए ध्ये प्रथम त्रण गुणश्रेणी सम्यक्त्व देशविरति अने
सर्वविरतिशी सहसात्कारें पडतां केटलो एक ल मिथ्यात्व गुणगणो पामीयें. ए गुण
श्रेणीनी सविस्तर वक्तव्यता कर्मप्रकृति तथा पंचसंग्रहनी वृहदटीका थकी जाणवी.

तथा ए अगीअार गुणश्रेणीना जीव अ क्रमें एकेकथी असंख्यातगुणी नि ा
वंत होय एटले मिथ्यात्वथकी सम्यक्त्व गुणश्रेणीयें अनंतगुण निर्झरा होय, जे
म कोइएक वृह दुर्बल रोगाक्रांत चित्तचिंतातुर पुरुष होय ते जेनी धारा न होय
एवा वृंठा काटें नरेला कूहाडायें करी बावलीआ तथा खेरनां काष्ट वेढा ने काप
तो घणो दुःखी थाय तोपण घणे काले थोडांक कापी शके, अने कोइ एक
तरुण नीरोगी निश्चित दृढ संघयणी पुरुष, तीक्ष्ण एवा सार लोह फरशीयें करी,
सूकी एरंम तथा आकडानी लाकडी थोडाकालमां पण घणी कापी नाखे तेम मि
थ्यात्वी जीव वीयें हीन थको पोताना अत्यंत चीकणां कर्म तेने अज्ञानोपहत एवा वा
लतपश्वरणादिक वृंग शस्त्रें प्रायें करी घणा कालें पण अल्प कर्म निर्झरे, अने सम्यक्

दृष्टि जीव ज्ञानादिक गुणों बलि होय। ते तेहना शुचपरिणा वृद्धियें रसघात स्थि
तिघातें करी नीरस निःसार एरुम जेवा थयला कर्मोने ते पूर्वकरणादिक तीदृष्ट
शस्त्रें करी अल्प कालें पण घणा ठेदी नाखे, तेमाटें गुणश्रेणी गुणश्रेणी प्रत्ये यथो
त्तर वीर्य वृद्धियें कर्म निःसार होय. तेने गुणनिर्मलतारूप शस्त्रें करी असंख्यगुणी अ
संख्यगुणी निर्झरा वधे, तिहां सवोत्कृष्ट कर्म निर्झरा अयोगी केवलीने होय॥८३॥
एम गुण विद्युद्धियें निर्झरा वधे ते जणी गुणगणानो अंतरकाल कहे ठे.

पलिआ संखंसमुहू, सासण इअर गुण अंतरं हस्सं ॥
गुरु मिद्धि बे ठसठी, इयरगुणे पुग्गलद्धंतो ॥ ८४ ॥

अर्थ—(सासण के०) सास्वादन गुणगणानुं (पलिआसंखंस के०) पद्योपम
नो असंख्यातमो जाग जघन्यथी आंतरं जाणवुं, जे जणी सास्वादन गुणगणं एकवा
र स्पर्शी, वली बीजी वेलायें स्पर्शे. एने वचमानो काल तेने सास्वादननुं आंतरं कही
यें, ते जघन्यथी तो पद्योपमासंख्येय जाग प्रमाण होय, जे जणी कोइ एक जीव मोह
नीयनी ठवीश प्रकृतिनी सत्तायेंथको औपशमिक सम्यक्त्व लही, त्रिपुंज करी अष्टाविं
शति सत्कर्मा थाय, तेवारें पडतां सास्वादनपणुं पामे. तिहांथी वली मिथ्यात्वें जाय,
तिहां मिथ्यात्वप्रत्ययें सम्यक्त्वमोहनीय मिश्रमोहनीयने समय समय उवेल
तां, उवेलतां, पद्योपमासंख्येय जाग काल प्रमाण ते मोहनीयनी बे प्रकृतिने उ
वेली रहे ते वारें मिश्र तथा सम्यक्त्वनी सत्ता रहित थयो थको. ठवीश सत्कर्मा
थाय वली पण कोइ एक जीव औपशमिक सम्यक्त्व पामी, तिहांथी सास्वादनपणुं
पामे तेणे एथी हीन आंतरं न कहुं तथा जे जीव, उपशम श्रेणीथी पडतो सास्वा
दन पणुं पामी वली अंतरमुहूर्तने आंतरें बीजी वेला उपशमश्रेणी पडिवजे, ते
वली तिहांथी पडतो सास्वादन गुणगणो आवे. ए अपेक्षायें अंतर मुहूर्तनुं पण
आंतरं होय, अंतर मुहूर्तना असंख्याता चेद ठे, तथा ए गुणगणानो काल पण
अंतर मुहूर्तनो ठे अने सर्व गुणगणां पण अंतर मुहूर्तमांहे स्पर्शे, अहींआं विरो
ध कोइ नथी. ए रीतें अंतर मुहूर्तनुं आंतरं पण सास्वादननुं लाजे, परंतु ते मनु
प्यमध्यंज कोइ एकने होय पण देवादिकने न होय ते माटें अल्प जणी अहींआं
विवद्ध्युं नहीं, तथा बीजे कशे कारणे विवद्ध्युं नही.

तथा ए सास्वादन थकी (इअरगुण के०) इतर एटले बीजा मिथ्यात्वादिक
थी उपशांत मोह पर्यंतना दश गुणगणानुं (अंतरंहस्सं के०) जघन्यथकी आं

तरुं (मुहूर्त्त के०) अंतरमुहूर्त्त अंतर मुहूर्त्तनुं जाणवुं. जे नणी कोइ ए जीव, उपशमश्रेणीथी पडतो मिथ्यात्व गुणगणे आवी वली बीजी वखत चडतो सर्वे गुणगणां स्पर्शे, तेवारें अंतरमुहूर्त्तनुं आंतरुं नाववुं. तथा बीजे प्रकारें पण जे मतें एक नवें एकज श्रेणी करे, तिहां चडतां तथा पडतां पण एज आंतरुं नाववुं.

अने क्षीणमोह, सयोगी तथा अयोगी, ए त्रण गुणगणाथी पडवुं नथी, ए गुणगणां एकज वार आवे, माटे एनुं जघन्य तथा उत्कृष्ट आंतरुं नथी.

हवे ए गुणगणानुं (गुरु के०) उत्कृष्ट आंतरुं कहे ठे. तिहां (मित्रि के०) मिथ्यात्वगुणगणानुं (बेठसठी के०) वे वखत ठाशठ सागरोपम पूर्वकोटी पृथक्त्वे अधिक एटलुं उत्कृष्ट आंतरुं जाणवुं, जे नणी कोइ एक पूर्व कोटयायु मनुष्य शुद्ध संयम पाली विजय विमानें तेत्रोश सागरोपमायु नोगवी सम्यक्त्व सहित मनुष्यनव पामी वली मनुष्य नवथी विजय विमानें जाय. एम ठाशठ सागरोपम सम्यक्त्वे रही वली अंतर मुहूर्त्त मिश्रें आवी फरी सम्यक्त्व लही त्रण वेला अच्युतगमनें मनुष्य नवांतरें ठाशठ सागरोपम पूरे, एम एकशोने बत्रीश सागरोपम पूर्व कोटी पृथक्त्वे अधिक मिथ्यात्व गुणगणानुं आंतरुं उत्कृष्टुं जाणवुं.

अने ए मिथ्यात्व विना (इयरगुणे के०) इतर जे बीजा सास्वादनथी उपशां तमोह पर्यंत दश गुणगणां ठे, तेनुं उत्कृष्ट आंतरुं (पुगल-ईतो के०) सूक्ष्म क्षेत्र पुजल परावर्त्तनुं अर्द्ध कांइ एक ऊणेरुं होय, जे नणी उत्कृष्टो किंचिंदून अर्द्ध पुजल परावर्त्त प्रमाण शेष संसार हुंते थके जीव, ग्रंथिनेद करे, तेवार पठी ए दश गुणगणां स्पर्शे. तेणे उत्सूत्र नाषणादिक अत्यंत अशातनायें करी अनंत संसार वधारे तो पण जेणे सम्यक्त्व लहुं ते जीव अर्द्धपुजल परावर्त्त मांहे सीजे, तेवारें वली सर्वे गुणगणां स्पर्शे, ए अपेहायें नाववुं उपरांत संसारमां न रहे॥ ७४॥

हवे पुजल परावर्त्तनुं कालमान समजाववाने प्रथम कालमानना चेद कहे ठे. तिहां त्रीश मुहूर्त्ते एक अहोरात्रि अने त्रीश अहोरात्रें एक मास, वे मासें एक ऋतु, त्रण ऋतुये एक अयन, वे अयने १ एकवर्ष, चोराशी लाख वर्षे एक पूर्वांग, चोराशी लाख पूर्वांगें ३ एक पूर्व. चोराशीलक्ष पूर्वे ४ एक त्रुटितांग. चोराशी लक्ष त्रुटितांगें ५ एक त्रुटित. चोराशी लक्ष त्रुटितें ६ एक अटटांग. चोराशी लक्ष अटटांगें ७ एक अटट, चोराशी लक्ष अटटें ८ एक अववांग. चोराशी लक्ष अववांगें ९ एक अवव, चोराशी लक्षअववें १० एक दूहूआंग, चोराशी लक्ष दूहूआंगें ११ एक दूहूअ, चोराशी लक्षदूहूएं १२ एक उत्पलांग, चोराशी लक्ष उ

त्पलांगें १३ ए उत्पल, चोराशी लक्ष उत्पलें १४ ए प ङ, चोराशी लक्ष प
 ङें १५ ए प , तोरा ङी लक्ष प १६ ए लिंगांग, चोराशीलक्ष नलिनां
 गें १७ ए नलिन, तोराशी लक्ष नलिनें १८ एक अह्निनि रांग, चोराशीलक्ष
 अह्निनि रांगें १९ ए ह्निनि र, चोराशी लक्ष ह्निनि रें २० एक अयुतांग
 ग, चोराशी लक्ष युतांगें २१ ए युत चोराशी लक्ष अयुतें २२ एक नयुतां
 ग, चोराशीलक्ष नयुतांगें २३ एक नयुत, चोराशी लक्ष नयुतें २४ एक प्रयुतांग,
 चोराशी लक्ष प्र तांगें २५ एक प्रयुत, चोराशी लक्ष प्रयुतें २६ एक चूलिकांग,
 चोराशी लक्ष चूलि ङें २७ ए चूलि ङ, चोराशी लक्ष चूलिकायें २८ एक शी
 र्षप्रहेलि ङ, चोराशी लक्ष शीर्षप्रहेलि ङें २९ एक शीर्षप्रहेलिका, अंहीं सुधी
 सं तातो ल गण्यो आवे. ए शीर्ष प्रहेलिकायें आटला आंक आवे ते अंक
 ङ्गीयें ठैयें. (७५८२६३२५३०७३१०२४११५७९७३५६९९७५६९६४०६२१
 ८९६६८४८०८०१८३२९६२) ए चोपन आं आगल एक ङेने चालीश शून्य
 मांढीयें तेवारें, ए ङेने चोरा अं ङ. त्यां ङी संख्याता वर्ष जाणवा.
 उपरांत गणतां नावे ते ङें पाला तथा स इदि ङी उपमायें करी समजावुं
 जाय पण गणतां पार न आवे, तेने सं ताता ङीयें ते असंख्याता वर्ष प्रमाण
 पद्योप सागरोप जाणवुं तेनुं स्वरूप समजाववाने गाथा हे ठे ॥ ८४ ॥

॥ अथ पद्योपमस्वरूपमाह ॥

द्वार अर्द्ध खित्तं, पलिय तिहा समय वाससय समए ॥
 केसव हारो दीवो, दहि आ तसाय परिमाणं ॥ ८५ ॥

अर्थ— धान्य पद्यवत् पद्योपम, तथा वली सागरवत् सागरोपम जाणवुं. तेना
 प्रत्येकें त्रण त्रण जेद ठे. तत्र वालाग्र अथवा वालाग्र खंढोनी प्रति समयें (उद्धार
 के०) उद्धारण करवो, तेठे प्राधान्य जिहां तेने प्रथम उद्धार पद्योपम कहीयें.
 अने (अर्द्ध के०) अर्द्धा एटले काल ते प्रस्तावथकी वालाग्रोने अथवा वाला
 ग्रोना खंढोने अपहारें प्रत्येकें वर्ष गत लक्षण प्राधान्य ठे जिहां ते बीजो अर्द्ध
 पद्योपम कहीयें तथा (खित्तं के०) क्षेत्र जे आकाश प्रदेशरूप तेनुं प्राधान्य
 ठे जिहां ते बीजो क्षेत्र पद्योपम कहीयें. ए (तिहा के०) त्रणे प्रकारना (पलिय
 के०) पद्योपम तेने प्रत्येकें सूक्ष्म अने बाढर एम वे वे जेदें करतां ठ जेद याय.
 तेनुं मान कांइ एक विस्तारथी लखीयें ठैयें. अनंत परमाणुयें एक व्यावहारि

रीयें, ते एकेको खंम समय समय कहाडतां असंख्याता समय लागे, अर्थात् संख्याता वर्षनी कोटीयें करी ते कूप खाली आय तेने सूक्ष्म उद्धार पत्योपम कही यें. तेवा दश कोडाकोडी पत्योपमें एक सूक्ष्म उद्धार सागरोपम आय तेवा अढी सागरोपमना समय प्रमाण (दीवोदहि के०) असंख्याता दीप समुद्र ठे. ए सूक्ष्म उद्धार पत्योपम कह्युं.

तथा तेहीज योजन प्रमाण पत्य बादर वालाग्रें जस्यो, तेमध्येथी (वाससय के०) शो शो वर्षें एकेक केशखंम काहाडतां, ते पत्य संख्याता वर्षनी कोडी प्रमाण कालें निर्लेप आय, तेवारें बादर अक्षा पत्योपम संख्याता वर्ष प्रमाण आय.

वली तेहीज खंमना पूर्वोक्त रीतें असंख्याता खंम कल्पी ते कल्पना खंम शो शो वर्षें एकेक कहाडतां जेवारें ते पत्य निर्लेप आय तेवारें सूक्ष्म अक्षापत्योपम असंख्याता वर्षनी कोडी प्रमाण आय. तेवा दश कोडाकोडी सूक्ष्म अक्षापत्योपमें एक सूक्ष्म अक्षा सागरोपम आय तेवा वली दश कोडाकोडी सागरोपमें एक अवसर्पिणी काल आय वली तेवा दश कोडाकोडी सागरोपमें एक उत्सर्पिणी काल आय ए अवसर्पिणी तथा उत्सर्पिणीना बेहु काल मली वीश कोडाकोडी सागरोपमें एक कालचक्र आय, ए सूक्ष्म अक्षापत्योपम अने सागरोपमें करी देवता, नारकी, मनुष्य अने तिर्यचनुं (आठ के०) आयुनुं मान तथा कर्म स्थितिमान तथा कायस्थितिमान तथा जवस्थितिनुं कालमानादिक मवीयें, ए चोथुं सूक्ष्म अक्षापत्योपम कह्युं, एटले ए सूक्ष्म अक्षासागरोपमना अनंता पुजल परावर्ते अतीत अक्षा तथा अनंता पुजलपरावर्ते अनागत अक्षा एटले अनागत अक्षानी अनंतता ठे अने अतीत अक्षानी आदि नथी, तेथी बेहुने समानपणुं ठे. अन्य आचार्य वली एम कहे ठे, के अतीत अक्षाथकी अनागत अक्षा अनंत गुणा ठे. तेनी जावना एम ठे के जो पण समयादिकें करी अनागत अक्षा होवमान ठे, तो पण अनागत अक्षानो द्वय नथी यतो ते माटें अतीत अक्षाथकी अनागत अक्षा अनंत गुणी ठे.

सांप्रत वे प्रकारना क्षेत्र पत्योपमनुं निरूपण करीयें तैयें. ते पूर्वोक्त वालाग्र खंमें करी जस्यो जे पत्य ते मध्ये कल्पना करेला वालाग्रें स्पर्श्या जे आकाश प्रदेश ते मांह्यो एकेक आकाश प्रदेश (समए के०) समय समय काहाडतां जे चारें मवे वालाग्र स्पष्ट आकाश निर्लेप आय, तेवारें असंख्याती उत्सर्पिणी अने अवसर्पिणी कालप्रमाण एक बादर क्षेत्र पत्योपम आय.

ते पत्यना सूक्ष्म एकेकावालाग्रने स्पर्श्या आकाश प्रदेश तथा अणस्पर्श्या एवा समस्त आकाश प्रदेशने समय समय काहाडतां जे वारें ते पत्य निर्लेप थाय, तेवारें पूर्वोक्त बादरक्षेत्र पत्योपमना कालमानथकी असंख्यातगुणो असंख्याती उत्सर्पिणी अने अवसर्पिणी प्रमाण सूक्ष्मक्षेत्र पत्योपमनुं कालमान थाय तेवा दश कोडाकोडी सूक्ष्म क्षेत्र पत्योपमें एक सूक्ष्म क्षेत्र सागरोपम थाय, एणे करी (तसायपरिमाणं के०) त्रसादिक जीवनुं परिमाण करवुं, एटले दृष्टिवादनने विपे इव्य प्रमाण चिंतवीयें तथा पृथिव्यादिक एकेंद्रिय त्रसांत जीवनुं परिमाण करीयें तेने विपे एनुं प्रयोजन ठे. अहीं शिष्य पूठे ठे के, जो स्पष्ट, अस्पष्ट, ननःप्रदेश अहीं सूक्ष्मक्षेत्र पत्योपमें करीने ग्रहण करीयें ठैयें, तो वालाग्रोनुं शुं प्रयोजन ठे ? यथोक्त पल्यांतरगत ननःप्रदेशापहारमात्रथीज सामान्य पणे कहेवुं उचित ठे. तत्र गुरुकहे ठे. के ए सत्य ठे. किंतु सूक्ष्मक्षेत्र पत्योपमें करी दृष्टिवादनने विपे इव्य मवीयें ठैयें ते केटला एक यथोक्त वालाग्र स्पष्ट ननःप्रदेशों करी मवीयें ठैयें, अने केटला एक अस्पष्ट ननःप्रदेशों करी मवीयें ठैयें, माटें दृष्टिवादोक्त इव्यमानोपयोगीपणा थकी वालाग्र प्ररूपणा प्रयोजनवाली ठे.

एम त्रण सूक्ष्म पत्योपम शास्त्रने विपे उपयोगी होय अने त्रण बादर पत्योपम कह्या ते सूक्ष्मपत्योपमना सुखावबोध थवा माटें कह्या. अहींआं प्रायें घणुंतो सूक्ष्म अक्षापत्योपमनुं प्रयोजन ठे, ते अक्षापत्योपमें करी वीश कोडाकोडी सागरोपमनुं काल चक्र थाय, तेवा अनंतें कालचक्रें एक पुज्जलपरावर्त्त थाय, एवा अनंत पुज्जलपरावर्त्त अतीत अक्षा अतिक्रम्या ते नणी एनेविषे पुज्जल परावर्त्त एवी संज्ञा करीयें जो पण पुज्जल परावर्त्त एवी संज्ञा मुख्य पणे इव्य परावर्त्तने विपे होय. केम के औदारिकादिक पुज्जलनी परावर्त्त एवी संज्ञा होय, ठे ते मुख्य कहेवाय तथापि आकाश प्रदेश समय अने अव्यवसाय परावर्त्तें क्षेत्र, काल अने जाव परावर्त्तदिकनं विपे पण जे पुज्जल परावर्त्त एवी संज्ञा करवी. ते गौणपणे जाणवी. तथा आशांबरमते नवपरावर्त्त पण मान्युं ठे. पण ते अहीयां न लीधुं ॥ ८५ ॥

हवे पुज्जलपरावर्त्तना आठ नेदनुं स्वरूप त्रण गाथायें करी कहे ठे.

द्वे खित्ते काले, जावे चउह् इह् वायरो सुहुमो ॥

होइ अणंतुस्सप्पिणि, परिमाणो पुग्गल परट्ठो ॥ ८६ ॥

अर्थ—(द्वे के०) इव्य पुज्जल परावर्त्त. (खित्ते के०) क्षेत्र पुज्जल परावर्त्त. (का

ले के०) कालपुञ्जपरावर्त्त, (जावे के०) जाव पुञ्ज परावर्त्त, ए (चउह के०) चार नेदें पुञ्ज परावर्त्त ठे ते वली एकेको (बायरो के०) बादर ने (सुहुमो के०) सूक्ष्मना नेदें करी (डुह के०) बे बे प्रकारें (होइ के०) होय. (अणंतुस्सपिण परिमाणो के०) अनंती उत्सर्पिणी अने अवसर्पिणीकाल प्र ाण (पुग्गल परट्टो के०) पुञ्ज परावर्त्त लमान जाणवुं ॥ ५ कुरार्थः ॥ ७६ ॥

एक बादर इव्यपुञ्जपरावर्त्त, बीजो सूक्ष्म इव्य पुञ्जपरावर्त्त, त्रीजो बादर क्षेत्रपुञ्जपरावर्त्त, चौथो सूक्ष्म क्षेत्र पुञ्जपरावर्त्त, पांच ॥ बादर ाल पुञ्जपरावर्त्त, ठ छो सूक्ष्म कालपुञ्ज परावर्त्त, सात ॥ बादर जावपुञ्जपरावर्त्त, आठमो सूक्ष्म जाव पुञ्जपरावर्त्त. अहिंयां ॥ ७६ ॥ जावपुञ्जपरावर्त्त सूक्ष्म तथा बादर एम पण माने ठे. ते मते दश नेद कहे ठे. पण स्वमते तो आठ नेदज ा ठे.

तिहां पूर्णगलन स्वजाव तेने पुञ्ज कहियें, ते अणुने लवे तथा विघटवे रीजे स्कंधनो नेद ते पुञ्जस्कंध कहियें ते सर्व जीवथकी अनंत णा ठे. सर्व लोकाकाश प्रदेश अनंतानंत पुञ्जस्कंधें नख्यो ठे. ते जेटले कालें जीव, सर्व णुस्कंध औदारिकादिक शरीर पणो ग्रहीने मूके, तेटले कालें बादरइव्य पुञ्जपरावर्त्त एवी सामान्य संज्ञा होय. ए आठ जातिना पुञ्ज परावर्त्त कह्या ठे. ते मथ्यें पण चार जातिना बादर पुञ्ज परावर्त्त जे कह्या ठे ते सूक्ष्मपुञ्जपरावर्त्तना सुखावबोधने थें कह्या ठे. जे मूढमति, सूक्ष्म पुञ्जपरावर्त्तनुं स्वरूप न समजे, तेने बादरनुं स्वरूप समजावीयें, ते बादरना स्वरूपनी समजणमां मति नेदाय तो पठी सूक्ष्मपुञ्जपरावर्त्तनुं स्वरूप पण सुखें समजी जाय, ते नणी बादर कह्या ठे. बीजुं जिहां पुञ्ज परावर्त्त का ल शास्त्रें कह्यो ठे. तिहांतो सर्व सूक्ष्मपुञ्जपरावर्त्त लेवा, केमके तेहिज शास्त्रमां उपयोगी ठे. जे सम्यक्त्व पास्या पठी किंचिन्न्यून ई पुञ्जपरावर्त्त मात्र संसार मथ्यें रहे, एम कथुं ठे, ते पण सूक्ष्म क्षेत्रपुञ्जपरावर्त्तनुं अई जाणवुं ते चारे जातिना सूक्ष्म पुञ्ज परावर्त्त मांहेलो एके केटले कालें होय, तेनुं मान कहे ठे.

उत्सर्पिणी कहेतां जिहां नरत ऐरवतना मनुष्यने चढतुं शरीरमान, ाणु तथा सुख वधतुं जाय. तेने उत्सर्पिणी ल जाणवो. तिहां प्रथम दुःखमां दुःखमां आरो एकवीश हजार वर्षनो, बीजो दुःखमां आरो एकवीश हजार वर्षनो त्रीजो दुःखमां सुखमां आरो एक कोडाकोडीसागरोपम वेंतालीश हजार वर्षे न्यूननो, चौथो सुखमां दुःखमां आरो वे कोडाकोडीसागरोपमनो, पांचमो सुखमां आरो त्रण कोडाकोडी सागरोपमनो अने ठछो सुखमां सुखमां आरो चार कोडा

कोडी सागरोपमनो. एम जिहां चढतो चढतो ।ल ते उत्सर्पिणीकाल हीयें, अने जिहां प्रथम सुखमासुखमा आरो होय, अने ठो :खमा :खमा आरो होय, ते अवसर्पिणी पढतो ।ल जाणवो. तेहवी अनंती उत्सर्पिणी अने अवसर्पिणी एटले अनंता कालचक्र प्रमाण एकेक पुजलपरावर्त्ते ते अनंतानंतचेदें ठे. तेथी ए म थ्यें पण कालनुं अल्पवहुत्व कहुं ठे. ते विरुद्ध नथी, जे नणी इव्य पुजल परावर्त्तेकालस्तोक, तेथी अनंतगुणो क्षेत्र पुजलपरावर्त्तेकाल जाणवो, तेथी काल पुजलपरावर्त्तेनो काल अनंतगुणो जाणवो, तेथकी नावपुजल परावर्त्तेनो काल अनंत गुणो जाणवो. ए जीवने अतीतकालें नाव पुजलपरावर्त्ते अनंतां थयां, तेथी अनंतगुणां कालपुजल परावर्त्ते थयां, तेथी अनंतगुणां क्षेत्र पुजलपरावर्त्ते थयां, तेथी अनंतगुणां इव्यपुजल परावर्त्ते थयां ॥ इति स यार्थः ॥ ७६ ॥

हवे प्रथम इव्यथी वादर तथा सूक्ष्म पुजलपरावर्त्तेनुं स्वरूप कहे ठे.

रलाइ सत्त गेणं, एग जिउं मुअइ फुसिय सब अणू ॥

जित्तिअ कालि स थूलो, दवे सुहुमो सगऽन्नयरा ॥ ७७ ॥

अर्थ—(उरलाइसत्तगेणं के०) औदारिकादिक वर्गणाना पुजल सात प्रकारें करीने (एगजिउं के०) एक जीव, (फुसिय के०) स्पर्शाने (मुअइ के०) मूके, (सबअणू के०) लोकमांहेला सर्व परमाणुआने (जित्तिअकालि के०) जेटले कालें स्पर्शाने मूके, (स के०) ते कालनुं मान, (थूलो के०) स्थूल एटले वादर, (दवे के०) इव्यथकी पुजलपरावर्त्ते जाणवुं, अने इव्यथकी (सुहुमोसगऽन्नयरा के०) सूक्ष्म पुजलपरावर्त्ते एथी अन्यतरें करीने थाय ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ ७७ ॥

औदारिक, वैक्रिय, तैजस, नापा, श्वासोद्वास, मन अने कार्मण, ए सात प्रकारें सर्व लोकमांहेला परमाणुचेद संघातें तथा वादर सूक्ष्म परिणमने करी स्वस्व वर्गणा योग्य परिणतस्कंध औदारिकादिक नोकर्म पणे तथा कार्मण पणे जेटले कालें एक जीव अनंत नव त्रमण करतो परिणमावी ग्रही स्पर्शी मूके, तेने वादर इव्य पुजलपरावर्त्ते कहीयें. तिहां जे एक वेला ग्रह्या, एवा जे पुजल तेने फरी वीजी वेला ग्रहण करे, ते ग्रहीतग्रहणादार तथा पूर्वे केऽ ग्रहण कखा केऽ अग्रहण कखा एवा पुजलने ग्रहे, ते मिश्रग्रहणादार, तथा जे पूर्वे अग्रहण करेला ग्रहे, ते अग्रहीत ग्रहणादार. तिहां गृहीतग्रहणादार तथा मिश्रग्रहणादार अतिक्रमीने जे अग्रहीत ग्रहणादारें पुजल ग्रहण करे. ते जेव्हे जेखववा

एटले लेखा । गणवा. एम ए औदारि पणे बीजो वैत्रि यपणे. िजो तैजस पणे, चोथो नाषा पणे, पांच ि श्वासोद्वासपणे ढठो नपणे, अने सातमो कार्मण पणे, ए सात परिणा , एकेक अणुना थाय. ए सर्वलो वर्त्ति पुजल ड्व्यना सात परिणमन एक जीव पूर्ण रे, तेवारें बादर ड्व्यपुजल परावर्त्त पूर्ण थाय. अहीं । आहार शरीर तो संसार िहे वसतो जीव, चार वेला करे, तेवारें तेणे करी सर्व पुजलनी परावर्त्ति न होय, तेथी ते न लीधो.

तथा जेवारें सर्वलो वर्त्ति एणे औदारिकादिक पणे परिणमावे, पण एटलुं विशेष जे औदारिकपणे परिण ावतां वचले नवें जे जे वैत्रि यादि पुजल ग्रह ए करे, ते िडे लेखामां नावे. एम अनंतंते नवें री सर्वलो ना अणु औदारि कपणे परिणमावी ग्रही स्पर्शी मूके, तेवारें प्रथम औदारिक सूक्ष्म ड्व्य पुजल परावर्त्त थाय. वलतुं एज रीतें सर्वाणु वैत्रि यपणे परिण ावी ग्रहीने मूके, तेवारें बीजुं वैक्रिय पुजल परावर्त्त थाय. एमज तैजस शरीर पणे परिण मावी ग्रहीने मूके, तेवारें त्रीजुं तैजस पुजलपरावर्त्त थाय. एमज नाषादल पणे सर्वाणु परिणमावी ग्रहीने मूके, तेवारें चोथुं नाषापुजलपरावर्त्त थाय. एमज पां चमुं श्वासोद्वास, ढठुं मन अने सात कार्मण पुजलपरावर्त्त पण जाणवुं. तिहां सर्व थकी कार्मणपुजलपरावर्त्तकाल अनंतो ठे परंतु बीजानी पेह्यायें स्तोक. तेथकी तैजस पुजलपरावर्त्तकाल अनंतगुणो, तेथकी औदारिक पुजलपरावर्त्त ाल नंतगुणो, तेथकी श्वासोद्वास पुजलपरावर्त्त काल अनंतगुणो, तेथकी मनःपुजलपरावर्त्त काल अनंतगुणो, तेथकी नाषापुजलपरावर्त्तकाल अनंतगुणो, तेथकी वैः यपुजलपरावर्त्त काल अनंतगुणो जाणवो. कार्मण पुजलपरावर्त्त सर्व नवें ग्रहण करे, तेथी तरत पूराय अने ते कार्मणदलथकी तैजस अनंतगुणो हीन पुजल ठे, ते नणी अनंत गुण कालें पूराय, एम पोतानी मतियें विचारीने कहेवुं. अतीतकालें एक जीवने अनंता वैक्रिय पुजल परावर्त्त थयां, तेथकी अनंतगुणां नाषा पुजलपरावर्त्त थयां, तेथकी अनंतगुणां मनःपुजलपरावर्त्त थयां, तेथकी अनंतगुणां श्वासोद्वास पुजल परावर्त्त थयां, तेथकी अनंतगुणां औदारिक पुजल परावर्त्त थयां, तेथकी अनंत गुणां तैजसपुजल परावर्त्त थयां, तेथकी अनंतगुणां कार्मण पुजल परावर्त्त थयां. एम अतीतकालें अतिक्रम्या. अहीथां कोडेक आचार्य एम कहे ठे के औदारिक वैक्रिय, तैजस अने कार्मण, ए चार शरीरपणे सर्वलोकवर्त्ति परमाणु जे ग्रहे, ते तेना लेखामांहे गणाय. एम करी सर्व परमाणु चार शरीरपणे परिणमावी ग्रही

शतकनामा पंचम कर्मग्रंथ.

ने सूके, ते बादर इव्य पुञ्ज परावर्त्त ने अनु में एक शरीर पणे परिणमावे ते लेखामांहे गणाय. एवी रीते सर्वाणु ए शरीरपणे जेवारें परिणमावी रहे, तेवा र पढी वली बीजा शरीरपणे परिणमावे, पण औदारिक परावर्त्तमध्ये वैः यादि क पुञ्ज लीये, ते लेखा िहे गणाय नहीं, एम अनु में चारे प्र ारें सर्वाणु परि णमावतां सूक्ष्मपुञ्ज परावर्त्त थाय ॥ इत्यर्थः ॥ ७४ ॥

हवे बादर तथा सूक्ष्म क्षेत्रादि त्रण पुञ्ज परावर्त्तनुं स्वरूप हे ठे.

लोग पएसो सप्पिणि, समया अणु नाग बंध ाणाय ॥

जह तह कम मरणेणं, पुष्ठा खित्ताइ थूलियरा ॥ ७५ ॥

अर्थ—(लोगपएसो के०) चौदराज लोकना आकाश प्रदेश (सप्पिणिसमया के०) उत्सर्पिणी अने अवसर्पिणीना समय अने (अणुनागबंधछाणाय के०) अनुनाग बंधनां स्थानक, ते रसबंधना हेतु असंख्यातां अथ्यवसाय स्थानक जाण वां. ए त्रणे (जहतह के०) जेम तेम आधा पाठा (मरणेणं के०) क्रमोत् म म रणें करीने (पुष्ठा के०) फरसी रहे, तेवारें (कम के०) अनुक्रमें (खित्ताइ के०) क्षेत्रादिक एटले क्षेत्रथी, कालथी अने जावथी (थूल के०) स्थूल एटले बादर पुञ्ज परावर्त्त थाय अने (इयरा के०) ए थकी इतर एटले ए त्रणे अनुक्रमें ज मरण वेलायें फरसे, तेवारें ए त्रणे सूक्ष्म पुञ्ज परावर्त्त थाय ॥ इत्यर्थः ॥ ७५ ॥

सर्वलोकना आकाशप्रदेश एटले जे अंगुलघन आकाश खंमना प्रदेशापहार स मय समय प्रत्ये करतां पण असंख्यातां कालचक्र व्यतिक्रमी जाय, एवा सूक्ष्म ननः प्रदेश ठे. ते सर्व लोकना आकाश प्रदेशने जेवारें एक जीव, अनेक नवें करी स्पर्श, एटले सर्व आकाशप्रदेशें मरण पामे, तेमांहे जे आकाश प्रदेशें एक वेला मरण पाम्यो, तेज आकाश प्रदेशें वली बीजा वेला मरण पामे, ते लेखामां न ग णाय, परंतु जे अस्पृश्य प्रदेशने स्पर्शी मरण पामे ते प्रदेश, तेना लेखामां गणाय. एम करतां सर्वलोकाकाश प्रदेशने मरणें करी स्पर्श. अहींआं जो पण जीव अ संख्याता आकाश प्रदेश अवगाहीने रह्यो ठे तो पण मरणवेलायें एक प्रदेशनी मुख्यता लेवी. एने बादर क्षेत्र पुञ्जपरावर्त्त कहियें.

अने जेवारें अनुक्रमें एटले जे आकाशप्रदेशें जीव एकवार मरण पाम्यो. ते ज आकाश प्रदेशनी श्रेणीयें जेवारें वली तेनी जोडना बीजा प्रदेशें बीजा वेला मरण पामे. ते लेखामां गणाय, परंतु बीजे स्थानकें बीजे नवें तेनी वचमां अ

संख्य लोका श प्रदेशों संख्य वेला रण पामे, ते वचला रणना प्रदेश ले खामांहे नावे. एम अनुक्रमें श्रेणीबद्द तर बद्द प्रदेश रणें री स्पर्शीतो थ को सर्व लोकाकाश प्रदेश स्पर्श, तेवारें सूक्ष्म क्षेत्र पुञ्जल परावर्त थाय तेमध्ये नं ता कालचक्र प्रमाण बादर पुञ्जलपरावर्तथकी नंतगुणो ल नीपजे.

हवे कालथकी पुञ्जल परावर्तनुं न कहे ठे. वीश कोडाकोडी सागरोपम प्रमा ण कालचक्र ठे. तेना सर्व समय, मरणें करी जीव स्पर्श, एटले पहेला समय थकी मांझिने ठेहला समय सुधी सर्व समयें मरण करे, परं जे समयें एक का लच मांहे मरण पाम्यो, तेहीज समयें बीजा घणा कालच मांहे मरण पामे. ते समय लेखामांहे गणाय नहीं. पण अनेरे समयें मरण पामे, ते लेखामां गणा य. एम कालच ना सर्व समय रण वेलायें करी जेवारें एक जीव स्पर्शी रहे, ते वारें कालथकी बादरपुञ्जलपरावर्त थाय.

अने जेवारें ए कालच ने पहेले धुरले स यें रण लही वली जेवारें केवा रेंक कोइ कालच ने बीजे समयें रण पामे, ते लेखामां गणाय. तेमज कोइ कालच ने त्रीजे समयें जीव मरण पामे, ते लेखामां गणाय. परंतु वचला आगल पाठलना समयें अनेक मरण करे, ते लेखामां गणाय नहीं. एम वली जेवारें कोइ ए क कालच ने चोथे समय मरण लहे, पांचमे समय मरण लहे, यावत् कालचक्रना ठेहला समय पर्यंत अनुक्रमें सर्व समय मरणें करी स्पर्श. अहींआं कोइक कालच क्र दीठ एक समय लेखामां आवे अने वचालें संख्याता, असंख्याता, यावत् अनंत कालचक्रना मरण पण लेखामां न आवे, परंतु जेवारें आगल जे समयें मरण पाम्यो होय, तेने आगले समयेंज जेवारें मरण पामे, तेवारें तेज लेखामां आवे. एम असंख्याते मरणें पण अनंतां कालच व्यतीत थइ जाय. तावत् कालप्र माण सूक्ष्म काल पुञ्जलपरावर्त थाय.

हवे नावथी सूक्ष्मबादरपुञ्जलपरावर्त कहे ठे. रसबंध हेतु कापायिक अथ्य वसायस्थानक मंद. मंदतर, मंदतमना जेदें असंख्यात लोकाकाश प्रमाण ठे जे न णी सीत्तेर कोडाकोडी सागरोपमना समय प्रमाण स्थितिस्थानकें असंख्याता र सबंधहेतु अथ्यवसाय स्थानक ठे. ते सर्व अथ्यवसाय स्थानक मरणें करी अनु क्रमें स्पर्श एटले ते रसबंधनां स्थानक केवारेंक मंद, मंदतम, मंदतर, तीव्र, तीव्र तम. तीव्रतर, एवे स्थानकें मरण पामतो जेवारें एक जीव, सर्व स्थानक फरसी रहे तेवारें नावथकी बादरपुञ्जलपरावर्त थाय.

ने जेवारें थ जघन्य थ्यवसायें रण पामीने वली जेवारें तेइएक कालां तरें तेथकी चढते बीजे अथ्यवसायस्थानकें मरण पामे ते लेखामांहे गणाय, तेवार पढी वली तेइक जांतरें तेथकी चढते त्रीजे अथ्यवसायस्थानकें वर्त्ततो मरण पामे ते लेखामांहे गणाय, परंतु बीजा आघा पाठा अथ्यवसायें मरण पामे ते लेखामां न गणाय, एम अनु में निरंतर पणे जघन्यथी उत्कृ अथ्यवसाय स्थानक पर्यंत सर्व कर्मना संख्याता रसबंधनां अथ्यवसाय स्थानक ठे. ते अनु में मरणें करी स्पर्शें तेनी वचालें जे तेज अथ्यवसायें तथा सांतर अथ्यवसाय स्थानकें अनंता मरण रे, ते पण लेखामां न आवे परंतु जे पूर्वलो अथ्यवसाय होय, तेथकी चढते अथ्यवसायें मरण पामे तोज ते लेखामां आवे, एम अनुक्रमें सर्व नुजागं बंधस्थानक, जन्म अथवा मरणें करी स्पर्शें, तेवारें नावथी सूक्ष्मपुजलपरावर्त्त थाय. ए रीतें आठ पुजल परावर्त्त कहां.

तथा ग्रंथांतरें नवपरावर्त्त कहुं ठे. ते तेइएक जीव नरकादिकगतिने विपे दश सह वर्ष जघन्यायुथी समयाधि समयाधिक स्थिति वधारतां नेवुं हजार वर्षनी स्थिति पर्यंत तथा दश लक्ष वर्ष स्थितिथकी समयाधिक समयाधिक तेत्रीश सागरोपम स्थितिने आउखे सर्व नरकायु स्थितिना स्थानकें नारकीना नवें करी तथा देवगति मध्यें दश हजार वर्षायुथी लक्ष समयाधिक समयाधिक एकत्रीश सागरोपम लगे सर्वदेवायुस्थितिनां स्थानकें देवनवें करी तेमज मनुष्य तिर्यंचगति मध्यें जघन्य कुक्षक नवथी लेइने समयाधिक समयाधिक मनुष्य तिर्यंकूनी यावत् त्र ए पद्योपमायुस्थिति लगेनां स्थानकें मनुष्य तिर्यंचना नवें करी एम सर्वायुस्थानकें अनुक्रमें स्पर्शतो वादरनव पुजल परावर्त्त थाय, अने समयाधिक समयाधिक स्थिति अनुक्रमें एकेक गतिना क्रमें क्रमें करी आयुनां सर्वस्थानक स्पर्शतो चारे गतिना सर्वायुस्थानक जीव स्पर्शें, तेवारें सूक्ष्म नव पुजल परावर्त्त थाय, ए आशांवर मते मान्यो ठे, ते अंहीं प्रसंगें जाणवा निमित्त लखुं ठे, ए रीतें उपोद्घात संग तें तथा प्रसंगसंगतें पद्योपम, सागरोपम तथा पुजल परावर्त्तादिकनां स्वरूप कहां.

प्रकारांतरें वली पांच वर्ण, वे गंध, पांच रस, आठ स्पर्श, अने अगुरुलघु, ए बावीश जेदें करीने सर्वलोकवर्त्ति पुजल परमाणुआ फरशी मूके. तेवारें नावथी वादर पुजल परावर्त्त थाय, अने ए बावीशमांहेथी एकेका पणे अनुक्रमें सर्व पुजल फरशीने रहे, तेवारें नावथी सूक्ष्म पुजल परावर्त्त थाय ॥इति समुच्चयार्थः॥७७॥ हवे जे प्रदेश बंधनो अधिकार कहेतां थकां ते मध्यें जे प्रकारें जीव, उत्कृष्ट

प्रदेश बंध करे, ने जेहवो थको जे प्रकारें जीव, जघन्य प्रदेश बंध करे, ते प्रकार कहे ठे. जे नणी प्रदेशबंधतो योग प्रत्ययियो ठे तेथी योगवृद्धियें प्रदेश वृद्धि होय अने सर्व जीवनेद मध्यें स िया पंचेंडिय पर्याप्तो उत्कृष्ट योगस्थानक होय, बीजा जीवनेद सर्व एथी हीनयोगी ठे. ए स्वरूप जणाववाने गाथा कहे ठे.

॥ अथोत्कृष्ट जघन्यप्रदेशबंधस्वरूप इह ॥

अप्ययर पयडि बंधी, ड जोगीअ सद्दि पज्जतो ॥

कुणइ पए सुक्कोसं, जहन्नयं तस्स व ासे ॥ ८९ ॥

अर्थ—(अप्ययरपयडिबंधी के०) अल्पतर एटले घणी थोडी प्रकृति बांधतो होय एटले प्रकृति थोडी बंधाती होय तिहां अबंधाती सजातीय प्रकृतिना दलनाग, ते बंधाती प्रकृतिनें नागें घणा लाने, तेथी तेने प्रदेशनी वृद्धि होय, तथा ते पण (उ डजोगीअ के०) उत्कृष्ट योगी एटले उत्कृष्ट योगस्थानकें वर्ततो उत्कृष्ट जीवव्यापारें री घणा कर्मप्रदेशनुं ग्रहण करे, जेम जोरा वर पुरुष, तृणादिक संग्रह करतो बीजा निर्बल पुरुषनी पेह्कार्यें घणा तृणादिकनो संग्रह करी शके, तेम मंद योगी जीवनी अपेह्कार्यें उत्कृष्ट योगी जीव, घणां कर्मदल ग्रहण करे, तेथी ते लीधो. ते पण (सन्नि के०) संझी पंचेंडिय जीव होय, जे नणी जे जीव, मन सहित होय ते मन लगावीने जे कार्य करे, ते कार्य करतां बीजुं अनानोगें जे कार्य करे, तेनी अपेह्कार्यें आनोगें जे कार्य करे, तेनी उत्कृष्ट चेष्टा होय. अने तिहां प्रदेशबंध अधिक होय ते मध्यें पण वली (पङ्कतो के०) पर्याप्तियें करी पूर्ण होय, तेवारें तेने योग प्रबलतायें प्रदेश पण घणा जेवराय एने अपर्याप्तावस्थायें पण अंतरमुहूर्त सुधी समय समय प्रत्यें असंख्या तगुणवृद्धें योग वधे, एटले संझीउ पंचेंडिय पर्याप्तो, उत्कृष्ट योगस्थानकें वर्ततो पोताना बंधयोग्य स्थानकमांहे अल्पसंख्यायें प्रकृति बंधस्थानकें वर्ततो एवो जीव (कुणइपएसुक्कोसं के०) उत्कृष्टप्रदेशबंध करे.

अने (जहन्नयं के०) जघन्य प्रदेशबंधतो (तस्स के०) ते उत्कृष्ट प्रदेशबंध स्वामिनी प्रदेशबंध सामग्रीने (वच्चासे के०) विपर्यासें विपरीतपणे एटले मन्नीआथी विपरीत असन्नीआो जेवो तथा पर्याप्ताने स्थानकें अपर्याप्तो जेवो अने उत्कृष्ट योगीने स्थानकें मंदयोगी जेवो, एटले असन्नीआो जेवो, तेमांहे पण अपर्याप्तो जेवो, ते पण वली प्रथम समयें घणा मंदयोगी होय, तेथी योग मंद

तायें री तथा नोयोगने अजावें री मंदल थोडां ग्रहण रे, तेपण पोता ना बंधस्थान ध्ये बहु संख्येय प्रकृति बंध स्थानकें वर्ततो होय ते लेवो. एटले घणी प्रकृति बांधतां थोडुं दल घणी प्रकृतिना जागें वहेचतां अल्प दल जाग आवे, तेथी ते जीव, जघन्य प्रदेशबंध रे ॥ इति स यार्थः॥ ८९ ॥

एम सामान्यपणे कर्मप्रकृतिनो उत्कृष्ट प्रदेशबंध तथा जघन्य प्रदेशबंधनो उपाय ही, हवे मूलोत्तर प्रकृतिनो उत्कृष्ट प्रदेशबंध, जे गुणगणे जीवने होय ते कहे ठे. तेमध्ये पण मूलप्रकृति आठ अने उत्तर प्रकृति एकशोने वीशना उत्कृष्ट प्रदेशबंध स्वामी हेवाने वसरें सूची कटाह न्यायें अल्प वक्तव्यता नणी प्रथम आयुः मनी मूलोत्तर प्रकृतिना बांधनार गुण स्थानकनी अपेह्यायें हे ठे, एटले कया या गुणगणे आयुः मना उत्कृष्ट प्रदेशबंध स्वामी होय? ते कहे ठे. तेमध्ये मिश्रगुणगणे तो आयुनो बंध न होय. अने सास्वादाने पडतां घोलना योगीने होय खरो, तो पण तेणें तिहां उत्कृष्ट योगने अजावें तथा अल्प काल जावी पणे अथवा बीजे कोइ कारणें अंधकारें उत्कृष्ट प्रदेशबंध निषेध्या ठे जे नणी कोइएक आचार्यने मते सास्वादनगुणगणे पण उत्कृष्ट प्रदेश बंध मान्यो ठे. ते मत अहीं उवेखवो मिश्र तथा सास्वादन, ए वे गुणगणां सूकीने शेष गुणगणें आयुःकर्मना उत्कृष्ट प्रदेशबंधक, गाथायें करी कहे ठे.

॥ अथ मूलोत्तरप्रकृतीनामुत्कृष्टप्रदेशबंधस्वामीनाह ॥

मिह अजय च आ , बि ति गुण विणु मोहि सत्त मिह्वाइ ॥

गहं सतरस सुहुमो, अजया देसा बि ति कसाए ॥ ९० ॥

अर्थ—(मिह के०) एक मिथ्यात्वगुणगणुं अने बीजा (अजयचउ के०) अविरत्यादिक चार गुणगणां, एटले बीजुं अविरति, त्रीजुं देशविरति, चोथुं प्रमत्त अने पांचमुं अप्रमत्त, ए पांच गुणगणें वर्ततो संज्ञी पंचेंडिय जीव, उत्कृष्टयो गस्थानकें वर्ततो (आउ के०) आयुःकर्मनो उत्कृष्ट प्रदेशबंध करे, जे नणी अपूर्वकरणादिक सात गुणगणां तथा मिश्रगुणगणुं, ए आठ गुणगणे आयुनो वंधज नथी अने सास्वादाने उत्कृष्टयोगने अजावें उत्कृष्ट प्रदेश बंध न होय, तथा (बितिगुणविणु के०) बीजुं सास्वादन, त्रीजुं मिश्र, ए वे गुणगणा विना शेष (मिह्वाइ के०) १ मिथ्यात्व, २ अविरति, ३ देशविरति, ४ प्रमत्त, ५ अप्रमत्त, ६ निवृत्ति, ७ अनिवृत्ति, ए (सत्त के०) सात गुणगणां सात कर्म बांधतां एवो सं

झी पंचेंडिय जीव सर्व पर्याप्तियें री पर्याप्तो, (रोहि के०) मोहनीय कर्मनो उत्कृष्टप्रदेश बंध करे, अहींआं सास्वादन तथा मिश्रगुणगणे उत्कृष्ट योग न लाजे, तेथी उत्कृष्टदल संचय करी न शके ते जणी निषेध्या; जे जणी मोहनीय नी सत्तर प्रकृति मिश्रें तथा अविरति गुणगणे बंधाय ठे, अने जो मिश्रें उत्कृष्ट योगस्थानक होत तो चोथानी पेरें त्रीजे गुणगणे पण प्रत्याख्यानीआ कपाय नो उत्कृष्ट प्रदेशबंध कहेत पण ते न कह्यो, तेथी जाणीयें ठैयें. जे मिश्रगुण गणे उत्कृष्टयोग नथी तथा आयु अने मोह विना शेष (ठाहं के०) ठ मूल कर्मप्रकृतिनो उत्कृष्ट योगी एवो संझी पंचेंडिय पर्याप्तो जीव, उत्कृष्ट प्रदेशबंध करे,

एम मूलप्रकृतिना उत्कृष्टप्रदेश बंध स्वामी कही, हवे उत्तर प्रकृतिना उत्कृष्ट प्रदेशबंध स्वामी कहे ठे. ज्ञानावरणीय पांच, दर्शनावरणीय चार, अंतराय पांच, एक शातावेदनीय, एक उच्चैगौत्र अने एक यशःकीर्त्ति, ए (सतरस के०) सत्तर प्रकृतिनो उत्कृष्ट प्रदेश बंध स्वामी (सुद्धुमो के०) सूक्ष्मसंपराय गुण स्थानकवर्त्ति मनुष्य उत्कृष्ट योगी होय, जे जणी आयु अने मोहनीयना दलनो जाग पण ठ कर्मने आवे, तथा पांच निज्ञानो जाग चार दर्शनावरणीयने आवे तथा नामकर्मनी सर्व प्रकृतिनो जाग, एक यशःकीर्त्तिने आवे, तेथी प्रदेशबहुलता थाय.

(अजया के०) अविरति सम्यक्दृष्टि गुणगणे वर्त्ततो उत्कृष्टयोगी पर्याप्तो संझी पंचेंडिय जीव, (बि के०) बीजी अप्रत्याख्यानावरणीय कपायनी चोकडीनो उत्कृष्ट प्रदेशबंध करे जेजणी एना बंधकमांहे एहिज अल्पप्रकृति बंधक पणुं ठे तेथी अ नंतानुबंधीआ चार अने मिथ्यात्व मोहनीय, ए पांचना प्रदेश एने अधिक आवे, तथा (देसा के०) देशविरतिगुणगणे वर्त्ततो मनुष्य, तिर्यंच उत्कृष्टयोगी सात मूल प्रकृति बांधतो (तिकसाए के०) त्रीजी प्रत्याख्यानावरण कपायनी चो कडीनो उत्कृष्ट बंधक होय, एना बंधकमांहे एहिज अल्प प्रकृति बंधकपणुं ठे तेथी शेष आठ कपायना दल जाग एने आवे तथा आयु अने मिथ्यात्वनो पण अंश अधिक आवे ॥ इति समुच्चयार्थः ॥ ९० ॥

पण अग्निअट्टी सुख गइ, नरा सुर सुजग तिग विठ
वि डुगं ॥ सम चउरंस मसायं, वइरं मिठोव सम्मोवा ॥ ९१ ॥

अर्थे- पुरुषवेद अने संज्वलना कपायनी चोकडी, ए (पण के०) पांच मोहनीय कर्मनी उत्तर प्रकृतिनो (अग्निअट्टी के०) अनिवृत्तिनामा नवमा गुणगणाना पांचे

१८ शुभखगति, १९ त्रस, २० बादर, २१ पर्याप्त, २२ प्रत्येक, २३ निर्माण, २४ सौभाग्य, २५ सुस्वर, २६ आदेय, २७ स्थिर अथवा अस्थिर, २८ शुभ अथवा अशुभ, २९ यशःकीर्ति अथवा अयशःकीर्ति, ए मनुष्य प्रायोग्य बांधतो सम्यक्दृष्टि तथा मिथ्यादृष्टि जीव होय तथा तिर्यंच प्रायोग्य अंगणत्रीश बांधतो तिहां मनुष्य द्विकने स्थानकें तिर्यंचदिक कहेवुं तथा मनुष्य प्रायोग्य बांधतां मिथ्यादृष्टि जीव पण जेवो अने सास्वादाने उत्कृष्ट योग न होय, तेजणी ते न लीधो तथा त्रेवीश, पच्चीशादिकना बांधस्थानकें प्रथम संघयणनो बांध नथी अने त्रीश, एकत्रीशना बांधस्थानकें प्रकृति जाग घणो होय, तेथी उत्कृष्ट प्रदेशबंध न होय. तथा शाता वेदनीयनो उत्कृष्ट प्रदेश बंध सम्यक्दृष्टि तथा मिथ्यात्वी सात कर्मनो बांधक होय, जोपण दशमे गुणठाणे उत्कृष्ट योग ठे तो पण तिहां उत्कृष्टस्थिति बांध न होय तेथी प्रदेशबंध पण विवक्ष्यो नहीं. एम तें तालीश प्रकृतिना उत्कृष्ट प्रदेशबंध स्वामी कह्या ॥ इति समुच्चयार्थः ॥ ११ ॥

निदा पयला डु जुअल, नयकुहातिड संमगो सुजई ॥

आहार डुगं सेसा, उक्रोस पएसगा मिडो ॥ १२ ॥

अर्थ—(निदापयला के०) निदा अने प्रचला, (डुजुअल के०) हास्य अने रति तथा शोक अने अरति, ए वे युगल एवं ठ प्रकृति (नयकुहा के०) सातमी नय, आठमी जुगुप्सा, (तिड के०) नवमुं तीर्थकर नामकर्म, ए नव प्रकृतिनो उत्कृष्ट प्रदेशबंधस्वामी (संमगो के०) सम्यक्दृष्ट्यादिक अपूर्वकरणांत पांच गुणस्थानकवर्ती जीव सात कर्मबांधतो आयु दलनो जाग अधिको लाने, तेजणी. तथा निदा प्रचलाने चोथे गुणठाणे थीण-द्वित्रिकना दलनो जाग अधिक होय. तथा मिश्रगुणठाणे पण थीण-द्वित्रिकनो बांध नथी पण ते उत्कृष्ट योगी न होय. तेजणी ते न कह्यो. तथा हास्यादिक वे युगल, नय अने जुगुप्सा, ए ठ प्रकृतिनो पण मोहनीयनीं तेर प्रकृतिने बंधें तथा नव प्रकृतिने बंधें अल्पप्रकृति नणी जाग घणो आवे. तेजणी जेवो तथा जिननामकर्मनो उत्कृष्ट प्रदेश बंधस्वामी सम्यक्दृष्टि मनुष्य देवगति प्रायोग्य जिननाम सहित अंगणत्रीश प्रकृति बांधतो होय ते जेवो. जे नणी त्रेवीशादिक प्रकृतिनां बांध स्थानकें तो जिननाम कर्मनो बांधज नथी. अने त्रीश प्रकृति मनुष्य प्रायोग्य बांधतां तथा एकत्रीश देवगति प्रायोग्य बांधतां प्रकृति घणी हांय. तेथी जागें दल स्तोक आवे तेथी ते न लीधा.

(सुजई के०) सुयति सुसाधु एटले प्र इ रहित साधु अप्र त ने पूर्व करण, ए बे एताणे वर्ततो उत्कृष्ट योगी देव प्रायोग्य त्रीश प्रकृति (आहार दुगं के०) आहार द्वि सहित बांधतो बे समय सुधी उत्कृष्ट प्रदेश बंध रे, शेष गुणताणे आहार द्वि नो बंध नथी, तेथी ते न लीधा तथा उत्कृष्ट योग स्थानकें जीव बे समय पर्यंतज रहे. पढी योगस्थान फरे, तेथी सर्वत्र उत्कृष्ट योगी बे समय सुधीज होय तथा एकत्रीश प्रकृतिना बंधस्थानकें प्रकृतिनागनी बहुलतायें अल्पदल लाजे, ए चोप प्रकृतिना उत्कृष्ट प्रदेश बंध स्वामी ह्या.

तेथकी (सेसा के०) शेष रही जे ढाशठ प्रकृति तेना (उ १० पएसगा के०) उत्कृष्ट प्रदेश बंध स्वामी (मिथ्या के०) मिथ्यात्वी जीव पंचेंद्रिय पर्याप्तो उत्कृष्ट योगी सात कर्म बांधतो बे समय लगे होय जेजणी ३ नरकत्रिक, ७ जाति चार, ११ स्थावरचतुष्क, १२ हुंमसंस्थान, १३ ठेवहुं संघयण, १४ आतप, १५ नपुंस वेद, १६ मिथ्यात्व, १७ अनंतानुबंधीआ कषाय चार, १४ मध्यसंघयण चार, १७ मध्यसंस्थान चार, ३१ दौर्जाग्यत्रिक, ३४ शीणदीत्रिक, ३७ तिर्यचत्रि, ३७ स्त्रीवेद, ३९ उ १०त, ४० कुखगति, ४१ नीचैर्गोत्र. ए एकतालीश प्रकृति ध्यें शोल प्रकृतिनो बंध मिथ्यात्व प्रत्ययित अने प णीश प्रकृतिनो बंध अनंता बंधी प्रत्ययित ठे, ते मिश्रादिक एताणे न बंधाय अने सास्वादन गुणताणे उत्कृष्ट योगने अजावें उत्कृष्ट प्रदेश बंध न होय, तेजणी एनो स्वामी मिथ्यात्वीज कह्यो.

तथा शेष पञ्चीश प्रकृतिनो बंध, जोपण सम्यक्त्वादिक गुणताणे ठे. तो पण १ औदारिक, २ तैजस, ३ कार्मण, ७ वर्णचतुष्क, ७ अगुरुलघु, ९ उपघात, १० बादर, ११ प्रत्येक, १२ स्थिर, १३ अशुच, १४ अयश, १५ निर्माण. ए पंद्र प्रकृतिनो उत्कृष्ट प्रदेशबंध अपर्याप्ता एकेंद्रिय प्रायोग्य नामकर्मनी त्रेवीश प्रकृति बांधतो थको मिथ्यात्वी जीव करे, जे जणी ४ स्थावरचतुष्क, ५ एकेंद्रिय जाति, ६ हुंम संस्थान, ७ तिर्यचदिक अने पूर्वली पंद्र, एवं त्रेवीश बांधता होय, ते करे तथा पञ्चीशादिकने बंधें नाग बाहुल्य आवे माटें अल्पदल लाजे.

तथा मनुष्यदिक, पंचेंद्रियजाति, औदारिक उपांग, पराघात, उह्वास, त्रस, अपर्याप्त, स्थिर अने शुच, ए दश प्रकृतिनो मिथ्यात्वे पञ्चीश नामकर्मनी प्रकृति अपर्याप्त त्रस प्रायोग्य बांधतो उत्कृष्ट प्रदेश बंध करे, तेथी ए ढाशठ प्रकृतिना उत्कृष्ट प्रदेशबंध स्वामी मिथ्यात्वी कह्या. एम उत्कृष्ट प्रदेशबंध स्वामी कह्या ॥ इति ० ॥ ए १ ॥

हवे जघन्य प्रदेशबंध स्वामी कह्या थकी वचला सर्व मध्यम प्रदेशबंध स्वामी

सुखें स जाय ते नणी एकशोने वीश प्रकृतिना जघन्य देशबंध स्वामी कहे ठे.

॥ अथ जघन्य प्रदेशबंधस्वामीनाह ॥

सुमुणी इन्नि असन्नी, नरय तिग सुरा सुर वि वि डुगं ॥

सम्मो जिणो जहन्नं, सुहुम निगो आइखणि सेसा ॥ ९३ ॥

अर्थ-तिहां असन्नीठ अपर्याप्तो ापणी प्रकृतिना बंध मांहे घणी प्रकृति बांधतो जघन्य योगें वर्त्ततो चार स थ जगें रहे एटले जघन्य योगें उत्कृष्टो तो चार समय पर्यंत जीव रहे ते नणी सामान्यपणे ए जघन्य प्रदेश बंध स्वामी कह्यो ठे

(सुमुणी के०) अप्रमत्त साधु घोलना योगी देवगति प्रायोग्य एकत्रीश प्रकृति बांधतो आहारक शरीर तथा आहारकोपांग, ए (इन्नि के०) वे प्रकृतिनो जघन्यप्रदेश बंध करे, जे नणी एना बंधकमांहे एज जघन्य प्रकृतिनो बंधक होय

(नरयतिग के०) नरकगति, नरकानुपूर्वीं अने नरकायु, ए नरकत्रिक तथा चोष्टुं (सुराउ के०) देवायु, ए चार प्रकृतिनो जघन्य प्रदेशबंध स्वामी (अस ि के०) असन्नीठ पंचेंद्रिय पर्याप्तो जीव, आठ कर्म बांधतो घोलना योगी जे एक योग थकी बी जे योगें संचार करतो होय ते घोलना योगी कह्यीं. ते जघन्यथी तो एक समय जगें अने उत्कृष्ट तो चार समय जगें जघन्य प्रदेशबंध स्वामी होय, जे नणी जघन्य योगें जीव, चार समय उपरांत न रहे अने सन्नीआना जघन्य योग थकी असन्नीआनो उत्कृष्ट योग पण असंख्यातगुण हीन होय, तो वली जघन्य योग घणोज हीन होय, एमां गुं कहेवानुं ठे? ते नणी असन्नीठ लीधो तथा असन्नीआ अपर्याप्ताने तो ए प्रकृतिनो बंधज नथी ते नणी अपर्याप्तो न लीधो, अने एकेंद्रिया दिकने पण ए प्रकृतिनो बंध नथी तेनणी पंचेंद्रियज लीधो तथा आठ कर्म बांधती वखतें घणा जागें कर्म दल थोडुं आवे, तेमाटें आठ कर्मनो बंधक लीधो.

(सुर के०) देवगति अने देवानुपूर्वीं, ए देवदिक तथा (विउविडुगं के०) वैक्रिय शरीर अने वैक्रिय अंगोपांग, ए वैक्रियदिक अने (जिणो के०) जिननाम कर्म, ए पांच प्रकृतिनो (जहन्नं के०) जघन्य प्रदेश बंध स्वामी (सम्मो के०) सम्यक्दृष्टि जीव नव प्रथम ममय वर्त्ततो होय, तेमध्ये पण अनुत्तर विमान वासी देव पोताना नव प्रथम समयें स्वप्रायोग्य जघन्य वीर्यवंत थको जिननाम सहिन मनुष्य प्रायोग्य थोगणत्रीश प्रकृति बांधतो जिननामसहित त्रीश बांधे, ते वारें जिननामनो जघन्य प्रदेशबंधस्वामी होय, जे नणी मनुष्य तो देव प्रायोग्य

अष्टावीश, अयोगत्रीश बांधे ठे पण जिनना सहित िश न बांधे, वली तिहां प्रकृति अल्प होय ते नणी नुष्य न ह्यो, ने नार ितो तर देवथ ि उत्कृष्ट योगी होय, तेथी ते घणा प्रदेश बांधे ाटें ते पण न लीधो तथा चारिडियाने आहार द्वि हित अने जिनना सहित देव प्रायोग्य ए िशनो बंध होय तिहां जो पण प्रकृतिनी लता होय, िपण ते नव प्रथम स घना एवा प र्या ि तर सुरथ ि उत्कृष्ट योगी होय, तेथी ते पण न लीधो. तेमाटें सम्यक्कृष्टि अपर्याप्ता अ तरसुर जिनना नो जघन्य प्रदेशबंध रे, तथा शेष वैत्रि यद्वि ने देवद्विक, ए चार प्रकृतिनो जघन्य प्रदेश बंध, सम्यक्कृष्टि मनुष्यनव प्र ये वर्ततो रे, जे नणी शेष ए गतिना जीवने ए अयोगत्रीश प्रकृति बंध स्थान होय परं त्रीश अने एकत्रीश प्रकृतिनो बंध तो पर्याप्तावस्था ये होय तिहां जघन्य योग न होय, तेथी ल्प प्रदेश बंध न री शके, तेथी ए पर्याप्तावस्थार्ये ष्यज एना स्वामी कहा.

तथा (सुहुमनिगोआइखणिसेसा के०) एथी शेष रहि जे एकशो ने नव प्रकृति तेनो जघन्य प्रदेशबंध स्वामी सूक्ष्म निगोदियो लब्धि पर्याप्तो जीव आ दि कृष्टे एटले नव प्रथम समयें वर्ततो होय, जे नणी पूर्वे अगीआर प्रकृति जे ही, तेनो बंध निगोदि ाने नथी, तेथी तेना स्वामी नि ह्या. अने (१०ए) प्र तिनो बंध एने तेथी एनो जघन्य बंध स्वामी निगोदीओ क ि, केम के एथी धिक घन्य योग कोइ बी ि जीवने नथी ते मध्ये पण नव प्रथम सम ये वर्ततो घणोज जघन्ययोगी होय, तेणे करी ल्प प्रदेश बंध करे तथा तेमां प ण म ष्यायु अने तिर्यचायु, ए बे प्रकृतिना अल्प प्रदेशबंधस्वामी नव प्रथम समयवर्ति िव न होय जे नणी त्रण पर्यापत्ति पूर्ण कख्या विना कोइ परनवायु बांधेज नहीं, तेमाटें ए बे प्रकृतिना जघन्य बंधकमध्ये अपर्याप्तो मात्र लेवो पण नव प्रथमसमय वर्ति न लेवो. एम सर्व प्रकृतिना जघन्य प्रदेश बंध स्वामि कहा ॥ ए३ ॥

हवे प्रदेश बंधने विषे सादि नाद्यादिक जांगा विचारे ठे.

दंसण ळग नय कुडा, बि ति तुरिअ कसाय विग्घ नाणा
एं ॥ मूल ळगेऽणुक्कोसो, च ह डहा सेसि सवडं ॥ ए४ ॥

र्थ-चक्रुदरीनावरणादिक चार, दरीनावरण तथा निडा अने प्रचला, ए (दंसण ळग के०) दरीनावरणषट्क, (नयकुडा के०) नय अने जुगुप्ता, तथा (बि

तितुरिअकसाय के०) बीजा अप्रत्याख्यानावरण क्रोधादिक चार, त्रीजा प्रत्याख्यानावरण क्रोधादिक चार, चौथा संज्वलना क्रोधादिक चार, (विग्घ के०) पांच अंतराय, (नाणाणं के०) पांच ज्ञानावरणीय, एवं त्रीश उत्तर प्रकृतिनो तथा (मूल लठगे के०) एक ज्ञानावरणीय, बीजी दर्शनावरणीय, त्रीजी वेदनीय, चौथी नाम. पांचमी गोत्र अने ठही अंतराय, ए ठ मूलप्रकृतिनो (अणुठ सो के०) अनुत्कृष्ट प्रदेशबंध (चउह के०) चार जांगे होय. तिहां ठ मूल प्रकृतिनो तथा पांच ज्ञानावरण, चार दर्शनावरण अने पांच अंतराय, एवं चौद उत्तर प्रकृतिनो उत्कृष्ट प्रदेशबंध सूक्ष्म संपरायगुणठाणे होय तथा संज्वलना चार कषायनो उत्कृष्ट प्रदेशबंध, नवमे गुणठाणे होय तथा निडा अने प्रचला, ए बे प्रकृतिनो उत्कृष्ट प्रदेशबंध आठमा गुणठाणाने प्रथम जागें होय, तथा जय अने जुगुप्सा भौहनीयनो उत्कृष्ट प्रदेशबंध, आठमा गुणठाणाने सातमे जागें होय तथा प्रत्याख्यानावरण कषाय चारना उत्कृष्ट प्रदेशबंध, पांचमे गुणठाणे होय तथा अप्रत्याख्यानावरण कषाय चारनो उत्कृष्ट प्रदेशबंध, चौथे गुणठाणे होय माटे जे अनादि मिथ्यात्वी जीव ते उत्कृष्ट प्रदेशबंधनां स्थानक एवां गुणठाणां नथी पाम्यो, तेने सर्वदा ए त्रीश प्रकृतिनो अनुत्कृष्ट प्रदेशबंध अनादि जाणवो. जे नथी ते जीव, केवारें पण अनुत्कृष्ट प्रदेशबंध थकी उत्कृष्ट प्रदेशबंधें नथी आव्या, तेथी तेने अनुत्कृष्टनी अनादि ठे ए प्रथम जंग जाणवो. अने जेणे प्रयत्नेद करी सम्यक्त्व पामी ए प्रकृतिना उत्कृष्ट प्रदेशबंध स्थानकें बे समय लगे उत्कृष्ट योगस्थानकें रहि तिहां उत्कृष्ट प्रदेश बंध करी वली योगस्थान परावर्त्ते तथा अथ्यवसाय पडतां अनुत्कृष्ट प्रदेशबंध करे, तिहां सादि नामें बीजो जांगो जाणवो, तथा जिन अने जव्यने सांत जांगे होय, जे नथी ते जीव गुणठाणे चडतो उत्कृष्ट प्रदेश बंध करी, तथा ते उत्कृष्ट प्रदेश बंधनो अंत पण करी ते नथी तिहां अनुत्कृष्ट प्रदेश बंधनुं सांतपणुं जाणवुं. ए त्रीजो जांगो कह्यो. तथा अनव्य जीवने उपरला गुणठाणां पामवांज नथी तेथी तेने उत्कृष्ट प्रदेश बंध पण करवो नथी तथा बंधांत पण करवो नथी तेने अनुत्कृष्ट प्रदेशबंधनो अनंत नामे चौथो जांगो जाणवो. एम ए त्रीश उत्तरप्रकृतिनो तथा मूल ठ प्रकृतिनो अनुत्कृष्ट प्रदेश बंध चार जांगे कह्यो.

अने (मेमिसव्वठं के०) जेप सर्व त्रणे प्रकारना बंध, ते (डुहा के०) बे जांगे होय. तिहां उत्कृष्ट प्रदेशबंध बे समय लगे हांय, तेथी सादि अने सांत ए

बे नांगा होय तथा जघन्य योग चार समय लगें रहे, तिहां जघन्य प्रदेशबंध मिथ्यात्वे पामीयें. फरी अजघन्य बंध रे तिहां सादि अने सांत, ए बे नांगा बेहु बंधने विषे होय. एम ए त्रण बंध बे नागें होय, ए पूर्वोक्त त्रीश प्रकृति विना जे ष नेवुं प्रकृति रही. तेमध्ये तहोत्तेर प्रकृति अध्रुव बंधिनी ठे. ते केवारेंक बंधाय अने कवारेंक न बंधाय, ते जणी एने विषे सादिसांत नांगो होय तथा एक मिथ्यात्व, श्रीणक्षेत्रि, नंता बधीचतुष्क, ए आठ प्रकृतिनो उत्कृष्ट प्रदेशबंध सात कर्म बांधतां संझी मिथ्यात्वीने उत्कृष्ट योगें बे समय लगें होय, तेमाटें सादिसांत नांगा जाणवा तथा सूक्ष्म निगोदियाने जव प्रथम स ये जघन्य प्रदेश बंध होय अने बीजा जीवने अजघन्य प्रदेश बंध होय, ए ए चारे बंध त्र प्रकृतिना मिथ्यात्वगुणताणे पामीयें माटें सादि, सांत, ए बे नांगा जाणवा.

तथा नाम ध्रुवबंधिनी नव प्रकृतिनो अपर्याप्त एकेंद्रिय प्रायोग्य त्रैवी प्रकृति ने बंधें उत्कृष्ट प्रदेशबंध, मिथ्यात्वीने होय अने जघन्य प्रदेशबंध सूक्ष्म निगोदियाने जव प्रथम समयें होय, तेणे सादि, सांत, ए बे नांगा जाणवा, एम उत्कृष्ट अनुक्त अने जघन्य प्रदेशबंधें सादि अने सांत, ए बे नांगा कहा. ते प्रायें व्यवहारीया जीवने संजवियें ठैयें. अन्यथा उत्कृष्ट प्रदेशबंध सदि आ जीवने होय अने अनादि निगोदिया जीवें तो संझीपणुं पाम्युंज नथी, तो तेउत्कृष्ट प्रदेशबंध कयां करे? तेथी तेने अत्कृष्ट प्रदेश बंध पण चार नांगे संजवे, ते अहींआं न कह्यो. एम योगवृद्धियें प्रदेश वृद्धि होय ते जणी हवे योगस्थानकनुं स्वरूप कहे ठे.

अथ योगस्थानान्याह हवे योगस्थान नी संख्या हे ठे.

सेढि असंखिं से, जोगछाणाणि पयडि ठिइ चेआ ॥

ठिइ बंधभवसाया, अणुजाग ाण असंख गुणा ॥ ९५ ॥

अर्थ—(सेढिअसंखिं से के०) श्रेणीने असंख्यातमें नागें जेटला आकाश प्रदेश होय, ते घनीकृतलोकनी एक प्रदेशिक श्रेणी तेने सूची श्रेणी सातराज प्रमाण नी कहीयें तेने असंख्यातमे नागें जेटला आकाश प्रदेश ठे तेटला (जोगछाणाणि के०) योग स्थानक होय, ते जावीयें ठैयें. सर्वथी अल्पवीर्यवान् जव प्रथम समयें वर्त्ततो एवो सूक्ष्मनिगोदिउ लब्धि अपर्याप्तो जीव. तेना असंख्याता जीव प्रदेश ठे तेमध्ये पण जे सर्व जघन्य वीर्य प्रदेश एटले जे प्रदेशमां सर्वथी जघन्य वीर्य होय, तेना वीर्यना अंश केवलीनी प्रझारूप शस्त्रें करी ठेदतां एटले केवलीयें क

दृष्यो जे वीर्यविजाग अर्थात् जे वीर्यांशनो अंश केवली पण दृषी न शके तेने
 चावाणु पण कहियें. तेहवा लोकने असंख्यातमे जागें वर्तता जे असंख्याता प्रत
 र, तेना प्रदेश प्रमाण वीर्यांशें करी सहित ते पण असंख्याता थया, परंतु ते अ
 संख्याताने असत्कल्पनायें दश कल्पियें तेवा दश वीर्यांश हित एवा जे जीवना
 प्रदेश असंख्येय प्रतरप्रमाणनो स दाय परं असत् कल्पनायें तेने त्रण मांहीयें ते
 नी प्रथम जघन्य वर्गणा जाणवी, तेथकी वली ए वीर्यांशें धि वीर्यवंत जीव
 प्रदेशनो समुदाय तेनी बीजी वर्गणा जाणवी, तेथ नी वली एक वीर्यांशें अधिक
 जीव प्रदेशना स दायनी त्रीजी वर्गणा जाणवी. ए एके वीर्यांशें अधिक अधि
 क जीव प्रदेशनी समान जातिरूप वर्गणा तेवी घनीकृत लो नी एक प्रदेशिक श्रे
 णी तेना असंख्यजाग प्रदेश प्रमाण वर्गणा जेवारें थाय, तेवारें असत्कल्पनायें
 तेने ष वर्गणा थापीयें तेने प्रथम स्पर्द्ध कहियें जे जणी एकोत्तर वीर्यविजाग
 वृद्धियें करीने परस्परें स्पर्द्धा करे एवी वर्गणाने स्पर्द्धक ह्यियें ए प्रथम स्पर्द्धक
 नी चरम उत्कृष्ट वर्गणाने विषे जेटला वीर्य विजाग ठे. ते थकी एक, बे यावत्
 संख्याते वीर्यांशें अधिक वीर्यवंत जीव प्रदेश न पामीयें परंतु तेथकी असंख्य
 लोकाकाश प्रदेश प्रमाण वीर्यांशें अधिक वीर्यवंत जीव प्रदेश पामीयें तेवा समा
 न वीर्य विजागें युक्त जीव प्रदेशना स दायनी वर्गणा ते बीजा स्पर्द्धकनी प्रथम
 वर्गणा जाणवी. तेथकी वली एक वीर्यांशें अधि वीर्यवंत जीव प्रदेशनो समु
 दाय तेनी बीजी वर्गणा जाणवी. एम एकेक वीर्यांशें वधते जीव प्रदेशना समुदा
 यनी वर्गणा, ते जेवारें लोकाकाशनी श्रेणीना असंख्येय जाग वर्ति प्रदेश राशि
 प्रमाण वर्गणानो समुदाय थाय, तेवारें बीजो स्पर्द्धक थाय, ते पढी बीजा स्पर्द्ध
 कनी चरम वर्गणाथकी वली असंख्यलोकाकाश प्रदेश तुल्य वीर्यविजागें अधिक
 वीर्यविजागवाला प्रदेशोनो राशि ते त्रीजा स्पर्द्धकनी प्रथम वर्गणा जाणवी. तेमज
 वली तेवाज अनुक्रमें त्रीजो स्पर्द्धक करवो फरी एवाज अनुक्रमें चौथो स्पर्द्धक,
 एम पांचमो स्पर्द्धक, ए रीतें लोकाकाश प्रदेशनी श्रेणिना असंख्येय जाग प्रदेश
 राशि प्रमाण स्पर्द्धकना समुदायें एक योग्य स्थानक थाय. तेथकी अन्य किंचि
 त् अधिक वीर्यवंत जंतुं पण एवाज अनुक्रमे वीजुं योगस्थानक उपजे, तेथकी
 अन्य जीवतुं वली तेवाज अनुक्रमें त्रीजुं योगस्थानक उपजे, तेथकी अन्य जीव
 तुं वली तेवाज अनुक्रमें चौथुं योगस्थानक उपजे, ए प्रकारें करीने नाना जीवो
 ना अथवा कालजदें करीने एक जीवना लोकाकाशनी श्रेणीने असंख्येय जाग व

ति ननः प्रदेश राशि प्रमाण योगस्थानक होय. हवे ते पूर्वोक्त जघन्य एक योग स्थानकें वर्त्तता एवा त्रस जीव असंख्याता तथा स्थावर जीवतो अनंता पामी ये. तथा अपर्याप्ता सूक्ष्म निगोदीया जीव, नव प्रथम स ये सघना एकज योगस्थानकें रहे अने बीजे समयें असंख्यात गुण वृद्धि वाला योगस्थानकें जाय. ने पर्याप्ता जीव जघन्य योगस्थानकें चार समय पर्यंत रहे, तथा मध्य योग स्थानकें वर्त्ततो चार, पांच, ष, सात, आठ, सात, ष, पांच, चार, त्रण समय रहे. या उत्कृष्ट योगस्थानकें बे स य पर्यंत रहे. एम संख्यात योग स्थानकें, पण संक्षेपें मनना चार, वचनना चार ने कायाना सात, रूप सहकारण चेदविवहारायें पंदर योग कहा.

ते योगस्थानकना चेद थकी वली (पयडि के०) ज्ञानावरणादिक मूल म प्रकृति तथा उत्तर प्रकृतिना चेद, असंख्यात गुणा ठे. जे नणी एकेक योगस्थानकें वर्त्तता, अनेक जीव ठे तथा कालचेदें ए जीव, सर्व प्रकृति बांधे ठे, तथा क्षेत्रादि संबंधें करीने ज्ञानावरणादिकना ह्योपशम विचित्रें करीने बंधना विचित्र पणायकी एटजे मूल प्रकृति आठ ठे अने उत्तर प्रकृति एकशोने अछावन्न ठे, ते क्षेत्रना तारतम्यें ह्योपशमचेदें करी बंधने विचित्र पणे करी तथा उदयनुं तारतम्य विचित्रपणुं असंख्य चेदें होय, तेथी प्रकृतिचेद पण असंख्याता जाणवा.

ते प्रकृतिचेद थकी वली (तिश्चेआ के०) स्थितिबंधना चेद असंख्यातगुणा होय, जेनणी जघन्यस्थिति थकी एक समयाधिक, द्विसमयाधिक, त्रिसमयाधिक करतां, करतां एम उत्कृष्ट स्थितिस्थानक पर्यंत एकेकी प्रकृति असंख्यात चेदें बंधाय, तेनणी प्रकृति चेदथकी स्थिति चेद, असंख्यात गुणा ठे.

ते स्थितिचेद थकी (तिश्बंधवसाया के०) स्थितिबंधना अध्यवसायना चेद असंख्यातगुणा ठे, जे नणी एकेको स्थितिबंध असंख्याते अध्यवसाय स्थानकें तीव्र, तीव्रतर, मंद, मंदतर, एणी पेरें कषायोदय कृत जीवनो अशुद्ध परिणतिचेद ते अध्यवसाय कहीयें. ते अध्यवसाय स्थानक कोइ पण कर्मना एक सुहूर्त्तमात्र स्थितिबंधना हेतुनूत रहे, ते माटें स्थितिचेद थकी असंख्यातगुणा अध्यवसाय होय. जे नणी जघन्य स्थितिबंध पण असंख्य लोकाकाश प्रदेश प्रमाण अध्यवसाय स्थानकें होय ठे. तेथकी वली समयाधिक समयाधिक स्थिति तो विशेषाधिक विशेषाधिक अध्यवसाय स्थानकें होय, एम पत्योपमना असंख्यातमा जाग मात्र स्थितिचेद अतिक्रम्या पठी जे स्थितिचेद होय, तिहां सुधी वम

एषां अध्यवसायस्थानक आय. एष द्विगुणवृद्धि स्थानक एष असंख्याता होय, तेमाटे स्थितिचेदथकी असंख्यातगुणां अध्यवसायनां स्थानक होय. अहींआं कर्मनुं जे अवस्थान एटले रहेवुं, तेने स्थिति कहियें, तेनो जे बंध, तेने स्थितिबंध कहियें तथा कपायजनित जीव परिणामने अध्यवसाय कहियें. ते अध्यवसायने विषे जीव वसे, तेने स्थान कहियें. ते अध्यवसाय जीवने वसवानां स्थान ठे, माटे एतेने अध्यवसायस्थान कहियें. तिहां स्थितिबंधनां कारणजून जे अध्यवसाय स्थानक, तेने स्थितिबंधाध्यवसाय स्थानक कहियें.

तेथकी (अणुजागताणअसंखगुणा के०) अनुजाग एटले रसबंध, हेतुनां अध्यवसायस्थानक. असंख्यातगुणां ठे. तिहां अनु एटले पश्चात् बंधोत्तर कालें अनुजवीयें ते अनुजाग शब्दे रस कहियें ते असंख्याता ठे. जे जणी अंतरमौहूर्तिक स्थितिबंधाध्यवसायस्थानक होय ते नगर सरखा तथा ते मध्ये एक, बे, त्रण, चार, पांच, ष, सात अने उत्कृष्ट जे आठ सामयिक रसबंधाध्यवसाय स्थानक होय, ते घर सरखा नाना जीवनी अपेक्षायें असंख्याता होय तथा एक जीवनी अपेक्षायें तो देश, काल, क्षेत्र, जाव चेदें जघन्य स्थितिबंध एष असंख्यातलोकाकाशप्रदेश प्रमाण रसबंधाध्यवसायस्थानके पामीयें, ते थकी समयाधिक स्थितिविशेषें वली अधिक अधिकतर रसबंधनां अध्यवसाय स्थानक पामीयें, एष सर्व स्थितिबंधाध्यवसाय स्थानने विषे रसबंधाध्यवसायस्थानकनी जावना करवी. ए कारणथी सर्वस्थिति बंधाध्यवसायथी रसबंधाध्यवसाय स्थान, असंख्यगुणां जाणवां ॥ इति समु० ॥ १५ ॥

ततो कम्म पएसा, अणंत गुणिया तउ सरहेया ॥

जोगा पयडि पएसं, विइ अणु जाग कसायाउ ॥ १६ ॥

अर्थ—(ततो के०) ते कर्मना रसबंधहेतु अध्यवसाय थकी (कम्मपएसा के०) कर्मना प्रदेश एटले दल (अणंतगुणिया के०) अनंतगुणा जाणवा. जे जणी रसबंधहेतु अध्यवसाय स्थानक तो असंख्याता ठे. अने कर्मवर्गणा ते एष अनंती ठे. ते वली एकेक वर्गणायें अनंता परमाणुआ ठे. तेवी अनंती वर्गणा मिथ्या त्वाधिकहेतुयें एक ममयने विषे जीव. ग्रहण करे ठे. अने रसबंधनां अध्यवसाय स्थानक तो एक उत्कृष्ट आठ समय पर्यंत रहेते, तेमाटे अनंता जाणवा.

(तउसरहेया के०) ग्वीर नीव रनाना अविश्रयण समान अनुजाग बंध अध्यवसाय स्थानके करी तंदूज नमान कर्मपुज्जाने विषे रस जणीयें तयें. माटे ते

कर्मदलथकी कर्मदलना रसाविजाग अनंतगुणा जाणवा. जे नणी सर्व जघन्य रसाणुने विषे पण सर्व जीवथी अनंतगुणा रसाविजाग रसाणु होय, जे रसना जाग कल्पतां, कल्पतां केवलीनी प्रज्ञारूप श करी ठेदतां, ठेदतां जे निरंश अंश रहे, एटले केवली पण जे अंशनो बीजो अंश कल्पी न शके, ते रसाणुनुं ना, अविजाग पलीठेद कहियें. ते एकेक कर्माणुने विषे पण सर्व जीवथी अनंतगुणा रसाणु जघन्य पदें होय, तेवारें उत्कृष्टपदनुं तो कहेवुंज शुं? अने कर्माणुतो अजघन्यथी अनंतगुणा अने सिद्धने अनंतमे जागें होय ते अजघन्यथी सिद्ध अनंत गुणा ठे, ते सिद्ध थकी वली सर्व जीव अनंतगुणा ठे तेथकी पण कर्मदलना रसाणु अनंतगुणा ठे माटें. एम सविस्तरपणे प्रदेश बंध कह्यो.

हवे ए प्रकृत्यादिक चार बंधने विषे विशेषहेतु कहे ठे. तिहां (जोगा के०) मन, वचन अने कायानी चेष्टायें करीने (पयडि के०) एक तो ज्ञानावरणादिकस्वजाव, एटले ज्ञानादिकने श्रावरवानो ठे स्वजाव जेने विषे एवो प्रकृतिबंध करे अने बीजो (पएसं के०) प्रदेश बंध एटले कर्मनो दल संचय, ए बे बंध करे, केम के करणवीर्य जे मनो वचन कायादिकनो योग, तेनी उत्कटतायें जो घणुं वीर्य होय, तो तेथी घणां दल मेलवे अने मध्यमयोगें मध्यमदल मेलवे, तथा योगनी मंदतायें अल्प दल मेलवे, केम के मिथ्यात्वादिक हेतु विना पण केवल योगें करीज बारमे अने तेरमे गुणठाणे शातावेदनीयनो प्रकृतिबंध तथा प्रदेशबंध करे, अने योगने अजावें चौदसे गुणठाणे प्रकृतिबंध तथा प्रदेशबंध न करे, तेणे अन्वय व्यतिरेकें करी प्रकृतिबंध तथा प्रदेश बंधना हेतु योग कहियें.

तथा (चिड के०) एक स्थितिबंध अने बीजो (अणुजागकसायाउ के०) अनुजागबंध ए वे बंध, कपायने तारतम्यपणे होय केमके उत्कृष्ट कपाय संक्लेपें स्थिति पण उत्कृष्टी बंधाय तथा अशुच प्रकृतिनो रस, उत्कृष्ट बंधाय अने शुच प्रकृतिनो रस मंद बंधाय, तेमज मध्यम संक्लेपें मध्यम रस बंधाय. एम कपायनी अनुवृत्तियें बंध होय तथा कपाय पण दशमा गुणठाणा पर्यंत होय अने कर्म प्रकृतिनो स्थितिबंध पण तिहां जगेंज होय, तेमाटें ए वे बंधनुं असाधारण कारण कपाय जाणवो. एम चार बंधना स्वामी तथा हेतु, ए उत्कृष्ट जघन्य पणे विस्तार सहित कह्या ॥ इति समुच्चयार्यः ॥ ६६ ॥

हवे योगस्थानादिकने विषे लोकाकाशनी श्रेणीनुं असंख्यातजागादिक मान क

एषां अध्यवसायस्थानक आय. एष द्विगुणवृद्धि स्थानक पण असंख्यातां होय, तेमाटे स्थितिचेदयकी असंख्यातगुणां अध्यवसायनां स्थानक होय. अहींआं कर्मनुं जे अवस्थान एटले रहेवुं, तेने स्थिति कहियें, तेनो जे बंध, तेने स्थितिबंध कहियें तथा कपायजनित जीव परिणामने अध्यवसाय कहियें. ते अध्यवसायने विषे जीव वसे, तेने स्थान कहियें. ते अध्यवसाय जीवने वसवानां स्थान ठे, माटे एउनें अध्यवसायस्थान कहियें. तिहां स्थितिबंधनां कारणनूत जे अध्यवसाय स्थानक, तेने स्थितिबंधाध्यवसाय स्थानक कहियें.

तेथकी (अणुनागताणअसंखगुणा के०) अनुनाग एटले रसबंध, हेतुनां अध्यवसायस्थानक. असंख्यातगुणां ठे. तिहां अनु एटले पश्चात् बंधोत्तर कालें अनुनवीयें ते अनुनाग शब्दें रस कहियें ते असंख्याता ठे. जे जणी अंतरमौहूर्तिक स्थितिबंधाध्यवसायस्थानक होय ते नगर सरखा तथा ते मध्ये एक, बे, त्रण, चार, पांच, ष, सात अने उत्कृष्ट जे आठ सामयिक रसबंधाध्यवसाय स्थानक होय, ते घर सरखा नाना जीवनी अपेहायें असंख्याता होय तथा एक जीवनी अपेहायें तो दे श, काल, क्षेत्र. नाव चेदें जघन्य स्थितिबंध पण असंख्यातलोकाकाशप्रदेश प्रमाण रसबंधाध्यवसायस्थानकें पामीयें, ते थकी समयाधिक स्थितिविशेषें वली अधिक अधिकतर रसबंधनां अध्यवसाय स्थानक पामीयें, एष सर्व स्थितिबंधाध्यवसाय स्थानने विषे रसबंधाध्यवसायस्थानकनी नावना करवी. ए कारणथी सर्वस्थिति बंधाध्यवसायथी रसबंधाध्यवसाय स्थान, असंख्यगुणां जाणवां ॥ इति समु० ॥९५॥

ततो कम्म पएसा, अणंत गुणिया तउ सरहेया ॥

जोगा पयडि पएसं, विइ अणु नाग कसायाउ ॥ ९६ ॥

अर्थ—(ततो के०) ते कर्मना रसबंधहेतु अध्यवसाय थकी (कम्मपएसा के०) कर्मना प्रदेश एटले दल (अणंतगुणिया के०) अनंतगुणा जाणवा. जे जणी रसबंधहेतु अध्यवसाय स्थानक तो असंख्याता ठे. अने कर्मवर्गणा ते पण अनंती ठे. ते वली एकेक वर्गणायें अनंता परमाणुआ ठे. तेची अनंती वर्गणा मिथ्या त्वाद्रिकहेतुयें एक समयने विषे जीव. ग्रहण करे ठे. अने रसबंधनां अध्यवसाय स्थानक तो एक उत्कृष्ट आठ समय पर्यंत रहे ठे, तेमाटे अनंता जाणवा.

(नउमरहेया के०) ग्यीर नीव रस्ताना अविश्रयण समान अनुनाग बंध अयवसाय स्थानकें करी नंदुल समान कर्मपुज्जाने विषे रस जणीयें ठयें. माटे ते

र्मदलथकी कर्मदलना रसाविनाग अनंतगुणा जाणवा. जे नणी सर्व जघन्य रसाणुने विषे पण सर्व जीवथी अनंतगुणा रसाविनाग रसाणु होय, जे रसना नाग कल्पतां, कल्पतां केवलीनी प्रज्ञारूप शस्त्रं करी ठेदतां, ठेदतां जे निरंश अंश रहे, एटले केवली पण जे अंशनो बीजो अंश कल्पी न शके, ते रसाणुनुं नाम, अविनाग पलीढेद कहीयें. ते एकेक कर्माणुने विषे पण सर्व जीवथी अनंतगुणा रसाणु जघन्य पदें होय, तेवारे उक्कष्टपदनुं तो कहेवुंज शुं? अने कर्माणुतो अजव्यथी अनंतगुणा अने सिद्धने अनंतमे जागें होय ते अजव्यथी सिद्ध अनंत गुणा ठे, ते सिद्ध थकी वली सर्व जीव अनंतगुणा ठे तेथकी पण कर्मदलना रसाणु अनंतगुणा ठे माटें. एम सविस्तरपणे प्रदेश बंध कह्यो.

हवे ए प्रकृत्यादिक चार बंधने विषे विशेषहेतु कहे ठे. तिहां (जोगा के०) मन, वचन अने कायानी चेष्टायें करीने (पयडि के०) एक तो ज्ञानावरणादिकस्वजाव, एटले ज्ञानादिकने आवरवानो ठे स्वजाव जेने विषे एवो प्रकृतिबंध करे अने बीजो (पएसं के०) प्रदेश बंध एटले कर्मनो दल संचय, ए बे बंध करे, केस के करणवीर्य जे मनो वचन कायादिकनो योग, तेनी उक्कटतायें जो घणुं वीर्य होय, तो तेथी घणां दल मेलवे अने मध्यमयोगें मध्यमदल मेलवे, तथा योगनी मंदतायें अल्प दल मेलवे, केस के मिथ्यात्वादिक हेतु विना पण केवल योगें करीज बारमे अने तेरमे गुणठाणे शातावेदनीयनो प्रकृतिबंध तथा प्रदेशबंध करे, अने योगने अजावें चौदमे गुणठाणे प्रकृतिबंध तथा प्रदेशबंध न करे, तेणे अन्वय व्यतिरेकें करी प्रकृतिबंध तथा प्रदेश बंधना हेतु योग कहीयें.

तथा (षिड के०) एक स्थितिबंध अने बीजो (अणुनागकसायाउं के०) अनुनागबंध ए वे बंध, कपायने तारतम्यपणे होय केसके उक्कष्ट कपाय संक्लेपें स्थिति पण उक्कष्टी बंधाय तथा अशुन प्रकृतिनो रस, उक्कष्ट बंधाय अने शुन प्रकृतिनो रस मंद बंधाय, तेमज मध्यम संक्लेपें मध्यम रस बंधाय. एम कपायनी अनुवृत्तियें बंध होय तथा कपाय पण दशमा गुणठाणा पर्यंत होय अने कर्म प्रकृतिनो स्थितिबंध पण तिहां जगेंज होय, तेमाटें ए वे बंधनुं असाधारण कारण कपाय जाणवो. एम चार बंधना स्वामी तथा हेतु, ए उक्कष्ट जघन्य पणे विस्तार सहित कह्या ॥ इति समुच्चयार्थः ॥ ए६ ॥

हवे योगस्थानादिकने विषे लोकाकाशनी श्रेणीनुं असंख्यातजागादिक मान क

हुं, ते जो श्रेणीनुं मान जाणीयें, तो सुखें समजी शकीयें, ते माटें श्रेणी प्रतर घनादिकनुं मान कहे ठे. अथ श्रेणीप्रतरस्वरूपमाह.

चउदस रङ्गु लोगो, बुद्धिकउ सत्त रङ्गु माण घणो ॥
तद्दीहिग पएसा, सेठी पयरो अ तवग्गो ॥ ९७ ॥

अर्थ—सुप्रतिष्ठित संस्थानें सर्व लोक ठे. जेम एक शरावलुं अधोमुख राखीयें, ते उपर वली एक शरावलुं समुं राखीयें, ते उपर वली एक शरावलुं अधोमुख राखीयें, ए रीतें नीचो सातमी नरकें सातराज लांबो पहोलो ठे अने त्रिगुणी जाजेरी परिधि ठे. तिहां अकी एकेक प्रदेशें हीन करतां करतां रत्नप्रजा पृथ्वीयें एक राज्य लांबो पहोलो होय. तिहांथी वली एकेक प्रदेश वृद्धि होती होती पांचमे देवलोकें पांच राज्य पहोलो होय. तिहांथी वली एकेक प्रदेशें हीन करतां, करतां लोकाग्र एक राज्य पहोलो होय. ए आकारें (चउदसरङ्गु लोगो के०) चौदराज्य लोक ठे. तेमध्ये एक राज्य लांबी, पहोली अने चउद राज्य उंची त्रसनाडी ठे ते त्रस जीवें करी सहवर्त्तमान ठे. उपरांत स्थावरजीवो ठे ते लोकनो (बुद्धिकउसत्तरङ्गुमाणघणो के०) बुद्धियें कल्पनायें करी घन करतां सात राज्य लांबो, पहोलो अने सात राज्य उंचो चउदस घन कल्पीयें, ते कल्पनानो प्रकार देखाडे ठे.

जे आकारें अधोलोक ठे, तेनो एक पाशानो खंभ, ते जिहां सातमीना तलने जागें त्रण राज्य पहोलो ठे तिहांथी एकेक प्रदेश हीण आतो जिहां एक प्रदेश मात्र रहे, ते प्रदेशनुं पाशुं जिहां सातमी नरकनो चार राजनो खंभ बाकी रह्यो ठे. ते दिशा यें राखीयें अने त्रण राज्य पहोळुं पाशुं ते एक राज्य जिहां रत्नप्रजा पृथ्वी पहोली ठे ते दिशायें राखीयें, तेवारें चार राज्य पहोलपणे अने दीर्घपणे आय अने मात राज्य जाजेरुं उंचपणे एवो लोकनो अर्द्धखंभ आय अथवा त्रसनाडी अकी दक्षिणदिशिना अधोलोकनो खंभ, ते नीचें त्रण राज्य पहोलो ठे अने पत्री प्रदेशें प्रदेशें घटतो उपरें एक प्रदेश सांकडो ठे. अने उंचो सात राज्य जाजेरो ठे. तने उपाडीने त्रस नाडीने उत्तर दिशियें विपरीतपणे जोडीयें, एटले हेतलनुं पहोळ पणुं ते उपर आणीयें अने उपर सांकडो ठे, ते नीचें लावी मूकीयें, एटले अधोलोकांत मात राज्य जाजेरो उंचो अने चार राज्य पहोल पणे सर्वत्र सरखो आय. अने कर्ष्यलोक कर्ष्य मामजने आकारें ठे. तिहां त्रसनाडिथी बाहेरनुं एक

पाशा अर्द्ध, वज्रैथी हेदीने जे पाशाथें ध्य ए राज्य पहोलुं ठे, ते पाशें एक प्रादेशिक तिर्था जाग उंचा, नीचा जोडीयें, तेवारें त्रण राज्य लांबो, पहोलो अने किंचिन्धून सात राज उंचो एवो ध्वलोकनो घन आय, एटले ध्वलोकें त्रस नाडी अकी दक्षिणदिशिनो खंम वे राज्य पहोलो अने किंचिन्धून सात राज उंचो तेमांहे ब्रह्म देवलोकना मध्यअकी हेठलो अने उपरलो खंम करीने त्रस नाडीने उत्तर पासें विपरीत पणे थापीयें एटले पहोलपणुं हेठल करीयें, अने सांकडापणुं वज्रै ह्य देवलोकें आणीने थापीयें. एम जेवारे नीचें उपर थापीयें, ते वारें ऊर्ध्वलोक त्रण राज्य पहोलो अने किंचिन्धून सात राज्य उंचो, सर्वत्र आय. एवो ध्वलोकनो घन आय. ते किहां एक थोडुं अधिकुं उठुं होय, तेने पोतानी बुद्धियें अधिकुं उठुं मांहे जेलीने सरखुं करीयें.

तेवार पठी लोकनुं उपरनुं अर्द्ध उपाडीने अधोलोकने संवर्तिने दक्षिणपाशें जोडीयें एटले सात राज पहोलो, सात राज लांबो अने सात राज उंचो, एम समचतुरस्र घन लो आय. अंहींआं अधोलोकना सातराज जाजेरा ठे. तेम ऊर्ध्वलोकना सात राज मातेरा ठे, ते मेलवतां पूर्ण आय.

एना ए राज्य लांबा, पहोला, तथा ए राज्य उंचा, एवा खांमुआ करीयें, तेवारें एशें ने तेंतालीश खंमु आय. ए सर्व स्थूल व्यवहारनयें कहुं, जे जणी लोकतो वृताकारें ठे अने ए घन तो समचतुरस्र थयुं माटें एने वृताकारें करवाने अर्थें त्रणशें तेंतालीश खंमुकने ओगणीशगुणा करीने बावीश जागें हरीयें, तेवारें वृताकारें लांबो, पहोलो आय, पण ए नय कांइएक एाने पण पूर्ण कहे ठे, तेमाटें व्यवहार अकी सर्व ठेकाणे सात राजनोज घन कहुं ठे, तेथी खांमुआ न आय तो पण न गणवो. अहीं एक राज्य ते स्वयंच्छुरमण समुद्रनी पूर्व दिशिनी वेदिका अकी पश्चिमदिशिनी वेदिका पर्यंत तथा उत्तरदिशिनी वेदिका अकी दक्षिणदिशिनी वेदिका पर्यंत असंख्याता कोडाकोडी योजन प्रमाण जाणवुं. ए घनवृत्त लोकना घनवृत्त चतुरस्र खंमुक (२९७) आय.

(तद्दीहेगपएसा के०) ते घनीकृत सात राज लोकनी एक प्रादेशिक श्रेणी मोतीनी लडनी पेरें (००००००) सात राज लांबी एकेका आकाश प्रदेशनी पंक्ति तेने (सेढी के०) श्रेणी कहीयें, एटले श्रेणी असंख्यांश जे ठेकाणे कहुं होय, तिहां ए श्रेणीनुं असंख्यांश लेवुं अने (पयरोअतवग्गो के०) ते श्रेणीनो वर्ग करीयें, एटले ते श्रेणीमांहे जेटला प्रदेश होय, तेने तेटला साथें गुणीयें तेने

प्रतर कहीयें. एटले सात राज लांबो, पहोजो, एक प्रदेशदलें मांमानी पेरें चतुरस्र, ते प्रतर कहीयें माटें जिहां प्रतर कहुं होय, तिहां एक श्रेणीना वर्ग प्रमाण प्रदेश लेवा तथा ते प्रतरना प्रदेश ते वली श्रेणीना प्रदेश साथें गुणीयें, तेने घन कहीयें यथा असत्कल्पनायें श्रेणीना पांच प्रदेश ठे, ते सूची कहीयें. अने तेने पांच गुणा करतां पञ्चीश आय, तेने प्रतर कहीयें, तेने वली तेहीज श्रेणीना पांच प्रदेशें गणीयें, तेवारें एकशो पञ्चीश आय. तेने घन कहीयें. अहीं सात राज लांबो, सातराज पोहोजो अने जाड पणे एक प्रदेशनो प्रतर जाणवो. एम सप्रसंग सविस्तर प्रदेशबंध कह्यो ॥ इति समुच्चयार्थः ॥ ९७ ॥ इति पएसबंधो सम्मत्तो ॥

हवे चशब्दे संसूचित उपशमश्रेणी तथा रूपकश्रेणीतुं स्वरूप कहे ठे. तेमध्ये पण प्रथम अनंतानुबंधियाना उपशमनो विधि कहे ठे.

अथोपशमश्रेणीमाह. हवे उपशमश्रेणीतुं स्वरूप, अनुक्रमें कहे ठे.

अण दंस नपुंसि ठी, वेअ उक्कं च पुरिस वेअं च ॥

दोदो एगं तिरिए, सरिसे सरिसं उवसमेइ ॥ ९८ ॥

अर्थ— तिहां एक अविरति सम्यक्दृष्टि, बीजुं देशविरति, त्रीजुं प्रमत्त, चोथुं अप्रमत्त, ए चार गुणवाणे वर्त्ततो जीव ज्ञानोपयोगी ठ लेख्या मांदेली शुन त्रण लेख्याना परिणामें शुनाध्यवसायें करी पुण्यप्रकृतिना वेठाणीआ रसने स्थानकें चोठाणीआ रसने निपजावतो अने अशुन प्रकृतिना चोठाणीआ रसने स्थानकें वेठाणीउ रस करतो तिहां बंधविरोधिनी प्रकृतिमध्ये त्रसादिक शुन प्रकृतिनो बंध करतो अंतर सुहूर्त्त, यथाप्रवृत्तिकरणें वर्त्ततो पूर्वजा पूर्वजा स्थितिवंध यकी आगजो आगजो स्थितिवंध पद्योपमासंख्येय जागें हीन करतो अंतर सुहूर्त्त यथा प्रवृत्तिकरणे रही पठी अपूर्वकरणे अनंतगुण विशुद्धियें वधतो चडे, तिहां धुर थी स्थितिघात, रसघात, गुणश्रेणी, गुणसंक्रम अने अपूर्वबंध, ए पांच वानां प्रवर्त्त. तिहां सर्व कर्मनी जेटली स्थिति शोप रही ठे तेना उपरला जागथी सागरोपम पृथक्त्व प्रमाण स्थिति खंमी जवन्वतो पद्योपमा संख्येयजाग प्रमाण स्थिति खंमी ने तेना दलीया उदयफाजनी स्थितिथी उपरली उपरली स्थितिने विपे यथोक्त असंग्यात गुणाकारें वधता दलिक संक्रमावतो जाय. एम अंतःस्थिति सर्वोत्कृष्ट दल नंक्रमायें तथा एकैक अंतर सुहूर्त्त स्थिति खंम करतो अनेक सहस्र खंम करे तेया प्रथम जे रस दतो, तेना अनंतमां जाग रस शोप रह्यो बीजां सर्व

खपाव्यो एम हीन रस थया. एवं कर्मदल ते जीर्ण । ने जेम अग्नि सुखें बाली शके. तेम एना कर्म पण सुखें नि राय तेणे असंख्यातगुणी नि रय वधे. ए गुणश्रेणी अपूर्वकरणें चढतां जीव विशुद्धि स्थानक विधि पण सत्रिकोण क्षेत्र रुंधे. तथा त्रीजुं अनिवृत्तिकरण मोतीनी लडनी पेरें ठे एने विषे सर्व जीव ए ज विशुद्धियें चढे, जे नणी तिहां पण स्थितिघात, रसघात, गुणश्रेणी, गुणसं म, ए चार वा नां अपूर्वकरणनी पेरें प्रवर्ते, पण एटलुं विशेष जे अनिवृत्तिकरणने संख्यातमे नागें गये थके ए प्रथम स्थिति, बीजो अंतर करण, ए बेहु नवीबंधस्थितिने अंत रमुहूर्त प्रमाण नीपजावे. तिहां अंतर करणें अंतरस्थितिनां दल लेइ लेइने केटलाएक प्रथ स्थितिमध्ये अने केटलाए उपरली स्थितिमध्ये सं मावे, एम सं आव तां बे आवली शेष प्रथमस्थिति रहे, तेवारें गुणश्रेणी निवर्ते तथा बीजी स्थिति ना दलनी उदीरणा ते आगलें कहीयें, तेपण निवर्ते ने एकावलिका शेष प्रथम स्थिति रहे, तेवारें रसघात, स्थितिघात अने उदीरणा, ए त्रण निवर्ते. ए प्रथ सम्यक्त्व उपजावे तिहां उपशमविधि कह्यो. अहींच्यां अनिवृत्तिकरणें गुण सं मे अनंतानुबंधीआनुं दलिक लही प्रत्याख्यानीआ कषायदिक पणो संक्रमावतो चरम समयें सर्व संक्रम करे. एम (अण के०) अनंतानुबंधीआ उपशमावे.

तेवार पठी मिथ्यात्व मोहनीय, मिश्रमोहनीय अने सम्यक्त्वमोहनीय, ए त्रण (दंस के०) दर्शन मोहनीयने पण साथें उपशमावे तेवारें उपशम सम्यक् दृष्टि थाय. अहींच्यां जोपण वेदक सम्यक्दृष्टिने अनंतानुबंधीआ कषाय चार तथा मिथ्यात्व मोहनीयादिकनो रसोदय नथी तोपण प्रदेशोदयनो विधि जाणवो.

ते पठी जेणे स्त्रीवेदें उपशमश्रेणी आरंभी होय, तो (नपुंस के०) प्रथम नपुंस कवेद खपावे पठी (पुरिसवेअंच के०) पुरुषवेद खपावे अने पठी (उक्तं के०) हास्यादिक षट्क, ते पठी (इत्थिवेअ के०) स्त्रीवेद उपशमावे अने जो पुरुषवेदें श्रेणी आरंभी होय तो प्रथम नपुंसकवेद पठी स्त्रीवेद, पठी हास्यादि षट्क अने पठी पुरुषवेद उपशमावे. तथा नपुंसकवेदेंश्रेणी आरंभी होय तो प्रथम स्त्रीवेद, पठी पुरुषवेद, पठी हास्यादिषट्क अने पठी नपुंसकवेद उपशमावे.

ते पठी (दोदोएगंतिरिएसरिसेसरिसं उवसमेइ के०) अप्रत्याख्यानावरण क्रोध अने प्रत्याख्यानावरण क्रोध, ए बेहु उपशमावे, ते पठी संज्वलन क्रोध उपशमावे, ते पठी अप्रत्याख्यानावरणमान अने प्रत्याख्यानावरणमान, ए बेहु उपशमावे, ते पठी संज्वलनमान उपशमावे, ते पठी अप्रत्याख्यानावरणमाया अने प्रत्याख्यानावरण माया.

ए वेदु उपशमावे, ते पठी संज्वलनमाया उपशमावे, ते पठी अप्रख्यानावरणलो
 न अने प्रत्याख्यानावरणलोच उपशमावे, एटले बादर संपरायनामा नवमुं गुण
 स्थानक पूर्ण थाय. पठी दशमा सूक्ष्म संपरायनामा गुणस्थानकें रह्यो, सूक्ष्म सं
 ज्वलन लोचने स्तिबुक संक्रम प्रकारें उपशमावीने उपशांतमोही थाय, तिहांथी न
 व्हयें पडतो अनुत्तर सुर थाय, जे नणी अब-दायु तथा ब-द सुरायु वालो उप
 शमश्रेणी करे ठे. तेमध्ये अब-दायुवालो तो मरण पामे नहीं, अने ब-दायु वालो
 जो मरे, तो अनुत्तर देव थाय, तिहां अगीअरमाथी चोथे गुणठाणे आवे, ति
 हां सर्व करण समकालें प्रवर्त्तावे अने कालकुर्यें पडे तो जिहां चढतां जे बंधादिक
 नो विडेद कीथो हतो, तिहां तिहां वली ते बंधादिक प्रगट करतो जाय तथा
 रूपकश्रेणीथी उपशमश्रेणीनी मंद विद्युद्धि ठे ते नणी अपूर्व बंध बमणो वम
 णो करे, सूक्ष्म संपरायना चरम समयें नाम तथा गोत्र कर्मना शोल सुहूर्त्तनो
 बंध करे, वेदनीयनो चोवीश सुहूर्त्तनो बंध करे, अने ज्ञानावरणादिकनो वे वे सुहूर्त्त
 नो बंध करे. एम चढतां तथा उतरतां सर्व स्थानें बमणो बमणो बंध करे. एम उ
 पशमनाविधि तथा विसंयोजनाविधि, सर्व सत्तरीनामा ठठा कर्मग्रंथना बालावबोध
 थकी जाणवो तथा कर्मप्रकृतिनी टीकाथी सविस्तर जाणवो ॥ इति स० ॥ ९८ ॥

॥ अथ रूपकश्रेणीमाह ॥ हवे रूपकश्रेणीनो विधि कहे ठे.

अणमिष्ठ मीस सम्मं, तिआउ इग विगल थीण तिगुजोअं ॥

तिरि निरय थावर डुगं, साहारायव अड नपुंसि छी ॥ ९९ ॥

अर्थ- तिहां रूपकश्रेणीतुं प्रारंजक संख्यातावर्पायुवालो कर्म नूमिजात मनु
 प्य प्रथम संवयणी अत्यंत विद्युद्धमान परिणामी, अविरति, देशविरति, प्रमत्त
 अने अप्रमत्तादिक गुणठाणे वर्त्ततो जो पूर्वधर होय, तो शुक्लध्यानें वर्त्ततो होय
 अने त्रीजो होय तो विद्युद्ध धर्मध्यानें वर्त्ततो प्रथम (अण के०) चार अनंता
 नुबंधीया कपायनी रूपणा आरंजे, तेने त्रण करणें करी खपावतां, खपावतां, जे
 वाने अनंतमो जाग जेप रहे. तेवारें ते जाग (मिष्ठ के०) मिथ्यात्वमोहनीय मांहे
 घालीने खपावे जेम अग्रियें अर्द्ध बलेलो इंधण त्रीजुं इंधण पामी वेदु बले. एम
 रूपण पण तीव्र परिणामें करी ते दल अल्प प्रकृतिमांहे संक्रमावी, वेदुने खपावे.
 नजी मिथ्यात्वतुं जेप दल रहे ते (मीस के०) मिश्रमोहनीयमां घाली खपावे अ
 ने मिश्रमोहनीयतुं जेप दल रहे, ते सम्यक्त्व मोहनीयमां घाली खपावे. (सम्मं

के०) सम्यक्त्वमोहनीयनो ठेजो खंम उकेरीने रूपककृत करणा-आयें वर्त्ततो जो पूर्वब-आयु तिहां रण पामे, तो अपतित परिणामें देवगति पामे ने पतितपरिणामें चारे गतिमांहे अवतरे. तिहां ते गतिमध्ये सम्यक्त्वमोहनीय खपावी तेना चर आसैं एक समय वेदक सम्यक्त्व लह्नीने, सर्व सम्यक्त्व मोहनीयने खपावी ह्यायि सम्यक्त्व लहे. एम दर्शन मोहनीय रूपणानो आरंज ष्य, रूपणानी पूर्णता तो चारे गतिमध्ये रे, ते ाटें ह्यायिकसम्यक्त्वनो जान, चारे गति थें संजवे तथा ब-आयु वालाने ए सात प्रकृति खपावीर ा पढी जो आयु शेष रहे, तो तिहां चारित्र मोहनीयने रूपण रनारी श्रेणी न रे अने ब-आयु तो चारित्रमोहनीयनी संपूर्ण रूपण रीने केवलज्ञान पामे. चारि मोहनीयनी रूपण िमतो प्रथम (तिआउ के०) नरकायु, तिर्यगायु ने देवायु, ए ए आयु खपावे. अहींआं जो पण त्रण आयुनी सत्ता नथी, तो पण संजव सत्तानी अपेह्यायें रूपण कही. जे नणी जेणे पोत पोताना चरम जवने प्रांतें ापआप णुं आयु खपावी, म ष्यजव लही दर्शन मोहनीयनी रूपण री, शेष त्रण न वना आयुनी बंध योग्यता मटाडी ठे, तेहीज चारित्र मोहनीयनी रूपण आरं जे. ते अपेह्यायें रूपण कही, शेष एक मनुष्यायुज उदय तथा सत्तायें वर्त्ते ठे.

तेवार पढी अपूर्वकरणनामा आठ गुणठाणुं रूपणाने अर्थे करी नवमा अ निवृत्ति गुणठाणाना नव जाग करी तेने बीजे जागें (इग के०) एकेंद्रियजाति, (विगल के०) विकलेंद्रियजाति त्रण, एवं जाति चार तथा (श्रीणतिग के०) श्रीण-द्वित्रिक, (उजोअं के०) उद्योतनाम कर्म, (तिरिनिरयथावरडुगं के०) तिर्यचद्विक, नरकद्विक, थावर अने सूक्ष्म, ए स्थावरद्विक, (साहारायव के०) साधारणनाम, आतपनाम, ए शोल प्रकृति खपावे. कोइ एक आचार्य कहे ठे के ए शोल प्रकृति खपावतो वज्जे (ड के०) प्रत्याख्यानीय तथा प्रत्याख्या नीय आठ कषाय खपावीने पढी ए शोल प्रकृति खपावे अने कोइ एक ाचार्य कहे ठे के ए शोल प्रकृति खपाव्या पढी त्रीजे जागें आठ प्रकृति खपावे ते पढी (नपुंसिद्धी के०) नपुंसकवेद ह्य करे, ते पढी िवेद ह्य करे ॥ एए ॥

ठग पुम संजलणा दो, निहा विग्घावरण खए नाणी ॥

देविंद सूरि लिहिअं, सयगमिणं आय सरणठा ॥ २०० ॥

अर्थे-पढी (ठग के०) हास्यादिक ठ प्रकृति खपावे पढी (पुम के०) पुरु

पवेद खपावे, तिहां जो स्त्रीवेदें रूप श्रेणी आरंजे तो प्रथ नपुंस वेद खपावे, पठी पुरुषवेद खपावे, पठी हास्यादिक ठ प्रकृति खपावे अने ते पठी िवेद ख पावे, अने जो नपुंसक वेदें श्रेणी आरंजे तो पहेलुं अनुदीरण पण िवेद खपा वे, पठी पुरुषवेद खपावे, पठी हास्यादि ठ प्रकृति खपावे, ते पठी नपुंसकवेद खपावे अने जो पुरुषवेदें श्रेणी आरंजे, तो प्रथम नपुंस वेद खपावे, पठी िवेद खपावे, पठी हास्यादिक ठ प्रकृति खपावे, ते पठी पुरुषवेद खपावे.

हमणां जे पुरुषवेदें श्रेणी आरंजे, ते स्त्रीवेदकृत्य साथें पुरुष वेद तथा हास्यादिक ठ प्रकृतिनो बंध व्यवहृद रे, तिहां नोकषायनां दल बे आवली शेष हुंते वेद पतद्ग्रह न थाय तेथी संज्वलनक्रोध मांहे सं मावे, एम जे अंतर मुहूर्त्तें हास्यादि षट्क क्षीण थाय, ते समयें पुंवेदनो बंध, उदय अने उदीरणा विहृद थाय, अ हींआं बे आवली बांध्युं जे पुरुषवेददल, ते विना बीजुं सर्व क्षीण थयुं ठे.

हवे अवेदक थको िोध वेदतो स्थिति अक्षाना त्रण जाग करे, एक अश्वकर णाक्षा, बीजो कीटीकरणाक्षा, त्रीजो वेदनोक्षा तिहां प्रथमाक्षायें वर्त्ततो पुरुष वेद पण समयोन बे आवलिकालें गुण संक्रमे, संक्रमावतो, संक्रमावतो, ठेहले समयें सर्व संक्रमे, संक्रमावे. अहींआं पुंवेद क्षीण थयो अने अश्वकरणाक्षा पूर्ण थयो. ते पठी बीजा कीटीकरणाक्षायें प्रवेश करे, तिहां एकेका कषायनी अनं ती कीटी एटले खंम करे ते अनंती पण असत्कल्पनायें चार कल्पियें, तोपण (संज लणा के०) संज्वलना चार कषाय मध्यें जो क्रोधोदयें पडिवजतां शोल अने मानोदयें पडिवजतां बार तथा मायोदयें पडिवजतां आठ अने लोचोदयें पडिवजतां चार कीटी होय, ते मांहेलुं एकेक कीटीनुं दल गुण संक्रमे संक्रमावतो एक चरमकीटी रहे तिहां संज्वलनक्रोधनो बंध उदय अने उदीरणा विहृद थाय, परंतु सत्तायें ठेहेलुं बांधेलुं बे आवली मात्र रखुं ठे तेने पण माननी प्रथम स्थिति कीटी दलमां क्रोधना दल ने आकर्षीने तिहां गुण संक्रमे, संक्रमावे, चरम समयें सर्व संक्रमें संक्रमावे तेवारें ति हां क्रोध क्षीण थयो. ए रीतें संज्वलना माननी कीटी पण उपरली स्थिति मांहेथी नीची स्थिति मांहे उतारी वेदतो गुण संक्रमे संक्रमावतो, संक्रमावतो, जेवारें च रम एटले ठेहली कीटी रहे, तेवारें तेने मायामांहे संक्रमावी खपावे. तेम मायानी पण चरम कीटी, संज्वलना लोचनी प्रथम कीटीमांहे संक्रमावी खपावे संज्वलन की टीनुं दल प्रथम स्थितिगत करी वेदे, ते वेदतो आगली कीटीनुं दल तेनी सूक्ष्मसूक्ष् मतांटी करे, तेपण त्यां लगें करे के, ज्यां लगें संज्वलन लोचनी बीजी कीटी समया

धि । वलि । रहे, तिहां संज्वलन लोचनो वंध व्यवहेद था ने । ।
 दर षायनो उदय अने उदीरणा पण व्यवहेद आय निवृत्तिगु स्या नो
 ः । ल पण व्यवहेद आय. ए ए ष्ये व्यवहेद आय.

ते गी सूक्ष्मसंपराय गीटीदल थ स्थितिग री वेदे तेथी तेने सूक्ष्म
 संपराय गुणगा हीये. तेना संख्या । नाग आय, तिहां लगे गेहनी गेहे
 स्थितिघातादि पांच पदार्थ वर्त्ते. जेवारें ए नाग शेष रहे, तेवारें स्थितिघा
 दिक पांच पदार्थ विरमे. शेष ज्ञानावरणादिक र्मेना स्थितिघातादि रहे तिहां
 ः पवर्त्तेना एणें रीसूक्ष्म संपराय ढा जेटलो लोच रे ते संज्वलनो लोच । व
 लीमा रहे, तेवारें उदीरणा टले, ठेहली । वलीये उदय री वेदी खपावे. ए सू
 क्ष्म संपरायना चर स ये सर्व गेहनीयने क्लीण री क्लीण गेही थयो.

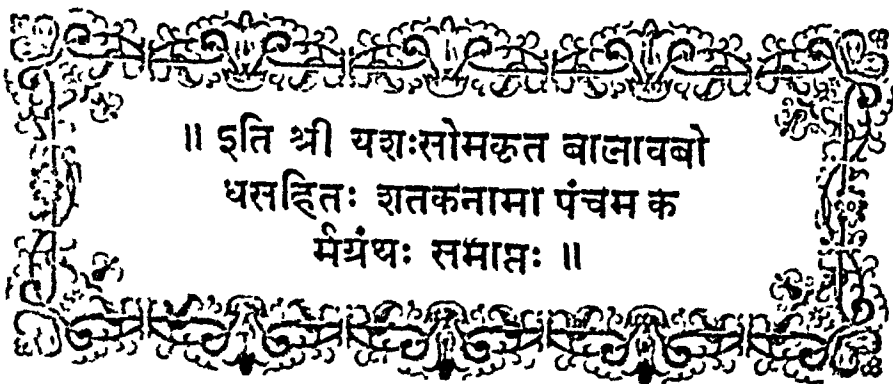
तिहां जे गेइए तारु पुरुष, होटो स इ तरतो थ गे वच । ढीप गी
 विश्रा लेइ वली । गल तरवा मांने तथा कोइए योद्धो पुरुष, हासं । करतो
 शत्रुने हणतो हणतो थाके, तेवारें वली विश्रा लेइ समूलगो शेष त्रु जींतवा
 ने स थाय. ते ए जीव पण सबल जय शत्रु जे हामोह तेने पिंपतो सं
 ग्रा करतो रतो थाको तेमाटें ते यथाख्यात चारित्ररूप विश्राम स्थान प गी वली
 शु ध्यानना बीजा पादें प्रवर्द्धमान वीर्यवंत थयो थ गे अंतर हूर्त्तना ठेहला बे स
 य ध्ये प्रथ समयें (निहा के०) निडा ने प्रचला, ए बे प्रकृति पावे
 ने ठेहले ये (विग्धावरण ए के०) पांच अंतराय, पांच ज्ञानावरण, चार द
 र्शनावरण, ए चौद प्रकृति पावी, निश्चय नये बारमा गुणगणाने ठेहले समयें
 (नाणी के०) केवलज्ञानी थाय अने व्यवहार नयने मते तेरमा गुण गणाने
 प्रथ समयें केवलज्ञानी थाय. एम त्रेशठ प्रकृतिनो रूपणाविधि कह्यो.
 ए रूप श्रेणीने संक्षेपें ही एनो वि । र ठछा कर्मग्रंथना बालावबोधमां लख्यो
 ठे ते टें अहीं । थोडा बोलें थ जाणवुं.

ए लघुशत एवे नामें पांचमो कर्मग्रंथ जे जणी महोटो श श्री शिवश
 र्म सूरिकृत गेइने तथा पंच संग्रह, कर्म ति प्र ख शास्त्र तथा चूर्णिका
 प्र ख घणा ग्रंथ जोइने परमगुरु गङ्गाधिराज तपाबिरुद प्रवर्त्तक, महावैरागिकशि
 रोमणि, नट्टारक श्री जगज्जंडसूरीश्वर चरणकमलयोरालंबायमान सर्वांगमिकच
 क्रवर्त्ति बिरुद्धारक नेक विद्यानंद धर्मकीर्त्ति प्रमुख बहुश्रुत परिवार परिचृता
 श्राद्धदिनकृत्य सूत्रवृत्ति चैत्यवंदनादि नाण्यत्रितय संघाचारादि तर्द्धति लघुउप

मिति नवप्रपंचाद्यनेक ग्रथ सूत्रेण सूत्रधारायमान तपागह्वाधिराज नट्टारक श्री
 (देविंदसूरिलहित्रं के०) देवेँडसूरीश्वरें लख्यो. (सयगमि एं के०) शतक एवे
 नामें ग्रंथ ,ते (आथसरणठा के०) पोताना आत्माने संचारवा निमित्तं लख्यो.
 ते सर्व संघने सुखदायक आजो ॥ इति स यार्थः ॥ १०० ॥

॥ अथ प्रशस्तिः ॥

॥ श्रीवीरपट्टेश्वरमौलिमौलिः, कलालयोऽज्ञानत विनाशी ॥ नूतपाख्यातिषु
 कौमुदीनूत् सूरिर्जगं इ इति प्रसिद्धः ॥ १ ॥ तत्पट्टपुष्करविजासनराजहंसो, हयोऽ
 नवद्यवचनस्थितराजहंसः ॥ देवेँडसूरिरनवज्जवतापजेदी, वेदीव दीव्यतिपरानुनव
 स्य यज्ञीः ॥ २ ॥ यद्ज्ञानादिवियुक्तेषु, प्रियमेलकता गात् ॥ श्रीमद्देवेँडसूरीणां, वच
 स्तीर्थं पुनातु वः ॥ ३ ॥ श्रीमद्देवेँडगुरो,र्मलयगिरिगुरोर्गिरां गुरुत्व हो ॥ आप्तानुन्नय
 ति शिवः, स्वन्नमनाप्तांस्तु पातयति ॥ ४ ॥ सुवर्णा सत्पदन्या, सालंकारा सुरेंडगौः ॥
 श्रवतेऽर्थपयोधारां, मंददोभ्राऽपि नोदिता ॥ ५ ॥ इति शतकटबार्थं प्रार्थनां प्राप्य किं
 चि, दलिखमिहमदोषामग्रजस्यार्थसारं ॥ वि शशि घन मितेऽब्दे निर्दिशो निर्दिशेयं,
 यदिह नवति डुष्टं तद्बुधाः शोधयंतु ॥ ६ ॥ विबुधगुरुवर्णितयश, स्तोमयशस्तोमगु
 रुशिष्याणुः ॥ जयस्तोमोऽलिखदेनां, नाषामात्मस् तौ शतके ॥ ७ ॥ इति प्रशस्तिः ॥

॥ इति श्री यशःसोमकृत बालावबो
 धसहितः शतकनामा पंचम क
 र्मग्रंथः समाप्तः ॥

॥ थ ॥

॥ श्रीचंद्रमहत्तराचार्यप्रणीत सप्ततिका नामा षष्ठः कर्मग्रंथः समारभ्यते ॥

॥ तत्र प्रथमं ॥

॥ बालावबोध ऋक्त मंगणाचरणम् ॥

॥ ऋत्तम् ॥

॥ प्रणिपत्य पार्श्वदेवं, स्मृत्वा स्वगुरुं गिरं च जागवतीं ॥ सप्ततिकायाव्याख्यां कुर्वे
ऽहं बालबोधार्थम् ॥ १ ॥ मत्तोपि मंदमतयो, न जानते येहि चूर्णिटीको िः ॥
तद्वोधानुग्रहधी, विषयोय : शुचोयंतत् ॥ २ ॥ केचित्परात्मसंवि, द्वि ला वि ;
लाः लौ खलायंते ॥ तेन्योन ापि नीतिः, संतः संतोपजाजश्चेत् ॥ ३ ॥ श्रीह
र्षसोमविबुधान्, सुयशः सोमानिधानकविश्रेष्ठान् ॥ नत्वा सप्ततिकाया, लिखामि जन
नापया व्याख्याम् ॥ ४ ॥ अर्थ—प्रथम श्रीपार्श्वनाथ परमेश्वरने नमस्कार करीने पोता
ना दी गुरु अने विद्यागुरु, तेनां पद मलने नमीने, महारा थ ि जे तुल्लबुधिना
धणी जेने टीका अने चूर्णीये करी अर्थ समजवामां न आवे, तेवा पुरुपोना हि
तने अर्थ सत्तरी नामा ठठा कर्मग्रंथनो बालावबोध जखुं बुं.

॥ मूल गाथा ॥

सिद्ध पएहिं महठं, बंधोदय संत पयडि ाणाणं ॥

बुठं सुण संखेवं, नीसंदं दिदि वायस्स ॥ १ ॥

अर्थ—(सिद्ध के०) अचल एटले कोइथी खोटा करी न शकाय, एवा (पएहिं के०)
पद ठे जेने विपे, एवा कर्मपाहुडा कर्मप्रकृति, अने कम्मपयडी प्रमुख जे ग्रंथ जे न
णी तेनां पद सर्वज्ञ नापित ठे ते कोइथी पण खंती शकाय नहीं त्यां (महठं
के०) महोटा अर्थ एटले घणा अर्थ ठे जेने विपे तिहांथी (बंधोदयसंतपयडि ाणाणं
के०) बंध, उदय अने सत्तापणे परिणामी जे कर्मनी प्रकृति, तेना स्थानकनो
(संखेवं के०) संक्षेपे एटले थोडे अक्षरें घणो अर्थ समजाय अथवा विस्तारवंत
अर्थ साथे थोडा मांहे आणीने एवी रीते वचन रचना प्रकारें करी (बुठं के०) कहे
शुं. तेजणी हे शिष्य ! तुं (सुण के०) सावधान थइने सांजल, पण ते संक्षेप के
हेवो ठे ? तोके (दिदिवायस्स के०) दृष्टिवाद एटले समस्त जिनागमरूप समूह, ते
तुं (नीसंदं के०) जरणुं ठे जे जणी वारसुं अंग दृष्टिवाद ठे तेना एक परिकर्म,

बीजं सूत्र, त्रीजो पूर्वानुयोग, चोथो पूर्वगत, अने पांचमी चूलिका, ए पांच अधिकार ठे. तेमांहे चोथो पूर्वगतनामा अधिकार ठे तेने विषे चौद पूर्व ठे. तेमांहेजुं बीजं अग्रायणी नामा पूर्व, तेमध्ये चौद वस्तुपरिमाण ठे ते मांहेजां पांचमा वस्तु परिमाणमां वीश पाहुडा ठे. पाहुडा एटले अधिकार विशेष जाणवो. ते वीश पाहुडा मांहेलो चोथो कर्मप्रकृतिनामा जे पाहुडो ठे, ते चोवीश अनुयोग द्वार सहित ठे, ते पाहुडा थकी बंधोदयसत्ता पणे परणमी जे कर्मनी प्रकृति, तेनां स्थानक नो संवेध एटले विचार ते संक्षेपथकी हुं कहीश, एटले ए शास्त्रपरंपरायें सर्वज्ञ नापित ठे तेजणी सद्गुने प्रमाण होय.

अथवा बीजे अर्थें (सिद्ध के०) स्वसमय प्रसिद्ध जे (पद के०) चौद जीवस्थानक, चौद गुणगणां इत्यादिक पद ते आश्रयी बंध, उदय अने सत्तायें प्रकृतिस्थानक सज्ञाव आश्री संक्षेप बोलीश तथा संवेध एटले विचार अथवा संवेध एटले परस्परें बंध, उदय, सत्तानुं जोडवुं, (दृष्टिवाद के०) द्वादशांगीनुं रहस्य अथवा दृष्टिवादनी अपेक्षायें ए सत्तरी प्रकरण विंडुआ समान ठे, ते हेशिष्य! तुं. सांजल.

तिहां आत्मप्रदेशने कर्म परमाणुनी साथें अग्निजोहनी पेरें सर्वांगें मजवुं, तेने बंध कहीयें. ते कर्म परमाणुना गुणागुण रसनुं जोगववुं तेने उदय कहीयें. तेहवा बांध्या तथा संक्रम्या जे परमाणु, ते जिहां लगें निर्झरे नहीं, तिहां लगें तेनो जे सज्ञाव, तेने सत्ता कहीयें, अने प्रकृति स्थानक एटले समुदाय जेम के वे, त्रण. चार. पांच, इत्यादिक प्रकृतिना थोकडा ते ज्यां लगें जेटला होय. त्यां लगें तेटला प्रकृतिना स्थानक जाणवां ए सर्वनो विचार, तेनो संक्षेप एटले थोडे अक्षरें घणो अर्थ समजाय तेवी रीतें कहीशुं, पण ते संक्षेप केहवो ठे तोके (मद्रु के०) घणा अर्थ ठे जेमां एवो ठे. अहींआं बंधोदय सत्ताप्रकृतिस्थान कहेशुं ते अजिधेय जाणवुं, अने अजिधायक शास्त्र तेने वाच्यवाचक नाव, ए संबंध जाणवो. तथा ए ग्रंथें अधिकारी कर्मनी बंधोदय प्रकृति स्थाननी विवेचनाथी महा अधिकारी मांहेथी जीव जाणवा अने ते कर्मविचारनुं जे ममजवुं ते अवांतर प्रयोजन जाणवुं तथा मद्रा प्रयोजन अथवा परंपराप्रयोजन तो मोक्ष जाणवुं. एम अजिधेय, संबंध, अधिकारी अने प्रयोजन, ए चार वानां ग्रंथने आरंभें कहेवां ॥ १ ॥

कड बंधंतो वेअड, कड कड वा संत पयडि ठाणाणि ॥

मूलतर पगईमु, जंग विगण्या मुणेअवा ॥ २ ॥

र्थ- एवं ाचार्ये हे शके, हवे शिष्य पूढे ठे के हे नगवन् ! (इवंधंतोवेअइ के०) केटली प्र ति ंधतो थ ते जीव केटली प्रकृति वेदे, एटले नुनवे (वा के०) थवा (इ इ के०) केटली केटली कृति ंधतां तथा केटली प्रकृति वेद ि थ (संतपयडिवाणणि के०) केटली केटली प्रकृतिनुं तास्थान होय. एवो शिष्ये प्रश्न िधे थके लोत्तर प्रकृतिने विषे प्रत्ये बंधोदय सत्तानो संवेध कहेवो, ते आश्रयी र जाणीने हवे आचार्य सामान्ये प्रत्युत्तर हे ठे. (मूलुत्तर पगईसु के०) मूलप्रकृति ज्ञानावरणीयादि आठ अने उत्तर प्रकृति ए शाने छावन्न, तिहां बंधोदय सत्ताये प्रकृतिनो संवेध विचारतां (जंगविगप्पा के०) जांगाना विकल्प नेक उपजे ठे, ते आ प्रकरणे विषे लेशथी आगल देखाडशे. तिहांथी (मुणेअवा के०) जाणवा. तेमथ्ये प्रथम मूलप्रकृति आठ वी जो बंधोदयसत्ताये प्र ति स्थाननी संख्या, त्रीजो तेनो परस्पर संवेध, ए त्रण अ धि ार चौद जीवस्थानक तथा चौद गुणवाणे विवरीने कहेवा. तिहां प्रथम उधे मूलप्रकृति ावनां नाम, व्युत्पत्ति, तथा स्वरूप टीकाकार देखाडे ठे.

प्रथम ज्ञानावरणीय कर्म कहे ठे. जे थकी घटादि अर्थ जाणीये, तेने ज्ञान क हीये, अथवा जे ाणवुं, ते ज्ञान हीये तथा सा न्य विशेषात्मक उचयरूप ए वर ठे ते मांहे विशेषांश ग्रहणात्म जे अवबोधक प्रकाश, ते ज्ञान कहीये. तेना आवरण आह्लाद जे कर्मवर्गणाना पुज्ज मांहे ज्ञान आवरवानो स्वभाव ठे. केनी पेरे? तोके जेम लोचनने तेजनुं आवरण वस्त्रादिक ठे ते जेम जेम सध न होय, तेम तेम ंखनुं तेज मंद, मंदतर थाय. तेवी रीते जेम जेम ज्ञानावरणी सधनता होय, तेम तेम ा प्रकाश ढंकाय, ते प्रथम ज्ञानावरणीय कर्म जाणवुं.

बीजुं दर्शनावरणीयकर्म, ते शुं कहीये? तोके देखीये जेणे करी अथवा देखवुं तेने दर्शन कहीये. सामान्यविशेषोचयात्मक वस्तु विपइउ जे जाति गुण क्रिया दिक संयोजना हीन केवल धर्म मात्र ग्राहक जे सामान्यांशावबोध, ते दर्शन कहीये, तेने आवरवानो स्वभाव जे कर्मपुज्जनो ठे, तेने दर्शनावरणीयकर्म क हीये. जेम पोलीउ दूर थाय तो राजानुं दर्शनमात्र थाय तथा जे राजानुं दर्श न अनिलापतो पुरुष पण ज्यां सुधी पोलीआने अनिप्रेत न होय तो तेने वले रा जाने मलवानी इहा ठतां पण राजाने मलवा न दीये, तेम पोलीआ समान जे दर्शनावरणीय अने ज्ञानावरणीय कर्म तेणे करी खरडया एवा जे घटादि पदार्थ तेनुं दर्शन जीव रूप राजाने न होय. अहीआं ग्रंथनी साख लखीये तैये. “ दंसणसी

ले जीवे, दंसणघाय रेइ जे कम्मं ॥ तं पडिहारस णं, दंसणावरणं नवे बीयं
॥ १ ॥ जह र ते पडिहारो, अणनिष्पेअस्स सोउ लोणस्स ॥ र तेतह दरिसावं,
न देइ दंहुं पि कामस्स ॥ २ ॥ जह रायाणा जीवो, पडिहारस दंसणावरणं ॥ ते
एहिव बंधगेणं, न पिह्वए सो घडाइअं ॥ ३ ॥

त्रीजुं वेदनीयकर्म ते शुं कहीयें? जेने प्रथ आत्हाद या विषादरूपें नु
नवीयें, जेम मधुर्यें खरडी तरवारनी धारनुं चाटवुं ते प्रथ चाटतां आत्हाद या
य अने पठी जीन ठेदाय तेवारें विषाद आय ते शातावेदनीयने प्रांतें अशाता
वेदनीय होय एवो जे कर्म पुज्जनो स्वचाव ते त्रीजुं वेदनीय र्म जाणवुं.

चोशुं मोहनीयकर्म ते शुं कहीयें? जे मोहें मुंजाय तेथी हिताहित न जाणे
जेमके आटलुं चूंमूं, आटलुं रूडुं, एम नजाणे इत्यादिक विवेक रहित आत्माने करे
जेम मदिराइयें करी जीवने घेला पणुं प्राप्त आय तेथी हिताहित विचार शून्य करे
एवो जे कर्मपुज्जनो स्वचाव, ते चोशुं मोहनीयकर्म जाणवुं.

पांचमुं आयुःकर्म ते शुं कहीयें? तोके जे हेडनी परें प्रकृति बंध आय, देवादिक
नी गति बांधी त्यां जावा वांढतो होय तो पण ज्यां लगे इह नवायु नोगववुं होय, त्यां
लगे न जइ शके. एवो जे कर्म पुज्जनो स्वचाव ठे, तेने पांचमुं आयुःकर्म कहीयें.

ठहुं नामकर्म, ते शुं कहीयें? के जे परमात्म रूपी जीवने पण देव नरकादिक
तथा एकेंडिय, वेंडिय, तेंडियादिक जातिपणे हीन विशेष करी बोलावीयें, नमा
वियें. जेम चितारो अनेक वानें करी हाथी, घोडा, माणस इत्यादिकना रूप आले
खे तेम नामकर्म पण चिन्न चिन्न प्रकारें देव, नारकादिक स्वरूपें जीवना पर्याय
करावे, एवो जे कर्मपुज्जनो स्वचाव ठे, तेने ठहुं नामकर्म कहीयें.

सातमुं गोत्रकर्म ते शुं कहीयें? तोके जे थकी जातिकुलादिक उच्चतायें करी गु
णनुं स्थानक होय पूजा पामे अने जातिकुलादिक हीनतायें करी लोक मांहे निं
दा पामे, पूजा न पामे, एवो जे कर्म पुज्जनो स्वचाव ठे, ते सातमुं गोत्रकर्म
जाणवुं. जेम कुंनकार जला घडा करे, तो लोकमांहे तंदूल, फूल, कुंकुमें करी पू
जा पामे अने मदिरानां स्थानक चूंनजा, घडा; करे तो ते लोक मध्यं निंदा पामे. तेम
जीव उच्चगात्रने उदयें उन्नम जातिकुलने प्रचावें रूप बुध्यादिकें हीन थकी पण
मान मत्त्व पामे अने हीन जात्यादिक अवगुणें करी जोपण स्वरूप सुबुद्धिमान
लोप तो पण लोकमांहे हेतनीय होय.

आगमुं अंतराय कर्म. ते शुं कहीयें? के जेणे करी जीवें दान, लाज, जांग,

उपजोग, वीर्यादि नी लब्धि हणीयें निवारियों, जे राजा, धन, धा नो धणी
ठतो पण जंमारीना दीधा विना वस्तुनां दान, लाज, जोग री के, ते जीव
रूप राजा पण जंमारी रूपंतराय मना विवर ल । वि दानादि लब्धि
पामे, ते नणी जे, मपुजलनी दानादि लब्धि ने हणवानो स्वजाव ठे, तेने ाव
अंतराय मं हीयें. एटले ाव मना मूलना तथा स्वरूप ने लक्षण ि.

हवे बंध, उदय अने सत्तायें प्रकृतिनां स्थान हे ठे. तिहां मूल ाव प्र
तिना बंधनी अपेक्षायें ाव, सात, ठ ने ए , एवं चार तिस्थान होय.
ने उदयापेक्षायें ाव, सात ने चार, ए ण प्र ति स्थान होय ने ता
नी पेक्षायें पण आठ, सात ने चार, ए प्र ति स्थान हो .

तिहां जेवारें िव, सर्व कर्म बांधे, तेवारें ाव ति बंधस्थान होय, ते
जघन्य त । उत्क अंतर हूर्त्त रहे, के के ायुं िधतां ि जीवने ए बंध
स्थान होय ने आ नो बंध ल तो निरंतर पणे जघन्य था उट ि त
र हूर्त्तज होय, तेथी ए बंधस्थान नो ल पण ितर हूर्त्तनो जाणवो.

हवे ते िहेथी जेवारें जीव, ायु न बांधे, तेवारें ात प्रकृतिना बंधस्थान
कें होय, ते िलमान पण जघन्यथ ि तो अंतर हूर्त्त प्र ाण जाणवुं. ा
रण के िशे अंतर हूर्त्तायुंवालो जीव, पोताना आयुष्यनो त्रीजो नाग था
तो रहे, तेवारें परजवायुनो बंध रे, ाटें तिहां आठ प्रकृतिनो बंध री वली सात
प्रकृतिना बंध स्थानकें आव्यो, तिहां वली िशे न्यून अंतर हूर्त्तना िजा
नाग पर्यंत सात प्रकृतिनो बंध रतो, सात प्रकृतिना बंधस्थानकें रही, वली

रण पामी अंतर मुहूर्त्ता पणे अवत ि, तिहां पण ते आयुना वे नाग पर्यंत
सात प्रकृतिनो बंध रे, पढी िजा नागने धुरें आयु बांधे, तेवारें आठ प्रकृति
ना बंधस्थानकें ावे. ए अंतर हूर्त्तनो जघन्य ल ह्यो अने उत्कृष्टो तो
तेत्रीश सागरोपम ढम्मासे णा ते वली अंतरमुहूर्त्तान पूर्वकोटी वर्षना त्रीजा ना
गें धिक एटलो ल होय, ते ावी रीतें- कोशे जीव, पूर्वकोटी आ वालो
पोताना आयुष्यनो त्रीजो नाग थाकते अंतर हूर्त्त पर्यंत तेत्रीश सागरोपम देवा
युनो बंध करे. तिहां आठ प्रकृतिना बंधस्थानें रही, वलतो पूर्वकोडीनो त्रीजो नाग,
अंतर मुहूर्त्तें कणो रहे, त्यां लगे सात प्रकृतिना बंधस्थानकें रही, तिहांथी चवी,
देवता थाय. तिहां पण तेत्रीश सागरोपम ढम्मासे णा एटला काल पर्यंत तो
सात प्रकृतिनो बंध करे. शेष ढम्मास आयु विशेष रहे, तेवारें वली परजवायु बांधे.

तिहां आठ प्रकृतिना बंधस्थानकें आवे, ते नणी उत्कृष्टी एटलो ।ल संजवे ठे.

अने जेवारें मोहनीय अने आयु विना बाकी ठ प्रकृतिनो बंध सूक्ष्मसंपराय नामा दशमे गुणठाणे करे, तेवारें ते बंध जघन्यतो ए समय लगे होय. ते के म के कोइएक जीव, उपशमश्रेणी करी दश गुणठाणुं एक समय लगे स्पर्शी, तिहां नवकृत्यें दशमे गुणठाणेज मरण पामीने अनुत्तर देव आय, तिहां वली अ विरति सम्यक्दृष्टिपणे सात प्रकृतिनो बंधक होय, ते अपेक्षाये जघन्य एक समय अने उत्कृष्ट तो अंतरमुहूर्त काल प्रमाण होय, ते केमके दशमा गुणठाणातुं उत्कृष्ट एटलुंज कालमान ठे. तिहां ठ प्रकृतिनोज बंध होय, ते अपेक्षाये लेवुं.

तथा एक वेदनीयकर्मनो बंध, अगीधारमे, बारमे अने तेरमे गुणठाणे होय, अहींआं पण जघन्य तो पूर्वली परें एक समय लगे होय. अहीं अगीधारमुं गुणठाणुं एक समयलगे स्पर्शी, नवकृत्यें मरण पामे. तेनी अपेक्षाये एक समय लेवुं. अने उत्कृष्टुं तो देशें ऊणी पूर्वकोटी वर्ष प्रमाण, एक वेदनीयनो बंध होय, केमके को इ एक जीव पूर्वकोटी आयुष्यनो धणी सात महीना माताना उदर मांहे रहिने शी घ्र जन्मे; जन्मथकी आठ वर्षने अंतें चारित्र लेइ, रूपकश्रेणीये चढी, केवलज्ञान पामे. तिहां एकज वेदनीय कर्मनी प्रकृतिना बंधस्थानकें देशें ऊणी पूर्वकोटी वर्ष पर्यंत रहे ते अपेक्षाये लेवुं.

हवे कयुं कयुं कर्म बांधतां कयां कयां बंधस्थानक होय ? ते कहे ठे. अहीं आं जाप्यनी गाथा लखीये तैये “ आठमि ष माहे ष, सत्त एक सग अवा तइए ॥ व यतयंमि वयंति, सेसएसु ठ सत्त ष ॥१॥ ” आयुःकर्म बांधतां एक आठ कर्मनुं बंध स्थानक होय अने मोहनीय कर्म बांधतां एक आठनुं, बीजुं सातनुं, ए वे बंधस्थान क होय. त्रीजुं वेदनीय कर्म बांधतां आठ, सात, ठ अने एक, ए चार बंधस्थानक होय. गोप ज्ञानावरणीय, दर्शनावरणीय, नाम, गोत्र अने अंतराय, ए पांच कर्म ना वंधें आठ, सात अने ठ, ए त्रण बंधस्थानक होय.

हवे उदयस्थानक त्रण कहे ठे. आठ, सात अने चार, ए त्रण उदय स्थान क ठे. तिहां सर्वे आठे कर्मने उदये पहेलुं आठनुं उदय स्थानक होय. ए अजव्यनी अपेक्षाये अनादिअनंत जागे लेवुं अने जव्यनी अपेक्षाये अनादि सांत जागे ले वुं. तथा कोइएक जीव, उपशमश्रेणीये चढी तिहां मोहनीय विना सात कर्मनुं उ दयस्थानक स्पर्शी, वली तिहांथी पडतो आठनुं उदयस्थानक स्पर्श. तेनी अपे क्षाये गादि नांत जागे लेवुं. ए जघन्य तो अंतर मुहूर्त काल प्रमाण जाणवो.

के के कोइए जीव, वली हूँती रें श्रेणी पडिवजे, तेनी पेह्कार्यें लेवुं. तथा उत्कृष्टो तो देखें एो ई पुंजलपरावर्त्त ल जाणवो, जे नणी उत थी फरी उपश श्रेणी पडिव वा एटलुंज तर ठे के के म्यक्त्व पाम्या पठी संसार हिं रहेवानो उत्कृष्टो ल एटलोज होय, तेटला ल पर्यंत आठनो उद य होय था मोह विना सात मीं बीं उद स्थान, ते गीआरमे एठा एंज होय. ते जघ थी तो ए स य लगें होय, जे नणी कोइए जीव, ए समय । अगी र गुणता स्पर्शाने, रण पामे. तेनी पेह्कार्यें जाणवुं. ६ ने उत्कृष्टो तो अंतर हूँत पर्यंत रहे. केमके गी रमा ने बारमा गुणता एणानो ल एटलोज ठे ने तिहांज ए सात प्रकृति उदय स्थानक पण होय. तथा चार घातीयां मीं क्य खा पठी ना, गो, आयु ने वेदनीय ए चार नवोपग्राही मींनो उदय, तेरमे, चौदमे, एठाणे होय, तिहां जघन्य तो अंतर हूँत पर्यंत रहे अने उत्कृष्ट थी तो देखें एी पूर्वकोडीवर्ष पूर्वली परें जाववां.

हवे ५ प्रकृतिने उदयें केटलां उदय स्थान लाजे? ते हे ठे. मोहनीय । मीने उदयें ए ज ाठ प्रकृति उदयस्थान लाजे तथा ज्ञानावरणीय, दर्श नावरणीय अने अंतराय, ए ए कर्मने उदयें तो आठ अने सातनुं, ए बे उद यस्थान लाजे, अने बाकीना चार मीने उदयें तो दशमा एठाणा लगें आठनुं उदय स्थानक होय, तथा गी रमे अने बारमे गुणताणे सात उदयस्थानक होय, ने तेरमे तथा चौदमे गुणताणे र कर्म उदयस्थान होय. एवं ए उदयस्थान चार कर्मने उदयें होय.

हवे ाठ, सात ने चार, ए त्रण सत्ता स्थानक कहे ठे. तिहां आठ कर्मनी सत्ता स्थानक, गीआरमा एठाणा लगें होय, ए अजव्यनी अपेह्कार्यें अना दि, अनंत ने जव्यनी पेह्कार्यें अनादि सांत जागें होय. तथा मोहनीय क्य कखा पठी सात मीं सत्तास्थानक, बारमे गुणताणे अंतर मुहूर्त्त लगें होय. तथा चार घातीयां कर्मने क्यें चार कर्मनुं सत्तास्थानक, तेरमे तथा चौदमे गुणताणे होय. ते जघन्य थी तो अंतर मुहूर्त्त पर्यंत अंतगड केवलीनी अपेह्कार्यें जाणवो अने उत्कृष्ट थी तो देखें एी पूर्व कोटी वर्ष प्रमाण जाणवो.

हवे कइ कइ प्रकृतिनी सत्तायें कयां कयां सत्तास्थानक होय? ते कहे ठे. एक मोहनीयनी सत्तायें आठ कर्मनुं सत्तास्थानक होय, मोहनीयविना बीजां घातीयां

त्रण कर्मनी सत्तायें आठ तथा सातनुं, ए वे सत्ता स्थान होय अने चार अघातीयांनी सत्तायें आठ, सात अने चार, ए त्रणे सत्तास्थानक होय ॥ इति ॥ १ ॥

हवे मूल आठ कर्मनो बंध, उदय, सत्ता स्थान नो परस्पर संवेध कहे ठे.

अ विह सत्त व्वं, धएसु अठे व दय संतंसा ॥

एग विहे ति विगप्पा, एग विगप्पा अबंधंमि ॥ ३ ॥

अर्थ—(अष्टविहसत्तठव्वंधएसु के०) अष्टविध बंधक, सप्तविध बंधक अने षड्विध बंधक, ए त्रण बंधकने विषे प्रत्येकें (अठेव उदयसंतंसा के०) आठे कर्म प्रकृति उदय अने सत्तायें पामीयें. अहीं त्रण जंग थया. ते देखाडे ठे. प्रथम आठनो बंध, आठनो उदय, अने आठनी सत्ता, ए चांगो आयुर्बंध कालें अंतरमुहूर्त्त प्रमाण मिष्यात्वथी मांढीने अप्रमत्तगुणगणो लगे जाणवो. तथा सातनो बंध, आठनो उदय अने आठनी सत्ता, ए बीजो चांगो, आयुर्बंधने अजावें जघन्य अंतरमुहूर्त्त अने उत्कृष्टो ठमासें कणो तेत्रीश सागरोपम पूर्वकोडी त्रिजागें अधिक काल प्रमाण मिष्यात्वथी मांढीने नवमा गुणगणो लगे जाणवो. तथा षड्विध बंध आठनो उदय अने अनी सत्ता, ए त्रीजो चांगो, सूक्ष्म संपरायगुणगणो जघन्य एक समय अने उत्कृष्टो अंतर मुहूर्त्त प्रमाण जाणवो. तिहां मोहनीयनो बंध नथी, ते माटें कह्यो. तथा (एगविहेतिविगप्पा के०) एकविध बंधकें वेदनीय बांधे, तिहां त्रण चांगो होय, ते कहे ठे. एकनो बंध, सातनो उदय अने आठनी सत्ता, ए चांगो उपशांतमोह गुणगणो जघन्य एक समय अने उत्कृष्टो अंतरमुहूर्त्त लगे पामीयें, केम के अहीं मोहनो उदय नथी, परंतु सत्ता ठे. तेमाटें. तथा एकनो बंध, सातनो उदय अने सातनी सत्ता, ए बीजो चांगो क्लीणमोह गुणगणो अंतर मुहूर्त्त लगे पामीयें, केम के तिहां मोहनीयनी सत्ता पण नथी ते माटें. तथा एकनो बंध, चारनो उदय अने चारनी सत्ता, ए त्रीजो चांगो सयोगी केवलीने विषे पामीयें. ते घाती कर्मना अजायथी जघन्य अंतरमुहूर्त्त अने उत्कृष्टो देगूणी पूर्वकोडी वर्ष लगे होय.

तथा (एगविगप्पाअबंधंमि के०) बंधकपणाने अजावें चारनो उदय अने आठनी सत्ता, ए एरु चांगो अयोगी गुणगणो पामीयें, अहीं आं योगने अजावें बंध न होय माटें अबंधक कया. एवं सर्व मज्जीने मूल प्रकृतिना सात जंग थया ॥३॥

हवे ए । जंग, चौद जीव र । कें ही दे ाडे ठे.
सत्त बंध अुद, यसंत तेरस सुजीव ाणोसु ॥
एगंमि पंच जंगा, दो जंगा ंति के लिणो ॥ ॥

र्थ—(तेरस विवगणोसुके०) ए संज्ञी पंचेंडि प र्ा विवर्ि ने शेष तेर जीव र न ने विषे बे जांगा होय, ते दे ाडे ठे. (.स षबंधअहुदय त के०) सा नो बंध ातनो उदय ने ातनी सत्ता, ए प्रथ जंगो आयुर्बंध काल विना दा होय, तथा विध बंध, ातनो उदय ने आतनी सत्ता, ए बी णे जांगो । बंध ालें अंतर र्त जगें होय. अने (एगंमि के०) ए संज्ञी पंचेंडिय प र्ा ाना जीवस्थानकें (पंचजंगा के०) धुरला पांच जांगा होय, तिहां बे जांगा तो पहेलानी पेरें जाणवा. एटले एक आयुर्बंध ालें ातनो बंध, आतनो उदय ने ातनी सत्ता बीजो । बंध ाल विना सातनो बंध, ातनो उदय ने ातनी सत्ता, त्रीजो दशमे गुणठाणे ाह अने आयु विना तनो बंध, ातनो उदय ने ातनी सत्ता, चौथो गीआरमे णठाणे ए वेदनीयनो बंध अने मोह विना सा तनो उदय ने ातनी सत्ता होय. पांचमो बारमे गुणठाणे एकनो बंध सातनो उदय ने सातनी सत्ता, ए पांच जांगा संज्ञी पंचेंडिय पर्याप्ताने गुणठाणाने जेदें होय. था (दोजंगा ंतिकेवलिणो के०) बे जांगा केवलीने होय, ते केम के तेरमे णठाणे ए वेदनीयनो बंध, चारनो उदय अने चारनी सत्ता, सयोगी केव लीने होय. ए प्रथ जंग तथा चौदमे णठाणे योगी केवलीने बंधशून्य होय ने चारनो उदय तथा चारनी सत्ता होय, ए बीजो जंग जाणवो. ए बे जंग के वलीने होय. हीं । ए जाव जे मनना जावथी केवलीने सन्नीआ पंचेंडिय थी नि ह्या, एटले केवलीने इव्यमन होय पण जावमन न होय, माटें सं ज्ञी पण नहीं, संज्ञी पण नहीं परंतु संज्ञासंज्ञी कहियें, तेथी एना जांगा पण जूदा क । एवं सात जांगा चौद जीव स्थानकें कह्या ॥ ४ ॥

हवे एहिज चौद जांगा गुणठाणे विवरीने कहे ठे.

अठसु एग विगप्पो, ठसु विगुण सन्निएसु उ विगप्पा ॥

पत्तेयं पत्तेयं, बंधोदय संत कम्माणं ॥ ५ ॥

र्थ— एक मिश्रगुठाणुं अने आठमाथी मांमीने चौदमा सुधीना सात गुणठा णां, एवं (अठसु के०) आठ गुणठाणाने विषे (एगविगप्पो के०) एकेक

जांगो होय. ते केस ? ताके त्रीजुं तथा आवसुं अने नवसुं, ए त्रय गुणगणे आयु न बांधे, माटे सातना वंध आवनो उदय अने आवनी सत्ता, ए एकेक जांगो होय, जे नणी ए त्रय गुणगणे आयुबंध योग्य अथ्यवत्ताय स्थान क नयी तेथी आवनो वंध न होय तथा सूक्ष्मसंपराय गुणगणे आयु अ ने मोह विना ठना वंध, आवनो उदय अने आवनी सत्ता, ए एकज जांगो होय. अगीआरमे गुणगणे एकना वंध, मोह विना सातना उदय अने आवनी सत्ता ए एकजांगो होय तथा चारमे गुणगणे एकना वंध सातना उदय. अने सातनी सत्ता, ए एकज जांगो होय. तेरमे गुणगणे एकना वंध, चारना उदय, अते चार नी सत्ता. ए एकज जांगो होय. चौदमे गुणगणे वंध जून्य माटे चारना उदय अने चारनी सत्ता, ए एकज जांगो होय. एवं आठ गुणगणे एकेक जांगो होय.

तथा (ठस्नुविगुणतन्निष्टु के०) मिथ्यात्व, सास्वादन, अविरति, इंशविरति, प्रमन अने अप्रमन. ए ठ गुणगणाने विपे एवी संज्ञा (डुविगप्पा के०) तेने वि पे वे वे विकल्प पामीये कंस के ए ठ गुणगणे आयुबंध योग्य अथ्यवत्ताय स्थानक ठे तेथी आयुबंध काले आवनो वंध. आवनो उदय, अने आवनी सत्ता ए जांगो होय अने आयुबंध विना सातना वंध, आवनो उदय अने आवनी सत्ता. ए बीजो जांगो होय. एम ए ठ गुणगणे वे वे जांगा होय. एम (पत्तेयंपत्तेयं के०) प्रत्येके प्रत्येके, (बंधोदयसंतकम्माणं के०) वंध, उदय अने सत्ताना जांगा अनुक्रमे गुणगणे होय, एटले मूज प्रकृति आश्रयी बंधोदय सत्ता संवेध स्वामी कहा ॥५॥

हवे उत्तर प्रकृति आश्रयी वंध, उदय अने सत्ताप्रकृति स्थानक, संवेध कहीये टेंये. तिहां प्रथम आठ कर्ममाहे जे कर्मनी जेटली उत्तर प्रकृति ठे, ते कहं ठे.

॥ अयोत्तर प्रकृतिराश्रित्य संवेधस्वामित्वं चाह ॥

पंच नव डुस्मि अग, बीसा चठरो तहेव वायाला ॥

डुस्मिय पंच य नणिया, पयडीतुं आणुपुवीए ॥ ६ ॥

अर्थ— इानावरणीयनी उत्तर प्रकृति. (पंच के०) पांच, दर्शनावरणीयनी उत्तर प्रकृति. (नव के०) नव, वेदनीयनी उत्तर प्रकृति. (डुस्मि के०) वे, मोह नीयनी उत्तर प्रकृति. (अष्टावीना के०) अष्टावीश, आयुनी उत्तर प्रकृति. (चठ रो के०) चार. (तहेव के०) तथा वली नेमज नाननी उत्तर प्रकृति. (वाया ला के०) वेनाजीग, गोत्रनी उत्तर प्रकृति, (डुस्मिय के०) वे अने अंतगयनी उत्तर प्रकृ

तिना (पंचय के०) पां जेद, (जणिया के०) । ठे. (पयडीउ ।णुपुवीए के०)
 ए रीते । ठ मूल प्रकृतिना उत्तर जेद, नु में ।णवा. तिहां ना मनी बेंता
 लीश प्रकृति ध्ये चौद पिंम प्रकृतिना जेद रतां पांशठ थाय. ते ध्ये त्रसद ,
 स्थावरदश त । आठ प्रत्ये प्र ति मेलव । ज्याणुं थाय. ते ।श्रयी विशेष
 विवरो पहेला मंत्रंथना ।लाव ।ोधथी जाणवो. ए उत्तर ति ही ॥ ६ ॥
 हवे उत्तर कृतिनो बंध द अने सत्तानोसंवेध हे ठे.

बंधोदय संतंसा, नाणावरणं तराइए पंच ॥

बंधो चरमे वि दय, संतंसा हुंति पंचेव ॥ ७ ॥

अर्थ— (बंधोदयसंतंसा के०) बंध, उदय अने सत्ताना ंश ते (नाणावरणंत
 राइएपंच के०) ज्ञानावरणीय अने अंतराय, ए बे मनी पांच पांच प्रकृतिरूप स
 रखा ठे, ते जणी बंधादि स्थान नी प्ररूपणा पण बेनी सार्थेज रे ठे. ज्ञानाव
 रणीयें तथा अंतरायें प्रत्येकें बंध, उदयअने सत्तारूप अंश स नागें पांच प्रकृति
 होय, एटले ज्ञानावरणीय ं पांच प्रकृति ं ए ज बंध स्थान होय, ए पांचे ध्रु
 वबंधिनी प्र ति ठे, ।टें पांचेनो ध्रुवबंध ।णवो. तथा उदय पण पांचनो ध्रुव
 जाणवो अने सत्तास्थान पण पांचनुं ध्रुव जाणवुं. ए ज अंतरायनी पांच प्रकृ
 ति पण ध्रुवबंधिनी ध्रुवोदयिनी तथा ध्रुवसत्तायें ही ठे. हवे ए बे कर्मे संवेध
 कहे ठे. ज्ञानावरणीय बंध ।ळें पांचनो बंध पांचनो उदय अने पांचनी सत्ता
 ए ए नांगो, एमज अंतरायनो पण ए ए ज नांगो ते दश । गुणठाणा लगे हो
 य. तथा (बंधोचरमेवि के०) आगल ज्ञानावरणीय अने अंतरायना बंधने अ
 नावें पण (उदयसंतंसाहुंतिपंचेव के०) पांचनो उदय ने पांचनी सत्ता रूप
 बीजो नांगो गीआरमे अने बारमे गुणठाणे जाणवो ॥ ७ ॥

हवे दर्शनावरणीय कर्मने विषे उत्तर प्रकृति आश्रयी बंधादि स्थानकनी
 प्ररूपवाने कहे ठे. अथोत्तर प्रकृतिराश्रित्य बंधस्थान प्ररूपणार्थमाह ॥

बंधस्सय संतस्सय, पगइ ।णाइ तिन्नि तुल्लाइं ॥

दय छाणाइ छुवे, च पणग दंसणावरणे ॥ ८ ॥

अर्थ—दर्शनावरणीय कर्मने विषे (बंधस्सयसंतस्सयपगइछाणाइ के०) बंध प्र
 कृतिनां स्थानक तथा सत्ताप्रकृतिनां स्थानक पण (तिन्नि के०) त्रण त्रण (तुल्ला

इं के०) तुल्य ठे, एटले बंधनां स्थानक पण त्रण ठे अने सत्तानां स्थानक पण त्रण ठे माटे तुल्य ठे ते कहे ठे. एक नव प्रकृतिनुं स्थानक बीजुं थीण-धीत्रिक हीन करतां ठ प्रकृतिनुं स्थानक, त्रीजुं निडा अने प्रचला हीन करतां चार प्रकृतिनुं स्थानक, एरीतें त्रण स्थानक जाणवां. तिहां नव प्रकृतिनुं बंध स्थानक पहेले तथा बीजे गुणठाणे जाने, ते अजव्यने पहेले गुणठाणे अनादि अनंत होय अने जव्यने अनादि सांत होय तथा सम्यक्त्वी जीव मिथ्यात्वे जाय तेनी अपेक्षायें सादि सांत पण होय ते जघन्यतो अंतरमुहूर्त्त अने उत्कृष्टो तो देशोन अर्ध पुज्जपरावर्त्त काल पर्यंत जाणवो. तथा बीजुं ठ प्रकृतिनुं बंध स्थानक, मिश्रगुणठाणाथी अ पूर्वकरणना प्रथम जाग लगे होय ते जघन्य तो अंतर हूर्त्त अने उत्कृष्टो तो एकशो वत्रीश सागरोपम जाजेरा लगे रहे, जे जणी सम्यक्त्वे ठाशठ सागरोपम र ही पठी अंतर मुहूर्त्त मिश्रगुणठाणे आवी वली ठाशठ सागरोप सम्यक्त्वे रही, ते पठी कोइएक जीव. मिथ्यात्व पडीवजे, तेवारें नवने बंध स्थानकें जाय अथवा रूपकश्रेणी पडिवजे, तो ते चारने बंध स्थानकें जाय तथा चार प्रकृतिनुं बंध स्थानक निडा प्रचलानो बंधविच्छेद करी आठमा गुणठाणाना बीजा जागथी मां मी दशमा गुणठाणा लगे होय ते जघन्यथी तो एकसमय होय जे जणी कोइ एक जीव आठमा गुणठाणाने बीजे जागे चार प्रकृतिनो बंध करी मरण पामी देवता थाय. तिहां ठ प्रकृतिनो बंध करे. ए अपेक्षायें लेवुं तथा उत्कृष्टो तो अंतर मुहूर्त्त काल जाणवो. एम त्रण बंधस्थानक कहां.

हवे त्रण सत्तास्थानक कहे ठे. तिहां नवनुं सत्तास्थानक, अजव्यनी अपेक्षायें अनादि अनंत अने जव्यनी अपेक्षायें अनादि सांत. ए स्थानक उपशमश्रेणीनी अपेक्षायें पहेला गुणठाणाथी मांमी अगीआरमा गुणठाणा लगे होय अने रूपक श्रेणीनी अपेक्षायें तो प्रथम गुणठाणाथी मांमी नवमा गुणठाणाना नव जागमाहेला प्रथम जाग लगे होय. तिहां वली थीण-धीत्रिकनो ह्य करे तेथी तेनी सत्ता ट्या पठी ठ प्रकृतिनी सत्ता नवमा गुणठाणाना बीजा जागथी बारमा गुणठाणानादि चरम समय लगे होय. एनो काल अंतरमुहूर्त्तनो जाणवो तथा बारमा गुणठा णाने तेहजे समयें निडा प्रचलाने ह्यें चारना सत्ता स्थानक एक समय लगे होय.

तथा (उदयघाणाइ के०) उदय स्थानक (चउपणग के०) चारनुं तथा पां चनुं ए (डुवं के०) वे, (दंसणावरणे के०) दर्शनावरणीय कर्मने विपे होय ति हां चक्रु, अचक्रु, अवधि अने केवलदर्शनावरणीय, ए चार प्रकृति ध्रुवोदयी ठे.

ते जणी ए चारनो उदय, सदा होय, माटें ए चारनुं उदयस्थानक मिथ्यात्वथी मांमीने क्लीणमोहना ठेहडा लगें होय अने ए चार साथें जेवारें पांचमी एक निज्ञानो उदय होय, तेवारें पांचनुं उदयस्थान बीजुं जाणवुं. जे जणी पांच निज्ञा अधुवोदयी ठे ते माटें उदय विरोधी ठे, तेथी ए पांच निज्ञामांथी ए ज्ञे एक निज्ञाने उदयें बीजी निज्ञानो उदय न होय, तेमाटें जेवारें निज्ञानो उदय न होय तेवारें चक्रुदर्शनावरणादि चारनोज उदय होय ने जेवारें निज्ञानो उदय होय तेवारें पांचनो उदय साथें होय, माटें पांच ' ने चार ' , ए बे उदयस्थान : i. ए बीजा दर्शनावरणीय र्मना बंधोदयसत्तास् तान् i ॥ इति ॥ ७ ॥

हवे ए दर्शनावरणीयना बंधस्थानकादि नो संवेध, एठाणे कहे ठे.

बीयावरणे नव बंध, एसु च पांच दय नव संता ॥

उच्चत बंधे चैवं , च बंधुदए लंसाय ॥ ए ॥

अर्थ—(बीयावरणे के०) बीजा दर्शनावणीयने विषे (नवबंधएसु के०) नवनुं बंधस्थानक, मिथ्यात्व अने सास्वादन, ए बे एठाणाने विषे होय. तिहां (चउपंचउदय के०) चारनुं अने पांच ' , ए बे उदयनांस्थान होय, तेमांहे चक्रुदर्शनावरणादि क चारने उदयें चारनुं उदय स्थानक होय अने पांच निज्ञामांहेली एककालें एक निज्ञाने उदयें पांच प्रकृति ' उदय स्थानक होय अने ए बे जांगे (नवसंता के०) सत्तानुं स्थान तो नव प्र तिनुंज होय, एटले नवनो बंध, चारनो उदय अने नवनी सत्ता, ए एक जांगो तथा नवनो बंध, पांचनो उदय अने नवनी सत्ता, ए बीजो जांगो. ए बे जांगा पहेले तथा बीजे गुणठाणे लाजे. ए बीजा जांगामां एककालें पांच निज्ञामांहेली एकेकी निज्ञानो उदय होय ते एकेकी निज्ञानुं नाम लशने क हीयें, तेवारें एक जांगामां पांच जांगा थाय.

एमज (उ उबंधेचैवं के०) निश्चैथी ठने बंधें तथा चारने बंधें पण वे वे जांगा होय, ते कहे ठे. तिहां ठनो बंध, चारनो उदय अने नवनी सत्ता ए प्रथमजांगो, तथा ठनो बंध, पांचनो उदय अने नवनी सत्ता, ए बीजो जांगो. एवं वे जांगा त्रीजो, चौथो, पांचमो, षष्ठो, सातमो अने आठमा गुणठाणाना प्रथम जाग लगें होय, जे जणी त्रीजा गुणठाणा थकी थीणद्वित्रिक टालीने बाकी उ प्रकृतिनो बंध होय तथा उदय तो चारनो धुव होय अथवा जेवारें निज्ञानो उदय होय. तेवारें पांच प्रकृतिनो उदय पूर्वली पेरें होय अने सत्ता तो नवनीज होय. रूपक साधुने आठमाना

प्रथम जागें ठनो बंध, चारनो उदय अने ठनी सत्ता, ए एकज जांगो पामीयें, जे जणी ते ने अतिविशुद्ध पणे करी कोइपण निज्ञानो उदय न होय. यदुक्तं सत्कर्मग्रंथे “ निद्राङ्गस्त उदत्तं, खीणखवगे परिवक्ष्ये ” ए वचनथी पांचनो उदय न होय तथा कोइएक आचार्य, बारमा गुणठाणा लगे निज्ञानो उदय मानिने रूपकने पण निज्ञानो उदय कहे ठे. पण ते कम्मपयडीनी साथें विरुद्ध ठे तेशी अंहीं विवक्ष्योनथी.

एमज चारने बंधें पण बे जांगा जाणवा, एटले पांच निज्ञा विना चारनो बंध, चारनो उदय अने नवनी सत्ता तथा जेवारें निज्ञा अथवा प्रचला, ए बे मांहेली एकनो उदय होय तेवारें चारनो बंध, पांचनो उदय अने नवनी सत्ता, ए बे जांगा आठमाना बीजा जागथी मांहीने अगीआरमा गुणठाणां लगे उपशमश्रेणीयें होय अने रूपकने तो निज्ञाना अजाव जणी पूर्वली पेरें एक जांगोज जाणवो.

तथा (चउबंधुदएठलंसाय के०) चारने बंधें नवमा गुणठाणाना बीजा जागथी थीणद्वित्रिक नवमाना प्रथम जागें ह्पेवे तेवारें ठनी सत्ता होय, अंहींअं अंश शब्दें सत्ता कहियें. “ अंसइति संतंकम्मं जन्नइ ” एम चूर्णीवचनथी जाणवुं. तेवारें चारनो बंध, चारनो उदय अने ठनी सत्ता होय, ए जांगो दशमा गुणठाणाना ठेह्ना समय लगे रूपकने होय. एम चारने बंधें त्रए जांगा यथा ॥९॥

उवरय बंधे चउपण, नवंस चउरुदय ठ च्चऊसंता ॥

वेयणियाउ अ गोए, विन्नऊ मोहं परं वुठं ॥ १० ॥

अर्थ—ह्वे (उवरयबंधे के०) बंध विरमे अके अगीआरमे गुणठाणे (चउपणनवंस के०) चारनो उदय अने नवनी सत्ता तथा पांचनो उदय अने नवनी सत्ता. ए बे जांगा पामीयें जे जणी उपशांतमोहने निज्ञानो उदय संजवे ठे; तेशी पांचनो उदय पण लाजे. अंहींअं पण नवंस शब्दें नवनी सत्ता जाणवी. तथा बारमे गुणठाणे ठेह्ना समयना आगला समय लगे (चउरुदयठ्चऊसंता के०) चारनो उदय अने ठनी सत्ता, ए जांगो होय अने ठेह्ने समयें तो चारनो उदय तथा चारनी सत्ता, ए जांगो होय. केमके द्विचरमसमयें निज्ञा अने प्रचलानो रूपकने तेशी चारनी सत्ता होय. एम अगीआर जांगा दर्शनावरणीय कर्मना होय अने रूपक क्लीणमोहने विषे जे निज्ञानो उदय माने ठे, तेने मत्तें चारनो बंध. पांचनो उदय अने ठनी सत्ता ए जांगो नवमे अने दशमे गुणठाणे रूपकने होय अने बंधने अजावें पांचनो उदय, ठनी सत्ता. ए जांगो क्लीणमोहें द्विचरम

देव आशे, तेने देवायुनो बंध, तिर्यगायुनो उदय ने देवायु तथा तिर्यगायु ए बेनी सत्ता ए चांगो एक, मिश्र एठाणा विना देशविरति गुणठाणा लगे चार गुणठा ए पा गिये. तथा जे तिर्येच रीने नरके आशे तेने नर आयुनो बंध, तिर्यगायुनो उदय ने तिर्यगायु त नर आयु ए नी सत्ता, ए चांगो मिष्यात्वीने होय. ए चार चांगो आर्युबंधकालावस्थायें तिर्ये ने होय. हवे आर्युबंध करी रह्या पठी पा नी उत्तरावस्थायें बंधशून्य ए चांगो होय, ते देखाडे ठे. ए तिर्यगायुनो उदय अने बे तिर्यगा नी सत्ता, बी जो तिर्यगा नो उदय ने तिर्यगायु तथा मनुष्यायु ए बेनी सत्ता, गीजो तिर्यगा नो उदय ने तिर्यगायु, देवायु ए बेनी सत्ता, चोथो तिर्यगायुनो उदय अने तिर्यगायु, नरकायु, ए बेनी सत्ता, ए चार चांगो होय, तेम ध्ये जेणे आर्युबंध कालावस्थायें जे गतिनुं आयु बांध्युं होय, तेने उत्तरावस्थायें बंधशून्य चांगो जाणवो. एटले नव चांगो तिर्येचनी गतिथी उपजे.

तेम मनुष्यने पण नव चांगो जाणवा, परं एटलुं विशेष जे परानवायुबंधावस्थाकालें जे मनुष्य आर्यु बांधे, तेने मनुष्यायुबंध, मनुष्यायुदय अने बे मनुष्यायुनी सत्ता तेमां एक मनुष्यायु तो नोगवे ठे ते अने बीजो बांधे ते, एम बेहुनी सत्ता होय तथा जे मनुष्य तिर्यगायु बांधे तेने तिर्यगायुनो बंध मनुष्यायुनो उदय अने तिर्येचायु तथा मनुष्यायु, ए बे नी सत्ता ए चांगो होय. ए बे चांगो मिष्यात्व तथा स्वादन ए बे गुणठाणे लाजे जे जणी म ष्य तथा तिर्येच सम्यक्त्वी थका देवायु बांधे पण बीजुं आयु न बांधे तेमाटें चोथे गुणठाणे ए चांगो न होय. तथा जे म ष्य देवायु बांधे तेने देवायुनो बंध मनुष्यायुनो उदय अने मनुष्य तथा देवायु ए बेनी सत्ता ए चांगो एक मिश्र एठाणा विना अप्रमत्त गुणठाणां लगे ठ गुणठाणे पामीये, तथा जे मनुष्य, नरकायु बांधे तेने नरकायुनो बंध मनुष्यायुनो उदय तथा मनुष्य अने नरकायु ए बेनी सत्ता, ए चांगो मिष्यात्व गुणठाणे लाजे. ए चार आर्युबंध कालावस्थाना चांगो जाणवा. हवे आर्युबंध काल पठी आगले यथानुक्रमें उत्तरावस्थायें ए चार चांगो बंधशून्य कहेवा, ते कहे ठे. एक मनुष्यायुनो उदय. तथा बे मनुष्यायुनी सत्ता, बीजो मनुष्यायुनो उदय अने मनुष्य तिर्यगायुनी सत्ता. त्री जो मनुष्यायुनो उदय अने मनुष्यायु तथा नरकायुनी सत्ता, ए त्रण चांगो मिष्यात्व थो अप्रमत्तगुणठाणा पर्यंत लाजे. चोथो मनुष्यायुनो उदय अने देव तथा मनुष्यायुनी सत्ता, ए चांगो अगीआरमा गुणठाणा पर्यंत लाजे. केमके देवायु बांध्या पठी वली श्रेणी पण आरंभी होय पण बीजा त्रण आयु बांध्या पठी श्रेणी आरंजे

प्रथम जागें ठनो बंध, चारनो उदय अने ठनी सत्ता, ए एकज जांगो पामीयें, जे जणी ते ने अतिविशुद्ध पणे करी कोइपण निज्ञानो उदय न होय. यडुक्तं सत्कर्मग्रंथे “ निदाडुगस्स उदउ, खीणखवगे परिवक्षए ” ए वचनथी पांचनो उदय न होय तथा कोइएक आचार्य, बारमा गुणठाणा लगें निज्ञानो उदय मानिने रूपकने पण निज्ञानो उदय कहे ठे. पण ते कम्मपयडीनी साथें विरुद्ध ठे तेशी अंहीं विवक्ष्योनथी.

एमज चारने बंधें पण बे जांगा जाणवा, एटले पांच निज्ञा विना चारनो बंध, चारनो उदय अने नवनी सत्ता तथा जेवारें निज्ञा अथवा प्रचला, ए बे मांहेली एकनो उदय होय तेवारें चारनो बंध, पांचनो उदय अने नवनी सत्ता, ए बे जांगा आठमाना बीजा जागथी मांहीने अगीआरमा गुणठाणां लगें उपशमश्रेणीयें होय अने रूपकने तो निज्ञाना अजाव जणी पूर्वली पेरें एक जांगोज जाणवो.

तथा (चउबंधुदएठलंसाय के०) चारने बंधें नवमा गुणठाणाना बीजा जागथी थीणद्वित्रिक नवमाना प्रथम जागें हेपवे तेवारें ठनी सत्ता होय, अंहींआं अंश शब्दें सत्ता कहियें. “ अंसइति संतंकम्मं नन्नइ ” एम चूर्णीवचनथी जाणवुं. तेवारें चारनो बंध, चारनो उदय अने ठनी सत्ता होय, ए जांगो दशमा गुणठाणाना ठेह्ना समय लगें रूपकने होय. एम चारने बंधें त्रण जांगा थया ॥९॥

उवरय बंधे चउपण, नवंस चउरुदय ठ च्चऊसंता ॥

वेयणियाउ अ गोए, विचऊ मोहं परं वुठं ॥ १० ॥

अर्थे—हवे (उवरयबंधे के०) बंध विरमे थके अगीआरमे गुणठाणे (चउपणनवंस के०) चारनो उदय अने नवनी सत्ता तथा पांचनो उदय अने नवनी सत्ता. ए बे जांगा पामीयें जे जणी उपशांतमोहने निज्ञानो उदय संजवे ठे; तेशी पांचनो उदय पण लाजे. अंहींआं पण नवंस शब्दें नवनी सत्ता जाणवी. तथा चारमे गुणठाणे ठेह्ना समयना आगला समय लगें (चउरुदयठ्चऊसंता के०) चारनो उदय अने ठनी सत्ता, ए जांगो होय अने ठेहले समयें तो चारनो उदय तथा चारनी सत्ता, ए जांगो होय. केमके द्विचरमसमयें निज्ञा अने प्रचलानो रूपकने तेशी चारनी सत्ता होय. एम अगीआर जांगा दर्शनावरणीय कर्मना होय अने रूपक द्वीणमोहने विषे जे निज्ञानो उदय माने ठे, तेने मतें चारनो बंध. पांचनो उदय अने ठनी सत्ता ए जांगो नवमे अने दशमे गुणठाणे रूपकने जांग अने बंधने अजावें पांचनो उदय, ठनी सत्ता. ए जांगो द्वीणमोहें द्विचरम

देव आशे, तेने देवार्युनो बंध, तिर्यगायुनो उदय अने देवायु या तिर्यगायु ए बेनी सत्ता ए नांगो एक, मिश्र एठाणा विना देशविरति गु ठाणा लगे चार गुणठा ए पा गिये. तथा जे तिर्येच रीने रके आशे तेने नर आयुनो बंध, तिर्यगायुनो उदय ने तिर्यगा तथा नर आयु ए गी, ए नांगो मिष्यात्वीने होय. ए चार नांगा आर्युबंधकालावस्थायें तिर्ये ने होय. हवे आयुबंध री रह्या पठी पा जी उत्तरावस्थायें बंधशून्य ए नांगा होय, ते देखाडे ठे. ए तिर्यगायुनो उदय अने बे तिर्यगा नी स, बी ते तिर्यगा नो उदय ने तिर्यगायु तथा म ष्यायु ए बेनी सत्ता, गीजो तिर्यगायुनो उदय ने तिर्यगायु, देवायु ए बेनी सत्ता, चोथो तिर्यगायुनो उदय ने तिर्यगायु, नरकायु, ए बेनी सत्ता, ए ए नांगा होय, तेम ध्ये जेणे आयुबंध कालावस्थायें जे गतिनुं आयु बांध्युं होय, तेने उत्तरावस्थायें बंधशून्य नांगो जाणवो. एटले नव नांगा तिर्येचनी गतिथी उपजे.

तेम म ष्यने पण नव नांगा जाणवा, परं एटलुं विशेष जे पराजवायुबंधावस्थाकालें जे म ष्य ष्यायु बांधे, तेने मनुष्यायुबंध, मनुष्यायुदय अने बे मनुष्यायुनी सत्ता तेमां एक नुष्यायु तो जोगवे ठे ते अने बीजो बांधे ते, एम बेहुनी सत्ता होय तथा जे मनुष्य तिर्यगायु बांधे तेने तिर्यगायुनो बंध मनुष्यायुनो उदय अने तिर्येचायु तथा नुष्यायु, ए बे नी सत्ता ए नांगो होय. ए बे नांगा मिष्यात्व तथा सास्वादन ए बे गुणठाणे लाजे जे जणी ष्य तथा तिर्येच सम्यक्त्वी थका देवायु बांधे पण बीजुं आयु न बांधे तेमाटें चोथे गुणठाणे ए नांगा न होय. तथा जे म ष्य देवायु बांधे. तेने देवायुनो बंध मनुष्यायुनो उदय अने मनुष्य तथा देवायु ए बेनी सत्ता ए नांगो एक मिश्र एठाणा विना अप्रमत्त गुणठाणां लगे ठ गुणठाणे पामीयें, तथा जे मनुष्य, नरकायु बांधे तेने नरकायुनो बंध मनुष्यायुनो उदय तथा मनुष्य अने नरकायु ए बेनी सत्ता, ए नांगो मिष्यात्व गुणठाणे लाजे. ए चार आर्युबंध कालावस्थाना नांगा जाणवा. हवे आर्युबंध काल पठी आगले यथानुक्रमें उत्तरावस्थायें ए चार नांगा बंधशून्य कहेवा, ते कहे ठे. एक मनुष्यायुनो उदय, तथा बे मनुष्यायुनी सत्ता, बीजो मनुष्यायुनो उदय अने मनुष्य तिर्यगायुनी सत्ता. त्री जो मनुष्यायुनो उदय अने मनुष्यायु तथा नरकायुनी सत्ता, ए त्रण नांगा मिष्यात्व थी अप्रमत्तगुणठाणा पर्यंत लाजे. चोथो मनुष्यायुनो उदय अने देव तथा मनुष्यायुनी सत्ता, ए नांगो अगीआरमा गुणठाणा पर्यंत लाजे. केमके देवायु बांध्या पठी वली श्रेणी पण आरंभी होय पण बीजा त्रण आयु बांध्या पठी श्रेणी आरंजे

नहीं तेमाटें बीजा त्रण नांगा, अप्रमत्तगुणवाणा लगे कह्या तथा मनुष्यने विषे परजवायु बंधयकी पूर्वे मनुष्यायुनो उदय अने मनुष्यायुनी सत्ता, ए नांगो प्रथम तिर्यचना नांगानी साथे कहेलो ठे. एवं नव नांगा मनुष्यगतिने विषे आयुना कह्या, शरवाले अष्टावीश नांगा आयुःकर्मने संवेधे थाय.

हवे गोत्रकर्मने विषे सामान्ये एकनो बंध तथा एकनो उदय होय, जे नणी उच्चैर्गोत्र तथा नीचैर्गोत्र, ए वेहु प्रकृति उदय तथा बंधे विरोधिनी ठे. तेनणी वेहुनो उदय तथा बंध साथे न होय एकेकीनो जूदो जूदो बंध तथा उदय होय, तेथी एकज प्रकृतिनुं बंधस्थानक तथा एकज प्रकृतिनुं उदयस्थानक होय अने सत्तास्थानक तो एक प्रकृतिनुं तथा बे प्रकृतिनुं एवं वेहु होय, ते कहे ठे. जेवारें तेउ अने वाउकायमांहे रहेतो थको जीव उच्चैर्गोत्र उबेलीने सत्ताथी टाले, तेवारें तेउ वाउ मध्ये तथा तिहांथी मरी बीजा अवतारमां आवीने जिहां लगे फरी उच्चैर्गोत्र न बांधे, तिहां लगे एक नीचैर्गोत्रनी सत्ता जाणवी तथा बीजुं अयोगीगुणवाणाना चरमसमये एक उच्चैर्गोत्रनुं सत्तास्थानक होय एम बे प्रकारनुं एकेक प्रकृतिनुं सत्तास्थानक पहेलुं जाणवुं. अने बीजुं तो बे प्रकृतिनी सत्तारूप सत्तास्थानक जाणवुं

हवे गोत्रकर्मने विषे संवेध कहीयें ठैये. एक नीचैर्गोत्रनो बंध, नीचैर्गोत्रनो उदय अने नीचैर्गोत्रनी सत्ता, ए नांगो तेउकाय अने वायुकाय मध्ये उच्चैर्गोत्र उबे ल्या पठी होय. तथा नीचैर्गोत्रनो बंध नीचैर्गोत्रनो उदय अने उच्च तथा नीचगोत्रनी सत्ता, ए एक जंग तथा नीचैर्गोत्रनो बंध उच्चैर्गोत्रनो उदय अने उच्च तथा नीच ए वेहुनी सत्ता, ए बे नांगा मिथ्यात्व तथा सास्वादन ए बे गुणवाणे होय, केसके आगले गुणवाणे नीचैर्गोत्रनो बंध नथी तेनणी तिहां न होय, तथा उच्चैर्गोत्रनो बंध नीचैर्गोत्रनो उदय अने वेहु गोत्रनी सत्ता, ए नांगो मिथ्यात्वथी मांझीने देजविरति गुणवाणा लगे होय केसके आगले गुणवाणे नीचैर्गोत्रनो उदय नथी तेनणी न होय तथा उच्चनो बंध उच्चैर्गोत्रनो उदय अने वेहुनी सत्ता ए नांगो दशमा गुणवाणा लगे होय. आगले गुणवाणे गोत्रबंधना अज्ञावथी ए नांगो न होय तथा उच्चैर्गोत्रनो उदय अने उच्चैर्गोत्र तथा नीचैर्गोत्र ए वेहुनी सत्तानो नांगो अनीआरमा गुणवाणाथी मांझीने चौदमा गुणवाणाना द्विचरम समय लगे होय तथा उच्चैर्गोत्रनो उदय अने उच्चैर्गोत्रनी सत्ता, ए नांगो अयोगी गुणवाणाना त्रेदशा समयने विषे होय. एम ज्ञान नांगा गोत्र कर्मना संवेधे होय. ए गीते वेदनीय, आ

यु अने गोत्रकर्मने विषे संवेध कहिने पढी (मोहंपरंबुद्धं के०) मोहनीय र्मना बंधादि स्थानक आगले हीछुं ॥ इति स च्चयार्थः ॥ १० ॥

हवे ए त्रण कर्मना जंग्गा गाथायें री कहे ठे.

गोअम्मि सत्त जंग्गा, अठ्ठय जंग्गा हवंति वेयणिए ॥

पण नव नव पण जंग्गा, आ च क्केवि कमसो ॥ ११ ॥

अर्थ—(गोअम्मि सत्तजंग्गा के०) गोत्र र्मने विषे सात जंग्गा जाणवा. अने (वेयणिए के०) वेदनीयकर्मने विषे (अठ्ठयजंग्गाहवंति के०) आठ जंग्गा होय तथा (पण के०) पांच, (नव के०) नव, वली (नव के०) नव, (पण के०) पांच, ए चार प्रकारें मलीने छावीश (जंग्गा के०) जंग्गा ते (आठचउक्केवि के०) नरकादिचारआयुखाने विषे (मसोउ के०) अनु में होय ॥ ११ ॥

हवे मोहनीयकर्मना बंधादि स्थानक कहे ठे.

बावीस इक्कीसा, सत्तरसं तेरसे व नव पंच ॥

च तिग डुगचं इक्कं, बंधछाणाणि मोहस्स ॥ १२ ॥

अर्थ—ए बावीशनुं बंधस्थानक, बीजुं ए वीशनुं बंधस्थानक, त्रीजुं सत्तरनुं बंधस्थानक, चोथुं तेरनुं बंधस्थानक, पांच नव बंधस्थानक, उठुं पांचनुं बंधस्थानक, सातमुं चारनुं बंधस्थानक, आठमुं त्रण बंधस्थानक, नवमुं वे प्रकृतिनुं बंधस्थानक अने दश (५ के०) एक प्रकृति बंधस्थान, ए (बंधछाणाणि मोहस्स के०) प्रकृतिबंधरूपदश बंधनां स्थानक मोहनीयकर्मनां जाणवां.

तिहां प्रथम बावीश प्रकृतिनुं बंधस्थानक केम होय? ते कहियें तैयें. मोहनीयनी अछावीश प्रकृति ठे, तेमांहे सम्यक्त्व अने मिश्र, ए वे मोहनीय बंध योग्य नथी तेमाटें बाकी उठवीश बंधयोग्य रही. तेमांथी पण त्रण वेद मध्यें एक-समयें एकज वेदनो बंध होय ए विरोधिनी प्रकृति नणी बीजा वे वेदनो बंध नहोय तेमाटें बाकी चोवीश रही तेमांथी पण हास्य अने रतिनो जेवारें बंध होय, ते वारें एनी विरोधिनी शोक अने अरतिनो बंध न होय अने जेवारें शोक अने अरति बंधाय तेवारें हास्य अने रति, ए वे प्रकृति न बंधाय तेथी ए चार प्रकृतिमध्ये एक समयें बेज बंधाय बाकीनी वे बीजी न बंधाय तेमाटें ए वं क हाडतां जेप मोहनीयनी एक समयें उत्कृष्टी तो बावीश प्रकृति बंधाय पण अधि

क न बंधाय ए बावीश प्रकृतिना बंधनुं स्थान , मिथ्यात्व गुणगणे होय, ते अत्र व्यनी अपेक्षार्ये अनादिअनंत नांगे होय तथा नव्यनी अपेक्षार्ये अनादि सांत तथा सादि सांत ए बे नांगे होय. तथा ए बावीश प्रकृतिमाहेंथी जेवारें मिथ्यात्व मोहनीय न बंधाय तेवारें बीजुं एकवीश प्रकृतिनुं बंधस्थानक सास्वादन गुणगणे जघन्यतो एक समय अने उत्कृ थी तो ठ आवलिका प्रमाण होय. अहीं आं यद्यपि नपुंसकवेदनो पण बंध नथी तथापि ते स्थानकें स्त्रीवेद अथवा पुरुष वेदनो बंध ठे तेथी वेदशून्य न होय.

तथा ते बावीश प्रकृति आहेथी अनंता बंधीआ गेधाधिक चार तथा मिथ्यात्व मोहनीय ए पांच प्रकृति जेवारें न बंधाय, तेवारें मिश्र तथा अविरति गुणगणे सत्तर प्रकृतिनुं बंधस्थानक जघन्य अंतर मुहूर्त्त अने उत्कृ थी तेत्रीश सागरोपम जाजेरा लगे होय जे जणी अनुत्तर सुर चवीने देशविरति अथवा सर्वविरति पणुं ज्यां लगे न पडिवजे, तिहां लगे तेने सत्तर प्रकृतिनोज बंध होय.

ते सत्तर मांहेथी जेवारें अप्रत्याख्यानावरण चार न बांधे, तेवारें देशविरति गुणगणे तेर प्रकृतिनुं बंधस्थानक जाणवुं. तेमांहेथकी वली प्रत्याख्यानावरणाय चार न बांधे तेवारें प्रमत्त, अप्रमत्त अने अपूर्वकरण गुणगणा लगे नव प्रकृतिनुं बंध स्थानक जाणवुं. अहींआं जोपण सातमे तथा आठमे गुणगणे शोक अने अरतिनो बंध नथी तोपण ते स्थानकें हास्य अने रतिनो बंध ठे. ते जणी संज्वलन चार, हास्य, रति, जय, जुगुप्सा अने पुरुषवेद, ए नव प्रकृतिनुं बंधस्थानक होय. तेरनुं तथा नवनुं, ए बे बंधस्थानक जघन्यतो अंतरमुहूर्त्त पर्यंत होय अने उत्कृष्टांतो देशे ऊणी पूर्वकोडी लगे होय तेमांहेथी हास्य, रति, जय अने जुगुप्सा, ए चार प्रकृतिनो अपूर्वकरणना ठेहले नागें बंध विष्टेद थया पठी अनिवृत्ति गुणगणाना पांच नाग मध्यें पहेले नागेंपांच प्रकृतिनुं बंधस्थानक होय. तेमांहेथी पुरुषवेदनो बंधछेद करी बीजे नागें चारनुं बंधस्थानक होय. तेमांहेथी संज्वलनक्रोधनो बंध छेदे तेवारें त्रीजे नागें त्रणनुं बंधस्थानक होय. तेमांथी संज्वलन माननो बंध छेदे तेवारें चोथे नागें वेनुं बंधस्थानक रहे, तेमांथी संज्वलनमायानो बंध छेदे तेवारें पांचमे नागें एक संज्वलना लोचनुं बंधस्थानक होय. अहींआं ए गुणगणे पांच बंधस्थानक थाय तेनो काल जघन्य एक समय अने उत्कृष्ट तो अंतरमुहूर्त्त प्रमाण जाणवो. ए मोहनीय कर्मनां दश बंध स्थानक कथां ॥ इति समुच्चयार्थः ॥ १२ ॥

हवे मोहनीयकर्मनां नव, उदयस्थानक हे ठे.

एगं च दोव चउरो, एत्तो एगाहिआ दसु ोसा ॥

उहेण मोहणि , उदए ाणाणि नव हुंति ॥ १३ ॥

अर्थ- (उहेणमोहणिके के०) उर्वे एटले सामान्ये मोहनीय कर्मने विषे (उद एणाणाणिनवहुंति के०) उदयनां स्थानक नव होय, ते कहे ठे. (एगंच के०) एक प्रकृति उदयस्थानक, (दोव के०) बे प्रकृतिनुं उदयस्थानक, (चउरो के०) चार प्रकृति उदयस्थान , (एत्तोएगाहिआदसु ोसा के०) अहींआंथी आगल एकेक प्रकृति अधिक उत्कृ १ दश जगे रीये एटले पांचनुं उदयस्थानक, ठ उदयस्थानक, सातनुं उदयस्थानक, आठनुं उदयस्थानक, नवनुं उदयस्थानक, ने दश उदयस्थान , ए नव उदयस्थान , पश्चानुपूर्वीये देखाडीये ठैये.

तिहां संज्वलननी चोकडीमध्ये ए ने उदये प्रथम ए नुं उदयस्थान , एक पुरुषवेद अने चार संज्वलन कषायमांहेलो ोइएक कषाय, ए बे प्रकृतिने उदये बीजुं बेनुं उदयस्थानक, पुंवेद अने संज्वलनो एक कषाय तथा हास्य अने रति, ए चार प्रकृतिने उदये त्रीजुं चार उदयस्थानक. ए चारनी साथे जयमो हनीय लेतां पांच प्रकृतिने उदये चोथुं, पांचनुं उदयस्थानक, ते मध्ये जुगुप्सानो उदय वधारीये, तेवारें ठ प्रकृतिने उदये पांचमुं ठनुं उदयस्थानक, तेमांहे वली चार प्रत्याख्यानीआ कषाय मांहेलो गमे ते एक कषाय क्लेपवीये, तेवारें सात प्र कृतिने उदये ठहुं सातनुं उदय स्थानक, तेमांहे वली अप्रत्याख्यानीआ क्रोधादि चार मांहेथी एकनो उदय क्लेपवीये, तेवारें आठ प्रकृतिने उदये सातमुं आठनुं उदयस्थानक. तेमांहे वली अनंतानुबंधीआ चार कषायमांहेलो एक कषाय क्लेपवी वीये, तेवारें नव प्रकृतिने उदये आठमुं नवनुं उदयस्थानक, तेमांहे वली मिष्यात्व मोहनीयनो उदय वधारीये, तेवारें दश प्रकृतिने उदये नवमुं दशनुं उदयस्थानक जाणवुं. एटले सामान्य पणे उदय स्थानकनुं विवेचन कहुं, विशेषथी सूत्रकार पो तेंज आगल कहेरो, तेथी अहींआं विशेष लख्युं नथी ॥ इति समुच्चयार्थः ॥१३॥

हवे मोहनीय कर्मना पंदर, सत्तानां स्थानक कहे ठे.

अठय सत्तय ठ चउर, तिग डग एगाहिआ चवे वीसा ॥

तेरस वारिकारस, इत्तो पंचाइ एगूणा ॥ १४ ॥

अर्थ— आठ, सात, ष, चार, त्रण, बे अने एक, ए सर्वने (एहिआनवेवीसा के०) वीशें अधिक करवा, तेवारें अष्टावीश, सत्तावीश, षवीश, चोवीश, त्रेवीश, वावीश, एकवीश, अने (तेरसबारि रस के०) तेर, बार, अगीआर, (इत्तोपंचा इएगूणा के०) अहींयांशी आगले पांच मांतीने तेमांशी एके एणे करीयें एट ले पांच, चार, त्रण, बे अने एक, ए रीतें मोहनीयकर्मने विषे सर्व जी पंदर सत्तास्थानक होय. ते विवरीने लखीयें ठैयें.

सर्व मोहनीय प्रकृतिनी सत्तायें अष्टावीशनुं सत्तास्थानक, ते सम्यक्त्व पामी ने पड्या होय, तेने होय, तेमांहेथी सम्यक्त्व मोहनीय उवेव्या पठी सत्तावीशनुं सत्तास्थानक, ते मांहेथी वली मिश्रमोहनीय उवेले षवीशनुं सत्तास्थानक, तथा अनादि मिथ्यात्वीने पण एज स्थानक होय. वली ते पूर्वोक्त अष्टावीशनी सत्तावालो जेवारें चार अनंतानुबंधीआ खपावे, तेवारें तेने चोवीश प्रकृतिनुं सत्तास्थानक होय, ते मांहेथी मिथ्यात्व खपावे, तेवारें त्रेवीशनुं सत्तास्थानक, तेमांशी मिश्रमोहनीय खपावे, तेवारें वावीशनुं सत्तास्थानक, ते मांहेथी सम्यक्त्वमोहनीय खपावे, तेवारें एकवीशनुं सत्तास्थानक, ए एकवीशनुं स्थानक ह्यायिक सम्यक्दृष्टिने होय. हवे ए आगजां स्थानक रूपकने होय, ते कहे ठे. तेमांहेथी अप्रत्याख्यानीआ चार अने प्रत्याख्यानीआ चार, एवं आठ प्रकृति खपावे थके अनिवृत्तिकरण गुण ठाणाने त्रीजे जागें तेर प्रकृतिनुं सत्तास्थानक होय, तेमांहेथी नपुंसकवेदने क्यें चोथे जागें बारनुं सत्तास्थानक, तेमांशी स्त्रिवेदने क्यें पांचमें जागें अगीआरनुं सत्तास्थानक, तेमांशी हास्यादिक ष प्रकृतिने क्यें षठे जागें पांचनुं सत्तास्थानक होय. तेमांशी पुरुषवेदने क्यें सातमे जागें चारनुं सत्तास्थानक, तेमांशी संज्वलन क्रोधने क्यें आठमे जागें त्रणनुं सत्तास्थानक, तेमांशी संज्वलनना मानने क्यें नवमे जागें वेनुं सत्तास्थानक, तेमांशी संज्वलनी मायाने क्यें सूक्ष्म संपरायें एक संज्वलन लोचनुं सत्तास्थानक जाणवुं ॥ इति समुच्चयार्थः ॥ १४ ॥

संतस्स पयडिठाणा, णि ताणि मोहस्स ह्वंति पन्नरस ॥

बंधोदय संते पुण, जंग विगप्पे बहू जाण ॥ १५ ॥

अर्थ—(संतस्सपयडिठाणाणिताणि के०) ए सत्तानी प्रकृतिनां स्थानक ते (मोहस्स के०) मोहनीयकर्मनी प्रकृतिनां (ह्वंतिपन्नरस के०) पंदर होय. (पुण के०) नती (बंधोदयसंते के०) ए बंध, उदय अने मत्ता स्थानकने विषे प्रत्येक

संवेधे रीने (जंगविगण्येबहूजाण के०) ाहनी र्मना जांगाना जेद घणा नि पजे, ते घणा जांगा हुं हुं हुं. ते ने केतां थ ां सम्यकू प्र ारें जाण. ए शिष्य प्रत्ये ां ए रीने गुरु हे ठे के हे शिष्य! तुं ांजल ॥इति॥ १५ ॥

थ ाहनीयबंधस्थाने यथासंजवत्वेन जंगानाह ॥ तिहां हवे प्रथम ाह नीय र्मना बंधस्थान ने विषे यथासंजवपणे जांगा पजे, ते हे ठे.

७ ाविसि च इग, वीसे सत्तरस तेरसे दोदो ॥
नवबंधगे वि छणित्त, इवि अत्त परं जंगा ॥ १६ ॥

र्थ-(ठब्बावीसे के०) ावी प्रकृतिने ंधे जांगा उपजे,ते ावी रीतें के ए मिष्यात्व, शोल षाय, ए वेद ाहेलो ए वेद, हास्य अने रति थवा शो अने अरति ए बे युगल मांहेलुं ए युगल था जय ने लु प्सा, ए बावी ाने बंधे ठ जांगा थाय, ते देखाडे ठे. ए हास्य ने रति बांधतां बावी नो बंध रे, ए प्रथ जांगो, बीजो ते ज हास्य ने रतिने स्थानके शो ने अरति बांधे, तेवारें बीजो जांगो. ए बे जांगा थया. ते बे जांगा पुरुषवेद बंध साथे गणवा. वली ते ज ावेदबंध साथे पण बे जांगा तेज लेवाय तथा तेमज नपुंसकवेद बंध साथे पण एज बे जांगा लइयें. ए ए वेदने बे बे गुणा रतां ठ जांगा थाय.

तथा (चउइगवीसे के०) एकवीश प्रकृतिने बंधे चार जांगा होय, ते कहे ठे. ते पूर्वोक्त बावीशना बंधमांहेथी एक मिष्यात्वनो बंध हीन करीयें, तेवारें एकवीश नो बंध थाय पण एटलुं विशेष जे हींअं नपुंसकवेद टालीने बाकीना बे वेद मांहेलो एकेक वेदनो बंध कहेवो. ए एकवीशनो बंध, बीजे गुणगणे होय. तिहां पुरुषवेदे हास्य रति साथे एक जांगो तथा शोक रति साथे बीजो जांगो, वली ते हीज बे जांगा ावेदे पण बांधे माटे सर्व मली चार जांगा थाय. अहीं मिष्या त्वने ावें नपुंसकवेदनो बंध नथी तेथी तेना बे जांगा न होय.

(सत्तरसत्तरसेदोदो के०) सत्तर अने तेर प्रकृतिना बंधे बे बे जांगा होय, ते कहे ठे. पूर्वोक्त एकवीशमांथी अनंतानुबंधीआ चार कपायना बंधविहेदे सत्तरनो बंध त्रीजे अने चौथे गुणगणे होय. तेमांथी पण प्रत्याख्यानिआ चारनो बंधविहेदे, तेवारें देशविरति गुणगणे तेरनो बंध होय. तिहां प्रत्येके बे बे जांगा होय, केमके मिश्रगुणगणायी मांतीने आगले गुणगणे स्त्रिवेदनो पण बंध नथी जेजणी नं

तानुबंधिञ्चा कपायना उदयने अनावें स्त्रीवेद न बंधाय तेमाटें स्त्रीवेदना बंधथी
उपना जे वे जांगा ते पण टले बाकी मात्र पुरुषवेदें बांधवाना बे बे जांगा होय.

तथा (नवबंधगेविडुणित के०) नव प्रकृतिने बंधस्थानकें पण बे जांगा होय.
तिहां संज्वलनना कपाय चार, हास्य अने रति, नय, जुगुप्सा अने पुरुषवेदें एक
जांगो अथवा हास्य रतिने स्थानकें शोक अने अरति ए युगल लक्ष्यें, तेवारें बीजो
जांगो ए वे जांगा प्रमत्त गुणवाणे होय एथी आगल शोक अने अरति, ए युगल
नो बंध नथी परंतु हास्य अने रतिनोज बंध ठे तेमाटें अप्रमत्त तथा अपूर्वकरण
ए वे गुणवाणे नव प्रकृतिने बंधें एकज जांगो होय परंतु बीजो जांगो न होय.

तथा (इक्किअउपरंजंगा के०) एथी उपर पंचादिक पांच बंधस्थानकने विपे
पण अपूर्व करणनी पेरें एकेको जांगो होय. ए सर्व मली मोहनीय कर्मना दश
बंध स्थानकें अइने एकवीश जांगा थाय ॥ इति समुच्चयार्थः ॥ १६ ॥

अथैपामेव बंधस्थानानां मध्ये कियंत्युदयस्थानानीत्याह ॥ हवे एज बंध स्था
नकमां कयां कयां बंधस्थानकें केटलां केटलां उदयस्थानक होय, ते कहे ठे.

दस बावीसे नव इग, वीसे सत्ताइ उदय कम्मंसा ॥

ठाइअ नव सत्तरसे, तेरं पंचाइ अठेव ॥ १७ ॥

अर्थ—(दसबावीसेसत्ताइउदयकम्मंसा के०) षाविंशतिबंधके सप्तादीनि दशपर्यं
तानि चत्वारि उदयस्थानानि नवन्ति” बावीश प्रकृतिने बंधें सातथी मांभीने दश
पर्यंत एटले सात, आठ, नव अने दश, ए चार उदय स्थानक होय. तिहां प्रथम
सातनुं उदय स्थानक देखाडे ठे. एक मिथ्यात्व, बीजो हास्य, बीजो रति, अथ
वा ए वेने स्थानकें शोक अने अरति पण होय. चौथो त्रणवेद मांहेलो एक वेद,
पांचमो एक अप्रत्याख्यानीउ कपाय, ठाठो एक प्रत्याख्यानीउ कपाय, सातमो एक
संज्वलनकपाय, ए सात प्रकृतिनो उदय बावीशना बंधक मिथ्यादृष्टिने निश्चें होय.
तिहां जांगा चौबीश थाय, ते देखाडे ठे. क्रोध, मान, माया अने लोभ, ए चारे उदय
निगंधी ठे, ते जाणी क्रोधादिकने उदयें मानादिकनो उदय न होय परंतु क्रोधने
उदयें तेना देवजा मयजा क्रोधनोज उदय दांय. तिहां अंततानुबंधिञ्चाना एक क्रो
धने उदयें बीजा अप्रत्याख्यानादिक चारे जातिना क्रोधनो उदय माथेंज दांय अने
अप्रत्याख्यानीञ्चाना क्रोधने उदयें बीजा प्रत्याख्यानादिक त्रणे जातिना क्रो
धनो उदय माथेंज दांय तथा प्रत्याख्यानीया क्रोधने उदयें वे जातिना क्रोधनो उ

दय होय ने संज्वलन क्रोधने उदयें एकनोज उदय होय, तेमाटें अहींच्यां अ प्रत्याख्यानीच्या रोधने उदयें ए क्रोधनो उदय होय. ते मानने उदयें पण त्रणे माननो उदय होय अने मायाने उदयें पण त्रणे मायानो उदय होय अने लो जने उदयें पण त्रणे लोचनो उदय जाणवो. ए क्रोध, मान, माया, अने लोच ना चार नांगा स्त्रीवेदना उदय साथें गणवा. वली स्त्रीवेदने स्थानकें पुरुषवेदना उदय होय, तेवारें ए चार नांगा पुरुष वेदने विपे पण पामीयें अने ए चार नांगा नपुंसक वेदने उदयें एप पामीयें. एम सर्व मली वार नांगा हास्य अने तिते उदयें जाणवा. तेमज वली हास्य अने रतिने स्थानकें शोक अने अरतिने उदयें पण वार नांगा गणीयें. तेवारें चोवीश नांगा आय.

अथवा एक मिथ्यात्व सातने उदयें लहीयें तथा हास्यादिक एक युगल साथें पुरुषवेदें एक नांगो तथा शोकादि युगल साथें एक नांगो, एम बे नांगा पुरुषवेदें आय. तेमज स्त्रीवेद साथें पण बे नांगा आय अने नपुंसकवेद साथें पण वे नां गा आय. एवं ठ नांगा क्रोधे अया अने क्रोधने स्थानकें मान लहीयें, तेवारें पण ठ नांगा आय. तेमज माया साथें ठ नांगा तथा लोच साथें ठ नांगा, एम ठ चोक चोवीश नांगा आय. ए सातने उदयें मिथ्यात्व लहीयें, तेवारें नांगानी चोवीशी अऽ.

तथा ए सातना उदय मध्ये नय, जुगुप्सा अथवा अनंतानुबंधीच्या चार क पाय मांहेलो एक पाय, ए ए प्रकृति इंहेषी एकेक प्रकृतिनो उदय हेपीयें, तेवारें आठ प्रकृतिनो उदय आय. अहीं त्रण चोवीशी नांगानी आय. ते केम के ए सातना उदय मांहे नयनो उदय हेपी आठना उदय सहित गुणीयें तेवारें नांगानी एक चोवीशी आय तथा ते सातना उदय मध्ये जुगुप्सानो उदय हेपी आठना उदय सहित गुणीयें, तेवारें नागांनी बीजी चोवीशी आय अने ते सात ना उदयमांहे अनंतानुबंधीच्यानो उदय वधारीयें, तेवारें आठनो उदय आय. तिहां पण पूर्वली पेरें नांगानी त्रीजी चोवीशी आय.

तथा मिथ्यात्वे अनंतानुबंधीच्यानो उदय तो अवश्य होय, तो सातनो उदय तथा नय, जुगुप्सा अने अनंतानुबंधीच्या सहित आठनो उदय शा कारणे कह्यो ? तेने उ त्तर. जे कोऽएक जीव, सम्यक्दृष्टि ठतां अनंतानुबंधीच्या चारने विसंयोज्या एटलं ख पाव्या, ते खपाव्या ठतां पण कालांतरें कोऽएक बीजनूत मिथ्यात्वनी सत्तायें करी वली पण बंधाय तेने विसंयोज्या कहीयें अने जे खपाव्या कह्या होय, ते तो फरी बंधायज नहीं ए विसंयोज्या अने खपव्यानुं विशेष जाणवुं. हवे तेवी सामग्रीने अचावें कोऽ

दय होय ने संज्वलन क्रोधने उदर्ये एकनोज उदय होय, ते तें अर्हीअ्यां अ प्रत्याख्यानीअ्या रोधने उदर्ये त्रणे रोधनो उदय होय. ते मानने उदर्ये पण त्रणे माननो उदय होय अने मायाने उदर्ये पण त्रणे मायानो उदय होय अने लो जने उदर्ये पण त्रणे लोचनो उदय जाणवो. ए क्रोध, मान, माया, अने लोच ना चार जांगा स्त्रीवेदना उदय साथें गणवा. वली स्त्रीवेदने स्थानकें पुरुषवेदना उदय होय, तेवारें ए चार जांगा पुरुष वेदने विपे पण पामीयें अने ए चार जांगा नपुंसक वेदने उदर्ये एप पामीयें. एम सर्व मली वार जांगा हास्य अने तित्ते उदर्ये जाणवा. तेमज वली हास्य अने रतिने स्थानकें शोक अने अरतिने उदर्ये पण वार जांगा गणीयें. तेवारें चोवीश जांगा आय.

अथवा एक मिथ्यात्व सातने उदर्ये लहीयें तथा हास्यादिक एक युगल साथें पुरुषवेदें एक जांगो तथा शोकादि युगल साथें एक जांगो, एम बे जांगा पुरुषवेदें आय. तेमज स्त्रीवेद साथें पण बे जांगा आय अने नपुंसकवेद साथें पण बे जांगा आय. एवं ठ जांगा क्रोधें अया अने क्रोधने स्थानकें मान लहीयें, तेवारें पण ठ जांगा आय. ते ज माया साथें ठ जांगा तथा लोच साथें ठ जांगा, एम ठ चोक चोवीश जांगा आय. ए सातने उदर्ये मिथ्यात्व लहीयें, तेवारें जांगानी चोवीशी अऽ.

तथा ए सातना उदय मध्यें जय, गुप्ता अथवा अनंतानुबंधीअ्या चार क षाय मांहेलो एक षाय, ए ए प्रकृति िहेषी एकेक प्रकृतिनो उदय हेपीयें, तेवारें आठ प्रकृतिनो उदय'आय. अर्हीं त्रण चोवीशी जांगानी आय. ते केम के ए सातना उदय मांहे जयनो उदय हेपी आठना उदय सहित गुणीयें तेवारें जांगानी एक चोवीशी आय तथा ते सातना उदय मध्यें जुगुप्तानो उदय हेपी आठना उदय सहित गुणीयें, तेवारें जागांनी बीजी चोवीशी आय अने ते सात ना उदयमांहे अनंतानुबंधीअ्यानो उदय वधारीयें, तेवारें आठनो उदय आय. तिहां पण पूर्वली पेरें जांगानी त्रीजी चोवीशी आय.

तथा मिथ्यात्वे अनंतानुबंधीअ्यानो उदय तो अश्य होय, तो सातनो उदय तथा जय, जुगुप्ता अने अनंतानुबंधीअ्या सहित आठनो उदय शा कारणे कह्यो ? तेने उ त्तर. जे कोइएक जीव, सम्यक्दृष्टि ठतां अनंतानुबंधीअ्या चारने विसंयोज्या एटले ख पाव्या, ते खपाव्या ठतां पण कालांतरें कोइएक बीजनूत मिथ्यात्वनी सत्तायें करी वली पण बंधाय तेने विसंयोज्या कहीयें अने जे खपाव्या कह्या होय, ते तो फरी बंधायज नर्हीं ए विसंयोज्या अने खपाव्यानुं विशेष जाणवुं. हवे तेवी सामग्रीने अचावें कांऽ

एक जीवें मिथ्यात्वादिकने खपाव्यानो उदय न कखो ते जीव, कालांतरें मिथ्या त्वें गयो तिहां मिथ्यात्व प्रत्ययिआ जणी मिथ्यात्वं करी वली अनंतानुबंधीआ चार कपाय बांधे, तेवारें बंधावलिका जगें ते अनंतानुबंधी एनो उदय न होय. अहींआं कोइ कहेरो के बंधकालनी आवलिका पढीज ते प्रकृतिनो उदय होय, ते केम घटे, जे जणी ए अनंतानुबंधीआनो अबाधाकाल जघन्य तो अंतर मुहूर्त्तनो अ ने उत्कृष्टो तो चार हजार वर्षनो कह्यो ठे, तो अबाधाकाल नोगव्या विना केम बंधा वलिका पढी एनो उदय होय ? तेनो उत्तर कहे ठे. जे बंधसमयशी पण अनंतानु बंधीआनी सत्ता लेखवाय. बंधसत्ता जेवारें होय, तेवारें अनंतानुबंधीआ पतजह थाय पतजह एटले ते बंधाती प्रकृति मध्यें बीजी सजातीय प्रकृतिनां दल तथा रसनो संक्रम, तेनुं गम जाणवुं. एटले जे प्रकृति, बंधन प्ररिणामें परिणम्यो जीव, ते प्रकृतिमध्यें बीजी सजातीय प्रकृतिनां दलीयां हेपवीने बांधी प्रकृतिरूप पणे तेने परिणमाववुं, तेने संक्रम कहियें. तेनुं स्थानक तेने पतजह कहियें. ते माटें बंधाता अनंतानुबंधीआ मध्यें पण अणबंधाता एवा जे अप्रत्याख्यानावर एादिक बीजा कपाय, तेना दलीया संक्रमे, ते अनंतानुबंधीआपणे परिणमे एटले जेमांहे संक्रमे तेपणे परिणमें तेनो उदय, सं मावलिका अया पढी उदयावलिका यें आवे तेमाटें अनंतानुबंधीनो बंधावलिका पढी उदय कहियें. अहींआं कशुं विरुद्ध नथी. ए वातआश्री विशेष कम्मपयडीयकी जाणवुं तेमाटें मिथ्यात्व गु णठाणे पण बंधसंक्रमावलिका जगें तो अप्रत्याख्यानादिक त्रण कषायनोज उ दय होय, केमके एक वेदातें जेटलानो जे गुणठाणे उदय होय तेटला सर्व समा न जातीय माटें तिहां वेदाताज कहियें. जेमाटें क्रोधादिक चार, परस्परें विरुद्ध ठे माटें ते मांहेलो एकनोज समकालें उदय होय परंतु तिहां एक अनंतानुबंधीक्रोध वेदतां सजातीयपणा माटें अप्रत्याख्यानादिक बीजा त्रणे क्रोध समकालें साथेंज वेदाय परंतु तेनी साथें ते समयें बीजा मानादिक न वेदाय तेमाटें पूर्वोक्त प्रकारें मिथ्यात्वं पण बंधसंक्रमावलिका पढी अनंतानुबंधीआनो उदय होय.

हवे ए सात प्रकृतिना उदय मध्यें जय अने जुगुप्सा, ए वे प्रकृतिनो उदय वधारीयें, तेवारें नवनो उदय थाय. अहीं पण पूर्वली पेरें जांगानी एक चोवीशी थाय तथा ते सातमध्यें जय अने अनंतानुबंधीआनो उदय मेलवीयें, तेवारें पण नवनो उदय थाय. अहींआं जांगानी बीजी चोवीशी थाय तथा ते सातमध्यें जु गुप्सा अने अनंतानुबंधी, ए वे प्रकृति मेलवतां पण नवनो उदय थाय. तिहां

जांगानी त्रीजी चोवीशी थाय. ए नवने उदयें सर्व ली जांगानी ए चोवीशी थाय. तथा ए मिथ्यात्व, बीजुं नय, त्रीजी जुगुप्सा, चोशुं हास्य, पांचमुं रति, अथवा एने स्थानकें शो अने रति पण लइयें. ठो ए वेद हिंलो एक वेद, तथा अनंतानुबंधीआदिक चारे षाय, एवं दशनुं उदयस्थान जेवारें होय, तेवारें पण पूर्वली पेरें जांगानी ए चोवीशी थाय. एम बावीशना बंधें सातनुं, आठ, नवनुं, दश, ए चार उदय स्थानकें सर्व संख्यायें आठ चोवीशी जांगानी थाय.

तथा (नवशुगवीसेसत्ताइ के०) “एकविंशतिबंधे सप्तादीनि नव पर्यंतानि त्रीणि उदयस्थानानि नवंति.” एटले ए वीश प्रकृतिने बंधें सात ादें देइने नव लगे त्रण उदय स्थान होय. तिहां प्रथम ए युगल, त्रण वेद हिंलो ए वेद, चार षाय हिंला पोधादि ए षायना चार जेद, एम सात प्रकृतिने उदयें पूर्वली पेरें जांगानी ए चोवीशी थाय. ए सातना उदयने नयना उदय सहित कर तां आठनो उदय थाय. तिहां पण जांगानी एक चोवीशी थाय तथा जुगुप्सानो उदय मेलवतां पण आठनो उदय थाय. तिहां पण जांगानी एक चोवीशी थाय. तथा नय अने जुगुप्सा, ए बे प्रकृतिनो उदय सामटो मेलवतां नवनो उदय थाय. तिहां पण पूर्वली पेरें जांगानी एक चोवीशी थाय. एम एकवीश प्रकृतिने बंधें सा सादन गुणठाणाने विषे त्रण उदय स्थानकें अइ जांगानी चोवीशी चार थाय.

अहीं सास्वादनना बे जे दढे. एक उपशम श्रेणीगत, बीजो अश्रेणीगत, तिहां अश्रेणीगतने विषे तो ए त्रण उदयस्थान होय ने श्रेणीगतने विषे बे आचार्यना आदेश जाणवा, ते कहे ठे. एक जे नंता बंधीआने उपशमावीने श्रेणी करे अने श्रेणीशी पडतो सास्वादन गुणठाणुं स्पर्श, तेने मर्ते तो ए पूर्वे कहां ते हीज त्रण उदयस्थानक जाणवां. अने जे आचार्य अनंतानुबंधीआ चारनी वि संयोजनायें श्रेणीनो प्रारंज माने ठे, तेने मर्ते श्रेणीशी पडतां अनंतानुबंधीआनी सत्ताने अजावें अनंतानुबंधीआना उदय रहित सास्वादन पणुं न घटे जे जणी “अस्स सासणजावोन नवइ,, एम चूर्णिकारनुं वचन ठे माटे. अने जो सम्यक्त्वशी पडथो ते ज्यां सुधी मिथ्यात्व नूमीने विषे नथी पडोतो तेना वचला कालमां अनंतानुबंधीआना उदय विना पण सास्वादन गुणठाणुं पामीयें, एम कहियें तो तिहां ठ प्रकृतिनो उदय मान्यो जोइयें, तेवारें एकवीशने बंधें ठथी मांमीने नव लगेना चार उदयस्थानक मान्यां जोइयें, तेवारें तो तिहां जांगानी चोवीशी पण आठमानवी,

जोइयें ते अहीं सूत्रकारें कोइ कारणे मानी नथी ते जणी एने तें श्रेणीशी प
डतां सास्वादन न होय, एमज कहेवुं.

हवे (ठाइअनवसत्तरसे कें०) “सप्तदशबंधस्थानके षडादीनि नव पर्यंतानि च
त्वारि उदयस्थानानि जवन्ति” एटले सत्तर प्रकृतिने बंधें । देइने नव लगे चार
उदयनां स्थानक होय. अहींआं सत्तरनो बंध त्रीजे तथा चोथे गुणठाणे होय, ति
हां जे मिश्र गुणठाणे सत्तरनो बंध होय, तेने विषे सात, ।ठ ने नव, ए त्रण उ
दय स्थानक होय एटले ए मिश्र मोहनीय, बे युगल मांहेलुं ए युगल, त्रण वेद
मांहेलो एक वेद अने अनंतानुबंधीआ विना शेष ए षायनो एके । जेद, ए सा
त प्रकृतिनो उदय, मिश्रगुणठाणे होय. इहां पूर्वली परें जांगानी चोवीशी एक
थाय तथा ए सातनी साथे जय मेलवतां ।ठने उदयें पण जांगानी चोवीशी एक
थाय तथा जयने स्थानकें जुगुप्सा मेलवीयें, तेवारें पण आठने उदयें जांगानी एक
चोवीशी थाय तथा जय अने जुप्सा बे सामटी मेलवतां नवने उदयें पण जां
गानी चोवीशी एक थाय. एवं मिश्रगुणठाणे सत्तर बंधें जांगानी चार चोवीशी थाय.

तथा चोथे गुणठाणे सत्तरना बंधें ठ, सात, आठ अने नव, ए चार उदयनां
स्थानक, ह्यायिक सम्यक्दृष्टिने होय. तिहां मिश्रने जे सातनो उदय कह्यो, तेमध्ये
शी मिश्रमोहनीय विना चोथे गुणठाणे ठनो उदय लेखवतां जांगानी चोवीशी ए
क थाय, ते ठ प्रकृतिना उदय मध्ये जय, जुगुप्सा तथा सम्यक्त्व मोहनीय ए ए
केकनो उदय मेलवतां त्रण प्रकारें सातनो उदय थाय. तिहां एकेका जेदें एकेकी
जांगानी चोवीशी थाय, तेवारें सातने उदयें त्रण चोवीशी जांगानी थाय.

तथा ते ठना उदयमांहे जय अने जुगुप्सा अथवा जय अने वेदकसम्यक्त्व मो
हनीय अथवा जुगुप्सा अने वेदक सम्यक्त्वमोहनीय ए रीतें बे बे प्रकृति सामटी
जेलीयें. तेवारें त्रण प्रकारें आठनुं उदय स्थानक थाय तिहां पण प्रत्येकें जांगानी
एकेकी चोवीशी गणतां त्रण चोवीशी जांगानी थाय. अहीं सम्यक्त्वमोहनीयना
जे जांगा, ते वेदकसम्यक्दृष्टिने जाणवा ने ह्यायिक तथा उपशमसम्यक्दृष्टिने
सम्यक्त्वमोहनीयनो उदय नथी, तेजणी तेने न जाणवा. तथा ते ठना उदय मध्ये
जय. जुगुप्सा अने वेदकसम्यक्त्वमोहनीय, ए त्रणे प्रकृतिनो उदय सामटी मेल
वीयें. तेवारें नव प्रकृतिनो उदय थाय. तिहां पण एक चोवीशी जांगानी थाय. एम
सर्व मनी चोथे गुणठाणे आठ चोवीशी जांगानी थाय. ते मध्ये चार ह्यायिक तथा
उपशमसम्यक्दृष्टिने लेवी तथा चार ह्यायोपशमिक सम्यक्दृष्टिने मिश्रनी परें लेवी.

प्रमत्त, अप्र त्त अने अपूर्व रण, ए त्रण गुणगणे नव प्रकृतिना बंधस्थानकें चारनो उदय आदें देइने उत्कृष्टतो सात उदयस्थान होय. ए नाव. तिहां संज्वलना क्रोधादिक मांहेलो एक षाय, ए वेद हिंलो ए वेद, हास्ययुग ल अथवा शोकयुगल, एवं चारनो उदय ह्यायि तथा उपश सम्यक्दृष्टिने ध्रुव होय ते माटें अहींआं नांगानी चोवीशी ए आय. ते चार मध्यें नय, गुं प्सा तथा सम्यक्त्व मोहनीय, ए त्रण प्र ति हिंली एके जेलतां ए प्रकारें पांचनो उदय आय. तिहां नांगानी चोवीशी त्रण आय. ते चार ध्यें नय ने जुगुप्सा ए बे, अथवा नय अने सम्यक्त्व मोहनीय ए बे, अ वा गुप्सा ने सम्यक्त्वमोहनीय ए बे, ए बे बें प्रकृतिनो उदय मेलवीयें, तेवारें त्रण प्रकारें उनो उदय आय. तिहां पण नांगानी चोवीशी त्रण आय तथा ते चार मांहे नय, जुगुप्सा ने सम्यक्त्व मोहनीय, ए त्रणे प्रकृतिनो उदय सा टो मेलवीयें, तेवारें सात प्रकृतिनुं उदयस्थान आय, तिहां नांगानी चोवीशी ए आय. एवं नवने वंधें चार उदय स्थानकें अइने आठ चोवीशी नांगानी अइ, तेमांहेली चार चोवीशी ह्यायिक अने औपशमिक सम्यक्दृष्टिने होय तथा चार चोवीशी वेदक सम्यक्दृष्टिनें होय. ए ठे सातमे अने आठमे गुणगणे होय.

तथा (पंचविहबंधगेपुण के०) वली पांच प्रकृतिना बंधने विषे (उदउ ड्राहंसुणेअवो के०) बे प्रकृतिनुं एकज उदयस्थानक जाणवुं. ते आवी रीतें के चार संज्वलनमांहेलो एक मोध अथवा मान अथवा माया अथवा लोच होय; अने त्रण वेद मांहेलो एक वेद, ए रीतें बे प्रकृतिनुं उदयस्थान क होय. अहींआं नांगा बार आय जे नणी अहींआं हास्यादिकनो उदय नथी मा टें नांगानी चोवीशी न आय. मात्र चार कपायने त्रण वेद सार्थें गणतां बार नांगा आय. ए बार नांगा नवमा गुणगणाना पांच नाग मांहेला पहेले नागें होय॥१०॥ हवे आगले बंधस्थानकें उदय स्थानक कहे ठे.

इतो चउ बंधाइ, इक्किकुदया हवंति सत्रेवि ॥

बंधो चरमेवि तहा, दया जावे विवा हु । ॥ १ए ॥

अर्थ— (इतो के०) अहींआं पांचना बंधस्थानकथकी आगल हवे (चउधं धाइ के०) चतुर्वंधादिक एटले चारनो बंध, त्रणनो बंध, वेनो बंध अने एकनो बंध. ए चार बंधस्थानकें (इक्किकुदयाहवंतिसत्रेवि के०) एकेक प्रकृतिनुंज उदय

स्थान सर्व बंधस्थान ने विषे होय. ते के के पुरुष वेदनो बंध टले पठी चार संज्वल नोज बंध होय पुरुष वेदना बंध साथे उदय पण टले ते तें तिहां चतुर्विध बंधें एकोदयें चार नांगा होय जे नणी ा संज्वलना षाय मांहेलो कोइए ने संज्वलना ाधनोज उदय होय. कोइए ने संज्वलना माननोज उदय होय, कोइए ने संज्वलनी ायानोज उदय होय अने कोइएकने संज्वलना लोचनोज उदय होय. एम चार नांगा, उदयना अनिवृत्तिकरणने बीजे नागें होय. अर्हींअं कोइए आचार्य, चतुर्विध बंधने सं कालें ए वेद हिंला ए वेदनो उदय माने ठे तेवारें तेने तें चतुर्विधबंधने पण प्रथ लें चार संज्वलनाने ए वेद साथे गुणतां बार नांगा द्वि ादयना अर्हींअं पण आय तथा पंचविध बंधें पण द्वि ादयना बार नांगा आय. एम द्विकोदयना चोवीश नांगा प्रथम कालें होय. ते पठी चतुर्विध बंधे एकोदयना चार नांगा होय.

तेवार पठी संज्वलना ाधने उहेदें अनिवृत्तिने त्रीजे नागें त्रिविध बंध होय. तिहां एकनो उदय होय, तेना नांगा त्रण उपजे, तेवार पठी चोथे नागे बेने बंधें संज्वलन माया तथा लोच, ए बे मांहेला ए ने उदयें बे नांगा होय तथा एक संज्वलन लोचने एक बंधस्थानकें एक संज्वलन लोचनो उदय होय तेनो एक नांगो नवमा गुणताणाना पांचमा नागें होय.

हवे बंध विना मात्र उदयनोज एक नांगो आय, ते कहे ठे. (बंधोचरमेवितहा के०) मोहनीयना बंधने अनावें पण सूक्ष्म संपरायगुणताणो एक संज्वलनालोचनुं उदयस्थानक होय. तिहां एक नांगो जाणवो. एम चारने बंधस्थानकें नांगा चार, त्रणने बंधस्थानकें नांगा त्रण, बेने बंधस्थानकें नांगा बे, एकने बंधस्थानकें नांगो एक, तथा बंध शून्य करतां नांगो एक, एवं अगीअार नांगा एकने उदयें अया. अर्हींअं जोपण संज्वलना क्रोधादिकना उदयमांहे विशेष नथी तो पण बंधस्थानकें विशेषें करी विशेष जाणवुं.

पठी (उदयानावेविवाहुक्का के०) उदयने अनावें पण उपशांतमोहें उपशांत कपायनी अपेक्षार्यें मोहनीयनी सत्ता होय. ते पण एक नांगो प्रसंगें कह्यो परंतु अर्हींअं बंध अने उदयना संवेध मांहे सत्तानो नांगो कहेवो. ते निष्कारण ठे तेथी न कह्यो अने हीणमोहें तो सत्ता पण न होय ॥ इति ॥ १९ ॥

अथ दशादिषूदयस्थानेषु यावंतोऽङ्गाः स्युस्तानाह. हवे दशादिक पश्चानुपूर्वीयें एक पर्यंत उदय स्थानकने विषे जेटला नांगा होय, ते कहे ठे.

इक्कग कि रस, दस सत्त च इक्कगंचेव ॥ एए च
वीस गया, बार झुगि म्मि इक्कारा ॥ तथा मंतांतरे,
चउवीस झुगिक्कमिक्कारा ॥ १० ॥

अर्थ—अहींआं उदयने स्थानके यथा में संख्या जोडवी. तिहां दशने उदयें
(इक्कग के०) एक चोवीशी, नवने उदयें (ठ के०) ठ चोवीशी, आठने उदयें
(इक्कारस के०) अगीअर चोवीशी, सातने उदयें (दस के०) दश चोवीशी, ठने
उदयें (सत्त के०) सात चोवीशी, पांचने उदयें (चउ के०) चार चोवीशी, चा
रने उदयें (५ गंचेव के०) निश्चें ए चोवीशी जांगा होय. (एएचउवीसगया
के०) ए सर्व मलीने चालीश चोवीशी जांगा थाय. ए जांगा उपजाववानी जाव
ना पूर्वे कही ठे, तेम जाणवी था (बारझुग के०) बेने उदयें बार जां
गा होय अने (५ म्मि ५ रा के०) एकने उदयें गी र जांगा होय, ते केम?
जे चारने बंधें चार, त्रणने बंधें ए, बेने बंधें बे अने ए ने बंधें एक, तथा
अबंधें एक, एवं अगीअर जांगा थाय. तथा अन्य आर्यने तें (चउवीसझुग
के०) बेने उदयें एक चोवीशी जांगा उपजे एटले र जांगा पांचने बंधें अने बे
ने उदयें तथा बार जांगा चारने बंधें अने बेने उदयें, एम चोवीश जांगा उपजे
अने (इक्कमिक्कारा के०) एकने बंधें अगीअर जांगा उपजे, ए तांतर कहुं. १०
एतेपामेव जंगानां विशिष्टसंख्यां पदसंख्यां च स्वमतेन इह ॥ हवे एज
जांगानी विशिष्टपणे संख्या अने तेना पदनी संख्या पोताने मते कहे ठे.

नव तेसीइ सएहिं, दय विगप्पेहि मोहिआ जीवा ॥ अ एउत्तरि
सीआला, पयविंद सएहिं विन्नेआ ॥ ११ ॥ अथवा मतांतरेण जंग
संख्या पदसंख्यामाह ॥ नव पंचाण सए, दय विगप्पेहि मोहि
आ जीवा ॥ अनुएत्तरि एगुत्तरि, पयविंद सएहिं विन्नेआ ॥ १२ ॥

अर्थ—अहींआं दश, नव, आठ, सात, ठ, पांच अने चार, ए सात उदयस्थानके
अने चालीश चोवीशी जांगानी जाधी. ते चालीशने चोवीश गुणा करीयें, तेवारें
(ए६०) थाय. तेमध्ये ढिकोदयना बार अने एकोदयना अगीअर, एवं त्रेवीश जां
गा मेजवीयें, तेवारें (नवतेसीइसएहिं के०) नवगोंने ज्याशी जांगा थाय. ए मोहनीय

मैना (उदयविगप्पेहि ाहिआजीवा के०) उदयने विषे नव वि ल्पे रीने स्व मते (ए०३) नांगा थया, तेने विषे सर्व संसारी जीव मोह्या ाणा पड्या ठे.

हवे पदसंख्यांक हे ठे. ए (ए०३) नांगाने विषे (अउणुत्तरिसीआलापयविं दसएहिंवि आ के०) (६ए४७) एटला पदना वृंद एटले समूह जाणवा. एट ले एके री प्रकृतिनुं ना ते एके पद हीये. ते दश प्रकृतिने उदये एकेका नां गा हे दश दश पद होय, नवने उदये एकेका नांगा हे नव नव पद होय. एम यावत् ए ने उदये एके ा नांगा हे एकज पद होय तेमाटे दशोदयना नांगा दश णा रीये अने नवोदयना नांगा नव गुणा रीये. एम सर्वने गुणा र री ते ऐक्य रीधे थके (६ए४७) पद, स्व ते कह्या एटले जिहां वे प्र कृतिने उदये बार नांगा क ा ठे, ते स्व ते जाणवा.

अने मतांतरे बेने उदये चोवीश नांगा ह्या ठे. तेने ते एकतालीश चोवीशीना (ए०४) तथा एक प्रकृतिना उदयना गीआर नांगा मेलवतां (ए०५) थाय. एटला मोहनीयकर्मना विकल्पे रीने सर्व संसारी जीव संसारने विषे मुं ाइ रह्या ठे. हवे एना (६ए७१) पदवृंद प्रकृतिसंख्या ाय, ते करी देखाडे ठे.

दशने उदये एक चोवीशी नांगानी ठे, तेने दश गुणा करतां दश चोवीशी थाय, तथा नवने उदये ठ चोवीशीनी चोपन थाय, तथा आठने उदये अगीआर चो वीशीनी अछाशी थाय, था सातने उदये दश चोवीशीनी सत्तिर थाय, तथा ठने उदये सात चोवीशीनी बेतालीश थाय, तथा पांचने उदये चार चोवीशीनी वीश था य, तथा चारने उदये एक चोवशीनी चार थाय, तथा बेने उदये एक चोवीशीनी वे थाय, एम (३ए०) चोवीशी सरवाले नांगानी थाय तेने चोवीश गुणा करतां (६ए६०) थाय. तेमध्ये एकोदयना अगीआर जेनीये, तेवारें (६ए७१) पदवृंद संख्या थाय. तेने विषे सर्व संसारी जीव मोह्या मुंजाणा ठे.

ए सर्व उदयने नांगे जघन्यथी तो एक समय काल अने उत्कृष्टो तो अंतर मु हूर्त्त प्रमाण काल होय, जे नणी वेद तथा हास्य युगलमांहेलो एक अंतर मुहूर्त्त पठी फरे, ते पंचसंग्रहनां मूल तथा टीकामांहे कह्यो ठे, माटे अंतरमुहूर्त्त उपरांत नांगो अवश्य फरे अने एक समयतो बंधस्थानक फरवानी तथा स्वरूपे उदयांतर करवानी अपेक्षायें जाणवो एटले बंधस्थानकना जेदथी अथवा गुणवा णाना जेदथी अथवा स्वरूपथकी अवश्य अन्य उदये अन्य नागांतरे जीव जाय. ॥ इतिगाथाद्वयार्थः ॥ ३१ ॥ ३३ ॥ एम बंधस्थानके उदय स्थानकनो संवेध कह्यो.

॥ अथ तास्थानैः ह संवेध इह ॥ हवे स ऽस्था ऽ वेध हे हे.
 तिन्नेवय बावीसे, इगवीसे अ वीस सत्तरसे ॥
 च्चेव तेर नव बं, धएसु पंचेव ऽणाणि ॥ २३ ॥

अर्थ- (तिन्नेवयबावीसे के०) ऽवीशने बंधें अष्टावी , सत्तावीश ने ऽवीश, ए त्रण सत्तास्थानक होय. जे जणी बावीश प्रकृतिनो बंध, मिथ्यात्वीने होय तिहां ३-८-ए-१०-ए चार उदय स्थानक होय ते ध्यें सातने उदयें तो एकज अष्टावीशनुं सत्तास्थान होय, जे जणी सातनो उदय तो नंता बंधीअने अजावें होय अने ते तो जेणे सम्यक्दृष्टि ठतां अनंतानुबंधीअ उवेव्या होय ते जे वारें मिथ्यात्वे जाय, तेवारें वली मिथ्यात्वप्रत्ययिक अनंतानुबंधीअ चार बांधवा मांमे, ते मिथ्यात्वीने बांधावलिका तथा संक्रमावलिका जगें नंतानुबंधीअना उदय रहित सातनो उदय पामीयें, तिहांतो तेने निश्चें अष्टावीशनीज सत्ता होय.

तथा आठ प्रकृतिना उदयस्थानकें अष्टावीश, सत्तावीश ने ऽवीश, ए त्रण सत्तास्थानक होय. तिहां जे नंतानुबंधीअ रहित ऽवनो उदय होय तिहां तो पूर्वोक्त युक्तियें एक अष्टावीशनुं सत्तास्थान होय अने अनंता बंधी ऽ सहित जे आठनो उदय होय तेने विषे त्रण सत्तास्थानक होय तेमध्ये जिहां जगें सम्यक्त्व मोहनीय उवेव्युं नथी तिहां जगें अष्टावीश सत्तास्थान जाणवुं ने सम्यक्त्व उवेव्या पठी सत्तावीशनुं सत्तास्थानक तथा मिश्रमोहनीय उवेव्या पठी ऽवीशनुं सत्तास्थानक अथवा अनादि मिथ्यात्वीने पण ऽवीशनुं सत्तास्थानक होय. एमज नवने उदयें पण एहिज त्रण सत्तास्थानक कहेवां ने दशनो उदय तो अनंता नुबंधीअ सहितज होय तो तिहां पण ए त्रण सत्तास्थानक कहेवां.

(इगवीसेअष्टवीस के०) एकवीशने बंधें सात, आठ अने नव, ए त्रण उदय स्थानकें पण एकज अष्टावीशनुं सत्तास्थानक होय जे जणी ए एकवीश प्रकृतिनो बंध सास्वादन गुणवाणे होय अने सास्वादनपणुं तो औपशमिक सम्यक्त्व व मतां होय तेणे उपशम सम्यक्त्वे करी मिथ्यात्वना दलिकनो एक सम्यक्त्व, बीजो मिश्र अने त्रीजो मिथ्यात्व, एवा त्रण पुंज कखा तेमाटें त्रणे दर्शन मोहनीयनी सत्ता, सास्वादने पामीयें तेथी अष्टावीशनुं एकज सत्तास्थानक एकवीशने बंधें होय.

(सत्तरसेठवेव के०) सत्तरने बंधें ठ सत्तानां स्थानक होय. ते अष्टावीश, सत्तावीज, चोवीश, त्रवीश, बावीश अने एकवीश, ए ठ सत्तास्थानक होय. तिहां ए

सत्तर प्रकृतिनुं बंधस्थानक त्रीजे अने चोथें गुणठाणे होय तिहां ठ, सात, आठ, अने नव, ए चार उदय स्थानक सम्यक्दृष्टिने होय तिहां ठ उदय स्थानक द्वायिक तथा औपशमि सम्यक्दृष्टिने होय. तिहां द्वायिक सम्यक्दृष्टिने एकवीश प्रकृतिनुं सत्तास्थान होय जे जणी अनंतानुबंधी चार तथा दर्शन मोहनीय ए, ए सात प्रकृतिने द्वायें द्वायि सम्यक्त्व होय ठे तेमाटें. तथा औपशमिक सम्यक्दृष्टिने प्रथ ग्रंथि जेदी औपशमि पामतां तथा उपशमश्रेणियें पण जेणे अनंतानुबंधीआ उपशमाव्या होय तेने अष्टावीशनुं सत्तास्थानक होय अने जे अनंता बंधी । विसंयोजीने श्रेणि आरंजे तेने चोवीश प्रकृतिनुं सत्तास्थान होय. एम बे सत्तानां स्थान , उपशमसम्यक्दृष्टिने होय. एटजे सत्तरने बंधें अने ने उदयें सर्व मली ३७-३४-३१ ए त्रण सत्तास्थानक थयां.

मिश्रदृष्टिने सात, आठ अने नव ए त्रण उदयें अष्टावीश, सत्तावीश, अने चोवीश, ए त्रण सत्तास्थानक होय. तिहां जे अष्टावीशनी सत्तावालो मिश्रगुणठाणुं पडिवजे तेने अष्टावीशनी सत्ता होय अने जेणे मिथ्यात्वी थकां सम्यक्त्व उवेळ्युं अने मिश्रपणुं हजी उवेजवा मांशुं नथी ते सम्यक्त्वज उवेलीने मिथ्यात्वथी निवर्तिने फरी परिणामवर्णें मिश्रें आवे. तेने सत्तावीशनुं सत्तास्थानक होय, तथा जे सम्यक्दृष्टि ठतां अनंतानुबंधीआ विसंयोजीने तथाविध परिणामने वर्णेंमिश्रें आवे, तेने चोवीशनी सत्ता होय. ए चोवीशनी सत्ता, चारे गतिने विपे पामीयें, जे माटें चारे गतिना सम्यक्दृष्टि अनंतानुबंधीआनी विसंयोजना करे, ए विपे कम्मपयडिमध्यें एम कष्टुं ठे, के "चउगइआ प ता, तिदि विसंजोयणा विसंयोजंति ॥ करणेहिं तिहि सहिआ, एंतरकरणं उवसमोवइति" चार गतिना पर्याप्ता जीव, एक सम्यक्दृष्टि, बीजा देशविरति, त्रीजा सर्वविरति, ए त्रणे अनंतानुबंधीआनी विसंयोजना करे ते वली परिणामने वर्णें मिश्रें पण आवे, तेथी ए जांगो चारे गति मध्यें पामीयें.

तथा चोथे गुणठाणे सत्तरने बंधें सातने उदयें अष्टावीश, चोवीश, त्रेवीश, वा वीश ने एकवीश, ए पांच सत्तानां स्थानक होय. तिहां अष्टावीशनुं औपशमि तथा वेदक सम्यक्दृष्टिने होय अने अनंतानुबंधीआ विसंयोज्या पठी चोवीशनुं सत्तास्थानक पण ए वेदुने होय, तथा मिथ्यात्वने द्वायें त्रेवीशनुं सत्तास्थानक अने मिथ्यात्व तथा मिश्र, ए वेना द्वायें बावीश प्रकृतिनुं सत्तास्थानक, ए वे, वेदकसम्यक्दृष्टिनेज होय, ते केमके? अनंतानुबंधी चार तथा मिथ्यात्व अने मिश्र, ए ठ प्रकृति खपावीने सम्यक्त्व मोहनीय खपावतो तेने चरम यासें वर्त

तो कोइएक पूर्वबद्धायुं जीव तिहां रीने चारे गति िहेली जावे, ते ए गति मांहे जइ उपजे, तेवारें बावीशनी सत्ता, ररे गति ध्यें पामीयें ने ए वीशनी सत्ता तो ह्यायि सम्यक्दृष्टिनेज होय.

तथा आठने उदयें तो मिश्रगुणठाणे सातना उदयनी परें छावीश, सत्तावीश अने चोवीश, ए त्रण सत्तास्थान होय, अने अविरतिसम्यक्दृष्टिने तो जेम सातने उदयें पांच सत्तास्थान ि, तेप्र रेंज पांच सत्तास्थानक आठने उदयें पण कहेवां तेमज नवनो उदय पण अविरति वेद सम्यक्दृष्टिने होय. ते ह्यायोपशमिक सम्यक्दृष्टि माटें एकवीश अने सत्तावीश, ए बे सत्तास्थानक विना शेष १८-१४-१३-१२ ए चार सत्तास्थान होय. ते पूर्वती परें जाववां.

तथा (तेरनवबंधएसु के०) तेरने बंधें अने नवने बंधें प्रत्येकें प्रत्येकें (पंच वगाणाणि के०) पांच पांच सत्तानां स्थान होय, छावीश, चोवीश, त्रेवीश, वावीश अने एकवीश, ए पांच सत्तानां स्थान होय. तेमांहे तेरना बंधक देश विरति होय, ते वे जेदें ठे. एक तिर्यंच, बीजा म ष्य, तेमध्ये तिर्यंचने पांच, ठ, सात अने आठ, ए चार उदय स्थानकें अछावीश अने चोवीश, ए बे सत्तानां स्थानक होय. तिहां पांच, ठ अने सातने उदयें औपशमिक सम्यक्दृष्टिने अछावीशनी सत्ता होय ते कोइएक ग्रंथि जेदीने सम्यक्त्व सहि देशविरति पणुं पडिवजे तेनी अपेह्यायें लेवी जे जणी शतकचूर्णि मध्यें एम कह्युं ठे के, " उव समसम्मदिष्टि, अंतरकरणेवि उकोइ देसविरइ कोइपमत्तापमत्त जावंपिगहइ सासाय णोपुण किमविलहइ" तथा ह्यायोपशमिक सम्यक्दृष्टि तिर्यंचने ठ, सात अने आठ, ए त्रण उदयें चोवीशनी सत्ता होय ते अनंतानुबंधीआ चारनी वि संयोजना पूर्वे चार गति मध्यें कही ठे, ते अपेह्यायें लेवा अने बीजां त्रेवीश, वा वीश अने एकवीश, ए सत्तास्थानक देशविरति तिर्यंचने न होय, जे जणी बावीश अने त्रेवीश, ए बे सत्तास्थानकतो ह्यायिक सम्यक्त्व उपजती वेलायें होय ते तो तिर्यंचने न उपजे अने ह्यायिक सम्यक्त्वनो धणी जेणे पूर्वे तिर्यंचायु वांध्युं होय तेथी ते तिर्यंच थाय तो पण ते असंख्याता वर्षायु वाला तिर्यंच मध्यें अ वतरे, तेने तो देशविरतिपणुं होयज नहीं तथा संख्यातवर्षनुं तिर्यंचायु वांध्या पठी तां ते नवें ह्यायिक सम्यक्त्व पामेज नहीं तेथी तिर्यंच देशविरतिने तेरने बंधें एकवीशनुं सत्तास्थानक न होय. यडुकें चूर्णौ " एग वीसातिरिक्केसु संज

यासंजयेसु न संजवऽ ॥ कहां नसुऽ संखिद्य वासाउएसु तिरिस्केसु स्वायगसम्म
दिद्धि नउवववऽ असंखिद्य वासाउएसु उवववऽ तस्स देसविरऽनत्ति. ”

तथा देशविरति मनुष्यने पांचने उदर्ये एकवीश, चोवीश अने अछावीश, ए त्र
ए सत्तास्थानक होय तथा ठने अने सातने उदर्ये पांच सत्तास्थानक होय अने आठ
ने उदर्ये ए वीशनां सत्तास्थानक विना बा गीनां चार सत्तास्थानक होय, जे नणी आ
ठनो उदय, सम्यक्त्वमोहनीय साथे होय तेमाटे तिहां एकवीश प्रकृतिनुं सत्तास्था
नक न होय बाकीनां चार होय ते वेदक सम्यक्त्वी म ष्यने देशविरति गुणठाणे होय.
एमज नवने बंधे प्रमत्त तथा अप्रमत्त गुणठाणे चारने उदर्ये अछावीश, चोवी
श अने एकवीश, ए ए सत्तास्थानक होय तथा पांचने उदर्ये अने ठने उदर्ये
तो जे देशविरतिये कहां तेहिज पांच सत्तास्थानक होय अने सातने उदर्ये ए
ः एकवीशना सत्तास्थानक विना ाकीनां चार सत्तास्थानक होय. अहींथां प
ए पूर्वोक्त युक्ति रवी ॥ इति स यार्थः ॥ ३३ ॥

पंचविह चउविहेसु, क सेसेसु जाण पंचेव ॥

पत्तेअं पत्तेअं, चत्तारि अ बंधु वुत्तेए ॥ ३४ ॥

अर्थ—तथा (पंचविहचउविहेसुठठ के०) पंचविध बंधकने विपे तथा चतुर्विध बंध
धकने विपे प्रत्येके ठ ठ सत्तास्थानक होय, तिहां पांचने बंधे अछावीश, चोवी
श, एकवीश, तेर, बार अने अगीआर, ए ठ सत्तानां स्थानक होय तेमांहेला अ
छावीश अने चोवीश, ए बे सत्तास्थानक तो उपशमश्रेणीये औपशमिक सम्यक्दृष्टि
ने होय. तिहां जेणे नवमा गुणठाणाने प्रथमजागे चार अनंतानुबंधीया विसंयोज्या
तेने चोवीशनुं सत्तास्थानक होय अने एकवीशनुं सत्तास्थानक तो द्वायिकसम्यक्दृष्टि
ने उपशमश्रेणीये तथा रूपकश्रेणीये पण ज्यां जगे अप्रत्याख्यानीया तथा प्रत्या
ख्यानीया ए आठ कषायनो ह्य न थयो होय, तिहां जगे एकवीशनुं सत्तास्था
नक होय, अने आठ षाय खपाव्या पढी तेहिज बंधे तेर सत्तास्थानक होय.
तेमांहेथी पण नपुंसकवेद खपावे थके बारनुं सत्तास्थानक होय तेमांहेथी पण स्त्रीवे
द खपावे थके अगीआरनुं सत्तास्थानक होय. पुरुपवेद बांधतां हास्यादिक ठ प्रकृ
तिनो ह्य न थाय तेमाटे तिहां पंचादिक प्रकृतिनुं सत्तास्थानक न होय.

तथा चारने बंधे अछावीश, चोवीश अने एकवीश, ए त्रए सत्तास्थानक तो
उपशम श्रेणीये पूर्वली पेरें जाणवां. बाकीनां त्रए सत्तास्थानक रूपकश्रेणीये हो

य तेनुं विशेष कहे ठे. तेमध्ये षोडश जीवें नपुंसक वेदोदयें वर्तता कृपकश्रेणी
मांमी ते स्त्री अने नपुंसक ए बे वेद. नपुंसक वेदोदयें वर्तता कृपकश्रेणी
वेदनो बंध विह्वेदे, तेवार पढी. साथें सम कालें खपावे, ते वेलायेंज पुरुष
खपावे तथा जे स्त्रीवेदें. पुरुषवेद अने हास्यादिक ठ, ए साते प्रकृति साथें
स्त्रीवेद खपावे. श्रेणी मांमे, ते प्रथम नपुंसकवेद खपावी अंतरमुहूर्त पढी
रुष वेद, तनी साथेंज पुरुषवेदनो बंध विह्वेदे अने पुरुषवेदबंध ठेद्या पढी पु
. तथा हास्यादिक ठनो समकालें कृत्य करे. ते ज्यां लगे कृत्य न थाय,
तहां लगे ए बे ठामें चारने बंधें वेदोदय रहि एकोदय वर्तताने अगीअार प्रकृ
तिनुं सत्तास्थानक पामीयें अने ते पुरुषवेद तथा हास्यादिकषट्क एम
सात प्रकृतिनो समकालें कृत्य थये थके चार प्रकृति सत्तास्थानक होय
एम पांच सत्तानां स्थानक, स्त्रीवेदें अने नपुंसकवेदें श्रेणी मांमे तेने होय अने
जे पुरुषवेदें कृपकश्रेणी मांमे, तेने हास्यादिक ठना कृत्यनी साथें पुरुषवेदनो बंध
टले ते जणी तेने चतुर्विधबंधकालें अगीअारनुं सत्तास्थानक न होय पुरुषवेद
विना हास्यादिकषट्क टालियें, तेवारें पांच प्रकृतिनुं सत्तास्थानक होय ते बे
समयोन बे आवलिका लगे होय तेवार पढी पुरुषवेदनो कृत्य थये थके चा
रनुं सत्तास्थानक रहे, ते पण अंतर मुहूर्त पर्यंत रहे तेथी एने पण अगीअारनुं
सत्तास्थानक टाली बाकी पांच सत्तास्थानक होय. एम च तुर्विध बंधकने
विपे १८-१४-११-११-५-४ ए ठ सत्तानां स्थानक होय.

तथा (सेमेसुजाणपंचेवपत्तेअंपत्तेअं के०) शेष त्रिविध, द्विविध अने एकवि
ध, ए त्रण बंधस्थानकने विपे प्रत्येकें प्रत्येकें पांच पांच सत्तानां स्थानक होय.
तिहां त्रणने बंधें अछावीश, चोवीश, एकवीश, चार अने त्रण, ए पांच सत्तानां
स्थानक होय. तिहां प्रथमनां त्रण सत्तास्थानक तो, उपशमश्रेणीयें होय. बाकी
चार अने त्रण, ए बे सत्तानां स्थानक कृपकश्रेणीयें होय, ते कही देखाडे ठे. सं
ज्वलना क्रोधनी अंतरकरण प्रथमस्थिति एक आवलिका मात्र शेष ठते तेनो
बंध, उदय अने उदीरणा समकालें व्युह्वेद थाय, तेवार पढी मानादिक त्रणनो बंध
होय तेवारें संज्वलनाक्रोधनुं प्रथम स्थितिगत आवलिकामात्र अने वे समयो
न वे आवलिबंध वस्ता सूकीने अन्य सर्व कृत्ये गयुं अने ते क्रोधनी सत्ता पण वे
समय कणी वे आवलिका मात्र कालें कृत्य पामजे ते ज्यां लगे कृत्य न जाय त्यां
जगे त्रिविध बंधें चार प्रकृतिनी सत्ता होय अने ते संज्वलनो क्रोध कृत्यें गये थके
त्रण प्रकृतिनुं सत्तास्थानक होय, ते अंतरमुहूर्त लगे जाणवुं. हवे द्विविधबंध

३८-३४-३१-३-३ ए पांच सत्तास्थान होय. ए िहेलां ए तो पूर्वली परें उपश श्रेणीयें जाववां ने बे सत्तास्थान , रूप श्रेणीयें जाववां. ते पूर्वो ; क्रोधनी परें ाने पण आवलि ामात्र प्रथ स्थितिगत करे उते संज्वलना मानना पण बंध, उदय अने उदीरणा साथेंज टले, तेवारें द्विविध बंध होय. तिहां बे समयोन बे ावलि ालगें संज्वल माननी सत्ता होय तेवारें त्रण प्रकृति 'सत्ता स्थान जाणवुं अने पढी ाने क्यें अंतर हूर्त पर्यंत बे प्रकृतिनुं सत्तास्थान जाणवुं. तथा एकने बंधस्थानकें पण पांच सत्तास्थान जाणवां. तेमध्ये त्रण तो पूर्वली परें उपश श्रेणीयें जाववां ने बे रूपकश्रेणीयें जाववां, ते हे ठे. जेवारें संज्वलनी मायानी प्रथमस्थिति आवलिकामात्र रहे, तेवारें संज्वलनी मायानो बंध, उदय अने उदीरणा साथें टले, तेवारें एकनुं बंधस्थान होय अने बे समयोन बे आवलिकालगें मायानी सत्ता ठे. तेजणी वेनी सत्ता होय. तेवार पढी अंतरमुहूर्त पर्यंत एक लोचनी सत्ता होय. ए सर्व नवमे गुणगणें वर्ततां जाणवी.

(चत्वारिअबंधुवुहेए के०) तथा बंधने व्युहेदें एटले बंधने अनावें सूक्ष्मसंपरा य गुणगणो ३८-३४-३१-१ ए चार सत्तानां स्थानक होय, तेमध्ये त्रण तो पूर्वली परें उपशमश्रेणीयें हेवां अने एक संज्वलनालोचनी सत्तानुं स्थानक रूपकश्रेणीयें होय अने बंध तथा उदयने अनावें पण उपशांतमोहनामा अगी आरमे गुणगणो ३८-३४-३१ ए त्रण सत्तानां स्थानक होय, एनी जावना पूर्व वत् जाणवी. एम उपशमश्रेणीयें अने रूपकश्रेणीयें सत्तानो संवेध कह्यो ॥ इति ॥ ३४ ॥

दस नव पन्नर साई, बंधोदय संत पयडि ाणाणि ॥

नणिआणि मोहणिजे, इत्तानामं परं वुहं ॥ ३५ ॥

अर्थ—(दसनवपन्नरसाई के०) दश, नव अने पंदर, (बंधोदयसंत के०) बंध, उदय अने सत्तानां स्थानक अनुक्रमें एटले दश बंधनां स्थानक, नव उदयनां स्थानक अने पंदर सत्तानां स्थानक, तेना प्रत्येकें जांगा अने ते बंधोदय सत्ताने संवेधें (पयडिगाणाणि के०) प्रकृतिनां स्थानक ते सर्व (मोहणिजे के०) मोहनीयकर्मने विषे (नणिआणि के०) कह्यां. (इत्तो के०) हवे अर्दीअंधकी आगल (नामंपरंवुहं के०) अपर एटले नामकर्मना बंध, उदय अने सत्ता प्रकृतिनां स्थानक तेहना संवेधें जांगा कहेरो ॥ इति समुच्चयार्थः ॥ ३५ ॥

अथ नाम र्मेणि आदौ बंधस्थानान्याह ॥ तिहां प्र म ना कर्म
 ि बंधस्थान हे ठे.

तेवीस पन्नवीसा, ठवीसा अठवीस गुणतीसा ॥
 तीसेगतीस मेगं, बंधछाणाणि नामस्स ॥ १६ ॥

अर्थ-पहेलुं त्रेवीशनुं बंधस्थानक, बीजुं पञ्चीशनुं बंधस्थानक, त्रीजुं ठवीशनुं
 बंधस्थानक, चोशुं अछावीशनुं बंधस्थानक, पांचमुं अोगणत्रीशनुं बंधस्थानक,
 (तीसेगतीस के०) ठहुं त्रीशनुं बंधस्थानक, सातमुं एकत्रीशनुं बंधस्थानक अने
 आठमुं (मेगं के०) एक प्रकृतिनुं बंधस्थानक, ए आठ, (बंधछाणाणिनामस्स
 के०) नामकर्मनां बंधनां स्थानक होय. ए आठ बंधस्थानक, ते तिर्येच अने
 मनुष्यादिगति प्रायोग्यपणे करीने अनेक प्रकारनां ठे. तेमाटे तेमज देखाडे ठे.

तिहां तिर्येचगति प्रायोग्य बांधताने सामान्यपणे १३-१५-१६-१७-१८-ए पां
 च बंधस्थानक होय. तेमध्ये प्रथम एकेंडिय तिर्येचगति प्रायोग्य १३-१५-१६-ए
 त्रण बंधस्थानक होय, ते कहे ठे. तिहां १ तिर्येचगति, २ तिर्येचा पूर्वी, ३ एकेंडि
 यजाति, ४ औदारिक, ५ तैजस अने ६ कार्मण, ए त्रण शरीर, ७ हुंमसंस्थान,
 ८ वर्ण, ९ गंध, १० रस, ११ स्पर्श, १२ अगुरुलघु, १३ उपघात, १४ स्थावर,
 १५ सूक्ष्म अथवा बादर, १६ अपर्याप्त, १७ प्रत्येक अथवा साधारण, १८ अ
 स्थिर, १९ अशुन, २० दौर्भाग्य, २१ अनादेय, २२ अयशःकीर्ति, २३ निर्मा
 ण, एवं त्रेवीश प्रकृतिना समुदायनुं पहेलुं बंधस्थानक, ए अपर्याप्ता एकेंडियप्रा
 योग्य बांधतां तिर्येच तथा मनुष्य मिथ्यादृष्टिने जाणवुं. अहींआं नांगा चार उपजे, ते
 कहे ठे. एक सूक्ष्मपणुं साधारण सहित त्रेवीश बांधे, बीजुं सूक्ष्मपणुं प्रत्येक स
 हित त्रेवीश बांधे, त्रीजुं बादरपणुं साधारण सहित त्रेवीश बांधे, चोशुं बादर प
 णुं प्रत्येके सहित त्रेवीश बांधे, एवं चार नांगा थाय.

तथा ए त्रेवीश प्रकृतिमांहे पराघात अने उह्वास, नेले थके पञ्चीश प्रकृतिनुं बीजुं
 बंधस्थानक पर्याप्त एकेंडिय प्रायोग्य, मिथ्यादृष्टि तिर्येच तथा मनुष्य अने देवता जे
 एकेंडियमांहे जवा वाला होय ते बांधे, अहींआं अपर्याप्ताने स्थानके पर्याप्तनाम क
 देवुं अने स्थिर अस्थिरमांहेथी एक तथा शुनाशुनमांहेथी एक तथा यशअयश
 मांहेथी एक बांधे. अहींआं नांगा वीश उपजे, ते कहे ठे. बादर, पर्याप्त अने प्रत्येक ने
 मिथ्य साथ पञ्चीश बांधताने एक नांगो तेमज अस्थिर साथे पञ्चीश बांधतां बीजो नां

गो आय. ते वली ना नें चार आय, ते यश यज्ञे षष्ठ आय. ए वली बादर पर्याप्त साधारणपणुं बांधतां स्थिर ने स्थिरें बे नांगा आय अने शुना शुने चार नांगा आय. तिहां साधारण साथें यशः कीर्त्ति न बांधे केमके तिहां अय शनोज बंध होय तेमाटे. तथा एमज वली सूक्ष्म पर्याप्त प्रत्येकना चार नांगा आय त था वली सूक्ष्म पर्याप्त साधारण साथें चार नांगा आय. एम सर्व संख्यायें प षिष ने बंधें वीश नांगा उपजे, ए वीश िहेला एकेंद्रिय प्रायोग्य देवता जेवारें बांधे, तेवारें तिहां बादर पर्याप्त अने प्रत्येकना आठ नांगा उपजे.

हवे ए ष षिषमांहे आतपनाम अथवा उद्योतनाम, ए बे मांहेलो ए नेली यें, तेवारें षवीश प्रकृतिनुं बंधस्थानक आय. अहींआं बादर अथवा सूक्ष्मने स्था नकें एक बादरज लेवो, तथा साधारणने ठामें प्रत्येकज लेवो. ए बंधस्थानक प र्याप्ता बादर प्रत्येक एकेंद्रिय प्रायोग्य मिथ्यादृष्टि तिर्यंच, मनुष्य अने देवता ए केंद्रियमांहे जनार होय, ते बांधे. अहींआं आतप उद्योत साथें स्थिर, अ स्थिर, शुन, अशुन, यश अने अयश, ए प्रकृतिने परावर्त्ते शोल नांगा जा णवा. अहींआं आतप, उद्योत, ते सूक्ष्म साधारण अने अपर्याप्त साथें न होय तेमाटे ते साथें नांगा न कहेवा. तथा यशःकीर्त्ति पण सूक्ष्म साधारण अने अपर्या प्त साथें न बांधे. अहीं ि एक आतप, स्थिर, शुन ने यश. बीजो आतप, स्थि र, शुन, अने अयश. त्रीजो आतप, स्थिर, अशुन अने यश. चोथो आतप, स्थि र, अशुन अने अयश. पांचमो आतप, अस्थिर, शुन अने यश. षष्ठो आतप, अ स्थिर, शुन ने अयश. सातमो आतप, अस्थिर, अशुन अने यश. आठमो आ तप, अस्थिर, अशुन, ने अयश, ए आठ नांगें एकेंद्रिय पर्याप्त प्रायोग्य आ तप साथें षवीश प्रकृति बांधे, तेमज आठ नांगे उद्योतसाथें पण षवीश प्र कृति बांधे, एवं शोल नांगा थया. एम एकेंद्रिय प्रायोग्य बांधतां त्रणे बंध स्थानकें अइने चालीश नांगा आय.

हवे वेंद्रिय प्रायोग्य बांधताने १५-१६-३० ए त्रण बंधस्थानक होय. तिहां २ तिर्यंचदिक, ३ वेंद्रियजाति, ५ औदारिकदिक. ६ तैजस, ७ कार्मण, ८ हुं मसंस्थान, ९ ठेवहुंसंघयण, १० वर्ण, ११ गंव, १२ रस, १३ स्पर्श. १४ अ गुरुजघु, १५ उपघात, १६ त्रस. १७ बादर, १८ अपर्याप्त, १९ प्रत्येक. २० अ स्थिर, २१ अशुन, २२ दौर्नग्य, २३ अनादेय, २४ अयशःकीर्त्ति. २५ निर्मा ण. ए पञ्चीश प्रकृतिना समुदाय रूप बंधस्थान अपर्याप्त वेंद्रिय प्रायोग्य मिथ्यादृष्टि

मनुष्य तथा तिर्यच बांधे. अहीं । अपर्या नामनी साथें शुजाशुजादिक परावर्त मान प्रकृति मांहेली अशुनज बंधाय पण शुन न बंधाय, तेथी अहींच्यां बीजो जांगो कोइ उपजे नहीं. ।त्र ए ज जांगो थाय.

हवे ए पूर्वोक्त प गीश प्रकृतिने १ पराघात, २ उड्ढास, ३ अप्रशस्तविहायो गति, ४ पर्याप्त, ५ डुःस्वर, ए पांच प्रकृति सहित करीयें अने अपर्याप्त रहित क रीयें, तेवारें उगणत्रीश प्रकृतिना स दायरूप बंधस्थान थाय, ते पर्याप्ता बेंडिय प्रायोग्य मिथ्यादृष्टि जीव बांधे. हीच्यां थिर, अथिर, न अने अ न, यशने अ यश, ए प्रकृति पर्याप्ता सहित ठे तेथी तेना परावर्तें ए शुन साथें तथा एक अशुन साथें एवं बे जंग स्थिरना अने बे अस्थिरना, एवं चार थया. ते चार अयशःकीर्त्ति साथें तथा चार यशःकीर्त्ति साथें बांधे, तेवारें आठ जांगा थाय.

ते उगणत्रीश प्रकृतिने उद्योत सहित बांधतां त्रीशनुं बंधस्थानक ए पण पर्याप्त बेंडिय प्रायोग्य मिथ्यात्वीने होय. तिहां पण पूर्वोक्त रीतें जांगा आठ उपजे. ए सर्व मली बेंडिय प्रायोग्य त्रण बंधस्थानकें अइने जांगा सत्तर थया.

तेमज तेंडिय प्रायोग्य पण एज त्रण बंधस्थानकें अइने सत्तर जांगा कहेवा पण तिहां एटलुं विशेष जे बेंडियजातिने स्थानकें तेंडियजाति कहेवी. तेमज चौरिंडिय प्रायोग्य पण एज त्रण बंधस्थानकें जांगा सत्तर कहेवा अने तेंडियजातिने स्थानकें चौरिंडिय जाति कहेवी. एम शरवाळे विकलेंडियने विषे एकावन जांगा थाय.

हवे पंचेंडियतिर्यच प्रायोग्य बांधतां प गीश, अगणत्रीश अने त्रीश, ए त्रण बंधस्थानक होय. तिहां पञ्चीश प्रकृतिनुं बंधस्थानक अपर्याप्त पंचेंडिय तिर्यच प्रायोग्य मिथ्यात्वी तिर्यच अने मनुष्य बांधे, ते प्रकृतिनां नाम अपर्याप्त बेंडिय प्रायोग्यनी पेरें कहेवां. पण एटलुं विशेष जे बेंडियजातिने स्थानकें पंचेंडियजा तिनाम कहेवुं. अहींच्यां जांगो एकज पूर्वली पेरें अशुननो जाणवो.

तथा ३ तिर्यचदिक, ३ पंचेंडियजाति, ५ औदारिकदिक, ६ तैजस, ७ कार्मण. ८ ठ संघयण मांहेलुं एक संघयण, ए ठ संस्थान मांहेलुं एक संस्था न. १३ वर्णचतुष्क. १४ अगुरुलघु, १५ उपघात, १६ पराघात, १७ उड्ढास, १८ खगति वे मांहेली एक खगति, १९ त्रस, २० वाटर, २१ पर्याप्त, २२ प्रत्येक. २३ स्थिर, अस्थिरमांहेली एक. २४ शुन अने अशुन मांहेली एक, २५ तांजाग्य, दानाग्य मांहेली एक, २६ सुस्वर, डुःस्वर मांहेली एक, २७ आदेय अने अनोदय मांहेली एक, २८ यशःकीर्त्ति, अयशःकीर्त्ति मांहेली एक अने २९

निर्माण. ए ओगणत्रीश प्रकृतिनुं बंधस्थान पर्याप्त पंचेंद्रिय तिर्यंच प्रायोग्य मिथ्या त्वी अने सास्वादनी चारे गतिना जीव बांधे. अहींआं एटलुं विशेष जे सास्वादनीने संघ यण तथा संस्थान पांच पांच मांहेलुं एकेक हेवुं. केमके हुंमसंस्थान तथा ठेवछा संघयणनो बंध, सास्वादन गुणठाणे नथी । टैं. ए बंधस्थानकें (४६०८) नांगा उप जे, ते देखाडे ठे. ठ संघयण मांहेथी ए संघयणना बंध साथें ओगणत्रीश प्रकृ ति बांधतां एक नांगो आय, तेवा ठ संघयणें ठ नांगा आय. तेवली एके । संस्था नना बंध साथें ठ ठ नांगा लेतां ठ संस्थानना ठत्रीश नांगा आय. ते ठत्रीश नां गा नखगति साथें थया. तेमज अशुन गतिना ठत्रीश मेलवतां ७२ जंग आय. तेवली स्थिर अने अस्थिर साथें (१४४) आय. ते वली न अशुन साथें ब णा रतां (३८८) आय. ते वली सुस्वर तथा :स्वर साथें बमणा रतां (५७ ६) आय. ते सौजाग्य तथा दौर्जाग्य साथें ब णा करतां (११५२) आय. ते आदेय अनादेय साथें बमणा रतां (२३०४) आय. ए (२३०४) यश साथें त था (२३०४) अयश साथें बांधतां आय. बेहु मलीने (४६०८) आयः ए नां गा सहि पंचेंद्रिय तिर्यंचगति प्रायोग्य ओगणत्रीश प्रकृतिने बंधें आय. तिहां विज्ञे प आश्रयीने सास्वादन आश्रयी बांधतो विचारियें, तेवारें ते सास्वादनी हुंमसं स्थान अने ठेवहुं संघयण न बांधे, माटें पांच संघयणने पांच संस्थान साथें गु णतां ३५ आय. पठी सात वार पूर्वली पेरें बमणा करीयें, तेवारें (३२००) नां गा आय. पण ए नांगा तेहीज (४६०८) मांहेला जाणवा, तेमाटें जूदा गणवा नहीं.

ते ओगणत्रीश प्रकृतिने उद्योत नामकर्म सहित बांधतां त्रीश प्रकृतिनुं बंध स्थानक आय. अहींआं पण ओगणत्रीश प्रकृतिने बंधें जे (४६०८) नांगा उप ना तेटलाज उद्योतने साथें जेलीने गणतां आय. एम पंचेंद्रिय तिर्यंच प्रायोग्य त्रण बंधस्थानकें थइने (ए२१७) नांगा आय.

हवे मनुष्यगति प्रायोग्य बांधतां पञ्चीश, उंगणत्रीश अने त्रीश, ए त्रण बंध स्थानक होय. तिहां नांगा कहे ठे. तिहां पञ्चीशनुं बंधस्थानक, अपर्याप्त मनुष्य प्रायोग्य बांधे, तिहां नांगो एक, तिर्यंचना पञ्चीश, प्रकृतिना बंधनी पेरें लेवो. प ण एटलुं विशेष जे तिर्यंचदिकने ठामे मनुष्यदिक कहेवुं. तथा बीजुं उंगणत्रीश प्रकृतिनुं बंधस्थानक मिथ्यात्वी, सास्वादनी, मिश्रदृष्टि तथा अविरति सम्यक्दृष्टि, ए चार बांधे तिहां मिथ्यात्वी तथा सास्वादनी चारे गतिना जीव बांधें. अने मिश्र तथा अविरति सम्यक्दृष्टि तो देवता. नारकीज बांधे, एने विपे पण जेम पंचेंद्रिय तिर्यंच

प्रायोग्य अोगणत्रीश प्रकृतिना बंधस्थानकने विषे जांगा (४६०८) कह्या, तेमज क हेवा. पण एटलुं विशेष जे ए मांहेलाज सास्वादनीने (३२००) जांगा कहेवा. त या मिश्रदृष्टि अने सम्यक्दृष्टि देव, नारकी बांधे, ते नव नामकर्मनी ध्रुवबंधि प्रकृति १० मनुष्यगति, ११ मनुष्यानुपूर्वी, १२ पंचेंद्रियजाति, १४ औदारिकदिक. १५ समचतुरस्रसंस्थान, १६ वज्ररुषननाराचसंघयण, १७ पराघात, १८ उन्नास १९ शुनखगति, २० त्रस, २१ बादर, २२ पर्याप्त, २३ प्रत्येक, २४ स्थिर, अस्थिर मांहेली एक, २५ शुन, अशुन मांहेली एक, २६ सुनग, २७ सुस्वर, २८ आदे य, २९ यश अने अयशमांहेली एक, ए अोगणत्रीशने बंधें जांगा आठ उपजे, केमके अहीं प्रथम संघयण, प्रथम संस्थान विना बीजा पांच संघयण तथा पांच संस्थाननो बंध नथी तथा अशुनखगति, दौर्भाग्य, दुःस्वर अने अनादेयनो बंध नथी, तेथी तेना विकल्पें जांगा न उपजे. बाकी शुन अ न साथें एकेक तेवली स्थिर तथा अस्थिर साथें बे बे अने यश अयश साथें चार चार, एवं आठ आठ जांगा एकेक गुणठाणे थाय पण ते सर्व पूर्वला (४६०८) मांहेलाज जाणवा.

ते अोगणत्रीश प्रकृतिमध्ये तीर्थकरनामकर्म जेलीयें, तेवारें त्रीश प्रकृतितुं बंधस्थानक थाय. ते मनुष्य प्रायोग्य देवता तथा नारकी जे सम्यक्दृष्टि होय, ते बांधे. तिहां पण जांगा आठ थाय, जेजणी तीर्थकरनामकर्मनो बंध, मिथ्यात्वादिक त्रण गुणठाणे न होय, तेथी त्रीश प्रकृतिने बंधें अधिक जांगा न थाय. एम मनुष्यगति प्रायोग्य त्रण बंधस्थानकें अइने (४६१७) जांगा थाय.

हवे देवगतिप्रायोग्य बांधतां अष्टावीश, अोगणत्रीश. त्रीश अने एकत्रीश, ए चार बंधस्थानक होय. ते पंचेंद्रिय तिर्यंच तथा मनुष्य बांधें. इतिहां २ देवदिक, ३ पंचेंद्रियजाति, ५ वैक्रियदिक, १४ ध्रुवबंधिनी नव स्थप्रकृति, १५ समचतुरस्र संस्थान, १६ शुनखगति, २० त्रसचतुष्क, २१ पराघनो, २२ उन्नास, २३ स्थिर अथवा अस्थिर, २४ शुन अथवा अशुन, २५ सुनग, २६ सुस्वर, २७ आदेय, २८ यशःकीर्ति अथवा अयशःकीर्ति, ए अष्टावीश प्रकृतिना समुदाय बांधतां अष्टा वीशतुं बंधस्थानक कहीयें. ए बंधस्थानक मिथ्यात्वथी मांतीने देशविरति गुण ठाणा लगेना मनुष्य. तिर्यंच बांधे अने ते पठी ठां गुणठाणे एकला मनुष्य प ण बांधे. अहींआं स्थिर अथवा अस्थिर, शुन अथवा अशुन यश अने अयशने पंगवनें आठ जांगा थाय तथा अप्रमत्त अने अपूर्वकरण गुणठाणावाला मनुष्यपण बांधे परंतु तिहां स्थिर, शुन अने यशज बांधे. अहींआं सर्व शुनज बांधाय

माटें एकज नांगो उपजे, ते पण ए आठ मांहेलोज ठे माटें पृथक् गणवो नहीं.

ते अष्टावीशमांहे जिननाम जेलतां ओगणत्रीश प्रकृतिनुं बंधस्थानक देव प्रायोग्य, ते अविरति सम्यक्दृष्टि, देशविरति तथा प्रमत्त मनुष्यज बांधे. तिहां पण स्थिर, अस्थिर, शुज, अशुज, यश अने अयशने परावर्त्ते आठ नांगा आय. वली ए ओगणत्रीशनुं बंधस्थानक एकली स्थिरादिक शुज प्रकृतियें सहित अप्रमत्त अने अपूर्वकरणवालो म प्य पण बांधे. तिहां एकज नांगो आय, ते तदंतरनूत जाणवो.

तथा ते अष्टावीशमांहे आहारदिक जेलीयें अने जिननाम जेलीयें नहीं, तेवारें त्रीश प्रकृतिनुं बंधस्थानक देवगति प्रायोग्य अप्रमत्त तथा अपूर्वकरण गुणता णा वालो मनुष्यज बांधे. तेपण स्थिर, शुज अने यशज बांधे. पण अस्थिर, अशुज अने अयश न बांधे तेमाटें तिहां पण एकज नांगो आय.

तथा ते त्रीशमांहे वली जिननाम जेलीयें, तेवारें एकत्रीश प्रकृतिनुं बंधस्थानक देव प्रायोग्य अप्रमत्त अने अपूर्वकरणवालो मनुष्यज बांधे. अहींच्यां पण शुज प्रकृतिनोज बंध ठे, तेमाटें एकज नांगो होय. एम सर्व मलीने देवगति प्रायोग्य चारे बंधस्थानकें अने अठार नांगा आय. हवे नरकगतिप्रायोग्य नांगा कहे ठे.

हवे नरकगति प्रायोग्य बांधताने एकज अष्टावीश प्रकृतिनुं बंधस्थानक होय. १ नरकदिक, २ पंचेंद्रियजाति, ५ वैक्रियदिक, ६ हुंमसंस्थान, ७ पराघात, ८ उड्वा स, ९ अशुजविहायोगति, १० त्रस, ११ बादर, १२ पर्याप्त, १३ प्रत्येक, १४ अस्थिर, १५ अशुज, १६ दौर्जाग्य, १७ दुःस्वर, १८ अनादेय, १९ अयशःकीर्त्ति, २० नामध्रुवबंधिनी नव प्रकृति, ए अष्टावीश प्रकृतिनुं बंधस्थानक पंचेंद्रिय तिर्यंच तथा मनुष्य मिष्यात्व गुणताणावाला बांधे. अहींच्यां सर्व परावर्त्तमान मांहेली अशुजप्रकृतिज बांधे माटें विकल्प नहीं तेथी नांगो पण एकज होय.

हवे देवगति प्रायोग्य बंध व्युत्पेद पामे थके पण अपूर्वकरणना सातमा नागधी मांमीने सूक्ष्मसंपराय गुणताणाना अंत पर्यंत पण एकज यशःकीर्त्ति नामकर्मनी प्रकृतिने एकला मनुष्य बांधे. तिहां एकनुं बंधस्थानक लेबुं इतिसमुच्चयार्थः ॥ २६ ॥

अथैकस्मिन् बंधस्थाने कति जंगाः सर्वसंख्यायाः स्युरित्याह ॥

हवे कया बंधस्थानकें केटला नांगा, सर्व संख्यायें होय, ते कहे ठे.

चउ पणवीसा सोलस, नव वाण उई सयाय अडयाला ॥

एयालुत्तर ठाया, लसया इक्किक्कि बंध विही ॥ २७ ॥

अर्थः—अपर्याप्ता एकेंद्रिय प्रायोग्य त्रेवीश प्रकृतिने बंधें (चउ के०) चार जांगा होय, तथा पञ्चीशने बंधें एकेंद्रिय प्रायोग्य वीश, बेंद्रिय प्रायोग्य एक, तेंद्रिय प्रायोग्य एक, चौरिंद्रिय प्रायोग्य एक, पंचेंद्रियतिर्यंच प्रायोग्य एक, अने मनुष्य प्रायोग्य एक, एवं पञ्चीशने बंधें (पणवीसा के०) प िश जांगा होय तथा एकेंद्रिय प्रायोग्य षड्वीशने बंधें (सोलस के०) शोल जांगा होय, तथा देव प्रायोग्य अष्टावीशने बंधें आठ जांगा अने नरकप्रायोग्य अष्टावीशने बंधें एक जांगो, एवं अष्टावीशने बंधें (नव के०) नव जांगा होय. तथा बेंद्रियप्रायोग्य आठ, तेंद्रियप्रायोग्य आठ, चौरिंद्रिय प्रायोग्य आठ, पंचेंद्रियतिर्यंच प्रायोग्य ठेंतालीशशेंने आठ, पंचेंद्रिय मनुष्य प्रायोग्य ठेंतालीशशेंने आठ अने देव प्रायोग्य आठ, एवं सर्व मली ओगणत्रीश प्रकृतिना बंधस्थानकें (बाणउईसयायअडयाला के०) बाणुशें ने अडतालीश जांगा होय तथा बेंद्रिय प्रायोग्य आठ, तेंद्रिय प्रायोग्य आठ, चौरिंद्रिय प्रायोग्य आठ, पंचेंद्रियतिर्यंच प्रायोग्य ठेंतालीशशें ने आठ, मनुष्य प्रायोग्य आठ अने देवप्रायोग्य एक, एवं सर्व मलीने त्रीश प्रकृतिने बंधस्थानकें (एयालुत्तरढायालसया के०) ठेंतालीशशें ने एकतालीश जांगा आय अने एकत्रीश प्रकृतिने बंधस्थानकें देवप्रायोग्य, (इक्किबंधविही के०) एकविध बंधनो एकज जांगो होय. ए सर्व मली आठे बंधस्थानकें अइने नामकर्मना (१३९४५) तेर हजार, नवशें ने पिस्तालीश जांगा आय. ए नामकर्मना बंधस्थानकना जांगा कहा ॥ इति ॥ १७ ॥

॥ अथ उदयस्थानान्याह ॥ हवे नामकर्मनां बार उदयस्थानक कहे ठे.

वीसिगवीसा चउवी, स गाउ एगाहि याय इगतीसा ॥

उदयछाणाणि नवे, नव अठय हुंति नामरस ॥ १८ ॥

अर्थ— (वीसिगवीसा के०) प्रथम वीश प्रकृतिनुं उदयस्थानक, बीजुं एकवीशनुं उदयस्थानक, तेवार पठी (चउवीसगाउएगाहियायइगतीसा के०) चोवीश प्रकृतिनां उदयस्थानकथकी मांमीने एकेक प्रकृतियें अधिक करतां निरंतरपणे एकत्रीश प्रकृति जगें आठ, (उदयछाणाणिनवे के०) उदयनां स्थानक होय, एटले चोवीशनुं, पञ्चीशनुं, षड्वीशनुं, सत्तावीशनुं, अष्टावीशनुं, उगणत्रीशनुं, त्रीशनुं अने एकत्रीशनुं ए आठ थयां अने वे पूर्वजा मली दश उदयस्थानक थयां तथा अगी आरमुं (नव के०) नव प्रकृतिनुं उदयस्थानक अने बारमुं (अठय के०) आ

ठ प्रकृति उदयस्थान , ए बार उदयस्थानक, (हुंतिनामस्त के०) ना कर्मनां होय ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ ३७ ॥ हवे ए विवरण लखिये ठैयें.

अहीं ि एकेंडियादि नी अपेहायें अने नांगा उपजे, ते देखाडे ठे. तिहां एकेंडियने ए वीश, चोवीश, प गीश, ठवीश अने सत्तावीश, ए पांच उदयस्थानक होय. तिहां १ तैजस, २ र्मिण, ३ अगुरुलघु, ४ स्थिर, ५ अस्थिर, ६ न, ७ अशुन, ८ वर्ण, ९ गंध, १० रस, ११ स्पर्श, १२ निर्माण ; ए बार प्रकृतिनो उदय ध्रुव ठे. ते ाटें ए नामकर्मनी ध्रुवोदयिका बार प्रकृति तेरमा गुणगणा लगे उदय आश्रीने सर्व जीवने होय, माटें सर्वत्र लेवी अने तिर्यंचद्विक, ३ स्थावर, ४ एकेंडियजाति, ५ बादर अथवा सूक्ष्म, पर्याप्त अथवा अपर्याप्त, ७ दौर्जाग्य, ८ नादेय, ९ यशःकीर्ति, अथवा अयशःकीर्ति, ए नव प्रकृति, पूर्वे बार प्रकृतिमांहे जेलीयें, तेवारें एकवीश प्रकृतिनुं उदयस्थानक, एकेंडिय जीवने पूर्वला नवनुं शरीर मूक्या पठी जिहां लगे आगलें जइ अवतखो नथी तेने वचालें जाणवो. एटले नवने अपांतरालें वर्तता एकेंडियने होय. अहीं नांगा पांच उपजे, ते कहे ठे. एक सूक्ष्म पर्याप्त साथें एकवीशने उदयें बीजो बादर पर्याप्त साथें एकवीशने उदयें, ए बे नांगा पर्याप्तना थया. तेमज वली अपर्याप्त साथें पण बे नांगा थाय. ए चार नांगा थया. तेमांहेला सूक्ष्म पर्याप्त अने सूक्ष्मअपर्याप्त तथा बादर अपर्याप्त, ए त्रण नांगा तो अयशःकीर्ति साथें होय, पण तिहां यशःकीर्तिनो उदय न होय “ एोसुद्रुमतिगेणजसं ” ए वचनथी जाणवुं. अने बादर पर्याप्त साथें यशःकीर्ति सहित एकवीशने उदयें एक नांगो तथा अयशःकीर्ति सहित एकवीशने उदयें बीजो नांगो, ए बे नांगा पूर्वला त्रण नांगा साथें मेलवतां पांच नांगा थाय. अहींअं जे जीव, आगलें पोताने योग्य सर्वे पर्याप्त पूर्ण करज्ञे, तेने योग्यपणें करी लब्धि आश्रयिने नवांतरालें पण पर्याप्तो कहियें. अहींअं लब्धि पर्याप्तानीज विवहा जाणवी.

तेवार पठी ते शरीरस्थने ते एकवीश प्रकृतिना उदयमांहे एक औदारिक शरीर, बीजुं हुंनसंस्थान, त्रीजुं उपघात, चोथो प्रत्येक अथवा साधारण, ए चार प्रकृति द्वेपीयें अने एक तिर्यंचनी आनुपूर्वी काढीयें, तेवारें चोवीश प्रकृतिनुं उदयस्थानक होय. अहींअं पूर्वोक्त पांच नांगाने प्रत्येक तथा साधारण साथें बे गुणा करीयें, तेवारें दश नांगा थाय. तेमांहे एक नांगो वैक्रियनो जेलीयें जे नणी बादर वायुकाय वैक्रिय शरीर करे ठे तिहां पण चोवीशनो उदय होय, पण

एटलुं विशेष जे औदारिक शरीरने स्थानकें वैक्रिय शरीर कहेबुं. तिहां बादर, प्रत्येक, पर्याप्त अने अयशःकीर्त्ति साथें ए ज नांगो होय, जे जणी तेउकाय तथा वायुकायने साधारण तथा यशःकीर्त्तिनो उदय न होय, तेथी तेना नांगा न उपजे. एम सर्व मलीने चोवीशने उदयें अगीअार नांगा आय.

तेवार पढी ते शरीर पर्याप्ताने चोवीशना उदयमांहे पराघातनो उदय जेलीयें, तेवारें पञ्चीश प्रकृतिनो उदय आय. ए उदय शरीर पर्याप्ति पूरी कखा पढी होय. तिहां बादर पर्याप्त साथें प्रत्येक तथा साधारण गुणतां बे नांगा आय, ते यशःकीर्त्ति तथा अयशःकीर्त्ति साथें गुणतां चार नांगा आय. तेमज बादरने स्थानकें सूक्ष्म साथें प्रत्येक अने साधारणना विकल्पें बे नांगा आय. ए बे नांगे एकली अयशःकीर्त्तिज लाजे. पण यशःकीर्त्ति न लाजे माटें तेना नांगा न लेवा. एवं ठ नांगा थया तथा बादर वायुकायने वैक्रिय करतां शरीर पर्याप्तियें पर्याप्ता थया पढी पराघातनो उदय जेलतां पण पञ्चीश प्रकृतिनुं उदय स्थानक लाजे, तिहां पण पूर्वली पेरें एकज नांगो होय, एम सर्व मली पञ्चीशने उदयें सात नांगा आय.

तथा श्वासोह्वासपर्याप्तियें करी पर्याप्ता थया पढी ते पञ्चीशना उदय मांहे व ली श्वासोह्वासनो उदय जेलीयें, तेवारें षष्ठीश प्रकृतिनुं उदयस्थानक आय. अर्दीअ्रां पण पूर्वली पेरें नांगा ठ आय अथवा शरीरपर्याप्तिं पर्याप्ताने उह्वासने अ नुदयें एटले ज्यां सुधी श्वासोह्वास पर्याप्ति पूर्ण न आय, त्यां सुधी उह्वासना उदय विना उद्योतनो उदय होय, तेवारें पण षष्ठीशनुं उदयस्थानक आय. तिहां बादरने उद्योत सहित षष्ठीशने उदयें प्रत्येक साथें एक नांगो, तेमज साधारण साथें बीजो नांगो, ते वे नांगा यशःकीर्त्ति साथें लेवा तथा तेहिज बे नांगा अयशःकीर्त्ति साथें लेवा. एम चार नांगा आय. तथा उद्योतने स्थानकें आतपनो उदय जेलतां पण षष्ठीशनुं उदयस्थानक आय. तिहां प्रत्येकने यश तथा अयशें क गी वे नांगा आय, केमके आतप ते पृथ्वीकायमांहेज होय माटें एक प्रत्येकज लीधो अने उद्योत तो वनस्पतिमांहे पण होय माटें तिहां प्रत्येक अने साधारण वेदु लीधा तथा आतप अने उद्योतनो उदय ते बादरनेज होय पण सूक्ष्मने न होय माटें अर्दीअ्रां सूक्ष्मनो उदय न लीधो तथा बादर वायुकायने वैक्रिय करतां श्वासोह्वास पर्याप्तियें करी पर्याप्ता वायुकायने ते पञ्चीश प्रकृति मध्यें उद्धानो उदय जेलतां षष्ठीशनां उदयें होय. तिहां नांगां एक जाणवो केमके वायुकाय

ने आतप उद्योत तथा यशःकीर्त्तिनो उदय पण नशी तेमाटें. अहीं बीजा नांगा न पामीयें. ए षष्ठीश प्रकृतिने उदयें सर्व ली तेर नांगा थाय.

तथा ते श्वासोह्वास पर्याप्तियें करी पर्याप्ताने श्वासोह्वास सहित षष्ठीशना उदयमांहे आतप तथा उ गीत, ए बे मांहेला एकेकनो उदय जेलतां सत्तावीशनो उदय थाय. तिहां पूर्वलीपेरें षष्ठीशना उदयमांहे उद्योत जेलतां चार अने आतप जेलतां बे, एवं षष्ठी नांगा जे पूर्वे कह्या, तेज अहीं पण जाणवा. जे नणी कहुं ठे के, “एगेंदिय उदयेसु, पंचयएकार सत्ततेरसय ॥ ठकं कमसो जंगा, वायाल हुंति स वेवि ॥ ” ए एकेंदियना उदयस्थानकने विषे एकवीशना उदयें पांच, चोवीशना उदयें अगीअर, पच्चीशना उदयें सात, षष्ठीशना उदयें तेर अने सत्तावीशना उदयें षष्ठी, ए रीतें पांच उदयस्थानकें अइ सर्व मली बेंतालीश नांगा होय.

हवे बेंदियना एकवीश, षष्ठीश, अष्टावीश, गणत्रीश, त्रीश अने एकत्रीश, ए षष्ठी उदयस्थानक होय. तिहां नांगा कहे ठे.

तिहां १ तिर्यंचदिक, ३ बेंदियजाति, ४ त्रस, ५ बादर, ६ पर्याप्त, ७ दौर्जाग्य, ८ अनादेय, ए यशःकीर्त्ति अथवा अयशःकीर्त्ति, ए नव प्रकृति अइ. एनी साथें बार ध्रुवोदयी प्रकृति मेलवतां एकवीश प्रकृतिनुं उदयस्थानक विचालें विग्रहग तियें वर्त्तता जवने अपांतरालगतियें बेंदिय जीवने होय. अहींआं अपर्याप्ता साथें अयशःकीर्त्ति जेतां नांगो एक थाय तथा पर्याप्ता साथें यशःकीर्त्ति अने अयशःकीर्त्ति जेतां बे नांगा पर्याप्ताना थाय. एवं सर्व मली त्रण नांगा थाय.

हवे ते बेंदियने स्वस्थाने अवतत्या पठी ते पूर्वोक्त एकवीश प्रकृतिना उदयस्थानक मांहेथी तिर्यगानुपूर्वी काठीयें अने औदारिकदिक, हुंमसंस्थान, ठेवहुं संघयण, उपघात अने प्रत्येक ए षष्ठी प्रकृति जेलीयें, तेवारें षष्ठीश प्रकृतिनुं उदयस्थानक होय. अहींआं पण पूर्वली पेरें नांगा त्रण थाय.

तेवार पठी शरीर पर्याप्तियें पर्याप्ताने पराघात तथा अशुनखगति, ए बे प्रकृतिनो उदय वधे, तेवारें अष्टावीश प्रकृतिनुं उदयस्थानक थाय. अहींआं यशःकीर्त्ति तथा अयशःकीर्त्तियें करीने नांगा बे थाय, केमके अशुनखगतियें अपर्याप्तिना मनो उदय न होय ते माटें तेनो एक नांगोपूर्वाक्त त्रण मांहेथी टले श्रेप बे नांगा होय.

ते वली श्वासोह्वास पर्याप्तियें पर्याप्ता थया पठी श्वासोह्वासनो उदय वधे तेवारें उगणत्रीशने उदयें पण तेमज पूर्वोक्तरीतें बे नांगा होय अथवा शरीर पर्याप्तियें पर्याप्ताने ते अष्टावीशना उदयमांहे उह्वासना उदय विना उद्योतनो उदय

नेलतां पण उंगणत्रीशनो उदय थाय. तिहां पण नांगा बे होय, एम उंगणत्रीश ने उदयें सर्व मली चार नांगा थाय.

ते उन्नास सहित उंगणत्रीश प्रकृतिमांहे सुस्वर, डुःस्वर हिंला एकनो उदय नेलतां त्रीशनो उदय थाय. अहींआं यशःकीर्त्ति तथा अयशःकीर्त्ति साथें नांगा वे, ते बे नांगा सुस्वरना अने बे डुःस्वरना एवं चार नांगा थाय. अथवा थासोन्नास पर्याप्तियें करी पर्याप्ताने जिहां लगे नाणा पर्याप्ति पूर्ण करी न होय. तिहां लगे वेहु स्वरना उदय विना उद्योतनो उदय नेलतां पण त्रीशनुं उदयस्था नक होय. अहींआं यशःकीर्त्ति अने अयशःकीर्त्तिना विकल्पें बे नांगा थाय. एम सर्व मली त्रीशने उदयें ठ नांगा थाय.

तथा स्वर सहित त्रीशना उदय मांहे उद्योतनो उदय नेलतां एकत्रीशनो उदय नापापर्याप्तियें करी पर्याप्ता जीवने होय. अहींआं यश, अयशें तथा स्वर अने डुःस्वरना विकल्पें चार नांगा थाय. एम सर्व मलीने एकवीशने उदयें त्रण, ठवीश ने उदयें त्रण, अष्टावीशने उदयें बे, उंगणत्रीशने उदयें चार, त्रीशने उदयें ठ, अने एकत्रीशने उदयें चार, एम ठ उदयस्थानकें अइने बावीश नांगा बेंडियने तथा तेज बावीश नांगा तेंडियने तेमज चौरिंडियने पण तेटलाज उदय स्थानकें अइ बावीश नांगा होय. एम विकलेंडिय मध्यें सर्व मलीने नांगा ठाशठ होय.

हवे सामान्यें पंचेंडिय तिर्येच मध्यें ठ उदयस्थानक होय, ते कहे ठे. एक वीश, ठवीश, अष्टावीश, उंगणत्रीश, त्रीश अने एकत्रीश, ए ठ उदय स्थानक होय. तिहां १ तिर्येचद्विक, २ पंचेंडियजाति, ४ त्रस, ५ वादर, ६ पर्याप्ति, अपर्याप्तमांहेली एक, ७ सौजाग्य, दौर्जाग्य मांहेली एक, ८ आदेय, अनोदयमांहेली एक, ९ यशःकीर्त्ति अयशःकीर्त्ति मांहेली एक, ए नव तथा वार ध्रुवोदयी एवं एकवीश प्रकृतिनुं उदयस्थानक, पंचेंडिय तिर्येचने पूर्वजवनुं शरीर तांमथा पठी मार्ग विचालें विग्रहगतियें होय. अहींआं पर्याप्त नामने उदयें वर्त्तताने सुजग दुर्जगने विकल्पें नांगा वे, ते वली आदेय अनादेयने विकल्पें नांगा चार, ते चार यशःकीर्त्ति साथें अने चार अयशःकीर्त्ति साथें एवं आठ नांगा थाय अने अपर्याप्त नामने उदयें वर्त्तताने सौजाग्य, आदेय अने यशःकीर्त्तिनो उदय न होय. नेमाटें विकल्पने अजाये बीजो नांगो पण न उपजे, माटें तिहां एकज नांगो जाणवो, एव नव नांगा थया. अहींआं कोइएक आचार्य कहेठे के सुजग अने आदेयनो नाथेंज नमकालें उदय होय, तेम दुर्जग अने अनादेयनो पण उद

य साथेंज होय, तेशी ए बे साथें बे नांगा ते यशःकीर्त्ति अने अयशःकीर्त्ति साथें गुणतां चार नांगा पर्याप्त साथें थाय. अने एक अपर्याप्तनो नांगो, एवं पांच नांगा थाय. एम ए सुनग, नंग तथा आदेय, अनादेयने विषे आगले पण सर्वत्र म तांतरना नांगानो जेद जाणवो. ते पोतानी मतियें विचारी लेवो.

तथा तेहिज पंचेंद्रिय जीव शरीरस्थने अवतत्या पठी ते एकवीशना उदय मांहेथी तिर्यचानुपूर्वीनो उदय टालीयें अने औदारिकदिक, ठ संघयण मांहेलुं एक संघयण, ठ संस्थानमांहेलुं एक संस्थान, उपघात अने प्रत्येक, ए ठनो उ दय जेलीयें, तेवारें ठवीशनुं उदयस्थानक थाय. तिहां पर्याप्त साथें ठ संघयण गुणतां ठ नांगा थाय. तेने ठ संस्थानें गुणतां ठत्रीश थाय. ते सौजाग्य अने दौ नर्ग्य साथें गुणतां बहोत्तर थाय. ते आदेय अनादेय, साथें गुणतां एकशोने चु म्मालीश थाय. ते यश, अयश साथें गुणतां बरो ने अठ्याशी नांगा थाय, अने अ पर्याप्ताने हुंमसंस्थान, ठेवहुं संघयण, दौनर्ग्य, अनादेय अने अयशःकीर्त्तिने उ दयें एकज नांगो होय. केमके अपर्याप्ताने परावर्त्तमान अशुन प्रकृतिनोज उदय होय, पण शुन प्रकृतिनो उदय न होय, तेमाटें एकज नांगो थाय. एम वरो ने नेव्याशी नांगा यथा तथा मतांतरें ठवीशने उदयें एकशो पीस्तालीश नांगा पण होय.

ते शरीर पर्याप्तें पर्याप्ता यथा पठी एक पराघात, बीजी शुन, अशुनखगति मांहेली एक, ए वेनो उदय जेलतां अष्टावीशनो उदय थाय. तिहां पर्याप्ताना पू र्वोक्त बरो अठ्याशी नांगाने बे विहायोगतियें गुणतां पांचशे ने बहोत्तर नांगा थाय. अहींआं अपर्याप्तो न होय माटें तेनो एक नांगो न लेवो.

ते अष्टावीशमध्ये श्वासोद्वास पर्याप्तियें पर्याप्ताने एक उद्वासनो उदय वधा रतां उगणत्रीशनो उदय थाय. अहींआं पण पूर्वली पेरें नांगा (५७६) जाण वा, अथवा शरीर पर्याप्तियें पर्याप्ताने श्वासोद्वास विना एक उद्योतनो उदय अष्टा वीशमांहे जेलतां उगणत्रीश प्रकृतिनुं उदयस्थानक थाय, तिहां पण (५७६) नांगा थाय, एम उगणत्रीशने उदयें सर्व यइने (११५१) नांगा थाय.

तेवार पठी नाषापर्याप्तियें पर्याप्ताने ते उगणत्रीशमांहे सुस्वर अथवा दुःस्वर मांहेली एक जेलतां त्रीशनो उदय थाय. अहींआं जे पूर्वे श्वासोद्वासने उदयें (५७६) नांगा कइया तेने सुस्वर दुःस्वरने विकल्पें वमणा करतां (११५१) नांगा थाय, अथवा श्वासोद्वास पर्याप्तियें पर्याप्ताने स्वरना उदय विना उद्योतनो उद

य पूर्वोक्त उगणत्रीशमांहे चेलीयें, तेवारें त्रीशनो उदय थाय. तिहां पण पूर्ववत् (७७६) जांगा थाय. एम सर्व मली त्रीशने उदयें (१७१७) जांगा थाय.

तथा स्वर सहित त्रीशना उदयमांहे उद्योतनो उदय चेलतां एकत्रीशनुं उदय स्थानक थाय. अहीआं जे पूर्वे स्वर सहित त्रीशने उदयें जांगा (११५१) कह्या ठे. तेटलाज जांगा जाणवा, एम सहज पंचेडिय तिर्यंचने ए ठ उदय स्थानकें अइने जांगा (४९०६) थाय.

हवे पंचेडियतिर्यंचने वैक्रिय करतां पञ्चीश, सत्तावीश, अष्टावीश, उगणत्रीश, अने त्रीश, ए पांच उदय स्थानक होय. तिहां १ वैक्रियदिक, २ समचतुरस्रसंस्थान, ४ उपघात, ५ तिर्यंचगति, ए त्रसचतुष्क, १० पंचेडियजाति, ११ सौजाग्य अथवा दौर्जाग्य, १२ आदेय अथवा अनादेय, १३ यशःकीर्त्ति अथवा अयशःकीर्त्ति. ए तेर प्रकृति सायें वार ध्रुवोदयी मेलवतां पञ्चीशनो उदय थाय. अहीआं सौजाग्य दौर्जाग्यना विकल्पें जांगा बे थाय तेने आदेय अनादेय सायें गुणतां चार ते वली यश अयशें गुणतां आठ जांगा थाय. अहीआं वैक्रिय शरीर करतां संघय ए न होय अने संस्थान तो एकज समचतुरस्र होय माटें तेना जांगा न थाय.

हवे ते वैक्रिय शरीरनी पर्याप्ति पूरी थया पठी, एक पराघात बीजी शुच विहायोग ति, एवे चेलतां सत्तावीशनो उदय थाय. तिहां पण तेज आठ जांगा पूर्ववत् जाणवा.

ते पठी वैक्रिय शरीरें श्वासोद्वास पर्याप्ति पूरी थया पठी उद्वासनो उदय चेलीयें. तेवारें अष्टावीशनो उदय थाय. अहीआं पण तेहिज आठ जांगा जाणवा. अथवा शरीर पर्याप्तियें पर्याप्ताने उद्वासने अनुदयें उद्योतनो उदय चेलीयें, ते वारें पण अष्टावीशनो उदय थाय. तिहां पण एज आठ जांगा जाणवा. एम सर्व मली अष्टावीशने उदयें शोल जांगा थाय.

ते वैक्रिय जापा पर्याप्तियें पर्याप्ताने सुस्वरनो उदय, ते पूर्वोक्त उद्वास सहित अष्टावीशमांहे चेलतां उगणत्रीशनो उदय थाय. तिहां पण जांगा आठ अथवा श्वासोद्वास पर्याप्ताने स्वरने अनुदयने अने उद्योतने उदयें उगणत्रीशनो उदय थाय. तिहां पण जांगा आठ जाणवा. एम उगणत्रीशने उदयें सर्व मली जांगा शोल थाय.

तथा मृग्यर सहित उगणत्रीश मांहे उद्योतनो उदय चेलतां त्रीशनो उदय थाय. तिहां पण जांगा आठ जाणवा. एम सर्व मली वैक्रिय शरीर करतां तिर्यंच पंचेडियने नृष्यन्न जांगा थाय. एटले सर्व मली पंचेडिय तिर्यंचने (४९६१) जांगा थाय अने एकेंडियादिक सर्व तिर्यंचगति मांहे (७०७०) जांगा उपजे.

हवे मनुष्यने सामान्ये एकवीश, उवीस, अष्टावीश, उंगणत्रीश अने त्रीश, ए पांच उदयस्थानक होय. ए पांचे स्थानके सहज नांगा पंचेंद्रिय तिर्यचनी पेरें जाणवा. पण एटलुं विशेष जे तिर्यचगति अने तिर्यचानुपूर्वीने स्थानके मनुष्यगति अने मनुष्यानुपूर्वी कहेवी, तथा उंगणत्रीश प्रकृतिनो उदय, उद्योतरहित क हेवो तेथी उंगणत्रीशने उदये (५७६) नांगा थाय. केम के तिहां उद्योतना नांगा टले तथा त्रीशने उदये पण (११०३) नांगाज थाय पण अधिक न थाय जे जणी वैत्रिय तथा आहारक शरीर करतां त्र साधुने उद्योतनो उदय होय, पण बी जा मनुष्यने न होय. एम शरवाले सामान्ये मनुष्यने (३६०३) नांगा होय.

तथा मनुष्यने वैत्रिय शरीर करतां प णीश, सत्तावीश, अष्टावीश, उंगणत्रीश अने त्रीश, ए पांच उदयस्थान होय. तिहां प्रथम १ म ष्यगति, २ उपघात, ३ पंचेंद्रियजाति, ५ वैत्रियदिक, ६ समचतुर संस्थान, १० त्रसचतुष्क, ११ सौ नाग्य अथवा दौर्नाग्य, १३ आदेय अथवा अनादेय, १३ यशःकीर्त्ति अथवा अयशःकीर्त्ति अने बार ध्रुवोदयी, एवं पञ्चशिनो उदय होय. तिहां पूर्वे जे वैक्रिय तिर्यचना नांगा कहा, तेनी पेरें आठ नांगा जाणवा.

पठी ते वैत्रिय शरीर पर्याप्तिये पर्याप्ताने पराघात अने प्रशस्तगतिने उदये सत्तावीशनो उदय होय, तिहां पण एज आठ नांगा जाणवा.

तेवार पठी तेने श्वासोद्वास पर्याप्ति पूरी थये थके सत्तावीशना उदयमांहे उड्वा सनो उदय जेलतां अष्टावीशने उदये पण आठ नांगा जाणवा अथवा साधुने वैत्रिय करतां शरीर पर्याप्ति पूरी क । पठी श्वासोद्वासना उदय विना उद्योतनो उदय जेले थके अष्टावीशनो उदय होय. अहींआं एकज नांगो थाय. जे जणी साधुने दौर्नाग्य, अनादेय अने अयशःकीर्त्तिनो उदय न होय, एम अष्टावीशने उदये सर्व मली नव नांगा थाय.

ते पठी श्वासोद्वास सहित अष्टावीशमध्ये जापा पर्याप्तिये पर्याप्ता थया पठी सुस्वरनो उदय जेलतां उंगणत्रीशनो उदय थाय. अहींआं पण पूर्वली पेरें नांगा आठ जाणवा अथवा साधुने स्वरनो उदय थया विना उद्योतनो उदय जेलतां उंगणत्रीशने उदये नांगो एक थाय. सर्व मली उंगणत्रीशने उदये नव नांगा थाय.

तथा सुस्वर सहित उंगणत्रीशना उदयमांहे उद्योतनो उदय जेलतां त्रीशनुं उदयस्थानक थाय. अहींआं पण पूर्ववत् एकज नांगो साधुने जाणवो. एम सवे संख्याये वैक्रिय मनुष्यना पांच उदयस्थानके थइने पांत्रीश नांगा थाय.

तथा संयतने आहारकशरीर करतां पण वैक्रिय मनुष्यने ह्यां तेहीज पांच उदयस्थानक जाणवां. पण एटलुं विशेष जे वैक्रियदिकने तामें आहारकदिक क हेवुं तथा अहिंआं केवल प्रशस्त पदज होय, एटले संयतने दुर्नग, अनादेय अ ने अयशनो उदय न होय, तेमाटें पञ्चीशने उदयें एकज नांगो जाणवो. तेवार प ठी शरीर पर्याप्ताने पराघात अने प्रशस्तविहायोगति नेले अके सत्तावीशनो उदय थाय. तिहां पण पूर्वली पेरें एकज नांगो जाणवो. ते पठी प्राणपान पर्याप्ताने उ व्वासनो उदय नेले अके अष्टावीशने उदयें पण एकज नांगो होय अथवा शरीर पर्याप्तियें पर्याप्ताने उव्वासने अनुदयें अने उद्योतने उदयें पण अष्टावीशनो उ दय थाय. अहिं पण एक नांगो होय. एम अष्टावीशने उदयें शरवाले बे नांगा थाय. ते पठी नापा पर्याप्तियें पर्याप्ताने उव्वास सहित अष्टावीशना उदय मांहे सुस्वरनो उदय नेले, उंगणत्रीशनुं उदयस्थानक थाय. तिहां पण नांगो एक जा णवो अथवा श्वासोव्वास पर्याप्तियें पर्याप्ताने सुस्वरने अनुदयें अने उद्योतने उद यें पण उंगणत्रीशनुं उदयस्थानक थाय. अहिंआं पण एकज नांगो जाणवो. एम उंगणत्रीशने उदयें सर्व मली बे नांगा थाय.

ते पठी नापा पर्याप्तियें पर्याप्ताने सुस्वर सहित उंगणत्रीशना उदयमांहे उद्यो तनो उदय नेले, त्रीशनो उदय थाय. तिहां पण एकज नांगो जाणवो. एम सर्व मलीने आहारक शरीर करतां संयतने पांच उदयस्थानकें थडने सात नांगा उपजे.

हवे केवली मनुष्यने वीश, एकवीश, ठवीश, सत्तावीश, अष्टावीश, उंगणत्रीश, त्रीश, एकत्रीश, नव अने आठ, ए दश उदयस्थानक होय. तिहां १ मनुष्यगति, २ पंचेंद्रियजाति, ३ त्रस, ४ वादर, ५ पर्याप्त, ६ सुजग, ७ आदेय, ८ यशःकी ति, तथा वार ध्रुवोदयी, एवं वीश प्रकृतिनो उदय सामान्य केवलीने केवल स मुद्घात करतां वचजा त्रण समय पर्यंत कार्मण काययोगें वर्त्तताने होय. तिहां नांगो एक जाणवो.

तथा तीर्थकर केवलीने तीर्थकरनाम सहित एकवीशनो उदय, तीर्थकरने केवल नमुद्घात करतां वचजा त्रण समय जगें होय. तिहां पण नांगो एक जाणवो.

तथा पूर्वाक्त बीजमांहे श्रौदारिकदिक ठ संस्थान मांहेलुं एक संस्थान, प्रथम नंगयण, उपघात अने प्रत्येक. ए ठ प्रकृति नेलतां ठवीशनो उदय सामान्य केव लीने नमुद्घात करतां बीजे, ठठ अने सातमे. ए त्रण समय सुधी श्रौदारिक मि थयोगें वर्त्ततां होय. अहिंआं ठ संस्थानें ठ नांगा थाय, परंतु ते सामान्य मनुष्य

ना उदयस्थानक ध्ये गणाणा ठे, ते ाटें अहींआं गणा नथी तथा ते उवीश
 िहे तीर्थकरनामकर्म-जेलतां सत्तावीशनुं उदयस्थान तीर्थ रनो समुद्घात 5
 रतां बीजे, ठे ने सातमे स ये होय. तिहां नांगो ए ज जाणवो. अहींआं सं
 स्थान ए ज स चतुर होय, तथी नांगाना विकल्प न थाय.

तथा ते उवीश मध्ये 1 पराघात, २ उह्वास, ३ शुन अथवा अ नखगति, ४
 सुस्वर अथवा :स्वर िहेली एक, ए चार जेले त्रीशनो उदय, ए सामान्य केवली
 ने औदारिक काययोगें वर्त्तताने होय. अहींआं ठ संस्थानने बे विहायोगतियें ग
 णतां बार तेने सुस्वरें, :स्वरें गणतां चोवीश नांगा थाय परंतु ते सामान्य म
 ष्यना उदयस्थानकमांहे गणाणा ठे माटें हींआं पृथक् गणा नथी.

ए त्रीशने जिनना सहित करतां एकत्रीश उदयस्थानक थाय, ते तीर्थकर
 सयोगी केवलीने औदारि काययोगें वर्त्तताने जाणवो. अहींआं समचतुरस्त्रसं
 स्थान, प्रशस्तविहायोगति अने सुस्वरनोज उदय होय तेमाटें एकज नांगो होय.
 ते एक शिमांहेथी औदारिक काययोग रुंधाय तेवारें वचनयोगनो पण रोध था
 य माटें वचन योग रुंधे स्वरना उदय विना त्रीशनो उदय थाय. अहींआं पण
 एक नांगो तीर्थकरने जाणवो. ते मांहेथी वली उह्वास रुंधे थके उगणत्रीशनो
 उदय थाय. तिहां पण नांगो एक, तीर्थकरनेज जाणवो.

हवे सामान्य केवलीने पूर्वोक्त त्रीशमांथी वचनयोग रुंधे थके, उगणत्रीशनो
 उदय, तिहां ठ संस्थान अने बे विहायोगतिना नांगा बार थाय. ते सामान्य म
 नुष्यमां गणाणा ठे माटें हिं पृथक् न गणवा. तेमध्येथी वली उह्वास रुंधे अछा
 वीशनो उदय थाय. अहींआं पण ठ संस्थान अने बे विहायोगतिना नांगा बार
 थाय तेपण सामान्य मनुष्यमां गणा ठे माटें पृथक् न गणवा.

तथा 1 मनुष्यगति, २ पंचेंद्रियजाति, ३ त्रस, ४ वादर, ५ पर्याप्त, ६ सुजग,
 ७ आदेय, ८ यशःकीर्त्ति, अने नवमुं तीर्थकरनामकर्म, ए नवनो उदय तीर्थकर
 अयोगी केवलीने चरमसमये वर्त्तताने होय. तिहां नांगो एक जाणवो तथा ते
 नवमांहेथी एक तीर्थकरनामकर्म विना जेप आठ प्ररुतिनो उदय, सामान्य अयो
 गी केवलीने चरम समयवर्त्तताने होय. तिहां पण नांगो एकज जाणवो. एम केव
 लीना दश उदयस्थानकना मली नांगा वाशठ थाय. तेमध्ये २०-२१-२४-
 २९-३०-३१-९-८ ए आठ स्थानकनो प्रत्येकें एकेक नांगो लेवो. तेमां वे सा
 मान्य केवलीना उदयस्थानकना वे नांगा अने ठ तीर्थकरना उदय स्थानकना.

ठ नांगा लेवा. एम आठ नांगा, अहीं गणत्रीमां लेवा अने शेष चोपन नांगा तो सामान्य मनुष्यना नांगामांहेज अंतर्नूत गणाणा ठे तेमाटे ते थकू ग्रहण न करवा. एम सर्व संख्यायें सर्व मनुष्यना नांगा (३६३५) आय.

हवे देवताने एकवीश, पञ्चीश, सत्तावीश, अष्टावीश, उगणत्रीश, अने त्रीश, ए ठ उदयस्थानक होय. तिहां १ देवदिक, ३ पंचेंद्रियजाति, ४ त्रस, ५ वादर, ६ पर्याप्त, ७ सुजग, दुर्जगमांहेली एक, ८ आदेय, अनादेय मांहेली एक, ९ यश, अयशमांहेली एक अने वार ध्रुवोदयी, ए एकवीशनुं उदयस्थानक जवनी अपांतरालगतियें वर्त्तताने होय. तिहां सुजग, दुर्जग आदेय, अनादेय अने यश, अयश साथें नांगा आठ होय, अहिं दौर्भाग्य अनादेय अने अयशनो उदय, ते पिशाचादिकने जाणवो.

पठी तेहीज शरीरस्थ थया पठी ते एकवीश प्रकृतिमांहे वैक्रियदिक, उपघात, प्रत्येक, समचतुरस्रसंस्थान, ए पांच प्रकृति जेलीयें अने वैक्रियानुपूर्वी काढीयें, तेवारें पञ्चीशनुं उदयस्थानक आय. तिहां पण तेमज आठ नांगा जाणवा. ते पठी शरीर पर्याप्तियें पर्याप्ताने पराघात तथा प्रशस्तविहायोगति, ए बे प्रकृति जेले थके सत्तावीश प्रकृतिनुं उदयस्थानक आय. तिहां पण आठ नांगा उपजे. अहिं देवताने अशुभविहायोगतिनो उदय न होय, तेथी नांगा वधे नहिं.

ते पठी प्राणपान पर्याप्ताने उच्चासनो उदय जेले थके अष्टावीशनुं उदय स्थानक आय. तिहां पण नांगा आठ पूर्ववत् जाणवा. अथवा शरीर पर्याप्ताने उच्चासने अनुदयें अने उद्योतने उदयें पण अष्टावीशनो उदय आय. तिहां पण नांगा आठ जाणवा. एम अष्टावीशना उदयें सर्व मली शोल नांगा होय.

ते पठी नापापर्याप्तियें पर्याप्ताने सुस्वरनो उदय जेले थके उगणत्रीशनो उदय आय. तिहां पण नांगा आठ आय, देवताने दुःस्वरनो उदय न होय. अथवा श्वाभोग्राम पर्याप्तियें पर्याप्ताने सुस्वरने अनुदयें अने उद्योतने उदयें पण उगणत्रीश नो उदय होय. तिहां पण नांगा आठ जाणवा. जे जणी उत्तरवैक्रिय करतां देवताने पण उद्योतनो उदय पामीयें सर्व मली उगणत्रीश उदयें शोल नांगा उपजे.

ते पठी नापा पर्याप्तियें पर्याप्ताने सुस्वर सहित उगणत्रीशमांहे उद्योतनो उदय जेले थके त्रीशनुं उदयस्थानक होय. अही पण नांगा आठ पूर्ववत् जाणवा. एम देवताने न उदय स्थानकें थडने सर्व मली नांगा चोगठ उपजे.

दवे नाग्कीने एकवीश, पञ्चीश, सत्तावीश, अष्टावीश अने उगणत्रीश, ए पांच उदयस्थानक होय. तिहां १ नरकदिक, ३ पंचेंद्रियजाति, ४ त्रस, ५ वादर, ६ पर्याप्त,

७ नैग, ८ अनादेय, ए यशः गीर्त्ति, । १२ ध्रुवोदयी लीने ए वी नो उदय, विग्रहगतियें वर्त्ततां होय. अहीं १ नांगो ए होय, जे नणी नार गीने प रावर्त्तान प्रकृति हिेली अ न तिनोज उदय होय. तेथी वि ल्प न हो .

पढी ते ए वीशमांहे १ वैत्रियद्वि, २ मसंस्थान, ४ उपघा, ५ प्रत्ये, ए पां नो उद जेलीयें ने नरका पूर्वीनो उदय टालीयें, तेवारें प १० प्रकृतिनो उदय, नर हिे वत । पढी शरीरस्थने णवो. तिहां पण नांगो ए आय. ते पढी शरीर पर्याप्तियें पर्यां ने पराघात तथा अ नखगति, ए बेनो उदय जेलीयें, तेवारें सत्तावीशना उदयें पण नांगो ए जाणवो. ते पढी प्राणपान पर्याप्तियें पर्यां ११ ने श्वासोच्छ्वासनो उदय जेले अष्टावीशना उदयें पण नांगो ए ज आय. ते पढी जाषापार्याप्तियें पर्याप्ताने :स्वरनो उदय जेले अके, उगणत्रीशना उदयें पण नांगो ए होय. ए पांचे उदय स्थानकें अइने नार गीने नांगा पांच उपजे. एम ए चारे गतिना उदयस्थान ना शरवाले नांगा (७७ए१) आय ॥ इति उदय नांगा संपूर्ण १७ हवे या उदयस्थानकें केटला नांगा रवाले होय, ते कहे ठे.

इ यात्रि १२स, तितीसा ठस्मयाणि तितीसा ॥

बारस सत्तरससया, एहिगाणि वि पंच सीईहिं ॥१९॥

अर्थ—वीश प्रकृतिने उदय स्थानकें (१ के०) एक नांगो केवलीने होय. तथा एकवीशने उदयस्थानकें एकेंडियना पांच, विकलेंडियना नव, पंचेंडिय तिर्यचना नव, म ष्यना नव, केवलीनो एक, देवताना आठ, तथा नारकीनो एक, एवं (बयाल के०) बेतालीश नांगा होय. तथा चोवीशने उदयस्थानकें (१२ कारस के०) अगीअार नांगा एकेंडियना होय. तथा पच्चीशने उदयें एकेंडियना सात. वैक्रियतिर्यचना आठ, वैक्रियम ष्यना आठ, आहार नो एक, देवताना आठ, अने नारकीनो एक, एवं (तितीसा के०) तेत्रीश नांगा होय, तथा ठवी शना उदयें एकेंडियना तेर, विकलेंडियना नव, पंचेंडिय तिर्यचना बशें ने नेव्या शी, अने सहेज मनुष्यना बशेंने नेव्याशी, एवं (ठस्मयाणि के०) ठशें नांगा होय. तथा सत्तावीशने उदयें एकेंडियना ठ, वैत्रियतिर्यचना आठ, वैक्रियमनुष्यना आठ, आहारकनो एक, केवलीनो एक, देवताना आठ अने नारकीनो एक, एवं (तितीसा के०) तेत्रीश नांगा होय. तेवार पढी (बारससत्तरससया के०) बारस एटले बारशें अने सत्तरस एटले सत्तरशें ते (वि के०) वे अने (पंचसी

अर्थ—(तिडुनउई के०) ए ज्याणु प्रकृतिनुं सत्तास्थान , बीजुं बाणु प्रकृतिनुं सत्तास्थानक, (गुणनउई के०) त्रीजुं नेव्याशी प्रकृतिनुं सत्तास्थानक, (अडसी के०) चोथुं अठ्याशी प्रकृतिनुं सत्तास्थानक, (बलसी के०) पांचमुं उद्याशी प्रकृतिनुं सत्तास्थानक. (असीइ के०) उठुं एंशी प्रकृतिनुं सत्तास्थानक, (गुणसीई के०) तमुं अोगण्यांशी प्रकृति सत्तास्थान , (अठ्यठप्पन्न चरि के०) आठमुं अठोत्तेर प्रकृतिनुं सत्तास्थानक, नवमुं उठोत्तेर प्रकृति सत्तास्थानक, दशमुं प ात्तेर प्रकृति सत्तास्थान , (नव के०) अगीआरमुं नव प्रकृतिनुं सत्तास्थानक, अने (अठ्य के०) बारमुं आठ प्रकृतिनुं सत्ता स्थानक, एवं बार, (नामसंताणि के०) नामकर्मनां सत्तास्थान होय ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ ३१ ॥

हवे ए बार सत्ता स्थानकनुं विवरण लखीयें ठैयें. तिहां नामकर्मनी सर्व प्रकृतिना स दायनी सत्ता होय, तेवारें ज्याणुनुं सत्तास्थानक, तेमांहे जिननामनी सत्ता जेवारें न होय तो बाणुनुं सत्तास्थानक तथा ज्याणुमांहेथी ? आहारकशरीर, १ आहारक अंगोपांग, २ आहारकबंधन, ४ आहारकसंघातन, ए चारनी सत्ता न होय, तेवारें नेव्याशीनुं सत्तास्थानक, तेमध्ये वली जिननामनी सत्ता न होय तेवारें अठ्याशीनुं सत्तास्थानक तेमांहेथी देवदिक अथवा नरकदिक उवेलेथे अके उद्याशीनुं सत्तास्थानक तथा अठ्याशीमांहेथी तेउ अने वायु मांहे वैक्रियाष्टक उवेली एंशीनी सत्तावंत अको पंचेंडियपणुं पामीने देवगतियोग्य बांधे तो देवदिक अने वैक्रियचतुष्कने बंधें उद्याशीनुं सत्तास्थानक होय तथा ते पंचेंडियमांहे नरकगति प्रायोग्य बांधतो नरकदिक अने वैक्रिय चतुष्कने बंधें पण उद्याशीनुं सत्तास्थानक होय. ते पढी नरकदिक तथा वैक्रियचतुष्कने उवेले अके एंशीनी सत्ता होय अथवा देवदिक अने वैक्रियचतुष्कने उवेले पण एंशीनी सत्ता होय. ते पढी मनुष्यदिक उवेले अके अठोत्तेरनुं सत्तास्थानक होय, ए सात सत्तानां स्थानक रूपक टालीने अनेरा जीवने होय तेमां अजव्यने तथा पूर्वे अप्राप्त सम्यक्त्वने ७८-८०-८६-८८-ए चारज सत्तास्थानक होय.

हवे रूपकने उ सत्तानां स्थानक होय, ते कहे ठे. ज्याणु मध्येथी नरकदिक, तिर्यचदिक, एकेंडिय, वेंडिय, तेंडिय, चौरिंडिय, ए चार जाति तथा स्थावर, आतप, उद्योत, सूक्ष्म अने साधारण ए तेर प्रकृतिने रूपें एंशीनी सत्ता तथा वाणुं मांहेथी ए तेरने रूपें उगणाएंशीनी सत्ता तथा नेव्याशी मांहेथी तेरने रूपें उठोत्तेरनी सत्ता तथा अठ्याशी मांहेथी तेरने रूपें पञ्चोत्तेरनी सत्ता होय. तथा ? मनुष्य

उदय तो विग्रहगतियें वर्तता एकेंद्रिय, वि लेंद्रिय अने पंचेंद्रिय तिर्यंच तथा नुष्य ने होय तिहां सत्तानां स्थानक बाणु, अष्ट्याशी, ष्याशी, एंशी, अने अछोत्तेर, ए पांच सर्व जीवने होय पण मनुष्यने अछोत्तेरनी सत्ता न होय. जे जणी अछोत्तेरनी सत्ता मनुष्यदिक उवेळ्ये थाय ते उवेळ्युं नथी माटे मनुष्यने चार सत्तानां स्थान होय.

अने चोवीशनो उदय एकेंद्रिय पर्याप्तापर्याप्ताने होय. तिहां पण पूर्वे क तेज पांच सत्तानां स्थानक होय पण एटलुं विशेष जे वा यने वैद्रिय रतां चोवीशने उदयें वर्तताने एंशीनुं तथा अछोत्तेरनुं ए बे सत्तास्थान न होय. जे माटे तेने वैत्रियषट्क अने मनुष्यदिक निश्चयें तेज के के वैक्रियतो साक्षात् अनुजवे ठे, तेमाटे ते उवेलतो नथी तेने उवेळ्या विना नरकदि तथा देवदि क पण न उवेळे समकालेंज वैक्रियषट्क उवेळे, एवा निश्चय ाटे. अने वैत्रिय षट्क उवेळ्या पठी ज मनुष्य दि उवेळे. परंतु तेशी पूर्वे न उवेळे, ते ाटे एंशीनुं तथा अछोत्तेरनुं ए बे सत्तानां स्थान वर्जाने बाकी बाणु अष्ट्याशी, तथा ष्याशी, ए त्रण सत्तास्थानक होय.

तथा पञ्चीशनो उदय पर्याप्ता एकेंद्रिय, अने वैक्रियतिर्यंच तथा वैत्रिय ष्यने होय. तिहां तेज अने अवैद्रिय वायुने तो जे पांच सत्तास्थानक कहेयां, तेज पांच सत्तास्थानक कहेवां जे जणी अछोत्तेरनी सत्ता तेनेज ठे, बीजाने नथी बीजा सर्व पर्याप्ता जीव अवश्य मनुष्यदिक बांधे, तथा बीजा एकेंद्रिय, विकलेंद्रिय अने पंचेंद्रिय, तिर्यंच, जे तेज अने वायु मांहेथी आवी अवतस्या होय, ते ज्यां लगे मनुष्यदिक बांधे नहीं, त्यां लगे अपर्याप्तावस्थायें तेने अछोत्तेरनी सत्ता होय तेशी तेने पांच सत्तास्थानक होय अने बीजा पर्याप्ताने अछोत्तेरनी सत्ता विना बाकी चार सत्तास्थानक वैत्रिय तिर्यंच मनुष्यने त्रेवीशने वं धें अने पञ्चीशने उदयें होय.

तथा षष्ठीशनो उदय, पर्याप्ता एकेंद्रिय तथा पर्याप्तापर्याप्ता विकलेंद्रिय अने तिर्यंच तथा मनुष्यने होय. तिहां पण पूर्वलां पांच सत्तास्थानक होय. तेमध्ये अछोत्तेरनुं सत्तास्थानक तेज तथा अवैक्रिय वायुनी अपेक्षायें लेवुं अने बाकीनां चार सत्तास्थानक बीजा जीवो आश्री त्रेवीशने बंधें अने षष्ठीशने उदयें होय.

सत्तावीशनो उदय तेज वायु वर्जाने पर्याप्ता बादर एकेंद्रिय तथा वैक्रिय तिर्यंच मनुष्यने होय. तिहां अछोत्तेर विना बाकीनां चार सत्तास्थानक जाणवां जे जणी तेज तथा वायुने आतप अने उद्योतनो उदय नथी तेशी तेने सत्तावीशनुं उदय स्थान

रतां औदारि शरीरनी निवृत्ति पर्याप्तपणे उदयथी निवर्त्ते तथापि तेने पर्याप्त ज हीयें ते । तें पर्याप्तावस्थायें तो तिहां मिथ्यात्वीने पण अछावीशनो बंधवि रोध नथी. ए देवगति प्रायोग्य अछावीशना बंधक ए वीशने उदयें वर्त्तताने बाणुं ; ने अछाशी, ए बे सत्तास्थानक होय. पण हींअं जिननामनी सत्ता न होय; जो दापि जिननामनी सत्ता होय, तो तेनो बंध पण होवो जोइयें. तेवारें तो उगणत्रीशनो बंध थाय, तेमाटे जिनना नी सत्ता अहीं न होय.

तथा प िशनो उदय, आहारक साधु तथा वैत्रिय तिर्यंच अने नुष्य सम्यक्दृष्टि ने होय तथा मिथ्यादृष्टिने पण होय. तिहां पण सा न्यें एज बे सत्ता स्थान होय पण एटलुं विशेष जे आहार ना धणीने आहारक चतुष्क अवश्य होय, तेथी तेने एकज बाणुनुं सत्तास्थानक होय. शेष बीजा जीवोने बे सत्ता स्थानक होय. ए अछावीशने बंधें प िशने उदयें बे सत्तास्थानक जाणवां.

तथा उवीशनो उदय द्वायि अने द्वायोपशमि सम्यक्दृष्टि शरीरस्थ पंचेंद्रिय तिर्यंच नुष्यने अछावीश, देवगति प्रायोग्य बांधतां बाणु, अने अठ्याशी ए बे सत्तानां स्थानक होय. तथा सत्तावीशना उदयें आहारक साधु तथा वैक्रिय तिर्यंच मनुष्य सम्यक्दृष्टिने तथा मिथ्यादृष्टिने तेहीज बे सत्तानां स्थानक जाणवां. तेमज अछावीश अगणत्रीशनो उदय पण अनु में शरीर पर्याप्तियें करी प र्याप्ताने अछावीशनो उदय होय, अने श्वासोह्वास पर्याप्तियें करी पर्याप्ताने अगण त्रीशनो उदय होय, ते द्वायिक अथवा वेदक सम्यक्दृष्टिने तथा आहारक साधु अने वैत्रिय तिर्यंच मनुष्यने देवगति प्रायोग्य अछावीशने बंधें होय. तिहां बाणुं ने अछ्याशी, ए बे सत्तास्थानक होय.

तथा त्रीशनो उदय पंचेंद्रिय तिर्यंच मनुष्य सम्यक्दृष्टि तथा मिथ्यादृष्टि तथा आहारक करतां साधुने तथा वैक्रिय करतां साधुने होय. तिहां सामान्यें बाणुं नेव्याशी, अछ्याशी, उद्याशी, ए चार सत्तास्थानक होय. अने विशेषादेशें पंचेंद्रि य तिर्यंच मनुष्य मिथ्यादृष्टिने नरकगति प्रायोग्य अछावीश बांधतां त्रीशने उद यें बाणुं नेव्याशी, अछ्याशी अने उद्याशी, ए चार सत्ता स्थानक होय. तिहां बाणु अने अछ्याशी, ए बे पूर्वजनी पेरें जाववां अने नेव्याशीनी सत्तानो विधि कहे ठे. कोइएक जीव, नरकायु बांध्या पठी सम्यक्त्व लहीने तीर्थकर नाम कर्म बांध्युं, ते जीव, नरकें जावाने सन्मुख यको सम्यक्त्व वमे. तिहां मिथ्यात्वं गया पठी तीर्थकरनो बंध मटे, अने तीर्थकरनी सत्ता होय ते तीर्थकरनी सत्ता

ष्य रि प्यात्वीने वि लेंडिय अने तिर्यंच नुष्य प्रायोग्य ओगणत्रीशनो बंध बां धतां बाणु, अछाशी, ठघाशी अने एंशी, ए चार सत्तास्थानक होय.

तथा अछावीश, ओगणत्रीश, ए बे उदय वि लेंडिय पंचेंडिय तिर्यंच अने म नुष्य तथा वैक्रिय पंचेंडिय तिर्यंच मनुष्य देव अने नारकी ओगणत्रीश बांधतां होय. तिहां पण तेहीज पूर्वोक्त चार सत्तास्थानक जाणवां:

तथा त्रीशनो उदय विकलेंडिय तथा पंचेंडिय तिर्यंच अने मनुष्यने तथा उ द्योतने उदयें देवताने होय तथा ए त्रीशनो उदय विकलेंडिय अने पंचेंडिय तिर्यंचने उद्योतने उदयें होय. तिहां नुष्यगति प्रायोग्य ओगणत्रीश बांधतां चार सत्तास्थान , एकेंडिय, वि लेंडिय ने पंचेंडिय तिर्यंचने होय. तथा तिर्यंगति अने ष्यगति प्रायोग्य ओगणत्रीश बांधतां मनुष्यने पोतपोतानां उदय स्थान ने विषे यथायोग्यपणे वर्तताने पण अछोत्तेरनुं सत्तास्थानक न होय, जे नणी ष्यदिक उतां छोतेरनी सत्ता न होय, तेमाटें तेहीज चार सत्तानां स्थानक जाण वां. तथा देव नारकीने पंचेंडिय तिर्यंच तथा मनुष्य प्रायोग्य ओगणत्रीश बांध तां स्वस्वोदयें वर्तताने बाणुं ने अठघाशी, ए बे सत्तास्थानक होय, तिहां मिष्यात्वी नारकीने तीर्थकरनाम र्मे उतां नुष्यगति प्रायोग्य ओगणत्रीश बांध तां स्वस्वोदयें यथायोग्यपणे वर्तताने एक नेव्याशीनुं सत्तास्थानक होय जे नणी मिष्यात्वीने आहारकचतुष्क तो जिननाम उतां न होय. तेमाटें त्र्याणुमांहेथी आहारकच षक काढतां नेव्याशीनुं सत्तास्थानक होय. एम विकलेंडिय, पंचेंडिय तिर्यंचने ए बेदुने अहींआं चार सत्ताना स्थानकनी जावना जेम त्रेवीशने बंधें कही तेमज सर्वत्र जाणवी पण एटलुं विशेष जे मनुष्यगति प्रायोग्य ओगणत्रीशने बंधें छोतेर विना बीजां चार सत्तानां स्थानक होय. ति र्यंगति प्रायोग्य ओगणत्रीशने बंधें पांच सत्ता स्थानक होय तथा देव गति प्रायोग्य उंगणत्रीश बांधतां अवरिति सम्यक्दृष्टिने एकवीश, ठवीग. अछा वीश, ओगणत्रीश अने त्रीश, ए पांच तथा आहारक अने वैक्रिय करतां साधुने पञ्चीश, सत्तावीश, अछावीश, ओगणत्रीश अने त्रीश, ए पांच उदयस्थानक होय, तथा देशविरति मनुष्यने वैक्रिय करतां उद्योतनो उदय न होय, तेमाटें त्री शना उदय विना बीजां चार उदयस्थानक होय. तिहां देवगति प्रायोग्य तीर्थकर नामकर्म सहित ओगणत्रीश बांधतां त्र्याणुं तथा नेव्यागी. ए बे सत्तानां स्था नक पांचे उदय स्थानकें होय. तथा आहारक साधुने देवगति प्रायोग्य ओगण

होय. तिहां तो एकज त्र्याणुनुं सत्ता स्थानक होय परंतु तीजां न होय. केमके ए त्रीश प्रकृतिनो बंध तो आहार चतुष्क तथा जिननाम सहितज होय.

तथा (एगेएशुदयअठसंतंमि के०) एक यशःकीर्तिरूप एकने बंधें पण एकज त्रीश प्रकृतिनुं उदयस्थानक होय, तथा तिहां आठ सत्तानां स्थानक होय, जे न एणी नामकर्मनी ए ज यशःकीर्तिरूप प्रकृतिनो बंध अपूर्वकरणना सातमा नागथी मांतीने दशमा गुणठाणा पर्यंत होय, ते अतिविशुद्ध माटें वैक्रिय तथा आहार रे नहीं. तेथी तेने बीजा पञ्चीशादिकनां उदय स्थानक वैत्रि यादिकनी पर्याप्ति योग्यनां न होय, मात्र ए ज त्रीश प्रकृतिनुं उदयस्थानक होय. तिहां त्र्याणु, बाणु, नेव्याशी, अठद्याशी, एंशी, अयोगणाएंशी, ठहोत्तेर अने पञ्चोत्तेर, ए आठ सत्ता स्थानक होय, तेमांहेलां ए३-ए२-८ए-८८- ए चार प्रथमनां सत्तास्थान उपश श्रेणिनी अपेक्षायें होय, अथवा रूपकश्रेणीयें पण ज्यां लगे निवृत्तिबादरना प्रथमजागें जइने १ स्थावर, २ सूक्ष्म, ४ तीर्थचदिक, ६ नरकदिक, १० जातिचतुष्क, ११ साधारण, १२ आतप, १३ उद्योत, ए तेर प्रकृति न खपावे तिहां लगे होय अने ए तेर प्रकृति कृथ कखा पठी अनेक जीवनी अपेक्षायें उपरलां ८०-७९-७६-७५-ए चार सत्तास्थानक रूपकश्रेणीयें होय.

(उवरयबंधो के०) तथा उपरांत बंधें बंधने अजावें (वेयग के०) वेदकने उदयनां स्थानक, (दस के०) दश होय अने (संतमिठाणाणि के०) सत्तानां स्थानक पण, (दस के०) दश होय, तिहां वीश, एकवीश, ठवीश, सत्तावीश, अष्टावीश, अयोगणत्रीश, त्रीश, ए त्रीश, नव अने आठ, ए दश उदयनां स्थानक अने ए३-ए२-८ए-८८-८०-७९-७६-७५-ए-८-ए दश सत्ता स्थानक होय.

तेमध्ये केवलीने आठ समयनो केवल समुद्घात करतां, वचालें त्रीजे, चौथे अने पांचमे ए त्रण समय पर्यंत कार्मण योगें वर्त्ततां १ पंचेंद्रियजाति, ४ त्रसत्रिक, ५ सुनग, ६ आदेय, ७ यशःकीर्ति, ८ मनुष्यगति, अने वार ध्रुवोदयी, एवं वीश प्रकृतिनो उदय होय. तिहां सत्ता स्थानक अयोगणाएंशीनुं तथा आहारक चतुष्क विना पञ्चोत्तेरनुं ए वे सत्तास्थानक होय.

तथा तीर्थकरने केवली समुद्घात करतां एज वचला त्रण समय पर्यंत तीर्थ कर नामकर्म सहित एकवीशनुं उदय स्थानक होय. तिहां जिननाम सहित ठे माटें एंशी अने ठहोत्तेर, ए वे सत्तास्थानक होय.

तथा केवलीने समुद्घात करतां औदारिक मिश्रयोगें वर्त्ततां औदारिकदिक,

वज्ररूपनाराचतंत्रयण, ठ संस्थान मांहेजुं एक संस्थान, उपयात अने प्रत्येक. ए ठ प्रकृति पूर्वोक्त वीशमांहे जेजे अके ठवीशना उदय होय. तिहां वीज, ठेठे अने मातम ए त्रण समय पर्यंत आंगणाएंजी अने पञ्चोत्तर, ए वे सत्तास्थानक हांय.

तथा तीर्थकरने तेज स्थानकें तीर्थकरनाम सहित सत्तावीशना उदय होय. तिहां एंशी अने ठहोत्तर, ए वे सत्तास्थानक हांय.

तथा ते ठवीशमध्ये परावात, उन्नास, जुन तथा अजुंनखगति मांहेजी एक अने वे स्वर मांहेजी एक ए चार जेजनां त्रीशनां उदय, औदारिक योगें वचता केवजीने अथवा अगीआरमे गुणठाणे पण होय. तिहां ज्याणुं. वाणुं. नेच्याशी. अठ्याशी, एंशी, आंगणाएंजी, ठहोत्तर, अने पंचोत्तर, ए आव सत्तास्थानक ते मांहेजा पहंजां चार, उपशमश्रेणीनी अपेहायें अने ठहंजां चार द्वीण कपायने तथा सयोगी केवजीने अने तीर्थकरने होय. तिहां आहारकचतुष्कनी सत्ता सहित तीर्थकरने एंशी अने अतीर्थकरने आंगणाएंशी आहारक वर्जाने तीर्थकरने ठहोत्तर, अतीर्थकरने पञ्चोत्तर, ए वे वे सत्ता स्थानक होय.

तथा एकत्रीशने उदयें एंशी अने ठहोत्तर, ए वे सत्तास्थानक तीर्थकर केवजी नेज जाणवां जे नणी सामान्य केवजीने तो एकत्रीशनां उदय नज होय. ते एक त्रीश मध्येथी तीर्थकरने वचनयोग रंधे त्रीशनां उदय होय तिहां एंशी अने ठहोत्तर, ए वे सत्तास्थानक होय तथा सामान्य केवजीने औदारिक योगें वर्जतां त्रीशने उदयें आंगणाएंशीने पञ्चोत्तर, ए वे सत्तास्थानक होय.

ते त्रीशमध्येथी वचनयोग रंधे सामान्य केवजीने आंगणत्रीशनां उदय होय. तिहां आंगणएंशी अने पंचोत्तर, ए वे सत्ता स्थानक हांय तथा तीर्थकरने वचनयोग रंधे त्रीश तेमांथी श्वातोन्नास रंधे आंगणत्रीशनां उदय होय. तिहां एंशीने ठहोत्तर, ए वे सत्तास्थानक होय. एवं आंगणत्रीशने उदयें चार सत्तास्थानक होय.

तथा सामान्यकेवजीने वचनयोग रंधे आंगणत्रीशनां उदय हतो ते मध्येथी श्वातोन्नास रंधे अष्टावीशना उदयें आंगणाएंशी अने पञ्चोत्तर, ए वे सत्तास्थानक होय.

तथा नवना उदयें तीर्थकरने अयोगी गुणठाणे एंशी अने ठहोत्तर तथा ठेठे समयें नवजुं ए त्रण सत्तास्थानक होय. तथा सामान्यकेवजीने आवना उदयें अयोगीना द्विचरमसमय लगें आंगणाएंशी अने पञ्चोत्तर अने ठेठेले समयें आवहुं. एवं त्रण सत्तास्थानक होय. एम संवेधें नांगा त्रीश होय. ए रीतें ए नामकर्मना वंधोदयमत्ता संवेध सामान्यदेजें कह्यो ॥ इत्यर्थः ॥ ३४ ॥

॥ अथैतेषां जीवस्थानानि गुणस्थानानि वाश्रित्य, स्वामी दृश्यते ॥
हवे अनुक्रमेण ए आठ कर्मनी प्रकृतिनां स्थानक अने तेना नांगा चौद जीवस्थानक
अने चौद गुणस्थानक आश्रयिने स्वामी प्रत्ये निर्णय करीने विशेषादेशे देखाडे ठे.

तिविगप्य पगइ ठाणे, हिं जीव गुणसन्निएसु ठाणेषु ॥
चंगा पठजियवा, जह जहा संजवो नवइ ॥ ३५ ॥

अर्थ-बंध, उदय अने सत्ता, ए (तिविगप्य के०) त्रण विकल्प, तेना (पग
इठाणैहिं के०) आठ कर्मनी प्रकृतिनां स्थान एक, बे, इत्यादिक तेने संवेधे
जे नांगा उपजे, ते नांगा (जीव के०) चौद जीव स्थानकने विषे अने (गुणस
न्निएसुठाणेषु के०) चौद गुणस्थान विषे पूर्वे जे कह्या, ते रीते तेना अनुसा
रे (चंगापठजियवा के०) नांगा प्रयुंजवा. (जहजहासंजवो नवइ के०) जिहां जे
नांगो संजवे, तिहां ते नांगो लगाडवो ॥ इति स यार्थः ॥ ३५ ॥

॥ अथ प्रथमजीवस्थानान्यधिकृत्याह ॥ हवे प्रथम चौद जीवस्थानक
आश्रयिने ज्ञानावरणीय या अंतरायकर्मना नांगा कहे ठे.

तेरससु जीव संखे, वएसु नाणंतराय तिविगप्यो ॥

इक्कमि ति इ विगप्यो, करणं पइ इह अविगप्यो ॥ ३६ ॥

अर्थ-(तेरससुजीव के०) एक संज्ञी पर्याप्तो टालीने पहेलां तेर जीवस्था
नकने विषे (संखेवएसु के०) संक्षेपेण एटले थोडामांहे घणा जीव नाम कहियें.
ते नणी संक्षेप जीव चेद पाठ कह्यो. तिहां (नाणंतराय के०) एक ज्ञानावर
णीय अने बीजुं अंतराय, ए बे कर्मना बंध, उदय अने सत्ता, ए (तिविगप्यो
के०) त्रण विकल्पनो एक नांगो होय. एटले पांचनो बंध, पांचनो उदय अने
पांचनी सत्ता होय. एना बंध, उदय अने सत्ता ध्रुव ठे. ते नणी सर्वने होय.
तथा (इक्कमि के०) एक संज्ञी पंचेन्द्रिय पर्याप्तो जीवचेदने विषे (तिइविगप्यो के०)
त्रण विकल्प तथा बे विकल्पनो एकेक नांगो होय. एटले पांचनो बंध. पांचनो उ
दय अने पांचनी सत्ता, ए त्रणनो विकल्प, दशमा गुणठाणा लगे होय, अने ते
वार पठी ज्ञानावरणीय तथा अंतरायनो बंध नथी माटे पांचनो उदय
अने पांचनी सत्ता, ए बेनो विकल्प अगीश्रारमा अने वारमा गुणठाणा लगे
होय, तथा (करणंपइइहअविगप्यो के०) करण एटले इव्यमननी अपेक्षायें सं

झीउ जे सयोगी केवली तथा अयोगी नवस्थ केवली. तेने विपे ज्ञानावरणीय अने अंतरायनो बंध. उदय अने सत्तानो एक पण विकल्प नथी माटे अविकल्प ठे. अहींआं इव्यमननी अपेक्षायें केवलीने संझीकह्यो. चूर्णिकारें असंझी कह्यो ठे. “मणकरणं केवलिणो.विअठि तेणसन्निणोवुञ्चंति ॥ मणोविनाणपटुञ्च, तेणसन्निणोन हवंति” ॥ इति समुच्चयार्थः ॥ ३६ ॥

अथ दर्शनावरणजीवस्थानेष्वह ॥ हवे दर्शनावरणायना बंधोदय सत्तास्थानक ना नांगा चौद जिवस्थानकने विपे विचारे ठे.

तेरे नव चउ पणगं, नव सत्ते गम्मि चंगमिक्कारा ॥

वेअणिअ आठ गोए, विज्जु मोहं परं बुठं ॥३७॥

अर्थ- (तेरेनवचउ के०) संझी पंचेंडिय पर्याप्ता विना तेर जीवस्थानकने विपे दर्शनावरणायकर्मनो नवनो बंध, चारनो उदय अने (नवसत्ते के०) नवनी सत्ता, तथा नवनो बंध. (पणगं के०) पांचनो उदय अने नवनी सत्ता. ए वे नांगा होय. अने (एगम्मिचंगमिक्कारा के०) एक संझी पंचेंडिय पर्याप्ता जीवस्थानकने विपे पूर्वे जे दर्शनावरणायना संवेधे सामान्ये अगीआर नांगा कह्या.ते अगीआर अहींआं लेवा. हवे (वेअणीअआठगोए के०) वेदनीय. आयु अने गोत्र, ए त्रण कर्मने विपे बंध, उदय अने सत्तायें प्रकृतिनां स्थानक अने नांगा ते आगमोक्त प्रकारें जीवस्थानकने विपे कहीने (विज्जुमोहंपरंबुठं के०) पठी मोहनी य कर्मना नांगा वहेंचिने कहेसे ॥ इति समुच्चयार्थः ॥ ३७ ॥

अथ वेदनीयगोत्रयोर्नैगज्ञानार्थमियमंतर्नाप्यगाथा. हवे वेदनीय अने गोत्रकर्मना नांगा चौद जीवजेदे वहेंचवाने जाप्यनी गाथा कहे ठे.

पज्जत्तग सन्निअरे, अठ चउक्कं च वेयणिय चंगा ॥

सत्तय तिगं च गोए, पत्तेअं जीवठाणेसु ॥ ३८ ॥

अर्थ- (पज्जत्तगसन्नि के०) संझी पंचेंडिय पर्याप्ताने विपे वेदनीयकर्मना (अठ के०) आठ नांगा जे पूर्वे सामान्यपणे कह्या, ते अहींआं विशेषपणे लेवा तथा (इअरे के०) ए संझीपंचेंडिय पर्याप्ता विना बीजा तेर जीवस्थानके ? अशातानो बंध,अशातानो उदय अने बेहुनी सत्ता, १ अशातानो बंध, शातानो उदय अने बेहुनी सत्ता, २ शातानो बंध, अशातानो उदय अने बेहुनी सत्ता, ४

शातानो बंध, शातानो उदय अने बेहुनी सत्ता, ए (चउकंचवेयणियजंगा के०) ए चार नांगा वेदनीयना तेर जीवनेदें होय. अहींआं सयोगी केवलीने अ योगी केवलीनी परें इव्यमनना संबंध नणी संझी लेखवतां विरोध नहीं. अन्यथा आगला आठ िहेला चार नांगा तो केवलीनेज होय, ते ारणमाटे पर्याप्त सं झीने विषे वेदनीयना आठ नांगा कह्या ठतां विरोध नथी.

तथा (सत्तयतिगंचगोए के०) गोत्रकर्मना जे पूर्वे बंध, उदय अने सत्तानो सं वेध रतां सामान्यादेशें सात नांगा कह्या, तेज अहींआं पर्याप्ता सन्निपंचेंडिय ने सात नांगा लेवा. तेमांहे नीचैर्गोत्रनो बंध, नीचैर्गोत्रनो उदय, नीचैर्गोत्रनी स त्ता, ए प्रथ नांगो तेउ, वाउमांहे धणो ाल रहेतां जे जीवें उच्चैर्गोत्र उवेदुं होय, ते जीव, तेउ वाउ हिथी आवी पर्याप्ता संझी पंचेंडियपणे अवतरे, ते ने केटला ए ाल पर्यंत, ए नांगो पामीयें, परंतु बीजा जीवने विषे ए नांगो न पामीयें तथा बीजा नांगा जेम पूर्वे ह्या, ते अहींआं पण लेवा. तथा बीजा ते र जीवनेदें १ नीचैर्गोत्रनो बंध, नीचनो उदय अने नीचनी सत्ता, २ नीचनो बंध, नीचनो उदय अने वेहुनी सत्ता, ३ उंचनो बंध, नीचनो उदय अने वेहुनी सत्ता, ए त्रण नांगा होय. तेमांहे पहेलो नांगो तो तेउ, वाउमांहेथी उच्चैर्गोत्र उवेदुनीने बीजे जीवनेदें अवतरे, तेनी अपेह्यार्यें लेवो. परंतु बीजानें न होय, तथा उच्चैर्गोत्रनो उदय तो तिर्यचगतिमांहे तथा अपर्याप्तानेविषे न होय तेमाटे बीजा चार नांगानो तेर जीव नेदें निषेध जाणवो. परंतु जे नांगाने विषे नीचनो उदय होय, ते अहीआं लेवा. (पत्तेअंजीवठाणोसु के०) ए तेर जीवस्थानकने विषे प्रत्येकें त्रण नांगा होय ॥ इति समु यार्थः ॥ ३७ ॥

अथ आयुर्नैगप्ररूपणार्थमियमंतर्जाष्यगाथा ॥ ह्वे ए चौद जीवनेदें आयुःक र्मना नांगा प्ररूपवाने अर्थे जाष्यनी गाथा लखीयें ठैयें.

प ता पकृतग, समणा प त्त अमण सेसेसु ॥

अष्टावीसं दसगं, नवगं पणगं च आउस्स ॥ ३९ ॥

अर्थे—(पकृतापकृतगसमणा के०) पर्याप्ता अने अपर्याप्ता समणा एटले मन सहित तेने संझी कह्यियें, एटले संझी पंचेंडिय पर्याप्ता अने बीजा संझी पं चेंडिय अपर्याप्ता जाणवा. तिहां संझी पंचेंडिय पर्याप्तामांहे आयुःकर्मना नांगा, (अष्टावीसं के०) अष्टावीश होय. तेमध्ये नारकीना पांच तिर्यचना नव, मनुष्य

ना नव, अने देवताना पांच. एम अष्टावीश नांगा पूर्वे कहरा ठे तेम जाणवा. तथा संज्ञी पंचेंद्रिय अपर्याप्तामांहे आयुःकर्मना नांगा (दशगं के०) दश होय. केम के ए अपर्याप्ता लब्धिशी जाणवा. ते लब्धि अपर्याप्ता तो मनुष्य अने तिर्यचज होय. तथा देव अने नारकी, ए वेदु लब्धि अपर्याप्ता नज होय. माटे देवताना पांच अने नाकीना पांच, एवं दश नांगा पूर्वोक्त अष्टावीशमांहेशी टले, तेवारें अठार नांगा रहे. तेमध्येशी वली सन्निध्या अपर्याप्ताने देव नारकीनो बंध न होय तेमाटे.

देव नारकीना बंधप्रायोग्य जे मनुष्य तिर्यचने विषे जे आयुःकर्मना नव नव नांगा कहरा ठे तेमध्येशी पण एक देवायुनो बंध तिर्यचायुनो उदय अने वेदु आ युनी सत्ता, बीजो नरकायुनो बंध, तिर्यगायुनो उदय अने वेदु आयुनी सत्ता, ए वे नांगा, आयुर्वेधकालावस्थाना जाणवा. तथा उत्तरावस्थायें बंधन्यशून्य कालें तिर्य गायुनो उदय अने देवायु तथा तिर्यगायुनी सत्ता. चोथो तिर्यगायुनो उदय अने नरकायु तथा तिर्यगायुनी सत्ता, ए चार नांगा तिर्यचना, तेवाज चार नांगा मनु ष्य मांहेला, एवं आठ नांगा टले, तेवारें शेष दश नांगा रहे, तिहां तिर्यचगतिमध्ये एक आयुर्वेधशी पूर्वावस्थानो तथा वे बंध कालावस्थाना अने एक तिर्यगायुनो उदय, तथा वे तिर्यगायुनी सत्ता, बीजो तिर्यगायुनो उदय, अने तिर्यग् तथा मनुष्या नी सत्ता, ए वे उत्तरावस्थायें बंधशून्य कालें होय. एवं पांच तिर्यचगतिना तेमज पांच मनुष्यगतिमांहेला, एवं दश नांगा आयुना संज्ञी अपर्याप्तामांहे लाजे.

तथा (पङ्क्तअमण के०) मनरहित एटले पर्याप्ता असंज्ञी पंचेंद्रियने विषे (नवगंके०) आयुःकर्मना नव नांगा जे पूर्वे तिर्यचगतिमध्ये सामान्ये कहरा, ते अहींआं पण लेवा, केमके देव अने नारकी तो असन्निध्या होयज नहीं अने म नुष्य पण असन्निध पर्याप्तो न होय, मात्र तिर्यचज असन्निध पर्याप्तो होय, तेने चारे गतिना आयुनो बंध होय, माटे एने तिर्यचगति मांहेला नवे नांगा होय.

ए रीते एक संज्ञी पंचेंद्रिय पर्याप्तो, बीजो संज्ञी पंचेंद्रिय अपर्याप्तो, बीजो अ संज्ञी पंचेंद्रिय पर्याप्तो, ए त्रण जीव नेद टाली, (सेसेसु के०) शेष रह्या जे अ गीआर जीवनेद, तेने विषे प्रत्येकें प्रत्येकें (पणगंचआउस्स के०) आयुःकर्मना पांच पांच नांगा होय. ए अगीआरे जीव स्थानके तिर्यच होय, अने ते देव तथा नारकीनुं आयु न बांधे, तेमाटे आयुर्वेध कालशी पूर्वे एक नांगो तथा आयुर्वेध कालें वे गतिना वे नांगा अने आयुर्वेधकाल पढी वे नांगा, एवं पांच नांगा होय. एमां असंज्ञी पंचेंद्रिय संमूर्द्धिम अपर्याप्ता मनुष्य पण होय, तेवारें पांच तिर्यचना

अने पांच तेना पण नांगा उपजे. एवं दश नांगा उपजे पण ते अहींआं सूत्रकारें कह्या नथी, ते शुं जाणीयें शा हेतुयें विवहा करी नहीं? ते विचारवुं ॥ इति ॥३९॥

॥ अथ जीवस्थानेषु मोहनीयकर्माह ॥ हवे चौद जीवस्थानकने विपे मोहनीय कर्मना बंध, उदय अने सत्तानां स्थानकनो संवेध विवरीने कहे ठे.

अ सु पंचसु एगे, एग डुगं दसय मोह बंध गए ॥ ति ग च नव दय गए, तिग तिग पन्नरस संतंमि ॥४०॥

अर्थ—(अष्टसुपंचसुएगे के०) आठ जीवस्थानकने विपे तथा पांच जीव स्थानकने विपे अने एक जीवस्थानकने विपे अनुक्रमें (एगडुगंदसय के०) एक, वे अने दश, (मोहबंधगए के०) मोहनीयप्रकृतिनां बंधस्थानक होय तथा अनुक्रमें ते एकेका बंधस्थानकें (तिगचउनवउदयगए के०) त्रण, चार अने नव, उदयनां स्थानक होय. अने अनुक्रमें (तिगतिगप रससंतंमि के०) त्रण, त्रण अने पंदर सत्तानां स्थान होय ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ ४० ॥

१ सूक्ष्म एकेंडिय पर्याप्ता अने अपर्याप्ता, २ वादर एकेंडिय अपर्याप्ता, ४ वेंडिय अपर्याप्ता, ५ तेंडिय अपर्याप्ता, ६ चौरिंडिय अपर्याप्ता, ७ असंझी पंचेंडिय अपर्याप्ता, अने ८ संझी पंचेंडिय अपर्याप्ता, ए आठ जीवचेदें एकज बावीश प्रकृतिनुं बंधस्थानक होय. जे नणी ए लब्धिनी अपेह्यार्यें अपर्याप्ता कह्या ठे, माटें तेने तो मिथ्यात्वज होय. ते मिथ्यात्वे तो बावीशनोज बंध होय, तिहां त्रण वेदें वे युगल साथें नांगा ठ पूर्वली परें लेवा तथा आठ, नव अने दश, ए त्रण उदय स्थानक होय. अहींआं सातनुं उदयस्थानक न होय, केमके सातनो उदय अनंतानुबंधीआ विना होय ठे तेतो उपशमश्रेणीची पडतां मिथ्यात्वे आवे, तिहां आव लिकामात्र लगे होय, ए आठ जीवचेदें श्रेणी नथी माटें सातनो उदय न होय तथा एकेका उदयें अष्टावीश, सत्तावीश अने ठवीश, ए त्रण सत्तास्थानक होय.

बादर एकेंडिय तथा त्रण विकलेंडिय अने असन्नीआ पंचेंडिय, ए पांच पर्याप्ता जीवचेदने विपे बावीश अने एकवीश, ए बंधस्थानक होय. तिहां लब्धि पर्याप्ता केट ला एकने करण अपर्याप्तावस्थार्यें सास्वादननावें मिथ्यात्वनो बंध न होय, तेवारें एकवीशनो बंध पामीयें. अहींआं बावीशना बंधें सात, आठ, नव अने दश. ए चार उदय स्थानक होय. अने एकेका उदयें अष्टावीश सत्तावीश. अने ठवीश. ए त्रण सत्तास्थानक होय तथा एकवीशने बंधें सात, आठ अने नव, ए त्रण उदय

स्थानक होय अने ते एकेके उदयस्थानकें एकेकुं अष्टावीशनुं सत्तास्थानक होय. केमके एकवीशनी बंध, ते सास्वादनेंज होय. तिहां सास्वादने तो निश्चं अष्टावीश नुंज सत्तास्थानक होय.

तथा एक संज्ञीपंचेंद्रिय पर्याप्ताना जीवचेदने विपे दशे बंध स्थानक होय. अने नवे उदय स्थानक होय. तथा पंदरे सत्तास्थानक हांय. तेनुं स्वरूप अने नांगा पूर्वली पेरें जाणी लेवा ॥ इत्यर्थः ॥ ४० ॥

अथ नामकर्म जीवस्थानेष्वह ॥ हवे चौद जीवस्थानकने विपे नामकर्मना बंध, उदय अने सत्तानां स्थानक वे गाथायें करी कहे ठे.

पण डुग पणगं पण चनु, पणगं पणगा ह्वंति तिष्णैव ॥
पण षष्पणगं षष्ठ, षष्पणगं अष्ट ष दसगंति ॥ ४१ ॥ सत्ते
व अपङ्गता, सामी सुहुमाय वायराचेव ॥ विगलिंदि
आठ तिन्निठ, तह्य असत्री अ सत्रीअ ॥ ४२ ॥

अर्थ—अहीच्यां प्रथम गाथायें बंध, उदय अने सत्तानां स्थानक कहे ठे. अने बीजी गाथायें तेना स्वामी कहे ठे माटें वे गाथानो अर्थ जेजो जोडीयें, एटले (पणडुग के०) पांच बंधस्थानक, अने वे उदय स्थानक, (पणगं के०) पांच सत्ता स्थानक एना (सत्तेवअपङ्गतासामी के०) सात अपर्याप्ता जीव चेद. ते एना स्वामी जाणवा तथा (पणचउपणगं के०) पांच बंधस्थानक, चार उदयस्थान क, अने पांच सत्तास्थानक, तेना स्वामी (सुहुमाय के०) सूक्ष्म एकेंद्रिय पर्याप्ता जाणवा तथा (पणगाह्वंतितिष्णैव के०) त्रणे पांच पांच स्थानक जाणवां एटले पांच बंधस्थानक, पांच उदयस्थानक अने पांच सत्तास्थानकना स्वामी होय, ते कोण होय? तोके (वायराचेव के०) बादर एकेंद्रिय पर्याप्ता एना स्वामी होय तथा (पणषष्पणगं के०) पांच बंधस्थानक, ष उदयस्थानक अने पांच सत्तास्थानक एना स्वामी (विगलिंदि आठतिन्निठ के०) बेंद्रिय, तेंद्रिय अने चौरिंद्रिय, ए त्रणे विकलेंद्रि य पर्याप्ता जाणवा. तथा (षष्पणगं के०) ष बंधस्थानक, ष उदयस्थानक अने पांच सत्तास्थानक, एना स्वामी (असत्रीअ के०) असंज्ञी पंचेंद्रिय पर्याप्ता जी व जाणवा. (तह्य के०) तेमज (षष्ठदसगंति के०) आठ बंधस्थानक, आठ उदयस्थानक अने दश सत्तास्थानक, एना स्वामी (सत्रीअ के०) संज्ञी पंचें द्रिय पर्याप्ता जाणवा ॥ इति गाथाद्याह्वारार्थः ॥ ४१ ॥ ४२ ॥

हवे वि रें अर्थे लखीये हैये. अपर्याप्ता सूक्ष्मादिक सात जीव जेद, तेने देव, नर गति प्रायोग्य बंध न होय, ते रें अछावीश, ए त्रीश अने एक, ए त्रण बंधस्थान विना त्रेवीश, प णीश, वीश, उगणत्रीश अने त्रीश, ए पांच बंधस्थानक तिर्यंच अने मनुष्य प्रायोग्यज होय. तिहां एकेका अपर्याप्ताने विषे (१३ए१७) बंध नांगा उपजे तथा ए सा जीव जेदमांहेला अपर्याप्ता सूक्ष्म अने बादर एकेडिय, ए बे जीव जेदने विषे ए वीश अने चोवीश, ए बे उदयस्थान न होय, तिहां ए वीशने उदये सर्व न पद जणी एकज नांगो होय तथा चोवीशने उदये तये ने साधारणना विकल्पे बे नांगा होय. एम बेहुना मजी एके १ जीवजेदे त्रण त्रण नांगा होय. ने शेष पांच पर्याप्ताना जीवजेदे ए वीश ने षवीश, ए बे बे उदयस्थान प्रत्येके होय. हींअं षवीशना उदय मांहे साधारणनो उदय नथी रें एकेका उदये एकेक नांगोज उपजे तथा बे उदयना बे बे नांगा एकेका जीव जेदे होय तथा सत्रीअा अपर्याप्तामां बे तिर्यंच पंचेडियना अने बे मनुष्यना, एम चार नांगा प्रत्येके होय. ए सात अपर्याप्ता जीव जेदे प्रत्येके बाणु, अछ्याशी, ष्याशी, एंशी अने अछोत्तर, ए पांच पांच सत्तास्थानक होय. अहींअं तिर्यंचगतिमांहे जिनना नी सत्ता न होय, माटे ज्याणुं अने ने व्याशी, ए बे सत्तास्थानक न होय. जे आहारकचतुष्क संय प्रत्यधिक बांधीने व जी मिष्यात्वे गयो होय तेने जिहां सुधी आहारक चतुष्क उवेछे नहीं तिहां सु धी बाणुनी सत्ता होय अने चो उवेछ्या पठी अछ्याशीनी सत्ता होय तथा तेउ, वाउ मांहे मनुष्यदिक उवेछीने ए स्थानके अवतस्यो होय तेनी अपेक्षाये अछो तेरनुं सत्तास्थानक लेबुं. एमज एंशी तथा ष्याशी, ए सर्व सत्तास्थानकनुं स्वरूप अने नांगा उपजाववा ते पूर्वली परें जाणवा.

तथा सूक्ष्म एकेडिय पर्याप्ताने १३-१५-१६-१७-१८ ए पांच बंधस्थान क होय. एने तिर्यंच म ष्य मांहेज जाबुं ठे माटे तत्प्रायोग्य एज बंधस्थानक ठे. अहीं बंधना नांगा (१३ए१७) होय. एने ११-१४-१५-१६ ए चार उदय स्थानक होय. तिहां एकवीशने उदये एक नांगो, चोवीशने उदये बे, पञ्चीशने उदये बे अने षवीशने उदये बे, एम चार उदयस्थानके नांगा सात होय. तथा प्रत्येके एकेका उदयस्थानके ११-१५-१६-१७-१८ ए पांच सत्तास्थानक होय. तेम थ्ये तेउ वायु विना बीजा सर्व जीव शरीर पर्याप्तिये पर्याप्ता थका निश्चें मनुष्य दिक बांधे, माटे ते दिक ठतां अछोत्तरनुं सत्तास्थानक न होय. प्रत्येक पर्याप्ता

जीवमांहे पण तेउ वायु विना बीजा सर्व जीवने पञ्चीश अने ठवीश, ए वे उदय साधारण पठ सहित ठे माटे ए स्थानके अछोत्तर विना बीजां चार सत्ता स्थानक होय. ए पञ्चीश तथा ठवीशना उदयतो शरीर पर्याप्तिये पर्याप्तानेज हांय. तेमाटे साधारण सूक्ष्मपर्याप्ताने पञ्चीश, ठवीशने उदये अछोत्तरनी सत्ता न पामीये अने प्रत्येक पठमांहे तेउ तथा वायु चला आया, ते माटे ते अपेक्षये प्रत्येकमांहे अछोत्तरनी सत्ता पामीये. ए वे जांगे चार सत्तास्थानक अने पांच जांगे पांच सत्तास्थानक होय. तिहां बाणुनुं सत्तास्थानक तो आहारक बांधी मिथ्यात्वे गयो, तिहां आहारकचतुष्कनी सत्ता ठनां मिथ्यात्वने वगं सूक्ष्ममांहे अवतरे, तेनी अपेक्षये लेवो.

तथा बादर एकेंद्रियपर्याप्ताने विषे पण २३-२५-२६-२७-३० ए पांच बंधस्थानक तिर्यंच मनुष्य प्रायोग्य जाणवा. केमके एने मनुष्य अने तिर्यंच ए वे गति मध्ये जावुं ठे माटे तत्प्रायोग्य बांधे. तिहां जांगा १३ए१७ होय. अहीआं उदयस्थानक २१-२४-२५-२६-२७ ए पांच हांय. तिहां एकवीशने उदये वे, चोवीशने उदये पांच, पञ्चीशने उदये पांच, ठवीशने उदये अगीआर अने सत्तावीशने उदये ठ. एम सर्व मली पांच उदयस्थानके जांगा उंगणत्रीश होय. अने २१-२५-२६-२७-३० ए पांच पांच सत्तास्थानक होय. अहीआं पञ्चीश अने ठवीशने उदये प्रत्येक अने अयजःकीर्त्ति साथे एकेको जांगो ठे. ते वे स्थानकना वे जांगा तथा एकवीशना उदयना वैक्रिय वायु विनाना जांगा तथा चोवीशना उदयना वे जांगा. एम आठ जांगाने विषे पांच सत्तास्थानक होय. अने शेष एकवीश जांगाने विषे अछोत्तर विना बाकीनां चार सत्तास्थानक होय.

तथा त्रण विकलेंद्रिय पर्याप्ताने प्रत्येके त्रैवीश, पञ्चीश, ठवीश, उंगणत्रीश, अने त्रीश, ए पांच बंधस्थानक मनुष्य, तिर्यंच प्रायोग्य होय. एने देव तथा नारक, ए वे गतिमध्ये जावुं नथी तेषी बीजां बंधस्थानक न होय. अही जांगा १३ए१७ तथा २१-२६-२७-२८-३०-३१-ए ठ उदयस्थानक होय. तिहां जांगा वीश पूर्वे कहा ठे, ते रीते जाणवा तथा २१-२५-२६-२७-३०-ए पांच सत्तास्थानक होय. तेमध्ये एकवीशना उदयना जांगा वे तथा ठवीशना उदयना जांगा वे. एवं चार जांगे तो प्रत्येके पांच पांच सत्तास्थानकज होय केमके तेउ अने वायु मांहेथी आवेला विकलेंद्रिय पर्याप्ताने पण करण अपर्याप्ता पणे कियत्काल जगे अछोत्तरनुं सत्तास्थानक पामीये, पठी चार सत्तास्थानक होय. अ

ने शेष शोल जांगे एक अष्टोत्तर वर्जने चार चार सत्तास्थानक प्रत्येकें होय. जे नणी शोल जांगा शरीरपर्याप्तियें पर्याप्तानेज होय. तिहां तो अवश्य मनुष्यदि कनो बंध होय तेवारें तेने अष्टोत्तरनी सत्ता न होय बाकी चार सत्तास्थानक होय. ए रीतें बैडिय, तेंडिय अने चौरिंडिय पर्याप्ताने एकेकाने प्रत्येकें ठ उदयस्थान कें वीश ांगा होय ते िहे चार चार जांगा, पांच पांच सत्तास्थानक वाला अने बीजा शोल शोल जांगा, चार चार सत्तास्थान वाला जाणवा.

तथा अस ित्र्या पंचेंडिय पर्याप्ताने ३३-३५-३६-३७-३९-३०-ए ठ वं धस्थान होय. जे नणी देव अने नरकगति प्रायोग्य अष्टावीशनो बंध पण एने होय. केमके ए रीने चारे गतिमध्ये जाय ठे तेमाटें तत्प्रायोग्य बंध होय. अ हीं जांगा १३ए३६ एने ३१-३६-३७-३९-३०-३१-ए ठ उदयस्थानक हो य. ते ठ उदयना जांगा ४ए०४ होय. ए वैत्रि य न करे माटें वैक्रियनो जांगो न होय. तेमध्ये ए वीशना उदयना जांगा आठ अने ठवीशना उदयना जांगा (३७७) एवं (३९६) जांगे वाणु, अठ्याशी, ठ्याशी, एंशी अने अष्टोत्तर, ए पांच सत्ता स्थान होय अने शेष (४६०७) जांगा शरीर पर्याप्ति पूरी खा पठी होय ते नणी एक अष्टोत्तर विना बाकीनां चार सत्तास्थानक होय.

तथा सन्नीत्र्या पंचेंडिय पर्याप्ताने ३३-३५-३६-३७-३९-३०-३१-१-ए आठे वंधस्थानक होय. केमके एमां मनुष्य पण आख्यां माटे तेने सर्वे बंधस्थानक होय, तिहां जांगा १३ए४५ अने ३१-३५-३६-३७-३९-३०-३१ ए आठ उदयस्थानक होय. ३०-३४-७-ए ए चार न होय केमके अहींआं केव लीने जाव मनशून्य नणी सन्नीत्र्या मांहे गण्या नहीं तेथी ३०-७-ए ए त्रण केवलीनां न गण्यां अन्यथा अगीअार उदयस्थानक कहेत. अने बारमो चोवीशनो उदय तो एकेंडियनेज होय बीजाने न होय तेथी तेना अगीअार जांगा टले त या एकवीशने उदयें सात अपर्याप्ताना सात जांगा अने संज्ञीत्र्या असंज्ञीत्र्या ने जा गुणतां पंचेंडियतिर्यंचनो एक जांगो तथा मनुष्यअपर्याप्तानो एक तथा ठवी शने उदयें, त्रण विकलेंडियना त्रण, अने असन्नी पंचेंडियतिर्यंच तथा मनुष्यना वे, एम पांचना पांच जांगा अपर्याप्ताना टले, तथा वीश, आठ अने नव, ए त्रण उ दयना त्रण जांगा. एवं सर्वे अने अष्टावीश जांगा पूर्वोक्त उदय जांगा (७७ए१) मांथी काढतां शेष (७७६३) जांगा उदयस्थानकना सन्नीत्र्या पंचेंडिय पर्याप्ता जीवमांहे पामीयें, तेमध्ये एकवीशना उदयना (४०) ठवीशना उदयना (११ए७)

एवं (६३५) जांगे प्रत्येकें पांच सत्तास्थानक कहेवां. अने बीजां चार सत्ता स्थानक ते सामान्यादेशें नव अने आठना उदय विना दश. सत्तास्थानकना जीवनी अपेक्षार्थें लेवा. हवे संवेध लखीयें तैयें.

सूक्ष्म अपर्याप्ता एकेंडियने त्रेवीशने बंधें एकवीशने उदयें पांच सत्ता स्थानक. तेम चोवीशने उदयें पण पांच सत्तास्थानक. एवं वे उदयना मली दश सत्ता स्थानक थयां. तथा पञ्चीशने बंधें पण एज त्रे उदय होय. तिहां पण सत्तास्था नक दश होय. तेम ठवीश, उंगणत्रीश अने त्रीश. ए त्रण बंधें पण दश दश जांगा करतां पांच स्थानकें थऽ, पञ्चाश सत्तास्थानक होय. तथा ए सूक्ष्म अप र्याप्ता एकेंडिय विना शेष ठ अपर्याप्ताना जीवस्थानकें पण एज रीतें पञ्चाश पञ्चाश बंध, उदय अने सत्ता संवेधें जांगा होय. पण एटलुं विज्ञेप जे वेंडियादि क पांच अपर्याप्ताने चोवीशना उदयने स्थानकें ठवीशना उदय लेवो.

तथा सूक्ष्म एकेंडिय पर्याप्ताने पण एहीज पांच बंधस्थानक ठे. तिहां एकेक बंधस्थानकें ११-१४-१५-१६ ए चार उदयस्थानक गणतां वीश थयां. ते एकेका उदयस्थानकें पांच पांच सत्तास्थानक गणतां एकशो जांगा थाय.

तथा बादर एकेंडिय पर्याप्ताना एहीज पांच बंधस्थानक तिहां एकेके बंधस्था नकें ११-१४-१५-१६-१७ ए पांच उदयस्थानक गणतां पञ्चीश उदयस्थानक थाय, तेमांहे पांच उदय स्थानकें अछोत्तर विना चार चार सत्ता स्थानक होय. तेना वीश जांगा अने वीश उदयस्थानकें पांच पांच सत्तास्थानक लेतां शो जांगा थाय. एम शरवाले एकशोने वीश बंध उदयसत्ता संवेधें जांगा होय.

तथा वेंडियपर्याप्तामांहे चोवीशने बंधें ठ उदयस्थानक होय, ते मांहेजा एकवीश अने ठवीश, ए बे उदयें पांच पांच सत्तास्थानक होय. अने १७-१९-२०-२१ ए चार उदयस्थानकें चार चार सत्तास्थानक होय. शरवाले ठवीश जांगा एक बंधस्थानकें होय. एम पांच बंधस्थानकना एकशो ने त्रीश जांगा वेंडिय पर्याप्ताना थाय. तेम तेंडिय पर्याप्ताना तथा चौरिंडियपर्याप्ताना पण एटलाज जांगा जाणवा.

तथा असन्नी पंचेंडिय पर्याप्ताने पण त्रेवीश, पञ्चीश, ठवीश, उंगणत्रीश अने त्रीश, ए पांच बंधस्थानकें तो प्रत्येकें विकलेंडियनी परें ठवीश ठवीश जांगा गणतां (१३०) सत्तानां स्थानक थाय अने अछावीशने बंधें त्रीश अने एकत्री श, ए बे उदयस्थानक होय. तिहां एकेका उदयें बाणु, अछवाशी, अने ठवाशी, ए त्रण सत्तास्थानक होय. तेना जांगा ठ थाय. जे नणी अछावीशना बंध, देव

तथा नर गति प्रायोग्यज होय. तिहां तो एंशी अने अठोत्तरनी सत्ता न होय केमके देव नर गति प्रायोग्यनो बंध तो पूर्ण पर्याप्तानेंज होय. एम शरवाले अ संज्ञी पंचेडियने ठ बंधस्थानकें अइ उदय सत्ताना जांगा (१३६) थाय.

तथा पर्याप्ता संज्ञी पंचेडियने त्रेवीशने बंधें तो जेम पूर्वे ठवीश सत्तानां स्थान क असंज्ञीने ह्यां, तेम .हींअ्यां पण जाणवां तथा प णिशने बंधें एकवीश तथा ठवीशने उदयें पांच पांच सत्तास्थान होय तथा पञ्चीशने उदयें अने देव नारकी ने सत्तावीशने उदयें, ए बे उदयें वाणु अने अठ्याशी, ए वे वे सत्तास्थानक होय, एवं चौद अथां. तथा शेष चार उदयस्थानकें चार चार सत्तास्थानक होय. एम सर्व मली पञ्चीशने बंधें त्रीश सत्तास्थानक होय, तेवीज रीतें ठवीशने बंधें पण त्रीश सत्तास्थान होय. तथा अठ्ठावीशने बंधें आठ उदय स्थानक होय, तेम ध्यें एकवीश, प णिश, ठवीश, सत्तावीश, अठ्ठावीश अने उंगणत्रीश ए ठ उदयें वाणु अने अठ्याशी, ए बे वे सत्तास्थानक होय. तथा त्रीशने उदयें वाणु, अ ष्याशी, ठ्याशी अने एंशी, ए चार सत्तास्थानक होय. अने एकत्रीशने उदयें वाणु, अठ्याशी, अने ठ्याशी, ए त्रण सत्तास्थानक होय. एम सर्व अठ्ठा वीशने बंधें उंगणीश सत्तास्थानक होय. तथा उंगणत्रीशने बंधें पण पञ्चीशना बंधकनी पेरें सत्तास्थानक त्रीश लेवां. वली विशेषें बीजां पण ठे, ते क हीयें ठैयें. अत्रिरति सम्यक्दृष्टिने देवगति प्रायोग्य उंगणत्रीश बांधतां ३१-३६-३७-३८ ए पांच उदयें ए३-७ए ए बे वे सत्तास्थानक होय तथा ए ज बे वे सत्तास्थानक पञ्चीश तथा सत्तावीशने उदयें वैक्रिय देशविरतिने पण होय, अथवा आहारक साधुने पण तेहीज वे उदयें ज्याणुनी सत्ता होय. एवं चौद सत्तास्थानक पूर्वला त्रीशमांहे मेलवतां उंगणत्रीशने बंधें चुम्माजीश सत्ता स्थानक होय. एम त्रीशने बंधें पण पञ्चीशना बंधनी पेरें त्रीश सत्तास्थानक ले वां, ते उपर जे विशेष ठे, ते कहे ठे. मनुष्यगति प्रायोग्य, जिननाम सहित त्रीश बांधतां एकवीश, पञ्चीश, सत्तावीश, अठ्ठावीश, उंगणत्रीश अने त्रीश. ए ठ उदयें ए३-७ए ए बे वे सत्तास्थानक लेतां वार जांगा थाय. ते जेलतां वेंताजी श सत्तास्थानक त्रीशने बंधें थाय. तथा एकत्रीश बांधनारो जिननाम तथा आ हारकदिक सहित बांधे, तेवारें तेने एकज ज्याणुनी सत्ता होय तथा एकने बंधें आठ सत्ता स्थानक होय. तिहां ए३-ए२-७ए-७७ ए चार उपशमश्रेणीनी अपेहायें तथा ७७-७९-७६-७५- ए चार रूपकश्रेणीनी अपेहायें होय.

तथा बंधने अज्ञावें पण एज आठ सत्तास्थानक द्योय, परंतु एटळुं विगोय त्रे प्रथमनां चार सत्तास्थानक अगीआरमे गुणठाणे आगलीने प्रकृतिना कृत्याक्या पठी क्लीणमोहने लेवा. एम सर्व मली पर्याप्ता मंझी पंचेंडियने (२०८) सत्तास्थानक होय अने जो इव्य मनने संबंधें केवलीने पण सत्तीठ कर्हीयें, तो तेना वृत्ती ठवी श सत्तास्थानक मेलवतां (२३४) सत्तास्थानक, संझीपंचेंडिय पर्याप्तानां थाय ॥४२॥

अथ गुणस्थानान्यधिकृत्याह ॥ हवे आठ कर्मना बंधोदय सत्तास्थानकना जांगा, चांदगुणठाणा आश्रयिने कहे त्रे.

नाणं तराय ति विहम, वि दसमु दो हुंति दोसु ठाणेषु ॥

मिहासाणे बीए, नव चउ पण नव य संतंसा ॥ ४३ ॥

अर्थ— मिथ्यात्वशी मांमीने दशमा सूक्ष्मसंपराय गुणठाणासुधीना (दसमु के०) दज्ञे गुणठाणाने विपे (नाणंतराय के०) ज्ञानावरणीय अने अंतराय ए बेहु कर्मनो (तिविहमवि के०) त्रिविध एटळे पंचविध बंध, पंचविधउदय, अने पंचविध सत्ता, ए जांगो होय. तेवार पठी (दोसुठाणेषु के०) उपगांतमोह अने क्लीणमोह, ए वे गुणठाणे बंधने अज्ञावें (दोहुंति के०) डुविध एटळे पांचनो उदय अने पांचनी सत्ता होय अने तेवार पठी तो उदय अने सत्ता पण न होय. हवे (बीए के०) बीजुं दर्शनावरणीय कर्म तेना (मिहासाणे के०) मिथ्यात्व अने साखादन गुणठाणे (नव के०) नवविधबंध, (चउपण के०) चतुर्विध अथवा पंचविध उदय अने (नवयसंतंसा के०) नवविध सत्ता होय. ए वे गुणठाणे थोण-कीत्रिकतुं नियमाबंध होय माटे नवविधबंध कह्यो. अर्हां वे जांगा थाय. एक नवविध बंध, चतुर्विध उदय अने नवविधसत्ता. बीजो नवविध बंध, पंचविध उदय अने नवविधसत्ता. ए वे जांगा होय ॥इति समुच्चयार्थः॥४३॥

मिस्साइ नियट्टीत, उ चउपण नवय संत कम्मंसा ॥

य नांगो । ते बंध, पांचनो उदय ने वनी सत्ता, ए बीजो नांगो. ए बे नांगा निश्चें हो . तेवार पढी अपूर्व रणना शेष नाग ने अनिवृत्तिकरण तथा सूक्ष्मसंपरा , ए ए एताणे निडा ने जा, ए बे पण बंधयकी ट ली टें (चउबंध के०) च विंधबंध, च विंध उद ने नवविधसत्ता, ए (ति गे के०) बंध, दय ने ता, एोनो ए नांगो था (चउपणनवंस के०) च विंधबंध, पंचविध दय अने वविध । हीं बें ता जाणवी. ए बीजो नांगो. ए बे नांगा ए गुणताणे होय. ए बे नांगा उपश श्रेणीनी अपे हार्यें जाणवा. हवे क्लेप श्रेणीनी पेह्यार्यें हे ठे. (सु के०) नवमे ने द शमे ए बे गुणताणे (अल के०) बंध अने उदय जोडलुं एटले चतुर्विधबंध अने चतुर्विध उदय होय. हीं । चारनी संख्या पाठलथी लेवी अने (ठस्संता के०) षड्विधसत्ता एटले चारनो बंध, रनो उद ने नी सत्ता, ए एक नांगो रूपकने होय. नव । एताणाना बीजा नागें श्रीणक्षीत्रि नो रूप यथा पढी नवमे अने दशमे एताणे एज नांगो होय. जे जणी क पयडीनी चूर्णिमध्यें कहुं ठे के, रूप ने अतिवि द्वि जणी निडा ने प्रचलानो उदय न होय ते माटें पंचविध उदयनो नांगो पण न होय ॥ इति स यार्थः ॥ ४४ ॥

वसंते च पण नव, खीणे च रुदय च च सत्ता ॥
वेअणिय अ आ गोए, विज मोहं परं वुहं ॥ ४५ ॥

अर्थ—(उवसंते के०) उपशांतमोह नामा गीअारमे एताणे बंधने अजा वें (चउपण के०) चतुर्विध उदय, तथा पंचविध उदय अने (नव के०) नव विध सत्ता, एटले चारनो उदय ने नवनी सत्ता तथा पांचनो उदय अने नवनी सत्ता, ए बे नांगा होय. उपशांतमोहने तथाविध विद्युद्धिने अजावें निडा प्रचला नो पण उदय संजवे, ते माटें पंचविध उदय ह्यो तथा (खीणे के०) क्लीण मोहगुणताणे (चउरुदय के०) चतुर्विध उदय अने (ठञ्ज के०) षड्विधसत्ता, ए नांगो ठेहला समय विना बाकीना सघला समयें होय, एटले द्विचरम समय लगें होय अने चरमसमयें तो वे निडानी सत्ता पण टले माटे. चतुर्विध उदय अने (चउसत्ता के०) चतुर्विधसत्ता ए नांगो होय. एम वे नांगा रूपकने होय. ते पढी उदय तथा सत्ता सर्व टले. हवे (वेअणियअआगोए के०) वेदनीय, आ

यु ने गो , ए ए र्मना नांगा गुणठाणे (विच के०) कहीने (मोहंपरंजु
के०) पढी वेदनीय र्मना नांगा हीछुं ॥ इति समु यार्थः ॥ ४५ ॥

वेदनीय गो योर्नैगज्ञानार्थमियं नाष्यगाथा ॥ तिहां वेदनीयकर्म ने
गो र्मना नांगा जाणवाने ाटें नाष्यनी गाथा कहे ठे.

च र्सु छुनि सत्तसु, एगे च गुणिसु वेअणि अ जंगा ॥

गोए पण च दो तिसु, एगऽ सु छुनि इकंमि ॥ ४६ ॥

र्थ—(र्सु के०) मिथ्यात्वशी म्नीने प्रमत्तांत लगे गुण एो शाता
नो बंध, शातानो उदय ने बेहुनी सत्ता, बीजो शातानो बंध, शातानो उद
य ने बे नी सत्ता, गीजो शातानो बंध, शातानो उदय अने बेहुनी सत्ता, चो
थो ातानो बंध, शातानो उदय ने बे नी सत्ता, ए (चउ के०) चार नांगा,
ठठा गुणठाणा लगे सघलें होय. अने प्रमत्तशी मांमिने तेरमा गुणठाणा सुधीना
(सत्त के०) सात गुणठाणे ए शाताज बांधे माटे. वेदनीयना ाठ नांगा मांहेलो
गीजो ने चोथो, ए (द्वि के०) बे नांगा होय. तथा (एगेचउगुणिसु के०) एक
योगी णठाणे चार नांगा होय. ए शातानो उदय, बेहुनी सत्ता, बीजो शा
तानो उदय ने बे नी सत्ता, ए बे नांगा द्विचर समय लगे होय अने चर
मथें ए शातानो उदय ने ातानी ता, बीजो अशातानो उदय ने
शातानी सत्ता, ए बे नांगा होय एवं चार नांगा होय. ए (वे णि जंगा के०)
वेदनीय र्मना ाठ नांगा चौद णठाणे ा.

हवे गोत्रकर्मना नांगा गुणठाणे हे ठे. (गोए के०) गोत्रकर्मना (पण के०)
पांच नांगा पहेले गुणठाणे होय, ते हे ठे. एक नीचगोत्रनो बंध, नीचनो उदय
ने नीचनी सत्ता, बीजो नीचनो बंध, नीचनो उदय ने बेहुनी सत्ता, त्रीजो नीच
नो बंध, उंचनो उदय ने बे नी सत्ता, चोथो उंचनो बंध, नीचनो उदय ने बे नी
स , पांचमो उंचनो बंध, उंचनो उदय ने बे नी सत्ता, ए पांच नांगा, मिथ्यात्व
गुणठाणे होय ने सास्वादन गुणठाणे तो पूर्वोक्त मिथ्यात्वना पांच नांगा मांहेलो
पहेलो नांगो न होय. बाकी (चउ के०) चार नांगा होय, केमके पहेलो नांगो तो
तेउ वायु मांहे होय अथवा तेउ वाउ मांहेथी चवीने बीजे स्थानकें वतरतां के
टलो एक काल पर्यंत होय. तिहांतो म्यक्त्व नथी माटे ांथी पढीने सास्वादने
वे? तेमाटे प्रथम जंग निषेधो तथा मिश्र ने अवरिति सम्यक्दृष्टि तथा, देश

विरति ए (तीसु के०) ए गुणठाणे चोथो ने पांच ते ए (दो के०) नांगा होय, केमके नीचगो नो तिहां बंध नथी, ते जणी प्रथमना ए नांगा न होय था । ते ए आचार्य हे ठे के देशविरतिने ए ज पांच ते नांगो हो , परंतु बीजो नांगो न होय जे जणी "गइजाइ पडु उ गो उ उ होइ" ए वचने उ 'गो' नोज तिहां उदय होय, तथा (अठ के०) प्र त्त गुणठाणाथी म्दिने त एठाणे प्रत्येके (एग के०) एके नांगो होय. तिहां तथी सूक्ष्म संपराय लगे पांच एठाणे तो उंच गो नोज बंध, उदय होय । ते ए पांचमो नांगोज होय. अने पशांत मोह, क्लीणमोह अने सयोगी ए त्रण गुणठाणे गो नो बंध न थी । ते उ 'गो'त्रनो उदय ने बेहुनी सत्ता, ए छो नांगो होय, था (इ' मि के०) ए योगी गुणठाणे (द्वि के०) बे नांगा होय. तिहां उंचनो उद य ने बेनी सत्ता, ए छो नांगो, द्विचर स यलगे होय ने उंचनो उदय था उंचनी सत्ता, ए सात ते नांगो चरम स ये लगे होय ॥ इति स ० ॥ ४६ ॥

॥ अथ आयुर्नैगज्ञानार्थमियमंतर्जाष्यगाथा ॥ हवे आयुः र्मेना नांगा जाणवाने अर्थे जाष्यनी गाथा हे ठे.

अ ।हिगवीसा, सोलस वीसं च बारस ।सु ॥
दो च सु तीसु इकं, मि ।इसु आ ए जंगा ॥४७ ॥

अर्थ- (अठ ।हिगवीसा के०) प्रथम गुणठाणे षावीश नांगा अने बीजे गुणठाणे षावीश नांगा, त्रीजे गुणठाणे (सोलस के०) शोल नांगा, चोथे गुणठा णे (वीसंच के०) वीश नांगा, पांचमे गुणठाणे (बारस के०) बार नांगा, (दोसु के०) ठे अने सातमे गुणठाणे (ठ के०) ठ ठ नांगा, (चउसु के०) आठमे, नवमे, दशमे ने अगीअरमे ए चार गुणठाणे (दो के०) वे वे नां गा. (तीसु के०) बारमे, तेरमे अने चौदमे, ए त्रण गुणठाणे (इकं के०) एक नांगो. ए रीते (मिहाइसुआउएजंगा के०) मिथ्यात्वादिक चौद गुणठाणे आयुः कर्मना नांगा जाणवा ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ ४७ ॥

मिथ्यात्व गुणठाणे तो पूर्वे कहेला अषावीशे नांगा आयुना होय, जे जणी चार गतिना जीव मिथ्यादृष्टि होय. तथा मिथ्यात्वे चारे आयुनो पण बंध ठे, तेथी देवना पांच, नारकीना पांच, तिर्यचना नव अने मनुष्यना नव, ए सर्व होय.

तथा सास्वादने नरकायुनो बंध नथी माटें तिर्येच तथा मनुष्यने आयुर्वेध कालावस्थाना नरकायु बंधना वे चांगा टले, तेवारें शेष ठवीग चांगा होय.

तथा मिश्रगुणठाणे आयुनो बंधज नथी माटें बंधकालावस्थाना देव नारकीना बे बे तथा तिर्येचना मनुष्यना चार, चार, एवं वार चांगा टले तेवारें शोल चांगा रहे.

तथा अवरिति सम्यक्दृष्टिमांतो तिर्येच अने मनुष्यने एक देवगति विना शेष त्रण गतिनां आयु न बांधवा संबन्धिना त्रण त्रण चांगा टले अने देव तथा नारकी मध्ये तिर्येचायु बंधनो एकेको चांगो टले. एवं आठ चांगा टले, तेवारें शेष वीश चांगा रहे.

तथा देशविरतिगुणठाणुं तो मनुष्य अने तिर्येचने होय, ते तो देशविरति ठ तां देवायुज बांधे तेमाटें मनुष्य, तिर्येचने प्रत्येकें बंधकालावस्थायें एकज चांगो तथा परनवायुर्वेधकाल थकी पूर्वे एकेको चांगो अने आयुर्वेधकाल पठी चारे चांगा होय. जेजणी कोइ एक तिर्येच अथवा मनुष्य चारे आयु मांदेलुं एक आयु बांधीने पठी देशविरतिपणु पामे तेनी अपेक्षायें उत्तरावस्थाना चार चांगा कद्या. ए रीतें ठ ठ चांगा तिर्येच अने मनुष्यना जेतां वार चांगा पांचमे गुणठाणे पामीयें.

तथा प्रमत्त अने अप्रमत्त, ए वे गुणठाणां मनुष्यनेज होय माटें मनुष्यना ठ चांगा देशविरतिनी पेरें जाणवा, ए गुणठाणे तिर्येच नथी तेथी तेना चांगा टल्या.

तथा आठमे, नवमे, दशमे अने अगीअारमे, ए चार गुणठाणे उपशमश्रेणी नी अपेक्षायें बे बे चांगा होय, एक मनुष्यायुनो उदय अने मनुष्यायुनी सत्ता, ए चांगो, आयुर्वेधकालथी पूर्वलो होय, अने मनुष्यायुनो उदय तथा मनुष्यायु अने देवायुनी सत्ता ए बीजो चांगो आयुर्वेध काल पठी उत्तरावस्थानो होय, ए वे चांगा होय. एने बंधकालावस्थानो चांगो न होय जे जणी ए अत्यंतविशुद्ध ठे माटें आ न बांधे अने आयु बांध्या पठी उपशमश्रेणी पडिवजे, तोपण देवायु बांध्या पठी पडिवजे. परंतु बीजां त्रण गतिनां आयु बांध्या पठी उपशमश्रेणी पडिवजे नहीं जे जणी कम्मपयडीमध्ये शिवशर्मसूरियें कहुं ठे “ तिसु आउगेषु व देसु, जेण सेठि न आरोहइति” अने पूर्वे आयुर्वेध कस्या पठी रूपकश्रेणी करे नहीं माटें रूपकने म ष्यायुनो उदय अने म ष्यायुनी सत्ता, रूपकश्रेणीयें ए चार गुणठाणे । :कर्मनो एकज चांगो होय तथा क्लीणमोह सयोगी अने योगी ए त्रण गुणठाणाने विषे म ष्या नो उदय अने म ष्यायुनी सत्ता, ए एकज चांगो होय. ए मिष्यात्वादिक चौद गुणठाणे आयुःकर्मना बंधोदय सत्ता संवेधें चांगा क ।. ते सर्व मलीने (१३५) आय ॥ इति स यार्थः ॥ ४७ ॥

अथ गुणस्थानेषु मोहनीयस्य बंधस्थानान्याह ॥ हवे चौद गुणगण
ने विषे मोहनीयकर्मनां बंधस्थान विवरीने कहे ठे.

गुण गणगणसु अ सु, इक्किं मोह बंध गणं तु ॥
पंचानिअट्टि गणा, बंधोवरमो परं ततो ॥ ४८ ॥

र्थ- (गुणगणगे अठसु के०) मिथ्यात्वादिक आठ गुणगणे (इडि ' मो
हबंधगणं के०) मोहनीय ' र्म ' एकेकुं बंधस्थानक होय, एटले मिथ्यात्वं बावी
शनो बंध, सास्वादने ए वीशनो बंध, मिश्र ने विरतियें सत्तर सत्तरनो बंध, देश
विरतियें तेरनो बंध तथा त, अप्रमत्त अने पूर्व रण, ए ए गणगणे नव
नव प्रकृति ' एके ' बंधस्थानक होय, तिहां नांगा मिथ्यात्वं , सास्वादने चार,
मिश्रें बे, विरतियें बे, देशविरतियें बे, प्रमत्तें बे ने अप्रमत्तें तथा अपूर्वकरणें
अरति ॥ , ए गुगलना अजावें एकविध बंधने लीधे एकेको नांगो होय. तथा
(पंचानिअट्टिगणा के०) अनिवृत्ति बादरें पांच, चार, त्रण, बे अने, एक, ए पांच
बंधस्थानक, पांच नागें होय. तिहां नांगो एकेको होय. (बंधोवरमोपरंततो के०)
तेवार पढी सूक्ष्मसंपरायादिक गुणगणे मोहनीय र्मनो बंध नथी, माटें बंधने अ
जावें मात्र उदयस्थानकज होय, ते कहे ठे ॥ इति समु यार्थः ॥ ४८ ॥
अथ उदयस्थानान्याह ॥ हवे चौद गुणगणे मोहनीयकर्मनां उदयस्थानक हे ठे.

सत्ताइ दस मिठे, सासायण मीसए नवु ॥ सो ॥
ठाई नव अविरई, देसे पंचाइ अठेव ॥ ४९ ॥

अर्थ- (मिठे के०) मिथ्यादृष्टिने (सत्ताइदसठ के०) सातथी दश पर्यंत
७-८-९-१० ए चार उदयस्थानक होय. तिहां नांगानी चोवीशी पूर्वे कही, ते रीतें
अहीं पण आठ चोवीशी जाणवी. तथा (सासायणमीसएनवुक्कोसो के०) सास्वा
दन अने मिश्र, ए बे गुणगणे सातथी मांझीने नव पर्यंत सात, आठ अने नव,
ए त्रण उदयस्थानक होय. तिहां सास्वादने चार चोवीशी अने मिश्रें पण चार
चोवीशी नांगानी उपजे तथा (ठाईनवउअविरई के०) अविरति गुणगणे तथी
मांझीने नव पर्यंत एटले ठ, सात, आठ अने नव, ए चार उदयस्थानक होय.
तिहां नांगानी चोवीशी आठ उपजे तथा (देसेपंचाइअठेव के०) देगविरति गु

एताए पांचथी मांतीने आठ पर्यंत एटले पांच, ष, सात अने आठ, ए चार उदय स्थान होय. तिहां पण नांगानी आठ चोवीशी उपजे ॥ इति स० ॥ ४९ ॥

विरए खनुवसमिए, च राई सत्त उच्च पुवंमि ॥

अनियट्टि बायरे पुण, इ ङेव डुवेव उदयंसा ॥ ५० ॥

३ र्थे—(विरएखनुवसमिए के०) श्रेणीथी हेते वर्त्ततो तेने ह्यायोपशमिक विरतो हीयें. ते ह्यायोपशमिक विरति प्रमत्त तथा अप्रमत्त गुणगाणावालो जाणवो. तिहां प्रमत्त अने प्रमत्तें प्रत्येकें प्रत्येकें, (चउराईसत्त के०) चारथी मांतीने सात पर्यंत चार, पांच, ष अने सात, ए चार उदयस्थानक होय, तिहां नांगानी आठ चोवीशी प्रमत्तें ने आठ चोवीशी प्रमत्तें उपजे तथा (ष पुवंमि के०) अपूर्वकरण एताए चारथी मांतीने ष पर्यंत एटले चार, पांच अने ष, ए ए उदयस्थान होय. तिहां चार चोवीशी नांगानी आय. तथा (अनियट्टि बायरेपुण के०) वली अनिवृत्तिबादर गुणगाणाने विषे (इ ङेवडुवेवउदयंसा के०) एव अवा बे उदयस्थानक होय. तिहां संज्वलना चार कषाय मांहेलो एक कषाय ने त्रण वेदमांहेलो एक वेद, ए बे प्रकृतिनुं स्थानक होय. तिहां चार कषायने त्रण वेदना विकल्पें गुणतां बार नांगा आय. तेवार पढी वेदनो उदय टले थके एकना उदय स्थान रहे, ते च विंध, त्रिविध, द्विविध अने एकविध बंधने विषे पामीयें. तिहां य पि पूर्वे चतुर्विधबंधें चार, त्रिविधबंधें त्रण, द्विविधबंधें बे ने एकविधबंधें एक, एवं दश उदय नांगा कह्या ठे. तो पण अहीं ३ । सामान्य विवहारीयें चार, त्रण, बे ने एक, ए चार बंधस्थानकनी अपेहारीयें एके नांगो ले वतां चार नांगा विवहारीयें, एटले नवमे गुणगाणे शोल नांगा होय.

एगं सुहुम सरागो, वेएइ अवेअगा नवे सेसा ॥

नांगाणं च पमाणं, पुवुद्धिणेण नायवं ॥ ५१ ॥

अर्थे—(एगंसुहुमसरागो के०) सू संपराय गुणगाणे एक कीटिकृत संज्वलनो लोच (वेएइ के०) वेदे, ते माटे एक उदयस्थानक होय. तेनो एक नांगो होय एटले दशमे गुणगाणे बंध विना एक संज्वलना लोचनो उदय होय. अने (अवेअगानवेसेसा के०) शेष उपरला उपशांतमोहादिक चार गुणगाणे मोहोदय नथी माटे अवेदक होय केमके तिहां मोहनीयनो उदय न होय. हींथां

ध्यात्वादि गुणगणो उदयस्थानकना (जंगाणंचप ाणं के०) नांगां प्र ाण
अने नागां उपजाववुं ते, (पुबुद्धिष्ठेणनायवं के०) पूर्वे ाहनीयना उदयस्थान
विचारवाने अवसरें देखाड्यां ठे तेमज पूर्वो प्रकारें जाणवां ॥ इति ॥ ५१ ॥
हवे ए दशादि उदयस्थानके गुणगणा ाश्रयी नांगानी संख्या हे ठे.

इ ग द्विवि यारि, ारस इ ार सें नव तिन्नि ॥

एए च वीस गया, बारडुगं पंच इकंमि ॥ ५२ ॥

र्थ- द नें उदयें (इ ग के०) एक चोवीशी नांगानी मिध्यात्व गुणगणे
जाणवी, के के ए दशनो उदय, मिध्यात्वेज ठे टि. तथा नवने उदयें (उड
के०) चोवीशी नांगानी, तेमध्ये मिध्यात्वे ए, सास्वादने ए, मिश्रें ए अने
अविरतियें ए . तथा आठने उदयें (इवि यार के०) गीआर चोवीशी. ते मध्ये
मिध्यात्वे ए, सास्वादने बे, मिश्रें बे, अविरतियें ए अने देशविरतियें एक. तथा
सातने उदयें पण (इकारस के०) अगीआर चोवीशी, तेमध्ये पहले, बीजे अने
त्रीजे, एगणे एके गी, चोथे अने पांचमे ए ए, तथा उठे अने सातमे एकेक,
तथा ठने उदयें पण (इ ारसेव के०) अगीआर चोवीशी, तिहां चोथे अने आ
ठमे एकेकी तथा पांचमे, उठे अने सातमे त्रण त्रण, तथा पांचने उदयें (नव
के०) नव चोवीशी. तिहां एक देशविरतियें तथा प्रमत्त अने अप्रमत्तें त्रण त्रण
अने अपूर्व करणे बे. तथा चारने उदयें (तिन्नि के०) त्रण चोवीशी. तिहां प्रम
त्त, अप्रमत्त अने अपूर्व करणें एकेकी जाणवी. (एएचउवीसगया के०) ए सर्व
मलीने बावन चोवीशी अइ. तथा (डुगं के०) बेने उदयें (बार के०) बार नां
गा अने (इकंमि के०) एकने उदयें (पंच के०) पांच नांगा, एम सर्व मली वा
वन चोवीशी अने उपर सत्तर नांगा अया ॥ इति समुच्चयार्थः ॥ ५३ ॥

हवे सर्व नांगानी शरवाले संख्या कहे ठे.

बारस पणसठिसया, दय विगप्येहि मोहिआ जीवा ॥

चुलसीई सत्तुत्तरि, पयविंद सएहि विन्नेआ ॥ ५३ ॥

अर्थ- बावन चोवीशीने चोवीश गुणा करी द्विकोदयना बार अने एकोदयना
पांच, एवं सत्तर नांगा जेलीयें, तेवारें (बारसपणसठिसया के०) बारजं नें पांशठ
नांगा अया. (उदयविगप्येहिमोहिआजीवा के०) एटला उदयने नांगे करीने सर्व

संसारी जीव मोहनीय में मोह्या मुंजाणा पड्या ठे. हवे तेनी पदसंख्या कहे ठे. अहींआं मिथ्यात्व, अनंतानुबंधी क्रोध इत्यादिक मोहप्रकृतिने (पय के०) पद एवी संज्ञा ही ठे. तेना (विंदसएहि के०) वृंदजे दश, नव, इत्यादिक उदय नांगाना पद एटले प्रकृति तेना शतक एटले शेंकडा केटला आय? ते कहे ठे. (चुलसी ई के०) चोराशी शो अने उपर (सत्तुत्तरी के०) सत्तोतेर थाय एटला मोहनीय कर्मना पदवृंदें करी सर्व जीव मुं जाणा थका (विन्नेआ के०) जाणवा. अहीं एकेका नांगामांहे मोहनीयनी जेटली प्रकृति बोलाय ते नांगामांहे तेटलां पद कहीयें. जेम दशने उदयें एक चोवीशी माटे दशने दश गुणा करीयें तेवारें दश चोवीशी थाय नवने उदयें ठ चोवीशी ।टें ठ गुणा करतां चोपन चोवीशी थाय, एम आठने उदयें अगीआर चोवीशीयें गुणतां अठयाशी, सातने अगीआरें गुणतां सत्तोतेर, ठने अगीआरें गुणतां ठाशठ, पांचने नवें गुणतां पीस्तालीश, चारने त्रणे गुणता बार, ए सर्व मलो त्रणशेंने बावन चोवीशी थाय. ते एकेकमध्ये चोवीश ठे माटे चोवीश गुणा करतां (८४४८) थाय. तेमध्ये द्विकोदयना बारने दुगुणा करतां चोवीश थाय तथा एकोदयना पांच, एवं उंगणत्रीश जेनीयें तेवारें ८४७७ एटला मोहनीयनां पदवृंदें गुणताणानी अपेह्ययें थाय ॥ इति समुच्चयार्थः ॥ ५३ ॥

अथ मिथ्यादृष्ट्यादिषु उदयचंगसूचिकानाष्यगाथामाह ॥ हवे मिथ्यात्वादिक गुणताणे प्रत्येकें मोहनीयना उदय नांगा प्ररूपवाने अर्थे नाष्यगाथा कहे ठे.

अठग च च चनुर, ठगाय चउरो अ हुंति चउवीसा ॥

मिह्वाइ अपुवंता, बारस पणगं च अनिअट्टी ॥ ५४ ॥

अर्थ—(मिह्वाइअपुवंता के०) मिथ्यात्वथी मांमीने पूर्वकरणनामा आठमा गुणताणा पर्यंत अनुक्रमें नांगा कहे ठे. एटले मिथ्यात्वे (अठग के०) आठ चोवीशी, सास्वादने (चउ के०) चार चोवीशी, मिश्रें (चउ के०) चार चोवीशी, तेवार पढी चोथे, पांचमे, ठठे ने सातमे, ए (चउरठगाय के०) चार गुणताणे आठ आठ चोवीशी अने ।ठमे गुणताणे (चउरोअहुंतिचउवीसा के०) चार चोवीशी नांगानी उपजे. एम मिथ्यात्वथी मांमीने अपूर्वकरण लगे बावन चोवीशी नांगानी थाय. पढी (बारसपणगंचअनिअट्टी के०) निवृत्ति गुणताणे बेने उदयें बार नांगा अने एकने उदयें चार नांगा तथा एक नांगो एकोदयें

सू संपरायनो, एवं सत्तर नांगा उपर आय. तेनी साथें बाव चोवीशीना १ ३४७
मेजवतां (१ ३६५) नांगा आय ॥ इति स यार्थः ॥ ५४ ॥

शैषां जंगानां पदानां योगादिनिर्गुणानाह ॥ हवे ए मोहनीयना उदय नांगा
तथा उदय पदवृंद ते योग, उपयोग ने लेश्या साथें गुणवा, ते उपदेश हे ठे.

जोगोवउंग लेसा, इएहिं गुणिआ हवंति कायवा ॥

जे जळ गुण ाणे, हवंति ते त गुणकारा ॥ ५५ ॥

अर्थ—(जोगोवउंगलेसाइएहिं के०) योग, उपयोग, अने लेश्यादिकें रीने
उदय नांगा तथा पदवृंद ते (गुणिआहवंति ायवा के०) गुणा करवा ते (जेजळ
गुणछाणे के०) मिष्यात्वादिक गुणगणें जे जिहां योग, उपयोग, लेश्या, जेट
लां (हवंति के०) होय. (तेतळगुण ारा के०) ते तिहां तेटला गुणा करवा ॥ ५५ ॥

तिहां प्रथ योगना गुणा रनी नावना लखीयें ठैयें. चार मनोयोग, चार व
चन योग अने औदारिक काययोग, ए नव योग तो मिष्यात्वथी मांमिने दशमा
गुणगणा पर्यंत दश गुणगणे होय. ते दश गुणगणाना सर्वसंख्यायें उदयनांगा
(१ ३६५) ठे. तेने नव योग साथें गुणतां (१ १ ३७५) उदयना नांगा आय.

तथा वली मिष्यादृष्टिने वैत्रिय ाययोगें वर्त्ततां आठ चोवीशी नांगानी होय.
तथा वैत्रियमिश्च, औदारिक मिश्च ने ामिण, ए ा योगें वर्त्ततां मिष्यात्वीने
प्रत्येकें आठना उदयनी एक, नवना उदयनी बे अने दशना उदयनी एक, एवं
चार चार चोवीशी नांगानी अनंतानुबंधीआ सहितवाली पामीयें, परंतु बीजी
चार चोवीशी अनंतानुबंधीआना उदय विनानी न पामीयें, जे नणीजेणे पूर्वे सम्य
क्त्वे करी अनंतानुबंधीआ विसंयोज्या होय, तेवली कर्मवर्षे परिणामनी पराव
र्त्तियें मिष्यात्व पामे, तेवारें फरी अनंतानुबंधीआ बांधवा मांमतां मात्र बंधावलि
का लगेज अनंतानुबंधीआना उदय न पामीयें अने एवीरीतें जे अनंतानुबंधीआ
विसंयोजीने मिष्यात्वे आवे, तेनुं जघन्यथी पण अंतरमुहूर्तायुतो अवश्य होय.
केमके अनंतानुबंधीआना उदय विना मिष्यात्वीने काल करवो निषेधो ठे. ते
जीव, तिहां रह्यो मिष्यात्व प्रत्ययें वली अनंतानुबंधीया बांधे ते उदय आव्या
पठी मरण पामीने जेवारें बीजे स्थानकें जाय, तेने वचालें अपांतरालगतियें वर्त्त
तां तथा उपजती वेलायें ए त्रण योग अनंतानुबंधीना उदय विनाना मिष्यात्वीने
होय. तिहां कार्मणयोग वाटें वर्त्ततां जीवने होय तथा औदारिकमिश्च योग ति

र्थच मनुष्यने उपजती वेलायें होय अने वैक्रियमिश्र देव तथा नारकीने उपजती वेलायें होय. ए प्रायिक बोलणे. अन्यथा मिथ्यात्वी तिर्यच मनुष्यने वैत्रि यशरीर करतां तथा मूकतां पण वैः यमिश्र योग होय पण ते चूर्णिकारें अहींआं विव द्युं नथी, एम आगल पण चूर्णिकारनो मत जाववो. ते माटें ए त्रण योगने वि षे नंता बंधीआना उदय रहितनी चार चार चोवीशी जांगानी ठे. ते न पामी यें बाकी चार चार चोवीशीज पामीयें शरवाले वीश चोवीशी मिथ्यात्वे होय. तथा सास्वादने र्मणयोगें चार, वैत्रि यकाय योगें चार, अने औदारिक मिश्र र्मणयोगें चार, एवं र चोवीशी होय तथा मिश्रदृष्टिने वैक्रिय काययोगें चार चोवीशी होय. तथा अविरति सम्यक्दृष्टिने मात्र वैत्रि य काययोगेंज आठ चोवीशी होय.

तथा देशविरतियें वैत्रि ययोगें आठ अने वैक्रियमिश्र योगें आठ, एवं शोल चो वीशी आय तथा प्रमत्त साधुने पण वैक्रियें तथा वैत्रि यमिश्रयोगें प्रत्येकें आठ आ ठ चोवीशी गणतां, शोल चोवीशी आय तथा अप्रमत्त साधुने वैक्रिय योगें आठ चोवीशी अने वैत्रि य मिश्रतो अप्रमत्तने न होय केमके चोथा गुणठाणाची उप रांत वैक्रिय तथा वैत्रि यमिश्रकाय योग लब्धि प्रत्ययिक होय. तेमांहे वैक्रिय मि श्रकाययोग तो वैत्रि यशरीर आरंजतां तथा मूकतां वखतज होय अने अप्रमत्त साधुने तो विशुद्धपणाची लब्धि प्रयुंजवाने अजावें वैक्रियनुं आरंजनुं नथी तथा मूकनुं पण नथी अने प्रमत्त साधुने वैक्रिय आरंजी पठी विशुद्धिने वशें वैक्रिय शरीर ठतां प्रमत्त आय, ते अपेह्यायें प्रमत्तने वैत्रि यकाययोग होय, ते माटें अप्रमत्तें वैत्रि यनी आठ चोवीशी कही एटले शरवाले वैक्रिययोगें मिथ्यात्वे आ ठ, सास्वादने चार; मिश्रें चार, अविरतियें आठ, देशविरतियें आठ, प्रमत्तें आठ, तथा अप्रमत्तें आठ, एवं अडतालीश चोवीशी अऽ. तथा वैत्रि यमिश्रकाययोगें मिथ्या त्वें चार देशविरतियें आठ ने प्रमत्तें आठ, एवं वीश चोवीशी अऽ तथा औदारिक मिश्रयोगें मिथ्यात्वे चार ने सास्वादने चार, एवं आठ चोवीशी आय. तथा कर्मण योगें पण मिथ्यात्वे चार अने सास्वादने चार, एवं आठ चोवीशी आय. एम सर्व मली चोराशी चोवीशी जांगानी आय. तेने चोवीशें गुणतां (१०१६) जांगा आय. ते पूर्वी नव योग साथें गुणोला (११३७५) जांगा साथें मेलवतां (१३४०१) जांगा थया.

हवे वैक्रियमिश्रने सास्वादने तथा चोथे गुणठाणे कर्मणयोगें वर्त्तताने विशेष प ठे. ते जणी तेना जांगा जूडा कही दे ।डे ठे. वैक्रिय मिश्रयोगें सास्वादने व र्तताने नपुंसकवेदनो उदय न होय, जे जणी वैक्रिय मिश्रयोगी नपुंसकवेदीने

नार १ प्रमुख हिं सास्वादने वर्त्ततां उपजवुं नथी ते नणी वैक्रियमिश्रयोगे जे चार चोवीशी उदय जांगानी ठे, ते ध्येथी नपुंस वेदथी उत्प थयेला आठ, आठ जांगा टले. बाकी शोल शोल जांगा रहे ।टें चार चोवीशीने तामे चार षोडश जांगा सास्वादने वैत्रियमिश्र योगीने होय.

तथा विरति सम्यक्दृष्टि वैत्रियमिश्र या र्मणयोगी, ए वेदुने विवेदनो उदय न होय जे नणी वैत्रिय मिययोगी अविरति सम्यक्दृष्टि जीव, स्त्रीवेदमां हे न उपजे, ते ।टें चोथे गुणठाणे ए बेदु योगे वर्त्तताने आठ, आठ चोवीशीने तामे ।ठ ।ठ षोडश जांगा होय. अहींआं केवल स्त्रीवेदना वि ष्पथी उप जेला आठ ।ठ जांगा, चोवीशी चोवी १ हिंथी ।ठीये. ए टीका ।रतुं मत वलंबीने हुं ठे न्यथा चूर्णि हिं तो दाचित् स्त्रीवेदी मांहे पण अवतरे. एम पण हुं ठे. तेनो पाठ “ यावि दु त्रिवेअगेसुवि वेडवि मीसगस्स ”

तथा प्रमत्तसाधुने आहार तथा ।हार मिश्र ए बे योगे वर्त्ततां स्त्रीवेदना उदय न होय जे नणी ।हारक मिश्रयोग चौद पूर्वधर पुरुपनेज होय स्त्रीने तो चौद पूर्वनुं नणवुं निषेधुंठे जे नणी सूत्रे कहुंठे के “ ङागारववहुला, चलिंदिआ डुब्बलाअधीइए ॥ इअ अइवसेस यणा, नूअवाउअ नो ङीणं ॥ १ ॥ (नूतवाद के ०) दृष्टिवाद जे बार अंग, ते ।ने न नणाववुं, जे नणी १ जाति स्वनावें तोठडी होय ठे ते ।टें गर्व घणो रे, विद्या जीरवी न शके. इडिय चंचल होय, बुद्धि उ ङी होय ते माटे ए अतिशय पाठ नणी ।ने निषेधुं ठे ते दृष्टिवादमांहे चोथे अधिकारे पूर्व ठे माटे पूर्व नण्या विना स्त्रीआहार शरीर न करे, ते माटे प्रम त्त अप्रमत्त गुणठाणे प्रत्येक एकेकायोगे उदय जांगानी अ आठ चोवीशी मांहे थी स्त्री वेदना त्रीजा जागना आठ जांगा कहाडतां शेष शोल षोडशक जांगा होय.

तथा अप्रमत्त साधु ए आहारकयोगीज होय परंतु आहारकमिश्रयोगी न होय केमके ए योगतो आहारक शरीर आरंजतां तथा मूकतां होय ते तो अप्र मत्त साधुने लब्धिनुं प्रयुंजवुं नथी तेनणी अंहीं जांगानां आठ षोडशक होय. ए सर्व चुम्मालीश षोडशक थयां. ते चुम्मालीशने शोले गुणतां (७०४) जांगा थाय. ते पूर्वोक्त (१३४०१) मध्ये मेलवतां (१४१०५) उदय जांगा थया.

तथा औदारिक मिश्रकाययोगीने चोथे गुणठाणे स्त्रीवेद अने नपुंसकवेदना उदय न होय, तेमांहे औदारिक मिश्रयोगी सम्यक्दृष्टिने उपजवुं नथी ते नणी ए चोथे गुणठाणे आठ चोवीशीने स्थानके केवल पुरुपवेद विकल्पना औ

र्थच मनुष्यने उपजती वेलायें होय अने वैक्रियमिश्र देव तथा नारकीने उपजती वेलायें होय. ए प्रायिक बोलबे. अन्यथा मिथ्यात्वी तिर्यच मनुष्यने वैक्रियशरीर करतां तथा मूकतां पण वैः यमिश्र योग होय पण ते चूर्णिकारें अहींयां विव द्युं नथी, एम आगल पण चूर्णिकारनो मत जाववो. ते माटें ए त्रण योगने वि षे नंता बंधीआना उदय रहितनी चार चार चोवीशी नांगानी ठे. ते न पामी यें बाकी चार चार चोवीशीज पामीयें शरवाले वीश चोवीशी मिथ्यात्वे होय. तथा सास्वादने र्मणयोगें चार, वैक्रियकाय योगें चार, अने औदारिक मिश्रकाययोगें चार, एवं १२ चोवीशी होय तथा मिश्रदृष्टिने वैक्रिय काययोगें चार चोवीशी होय. तथा अविरति सम्यक्दृष्टिने मात्र वैक्रिय काययोगेंज आठ चोवीशी होय.

तथा देशविरतियें वैत्रिययोगें आठ अने वैक्रियमिश्र योगें आठ, एवं शोल चो वीशी थाय तथा प्रमत्त साधुने पण वैक्रियें तथा वैक्रियमिश्रयोगें प्रत्येकें आठ आ ठ चोवीशी गणतां, शोल चोवीशी थाय तथा अप्रमत्त साधुने वैक्रिय योगें आठ चोवीशी अने वैत्रिय मिश्रतो अप्रमत्तने न होय केमके चोथा गुणठाणाथी उप रांत वैक्रिय तथा वैत्रियमिश्रकाय योग लब्धि प्रत्यधिक होय. तेमांहे वैक्रिय मि श्रकाययोग तो वैक्रियशरीर आरंजतां तथा मूकतां वखतज होय अने अप्रमत्त साधुने तो वि षपणाथी लब्धि प्रयुंजवाने अजावें वैक्रियनुं आरंजवुं नथी तथा मूकवुं पण नथी अने प्रमत्त साधुने वैक्रिय आरंजी पढी विशुद्धिने वशें वैक्रिय शरीर ठतां अप्रमत्त थाय, ते अपेह्यायें प्रमत्तने वैत्रियकाययोग होय, ते माटें अप्रमत्तें वैक्रियनी आठ चोवीशी कही एटले शरवाले वैक्रिययोगें मिथ्यात्वे आ ठ, सास्वादने चार; मिश्रें चार, अविरतियें आठ, देशविरतियें आठ, प्रमत्तें आठ, तथा अप्रमत्तें आठ, एवं अडतालीश चोवीशी अइ. तथा वैत्रियमिश्रकाययोगें मिथ्या त्वें चार देशविरतियें आठ अने प्रमत्तें आठ, एवं वीश चोवीशी अइ तथा औदारिक मिश्रयोगें मिथ्यात्वे चार अने सास्वादने चार, एवं आठ चोवीशी थाय. तथा कर्मण योगें पण मिथ्यात्वे चार अने सास्वादने चार, एवं आठ चोवीशी थाय. एम सर्व मली चोराशी चोवीशी नांगानी थाय. तेने चोवीशें गुणतां (२०१६) नांगा थाय. ते पूर्वोक्त नव योग साथें गुणोजा (११३८५) नांगा साथें मेलवतां (१३४०१) नांगा थया.

हवे वैक्रियमिश्रने सास्वादने तथा चोथे गुणठाणे कर्मणयोगें वर्त्तताने विशेष ठे. ते नणी तेना नांगा जूडा कही देखाडे ठे. वैक्रिय मिश्रयोगें सास्वादने व र्तताने नपुंसकवेदनो उदय न होय, जे नणी वैक्रिय मिश्रयोगी नपुंसकवेदीने

नार १ प्रमुख हिं सास्वादने वर्ततां पञ्चुं नथी ते नणी वैक्रियमि श्रयोगे जे चार चोवीशी उदय जांगानी ठे, ते ध्येथी नपुंस वेदथी उत्प थयेला ।ठ, आठ जांगा टले. । १। गोल गोल जांगा रहे ।टें चार चोवीशीने ठामे चार षो डश जांगा सास्वादने वैत्रि मि श्र योगीने हो .

तथा विरति सम्यक्दृष्टि वैत्रियमिश्र । मिश्रयोगी, ए बे ने विवेदनो उदय न होय जे नणी वैत्रिय मिश्रयोगी विरति सम्यक्दृष्टि जीव, स्त्रीवेदमां हे न उपजे, ते ।टें चोथे गुणठाणे ए बे योगे वर्तताने ।ठ, आठ चोवीशीने ठामे ।ठ ।ठ षोडशक जांगा होय. अहीं । केवल विवेदना वि ल्पथी उप जेला आठ ।ठ जांगा, चोवीशी चोवी । हिंथी ।ठीये. ए टी । ।र । मत । वलंबीने ह्युं ठे न्यथा चूर्णि हिं तो दाचित् विवेदी हिं पण अवतरे. ए पण ह्युं ठे. तेनो पाठ " यावि हु विवेद्यगेसुवि वेउवि ।सगस्स "

तथा प्रमत्तसाधुने ।हार तथा ।हार मिश्र ए बे योगे वर्ततां स्त्रीवेदनो उदय न होय जे नणी ।हारक मिश्रयोग चौद पूर्वधर पुरुषनेज होय स्त्रीने तो चौद पूर्वचुं नणचुं निषेध्युंठे जे नणी सू ह्युंठे के "तुष्ठागारवबहुला, चलिंदिआ डब्बलाअधीइए ॥ इअ अइवसेस यणा, नूअवाउअ नो ढीणं ॥ १ ॥ (नूतवाद के०) दृष्टिवाद जे बार अंग, ते ।ने न नणावचुं, जे नणी । जाति स्वनावें तोडडी होय ठे ते ।टें गर्व घणो रे, विद्या जीरवी न शके. इडिय चंचल होय, बुद्धि उ ठी होय ते ।टे ए ति य पाठ नणी स्त्रीने निषेध्युं ठे ते दृष्टिवादमांहे चोथे अधिकारें पूर्व ठे माटे पूर्व नण्या विना स्त्रीआहार शरीर न करे, ते माटे प्रम त अप्रमत्त गुणठाणे प्रत्येक एकेकायोगे उदय जांगानी आठ आठ चोवीशी मांहे थी स्त्री वेदना त्रीजा जागना आठ जांगा कहाडतां शेष शोल षोडशक जांगा होय.

तथा अप्रमत्त साधु ए आहारकयोगीज होय परंतु आहारकमिश्रयोगी न होय केमके ए योगतो आहारक शरीर आरंजतां तथा मूकतां होय ते तो अप्र मत्त साधुने लब्धिचुं प्रचुंजचुं नथी तेनणी अहीं जांगानां आठ षोडशक होय. ए सर्व चुम्मालीश षोडशक थयां. ते चुम्मालीशने शोले गुणतां (७०४) जांगा थय, ते पूर्वोक्त (१३४०१) मध्ये मेलवतां (१४१०५) उदय जांगा थया.

तथा औदारिक मिश्रकाययोगीने चोथे गुणठाणे स्त्रीवेद अने नपुंसकवेदनो उदय न होय, तेमांहे औदारिक मिश्रयोगी सम्यक्दृष्टिने उपजचुं नथी ते नणी ए चोथे गुणठाणे आठ चोवीशीने स्थानके केवल पुरुषवेद विकल्पना औ

दारिकमिश्रयोगे आठ अष्टक नांगा होय. अहींआं बे वेदना शोल नांगा प्रत्येक चोवीशी मध्येंची टालवा. ए प्रायि बोल जाणवो अन्यथा ब्राह्मी, सुंदरी, मल्लीनाथ, राजीमती प्रमुख सम्यक्दृष्टि अकां अहींआं स्त्रीवेदें उपन्यां, तिहां उपजतां औदारिकमिश्र योग के न होय, ाटे ए केम घटे? ए आठ अष्टकना चोशठ नांगा पूर्वला (१४१०५) मांहे मेलवतां (१४१६९) उदय नांगा थया ॥ ५५ ॥

अथ पदवृंदानि योगगुणितानि जाव्यंते. तत्रोदयप्ररूपिका जाष्यगाथामाह ॥ हवे उदयपदवृंद योग साथें गणवां, ते जावे ठे. तिहां चौद गुणठाणे उदय पदवृंद प्ररूपवाने अंतर जाष्यगाथा हे ठे.

अ गी बत्तीसं, बत्तीसं सठि मेव बावन्ना ॥

चोआल दोसु वीसा, मिह्वा माईसु सामन्नं ॥५६॥

अर्थ- मिथ्यात्व गुणठाणे (अठ्ठी के०) डशठ पद, सास्वादनें (बत्तीसं के०) बत्रीश पद, मिश्रें (बत्तीसं के०) बत्रीश पद, अविरतियें (सठि के०) शाठ पद, (मेव के०) एमज देशविरतियें (बावन्ना के०) बावन पद, तेवार पढी प्रमत्त अने अप्रमत्तें ए (दोसु के०) बे गुणठाणे प्रत्येकें (चोआल के०) चुम्मालीश चुम्मालीश पद होय. तथा अपूर्वकरणें (वीसा के०) वीश पद होय. ए सर्व मली (३५३) पद होय. एटली चोवीशी थाय. माटें एने चो वीश गुणा करतां (८४४८) थाय अने निवृत्तिबादरें द्विकोदयना बार नांगा तेमाटें तेने बमणा करीयें, तेवारें चोवीश थाय. तेनी अर्थे एकोदयना पांच नांगा मेलवतां उगणत्रीश थाय. ते पूर्वला (८४४८) मध्यें जेलतां (८४७७) एटलां मोहनीयना उदय पदवृंद (मिह्वा माईसु सामन्नं के०) मिथ्यात्व आदें देइने सर्व गुणठाणे अइने सामान्यपणे थाय. हवे उदय पदवृंद योग साथें गणवां. ते जावीयें ठैयें. तिहां पूर्वी (८४७७) पदवृंद अयां ठे तेने चार मनोयोग, चार वचन योग, तथा औदारिककाययोग, ए नव योग तो दशमा गुणठाणा जगें ध्रुव होय माटें नवे योग साथें गुणतां (७६३९३) पदवृंद नव योगसाथें एतां थाय. मिथ्यात्व गुणठाणे सातना उदयनी एक चोवीशी नांगानी ठे ते माटें सात एकुं सात तथा आठना उदयनी त्रण चोवीशी ठे माटें आठ त्रिक चोवीश, एम नव त्रिक सत्तावीश, दश ए दश, एम मिथ्यात्वे अडशठ पद थाय तथा तेवार पढी सर्व गुणठाणे जेटलां जेटलां उदयस्थानक होय. ते एकेका उदयें जेटली जेटली नांगानी चोवीशी ठे. तेटली उदयना आंक साथें गुणीयें, तेवारें पद थाय.

हवे वैत्रिययोगे मिथ्यात्वे अडशठ पद, आठ चोवीशी ठे तेमाटे. अने वैक्रियमिश्रे अनंतानुबंधी सहि चार चोवीशी पा गीये, ते ाटे आठनो उदय एक ने दे, माटे आठ एकुं आठ अने नवनो उदय बे नेदे, ाटे नवे डु अठार अने दशनो उदय एक नेदे, माटे दश एकुं दश, एवं बत्रीश पद थयां. तेमज औदारिकमिश्रे पण बत्रीश अने कार्मणें पण बत्रीश, शरवाले (१७६) मिथ्यात्व गुणठाणे चार योगनां उदय पद थाय. तथा सास्वादने वैत्रिययोगे बत्रीश, औदारिक मिश्रे बत्रीश, कार्मणें बत्रीश, मली ठुं थाय. तथा मिश्रगुणठाणे वैत्रिययोगे बत्रीश थाय. एम त्रण गुणठाणे ली (३०४) उदय पद थाय. तथा वैत्रिययोगे चोथे गुणठाणे शाठ, पांचमे बाव , ठे चुम्मालीश अने सातमे चुम्मालीश, शरवाले वशो उदयपद थाय. तेनी साथें आगल त्रण गुणठाणा (३०४) जेलतां (५०४) थाय.

तथा वैत्रियमिश्रयोगे देशविरतियें बाव , प्रमत्ते चुम्मालीश, शरवाले ठुं थया. तेपूर्वो पांचशो चार साथें जेलतां ठशो उदयपदनी चोवीशी थाय, ए सर्वे नो विधि पूर्वे उदय जांगामां कह्यो ठे तेने चोवीशगुणा करतां (१४४००) पद थाय.

तथा वैक्रियमिश्रयोगे सास्वादने नपुंसकवेद न होय, ते जणी बत्रीश षोडशक थाय तथा चोथे गुणठाणे वैत्रियमिश्र तथा कार्मणयोगे स्त्रीवेद न होय माटे शाठ शाठ षोडशक होय. एवं (१५३) षोडशक थयां. तथा प्रमत्ते अने अप्रमत्ते, ए वे गुणठाणे आहार योगीने स्त्रीवेद न होय माटे बे वेद आश्री प्रत्येक गुणठाणे चुम्मालीश चुम्मालीश षोडशक थाय अने प्रमत्ते आहारक मिश्रयोगीना चुम्मालीश षोडशक लेवां. एवं सर्व मली (३०४) षोडशकने शोल गुणां करतां (४५४४) थाय तेनी साथें पूर्वला (७६३९३) तथा (१४४००) मेलवतां (९५३३७) थया. तथा औदारिकमिश्रयोगीने चोथे गुणठाणे स्त्रीवेद तथा नपुंसकवेद न होय ते जणी तिहां मात्र पुरुषवेदनाज शाठ अपृक जांगा लेवा तेना (४००) थाय. ते पूर्वला राशिमांहे जेलतां (९५७१७) एटला पदवृंद योगसाथें गुणतां थाय. यडुक्तं “ सत्तरस सत्तसया, पण नउई सहस्स पयसंखा ” इति वचनात्.

हवे उपयोग साथें गुणतां जे उदय जांगा होय ते कहीयें ठैये. तिहां मिथ्यात्व अने सास्वादन ए वे गुणठाणे प्रत्येकें एक मतिअज्ञान, बीजुं श्रुतअज्ञान. त्रीजुं विचंगअज्ञान, चोथुं चक्रुदर्शन. पांचमुं अचक्रुदर्शन. ए पांच उपयोग होय तथा त्रीजे. चोथे अने पांचमे ए त्रण गुणठाणे त्रण ज्ञान अने अवधिदर्शन नहि त त्रण दर्शन, एवं ठ उपयोग प्रत्येकें होय तथा ठछाथी दशमा गुणठाणा जगें

तेहीज ठ उपयोग साथें सात नःपर्यवज्ञान पण होय माटें सात उपयोग होय.

तिहां मिथ्यात्वे आठ अने सास्वादने चार, एवं बार चोवीशी जांगानी बे गुण एठाणे मलीने ठे. तेने पांच उपयोग साथें गुणतां शाठ चोवीशी आय. तथा मिश्रें चार, अविरतियें आठ अने देशविरतियें आठ, एवं त्रण गुणठाणे वीश चोवीशी जांगानी ठे. तेने ठ उपयोग साथें गुणतां (१२०) उदय जांगानी चो वीशी आय. तथा प्रमत्तनी आठ, प्रमत्तनी आठ, अपूर्वकरणनी चार, एवं ए गुणठाणानी वीश चोवीशीने सात उपयोग साथें गुणतां (१४०) चोवीशी उदय जांगानी आय. अहीं सुधी सर्व मली (३२०) चोवीशी उदय जांगानी अइ. तथा जे आचार्य, मिश्र गुणठाणे पण पांच उपयोग माने ठे. तेना मते (३१६) चोवीशी आय. तिहां पहेला मते (३२०) ने चोवीश गुणा करतां (७६००) जांगा आय. अने बीजा आचार्यना मते चार चोवीशी हाडी नाख तां (३१६) ने चोवीश गुणा रतां (७५०४) जांगा आय. तेवार पढी द्विकोदय ना बार जांगा अने एकोदयना पांच, एवं सत्तर जांगाने सात उपयोग साथें गुण तां (११९) जांगा आय ते पूर्वली राशिमांहे जेलतां (७७९९) उदय जांगा आय, तथा मिश्र गुणठाणे पांच उपयोग माने, तेना मते (७७०३) उदयस्थान जांगा आय.

हवे एनां पदवृंद विचारे ठे. तिहां मिथ्यात्वे सामान्य पद अडशठ अने सास्वा दने बत्रीश, एवं एकशो अयां तेने पांच उपयोग साथें गुणतां पांचशें पद आय. ए चोवीशीना आदि पद ते जणी चोवीश गुणा करतां बार हजार पदवृंद आय.

तथा मिश्रें बत्रीश, अविरतियें शाठ अने देशविरतियें बावन्न, ए त्रण गुणठा णाना (१४४) सामान्यपद ठे तेने ठ उपयोग साथे गुणतां (०६४) चोवीशी उद यपदनी आय, तेने चोवीश गुणा करतां (२०७३६) पदवृंद आय.

तथा प्रमत्ते चुम्मालीश, प्रमत्ते चुम्मालीश, अने अपूर्वकरणे वीश, एम त्रण गुणठाणे अइ (१००) सामान्यपद आय. तेने सात उपयोग साथें गुणतां (७५६) पद आय. तेने चोवीश गुणा करतां (१०१४४) पदवृंद आय. ए सर्व मली (५००००) एटला दश उपयोग साथें आठ गुणठाणे पदवृंद आय. तेमध्ये द्वि कोदयना चोवीश अने एकोदयना पांच, ए उंगणत्रीशने सात उपयोग साथें गुणतां (२०३) आय. ते पूर्वला पदवृंद राशिमध्ये जेलीये, तेवारें (५१००३) एटला दश उपयोगना दश गुणठाणे अइ पदवृंद आय तथा पूर्वला मतांतरे स र्व सामान्य पद (२०००) होय तेने चोवीश गुणा करतां (५०११२) आय ते

मांहे (१०३) द्विकोदयवालां पद जेलतां (५०३१५) पदवृंद उपयोग साथें थाय.

हवे लेख्यासाथें मोहनीयना उदय नांगा विचारे ठे, तिहां मिथ्यात्वथी मांमीने चोथा गुणठाणा जगें ठए लेख्या होय माटे चार गुणठाणानी चोवीश चोवीशी ने ठ लेख्या साथें गुणतां (१४४) चोवीशी थाय. तथा पांचमे, ठठे अने सातमे ए त्रण गुणठाणे कृष्णादिक त्रण लेख्या िहे देशविरति तथा सर्वविरतिनुं प डिवजवुं न होय तेथी प्रथमनी त्रण लेख्या अहीं ि निषेधी िटे बाकी तेजो, प अने शुक्ल, ए त्रण लेख्या होय अन्यथा देशविरति तथा सर्व विरति लह्या पठी तो ठ लेख्या पण होय. ए वचन विरोध न विचारवो, िटे ए त्रण गुणठा एानी चोवीश चोवीशीने त्रण लेख्यायें त्रिगुणा रतां बहोत्तेर चोवीशी थाय. त या अपूर्वकरण गुणठाणे एक शुक्ललेख्याज होय माटे चार चोवीशी होय. ए स र्व मली बर्जे ने वीश थाय तेने चोवीश गुणा रतां (५१८०) नांगा थया. तेम ध्यें द्विकोदयना बार अने एकोदयना पांच, ए सत्तरमध्येतो एकज शु लेख्या होय, माटे ते सत्तर नांगा जेलतां (५१९७) उदय नांगा लेख्या साथें थाय.

हवे लेख्यायें पदवृंद कहे ठे. तिहां मिथ्यात्वे अडशठ, सास्वादने बत्रीश, मिश्रें ब त्रीश अने अविरतियें शाठ, शरवाले (१९१) सामान्य पद होय. तेने ठ लेख्या यें गुणतां (११५१) थाय. तथा देशविरतियें बाव , प्रमत्तें चुम्मालीश अने अप्रमत्तें चुम्मालीश. एवं (१४०) तेने त्रण लेख्यायें त्रिगुणा करतां (४१०) थाय. त या अपूर्व करणे वीश तिहां एक शुक्ल लेख्यायें गुणतां वीश थाय एम शरवाले (१५९१) लेख्यायें सामान्यपद थाय. तेने चोवीश गुणा करतां (३८१०८) थाय. तेमध्ये द्विकोदयना चोवीश अने एकोदयना पांच, जेलतां (३८१३७) एटला पदवृंद लेख्या साथें गुणतां थाय. एनी गाथा कहे ठे “ तिगहीणा तेवन्ना, सयाउ उदयाण हुंति सेसाउ ॥ अडतीस सहस्साइं, पयाण सयदोय सगतीसा ॥ १ ॥ ” एम योग उपयोग लेख्या साथें मोहनीयना उदयस्थानकना नांगा विचा खा वली सुबुद्धियें विशेषें विचारवा ॥ इति समुच्चयार्थः ॥ ५६ ॥

अथ सत्तास्थानान्याह ॥ हवे गुणठाणे मोहनीयकर्मनां सत्तास्थानक कहे ठे.

तिन्नेगे एगेगं, तिगमीसे पंच चउसु तिग पुवे ॥

इकारवायरंमिउ, सुहुमो चउतिनि उवसंते ॥ ५७ ॥

असं—(तिन्नेगे के०) एक मिथ्यात्वगुणठाणे त्रण सत्ता स्थानक होय, ति

हां जे ए पुंज री मिथ्यात्वें जाय, तेने अष्टावीशनी सत्ता, ते ध्येंथी सम्यक्त्व पुंज उवेव्या पठी सत्तावीशनी सत्ता, मिश्रपुंज उवेव्या पठी अथवा अनादि मिथ्या त्वीने षष्ठीवीशनी सत्ता जाणवी. एनी जावना सर्व पूर्वे मोहनीयनां सत्तास्थानक सा न्यें विचारवाने प्रस्तावें विस्तारें जावी ठे. तेमाटें अहींआं नथी जावता तथा (एगेगं के०) ए सास्वादने ए ज अष्टावीशनुं सत्तास्थानक होय, जे नणी ए एताणुं ए पुंज ठतां सम्यक्त्व व तांज होय, ते टें. तथा (तिगमीते के०) मिश्रगुणताणे ए सत्तास्थानक होय. तिहां त्रिपुंजीने अष्टावीशनुं, सम्यक्त्व उवेवें सत्तावीश ' तथा अनंतानुबंधीआ विसंयोज्या पठी जे पडतो मिश्रें आवे, तेने षष्ठीवीश ' सत्तास्थान जाणवुं तथा चोये, पांचमे, षष्ठे अने सातमे ए (चउ के०) ए गुणताणे प्रत्येके (पंच के०) पांच पांच सत्तास्थानक होय, तिहां ए पुंज ठतां षष्ठीवीश ' , नंतानुबंधीआ विसंयोज्ये चोवीश ' , तेमध्येथी मिथ्यात्व क्य गये त्रेवीश ' , तेमांथी मिश्रक्यें बावीशनुं, तेमांथी सम्यक्त्व क्यें ए वीश ' ए सत्तास्थान क्ययि सम्यक्दृष्टिने होय. तथा (तिगपुवे के०) अपूर्वकरण एताणे त्रण सत्तास्थान होय, तिहां क्ययि सम्यक्दृष्टिने रूपकश्रेणीयें अथवा उपश श्रेणीयें ए वीश ' तास्थानक तथा औपशमिक सम्यक्त्वें उप मश्रेणीयें षष्ठीवीश ' ने चोवीशनुं सत्तास्थान होय तथा (इकारबायरं मिउ के०) बादर संपरायें अगी ए सत्तानां स्थानक होय. तिहां षष्ठीवीश अने चोवीश उपशमश्रेणीनी पेहायें अने एकवीशनी सत्ता, उपशमश्रेणीयें क्ययिक सम्यक्दृष्टिने होय अथवा रूपकश्रेणीयें पण ज्यां सुधी आठ कषायनो क्यय न थी क ते, तिहां जगें एकवीशनी सत्ता होय, तेवार पठी आठ षायना क्ययें तेरनी सत्ता तेमांथी नपुंसकवेदक्ययें बारनी सत्ता, िवेद क्ययें गीआरनी सत्ता, हास्य षट्कने क्ययें पांचनी सत्ता, पुरुष वेद क्ययें चारनी सत्ता, संज्वलन षोध क्ययें त्रण नी सत्ता, संज्वलनमान क्ययें बेनी सत्ता, संज्वलन मायाक्ययें एकनी सत्ता होय. तथा (सुदुमोचउ के०) सूक्ष्म संपराय गुणताणे चार सत्तास्थान होय. तिहां अष्टा वीश, चोवीश, उपशमश्रेणीनी अपेहायें तथा एकवीशनुं क्ययिक सम्यक्दृष्टिने उपशमश्रेणीनी पेहायें अने एक प्रकृति ' सत्तास्थानक रूपकश्रेणीनी अपेहायें जाणवुं तथा (तिन्निउवसंते के०) उपशांतमोह गुणताणे अष्टावीश, चोवी श अने एकवीश, ए त्रण सत्तास्थानक होय. ए पूर्वली पेरें जाववां.

हवे एनो संवेध कहे ठे. मिथ्यात्वें बावीश ' एकज बंधस्थानक ठे. तिहां सा

त, आठ, नव अने दश, ए चार उदयस्थानक ठे. तेमध्ये सातने उदये एकज अष्टावीशनी सत्ता होय अने बीजा त्रण उदये अष्टावीश, सत्तावीश अने उवीश. ए त्रण त्रण सत्ता प्रत्येके होय. एवं मिथ्यात्वे सर्व थइ दश सत्तास्थानक होय.

तथा सास्वादने ए बीशना बंधस्थानके सात, आठ अने नव, ए त्रण उदय स्थानकने विपे प्रत्येके अष्टावीशनी सत्ता होय. एम त्रण सत्तास्थानक होय.

तथा मिश्रे सत्तरनो बंध ठे, तिहां सात, आठ, नव, ए त्रण उदय स्थानके प्रत्येके अष्टावीश, सत्तावीश अने चोवीश, ए त्रण सत्ता गणतां नव सत्तास्थानक होय.

अविरतिये सत्तरनो बंध ठे, तिहां ठ, सात, आठ अने नव, ए चार उदय स्थानक होय. तिहां ठने उदये अष्टावीश, चोवीश अने एकवीश, ए त्रण सत्तास्थान होय तथा सात अने आठ, ए वे उदये प्रत्येके अष्टावीश, चोवीश, त्रेवीश, बावीश अने एकवीश, ए पांच पांच सत्तास्थानक होय तथा नवने उदये एकवीश विना वाकीनां चार सत्तास्थानक होय. एवं शरवाजे सत्तर सत्तास्थानक होय.

देशविरतिये तेरनो बंध ठे तिहां पांच, ठ सात अने आठ, ए चार उदय स्थानक होय. तिहां पांचने उदये अष्टावीश, चोवीश अने एकवीश, ए त्रण सत्ता होय. तथा ठने उदये अष्टावीश, चोवीश, त्रेवीश, बावीश अने एकवीश, ए पांच सत्ता. तेमज सातने उदये पण एज पांच सत्तानां स्थानक होय तथा आठने उदये एक वीश विना शेष चार सत्ता होय. एम सर्व थइ सत्तर सत्तानां स्थानक होय.

प्रमत्ते नवनो बंध, तिहां चार, पांच, ठ अने सात, ए चार उदयस्थानक होय, तिहां चारने उदये अष्टावीश, चोवीश अने एकवीश, ए त्रण सत्ता होय. पांच अने ठने उदये अष्टावीश, चोवीश, त्रेवीश, बावीश अने एकवीश, ए पांच सत्ता प्रत्येके होय अने सातने उदये एकवीश विना चार सत्ता होय. एम सर्व थइ सत्तर सत्तास्थानक होय. तेबीज रीते अप्रमत्ते पण एज सत्तर सत्तास्थानक जाणवां.

तथा अपूर्वकरणे नवनो बंध ठे, तिहां चार, पांच अने ठ, ए त्रणे उदयस्थानके प्रत्येके अष्टावीश, चोवीश अने एकवीश, ए त्रण सत्ता गणतां नव सत्ता होय.

अनिवृत्तिये पांच, चार, त्रण, वे अने एक, ए पांच बंधस्थानक होय. तिहां पांचने बंधे वेने उदये अष्टावीश, चोवीश, एकवीश, तेर, बार अने अगीअार, ए ठ सत्तास्थानक होय. तथा चारने बंधे एकने उदये अष्टावीश, चोवीश, एकवीश, अगीअार, पांच अने चार, ए ठ सत्ता होय तथा त्रणने बंधे एकने उदये अष्टावीश, चोवीश, एकवीश, चार अने त्रण, ए पांच सत्ता होय. तथा वेने बंधे एकने उदये

अष्टावीश, चोवीश, एकवीश, त्रण अने बे, ए पांच सत्ता होय. तथा एकने बंधे एकने उदये अष्टावीश, चोवीश, ए वीश, बे अने एक ए पांच सत्ता होय. एवं सर्व मली पांच बंध स्थानके अने शरवाले सत्तावीश सत्तास्थानक होय.

सूक्ष्मसंपराये बंध विना एकने उदये अष्टावीश, चोवीश, एकवीश अने एक. ए चार सत्तास्थानक होय तथा उपशांतमोहे बंधोदय विना अष्टावीश, चोवीश, ए वीश, ए त्रण सत्तास्थान होय. एम सर्व गुणगणे सर्व मली (१३३) मो हनीयनां सत्तास्थान होय. ए स्वरूप सर्व पूर्वे जाव्युं ठे. इति समु० ॥ ५७ ॥
य ना मेणि बंधस्थानादीन्याह ॥ हवे चौद गुणगणे नामकर्मना बंधो
दय सत्तास्थान ने जांगा हे ठे.

नव ठक्क तिग सत, डुगं डुगं तिगडुगं तिअ च ॥

डुग ठच डुगपण च , डुगच चऊ पणग एगच ॥ ५८ ॥

अर्थ- मिथ्यात्व गुणगणे (ठ वठ के०) ठ बंधस्थानक, नव उदय स्थानक अने ठ सत्ता स्थानक. होय. बीजे गुणगणे (तिगसतडुगं के०) त्रण बंध स्थान , सात उदय स्थानक, अने बे सत्तास्थानक होय. त्रीजे गुणगणे (डुगं तिगडुगं के०) बे बंधस्थानक, त्रण उदयस्थानक अने बे सत्तास्थानक होय. चौथे गुणगणे (तिअठचउ के०) त्रण बंधस्थानक, आठ उदयस्थानक ने चार सत्तास्थानक होय. पांचमे गुणगणे (गठचउ के०) बे बंधस्थानक, ठ उदय स्थानक अने चार सत्तास्थानक होय. ठठे गुणगणे (डुगपणचउ के०) बे बंध स्थानक, पांच उदयस्थानक अने चार सत्तास्थानक होय. सातमे गुणगणे (डुग चउच के०) बे बंधस्थानक, चार उदयस्थानक अने चार सत्तास्थानक होय, आठमे गुणगणे (पणगएगचउ के०) पांच बंधस्थानक, एक उदय स्थानक अने चार सत्तास्थानक होय. इत्यह्वरार्थः ॥ ५८ ॥

हवे संवेध कहेठे. तिहां मिथ्यात्व गणगणे १३-१५-१६-१७-१८-२० ए ठ बंधस्थानक ठे. तिहां अपर्याप्ता एकेडिय प्रायोग्य त्रेवीश बांधतां बादर सूक्ष्म अने प्रत्येक साधारण पदे चार जांगा आय तथा पर्याप्ता एकेडिय प्रायोग्य प िश बांधतां वीश जांगा अने अपर्याप्ता त्रण विकलेडिय तथा पंचेडिय तिर्यच मनुष्य प्रायोग्य पञ्चीश बांधतां, एकेको जांगो सर्व संख्याये प िशने बंधे प िश जांगा होय. तथा पर्याप्त एकेडिय प्रायोग्य ठवीश बांधतां शोल जांगा, तथा देव

गति प्रायोग्य अष्टावीश बांधतां आठ नांगा, नर गति प्रायोग्य अष्टावीश बांध तां एक नांगो. एवं नव नांगा अष्टावीशने वंधे होय. तथा पर्याप्त वैडिय, तैडिय अने चौरिडिय. प्रायोग्य उंगणत्रीश बांधतां प्रत्येकें आठ आठ नांगा होय. तथा पर्याप्ता पंचैडिय तिर्येच प्रायोग्य उंगणत्रीश बांधतां (४६०८) नांगा तथा पर्याप्ता पंचैडिय नुष्य गति प्रायोग्य उंगणत्रीश बांधतां (४६०८) नांगा सर्व ली उ गणत्रीशने वंधे (१२४०) नांगा आय. अहीं तीर्थकरसहित देवगति प्रायोग्य उ गणत्रीश प्रकृतिना बंधना नांगा आठ न पामीये, केमके सम्यक्त्व विना तीर्थकर नाम कर्मनो वंध न होय. तथा पर्याप्त वैडिय, तैडिय, अने चौरिडिय प्रायोग्य त्री श बांधतां प्रत्येकें आठ, आठ नांगा होय तथा पंचैडियतिर्येच प्रायोग्य त्रीश बां धतां (४६०८) शरवा त्रीशने वंधे (४६३१) नांगा आय. एवं ठ वंधस्थानके अइ ने मिष्यात्व गुणठाणे सर्व मली (१३१२६) नांगा होय. अहींआ आहार द्विक स हित देवगति प्रायोग्य त्रीशना बंधनो नांगो एक तथा जिननाम सहित मनुष्यगति प्रायोग्य त्रीशना बंधना नांगा आठ, एवं नव नांगा न होय. बाकीना नांगा होय.

मिष्यात्वे ११-१४-१५-१६-१७-१८-१९-२०-२१- ए नव उदय स्था नक होय. तिहां आहारक संयत वैत्रि यसंयत अने केवली. एटला मिष्यात्वे न होय. माटे ते संबंधी नांगा अहीं न कहेवा. शेष सर्व ४१-११-३१-६००-३१- ११११-१७८१-१११४-११६४- शरवाले (७७७३) नांगा होय. एटले नव उ दय स्थानकना नांगा (७७११) पूर्वे सामान्यादेशे जाव्या ठे. तेमध्येथी केवलीना आठ, आहारकसाधुना सात, अने उद्योत सहित वैक्रिय मनुष्यना त्रण नांगा, उंगणत्रीश, त्रीश, अने एकत्रीश ए त्रण उदयनो एकेको नांगो उद्योत सहित वैक्रिय साधुने तथा देवताने होय. तेमां देवताने उत्तरवैक्रियना नांगा जूदा नथी लेखव्या अने साधुतो ठे, सातमे गुणठाणे होय. पण मिष्यात्वे न होय. माटे ए अठार उदय नांगा टाली बाकी (७७७३) उदय स्थानकना नांगा सर्वजीव नी अपेक्षायें होय, ते सर्व पूर्वे कहा ठे. तिहांथी जोइ लेवा.

हवे मिष्यात्वे ठ सत्तास्थानक होय, ते कहे ठे. तिहां बाणुनी सत्ता चारे ग तिना मिष्यात्वी जीवने होय तथा जेवारें कोइएक वेदक सम्यक्दृष्टिजीवें पूर्वे नरकायु वांध्युं ठे तेमाटे ते अंत समय सम्यक्त्व वमीने नरकें जाय तेने अंतर मुहूर्त पर्यंत नेव्याशीनी सत्ता होय तथा अंतरमुहूर्त पठी ते वली सम्यक्त्व पा मे. अहीं आहारकचतुष्क, तथा जिननाम ए वेहुनी समकालें नरकमांहे सत्ता न

होय, तेजणी ज्याणुं सत्तास्थानक नरकमांहे न होय, तथा अठ्याशीनी सत्ता पण चारे गतिना मिथ्यात्वी जीवने होय, तथा ठ्याशीनुं सत्तास्थानक, एकेंद्रियने विषे देवगति प्रायोग्य अथवा नरकगति प्रायोग्य उवेदये अके पामीयें तथा एंशीनुं सत्तास्थानक तो ज्याणु मध्येंथी तीर्थकरनाम, आहारकचतुष्क. वैक्रियपट्टक, नरकद्विक, ए तेर प्रकृति उवेले अके एकेंद्रियमध्ये पामीयें, तेवार पठी ते ए केंद्रिय मध्येंथी नीकलीने विकलेंद्रिय तथा पंचेंद्रियतिर्यंच मनुष्य मांहे अवतरीपर्याप्ता थया पठी पण अंतरमुहूर्त्त लगे तेमांहे एंशीनुं सत्तास्थानक पामीयें अने ते अंतरमुहूर्त्त वील्या पठी अवश्य वैक्रियादिकनो बंध होय, तेमाटे. तथा ते एंशीमांहेथी वली मनुष्यगति अने मनुष्यानुपूर्वी उवेले अके तेउ. वाउ मध्यें अछोत्तेरनी सत्ता पामीयें अथवा तेउ वाउ मध्येंथी आवेला विकलेंद्रिय तथा पंचेंद्रियतिर्यंच तेमध्ये पण अछोत्तेरनुं सत्तास्थानक अंतरमुहूर्त्त लगे पामीयें अने पर्याप्ता थया पठी अवश्य मनुष्यद्विक बांधे, माटे तिहां अछोत्तेरनी सत्ता न होय. एम सामान्ये बंध, उदय अने सत्तानां स्थानक मिथ्यात्व गुणठाणे कह्यां.

हवे सत्ता संवेधे जांगा कहे ठे. तिहां मिथ्यात्वीने अपर्याप्ता एकेंद्रिय प्रायोग्य त्रेवीश बांधतां सर्वे नवे उदयस्थानक संनवे पण तेमध्ये पञ्चीशने उदये देवताना जांगा आठ अने नारकीनो जांगो एक, एवं नव तथा सत्तावीशने उदये देवताना आठ तथा नारकीनो एक तथा अष्टावीशने उदये देवताना शोल अने नारकीनो एक, तेटलाज वली उगणत्रीशना उदयना पण लेवा. तथा त्रीशने उदये देवताना आठ, एवं शाठ जांगा त्रेवीशना बंधे न होय. जे जणी नारकी तो एकेंद्रियमांहे जाय नहीं अने देवता पण अपर्याप्ता एकेंद्रियमध्ये न जाय तेमाटे तेना शाठ जांगा टाली बाकी बद्दा उदयना (७७१३) उदय जांगा त्रेवीशने बंधे होय तिहां बाणु, अठ्याशी, ठ्याशी, एंशी अने अछोत्तेर, ए पांच सत्तास्थानक तो एकवीश, चोवीश, प िश अने ठवीश, ए चार उदयस्थानके प्रत्येके होय. तिहां प िशने उदये तेउ वाउना जे उदये सात जांगा ठे, तिहां अछोत्तेरनी सत्ता परंतु बीजे जांगे न होय. ने ठवीशना उदये म ष्यना जांगा विना बाकी (३११) जांगे तेउ वाउमांहेथी ाव्या होय, तेनी अपेह्याये छोत्तेरनी सत्ता होय. बीजे जांगे न होय तथा बीजा सत्तावीश, षावीश, उगणत्रीश, त्रीश ने एकत्रीश. ए पांच उदये छोत्तेर विना बाकीना चार चार सत्तास्थानक होय. ए म शरवाले त्रेवीशने बंधे चालीश सत्तास्थानक होय. एमज पञ्चीशने बंधे पण

चालीश अने वीशने वंधें पण चालीश सत्तास्थानक होय पण एटळुं विशेष जे पर्याप्त एकेंद्रिय प्रायोग्य पञ्चीशने वंधें आपणे उदयें देवताना पण उदय नांगा होय, तेथी ७७६८ उदय नांगे ए वे बंधस्थान होय. अने नारकीना पांच उदय नांगा अर्द्दीआं न होय पण देव । जे एकेंद्रिय प्रायोग्य पञ्चीश प्रकृतिनो बंध करे तिहां वादर प्रत्येक पर्याप्त प्रायोग्य आठ नांगा बांधे. वाकी बार नांगा न बांधे केमके सूक्ष्म साधारण अपर्याप्ता मध्यें देवताने उपजळुं नथी ते माटे.

अष्टावीशने वंधें मिथ्यात्वीने त्रीश अने ए त्रीश, ए वे उदयस्थान होय. तिहां त्रीशनुं पंचेंद्रिय तिर्यंच तथा मनुष्यने होय अने एकत्रीशनुं पंचेंद्रिय तिर्यंचने होय. त्रीशने उदयें पंचेंद्रिय तिर्यंच अने अने देवगति प्रायोग्य तथा नरकगति प्रायोग्य अष्टावीशनो बंध होय. वाकी विकलेंद्रियना त्रीश नांगा उदयना न होय. ए वे उदयें ७५ (४०४८) नांगे अष्टावीशनो बंध होय. तिहां त्रीशने उदयें वाणु, ने व्याशी, अठ्याशी अने ठ्याशी, ए चार सत्ता होय अने एकत्रीशने उदयें नेव्याशीनी सत्ता न होय, तीर्थंकर सहित नेव्याशीनी सत्ता, तिर्यंचने विपे न पामीयें, तेथी त्रण सत्ता होय, तथा त्रीशने उदयें पण जे वेदक सम्यक्त्व वमी, जिनना म सहित मिथ्यात्वे गयो, तेने नरक प्रायोग्य अष्टावीश बांधतां पण नेव्याशीनी सत्ता होय. एम अष्टावीशने वंधें सात सत्तानां स्थानक जाणवां.

देवगति प्रायोग्य विना बीजा मनुष्य, तिर्यंचगति प्रायोग्य उंगण त्रीशने वंधें वीश, नव अने आठ, ए त्रण विना बीजां सर्व उदय स्थानक होय. तथा वाणु, नेव्याशी, अठ्याशी, ठ्याशी, एंशी अने अछोत्तेर, ए ठ सत्तास्थानक होय, तिहां ए कवीशने उदयें ठ सत्ता होय. ते कहे ठे. जिननाम बांधी सम्यक्त्व वमीने नरकें जाय तेनी वच्चें एकवीशनो उदय होय. तिहां नेव्याशीनी सत्ता होय तथा वाणु अने अठ्याशी, ए वे सत्तास्थान चतुर्गतिना जीवने विश्रहगतियें एकवीशने उदयें होय, तथा ठ्याशी अने एंशी ए वे सत्ता, देव नारकी विना बीजा जीवोने होय. अने अछोत्तेरनी सत्ता देव नारकी तथा मनुष्य विना बीजा जीवोने होय. एम एकवीशने उदयें ठ सत्ता स्थानक होय तथा चोवीशने उदयें एक नेव्याशी विना वाकी नां पांच सत्तास्थानक, एकेंद्रियने होय. बीजा जीवोने ए उदय न होय तथा पञ्चीशने उदयें ठ सत्तास्थानक होय तथा ठवीशने उदयें नेव्याशीनी सत्ता विना वाकी पांच सत्ता होय, जे जणी नेव्याशीनी सत्ता नारकीने होय तेने तो ठवीशनुं उदयस्थानकज नथी तथा सत्तावीशने उदयें अछोत्तेर विना पांच सत्ता होय, ते

एकवीशना उदयनी परें जाववां. जे नणी तेउ, वाउने सत्तावीशना उदय नथी बाकी एकेंडियादिकने पण पर्याप्तावस्थायें ए उदय होय, तेणे ते मनुष्यदिक अ वश्य बांधे, माटें अछोत्तेरनी सत्ता अहीं ए उदयमां नथी तथा अछावीशने उदयें पांच सत्ता होय तेमध्ये ब्याशीनी सत्ता विकलेंडिय, तथा पंचेंडिय तिर्यंच मनुष्यनी अपे ह्यायें लेवी अने बीजां सत्तास्थान पूर्वली परें जाववां तथा उंगणत्रीशने उदयें पण एज पांच सत्ता पूर्वली परें जाववी तथा त्रीशने उदयें नेव्याशी विना, बाकी तेही ज चार सत्ता, विकलेंडिय अने तिर्यंच मनुष्यनी अपेह्यायें होय अने नेव्याशीनी सत्ता तो जिननाम बांधी सम्यक्त्व वमी नरकें जाता एवा मिष्यात्वी नारकीने होय. तिहांतो त्रीश उदयस इक न होय. तथा तेहीज चार सत्तास्थानक एकत्रीश ने उदयें पण मनुष्य विना बीजा जीवोने होय जे नणी एकत्रीशनो उदय, सामान्य म ष्यने नथी केवलीने ठे एम सर्व अइ उंगणत्रीशने बंधें (४५) सत्ता होय.

देवगति प्रायोग्य त्रीशना बंध विना विकलेंडिय तथा पंचेंडिय प्रायोग्य त्रीशने बंधें सामान्यें वीश, आठ अने नव ए त्रण उदय स्थानक विना बाकीनां नव उदय स इक न होय, तिहां नेव्याशी विना पांच सत्ता होय जे नणी तिर्यंचगति मध्ये जि नना नी सत्ता न होय. तिहां ए वीश, चोवीश, पच्चीश, अने बवीश ए चार उद यें पांच पांच सत्ता स्थानक होय अने बीजा पांच उदयें अछोत्तेर विना चार चार सत्ता स्थानक होय. एवं नव उदयें अइ चालीश सत्ता होय. हींअं नेव्याशीनुं स त्तास्थानतो देवगति प्रायोग्य आहारकदिक सहित त्रीशने बंधें अने जिननाम सहित ष्य प्रायोग्य त्रीशने बंधें होय ए बेहु मिष्यात्वी न बांधे. एटले ए मि ष्या गुणताणे ठ बंधस्थानकें नव उदयें अइ बरोंने बार सत्ता स्थानक होय.

हवे सा इदने बंध स्थान कहे ठे. सास्वादनें वर्त्ततां अछावीश, उंगणत्रीश : ने त्रीश, ए त्रण बंधस्थानक होय. देवगति प्रायोग्य अछावीशना आठ जांगा सास्वादने बंधाय, तेना बांधनार पंचेंडिय तिर्यंच तथा मनुष्य होय ने नरक प्रा योग्य अछावीशनो बंध तो मिष्यात्व प्रत्ययिठ ठे ते नणी सास्वादने न बंधाय तथा पंचेंडियतिर्यंच प्रायोग्य ने म ष्य प्रायोग्य उंगणत्रीश प्रकृति बंधना जांगा (६४००) नो बंध, एकेंडिय, विकलेंडिय तथा तिर्यंच, मनुष्य, देवता, नारकीने सा इदने होय. तिहां इ संस्थान अने ठेवहुं संघयण, न बंधाय तेथी पांच संघयण अने पांच संस्थान तथा सप्त गलना विकल्पें करी बत्रीशरों जांगा प्रत्येकें म ष्य तिर्यंचगति प्रायोग्य उंगणत्रीशना बंधें होय. ए बेहुना मली (६४००) जांगा होय.

तुष्क बांधी उपशमश्रेणीथी पडतां सास्वादन गुणठाणु पामे, तेने वाणुनुं सत्तास्थानक होय अने अछ्याशीनी सत्ता तो चारे गतिना सास्वादनीने होय.

हवे संवेध कहे ठे. अछावीशने बंधें सास्वादने त्रीश अने एकत्रीश, ए वे उदय स्थानक होय. जे जणी देवगति प्रायोग्य अछावीश प्रकृति, करण अपर्याप्तो न बांधे तेमाटे बीजां उदय स्थानक एने न होय. तिहां मनुष्य बंधकनी अपेक्षाये त्रीशने उदये बाणु अने अठ्याशी, ए वे सत्तास्थानक होय. अने तिर्यंचने उपशमश्रेणी न होय माटे उपशमश्रेणीथी पडवाने अजावें बाणुनी सत्ता न होय.

एक अछ्याशीनीज होय तथा तिर्यंच मनुष्य प्रायोग्य उंगणत्रीशं बांधतां, सास्वादनीने साते उदयस्थानक होय. तिहां पोत पोताने उदय स्थानकें एकेकुं अछ्याशीनुं सत्तास्थानक होय तथा मनुष्यने त्रीशने उदये वर्तताने बाणु अने अछ्याशी, ए वे सत्तास्थानक होय, जेप सर्वने एकज अछ्याशीनुं होय. तथा एम त्रीशना बंधकने पण संवेध कहेवो, सर्व मली सास्वादने अठार सत्ता स्थानक होय.

हवे मिश्रगुणठाणे नामकर्मना अछावीश अने उंगणत्रीश, ए वे बंधस्थानक होय. तिहां मिश्रदृष्टि तिर्यंच मनुष्यने देवगति प्रायोग्य अछावीशनो बंध होय, तिहां जांगा आठ होय अने मनुष्य प्रायोग्य उंगणत्रीशनो बंध मिश्रदृष्टि देव नारकीने होय. तिहां स्थिर, अस्थिर, शुभ, अशुभ, यश, अयशने विकल्पें जांगा आठ पामोयें बीजा जे ठ संस्थानादिकना विकल्पें जांगा उपजे, ते अहींच्यां न होय, एम आगळे गुणठाणे पण जाणवुं. शरवाले बंध जांगा शोल होय.

मिश्र उंगणत्रीश, त्रीश अने एकत्रीश ए त्रण उदय स्थानक होय तिहां उंगण त्रीशने उदये देवना जांगा आठ अने नारकीनो एक, एवं नव जांगा होय. तथा त्रीशने उदये पंचेंद्रिय तिर्यंचना उदय जांगा (१७२८) मनुष्यना (११५२) एवं (२८८०) त्रीशने उदये उदय जांगा होय. तथा एकत्रीशनुं उदयस्थानक, पंचेंद्रिय तिर्यंचने होय तिहां जांगा (११५२) सर्व अइ मिश्रगुणठाणे उदय जांगा (४०४१) होय. अहींच्यां सत्तास्थानक बाणु अने अछ्याशी, ए वे होय.

हवे संवेध लखे ठे. अछावीशने बंधें मिश्रदृष्टिने त्रीश अने एकत्रीश, ए वे उदय स्थानक होय. तेने विषे प्रत्येकें बाणु अने अछ्याशी, ए वे सत्तास्थानक होय तथा उंगणत्रीशना बंधकने एकज उंगणत्रीशनुं उदयस्थानक होय तिहां पण तेहीज वे सत्तास्थानक जाणवां. सर्व मली मिश्रगुणठाणे ठ सत्तास्थानक होय.

अविरति गुणठाणे अछावीश, उंगणत्रीश अने त्रीश, ए त्रण बंधस्थानक होय.

बंध ठे, ते ाटें हो , था उद्याशीनी सत्ता चारे गतिना सम्यकृदृष्टिनें होय. हवे सत्ता संवेध हे ठे. अविरति सम्यकृदृष्टि पंचेंद्रिय तिर्यंच मनुष्यने देव प्रायोग्य षावीशने बंधें आठ उदय स्थान होय. तिहां प िश ने सत्तावीश नो उदय, वैक्रिय तिर्यंच ष्यने होय. बीजा ठ सामान्यें होय. ते एके ा उदयें बाणु ने उद्याशी, ए बे बे सत्तास्थान होय. ए आठ उदयनां शोल सत्ता स्थान होय, तथा उंगण ि नो बंध एक देवगति प्रायोग्य, बी ि ष्यगति प्रायोग्य होय. तिहां देवगति प्रायोग्य जिनना सहित उंगणत्री ना बंध म ष्यज हो परंतु तिर्यंच न होय तेने ए िशना उदय विना साते उदय स्थान न होय, केमके ष्यने ए िशनो उदय नथी, ते एके ा उदयें ङ्याणु ने नेव्याशी, ए बे बे सत्तास्थान होय. तथा ष्यगति प्रायोग्य उंगणत्रीशनो बंध, देव नारकीने होय. तिहां ११-१५-१७-१८-१९- ए पांच उदयस्थानक होय. एकेका उदयें ाणु ने अठद्याशी, ए बे बे सत्ता होय तथा म ष्यगति प्रायोग्य जिननाम सहित त्रीशनो बंध पण देव नारकीने होय. तिहां ११-१५-१७-१८-१९-३०-ए ठ उदय स्थानक होय. तिहां प्रत्येकें ङ्याणु ने नेव्याशी ए बे बे सत्ता, देवताने होय अने नारकीने पांच उदय स्थानक होय. तिहां प्रत्येकें एकज नेव्याशीनी सत्ता होय केमके, जिननामनी सत्ता ठतां आहारकनी सत्ता नरकमध्ये न होय ते माटें ङ्याणुनी सत्ता नारकी मध्ये न पामीयें, ने एकत्री शने उदयें बे सत्ता होय, सर्व थइ चोप सत्ता थइ.

देशविरति गुणठाणे अष्टावीश ने उंगणत्रीश ए बे बंधस्थानक होय. तिहां मनुष्य अने तिर्यंच देशविरति, देवगति, प्रायोग्य अष्टावीश बांधे, तिहां नांगा आठ. तथा तेहीज जिननाम सहित उंगणत्रीश प्रकृति एकत्ता म ष्य देशविरति ज बांधे पण तिर्यंच न बांधे तिहां नांगा आठ सर्व मली नांगा शोल होय.

देशविरतियें सामान्यें १५-१७-१८-१९-३०-३१-ए ठ उदय स्थानक होय. तिहां षावीशने बंधें प्रथमना चार उदय तो वैः य तिर्यंच मनुष्यने होय तिहां एकेको नांगो करतां चार नांगा थया तथा अष्टावीश, उंगणत्रीश, ए बे उदय सामान्य तिर्यंच मनुष्यने तथा वैक्रियने पण होय. तिहां उदय नांगा ठ तथा त्रीशनो उदय तिर्यंच मनुष्यने तिहां ठ संघयण, ठ संस्थानना विकल्पें नांगा ठत्री श ते सुस्वर डःस्वरें बहोत्तेर ते शुजा न खगतियें (१४४) प्रत्येकें एकेका उदयें होय. अहींआं दौर्जाग्य अनादेय अने अथशःकीर्तिनो उदय गुण प्रत्यय नणी

हवे अप्रमत्तं बंधादिक सत्ता संवेध कहे ठे. अप्रमत्त साधुने अष्टावीश, उंगण त्रीश, त्रीश, एकत्रीश, ए चार बंधस्थानक होय तिहां प्रथमना वे तो प्रमत्तनी परें जाववां तथा आहारकदिक सहित बांधतां अनुक्रमे त्रीश एकत्रीशनो बंध होय. ए चार बंधस्थानकें प्रत्येकें एकेको जांगो करतां चार बंध जांगा थाय केमके अहीं अस्थिर, अशुज, अयशनो बंध अप्रमत्तें नथी माटे. तथा प्रत्येक बंधस्थानकें उंगणत्रीश अने त्रीश ए बे वे उदयस्थानक होय. तिहां जे प्रमत्त थको वैक्रिय तथा आहारक आरंजी अप्रमत्तें आवे तेने उद्योतने उदयें उंगणत्रीशनो उदय होय, तथा त्रीशनो उदय सहज होय, तिहां प्रत्येक उदयें एक जांगो वैक्रियनो तथा आहारकनो एवं बे उदयें बे जांगा तथा सहज शरीरें अप्रमत्तने त्रीशने उदयें पूर्वे देशविरतिस्थाने (१४६) जांगा कह्या, ते होय सर्व मली एकेका बंधें उदय जांगा (१४७) होय. शरवाले चार बंधना मलीने (५९१) उदय जांगा होय तिहां अष्टावीशने बंधें बेहु उदयें प्रत्येकें अठ्याशीनी सत्ता होय अने उंगणत्रीशने बंधें बेहु उदयें प्रत्येकें नेव्याशीनी सत्ता होय तथा त्रीशने बंधें बेहु उदयें प्रत्येकें वाणुनी सत्ता होय तथा एकत्रीशना बंधें बेहु उदयें प्रत्येकें त्र्याणुनी सत्ता होय. अहींआं जे तीर्थकर तथा आहारक निश्चें बांधे, तेने एकेकी सत्ता होय. एवं आठ सत्ता थाय.

हवे अपूर्वकरणे बंधोदय सत्ता संवेध कहे ठे. अपूर्व करणें अष्टावीश, उंगण त्रीश, त्रीश, एकत्रीश अने एक, ए पांच बंध स्थानक होय. तिहां प्रथमनां चार, अप्रमत्तनी परें लेवां, तथा एक यशःकीर्त्तिनो बंध, ते सातमे जागें देवगतिप्रायो ग्य बंधना विच्छेदें होय तिहां जांगो प्रत्येकें एकेक होय. सर्व थइ बंध जांगा पांच होय. तिहां प्रत्येक बंधस्थानकें एकत्रीशजुंज उदयस्थानक होय. तिहां प्रथम संघयणनें ठ संस्थानना विकल्पें ठ जांगा ते शुजाशुज खगतियें बार अने सुस्वर ड स्वरें चोवीश जांगा थाय. अने कोइएक आचार्य, पहेला त्रण संघयणे उपशमश्रेणीनो आरंज माने ठे. तेना मत्तें बहोत्तेर उदय जांगा होय. शरवाले पांच उदय ना (३६०) जांगा थाय तथा तिहां प्रथम चार बंधस्थानकें त्रीशने उदयें अनुक्रमें अठ्याशी, नेव्याशी, वाणु अने त्र्याणु, ए एकेक सत्तास्थानक होय, अने ए कने बंधें त्रीशने उदयें ए चारें सत्ता होय, शरवाले आठ सत्ता स्थानक होय ॥५७॥

एगेग मठ इगेग, मठठ उठमठ केवल जिणाणं ॥

एगं चठ एगं चठ, अठ चठ ड ठकमुदयंसा ॥५८॥

अर्थ- नवमे गुणगणे (एगेमठ के०) एक बंधस्थानक, एक उदयस्थानक
 अने आठ सत्तास्थानक होय. दशमे गुणगणे (इगेमठ के०) एक बंधस्थानक,
 एक उदयस्थानक अने आठ सत्तास्थानक होय. तथा (ठउमठ के०) ठद्वस्थ य
 तिन उपशांतमोह. ह्रीणमोह अने (केवलजिष्णं के०) केवली जिन ते सयो
 गी केवली तथा अयोगी केवली, ए चार गुणगणा वाजाने नानकर्मनो बंध न
 होय. तिहां उपशांतमोहनं (एगंचउ के०) एक उदयस्थानक अने चार सत्ता
 स्थानक होय. तथा ह्रीणमोहनं (एगंचउ के०) एक उदयस्थानक, अने चार
 सत्तास्थानक होय. सयोगी केवलीने (अष्टचउ के०) आठ उदयस्थानक अने
 चार सत्तास्थानक होय अने अयोगी केवलीने (उडक के०) वे उदयस्थानक अने
 ठ सत्तास्थानक होय. ए रीते (सुदयंता के०) उदय अने अंश एटले सत्ता तेनां
 स्थानक चार मुखगणे जाणवां.

हवे अनिवृत्तिवाडर तथा च्छ्वात्तंपराये बंधादिक कहे ठं. ए वे गुणगणे एक
 यशःकीर्तिना बंध अने त्रीशना उदय होय. तिहां द्पकने नांगा चोवीश अने औपश
 मिकने त्रण संययणना विकल्पे नांगा बहोत्तेर उदयना जाणवा तथा ज्याणु, वाणु,
 नेव्याशी, अठ्याशी, एंडी, उंगलाएंशी, बहोत्तेर अने पञ्चोत्तेर, ए आठ सत्तास्थान
 क होय. तिहां पहजां चार सत्तास्थानक तो उपशमश्रेणीनी अपेक्षार्ये होय तथा
 द्पकश्रेणीये पण ज्यां सुधी नामकर्मनी तेर प्रकृति ह्य न थाय. त्यां जगें जा
 णवां अने तेर प्रकृतिना ह्य पढी ७०-७९-७३-७५ ए चार सत्तास्थानक
 होय. अहींचां बंधोदयनां जेदु नथी ते माटे संवेध नथी इखाडयो.

उपशांतमोहें बंधने अजावे एकज त्रीश प्रकृतिनुं उदयस्थानक ठे. तिहां नांगा
 वहोत्तेर होय अने ज्याणु, वाणु, नेव्याशी अने अठ्याशी, ए चार सत्ता होय.

तथा ह्रीणमोहें एकज त्रीशनुं उदयस्थानक ठं. तिहां नांगा चोवीश तिहां प
 ए तीर्थेकर नाम सहितने सर्व संस्थानादिक प्रशस्तज होय तेमाटे. तिहां ७०-७३
 ए वे सत्ता तीर्थेकरने तथा ७९-७५ ए वे सत्ता, अतीर्थेकरने, एवं चार सत्ता होय.

सयोगीकेवलीने वीश. एकवीश, ठद्वीश. सत्तावीश. अष्टवीश. उंगणत्रीश. त्रीश
 अने एकत्रीश. ए आठ उदयस्थानकना नांगा ठशें पूर्वे सामान्यादेशें विचार्या ठे.
 तिहांची जाणवा. अहीं सत्तास्थानक चार ह्रीणमोहनो परेज केवां तथा संवेध चौद
 जीव स्थानक विचारें संज्ञी पर्याप्ता करे कथ्या ठे. तिहांची जेवो.

अयोगी गुणगणे नव अने आठ. ए वे उदय होय तेना नांगा वे अने ७८-

७ए-७६-७५-ए-८-ए ठ सत्ता होय. तिहां तीर्थकरने नवने उदर्ये ८०-७६-
ए- ए त्रण ता होय तथा सामान्य केवलीने आठने उदर्ये-७ए-७५-८ ए त्र
ण सत्ता होय. ए चौद गुणठाणे आठ कर्मनो बंध उदय सत्ता संवेध देखाडयो॥५९॥

अ मिथ्यात्वस्य त्रयोविंशत्यादि बंधस्थानषट्के क्रमेण जंगप्ररूपिकां जाप्य
गा । इह ॥ हवे मिथ्यात्वगुणठाणानां जे त्रेवीशादिक ठ बंधस्थानक ठे, तेने विषे
इ में केटला बंधना जांगा उपजे, ते प्ररूपवाने जाप्यगाथा कहे ठे.

च पणवीसा सोलस, नव चत्तालासयाय बाणउइ ॥

बत्ती सुत्तर ढाया, लसया मिह्रस्स बंध विही ॥ ६० ॥

इ र्थे- े वीशने बंधस्थानकें (चउ के०) चार जांगा, पञ्चीशने बंधें (पणवीसा
के०) प िश जांगा, ठवीशने बंधें (सोलस के०) शोल जांगा, अछावीशने बंधें
(नव के०) नव जांगा, उंगणत्रीशने बंधें (चत्तालासयायबाणउइ के०) बाणुशें ने
चालीश जांगा, त्रीशने बंधें (बत्तीसुत्तरढायालसया के०) ठेंतालीशें ने बत्तीश जांगा
उपजे, ए (मिह्रस्सबंधविही के०) मिथ्यात्वगुणठाणे ठ बंधस्थानकें अइने (१३ए१६)
जांगा होय. एनी जावना पूर्वे ही ठे त्यांथी जाणवी ॥ इति स च्चयार्थः ॥ ६० ॥

॥ अ सास्वादनैऽ विंशत्यादि बंधस्थानत्रयजंगप्ररूपकानाजप्यगाथामाह ॥

हवे सास्वादन गुणठाणानां जे अछावीशादिक त्रण बंधस्थानक ठे, तेने विषे
बंधना केटला जांगा उपजे, ते प्ररूपवाने जाप्य गाथा कहे ठे.

अठ सया च स गी, बत्तीस सयाइं सासणे जेअ्या ॥

अ ावीसाईसु, सवाणछाहिअ उन्न इ ॥ ६१ ॥

र्थे- छावीशने बंधें (८ के०) आठ जांगा ने उंगणत्रीशने बंधें (स
याचउसठी के०) चौशठशें जांगा, त्रीशने बंधें (बत्तीससयाइं के०) त्रीशशें
जांगा, ए रीतें (सासणेजे १ के०) सास्वादन गुणठाणे जांगा उपजे. (छावी
साई के०) छावीशादिक त्रण बंधस्थानकें अइने (सवाणछाहि ठ उइ के०)
सर्व मली उन्नशें ने ाठ जांगा उपजे, तेनी जावना पूर्वे कही ठे ने मिश्रादिक
गुणठाणे तो बंधस्थानकना जांगा थोडा ठे तेमाटें ते पूर्वे क ा ठे, तेम जाणवा.

॥ अ मिथ्यात्वसत्कैकविंश ाद्युदयस्थानके जंगप्ररूपिका गाथा ॥ हवे मिथ्या
त्व गुणठाणे एकवीश आदे देइने नव उदय स्थानकें जांगा प्ररूपवा गाथा कहे ठे.

एगचत्तिगार बत्ती, स सय इगतिसिगार नव न इ ॥
सत्तरिगंसिगुत्तिस, च द इगार च सदि मि बुदया ॥ ६९ ॥

अर्थ— ए वीशने उदयें (एगचत्त के०) ए लीश जांगा, चोवी ने उदय स्थानकें (इगार के०) अगी र जांगा, प ि ने उदयें (तीस के०) ब ि जांगा, उद्वीशने उदयें (सय के०) शें जांगा, सत्तावीशने उदयें (इगतिस के०) एकत्री जांगा, छावी ने उदयें (इगारनवनउइ के०) गी रशें ने नवा ि जांगा, उगणत्रीशने उदयें (सत्तरिगंसि के०) सत्तरशें ने एक्याशी जांगा उपजे. ि शने उदयें (इगुत्तिसचउद के०) उगणत्रीशें ने चौद जांगा, ए ि ने उदयस् ि नकें (इगारचउसदि के०) गीअरशें ने ो ठ जांगा उपजे, (मिबुदया के०) मिष्यात्वगुणठाणे ए नव उदयस्थानकें अइने (७७७३) जांगा होय ॥ ६०॥६१॥

॥ थ सास्वादने विंशत्याुदयस्थानस जंग रूपि िनाष्यगाथा इह ॥
हवे सास्वादने ए वीशादिसात उदयस् िनकें िगा प्ररूपवा िनाष्यगाथा हे ठे.

बत्तीस दुन्नि अ य, बासीइ सयाय पंच नव दया ॥
बारहिआ तेवीसं, बावन्नि र ससयाय ॥ ६३ ॥

अर्थ— ए वीशने उदयें (बत्तीस के०) बत्रीश जांगा, तिहां आठ ष्यना, ठ विकलेंडियना, आठ देवताना, आठ तिर्यचना, बे एकेंडियना. चोवी ने उदयें (दि के०) बे जांगा तिर्यचना जाणवा. तथा प िशने उदयें (छय के०) िठ जांगा देवताना होय, उद्वीशने उदयें (बासीइसयायपंच के०) पांचशें ने ब्याशी जांगा होय. तिहां (३००) ष्यना, (३००) तिर्यचना, ठ विकलेंडिना. उगणत्रीशने उदयें (नवउदया के०) नव उदय जांगा होय, तेमध्ये आठ देवताना, एक नारकीनो जाणवो. िशने दयें (बारहि तेवीसं के०) त्रेवीशशें ने बार जांगा, तेमध्ये (११५३) मनुष्यना (११५३) तिर्यचना, आठ देवताना जाणवा. एकत्रीशने उदयें (बावदि र सयाय के०) अगीअरशेंने बावन जांगा तिर्यचना होय. सर्व मली साते उदय स्थानकें अइने (४०९७) उदय जांगा थाय. एनी जावना पूर्व वत्. अने मिश्रादिक गुणठाणे उदयजांगा पोतानी मेळेंज विचारीने कहेवा ॥ ६३ ॥

॥ अथ गतिच ष्कक्रमेण बंधोदयसत्तास्थानान्याह ॥

हवे गत्यादिक बाशछ मार्गणा द्वारें नामकर्मनां बंधोदय सत्ता स्थानक हे ठे.

तिहां प्रथम नरकादिक चारगति गर्णाने विषे अनुक्रमे बंधोदय सत्तास्थानक कहेते.

दो ठक्क चउक्कं, पण नव इ ार ठक्कं दया ॥

नेरइ आइ सु सत्ता, ति पंच इक्कारस च कं ॥ ६४ ॥

श्री- नर ादि चार गति अनुक्रमे लेवी. तिहां नरकगतिने विषे उगणत्रीशने त्रीश, ए (दो के०) बे बंधस्थानक, तिहां उगणत्रीशनुं नुष्यगति प्रायोग्य, तथा तिर्येचप्रायोग्य होय, ने त्रीश तिर्येच प्रायोग्यज होय. एना जांगा पूर्वे क ा ठे, तेम लेवा तथा तिर्येचने २३-२५-२६-२७-२९-३० ए (ठक्क के०) ठ बंधस्थान होय, तथा नुष्यने २३-२५-२६-२७-२९-३०-३१-१ ए (छ के०) आठ बंधस्थानक होय, तथा देवताने २५-२६-२९-३० ए (चउक्कं के०) चार बंधस्थान होय. ए चार गतिने विषे बंध स्थानक कह्यां. हवे चार गतिने विषे अ में उदय स्थानक कहे ठे. नारकीने २१-२५-२७-२७-२९ ए (पण के०) पांच उदयस्थान होय. तिर्येचने २१-२४-२५-२६-२७-२७-२९-३०-३१ ए (नव के०) नव उदयस्थानक होय. मनुष्यने २०-२१-२५-२६-२७-२७-२९-३०-३१-ए-७ (इक्कार के०) गीआर उदय स्थानक होय. देवताने २१-२५-२७-२७-२९-३० ए (ठ गंडुदया के०) ठ उदयस्थानक होय. हवे (नेरइआइसुसत्ता के०) नरकादिकगतिने विषे क्रमे सत्तास्थानक कहे ठे. नारकीने बाणु, नेव्याशी ने अठ्याशी, ए (ति के०) त्रण सत्तास्थानक होय. तिर्येचने बाणु, अठ्याशी, ठ्याशी, एंशी ने अछोत्तेर, ए (पंच के०) पांच सत्तास्थान होय, मनुष्यने एक अछोत्तेर विना बाकीनां (इ ारस के०) गीआरे सत्तास्थानक होय. अने देवताने ड्याणु, बाणु, नेव्याशी अने अठ्याशी, ए (चउक्कं के०) चार सत्तास्थानक होय.

हवे संवेध कहे ठे. नारकीने पंचेडियतिर्येच प्रायोग्य उगणत्रीश बांधतां पो ताना पांच उदयस्थानके प्रत्येके बाणु अने अठ्याशी, ए बे सत्तास्थानक होय. तीर्थकरनामनी सत्ताये तिर्येचगति प्रायोग्य बंधन होय ते नणी नेव्याशीनी सत्ता न होय तथा मनुष्यगति प्रायोग्य उगणत्रीशने बंधे पांच उदय स्थानके नेव्या शी सहित त्रण त्रण सत्ता होय तथा उद्योत सहित तिर्येचगति प्रायोग्य त्रीशने बंधे उगणत्रीशना बंधनी पेरें पांचे उदये बे बे सत्ता होय. तथा जिननाम सहित

मनुष्यगति प्रायोग्य त्रीशने बंधें पांचे उदर्यें एक नेव्याशीनी सत्ता, प्रत्ये होय. सर्वे अइ नरकगतिने विषे चालीश सत्तास्थानक होय.

तिर्यचगतिने विषे बंधोदय सत्ता संवेध कहे ठे. त्रेवीशने बंधें ए वीश, चोवीश, पञ्चीश, ठवीश, ए चार उदर्यें ए२-८८-८६-८०-७८ ए पांच पांच ता अने बाकीनां २७-२८-२९-३०-३१ ए पांच उदर्यें छोत्तेर विना चार चार सत्ता होय. सर्वे त्रेवीशने बंधें चालीश सत्ता अइ. तेम प िश तथा ठवीशने बंधें पण चालीश, चालीश सत्ता जाणवी तथा उगणत्रीश अने त्रीशने बंधें पण ए ज चा लीश सत्ता कहेवी. पण एटलुं विशेष जे मनुष्यगति प्रायोग्य उगणत्रीशने बंधें सर्वे उदयस्थानकें अछोत्तेरनी सत्ता न होय, बाकी चार सत्ता सर्वे उदर्यें होय. तथा अछावीशने बंधें चोवीशनो उदय न होय केमके चोवीशनो उदय एकेंडियने होय. तेने अछावीशनो बंध नथी जेमाटे देव, नारकी, ए बे गति ध्यें एकेंडियने जावुं नथी अने अछावीशनो बंध तो देव नरक प्रायोग्य ठे. ाटें बा ि आठ उदय हो य, तिहां एकवीश, ठवीश, अछावीश, उगणत्रीश अने त्रीश, ए पांच उदयस्थानक ढ्हायि सम्यक्दृष्टि तथा वेदक सम्यक्दृष्टि तो जेने मोहनीयनी बावीशनी सत्ता होय, एवाने पूर्वे आरुं बांध्या उदय होय. तेनी पेढ्यार्यें ाणवा. तिहां एके ा उदर्यें बाणु अने अठ्याशी, ए बे सत्तास्थान प्रत्येकें होय, तथा प िश ने स तावीश, ए बे उदयस्थान वैडिय रतां पंचेंडिय तिर्यचने होय. तिहां पण ते हीज बे सत्तास्थान होय तथा त्रीश, एकत्रीश, ए बे उदय सर्वे पर्याप्तियें पर्या ष्ठा एवा सम्यक्दृष्टि तथा मिष्यादृष्टिने जाणवा, तिहां बाणु, अठ्याशी अने ठया शी, ए त्रण सत्ता होय. तिहां ठयाशीनी सत्ता, मिष्यादृष्टिनेज होय अने सम्यक् दृष्टिने अवश्य देवदिकनो बंध होय, तेथी तेने ए सत्ता न होय र्वे अछावीशने बंधें अठार सत्ता होय. एम तिर्यचगति मध्यें सर्वे बंधस्थानकें (२१८) सत्ता होय.

म ष्यगतिने विषे संवेध कहे ठे. तिहां म ष्यने त्रेवीशने बंधें २१-२५-२६-२७-२८-२९-३०- ए सात उदयस्थानक होय, तेमध्ये प िश अने सत्तावी श ए बे उदय, वैडिय करतां लेवा. पण आहारकें त्रेवीशनो बंध नथी तेजणी ते आहारक न लेवो. ए बे उदर्यें बा अने ठयाशी, ए बे सत्ता होय अने बीजा पांच उदर्यें ठया ि, एंशी, ए बे अधिक होय तेमाटें तिहां चार सत्तास्थान लेवां. सर्वे अइ त्रेवीशने बंधें चोवीश सत्ता होय, एम पञ्चीशने बंधें तथा ठवीशने बंधें पण चोवीश चोवीश सत्ता लेवी तथा मनुष्यगति अने तिर्यचगति प्रायोग्य उगण

त्रीश अने त्रीशने बंधें पण एमज चोवीश सत्ता कहेवी. तथा अष्टावीशने बंधें पण सात उदय ठे. तेमध्ये एकवीश, ठवीश, ए वे उदय, सम्यक्कृष्टिने करण अ पर्याप्तावेलायें होय. तथा पञ्चीश, सत्तावीश, अष्टावीश अने उंगणत्रीश, ए मांहे ला बे बे उदय, अनुक्रमें वैक्रिय, आहारक करतां सम्यक्कृष्टिने होय. त्रीशनो उ दय, मिष्यात्वीने पण होय. ए उदयें वाणु, अठ्याशी, ए वे वे सत्तास्थानक होय. तथा त्रीशने उदयें नरक प्रायोग्य अष्टावीशने बंधें नेव्याशी तथा ठ्याशी, ए वे सत्ता अधिक ज्ञेयतां चार सत्ता होय. एम अष्टावीशने बंधें सर्व थइ शोल सत्ता थाय. तथा जिननाम सहित देवप्रायोग्य उंगणत्रीशने बंधें सात उदय अष्टावी शना बंधनी पेरें लेवां. पण एटलुं विशेष जे त्रीशनो उदय सम्यक्त्वाने लेवो तेथी साते उदयें ज्याणु अने नेव्याशी, ए वे सत्तास्थानक होय. तिहां आहारकने तो ज्याणुनीज सत्ता होय सर्व संख्यायें जिननामसहित उंगणत्रीशने बंधें चौद सत्ता स्थानक होय तथा आहारकद्विक सहित त्रीशने बंधें उंगणत्रीश अने त्रीश, ए वे उदय स्थानक होय. तिहां जेणे आहारक शरीर प्रमत्त गुणठाणे करीने अंतकालें अप्रमत्तें आवे, तेनी अपेक्षायें उंगणत्रीशनो उदय लेवो. बीजे स्थानकें त्रीशनो उ दय होय तिहां प्रत्येक उदयें वाणुनी सत्ता होय. तथा एकत्रीशने बंधें एकज त्री शनो उदय होय अने तिहां एकज ज्याणुनी सत्ता होय, तथा एकने बंधें त्रीशनो उदय होय तिहां ए३-ए२-८ए-८८-८८-९ए-९६-९५ ए आठ सत्ता स्थान क होय, शरवाले त्रेवीश, पञ्चीश, ठवीशना बंधने विषे चोवीश चोवीश सत्ता अने ः षावीशना बंधने विषे शोल सत्ता तथा मनुष्य अने तिर्यंचगति प्रायोग्य उंगण त्रीश तथा त्रीशना बंधने विषे चोवीश चोवीश सत्ता तथा देवगति प्रायोग्य तीर्थ कर सहित उंगणत्रीशना बंधें चौद सत्ता तथा एकत्रीशना बंधने विषे एक सत्ता अने एक प्रकृतिना बंधें ाठ सत्ता सत्तास्थानक मए (१५ए) सत्ता मनुष्य मध्यें होय.

हवे देवताने विषे संवेध कहे ठे. देवताने पञ्चीशने बंधें ठ उदयें प्रत्येकें वाणु ने उद्याशी, ए बे सत्ता होय. एम ठवीश तथा उंगणत्रीशने बंधें पण जाणवुं तथा उद्योत सहित पंचेंद्रियतिर्यंच प्रायोग्य त्रीशने बंधें पण एमज जाणवुं. तथा जिननाम सहित मनुष्यगति प्रायोग्य त्रीशने बंधें ठ उदयस्थानकें प्रत्येकें ज्याणु, नेव्याशी, ए बे सत्तास्थानक जाणवां. एम चार बंधमध्ये त्रीशनो बंध, मनुष्य तथा तिर्यंच प्रायोग्य होय माटे ते बे स्थानक गणतां पांचे स्थानकें बारबार सत्ता होय, स र्व थइ देवगतिमध्ये शाठ सत्ता स्थानक होय. एम गति आश्री संवेध देखाडयो ॥६४॥

॥ अर्थेडियमाश्रित्याह ॥ हवे इंडिय आश्रयी नामकर्मनां बधोदय सत्ता हे ठे.

इग विगलिंदिअ सगले, पण पंचय अठ बंध ठाणाणं ॥

पण ठक्किक्कारुदया, पण पण बारसय संताणि ॥ ६५ ॥

अर्थे-(इगविगलिंदिअसगले के०) एकेडिय, विकलेडिय अने सकल ते पंचेडियने अनुक्रमे बंधस्थानक कहे ठे. तिहां एकेडियने ३३-३५-३६-३७-३० ए (पण के०) पांच बंधस्थानक होय, तथा त्रणे विकलेडियने एहोज (पंचय के०) पांच बंधस्थान होय, तथा पंचेडियने ३३--३५-३६-३७-३७-३०-३१-३१ एवं (अठबंधताणाणं के०) आठ बंधनां स्थानक होय. तथा एकेडियने ३१-३४-३५-३६-३७-३७-३७ (पण के०) पांच उदयस्थानक होय. तथा त्रणे वि लेंडियने ३१-३६-३७-३७-३०-३१ ए (ठक्क के०) ठ उदय स्थान होय, तथा पंचेडियने ३०-३१-३५-३६-३७-३७-३७-३०-३१-३७-३७ (इक्कारुदया के०) अगीआर उदयस्थान होय. तथा एकेडियने ७३-७७-७६-७०-७७-७७ (पण के०) पांच सत्तास्थान होय. तथा त्रणे विकलेडियने ७३-७७-७६-७०-७७ एज (पण के०) पांच सत्तास्थानक होय. तथा पंचेडियने ७३-७३-७७-७७-७६-७७-७७-७७-७७ ए (बारसयसंताणि के०) बार सत्तानां स्थान होय ॥ एनो संवेध पूर्वे चौद जीव जेदे नाम मीनो संवेध विचा ठे, तिहांथी जोइ लेवो तथा निपुण. द्विये विचारी करवो ॥ ६५ ॥

इय कम्म पगइठाणा, णि सु बंधुदय संत कम्माणं ॥

गइआएहिं अठसु, च प्यारेण नेआणि ॥ ६६ ॥

गइइंदिए अकाए, जोए वेए कसाय नाणेअ ॥

संयम दंसण लेसा, नवसंमे सडि आहारे ॥ ६७ ॥

संत पयपरूवणया, दवपमाणं च खित्त फुसणाय ॥

कालं तरंच जावो, अप्पा बहुयं च दाराइ ॥ ६८ ॥

अर्थे-(इय के०) ए उ प्र रें (सुडु के०) सुष्टु एटले जले प्रकारें त्यं त उपयोग राखीने (कम्मपगइठाणाणि के०) आठे कर्म प्रकृतिनां स्थानक, (बंधुदयसंतकम्माणं के०) बंध, उदय, सत्ता, कर्मनीतेना संवेधे (गइआएहिं के०) गत्यादिक एटले गति, इंडिय, काय, योग, वेद, कषाय, ज्ञान, संयम, दर्शन, लेखा,

नव्य, सम्यक्त्व, संज्ञी, आहारी, ए चौद जीव स्थानकें तथा ए चौदना उत्तर वा शष्ठ मार्गणा जेदने स्थानकें करीने सत्पद प्ररूपणादिक (अष्टसु के०) आठ अ नुयोग द्वारने विषे (चउप्पयारेण के०) प्रकृतिबंध, स्थितिवंध, रसबंध अने प्रदे शबंध, ए चार प्रकारें कहेवाने (नेआणि के०) जाणवा ॥ ६६ ॥ ६७ ॥

हवे ए ाठ अनुयोग द्वार, लखीयें तैयें. (संतपयपरुवणाए) एटले ठता प दनी प्ररूपणा, ए एक पद नणी घट पदनी पेरें अठतुं न होय, जे ठता पदार्थनुं वाचक पद न होय, ते एक पद पण न होय. जेम वंध्यापुत्र ए शब्द वे पदनो माटे ते पद अठतुं ठे. तेनी पेरें ए पद नथी ते नणी ए पद साचां ठे एटले अर्थ प्ररूप णाना जेद ते अनु कहेतां वस्तु प्रतिपादन कखा पठी योग कहेतां सर्व प्रकारें वस्तु ६ ाठ अनुयोग द्वार अणु कहेतां सूत्र तेनी साथें योग कहेतां अर्थनुं जोडवुं. तेनां द्वार, कहेतां बारणां एटले वस्तुनो निर्णय करवो, तेनां द्वार आठ जाणवां. ति हां प्रथम ठता पदनी प्ररूपणा, ते जेम बंध, उदय, सत्ता तथा प्रकृति, स्थिति, र स, प्रदेश, ए सर्व पद साचां ठे आप आपणा पदार्थनां वाचक ठे एकेक पद न णी घटपदनी पेरें ठतां ठे, पण वंध्या पुत्रनी पेरें अठतां नथी तेनां स्थानक, जेनो जिहां सझाव, ते तिहां कहेवां. ते प्रथम ठता पदनी प्ररूपणा नाम द्वार जाणवुं.

तथा बीजुं ड्व्यप्रमाण द्वार, ते एम के ए प्रकृति स्थानकना ड्व्य केटलां होष ? एम प्रमाणनुं कहेवुं, ते बीजुं द्वार. तथा एकेक प्रकृतिस्थान ड्व्य, केट ला आकाश प्रदेश क्षेत्र रुंधे, ए अर्थ कहे ते क्षेत्रप्रशंसानामा त्रीजुं द्वार. तथा एकेकस्थानकें जीव केटला काल पर्यंत रहे, एम कहेवुं ते चोथुं काल द्वार. तथा ए बंधस्थानक तथा उदयस्थानक ठाम्थुं ते वली केटले कालें जघन्य तथा उत्कृष्टें आंतरे लहे, ए पांच अंतर द्वार. तथा लोकने केटले जागें एकेक स्थानक होय, एम कहेवुं, ते ठठा जाग द्वारनो विचार जाणवो. तथा कथुं स्थानक उदयिकादिक ठ जावमध्ये कया जावें होय ? ते सातमुं जाव द्वार. तथा कया स्थानकथी कथुं स्थानक ड्व्य, क्षेत्र, काल अने जावनी पेद्दार्थें घणुं होय तथा थोडुं होय अ थवा बराबर होय ? एम विचारवुं ते ाठ अल्पबहुत्व द्वार. ए ाठ अनुयोग द्वारें करी विचारतां पदार्थ सम्यक्ज्ञान होय, तिहां सत्पदप्ररूपणायें करीने गुणवाणाने विषे गति तथा इंडियमार्गणायें बंधोदय सत्तानो संवेध क ॥ एने तुसारें काययोगादिक मार्गणायें पण कहेवो, अने शेष जे ड्व्यप्रमाण क्षेत्र, स्पर्शनादिक सात योग द्वार, ते कर्मप्रकृति कर्मप्राप्त प्र ख अंशोने सम्यक् प्र

कारें जोइने कहेवां. पण आज ते ग्रंथना अजावथकी लेशमात्र पण कही न शकी यें तेमाटें प्रकृति, स्थिति, रस अने अनुनाग, ए चार प्रकारें कहेवां. तिहां प्रकृति आश्रयी बंध उदय सत्ता स्थानक पूर्वे ह्यां, तेना अनुसारें स्थितिना बंधादि स्थान, रसस्थान तथा प्रदेशस्थान पण गर्गणादारे एवाज अनुक्रमें कहेवां ॥६७॥ अहींआं बंधोदय सत्तानो संवेध कह्यो. तिहां उदय कह्यो, पण उदीरणा न ही, ते शामाटें न कही? ते कहे ठे.

दयस्सुदीरणाए, सामित्तानु न वि इ विसेसो ॥
मुत्तूणय इगयालं, सेसाणं सब पयडीणं ॥ ६९ ॥

अर्थ—(उदयस्सुदीरणाए के०) अहींआं बंधोदय सत्ता संवेध विचारतां उदीरणा, उदयमध्ये हेवाणी पण उदीरणा उदयथकी जूदी न कही तेनुं कारण कहे ठे. अहींआं काल प्राप्त मेनुं अनुभवतुं ते उदय कहियें. अने काल अप्राप्त उदयावलिथकी बाहेर रह्यां एवां जे मंदल तथा रस, जेनो उदय काल आयो नथी ते मंदलने जीव, षाय सहित योग, एवे नामें जे वीर्यविशेष, तेणे करी आकर्षणेने उदय आव्या दलमांहे जेलीने उदय प्राप्त कर्मपरमाणु साथें अनुभवे, ते रणनुं नाम उदीरणा हीयें. तेमाटें उदय अने उदीरणानुं (सामित्तानुं नविषइविसेसो के०) स्वामित्वपणा आश्रयीने कांइ विशेष नथी एटले ज्ञानावरणादिक जे कर्म तेना उदयनो स्वामी तेहीज जीव ज्ञानावरणादि कर्मनी उदीरणानो पण स्वामी जाणवो: “ जळ उदय तळ उदीरणा, जळ उदीरणा तळ उदय ” ए वचन प्रमाण थकी एमज जाणवुं. परंतु एटलुं विशेष जे (मुत्तूणयइगयालं के०) एकतालीश प्रकृति आगली गाथार्यें कहेरो, ते मूकीने (सेसाणंसवपयडीणं के०) शेष सर्व प्रकृतिनो उदय अने उदीरणा साथेंज समकालें प्रवर्तत. तेमाटें जे उदयनो स्वामी तेहीज उदीरणानो पण स्वामी जाणवो ॥ ६९ ॥

॥ एकचत्वारिंशत्प्रकृतीराह ॥ हवे एकतालीश प्रकृतिने उदय उदीरणार्यें फेर ठे एटले उदय उदीरणानुं अंतर होय, ते विशेषें वे गाथार्यें करी कहे ठे.

नाणंतराय दसगं, दंसण न्व वेयणिऊ मिठत्तं ॥
संमत्तलोच वेआ, उआणि नव नाम उच्चं च ॥ ७० ॥

मणुय गइ जाइ तस वा,यरं च पऊत सुजग आइऊं ॥
जस किती तिळयरं, नामरुस हवंति नव एया ॥ ७१ ॥

र्थ—(नाणंतरायदसगं के०) पांच ज्ञानावरणीय अने पांच अंतराय, एवं दश प्रकृति तथा (दंसणनव के०) दर्शनावरणीय नव, (वेयणिक के०) वेदनीयनी बे प्रकृति, (मिळतं के०) मिथ्यात्वमोहनीय, (संमत्त के०) सम्यक्त्वमोहनीय, (लोच के०) संज्वलनलोच, (वेआउआणि के०) त्रण वेद अने चार श । , (नवनाम के०) नामकर्मनी नव प्रकृति जे चौदसे गुणठाणे रहे ठे ते तथा (उ च के०) उर्गोत्र, एवं एकतालीश प्रकृति जाणवी ॥ इत्यह्वरार्थः ॥७०॥

तिहां ज्ञानावरणीय पांच, अंतराय पांच, तथा चार दर्शनावरणीय, एवं चौद प्र तिनी उदय अने उदीरणा, बारमा गुणठाणानी एक आवली थाकती होय, तिहां सुधी सर्व जीवने साथेंज प्रवर्त्त अने उदय, उदीरणा विवेद थया पठी केवल उदयावलीका थाकती होय तेमध्ये सर्व कर्मदल पेसे पण वाहीर वीछं गोइ कर्मदल रहे नहीं तो पठी शानी उदीरणा करे? माटें ए चौद प्रकृतिनी बार । णठाणानी ठेहली आवलिकायें उदीरणा न होय. तथा पांच निशानीज उदीरणा, रीरपर्याप्ति पूरी थया पठी ज्यां लगे इंडियपर्याप्ति पूरी न करे, तिहां लगे उदीरणा न होय. केवल उदयज होय अने शेष कालेंतो उदय उदीरणा साथेंज प्रवर्त्त, तथा साथेंज निवर्त्त. तथा वेदनीयनी बे प्रकृतिनां उदय तथा उदीरणा ठा गु ठाणा धी साथेंज प्रवर्त्त अने ते उपरांत तो उदयज होय पण उदीरणा न होय. तथा प्रथम सम्यक्त्व उपार्जतां अंतर करण कखा पठी मिथ्यात्वनी प्रथमस्थितिनी एक वलि रहे त्यां धी मिथ्यात्व मोहनीयना उदय तथा उदीरणा साथेंज प्रवर्त्त, अने ठेहली आवलियें मिथ्यात्वना उदय होय पण उदीरणा न होय.

तथा वेदकसम्यक्दृष्टिने ह्यायिक सम्यक्त्व उपजावतां मिथ्यात्व मोहनीयने मिश्रमोहनीय, ए बेहु खपाच्या पठी सम्यक्त्वमोहनीय सर्व अपवर्त्तनायें पवर्त्तिने अंतरमुहूर्त्त स्थितिमात्र करे, तेने उदय तथा उदीरणायें जोगवतां जेवारें शेष एक वलीमात्र रहे तेवारें उदीरणा टले केवल उदयावली लगे उदयज होय.

थवा उपशमश्रेणी पडिवजतां सम्यक्त्वमोहनीय अंतर करण क । पठी प्रथमस्थिति आवलिका मात्र रहे, तिहां लगे सम्यक्त्व मोहनीयनां उदय तथा उदीरणा साथेंज होय ने पठी ठेहली वलीयें उदीरणा न होय. मात्र उदयज होय.

संज्वलना लोचनां दय तथा दीरणा ज्यां लगें सू संपरायनी एक आव
लि । अ ि होय, । लगें साथेंज हो ने ठेहली आवलीयें तो । ।
दयज हो पण उदीरणा न होय.

तथा ए वेद हिेली जे वेदें श्रेणी पडिवे तिहां अं र एण िधे
ते वेदनी सि ति वलि । आकतां लगें उदय आ दीरणा साथें होय
ने ठेहली वलीयें तो दीरणा न हो, । उदयज होय.

आ रे । नो पो पोताना नवनी ठेहली वलि यें द होय, पण
दीरणा होय ने ष्यायुनो गाणा लगेंज उदय । उदीरणा होय,
। गळे एठाणे केवल उदयज होय पण उदीरणा न होय ॥ इत्यर्थः ॥ ७० ॥

तथा ष्यगति, पंचेंद्रियजाति, स, बादर, प ि, जग, देय, यशः िर्त्ति
ने तीर्थकरना, ए नव ना र्मनी प्र ति । उर्गे ए दश तिनां स
योगी केवली गुणठाणा लगें उदय तथा उदीरणा साथेंज समकालें प्रवर्त्ते तेवार पढी
योगी गुणठाणे ए दश प्रकृतिनो उदय होय पण उदीरणा न होय. एम ए ए
तालीश प्रकृतिनां उदय ने उदीरणा विशेष देखाड्युं ने शेष प िशी प्रकृतिनां
उदय तथा दीरणा स कालें प्रवर्त्ते ने स िलें निवर्त्ते ॥ इति स ० ॥ ७१ ॥

॥ अथ स्मिन् गुणस्थानके िः प्रकृतीर्बिभ्रंती । ह ॥

हवे या गुणठाणे ३ प्रकृति बांधे ठे. ? एवो बंधविशेष सर्व गुणठाणे हे ठे.

ति यरा हारग विर, हिआ अवेइ सव पयडीउ ॥

मि तवेअगो सा, साणोगुणवीस सेसाउ ॥ ७२ ॥

र्थ-- बंध योग्य एकशो वीश प्रकृति मध्येथी (तिष्ठयराहारग के०) तीर्थक
रनाम अने आहारकदिक, ए त्रण प्रकृति (विरहिआउ के०) रहित करीने (अवे
इसवपयडीउ के०) बाकी एकशो सत्तर प्रकृति सर्व उपाजें, एटले बांधे ते कोण जीव
क्यां बांधे ? तोके (मिष्ठतवेअगो के०) मिष्यात्वनो वेदक एवो मिष्यादृष्टि जीव
मिष्यात्व गुणठाणे रह्यो अको बांधे अने जिननाम सम्यक्त्व प्रत्ययिउ ठे तथा आ
हारकदिक संयम प्रत्ययिउ ठे तेथी मिष्यात्वे सम्यक्त्व तथा संयम वेदुने अनावें
ए त्रण प्रकृति न बांधे तथा (सासाणोगुणवीससेसाउ के०) सास्वादन गुणठाणे
वर्त्ततो जीव १ जिननाम, २ आहारकदिक, ४ नपुंसकवेद. ५ नरकगति, ६ नरकानु
पूर्वी, ७ नरकायु, ८ हुंमसंस्थान, ९ ठेवहुं संघयण, १० आतप, ११ स्यावर,

१२ सूक्ष्म, १३ साधारण, १४ अपर्याप्त, १५ एकेंद्रिय, १६ बेंद्रिय, १७ तेंद्रिय, १८ चौरिन्द्रियजाति, १९ मिथ्यात्वमोहनीय, ए उगणीश प्रकृति विना शेष एक शोने एक प्रकृति बांधे जे नणी नपुंसकादिक शोल प्रकृतिनो बंध, मिथ्यात्व प्रत्ययिउ ठे, ते अर्हीअं सास्वादने न बंधाय ॥ इति समुच्चयार्थः ॥ ७२ ॥

ढायाल सेस मीसो, अविरय सम्मो तिअाल परिसेसा ॥
तेवन्न देस विरउ, विरउ सगवन्न सेसाउ ॥ ७३ ॥

अर्थ—उगणीश प्रकृति पूर्वे कही ते तथा तिर्यंचत्रिक, श्रीणक्षीत्रिक, दौर्भाग्यत्रिक, अनंतानुबंधिचतुष्क, मध्यसंस्थान चार, मध्यसंघयण चार, नीचैर्गोत्र, उद्योत, अच्युनविहायोगति, स्त्रीवेद, मनुष्यायु अने देवायु, ए (ढायाल के०) त्रैतालीश प्रकृति वर्जीने (सेसमीसो के०) शेष चमोत्तेर प्रकृति मिश्रगुणठाणे वर्त्ततो जीव बांधे अने (अविरयसम्मो के०) अविरति सम्यक्दृष्टि गुणठाणे पूर्वोक्त त्रैतालीश मध्येंधी तीर्थकरनाम, मनुष्यायु अने देवायु, ए त्रण बांधे माटे (तिअाल परिसेसा के०) त्रैतालीश प्रकृति वर्जीने शेष सत्योत्तेर प्रकृति बांधे तथा (देस विरउ के०) देशविरति गुणठाणे वर्त्ततो जीव, वज्ररूपननाराच संघयण, मनुष्यत्रिक, अप्रत्याख्यानीआ चार कषाय, औदारिकदिक, एवं दशप्रकृति पूर्वोक्त त्रैतालीशमां जेलीये, तेवारें (तेवन्न के०) त्रेपन प्रकृति न बांधे, ते वर्जीने शेष शडशठ प्रकृति बांधे. तथा (विरउ के०) सर्वविरति प्रमत्त साधु, ठेठे गुणठाणे पूर्वोक्त त्रेपन्ननी साथें प्रत्याख्यानावरण कषाय चार जेलतां (सगवन्न के०) सत्ताव प्रकृति न बांधे, ते वर्जीने (सेसाउ के०) शेष त्रेशठ प्रकृति बांधे ॥ ७३ ॥

इगुसठि मप्पमतो, बंधइ देवा अरुस इअरोवि ॥

अछावसु मपुवो, पन्नं वावि ठवीसं ॥ ७४ ॥

अर्थ— तथा ते पूर्वोक्त त्रेशठ प्रकृतिमध्येंधी शोक, अरति, अथिर, अ न, अ यश अने आशाता, ए ठ प्रकृति काठीये अने आहारकदिक जेलीये, तेवारें (इगु सठि के०) उगणशाठ प्रकृति, (अप्रमतो के०) अप्रमत्त गुणठाणे (बंधइ के०) बांधे, अथवा (देवाउअरुसइअरोवि के०) देवायु पण प्रमत्तें बांधवा मांमे, ते बांध तो अकोज प्रमत्त अकी इतर अप्रमत्तें आवे, तिहां ते बंध पूरो करे, पण अप्रमत्त अको देवायु बांधवा न मांमे तेमाटे देवायु विना (अछावसु के०) अछाव प्रकृति

वांधे तथा (मपुत्रो के०) अपूर्वकरण गुणगणाना सात जाग कल्पीयें. तिहां पहेले जा गें तो तेहीज पूर्वोक्त अष्टावन्न वांधे, अने बीजे, त्रीजे, चौथे, पांचमे, अने षष्ठे, ए पांच जागें निष्ठादिक न वांधे. शेष (वृष्यन्नं के०) वृष्यन्न प्रकृति वांधे, (वावि के०) अथवा ठेहले जागें देवदिक, पंचेंद्रियजाति, शुभखगति, त्रसादि नव, औदारिक विना चार शरीर, वे उपांग, समचतुरस्र, निर्माण, तीर्थकर, वर्णादि चार तथा अगुरुलघु चतुष्क, ए त्रीश प्रकृति पण न वांधे, तेवारें (ठवीसं के०) ठवीश प्रकृतिनो बंध पण होय ३४

वावीसा एगूणं, बंधइ अठारसंत अनिअट्टी ॥

सत्तर सुहुम सरागो, साय ममोहो सजोगिती ॥ ३५ ॥

अर्थ—हवे (अनिअट्टी के०) अनिवृत्तिगुणगणाना पांच जाग कल्पीयें, तिहां पहेले जागें हास्य, रति, जय, कुठा, ए चार पण न वांधे तेवारें (वावीसा के०) वावीशनो बंध होय. तेवार पढी द्वितीयादिक जागें (एगूणं के०) एकेक प्रकृति एी करता जइयें एटले बीजे जागें पुरुषवेद न वांधे तेवारें एकवीशनो बंध, त्रीजे जागें संज्वलनक्रोध टले वीशनो बंध, चौथे जागें संज्वलन मान टले उगणीशनो बंध, पांचमे जागें संज्वलनी माया टले, तेवारें (अठारसंत के०) अठार प्रकृति पर्यंतज (बंधइ के०) वांधे तथा (सत्तरसुहुमसरागो के०) सूक्ष्मसंपरायगुणगणो संज्वलनो जोन पण न वांधे, तेमाटें सत्तर प्रकृति वांधे, तेवार पढी ज्ञानावरणीय पांच, दर्शनावरणीय चार, अंतराय पांच, उच्चैर्गोत्र अने यशःकीर्ति, एवं शोल प्रकृति पण न वांधे तेवारें एकज (साय के०) शातावेदनीयनो बंध, (अमोहोसजोगिती के०) अमोही गुणगणाना धणीने होय. एटले अगीआरमा, बारमा अने सयोगी तेरमा एगणावालाने एकज शातानो बंध होय ॥ इति ॥ ३५ ॥

एसो बंधसामि, त उहो गइआइएसुवि तहेव ॥

उहाउ साहिऊइ, जठ जहा पयडि सप्तावो ॥ ३६ ॥

अर्थ—(एसोउबंधसामि के०) ए उध पणो चौद गुणगणो बंधस्वामित्व कहुं. जेम बीजा कर्मग्रंथमध्ये कहुं ठे, तेम अहीआं पण जाणवुं. (तहेव के०) तेमज (गइआइएसुवि के०) गत्यादिक मार्गणाने विपे पण (उहु के०) उधयकी कहेवो. जे रीतें त्रीजे कर्मग्रंथें वाशठ मार्गणायें बंध कहुं ठे, तेम अहीआं पण कहेवो. (उहाउसाहिऊइ के०) प्रथम सामान्य प्रकारें कहुं ठे तेमज कहेवुं. (ज

१२ सूक्ष्म, १३ साधारण, १४ अपर्याप्त, १५ एकेंद्रिय, १६ वैन्द्रिय, १७ तेंद्रिय, १८ चौरिन्द्रियजाति, १९ मिथ्यात्वमोहनीय, ए उगणीश प्रकृति विना शेष एक शोने एक प्रकृति बांधे जे नणी नपुंसकादिक शोल प्रकृतिनो बंध, मिथ्यात्व प्रत्ययित ठे, ते अर्हीअं सास्वादने न बंधाय ॥ इति समुच्चयार्थः ॥ ७२ ॥

ढायाल सेस मीसो, अविरय सम्मो तिअाल परिसेसा ॥
तेवन्न देस विरउ, विरउ सगवन्न सेसाउ ॥ ७३ ॥

अर्थ—उगणीश प्रकृति पूर्वे कही ते तथा तिर्यचत्रिक, थीणक्षीत्रिक, दौर्भाग्यत्रिक, अनंतानुबंधिचतुष्क, मध्यसंस्थान चार, मध्यसंघयण चार, नीचैर्गोत्र, उद्योत, अशुनविहायोगति, स्त्रीवेद, मनुष्यायु अने देवायु. ए (ढायाल के०) तेंतालीश प्रकृति वर्जीने (सेसमीसो के०) शेष चमोत्तेर प्रकृति मिश्रगुणताणे वर्त्ततो जीव बांधे अने (अविरयसम्मो के०) अविरति सम्यक्दृष्टि गुणताणे पूर्वोक्त तेंतालीश मध्येंधी तीर्थेकरनाम, मनुष्यायु अने देवायु, ए त्रण बांधे माटे (तिअाल परिसेसा के०) तेंतालीश प्रकृति वर्जीने शेष सत्योत्तेर प्रकृति बांधे तथा (देस विरउ के०) देशविरति गुणताणे वर्त्ततो जीव, वज्ररूपननाराच संघयण, मनुष्यत्रिक, अप्रत्याख्यानीआ चार कषाय, औदारिकदिक, एवं दशप्रकृति पूर्वोक्त तेंतालीशमां जेलीये, तेवारें (तेवन्न के०) त्रेपन प्रकृति न बांधे, ते वर्जीने शेष शडशठ प्रकृति बांधे. तथा (विरउ के०) सर्वविरति प्रमत्त साधु, ठछे गुणताणे पूर्वोक्त त्रेपन्ननी साथें प्रत्याख्यानावरण कषाय चार जेलतां (सगवन्न के०) सत्ताव प्रकृति न बांधे, ते वर्जीने (सेसाउ के०) शेष त्रेशठ प्रकृति बांधे ॥ ७३ ॥

इगुसद्धि मप्पमत्तो, बंधइ देवा अरुस इअरोवि ॥

अछावसु मपुवो, प्पन्नं वावि ठवीसं ॥ ७४ ॥

अर्थ— तथा ते पूर्वोक्त त्रेशठ प्रकृतिमध्येंधी शोक, अरति, अथिर, अ न, अ यश अने आशाता, ए ठ प्रकृति काढीये अने आहारकदिक जेलीये, तेवारें (इगुसद्धि के०) उगणशाठ प्रकृति, (अपमत्तो के०) अप्रमत्त गुणताणे (बंधइ के०) बांधे, अथवा (देवाउअरुसइअरोवि के०) देवायु पण प्रमत्तें बांधवा मांमे, ते बांध तो अकोज प्रमत्त अकी इतर अप्रमत्तें आवे, तिहां ते बंध पूरो करे, पण अप्रमत्त अको देवायु बांधवा न मांमे तेमाटे देवायु विना (अछावसु के०) अछावन्न प्रकृति

बांधे तथा (मपुत्रो के०) अपूर्वकरण गुणगणाना सात जाग व्पीयें. तिहां पहेले जागें तो तेहीज पूर्वोक्त अछावन्न बांधे, अने बीजे, त्रीजे, चोथे, पांचमे, अने ठेठे, ए पांच जागें निडादिक न बांधे. शेष (ठप्पन्न के०) ठपन्न प्रकृति बांधे, (वावि के०) अथवा बेहले जागें देवदिक, पंचेंद्रियजाति, शुनखगति, त्रसादि नव, औदारिक विना चार शरीर, वे उपांग, स चतुरस्र, निर्माण, तीर्थकर, वर्णादि चार त । अगुरुलघु च षक, ए त्रीश प्रकृति पण न बांधे, तेवारें (ठवीसं के०) ठवीश प्रकृतिनो बंध पण हो ७४

बावीसा एगूणं, बंधइ अठारसंत अनिअट्टी ॥

सत्तर सुदुम सरागो, साय ममोहो सजोगिती ॥ ५ ॥

अर्थ—हवे (अनिअट्टी के०) अनिवृत्तिगुणगणाना पांच जाग व्पीयें, तिहां पहेले जागें हास्य, रति, जय, कुब्जा, ए चार पण न बांधे तेवारें (बावीसा के०) बावीशनो बंध होय. तेवार पढी द्वितीयादिक जागें (एगूणं के०) एकेक प्रकृति एी करता जइयें एटले बीजे जागें पुरुषवेद न बांधे तेवारें एकवीशनो बंध, त्रीजे जागें संज्वलन गेध टले वीशनो बंध, चोथे जागें संज्वलन मान टले उगणीशनो बंध, पांचमे जागें संज्वलनी माया टले, तेवारें (अठारसंत के०) अठार प्रकृति पर्यंतज (बंधइ के०) बांधे तथा (सत्तरसुदुमसरागो के०) सूक्ष्मसंपरायगुणगणो संज्वलनो लोच पण न बांधे, तेमाटें सत्तर प्रकृति बांधे, तेवार पढी ज्ञानावरणीय पांच, दर्शनावरणीय चार, अंतराय पांच, उच्चैर्गोत्र ने यशःकीर्ति, एवं शोल प्रकृति पण न बांधे तेवारें एकज (साय के०) शातावेदनीयनो बंध, (अमोहोसजोगिती के०) अमोही गुणगणाना धणीने होय. एटले गीअारमा, बारमा अने सयोगी तेरमा एगणवावाने एकज शातानो बंध होय ॥ इति ॥ ७५ ॥

एसो बंधसामि, त उहो गइआइएसुवि तहेव ॥

उहाउ साहि इ, जड जहा पयडि सप्रावो ॥ ७६ ॥

अर्थ— (एसोउबंधसामित्त के०) ए उध पणे चौद गुणगणो बंधस्वामित्व कह्युं. जेम बीजा कर्मग्रंथमध्ये कह्युं ठे, तेम अहीअ्यां पण जाणवुं. (तहेव के०) तेमज (गइआइएसुवि के०) गत्यादिक मार्गणाने विषे पण (उहु के०) उधयकी कहेवो. जे रीतें त्रीजे कर्मग्रंथें बाशठ मार्गणायें बंध कह्यो ठे, तेम अहीअ्यां पण कहेवो. (उहाउसाहिइके०) प्रथम सामान्य प्रकारें कह्युं ठे तेमज कहेवुं. (ज

ह हाप डिस (वो के०) जिहां जे गुणगणे जेटली प्रकृति बांधवानो ।व
होय, एटले जेने जेटली कृति बांधवी घटे तेने तेटली विचारीने कहेवी ॥ ७६ ॥

हवे जे गतिने विषे जेटली प्रकृति सत्तायें पा गियें ते हे ठे.

ति यर देव निरिञ्चा, अंच तिसु तिसु गर्इसु गोधं ॥

वसेसा पयडी, हवंति स ।सु विगईसु ॥ ॥

६ थै- (ति यरदेवनिरि ।अञ्चं के०) गीर्थे र ना र्म देवायु ने नर ।,

ए ति (ति ति गर्इ बोधवं के०) ए ए गतिने विषे होय एम

। । तिहां ती रना र्मनी ता नार गी, देव । । व्यगतिने विषे

होय, पण तिर्थे गति ध्यें होय. के के, तीर्थे र सत् । तिर्थे ध्यें ।य

नहिं ते ।टे. त । देवा नी । व्य तिर्थे ने देवगति ध्यें होय, पण

नार गी ध्यें न होय, तथा नरका नी सत्ता व्य, तिर्थेच ने नर गति ध्यें

होय, पण देवगति ध्यें न होय, ने (वसेसापयडीउ के०) वशेष सर्व प्रकृ

तिनी सत्ता, (हवंति वा विगई के०) र्व चारेगतिने विषे पण होय. एटले तिर्थेच

मध्ये तीर्थे रना विना सर्व प्रकृति तायें होय, देवगति ध्यें नर ।यु विना सर्व

प्रकृतिसत्तायें होय. नर गतिमध्ये देवा विना र्वप्रकृति स ।यें होय ॥७७॥

हवे एगणाने विषे पूर्वे जे बंधोदय सत्तास्थान नो संवेध ।ो, ते गुण

णां तो प्रायें उपशमश्रेणीयें तथा रूप श्रेणीयें होय, तेमाटे ते श्रेणी हे ठे.

तिहां प्रथ उप श्रेणि हे ठे.

प म कसाय च , दंसण तिग सत्तगावि वसंता ॥

अविरय सम्मत्ताउ, जाव नियद्वित्ति नायवा ॥ ७८ ॥

थै- (पढमकसायचउ के०) पहेला नंता बंधी । चार षाय तथा (दं

सणतिग के०) दर्शनत्रिक, ते मिथ्यात्वमोहनीय, मिश्रमोहनीय ने सम्यक्त्वमो

हनीय, ए (सत्तगाविउवसंता के०) सात प्रकृति उपशांत होय. ते (विरयसम्म

त्ताउ के०) विरतिसम्यक्दृष्टि गुणगणायकी मांभीने (जावनियद्वित्तिनायवा

के०) यावत् निवृत्तिनामे ।तमा एगणालगें जाणवी. तिहां सातमा लगें य

थायोग्यपणे उपशांत होय अने पूर्वकरणे तो निश्चयशकीज उपशांत होय ॥७८॥

प्रथम अनंतानुबंधीआ चार कषाय तथा दर्शन त्रिक एटले मिथ्यात्वमोहनी

य, मिश्रमोहनीय अने सम्यक्त्वमोहनीय, ए सात मोहनीयनी प्रकृतिना रसोदयनी अपेक्षायें अविरतिसम्यक्दृष्टि गुणगणायी मांहीने अपूर्व रणना । त मे गुणगणे चडतां पर्यंत उपशांत पामीयें अने कोइएकने प्रदेशोदयनी अपेक्षायें पण अविरति सम्यक्दृष्टिने एज चोथे गुणगणे उपशांत पामी हीयें. या पूर्वकरणे तो ए साते प्रकृति रसोदय आश्री तथा प्रदेशोदय आश्री पण उपशांत पा । हीयें. तिहां प्रथ अनंतानुबंधीआनी उपशमनानो प्र । हे ठे.

अविरतिसम्यक्दृष्टि, देशविरति, प्र त तथा प्रमत्त, ए चार गुणगणे वर्त्तता जीवमांहेलो कोइ पण जीव, जघन्य परिणामे तेजो, मध्यम परिणामें प ने उत्कृष्टदरिणामें शु , ए त्रण विशुद्धलेश्या इंहेली ओइ पण लेश्यायें वर्त्ततो ज्ञानो पयोगें उप एक ।युः मे विना बीजा साते मनी स्थिति जोगवीने बा । इं ए एी ए ओडा ओडी सागरोप । जोगववी रहे, तेवारें अंतर त पर्यंत अवदाय । न परिणामें एटले विशुद्ध चित्तवृत्तिवंतथ ते रहे. एवी रीतें रह्यो थको प रावर्त्त । न प्रकृतिमांहेली सर्व शुंन प्र तिनेज बांधे, पण अशातादि अशुंन प्रकृति न बांधे अने जे अपरावर्त्त । न ध्रुवबंधिनी ज्ञानावरणीयादि न प्रकृति ंधे, तेनो प चौगाणीठ रसबंध टालीने, बे एीठ रस बंध रे, ने न प्रकृतिनो बेगाणीठ रसबंध टालीने चौगाणीठ रसबंध रे ने एकस्थितिबंध पूर्ण रीबी जो स्थितिबंध बांधवा इंहे, ते पूर्व पूर्व स्थितिबंधनी पेक्षायें पढ्योपमसंख्येय नागहीन स्थिति रीने बांधे. ए रीतें जे जे गलो गलो स्थितिबंध रे, ते ते पूर्व पूर्व स्थितिबंधथी पढ्योपमसंख्येय नागहीन स्थितिनो बंध रे.

ए रण । न । पूर्वे अंतरमुहूर्त्त । न पर्यंत रहीने तेवार पठी में प्रत्येकें अंतर हूर्त्त प्रमाणना एवां त्रण करण रे, तिहां प्रथ यथाप्र त्तिकरण, बी पूर्व रण अने । अनिवृत्तिकरण, चोथी उपशांत अक्षा, तेनी पण स्थिति अंतर हूर्त्तनीज जाणवी. तिहां प्रथम यथाप्रवृत्तिकरणें प्रवेश करतो प्रतिसमय नंत ए वृद्धि वि द्वियें करी प्रवेश करे, तिहां पूर्वोक्त नप्रकृतिना बंधादिकने बे गणिआ रसने चौगाणीठ करतो बांधे अने अशुंन प्रकृतिना चौगाणीआ रसने बेगाणिठ रस रतो बांधे, परंतु तिहां तथाविध तत्प्रायोग्य विशुद्धिने अजावें स्थितिघात, रसघात, गुणश्रेणी अने गुणसंक्रम, ए चार वानां मांहेलुं एक वानुं पण नहीं रे. ए करणमां प्रवर्त्तमान जीवने समय समय प्रत्ये नाना जीवनी अपे क्षायें सं । त लोकाकाश प्रदेश प्रमाण ध्यवसायस्थान प्रथम समयें होय.

ते पण षट्स्थानपतित होय. ते वली पहेला समयनां अथ्यवसायस्थानथकी बीजा समयनां अथ्यवसायस्थान विशेषाधिक होय. एम बीजा समयना अथ्यवसायस्थानथकी त्रीजा समयनां अथ्यवसायस्थान विशेषाधिक होय, एम आगला आगला स यनां अथ्यवसायस्थान ते पूर्व पूर्व समयनां अथ्यवसायस्थानकथकी विशेषाधि विशेषाधिक होय. एम करता तेनी स्थापना विपमचतुरस्र क्षेत्र रुंधे ठे. ए रीते यथाप्रवृत्तिकरणनो ठेहलो समय आवे. त्यां सुधी कहेवुं. अ हीं ि अथ्यवसायस्थानक वि द्विनी अपेह्यायें एक एकथी ठ्ठाण वडीआं होय, ते आवी रीते जेम असत् व्पनायें बें पुरुष, युगपत् यथाप्रवृत्तिकरणप्रतिप ठे ते मांहे ए तो सर्व जघन्य वि द्वि श्रेणीयें प्रतिपन्न ठे अने बीजो सर्वोत्कृष्ट विद्युद्विनां अथ्यवसाय स्थान श्रेणीयें प्रतिपन्न ठे. ते बेहुनी विद्युद्विनुं तारत म्यपणुं देखाडे ठे. त्यां प्रथम जीवने प्रथम समयने विपे सर्व जघन्य मंद विद्युद्वि सर्वस्तोक ठे. तेथकी ते पुरुषनेज वली बीजे समयें जघन्यविद्युद्वि अनंतगुणी ठे. तेथी वली त्रीजे समयें जघन्यविद्युद्वि अनंतगुणी ठे. एम त्यां लगे कहेवुं. ज्यां लगे यथाप्रवृत्तिकरण ालनो संख्यातमो जाग जाय त्यां लगे कहेवुं. ते वार पढी ते जघन्य पद वि द्विवाला पुरुषनी जे ठेहला समयनी जघन्यविद्युद्वि अइ ते थकी बीजा पुरुषनी पहेला समयनी उत्कृष्ट विद्युद्वि अनंतगुणी होय. ते थकी पण जे जघन्यवि द्वि स्थानथकी निवर्त्यो हतो ते पुरुषने उपरितन जघन्यवि द्वि अनंतगुणी होय ठे ते थकी बीजा समयनी उत्कृष्ट विद्युद्वि नंतगुणी, तेथी त्रीजा समयनी जघन्यवि द्वि नंत गुणी, तेथी वली आगला समयनी उत्कृष्ट विद्युद्वि अनंत गुणी. एम उपर ने हेठे एकांतरें एकेकुं वि द्विस्थानक, अनंतगुणी करतां बेहु जीवने त्यांसुधी कहेवुं ज्यां धी यथाप्रवृत्तिकरणना ठेहला समयने विषे जघन्यस्थानक होय त्यां धि हेवुं. तेपढी उत्कृष्टवि द्वि स्थानक ते नथी कहेलां तेने निरंतर पणे ठेहला समयलगे नंत गुणी वृद्धिवालां कहेवां ते यावत् चरम समय उत्कृष्टुं वि द्विस्थान ावे, त्यां लगे कहेवा. एम यथाप्रवृत्तिकरण कथुं.

हवे अपूर्वकरण कहीयें ठैयें. तिहां पूर्वकरणें प्रतिसमय असंख्यात लोका काश प्रदेश प्रमाण अथ्यवसायस्थानक होय, ते प्रतिसमयें ठ्ठाणवलिग्या होय, एटले ठ वृद्धि ने ठ हाण होय. तिहां एक उत्कृष्ट वि द्विस्थानकथकी बीजुं विद्युद्विस्थानक वि द्विनी पेह्यायें जो हीन होय, तो अनंतजाग हीन

होय, या संख्या नागहीन होय, या संख्यातनाग हीन होय, तथा संख्यातगुणहीन होय, या असंख्यात गुणहीन होय तथा अनंतगुण हीन होय. ए रीतें हाणिनां स्थान ह्यां तथा ए अध्यवसायस्थानकविशुद्धिनी अपेक्षायें बीजुं अध्यवसायस्थान वधतुं होय, तो पण जेवें होय, ते कहे ठे. ए न अनंतनागाधिक, तीजुं असंख्यातनागाधि, त्रीजुं संख्यातनागाधिक, चोशुं संख्यातगुणाधि, पांच असंख्यातगुणाधि, हुं नंतगुणाधि, एम परस्परें ठ वृद्धिनां तथा हानिनां घटतां वधतां अध्यवसायस्थानक होय. तिहां अपूर्वकरणना प्रथम समयें जघन्यविशुद्धि सर्वथे शोडी होय, ते पण यथाप्रवृत्ति करणना चर समयनी उत्कृष्टी विशुद्धिस्थानथकी नंतगुणी अधिकी जाणवी. तेथकी वली प्रथम समयनीज उत्कृष्टी विशुद्धि नंतगुणी होय, तेथकी वली बीजे स य जघन्यविशुद्धि नंतगुणी, तेथकी वली तेहीज बीजे समयें उत्कृष्टविशुद्धि अनंतगुणी, तेथे ती त्रीजा समयनी जघन्यविशुद्धि अनंतगुणी होय, तेथकी वली तेहीज त्रीजा स यनी उत्कृष्टी विशुद्धि नंतगुणी होय, एम अपूर्वकरणना चरम समय लगे हेवुं. ए अपूर्वकरणने विषे प्रवेश रतो जीव, प्रथम समय शीज १ स्थितिघात, २ रसघात, ३ एश्रेणि, ४ गुणसंम, ५ अन्यस्थितिबंध, ए पांच वानां स कालें एकठां रवाने प्रवर्ते.

तिहां प्रथम स्थितिघात एटले शुं? तोके जे शोधादिकनी स्थिति नोगववी रही होय, ते सत्ता ध्येंथी अग्रनागनी स्थिति उकेरे, एटले ते स्थितिसत्तानो अग्रनाग उत्कृष्टो तो घणा सागरोपम प्रमाण होय अने जघन्यथी तो पद्योपमना असंख्यातमा नाग प्रमाण होय. ते स्थितिखंमने खंमं ठे एटले उकेरे ठे. ते उकेरीने तेनुं दलिक जे हेवली अद्यस्थिति खंमन करवाने रही ठे. ते दलमध्ये तेना दलने प्रक्षेपे. ए रीतें अंतरमुहूर्तकालें ते स्थितिखंमने उकेरे. एमज वली जे शोप स्थिति रहे. तेना अग्रनागथकी पद्योपमना असंख्यातमा नाग प्रमाण स्थिति करी तेनुं दल अंतरमुहूर्तें पूर्वोक्त प्रकारेंज बाकी रहेला, हेवला स्थितिदलमध्ये जेले, एम अंतरमुहूर्तें अंतरमुहूर्तें स्थितिमांहे तेनुं दल जेलतां अपूर्वकरणना काल मांहे घणा हजार स्थितिना खंम खपी जाय, तेवारें जे अपूर्वकरणने प्रथम समयें जेटली कर्मनी स्थितिनी सत्ता हती, तेथकी संख्यातगुणहीन स्थितिनी सत्ता थइ. ए स्थितिघातनुं स्वरूप कहुं.

हेवे रसघात कहे ठे. रसघात ते जे अशुच कर्मनो रस नोगव्याविनानो रह्यां ठे. ते

रसनो अनंतमो नाग सूकीने शेष अनुजागना नाग सर्व अंतरमुहूर्त्तैः खपावे, विनाशे, तेषार पढी वली पण जे अनंतमो नाग रह्यो ठे तेनो वली अनंतमो नाग सूकीने शेष अनुजागना नाग सर्व अंतरमुहूर्त्तैः खपावे, तेषार पढी वली ते पूर्वं सूक्यो एवो जे अनंतमो नाग रह्यो ठे, तेनो वली अनंतमो नाग सूकीने शेष अनुजाग नाग अंतरमुहूर्त्तैः विनाशे. एम अनुजाग खंमनां अनेक सहस्र, एकस्थितिखंमने विषे व्यतिक्रमे अने ते स्थितिखंमना अनेक सहस्रं अपूर्वकरण समाप्त थाय, रसखंमना कालथकी स्थितिखंमनो काल संख्यातगुणो अधिक जाणवो. तेषकी अपूर्वकरण काल संख्यातगुणो अधिक ठे.

हवे गुणश्रेणि कहे ठे. गुणश्रेणि ते अंतरमुहूर्त्त प्रमाण कर्मस्थितिथकी उपरली कर्मस्थिति जे वत्ते ठे, ते मध्येथी दलिक लेइने पोतानी उदयावज्जिकानी उपरली स्थितिमांहे समय समय प्रत्ये असंख्यातगुण असंख्यातगुण चढतुं दल संक्रमावे. जेले, ते आवी रीते जे प्रथम समयें स्तोक, तेषकी बीजे समयें असंख्यातगुणं चढतुं जेले, ते थकी वली त्रीजे समय असंख्यातगुणं वधतुं जेले, एम यावत् अंतरमुहूर्त्तना चरम समय पर्यंत कहेवुं. ते अंतरमुहूर्त्त तो अपूर्वकरण अने अनिवृत्तिकरणना कालथकी जगारेक अधिक जाणवुं. ए प्रथम समयें ग्रहं जे दल, तेनो निक्षेपविधि कह्यो. एम द्वितीयादिक समयथी सांझीने यावत् ठेहला समय पर्यंत समयें समर्थे ग्रहीत दलियानो पण निक्षेपविधि जाणवो. एटले जे समय समय प्रत्ये दलिक लीये, ते सर्व प्रत्ये कें अंतरमुहूर्त्तना सघलां प्रति समयना दल मध्ये एमज असंख्यातगुणु चढतुं जेले. एम करतां जे समय जोगवतो जाय, ते सामयथी आगला शेष समयना दलमांहे जेले एटले अपूर्वकरणना समयें अनिवृत्तिकरणना समयें अनुक्रमे घटते थके शेष शेषने विषे गुणश्रेणी दलिकनो निक्षेप शेष शेषने विषे होय ते उपरांत वधे नहिं.

हवे गुणसंक्रम कहे ठे. गुण संक्रम ते जे अपूर्वकरणना प्रथम समयने विषे अणबंधाती एवी जे अनंतानुबंधीआदिक अशुनप्रकृति ते दल बंधाती एवी जे संज्वलनादिक परप्रकृति, तेमध्ये समय समय दीत असंख्यातगुणं चढ संक्रमावे, संक्रमावीने पर प्रकृतिरूपपणे परिणामावे, तेने गुणसंक्रम कहियें. ते पहिले समयें सर्वस्तोक संक्रमावे, तेषकी बीजे समयें असंख्यातगुणं संक्रमावे, एम समय समय दीत असंख्यातगुणं चढतुं दल संक्रमावे.

हवे अन्यस्थितिबंध कहे ठे. अन्यस्थितिबंध ते अपूर्वकरणथी पूर्वला समयें जे कर्मनो स्थितिबंध कह्यो, तेनी अपेक्षायें अपूर्वकरणना प्रथम समयें जे बीजो

स्थितिबंध आरंभे, ते स्तोक जाणवो. माटे अपूर्वस्थिति बंध कह्यो. अर्हीआं स्थितिबंध अने स्थितिघातनो काल, सरखोज जाणवो. ए बेने समकालें प्रारंभे ठे, अने समकालें सरखाज नीठे पूरा पाडे. एम ए पांच पदार्थ अपूर्वकरणें प्रवर्त्ते ठे.

हवे अनिवृत्तिकरण कहीयें ठैयें. अनिवृत्तिकरण आरंभतां तुल्य कालना एटले एकज कालें अनिवृत्तिकरणें प्रवेश करनारा सर्व जीवोने प्रथम समयें एकज सरखुं अध्यवसायस्थानक होय, एटले अनिवृत्ति करणना प्रथम समयने विषे जे वर्त्ते ठे अने जे पूर्वे वत्त्या अने आगमिककालें जे वर्त्तेशे, ते सर्वनुं पण सरखुंज अध्यवसायस्थान ठे तेमज बीजा समयने विषे जे वर्त्ते ठे, वत्त्या ठे अने वर्त्तेशे, ते सर्वनुं पण एकरूपज अध्यवसाय स्थान ठे. हवे पहेला समयनां अध्यवसाय स्थानकथको बीजा समयनां अध्यवसायस्थानक अनंत गुणविद्युद्धियें होय. एम जे टला समय अनिवृत्तिकरणना ठे, तेटला समयनां अध्यवसायस्थानक ते पाठजा पाठजा अध्यवसायस्थानकथकी आगजुं आगजुं अध्यवसाय स्थानक अनंतगुण विद्युद्धिवाजुं होय. अर्हीआं एने अनिवृत्ति एवुं नाम ते माटे कहीयें ठैयें. जे माटे जे एने विषे प्रवेश करे, ते सर्वने अध्यवसायस्थानकनी परस्पर निवृत्ति अने व्यावृत्ति न होय, तेनी अपेह्ययें अनिवृत्ति एटले जेद न होय. सर्व जीव सरखे अध्यवसायस्थानें होय माटे अनिवृत्ति कहीयें. अर्हीआं समय समय दीठ एकेक अध्यसाय स्थानक, तेनी स्थापना मुक्तावलीनी पेरें स्थापवी ०।०।०।०।० अर्हीआं पण पहेला समयथीज स्थितिघातादिक पांच पदार्थ, समकालें अपूर्वकरणनी पेरें सार्थेज प्रवर्त्ते. ए रीतें अनिवृत्तिकरण कालना संख्याता जाग गये थके शेष एक जाग रहे थके अनंतानुबंधीआनी हेठली उदयावलिका मात्र स्थिति भूकीने बाकी अंतरमुहूर्त्त प्रमाण सं मावी जोगवे. जेम मनुष्यगतिमध्ये शेष त्रणे गति संक्रमवीने अयोगी द्विचरम समयें जोगवे, ते स्तिबुकसंक्रम कहीयें. अंतरकरणने अजिनवस्थिति बंधना कालप्रमाण अंतर हूर्त्तनो करे ठे एटले ते अंतरमुहूर्त्त नवी स्थितिबंधाद्वा समान जाणवो. ते अंतरकरणनुं दलीउं उकेरी, उकेरी बंधाती पर प्रकृतिने विषे सं मावे, अने प्रथम स्थितिनुं दलीउं आवलिकामात्र ते वेद्यमान उदयवती पर प्रकृतिने विषे स्तिबुकसंक्रमे करीने संक्रमावे, स्तिबुक संक्रम एटले जे अतुदय प्रकृतिनुं दल ते उदयवती प्रकृति मध्ये संक्रमाववुं तेने स्तिबुक संक्रम कहियें.

हवे अंतरकरण कखा पठो बीजे समयें अनंतानुबंधीआनी उपरली स्थितिनुं दलीउं उपशमाववा मांके, ते आवी रीतें, प्रथम समयें स्तोक उपशमावे, बीजे सम

यें तेषी असंख्यातगुणुं उपशमावे, ते सं मावी नोगवे. जेम नुष्यगति मांहे शेष त्रण गति सं ावी अयोगी केवली द्विचर समयें नोगवे, तेम जाणवुं. एम समय स य असं ातगुणुं चढतुं उप ावतां अंतरमुदूर्त्तने चरमस यें अनंता नुबंधीआं सर्व दल उपशमित थाय. (उपश ाव्या के०) जे धूलना पुंजने पा णीना विं थी सींची सींचीने घणादिकें, पढरादिकें कूटघो थको निस्पंद एटले हीन बारी सूक्ष्म थाय, ते ाने ा पण न होय, एवो थाय. ते मरूपरेणुना स मूहने पण विशुद्धिरूप पाणीना प्रवाहथी सींची सींचीने अनिवृत्तिकरणरूप प ढरथी कूटी लासोडीने एवी सू रे, के जे थ ा ते बंधन, सं मण, उदय, उ दीरणा, निदत्त ने नि ाचनादि रणने पण योग्य थाय. तेने उपशमना हीयें. ए कोइए आचार्यना त्, ाश्री नंतानुबंधीआनी उप ा ना ही.

हवे कोइए ाचार्य हे ठे के अनंता बंधीआनी उपशमना न होय, पण विसंयोजनाज होय. विसंयोजना एटले रूपणाविशेष, तेनो प्रकार कहीयें ठैयें. अहींआं श्रेणी णपडिवजतां पण चारे गतिना संझी पंचेंद्रिय पर्याप्ता अविरति सम्यकूदृष्टि जीव तथा तिर्यंच ने म ष्य, ए बेहु गतिना देशविरति जीव, तथा प्र मत्त ने अप्रमत्त म ष्य, ते अनंतानुबंधीआ चार षाय खपाववाने अर्थे जे रीतें पूर्वे कह्या, तेमज यथाप्रवृत्त्यादि त्रण रण रे. पण एटलुं विशेष जे अ निवृत्तिकरणे पेतो थको अंतर रण न रे, तो शुं करे? ते कहे ठे. उदलना संक्रमे करीने हेवली एक आवलिकामा ाने उपरला निर्विशेषपणे समस्त अनंता नुबंधीयानां दल खेरू करे,

तिहां उदलमान संक्रम ं स्वरूप, मप्रकृतिथी लखीयें ठैयें. जे अनंतानुबंधी आदिक प्रकृति ं दल, प्रथमसमयें पद्योपमना असंख्यातमा नाग प्रमाण स्थिति खंन ठे तेने अंतरमुदूर्त्त उकेरीने परप्रकृतिमध्ये सं मावे. एम बीजे समयें बीजो स्थितिखंन करी, तेनो केटलो एक नाग परप्रकृतिमध्ये सं मावे तथा केटलो एक पोतानी हेवली स्थितिमध्ये सं मावे पण पर प्रकृतिमध्ये जेटलुं सं मावे, तेष की आपणी हेवली स्थितिमध्ये जे सं मावे, ते असंख्यातगुणुं जाणवुं. एम स मय समये जे स्थितिखंन करे, ते पाढजा पाढजा स्थितिखंननी अपेहायें विशेष हीन दलनी अपेहायें असंख्यातगुणुं होय. अने संक्रमाववाने समयें पण आपणी हेवली स्थितिमध्ये असंख्यातगुणुं संक्रमावे, तथा पर प्रकृतिमध्ये विशेष हीन हीन घटतुं घटतुं संक्रमावे, एम द्विचरमसमय लगे सं मावे. ने ठेहले समयें

तो आपणी स्थितिशेषने अजावें सर्व दल परप्रकृति मध्ये संक्रमावे, तेनुं नाम सर्वसंक्रम कहीयें ठैयें. एम उदलना संक्रमें करी आवलिकामात्र मूकी बाकी सर्व अनंतानुबंधीआ खपावे अने जे आवलीमात्र रहे, तेने स्तिबुकसंक्रमे करी वेद्यमान प्रकृतिमध्ये संक्रमावी खपावे. ते अनंतानुबंधीआ विसंयोज्या कहेवाय ते अंतरमुहूर्त पढी अनिवृत्तिकरणे ठेहडे शेष कर्मनां स्थितिघात, रसघात अने गुणश्रेणी न होय. केमके ते जीव स्वनावस्थज रहे, सहज अवस्थायें रहे, एरी तें अनंतानुबंधीआनी विसंयोजनानी रीत कही.

हवे दर्शन मोहनीयत्रिकनी उपशमनानो प्रकार लखीयें ठैयें. तिहां मिथ्यात्वनी उपशमना मिथ्यात्वने तथा ह्यायोपशमिक सम्यक्दृष्टि ए वेहुने होय. अने सम्यक्त्व तथा मिश्र, ए बेनी उपशमना तो ह्यायोपशम सम्यक्दृष्टिनेज होय. तिहां मिथ्यात्वने तो ग्रंथिनेद करतां प्रथम उपशम सम्यक्त्व उपजाववा वाजाने मिथ्यात्वनी उपशमना होय, ते प्रकार कहीयें ठैयें. कोइ संज्ञी पंचेंद्रिय जीव, सर्व पर्याप्तियें करी पर्याप्तो करणकालथकी पूर्वे अंतर मुहूर्त काल लगे समय समय प्रत्ये अनंतगुणवधती विशुद्धियें प्रवर्ततो एवो अन्नव्यसैद्धिक जीवनी विशुद्धिनी अपेक्षायें अनंतगुणविशुद्धिमंत एवो मतिअज्ञान श्रुतअज्ञान, अने विज्ञान, ए मांहेला अनेरे साकारोपयोगें उपयुक्तथको मनादिक त्रणयोग मांहेला कोइ पण अनेरे योगें वर्ततो जघन्य परिणामें तेजोलेक्ष्यायें अने मध्यमपरिणामें पद्मलेक्ष्यायें तथा उत्कृष्टपरिणामें शुक्कलेक्ष्यायें वर्ततो मिथ्यादृष्टि चारे गतिमांहेलो कोइ पण गतिनो जीव कांइ एक ऊंणी एक कोडाकोडी सागरोपमनी स्थिति, साते कर्मनी थाकती रही होय. इत्यादिक सर्व पूर्वोक्त प्रकारें ज्यां सुधी यथा प्रवृत्तिकरण अने अपूर्वकरण ए वेहु मिथ्यात्व उपशमाववाने परिपूर्ण करे, तिहां लगे कहेवुं. पण एटलुं विशेष जे अहींआं अपूर्वकरणे गुणसंक्रम न करे. किंतु? अहीं स्थितिघात, रसघात, गुणश्रेणी अने अन्यस्थितिवंध, ए चार वानांज प्रथम समयथी आरंजे. गुणश्रेणीदलिक रचना पण उदय समयथी मांहीने जाणवी. ते वार पढी अनिवृत्तिकरणे विपे पण एमज कहेवुं. हवे अनिवृत्तिकरणाधाना संख्यातजाग गये थके अने एक संख्यातमो जाग थाकतो रहे. तेवारें मिथ्यात्वनी हेवलीप्रथम स्थिति अनंतानुबंधीनी परें अंतरमुहूर्तमात्र जेटली नीचें मूकी ठांहीने उपरें अंतरमुहूर्त मात्र अनिनवस्थिति बंधना अंतर मुहूर्त जेवडी पहेत्री स्थितिना अंतर मुहूर्तथी कांइ एक जाजेरी अनिनवस्थितिवंधना काल मरखी

यें तेथी संख्यातगुणुं उपशमावे, ते सं मावी जोगवे. जेम नुप्यगति मांहे शेष ए गति सं ावी अयोगी केवली द्विचर समयें जोगवे, तेम जाणवुं. एम समय स य असंख्यातगुणुं चढ उप ावतां अंतरमुत्तने चरमसमयें अनंता नुबंधी । सर्व दल उपशमित आय. (उपशमाव्या के०) जेम धूलना पुंजने पा णीना विं थी सींची सींचीने घणादिकें, पत्रादिकें कूटयो थको निस्पंद एटले हीन वारी सूक्ष्म आय, ते कोऽने । पण न होय, एवो आय. ते मरूपरेणुना स ूहने पण विद्युद्विरूप पाणीना प्रवाहथी सींची सींचीने अनिवृत्तिकरणरूप प ढरथी कूटी लासोडीने एवी सू रे, के जे थकी ते बंधन, सं मण, उदय, उ दीरणा, निवृत्त ने नि ाचनादि रणने पण योग्य आय. तेने उपशमना हीयें. ए कोऽए आचार्यना त् श्री नंतानुबंधीआनी उपशमना ही. हवे कोऽए ाचार्य हे ठे के अनंता बंधीआनी उपशमना न होय, पण विसंयोजनाज होय. विसंयोजना एटले रूपणाविशेष, तेनो प्रकार कहीयें ठैयें. अहींआं श्रेणी एपडिवजतां पण चारें गतिना संज्ञी पंचेंदिय पर्याप्ता अविरति सम्यकूटष्टि जीव तथा तिर्यंच ने म ष्य, ए बेहु गतिना देशविरति जीव, तथा प्र मत्त ने अप्रमत्त म ष्य, ते अनंता बंधीआ चार षाय खपाववाने अर्थें जे रीतें पूर्वे कह्या, ते ज यथाप्रवृत्त्यादि त्रण रण रे. पण एटलुं विशेष जे अ निवृत्तिकरणे पेटो थको अंतर रण न रे, तो शुंकरे ? ते कहे ठे. उ दलना संक्रमें करीने हेवली एक ावलिकामा मू णीने उपरजा निर्विशेषपणे समस्त अनंता नुबंधीयानां दल खेरू करे,

तिहां उ दलमान संक्रमं स्वरूप, मप्रकृतिथी लखीयें ठैयें. जे अनंतानुबंधी आदिक प्रकृतिं दल, प्रथमसमयें पव्योपमना असंख्यातमा जाग प्रमाण स्थिति खंम ठे तेने अंतर दूत्तें उकेरीने परप्रकृतिमध्ये सं मावे. एम बीजे समयें बीजो स्थितिखंम करी, तेनो केटलो एक जाग परप्रकृतिमध्ये सं मावे तथा केटलो एक पोतानी हेवली स्थितिमध्ये सं मावे पण पर प्रकृतिमध्ये जेटलुं संक्रमावे, तेथ की आपणी हेवली स्थितिमध्ये जे सं मावे, ते असंख्यातगुणुं जाणवुं. एम स मय समयें जे स्थितिखंम करे, ते पाठजा पाठजा स्थितिखंमनी अपेक्षायें विशेष हीन दलनी अपेक्षायें असंख्यातगुणुं होय. अने संक्रमाववाने समयें पण आपणी हेवली स्थितिमध्ये असंख्यातगुणुं सं मावे, तथा पर प्रकृतिमध्ये विशेष हीन हीन घटतुं घटतुं संक्रमावे, एम द्विचरमसमय लगे सं मावे. ने ठेहले समयें

तो अपनी स्थितिशेषने अनावें सर्व दल परप्रकृति मध्ये सं आवे, तेनुं नाम सर्वसंक्रम कहीयें ठैयें. ए उदलना संक्रमे री आवलि ।। मू १। की स र्व अनंतानुबंधीया खपावे अने जे आवलीमा रहे, तेने स्तिबुकसं मे री वे द्यमान प्रकृतिमध्ये सं मावी खपावे. ते नंता बंधीया विसंयोज्या हेवाय ते अंतरमुहूर्त्त पढी निवृत्ति रणने ठेहडे शेष मनां स्थितिघात, रसघात ने गु णश्रेणी न होय. केमके ते जीव स्वनावस्थज रहे, सहज वस्थायें रहे, ए री तें अनंतानुबंधीयानी विसंयोजनानी रीत कही.

हवे दर्शन गोहनीयत्रि नी उपश नानो प्र र लखीयें ैयें. तिहां मिथ्यात्व नी उपश ना मिथ्यात्वने तथा द्वायोप मि सम्यक्दृष्टि ए बेहुने होय. ने सम्यक्त्व तथा मिश्र, ए बेनी उपश ना तो द्वायोपश सम्यक्दृष्टिनेज होय. तिहां मिथ्यात्वने तो ग्रंथिनेद रतां प्रथ उप सम्यक्त्व उपजाववा वाला ने मिथ्यात्वनी उपश ना होय, ते प्र र हीयें ठैयें. गोइ संज्ञी पंचेंद्रिय जीव, सर्व पर्याप्तियें री पर्याप्तो रण लक्षकी पूर्वे ंतर हूर्त्त ल लगे समय समय प्रत्ये नंत एवधती विशुद्धियें प्रवर्त्ततो एवो नव्यसैद्धिक जीवनी वि शुद्धिनी अपेक्षायें नंत एवि द्वि त एवो तिअज्ञान श्रुत ज्ञान, अने विज्ञ गज्ञान, ए मांहेला नेरे साकारोपयोगें उपयु ष गो नादि एयोग मांहेला कोइ पण अनेरे योगें वर्त्ततो जघन्य परिणामें तेजोलेक्ष्यायें अने मध्यमपरिणामें प लेक्ष्यायें तथा उत्क परिणामें लेक्ष्यायें वर्त्ततो मिथ्यादृष्टि चारे गतिमां हेलो कोइ पण गतिनो जीव कांइ ए कंणी ए गोडाकोडी सागरोपमनी स्थि ति, साते मनी था ती रही होय. इत्यादि सर्व पूर्वोक्त प्रकारें ज्यां धी यथा प्रवृत्तिकरण अने पूर्वकरण ए बेहु मिथ्यात्व उपशमाववाने परिपूर्ण करे, तिहां लगे कहेवुं. पण एटलुं विशेष जे अहींआं पूर्वकरणे गुणसं म न करे. किं ? अहीं स्थितिघात, रसघात, गुणश्रेणी अने अन्यस्थितिवंध, ए चार वानांज प्रथम समयथी आरंभे. गुणश्रेणीदलिक रचना पण उदय समयथी मांमीने जाणवी. ते वार पढी निवृत्तिकरणने विपे पण एमज कहेवुं. हवे अनिवृत्तिकरणाद्वाना सं ताजाग गये अके अने एक संख्यातमो जाग थाकतो रहे, तेवारें मिथ्यात्वनी हेवली प्रथम स्थिति अनंतानुबंधीनी परें अंतरमुहूर्त्तमात्र जेटली नीचें मूकी ठां मीने उपरें अंतरमुहूर्त्त मात्र अजिनवस्थिति बंधना अंतर मुहूर्त्त जेवडी पहेली स्थितिना अंतर मुहूर्त्तथी कांइ एक जाजेरी अजिनवस्थितिवंधना काल सरखी

एवो मिथ्यात्वनी अंतरकरणाद्वा करे, ते अंतरकरण वालुं कर्मदत्त कांड एक उकेरीने प्रथम स्थितिमध्ये जेले अने कांड एक बीजी उपरली स्थितिमध्ये जेले. तिहां प्रथमस्थितिने विपे वर्त्ततो जीव. उदीरणा प्रयोगे करीने प्रथम स्थितिनुं दल उदयावजिका उपरलुं ठे तेने आकर्षांने उदयावजिकामध्यें घाले, तेने उदीरणा कह्यें. अने जे वली बीजी स्थितिना ममीपथकी उदीरणा प्रयोगे करीनेज ते मांहेलुं दल आकर्षांने उदयावजनी मध्यें नाखी. जोगवे, ते आगालने पण पूर्वाचार्ये उदीरणानुंज विशेषनाम विशेष प्रतीपत्तिने अर्थे बीजुं नाम कसुं ठे. द्वे उदय उदीरणाये करीने प्रथम स्थितिनुं दल जोगवतो जोगवतो जेवारें ते प्रथमस्थिति जेव वे आ वजिका रहे, तेवारें आगालनो ठेह आवे, तेवारें एक आवजिका जगे उदय उदीरणा प्रवर्त्ते अने ठेहेली आवजियें तो उदीरणा पण विरमे. तेवारें ठेहेली आवजियें केवल उदयज जोगवे, पठी ते आवजिकाने ठेहेले समयें बीजी स्थितिनां दजिह नो रस जेद करी त्रण पुंज करे. एटले तेने त्रण जागें वहेंची नाखे. ते आवी रीतें के तेमध्ये जे देशघाती एकठाणीआ रसस्पर्द्धक तथा उत्कृष्ट रसोदीरणापे ह्यायें वेठाणीआ रस सहित जे दल, ते प्रथम सम्यक्त्वपुंज तथा केटला एक एकठाणीआ रस स्पर्द्धक सर्वघाती सहित ठे तथा केटला एक वेठाणीआ रसनां स्पर्द्धक सर्वघाती सहित ठे. ते बीजो मिश्रपुंज तथा सर्वघातीआ चोठाणीआ तथा त्रिठाणीआ रसस्पर्द्धक सहित जे दल ठे. ते त्रीजो मिथ्यात्वपुंज जाणवो. उक्तंच कर्मप्रकृतिचूर्णौ “चरम समय मिह्वदिष्टि. सेकाले उवसमसम्मदिष्टि उ होइ तंहे विइ अंतंपि तं अणुनाग करेइ तं जहा सम्मत्तं सम्मा मिह्वत्तं मिह्वत्तचेति ततोएंतर समये मिह्वादिष्टी” तेवार पठी आगल तेथी अनंतर समयें मिथ्यात्व दलिकना उदयना अनावथकी औपशमिक सम्यक्त्व पामे, जे नणी ग्रंथे कसुं ठे के “ मिह्वतुदए खीणे जहइ सम्मत्तमोवसमिअं सोलंजेण जस्स लंन इ आयहिय मल-इपुवंजं ” ए रीतें मिथ्यात्वनी सर्व प्रकारें उपशमनाथकी प्रथम सम्यक्त्वनो जान होय ठे. ए सम्यक्त्व पामतो कोइ एक देशविरति सहित अने कोइ एक सर्व विरति सहित पण पडिवजे, जे नणी कसुं ठे के “ सम्मत्तेणं सम्मग, सर्वं देसं च कोइ पडिवज्जे ” ते माटें देशविरति तथा प्रमत्त अने अप्रमत्त संयतने विपे पण मिथ्यात्वनी उपशमना पामीयें ठैयें.

हवे वेदकसम्यक्दृष्टिने प्रदेशोदयनो अपेह्यायें मिथ्यात्वनी उपशमनानो प्रकार कहे ठे. कोइएक वेदकसम्यक्दृष्टि जीव, संयमने विपे प्रवर्त्तमान थको अंतर

मुहूर्त्त मात्र कालें दर्शनत्रिकने उपशमावे ठे. तिहां दर्शनत्रिक उपशमावतां त्रण रण करवां पडे, तेनो विधि पूर्वे कह्यो. ते रीतें त्यां लगें जाणवो, ज्यांलगें अनिवृत्तिकरणादना संख्याता नाग गये थके अंतर करण करे ठे. ते अंतर रणी अंतर रण करतो थको सम्यक्त्वनी प्रथमस्थिति अंतरमुहूर्त्त प्र ाण स्थापे अने मिथ्यात्व, मिश्र मोहनीयनी प्रथमस्थिति आवलिकामात्र स्थापे. पठी तेनां दलि उकेरी उकेरी ने सम्यक्त्वनी प्रथम स्थितिमध्ये प्रहेपे. तिहां मिथ्यात्व अने मिश्र, ए बेहुनी प्रथम स्थितिनुं जे दलिक ठे तेने सम्यक्त्वनी प्रथम स्थितिमध्ये स्तिबुक सं में री संक्रमावे अने सम्यक्त्वनी प्रथमस्थितिना दलना रसोदय विपाकना अनुज ववाथकी जोगवतां ते अनुक्रमें क्लीण थाय. तेवारें औपशमिकसम्यक्दृष्टि थाय अने ए त्रणे मोहनीयनी उपरली स्थितिनुं दल उपशमाववानो तो पूर्वे जे नं तानुबंधीआनी उपरली स्थितिनी उपशमनानो प्रकार कह्यो ठे. तेनी पेरें जाणवो. ए रीतें दर्शन मोहनीयने उपशमावीने पठी चारित्र मोहनीय, उपशमाववाने प्रवर्त्ततो पुरुष वली पण तेहीज यथाप्रवृत्तिक त्रण करण करे. तिहां अप्र तने अप्रमत्तगुणठाणे यथाप्रवृत्तिकरण, तथा अपूर्वकरण गुणठाणे अपूर्वकरण अने अनिवृत्तिकरण गुणठाणे अनिवृत्तिकरण, ए त्रण गुणठाणे त्रण करण करे, ते ं स्वरूप, पूर्वली पेरें जाणवुं, पण अहींआं एटलुं विशेष जे अपूर्वकरणें गुणसं ; म तो न बंधाती एवी सधली अशुन प्रकृतिनोज प्रवर्त्ते. तथा अपूर्वकरणादना सं ाता नाग गये थके निडा प्रचलानो बंधविभेद अते हुंते तेवार पठी घणा स्थि तिखंमनां सहस्र अतिक्रमते थके अपूर्वकरणादना संख्याता नाग गये थके शेष एक नाग थाकते थके देवदिक, पंचेंद्रियजाति. वैक्रियद्वि , आहारकद्वि , तेजस, कार्मेण, समच र संस्थान, वर्णच षक, अगुरुलघुच षक, त्रसनवक, आदेय, निर्माण अने जिननाम, ए त्रीश प्रकृतिनो बंधविभेद थाय, तेवार पठी स्थितिखंम थक गये थके पूर्व रणने ठेहले समयें हास्य, रति, जय अने गुप्ता, ए चार प्रकृतिनो बंधविभेद हुंते हास्य, रति, अरति, शोक, जय अने गुप्ता, ए ठनो उदय तिहां होय. अहींआं सर्व मोहनीयकर्मना ठेहले समयें देशोपशमना, निधत्ति, निकाचनाना करणने विभेदे. तेवार पठी आग ले समयें अनिवृत्तिकरणें प्रवेश करे, तिहां पण स्थितिघातादिक पांच पदार्थ तेमज पूर्वली पेरेंज प्रवर्त्ते ॥ इति समु यार्थः ॥ ७८ ॥

हवे अनिवृत्तिबादर गुणठाणे उपशमश्रेणिवालाने मोहनीयकर्मनी पूर्वनी

सातथकी आरंभीने पञ्चीश पर्यंत प्रकृति उपशम पामे, तेनुं स्वरूप देखाडे ठे.

सत्तठ नवय पनरस, सोलस अठार सेव इगुवीसा ॥

एगाहि डुच वीसा, पणवीसा वायरे जाण ॥ ७९ ॥

अर्थ— (सत्तठनवयपनरस के०) अंतरकरण कीधे अके सात प्रकृति उपशांत होय, ते पठी नपुंसकवेद उपशमे अके आठनो उपशांत आय, ते पठी स्त्रीवेद उपशमे अके नवनो उपशांत आय. ते पठी हास्यादिषट्क उपशमे अके पंदरनो उपशांत आय. ते पठी (सोलसअठारसेवइगुवीसा के०) पुरुषवेदनो वंधोदय उपशमे अके शोलनो उपशांत आय, ते पठी अप्रत्याख्यानी अने प्रत्याख्यानी, ए वे क्रोध समकालें उपशमे अके अठारनो उपशांत आय. तेपठी संज्वलनक्रोधने उपशमे उगणीशनो उपशांत आय. (एगाहिडुचउवीसा के०) ते पठी अप्रत्याख्यान अने प्रत्याख्यान, ए बे मानने समकालें उपशमावे अके एकवीशनो उपशांत आय. ते पठी संज्वलन मानने उपशमाववे बावीशनो उपशांत आय. तेपठी अप्रत्याख्यान तथा प्रत्याख्यान, ए बेहु मायाने समकालें उपशमाववे करी चोवीश प्रकृतिनो उपशांत आय. ते पठी संज्वलनी मायाने उपशमाववे करी (पणवीसा के०) पञ्चीश प्रकृतिनो उपशांत (वायरेजाण के०) अनिवृत्तिबादरगुणताणे उपशमित प्रकृति जाणवी ॥ ७९ ॥

हवे ते निवृत्तिकरण अक्षाना संख्याता जाग गये अके चारित्रमोहनीयनी ए वीश प्रकृतिनुं अंतरकरण करे. तिहां चार संज्वलन कपायमांहेलो जे कपाय उदय प्राप्त होय, ते कपाय अने त्रण वेदमध्ये पण जे वेद उदय प्राप्त होय, ते वेद ए बे प्रकृतिनी प्रथमस्थिति आपणा उदय काल प्रमाणनी होय. ते वेदु टाली ने तथा बाकी उगणीश प्रकृति जेनो उदय नथी, तेनी प्रथम स्थिति आवली मात्र होय. तिहां पोताना उदयकालना प्रमाणनुं अल्पबहुत्व कहियें ठैयें. त्रण वेद मध्ये िवेद अने नपुंसकवेदनो उदय काल थोडो होय, अने स्वस्थानमां परस्पर तुल्य होय, तेथी पुरुषवेदनो उदयकाल संख्यातगुणो जाणवो. तेथी संज्वलना क्रोधनो उदयकाल विशेषाधिक जा वो. तेथी संज्वलना माननो उदयकाल विशेषाधिक, तेथी संज्वली ायानो उदयकाल विशेषाधिक, तेथी संज्वलना लोचनो उदयकाल, विशेषाधि . तिहां संज्वलनक्रोधोदयें करी उपशमश्रेणी आरंभे, तेने ज्यां लगें अप्रत्याख्यानीयो ने प्रत्याख्यानीयो, ए बे क्रोध उपशमे नहीं, त्यां लगें संज्वलना क्रोधनो उदय होय. एमज संज्वलनमानोदयें जे श्रेणी आरंभे तेने ज्यां लगें अप्र

त्याख्यानी अने प्रत्याख्यानी मान, उपशमे नहीं, त्यां लगे संज्वलनमाननो उदय होय. एमज संज्वलन मायाना, उदये उपश श्रेणी पडिवजनारने ज्यां सुधी अप्रत्याख्यानी अने प्रत्याख्यानी माया उपशमे नहीं, त्यां सुधी संज्वलन आयानो उदय होय. एमज संज्वलनलोचोदये उपश श्रेणी पडिवजनारने प्रत्याख्यानी तथा प्रत्याख्यानी ए बेहु लोच, ज्यां सुधी उपशमे नहीं त्यां सुधी बादर संज्वलना लोचनो उदय होय. ए पोत पोताना उदय लनी पेह्ये तेना उदये प्रवर्ततो श्रेणी अरंजे, ते जे षाय या जे वेदना उदये प्रवर्ततो श्रेणी अरंजे, ते षाय तथा ते वेदनो उदयकाल आकतो हुंतो तेनी तेटला लनी तेवडी प्रथमस्थिति होय. बीजा सर्वनी आवलिमा प्रथमस्थिति होय. अहींआं जेटले लें स्थिति खंमनो घात करे, तथा बीजो जेटला लनो अन्यस्थितिबंध रे, तेटला लें अंतर रण पण रे, ए त्रणे साथे एक लें अने ए साथेज पूर्ण रे, पण तेनो ल प्रथ स्थितिशी असंख्यातगुणो अधि जाणवो.

हवे अंतरकरणना दलनो प्रहेपविधि लखीये बैये. जे प्रकृतिनो तिहां बंध अने उदय, ए बेहु ठे, ते प्रकृतिनां अंतर करणसत्कदल कांइएक प्रथमस्थिति मध्ये चेलीये अने इएक बीजी स्थिति ध्ये चेलीये, जेम पुरुषवेदने उदये श्रेणी अरंजे, तेने पुरुषवेदनो बंध होय. तथा उदय तो ठेज तेथी पुरुषवेदना अंतरकरणदल बेहु स्थितिमध्ये चेलीये तथा जे प्रकृतिनो उदय ठे, पण बंध नथी तेना अंतरकरण दल प्रथम स्थितिमध्येज चेलीये, जेम स्त्रीवेदनो तिहां उदय ठे. पण बंध नथी तेणे विवेदोदये जे श्रेणी पडिवजे ते अंतरकरणसत्कदल आ पणी प्रथमस्थितिमध्येज चेले, तथा जे प्रकृतिनो तिहां उदय नथी अने बंध ठे, तेनां अंतरकरणदल, बीजी स्थितिमध्ये चेले, पण प्रथमस्थितिमध्ये न चेले. जेम संज्वलनोधने उदये श्रेणी पडिवजे, ते शेष त्रण संज्वलनना कपायज बांधे ठे ते तेनां अंतरकरण दल बीजी स्थितिमध्ये चेले तथा जे प्रकृतिनो बंध तथा उदय, ए बेहु नथी तेनां अंतरकरण दल, पर प्रकृतिमध्ये चेले, जेम बीजा अप्रत्याख्यानीआ अने बीजा प्रत्याख्यानीआ कपायनां अंतरकरण दल संज्वलन परप्रकृति ठे तेमध्ये चेले. अहींआं घणी वात लखवानी ठे परंतु अंध वधवाना नथी नथी लखुं पण जेने विशेष जाणवानी इहा होय. तेने कर्मप्रकृतिनी वृत्ति जोवी. एम अंतरकरण करी पठी पहेलो नपुंसक वेद उपशमावे, ते पहेले समयें थोडुं दल उपशमावे, बीजे समयें तेथी असंख्यातगुणं. एम समय

समयने विषे असंख्यातगुणुं चढतुं चढतुं उपशमावतां ठेहले समयें सर्वे उपशांत होय. तिहां प्रथम समयथी मांझीने द्विचरम समय जगें उपशमाव्यां जे दल. ते थकी असंख्यातगुणुं दल, परप्रकृतिमध्ये क्लेषवे, अने ठेहले समयें जे परप्रकृति मध्ये क्लेषवे, तेथकी असंख्यातगुणुं उपशमावे, एम नपुंसकवेद उपशमावे थके पूर्वली अनंतानुबंधी चार तथा दर्शनत्रिक मली सात सहित आठ मोहनीयनी प्रकृति उपशांत होय, तेवार पढी उक्तप्रकारें अंतर मुहूर्ते पर्यंत स्त्रीवेद उपशमावे, ते वार पढी हास्यादिक ठ प्रकृति अंतर मुहूर्ते उपशमावे, तेवारें शरवाले मोहनीयनी पंदर प्रकृति उपशांत होय. ते समयें पुरुषवेदना बंध, उदय अने उदीरणानो विज्ञेद थाय अने तेनी प्रथमस्थितिनी पण विज्ञेद थाय. तिहां पुरुष वेदनी प्रथमस्थिति वे आवली शेष ठते, पूर्वोक्त आगाल न थाय, तेवारें मार्गदल विशेषदल थया जणी तिहां हास्यादिक ठ प्रकृतिनां दल पुरुष वेदमां प्रक्षेप थाय न हीं. तेवारें ते हास्यादिक ठनुं दल, संज्वलनाक्रोधादिकमध्ये जेलीयें. जे जणी कम्मपय डीमध्ये कष्टुं ठे के, वे आवलि प्रथमस्थितिनी शेष होय, तेवारें वेदपतङ्गह न थाय. एम हास्यादिक ठ प्रकृति उपशमाव्या पढी एक समय जणी वे आवलीयें सर्वे पुरुषवेद उपशमे, ते पण प्रथम समय सर्वस्तोक तेथी बीजे समयें असंख्यातगुणुं उपशमावे, तेथकी बीजे समयें असंख्यातगुणुं उपशमावे. एम समय समय दीठ असंख्यातगुणुं चढतुं दल उपशमावे. एम यावतु समयें जणी वे आवलि का होय, तिहां सुधी कहेवुं अने केटलुं एक दल परप्रकृतिमध्ये यथाप्रवृत्त संक्रमें करी सं मावे, पण प्रथम समयथी बीजे समयें विशेष हीन संक्रमावे. एम समय समय विशेष हीन हीन संक्रमावतो आवलिकाना चरमसमय जगें जाय. ए रीतें पुरुषवेद उपशांत थये थके मोहनीयनी शोल प्रकृतिनुं उपशांतत्व थाय. तेवार पढी जे समयें हास्यादिक ठ प्रकृति उपशमे, ते समयथी पुरुषवेदनी प्रथम स्थिति हीण अइ. तंदनंतर अप्रत्याख्यानीठ क्रोध अने प्रत्याख्यानीठ क्रोध तथा संज्वलन गेध, ए त्रणे गेधने साथेंज उपशमाववा मांझे, तेने पूर्वली परें उपशमावतां जेवारें संज्वलनक्रोधनी प्रथमस्थिति एक समय एणी त्रण आवली शेष रहे, तेवारें प्रत्या खनीआ अने प्रत्याख्यानीआ, ए वेहु क्रोधनुं दल संज्वलना गेधने विषे न प्रक्षेपे पण संज्वलना मानादिकमध्ये जेले, जे जणी त्रण आवलि शेष, संज्वलनो गेध र गे थको तेमध्ये कोइ प्रकृतिनां दल पतङ्गह न थाय, एटले तेमध्ये कोइ एक पण प्रकृति दल सं माव्युं न थाय अने तेनी वे आव

जि शेष रहे, तेवारें तिहां आगाल विबेद थाय अने एक आवलीशेष रहे तेवारें संज्वलनाक्रोधनो बंध, उदय, उदीरणा विबेद थाय अने अप्रत्याख्यानी तथा प्रत्याख्यानी क्रोध उपशांत होय एटले अठार प्रकृति उपशांत थाय. तेवारें संज्वलन क्रोधनी प्रथमस्थितिनी एक आवलिकानुं दल अने बे आवली एक समय ऊणी अहींआं बांध्युं जे उपरली स्थितिनुं दल, तेविना बाकी सर्व उपशांत थ्युं ठे. ते पठी जे संज्वलन क्रोधनुं प्रथम स्थितिनुं एकावलिका दल ते संज्वलन मानमध्ये स्तबुकसंक्रमे करी संक्रमावे अने समय ऊणी बे आवलिकाना वंधनुं उपरली स्थितिनुं दल, ते पुरुषवेद उपशमनाधिकारना प्रस्तावें जे रीतें उपाय कह्यो ठे, ते रीतें उपशमावे तथा पर प्रकृतिमध्ये संक्रमावे. एम समय ऊणी बे आवलीयें संज्वलन क्रोध उपरली स्थितिनुं तेने उपशमावे, एटले मोहनीयनी उगणीश प्रकृति उपशांत थइ. हवे जेवारें संज्वलनाक्रोधनो बंध, उदय, उदीरणा विबेद थयो, ते समयथी मांमीने संज्वलना माननी बीजी स्थितिमध्येथी दल आकर्षीने तेने प्रथमस्थितियें करी वेदे, तिहां उदय समयने विषे स्तोक प्रहेपे ठे अने ते थकी बीजा समयने विषे असंख्यातगुणो प्रहेपे. एम समय, समय असंख्यातगुणो चढतो चढतो प्रहेपतां यावत् प्रथम स्थितिना चरम समय पर्यंत लीजीयें. प्रथम स्थितिकरणना पहेला समयथी मांमीने अप्रत्याख्यानावरण तथा प्रत्याख्यानावरण अने संज्वलनमान, ए त्रणे मानने साथेंज उपशमाववा मांमे, ते तेमज जेवारें संज्वलना माननी प्रथमस्थिति समयोन त्रण आवली शेष रहे, तेवारें पूर्वे कह्यो ते प्रकारें संज्वलन मानने विषे परप्रकृतिनुं पतद्ग्रह न थाय, तेवारें प्रत्याख्यानीयादिक माननुं दल संज्वलननी मायामध्ये संक्रमावे. एम क्रोधनी परें माननी उपशमनानो विधि जाणवो. ए अप्रत्याख्यानी, प्रत्याख्यानी मान उपशमावे, तेवारें मोहनीयनी एकवीश प्रकृतिनो उपशम थयो. ते समय संज्वलनमाननां बंध, उदय, उदीरणा विबेद थाय. तेवार पठी एक आवलिकायें संज्वलन क्रोधनी परें संज्वलन मानने उक्तप्रकारें उपशमावे. तेवारें बावीश प्रकृति उपशमी. तथा जे समयें संज्वलन माननो बंध, उदय, उदीरणा विबेद होय, तेथी आगले समयथी मांमीने संज्वलन मायानी बीजी स्थितिमध्येथी दल आकर्षीने पूर्वे कह्यो, ते प्रकारें प्रथमस्थितिगत करे करीने वेदे, ते समयथीज मांमीने त्रणे मायाने उपशमाववा मांमे ते पण माननी परें एक आवली हुंते संज्वलनी मायानां वंधोदय, उदीरणा विबेद थाय, ते समयें अप्रत्याख्यानी प्रत्याख्यानी माया उपशांत थाय, तेवारें

मोहनीयनी चोवीश प्रकृतिनो उपशांत आय. ते समयें संज्वलन मायानी प्रथम स्थितिगत एकावलिकाने तथा समयोन आवलिकादिकें बांधेलुं जे उपरली स्थितिगत दलिक तेने मूकिने शेष अन्य सर्व उपशांत आय ते. ते पठी ते प्रथम स्थितिगत एकावलिकाने स्तिबुक संक्रमें करीने संज्वलन लोचने विपे संक्रमावे ते अने समयोन आवलिकादिकें बांधेला दलिकने पुरुपवेदमां कहेला उक्तप्रकारें करी उपशमावे ते तथा संक्रमावे ते. ते पठी समयोन वे आवलिकायें संज्वलन माया उपशांत आय. तेवारें मोहनीयनी पच्चीश प्रकृति उपशांत यऽ. जेवारें संज्वलनी मायानो बंधादिक विहेद होय, तेथी आगले समयें संज्वलन लोचनी बीजी स्थितिमांहेथी दल एकर्षीने प्रथम स्थिति रचे, ते प्रथम स्थिति लोचवेदनाऽना त्रण विनागद्वय प्रमाण रे करीने वेदे. तिहां प्रथम त्रिजागनुं नाम, अश्वकर्णकरणाऽ. बीजा त्रिजागनुं नाम, किट्टिकरणाऽ तिहां प्रथम अश्वकरणाऽ. त्रिजागें वर्ततो पूर्वस्पर्ध मध्येथी दल लेइने अपूर्वस्पर्धक करे. अर्हींआं स्पर्धक एटले शुं? तोके जीव नंतानंत कर्म परमाणुर्ये निष्पन्न स्कंध तेने कर्मपणे ग्रहे ते. तिहां एकेक कर्मस्कंधमध्ये जे सर्व जघन्य रस ते ते पण केवलीना ज्ञानरूप शस्त्रे ठेदातो, ठेदातो पण र व जीवथी नंतगुण रसविनाग प्रत्ये आपे ते. तथा एवां जे सरखां सरखां जघ रसनां मस्कंधदल तेनो समुदाय, ते वर्गणा कह्यें. तेथी एक रस विनागें चढता मस्कंधनी बीजी वर्गणा, तेथी वे रस अविनागें चढता कर्मस्कंधनी बीजी वर्गणा, एम एकेका रसविनागें चढती चढती वर्गणा करतां अजब्यथी नंत एनी ने सिद्धने अनंतमे जाग प्रमाण वर्गणानो समुदाय, तेनुं नाम स्पर्ध हीयें. ते स्पर्धकनी उपरली वर्गणाना रस विनागथी एक रसविनागें अधिक, तथा बे रसविनागें अधिक रसविनाग सहित एम यावत् सर्वजीवथी नंत ए पर्यंतथी एक रसविनागें हीन रसोपेत कर्मस्कंध दल न पामीयें, एटले सर्व जीवथी अनंतगुण रसविनागें अधिक रस सहित जे कर्मस्कंधदल होय, एवा स्कंधनो स दाय, ते बीजा स्पर्धकनी प्रथमवर्गणा जाणवी. तेथी एक रस विनागें अधिक कर्मस्कंधनो समुदाय, ते बीजी वर्गणा. एम एकेक रसविनागें चढती चढती नब्यथी नंतगुणी वर्गणा होय. तेना समुदायने बीजो स्पर्धक कह्यें, एमज वली सर्व जीवथी नंतगुण रसविनागें अधिक जेजतां कर्मस्कंधना समुदायनी बीजा स्पर्धकनी प्रथमवर्गणा, एम ते पण पूर्वोक्त अजब्यानंतगुण अनंत वर्गणायें स्पर्धक होय. एवा अनंता स्पर्धक जीवें पूर्वे बांध्या ते ते जणी एने

पूर्वस्पर्शक कहियें. ते मध्येंथी दल लेइने ते दलने प्रकर्ष विशुद्धिना वशथकी अत्यंत रस हीन करीने अपूर्वस्पर्शक करे, केमके, आ संसार मध्यें परित्रमण कर ता जीवें कोइवारें बंध आश्री एवा रसस्पर्शक नथी कखा पण हमणाज विशुद्धि ने वशें करे ठे. ते नणी एने अपूर्वरसस्पर्शक कहियें, ते अश्वकर्णकरणाद्वा वीत्या पठी बीजा किट्टिकरणाद्वायें प्रवेश करे. तिहां पूर्वस्पर्शकथी बीजा अपूर्वस्पर्शकथी दल लेइने तेना रसनी प्रतिसमयें अनंती किट्टि करे, किट्टि कहेतां जे पूर्व स्पर्श कथी तथा अपूर्व स्पर्शकथकी वर्गणा लेइ लेइने तेने अनंतगुण रस हीनताने पमाडीने घणे आंतरे आंतरे आपवुं. जेम असत्कल्पनायें जेना एकशो रसविजाग ठे, अथवा एकोत्तरशो, बीडोत्तरशो, हता तेना पांच, पंदर, पच्चीश, रसविजाग रा खवा. तेने किट्टि हीयें. ते किट्टिकरणाद्धाने ठेहले समयें समकालें अप्रत्याख्यानीउ अने प्रत्याख्यानीउ, ए वे लोच उपशमे अने ते समयेंज संज्वलना लोचनो पण बंधविभेद थाय. अने वादर संज्वलन लोचना उदय उदीरणानो व्यवहेद थाय. अने अनिवृत्तिवादर गुणगणानो पण व्यवहेद थाय. एम नवमे गुणगणे सातथी मांढीने पच्चीश पर्यंत मोहनीयनी प्रकृति उपशांत पामे ॥इति॥७६॥

हवे दशमे एगणे जे प्रकृति उपशांत पामीयें, ते कहे ठे.

सत्तावीसं सुहुमे, अ वीसं च मोह पयडीउ ॥

वसंत वीअरागे, वसंता हुंति नायवा ॥ ८० ॥

अर्थ— (सत्तावीसंसुहुमे के०) ते पठी अप्रत्याख्यान अने प्रत्याख्यान, ए वेहु लोचनो समकालें उपशम थये थके सूक्ष्मसंपरायगुणगणे सत्तावीश प्रकृति उपशांत थाय. (अष्टावीसंचमोहपयडीउ के०) तेवार पठी संज्वलनो लोच उपशमे थके अष्टावीश मोहनीयनी प्रकृति, (उवसंतवीअरागे के०) उपशांतवीत रागनामे अगीअरमे गुणगणे (उवसंताहुंतिनायवा के०) उपशांत होय. ए री तें ज्ञातव्या इति एवुं जाणवुं ॥ इत्यह्वरार्थः ॥ ८० ॥

एम नवमाने ठेहले समयें अप्रत्याख्यानी अने प्रत्याख्यानी लोचनी वे प्रकृति उपशमे थके सूक्ष्मसंपराय गुणगणे सत्तावीश मोहनीयनी प्रकृति उपशांत पामी यें, ते सूक्ष्मसंपराय गुणगणानो काल, अंतर मुहूर्त प्रमाण ठे. तेने विपे पेठो थको जीव, संज्वलनलोचनी उपरली स्थितिमध्येथी कटली एक किट्टिआकर्षानं तनी प्रथमस्थिति सूक्ष्मसंपराय अद्वा जंटली करीने वेदे. सूक्ष्मकिट्टि कस्युं जे दलिक अने

समय एी वे आवलि बांधुं जे दल, ते उपशमावे, चरमसमयें संज्वलनो जोन उपशांत होय. तेहीज समयें ज्ञानावरण पांच, अंतराय पांच, दर्शनावरणीय चार, उच्चैर्गोत्र अने यशःकीर्त्ति, ए शोल प्रकृतिनो बंध, व्यवहद करे, तेवार पठी बीजे समयें उपशांत कषाय थाय. तिहां मोहनीयनी अष्टावीश प्रकृति उपशांत थाय. ते उपशांत कषायवंतथको जीव, जयन्यथी तो एक समय रहे अने उत्कृष्टो अंतरमुहूर्त्त पर्यंत रहे, उपरांत अवश्य पडे, ते तिहांथी पडवाना वे प्रकार ठे. एक नवहृयें पडे अने बीजो कालहृयें पडे, तिहां जेनुं आयु पूर्ण थाय. तेवारें ते मनुष्यनवने हृयें मरण पामीने अनुत्तरविमानें देवता थाय. तिहां प्रथमसमयेंज बंध संक्रमणादिक आठे करण तथा उदय प्रवर्त्तावे, ते पाधरो अगीआरमा गुणठा एाथी चोथे गुणठाणे आवे. वचला गुणठाणानो तेने स्पर्श थाय नहीं. तथा अौ पशमिक सम्यक्त्वथी पडीने ते समय वेदकसम्यक्दृष्टि थाय. तथा जे जीव, काल हृयें अगीआरमा गुणठाणानो अंतरमुहूर्त्त काल पूर्ण जोगवीने आगल चढवाने अजावें तिहांथी पाठो पडे, ते तो जिहां जिहां बंध, उदय, उदीरणादिक प्रकृति व्यवहृि थइ होय, तेने तेने फरी तिहां आरंजतो जे रीतें चढयो हतो, तेमज पडे. ते पडतो प्रमत्त थाय तथा कोइएक अविरतिपणाने पण पामे, कोइएक सा स्वादन पामी मिथ्यात्वें पण जाय, ए श्रेणी उत्कृष्ट तो एक नवमध्ये वे वार करे, पण जे वे वार उपशमश्रेणी करे, ते नियमा तेहीज नवें रूपकश्रेणी न करे अने एकवार उपशमश्रेणी करीने बीजी वार रूपकश्रेणी करे तेनी ना नथी, ए रीतें उपशमश्रेणीनुं स्वरूप कह्युं ॥ इत्यर्थः ॥ ८० ॥

॥ अथ रूपकश्रेणीमाह ॥ हवे रूपकश्रेणीनुं स्वरूप कहियें ठैयें.

पढम कसाय च कं, इत्तो मिठत्त मीस सम्मतं ॥

अविरय सम्मे देसे, पमत्ति अपमत्ति खीयंति ॥ ८१ ॥

र्थ- (पढमकसायचउ के०) प्रथम तो अनंतानुबंधीआ चार कषाय हणो, विसंयोजना करे, (इत्तो के०) तेवार पठी (मिठत्तमीससम्मतं के०) मिथ्यात्वमोहनीय, मिश्रमोहनीय अने सम्यक्त्वमोहनीय, ए त्रणोनो समकालें हृय करे ते (अविरयसम्मेदेसेपमत्तिअपमत्ति के०) अविरतिसम्यक्दृष्टि, देशविरति, प्रमत्त तथा अप्रमत्तगुणठाणे (खीयंति के०) हृय करे, एटले सत्ताथी टाले.

रूपकश्रेणीनो पडिवजनार पुरुष, ाठ वर्षथी उपरनी उमरनो ढतां व रूपन

नाराचसंघयणी, शुद्धध्यानवंत, अविरति, देशविरति, प्रमत्त, अप्रमत्त, संयतिमांहे लो कोइ पण होय. पण एटलुं विशेष जे, केवल अप्रमत्त संयत होय. तो पूर्वे नो जाण होय अने शुद्धध्यानोपगत होय अने बीजा सर्व धर्मध्यानोपगत होय. एवो जीव शुनयोगे वर्त्ततो रूपकश्रेणी आरंभे ते प्रथम चार अनंतानुबंधीआ विसंयोजीने खपावे, तेनी विसंयोजनानो प्रकार, पूर्वे कह्यो ठे, तेमज जाणवो. तेवार पढी त्रण दर्शनमोहनीय खपाववाने प्रवर्त्ते. तिहां यथाप्रवर्त्त्यादिक त्रण कर ए पूर्वे कहां, ते रीतेज करे पण एटलुं विशेष जे अपूर्वकरणना प्रथम समयथीज अनुदित मिथ्यात्व तथा मिश्रनां दल ते उदयवंत सम्यक्त्व मोहनीयमध्ये गुण सं में करी संक्रमावे अने ते वेहुनो उदले एटले सं म पण करवा मांमे. तिहां पहेलो तो महोटी स्थितिखंम उवेले, तेथी बीजो स्थितिखंम विशेषहीन उवेले, तेथी वली बीजो स्थितिखंम विशेषहीन उवेले, एम रतां करतां अपूर्वकरणना ठेहला समय पर्यंत कहेवुं. तिहां अपूर्वकरणना प्रथम समय जे स्थितिनो सत्तावं त होय तेथकी असंख्यात गुणहीन स्थितिनो सत्तावंत आय.

तेवार पढी आगले स रें अनिवृत्तिकरणमध्ये प्रवेश रे, तिहां पण स्थिति घातादि सर्वने तेहीज प्रकारें करे ठे. अनिवृत्ति करणना प्रथम समयें दर्शनत्रिकनी पण देशोपशमना, निवृत्ति, निचनानो व्यवहृद रे. तिहां प्रथम समयथी दर्शनमोहनीयत्रिकनी स्थितिसत्तानो घात रतो, रतो सहस्रगमे स्थितिखंम गये थके बाकी जेवारें असंकी पंचेंडियनी स्थिति ता समान स्थिति रहे. तेवार पढी वली पण तेटलांज स्थितिखंमनां सह गये थके चौरिंदि यनी स्थितिस सत्ता रहे. वली पण तेटलांज स्थितिखंमनां सहस्र गये थके तेंडियनी स्थिति सानसत्ता रहे. वली तेटलांज स्थितिखंमनां सहस्र गये थके वेंडियनी स्थिति समानसत्ता रहे, वली पण तेटलां स्थितिखंमनां सह गये थके पद्योप ना संख्यातमा जाग प्रमाण दर्शन त्रिकनी स्थितिनी सत्ता रहे, तेवार पढी ते एो दर्शनमोहनीयनो पण प्रत्येके एकेक संख्यातमो जाग मू गीने वा गीनी स्थिति र्व खपावे, तेवार पढी वली पण बाकी मूकेला संख्यातमा जागनो एक सं तमो जाग मूकीने बाकी सर्व स्थितिनो घात करे. एरीते बाकी रहेला जागनो संख्यातमो जाग मूकी, मूकी, शेष सर्व स्थिति नो घात करतो, करतो स्थितिघातनां घणां सहस्र अतिक्रमे, तेवार पढी मिथ्यात्वना असंख्यात जागने खंमे अने मिश्र तथा सम्यक्त्वना तो संख्यात जागने खंमे, ते

पठी एम घणा स्थितिखंड गये थके जेवारें मिथ्यात्वनुं दल आवलिकामात्र रखुं अने मिश्र तथा सम्यक्त्व ए वेदुनुं दल तो पढ्योपमना असंख्यातमा जाग प्रमाण रहे. हवे ए स्थितिखंडना दलने खंडवानो प्रत्येक विधि कहियें ठयें. तिहां खंडन करेलां एवां मिथ्यात्वनां दल तेने मिश्र, तथा सम्यक्त्व, ए वेदुमध्ये प्रेक्षेप करे अने मिश्रनां दलमात्र सम्यक्त्व मध्येज प्रेक्षेपे अने सम्यक्त्वनां दल सम्यक्त्वनी पोता नी हेतली स्थितिमध्ये प्रेक्षेपे, ते पठी जे मिथ्यात्व दलिक आवलिका मात्र रखुं, तेपण स्तिबुकसंक्रमे करी सम्यक्त्वमध्ये संक्रमावे, एटले मिथ्यात्व हीण थाय, तेवार पठी मिश्रना तथा सम्यक्त्वना असंख्याता जाग करी तेने खंडे शेप एक जाग राखे. वली तेना पण असंख्याता जाग करे, तेमध्येथी एक जाग राखी बाकी सर्वने खंडे, एम करतां करतां केटला एक स्थितिखंड गये थके, मिश्रमोहनी य एक आवलिकामात्र रहे, तेवारें सम्यक्त्वमोहनीयनी स्थितिसत्ता, आठ वर्ष प्रमाणनी रहे, ते वेलायें निश्चयनयने मतें सर्व विघ्न टल्यां माटे एने दर्शनमोहनी यनो रूपक कहियें. तेवार पठी वली सम्यक्त्वना स्थितिखंडने अंतरमुहूर्त्त प्रमाण उकेरे, तेनुं दल, उदयसमयथी आरंजीने सघली स्थिति सत्ता. समय समय संक्रमावे ठे. तेमध्ये पण उदय समय सर्वस्तोक संक्रमावे. तेथकी बीजे समय असंख्यातगुणो, तेथकी त्रीजे समय असंख्यातगुणो, एम आगले आगले समयें असंख्यात एो संक्रमावतां, सं मावतां ते गुणश्रेणीना माथा लगे जाणवुं. ते पठी उपर तो विशेषहीन विशेषहीन ज्यां लगे स्थितिनो ठेहलो समय होय. त्यां लगे सं मावे. एम अंतर मुहूर्त्त, अंतर मुहूर्त्त प्रमाण अनेक स्थितिखंडोने उकेरे ठे. अने निक्षेपण करे ठे. ते स्थितिदलमांहे संक्रमावतो द्विचरम स्थितिखंड लगे जाय, ते द्विचरम स्थितिखंडथकी ठेहलो खंड असंख्यातगुणो करे. ते ठेहलो स्थितिखंड, जेवारें उकेरे, एवाने रूपककृतकरण एवुं नाम कहियें. ए कृतकरण थायें वर्त्ततो एवो जीव, कोइ एकें पूर्वे आयु बांध्युं होय तो ते आयुह्यें मरण पामीने चारे गतिमांहेली जावे ते गतिमध्ये अवतरे, अने लेश्याने विषे पण पूर्वे तो लेश्यामां हतो ने सांप्रत तो अन्यतम लेश्या मध्ये जाय ठे. ते माटे सप्तक ह्यनो मांनार प्रस्थापक अइने मनुष्य, निष्ठापक ठतो चारगतिमांहेलो जीव कह्यो ठे, तथा जे पूर्वे बद्धा थको रूपकश्रेणीमांने, अने अनंता बंधीआ चार खपावीने पठी मरण पामवाना संजव थकी जो श्रेणी थकी विरमे तो पण अनं तानुबंधीआ बीजनूत मिथ्यात्व ठे, तेनो विनाश थयो नथी तेजणी वली

पण कदाचित् अनंतानुबंधीया सजीवन करतां लहे. पण जेणे मिथ्यात्व
 ह्य कस्युं, ते मिथ्यात्वना विनाशथी वली अनंतानुबंधीया न बांधे, जे जणी बीज
 नथी तो अंकूर केम होय? अने ए सात प्रकृति ह्य रीने जो चढते परिणामें
 वर्ततो मरण पामे. तो अवश्य देवगतिमध्येज उपजे अने जो पतितपरिणामें
 थाय, तो नानाप्रकारना परिणामना संज्ञवथकी जेवा परिणामनी विद्युदियें प्रवर्ततो
 मरण पामे, तेवी गतिमध्ये अवतरे अने जेणे पूर्वे आयु बांध्युं ठे, एवो जीव, जो
 ते वखत तिहां काल न रे तो पण सात प्रकृतिने ह्यें निश्चयें ते तेवाज परिणामें
 रहे, परंतु आगल बीजी चारित्रमोहनीयनी प्रकृति खपाववानो उद्य न रे.
 तथा ह्येणसप्तक पूर्वबधायु जणी ते जवें मुक्ति न पामे, तो पण त्रीजे जवें अ
 थवा चोथे जवें अवश्य मुक्ति पामे, केमके जेणे देवायु अथवा नरकायु बांध्युं होय,
 तो ते देव तथा नारकीनो जव करी तिहांथी ष्य अने गिजे जवें मोह जाय.
 अने जे नुष्य तथा तिर्यचायु बांध्या पढी सप्तकह्य रे, ते निय । असंख्य
 वर्षायु बांधे पण संख्यातवर्षायु बांध्या पढी सप्तक ह्येण न करे, तेवारें ते युगली
 या ध्यें जाय. तिहां तो जवप्रत्ययेंज नियमा देवायुनोज बंध होय, तेशी ते देव
 गति मध्ये जाय अने देवगतिमध्ये तो जवप्रत्ययें सम्यक्त्व ठतां नुष्यायुनोज बंध
 होय. तेशी ते देवता चवी मनुष्य थाय. तिहां वलतुं आयु न बांधे, केवल चारि
 त्र लइ शेष एकवीश मोहनीयनी प्रकृति खपावी मुक्ति पामे, ते अपेहायें चोथे
 जवें मोह जाय, तिहां पंचसंग्रहनी साख लखीयें ठैयें “ तस्य चउह्वे तम्मिव, न
 वम्मि सिद्धंति दंसणे स्वीणे ॥ जं देव निरअसंखा, उचरम देहे ते हुंति ॥ ” ए सात
 नो ह्य अविरति एठाणे होय. ए सूत्रनो थें ठे. या तो विरतिसम्यक्द
 ष्टि, देशविरति, प्रमत्त, अप्रमत्त साधु, ए चार हिंजुं जावे ते सप्त ह्येण रे
 ठे, तथा जो अबधायु थको रूपकश्रेणी आरंजे तेवारें ए सप्तकनो ह्य रे,
 तो ते निय थी जुपरत परिणामवंत थको चढते परिणामें गले चारित्र
 मोहनीयनी प्रकृति पाववाने अर्थे उ रे. ए जाण्य ध्यें हुं ठे. “ इय
 रो अपुवर उद्वि य, सयलं सेठिं समाणेइ ” हवे चारि मोहनीयनी शेष एकवी
 श प्रकृति खपाववाने थें उद्यम करतो एवो पुरुष, यथ वृत्त्यादि ए करण
 करे. तिहां करण स्वरूप पूर्वली पेरेंज जाणवुं. अहीं अ त गुणठाणे यथाप्र
 वृत्तिकरण, तथा अपूर्वकरणगुणठाणे अपूर्वकरण अने अनिवृतिबादर गुणठाणे
 अनिवृत्तिकरण करे. तिहां अपूर्वकरणे स्थितिघातादिक करी अप्रत्याख्यानीया

चार अने प्रत्याख्यानीया चार, एवं आठ कषाय एवी रीतें खपावे, के जेवी रीतें अनिवृत्तिकरणादने प्रथम समयेंज ते कषायाष्टकनी पद्योपमना असंख्यातमा जाग प्रमाण मात्रस्थिति शेष थाय ॥ इति समुच्चयार्थः ॥ ७१ ॥

तेवार पठी अनिवृत्ति वादर गुणठाणे कुं हणे? ते कहे ठे.

अनिअट्टि बायरेथी, ए गिद्धि तिग निरय तिरि अ
नामाउ ॥ संखिऊ इमे सेसे, तप्पाउगाउ खीयंति ॥ ७२ ॥

र्थ—(अनिअट्टिवायरे के०) अनिवृत्तिवादर गुणठाणाना प्रथम समयें आठ कषाय पद्योपमना असंख्यात जाग प्रमाण स्थितिना थाय. पठी (थीणगि द्दितिग के०) थीणद्वित्रिक, नरकद्विक, तिर्यंचद्विक, एकेंद्रियजाति, वेद्रियजाति, तेंद्रियजाति, चौरिंद्रियजाति, स्थावर, आतप, उद्योत. सूक्ष्म. साधारण, ए (निरयतिरिअनामाउतप्पाउगाउ के०) नरक अने तिर्यंच ए वे गति तत्प्रायोग्य ना मकर्मनी तेर प्रकृति तथा पूर्वोक्त थीणद्वित्रिक ते दर्शनावरणीयनी प्रकृति एवं शोल प्रकृतिने उद्वलनासंक्रमें करीने प्रतिसमय उवेली उवेली जेवारें पद्योपमना असंख्यातमा जाग प्रमाणामात्र स्थिति शेष रहे, तेवारें ते शोल प्रकृतिने प्रतिसमय बंधाती प्रकृतिमध्ये गुणसंक्रमें करी संक्रमावी संक्रमावीने ह्नीण करतो करतो अनिवृत्तिवादर गुणठाणाना (संखिऊइमेसेसे के०) संख्याता जाग गये थके अने शेष एक जाग थाकते थके ते सघली प्रकृति, (ह्नीयंति के०) ह्नीण करे. अहींथां अप्रत्याख्यानीया तथा प्रत्याख्यानीया आठ कषाय पूर्वे खपाववा मां मया हता पण हजी ह्नीण थया नथी तेना वचमां पहेल वेजोज ए शोल प्रकृतिनो ह्य क ॥ अने कोइएक आचार्य वली एवुं कहे ठे के, ए शोल प्रकृति खपावतां वचालें आठ कषाय खपावीने पठी ए शोल प्रकृति खपावे ॥ इत्यर्थः ॥ ७१ ॥

इतो हणइ कसाय, गंपि पत्ता नपुंसगं इत्थी ॥

तो नोकसायठकं, बुहइ संजलण कोहम्मि ॥ ७३ ॥

पुरिसं कोहे कोहं, माणे माणं च बुहइ मायाए ॥

मायंच बुहइ लोहे, लोहं सुहुमंपि तो हणइ ॥ ७४ ॥

अर्थ—(इतोहणइकसायअठगंपि के०) तेवार पठी वली प्रत्याख्यानीया चार अने प्रत्याख्यानीया चार, ए आठ कषायने निःशेष पणे अंतरमुहूर्त मात्रकालें

री तेहणे (पञ्चानपुंसगंडुली के०) पठी नपुंस वेद खपावे, पठी विवेद खपावे. (नो नोकसायठकं के०) तेवार पठी हास्यादिक ठ नोकषाय दल क्लेपवतां रहुं, ते (संज लणकोहम्मि के०) संज्वलन क्रोधने विषे (बुहइ के०) क्लेपवे, संक्रमावे ॥ इति स ० ॥ ७१ ॥ (पुरिसं के०) पुरुषवेदना बंधादिक विच्छेद यथा पठी आवलि शेष प्रत्ये करणविशेषे करी संज्वलन (कोहे के०) क्रोधमध्ये गुण सं में रीने सं मावे, अने (कोहं के०) संज्वलनक्रोधना बंधादिक विच्छेद यथे थके आवलि शेषप्रत्ये करण विशेषे करी संज्वलन (माणे के०) मानमध्ये गुणसंक्रमे करी संक्रमावे तथा (माणंच के०) संज्वलन मानना बंधादिक विच्छेद यथे थके, आवलिकाशेष प्रत्ये करणविशेषे करी (मायाए के०) संज्वलन आयामध्ये (हइ के०) सं मावे, नाखे, एटले गुणसंक्रमे करी संक्रमावे तथा (मायंच के०) संज्वलन मायाना बंधादिक विच्छेद यथा पठी आवलिका शेषप्रत्ये रण विशेषे करी (लोहे के०) संज्वलन लोचमध्ये (बुहइ के०) गुणसंक्रमे करी सं मावे. तेवार पठी (लोहं के०) संज्वलन लोचना बंधादिक विच्छेद यथा पठी आवलिका शेषप्रत्ये रण विशेषे करी हणे, (तो के०) तेवार पठी (सुद्धुमंपि के०) अत्यंत सूक्ष्म थाकतो एवो सत्ता रूप जे लोच तेने पण (हणइ के०) हणे विनाशे सत्ताथी टाले, एम सूक्ष्म संपरायने अंतें मोहनीयकर्मने मूलथी टाली नाखे ॥ इति समुच्चयार्थः ॥ ७३ ॥

एटले आव कषाय खपावीने अथवा मतांतरें शोल प्रकृति खपावीने पठी अंतर मुहूर्त्ते नव नोकषाय तथा चार संज्वलनानुं अंतरकरण करे, ते करीने प्रथम नपुंसकवेदनां उपरली स्थितिवाला दलिक उवेलवानो विधि करी खपाववा मांमे ते अंतर मुहूर्त्त मध्ये उवेलतां उवेलतां पद्योपमना असंख्यातमा जाग प्रमाण स्थिति शेष रहे, तेवारें बंधाती प्रकृतिमध्ये तेनुं दल गुणसंक्रमे करी संक्रमावे एम करतां अंतर मुहूर्त्त कालें ते सघलुं क्लीण थाय.

हवे ते नपुंसकवेदनी हेठली स्थितिनुं दल, ते जो नपुंसकवेदने उदयें श्रेणि मांमो होय, तो वेदतां वेदतां खपावे अन्यथा तो आवलिकामात्र ते दल रहुं होय, तेने उदयवती वेद्यमान प्रकृतिने विषे स्तिबुकसंक्रमे करी संक्रमावे. एम नपुंसकवेद कृय कखा पठी अंतर मुहूर्त्ते स्त्रीवेद पण एज रीतें खपावे, तेवार पठी हास्यादिक ठए प्रकृतिने सार्थेज समकालें खपाववा मांमे. पठी ते नोकषायनां उपरली स्थितिनां दल पुरुष वेदने विषे पतद्ग्रह न थाय, माटें तेने पुरुषवेदमध्ये न संक्रमावे किंतु ? संज्वलनक्रोधमध्ये पूर्वे कहुं ते रीतें तेने संक्रमावे. एम संक्रमावतां अंतर

मुहूर्त्त । मां ते नो षायठ सर्व ह्रीण आय. ते समयेंज पुरुष वेदनो बंध, उदय ने उदीरणानो विच्छेद आय अने एक समय एी बे आवलियें बाध्युं जे पुरुष वेद दल, ते कृतीने बाकी सघलो ह्रीण आयो, ते समयें अवेदक आयो. ए प्रारें जे पुरुषवेदोदयें श्रेणी आरंभे, तेनो ए विधि कह्यो.

ने जो नपुंसकवेदोदयें श्रेणी आरंभे, तो ते पहेलोज स्त्रीवेद अने नपुंसक वेद ए बे नो समकालें कृत्य करे, ते कृत्यने समयेंज पुरुषवेदनो बंधादिक, विच्छेद आय. तेवार पढी अवेद अको पुरुषवेद अने हास्यादिकपट्क समकालें कृत्य करे.

ने जो िवेदोदयें श्रेणि पडिवजे, तो प्रथम नपुंसकवेद खपावे. पढी स्त्री वेद खपावे, ते कृत्यने स येंज पुरुषवेदनो बंध, उदय अने उदीरणानो विच्छेद आय. तेवार पढी पुरुषवेद अने हास्यादि षट्कने समकालें कृत्य करे.

हवे जे पुरुषवेदें श्रेणी रंभे, ते श्रथीनेंज कहे ठे. गोध वेदतां पुरुषवेदो क्रोधना ए जाग रे. ए घोडाना काननी परें जे न्हाना न्हाना कर्मना पुजल तेना न्हाना न्हाना खंम करे, जे थकी ल विशेषें तेने अश्वकर्णकर्णाक्षा वहीयें. ते रस सहित मीनां दलिकने कूटी कूटीने किट्टिनी परें अत्यंत सूक्ष्म करे, तेने िो किट्टि रणाक्षा गीहयें. ते किट्टिकरणाक्षा क । पढी ते किट्टिकरी तेने वेदे, ते त्रीो विट्टिवेदनाक्षा वहीयें. तिहां अश्वकर्णकरणाक्षायें वर्त्ततो थको समय समय प्रत्ये नंता पूर्व स्पर्शक संज्वलना चतुष्कना अंतरकरण थकी उपरली स्थितिने विषे रे, एटले संज्वलन चतुष्क ना अंतरकरणनी उपरली स्थितिना प्रतिसमयें नंता पूर्व स्पर्शक करे, ते स्पर्शक स्वरूप, पूर्वे कहुं ठे, तिहांथी जाणवुं. ने ए श्वकर्णकरणाक्षायें वर्त्ततो पुरुषवेदने पण समय ः एी बे आवलिकारूप लें री गोधनेविषे णसंक्रमें करी सं मावतो थको ठेहले समयें र्व सं में री सं मावे. ए प्रकारें अहींथां पुरुषवेद ह्रीण आयो ने श्वकर्णकरणाक्षा पण पूर्ण अई.

तदनंतर किट्टिकरणाक्षायें पेटो को संज्वलन चतुष्कनी उपरली स्थितिगत दलिकनी किट्टि करे, ते किट्टि परमाथें तो नंती ठे तथापि बाल समजाववाने अथें स्थूलनेदनी पेहायें, सत्कल्पनायें एकेका कषायनी त्रण त्रण कल्पनायें क ल्पीयें, तेवारें बार किट्टि होय. ए गोधें कृपक श्रेणी पडिवजतांने जाणवुं.

ने जो मानोदयें श्रेणी पडिवजे, तो तेने उदलनाना विधियें करी, गोध ख पावे थके शेष त्रण कषायनी पूर्व में करी नव किट्टि करे, जो मायाने उदयें श्रेणी

आरंभी होय तो क्रोध अने मन, एवे उद्वलनाविधियें खपावे अके शेष वे बायनी किट्टि करे तथा जे लोचोदयें श्रेणी असे, ते क्रोध, मान, माया, ए त्रय उद्वलनाविधियें उवेली खपावे शेष एक लोचनीज त्रय विट्टि रे. ए किट्टि करवानो विधि ह्यो. ए किट्टिकरणाद्वा पूर्ण अये अके पढी किट्टिवेदनाद्धाने विपे पेटो अको जे जीवें क्रोधें श्रेणी आरंभी ठे. ते क्रोधनी बीजी स्थिति मध्यें रहेलुं प्रथम किट्टिनुं दलितं बीजी स्थितिमध्येथी आकर्षीने प्रथम स्थितिगत करे अने वेदे, ते ज्यां लगें समयाधिक ए आवलि शेष रहे त्यां लगें वेदे, तेवार पढी तेना अंतरसमयमां उपरली बीजी स्थितिमध्यें रहेलुं बीजी किट्टिनुं दल, तेने आकर्षी प्रथमस्थितिगत करी वेदे, ते पण त्यां लगें वेदे, ज्यां लगें समयाधिक आवलिमात्र शेष रहे. तेवार पढी वली उपरली स्थितिनी बीजी किट्टिनां दल आर्षीने प्रथम स्थितिगत करी वेदे. एम ए त्रये किट्टिवेदनाद्धाने विपे उपरली स्थितिनुं दलिक तेने गुणसं में री प्रतिसमय असंख्येय गुणवृद्धि लक्षण संज्वलनमानने विपे प्रहेपे ठे. एम बीजी किट्टिवेदनाद्धाना चरमसयने विपे संज्वलनक्रोधनो बंध, उदयने उदोरणानो साथेंज व्यवहृदथाय अने सत्तायें पण ठेहली समयोन वे आवलियें बांध्युं दल रह्युं ठे पण ते विना बीजुं नथी. सर्वने मानने विपे प्रहेप्युं ठे.

तेने आगले समयें माननी बीजी स्थिति मध्येथी प्रथम किट्टिनुं दल, आर्षी प्रथम स्थितिगत करी अंतरमुहूर्त्त लगें वेदे, तिहां जे क्रोधनुं दल शेष रह्युं ठे. तेने समयोन वे आवलिकायें गुणसंक्रमें करी सं. मावे अने चरमसमयें तो सर्व संक्रमें करी संक्रमावे, एटले क्रोध ह्य अयो. ए माननी पहेली किट्टि दल प्रथम स्थितियें करलुं ठे तेने वेदतां वेदतां समयाधिक आवली शेष रहे, तेवार पढी बीजा समयमां माननी उपरली स्थितिनी बीजी किट्टिनुं दल आकर्षी प्रथम स्थितिगत करी एज रीतें वेदतां वेदतां समयाधिक आवलि शेष रहे, ते पढी अंतरसमयमां माननी उपरली स्थितिनी बीजी किट्टिनुं दल आकर्षी तेने प्रथम स्थितिगत करीने वेदे, ते त्यां लगें वेदे, ज्यां लगें समयाधिक आवलिमात्र शेष रहे, तेवारें तेना चरमसमये माननो बंध, उदय अने उदोरणानो समकालें विवेदथाय. अने सत्तायें पण समयोन वे आवलिनुं बांध्युं दल रहे, ते विना बीजो सर्व मायाने विपे प्रहेप करी खपाव्यो ठे माटे.

पढी मायानुं बीजी स्थितिगतनी प्रथम किट्टिनुं दल, तेने प्रथम स्थितिगत करी अंतरमुहूर्त्त पर्यंत वेदे, तेमध्ये शेष माननुं दल जे रह्युं हतुं, तेने समयोन वे

आवलिकायें गुणसंक्रमे करी अंतरमुहूर्त लगे मायाने विषे संक्रमावे, वेदले न मयें तो सर्व संक्रमे करी संक्रमावे, एटले माननां कृत्र आय अने मायानां पण प्रथम किट्टिल वेदतां वेदतां समयाधिक आवलिमात्र रहे, ते पठी अनंतर न मयें आगली बीजी किट्टिनां दलने प्रथमस्थितिगत करी वेदे, ते ज्यां सुधी नम याधिक आवलिकामात्र शेष रहे त्यां सुधी वेदे, ते पठी अनंतर नमयने विषे बी जी स्थितिगत रहेलुं एवुं त्रीजी किट्टिनुं दलित तेने आकर्षाने प्रथम स्थितिगत करीने वेदे एम पूर्वली पेरें सर्व मायानी किट्टिनां दल वेदतां वेदतां, वेदली किट्टिनां दल प्रथमस्थितिगत करी वेदतां जेवारें नमयाधिक आवलिकामात्र शेष रहे, तेवारें मायानो बंध, उदय अने उदीरणा ए त्रणे सायेंज विव्हेद थाय, मात्र समयान वे आवलिनुं बांध्युं दल सत्तायें रखुं ठे. चाकी नवे संज्वलनलोचनमध्ये क्लृपयुं ठे.

तेवार पठी संज्वलन लोचनी उपरली स्थितिनी प्रथम किट्टिनुं दल, आकर्षा प्रथम स्थितिगत करी, तेने अंतरमुहूर्त वेदे तिहां शेष रहुं समयान वे आवलि मात्र संज्वलन मायानुं दल, तेने अंतर मुहूर्त लगे गुणसंक्रमे करी लोचने विषे संक्रमावतो अंतर मुहूर्तने वेदले समयें सर्व संक्रमे करी संक्रमावे, तेवारें संज्व लन लोचनी प्रथम किट्टिनुं दल पण समयाधिक आवलिमात्र रहे तेवार पठी अनंतर समयें संज्वलन लोचनी उपरली बीजी स्थितिनी बीजी किट्टिनुं दल खे चीने प्रथम स्थितिगत करी वेदे, ते वेदतो, वेदतां आगली त्रीजी किट्टिनां दलने ग्रहण करीने तेनी सूक्ष्म सूक्ष्म किट्टि करे, ते पण त्यां लगे करे, ज्यां लगे बीजी संज्वलन लोचनी किट्टिनुं दल जे प्रथम स्थितिगत कखुं ठे तेनी समयाधिक आ वलिमात्र शेष रहे, त्यां लगे करे, ते समयेंज संज्वलन लोचनो बंध विव्हेद था य, तथा बादर कपायनो उदय अने उदीरणा पण विव्हेद थाय, अने अनिवृत्ति गुण स्थानकनो काल पण विव्हेद थाय. ए त्रणेनो सायेंज विव्हेद थाय.

तेने आगले समयें लोचनी सूक्ष्म किट्टिनुं दल उपरली बीजी स्थिति मध्येथी आकर्षाने तेने प्रथम स्थितिगत करी वेदे, तेने सूक्ष्मसंपराय कहीयें. पूर्वे जे त्रीजी त्रीजी किट्टिनी शेष आवलिकानी वेदली किट्टि रही ठे, ते सर्व वेदाती पर प्रकृतिमध्ये स्तिबुकसंक्रमे करी संक्रमावे, एटले लोचनी प्रथम किट्टिनी शेष आवलिका, ते बीजी किट्टिना दलमध्ये संक्रमावे, अने बीजी किट्टिनी शेष आ वलिका, त्रीजी किट्टिना दलमध्ये संक्रमावी वेदे.

हवे लोचनी सूक्ष्म किट्टिनुं दल अने पूर्वे समयान वे आवलिनुं बांध्युं दल, तेने

प्रतिसमयें स्थितिघातादिकें करी वेदतो वेदतो त्यां लगे स्वपावे, ज्यां लगे सूक्ष्मसंपराय अक्षाना संख्याता जाग जाय. अने एक जाग शेष रहे, त्यां लगे स्वपावे. हवे शेष एक जाग रहे, तेवारें संज्वलन लोचने सर्व अपवर्तनाकरणें अपवर्तने एटले अपवर्तना तेने कहीयें के जे कर्मनी स्थिति रसनं घटाडवुं एटले संज्वलन लोचनी स्थिति रस घटाडीने शेष सूक्ष्मसंपराय अक्षा जेटलो राखे, हजी पण सूक्ष्मसंपराय अक्षा अंतर मुहूर्त प्रमाण रही ठे, तेवारें मोहनीयना स्थिति घातादिक पांच पदार्थ विरम्या, परंतु हजी बीजा कर्मोनां स्थितिघातादि प्रवर्तें ठे. अहींच्यां जे कर्मनी स्थिति तथा रसनं घटाडवुं तेने अपवर्तना हीयें. एटले संज्वलना लोचनी स्थिति तथा रसने घटाडीने शेष सूक्ष्मसंपराय अक्षा जेटलो राखे. हवे ते लोचनी अपवर्तली स्थितिने वेदतो, वेदतो त्यां लगे गयो ज्यां लगे संज्वलन लोचन समयाधिक आवलि मात्र रह्यो, तिहां एनी उदीरणा विराम पामी, केवल उदयें करीज वेदे ठे, ते ठेहला समय लगे जाणवुं. अने ठेहले समयें ज्ञानावरणपंचक, अंतरायपंचक, दर्शनावरण चार, उर्गोत्र, यशःकीर्ति, ए शोल प्रकृतिनो बंधविच्छेद थाय तथा मोहनीयनो उदय अने सत्ता पण विच्छेद थाय ॥ इतिसमुच्चयार्थः ॥ ८४ ॥

खीण कसाय इ चरिमे, निहं पयलं च हिणइ उ मडो ॥

आवरण मंतराए, मडो चरम समयम्मि ॥ ८५ ॥

अर्थ—संज्वलन लोचन सर्व क्लृप्त कक्षा पठी क्लीण कषाय थयो तेने पण मोहनीय विना बीजां शेष कर्मोनी स्थितिघात, रसघात, गुणश्रेणी, गुणसंक्रम तेमज पूर्वली रीतें प्रवर्तें. ते क्लीण कषायाक्षाना संख्याता जाग जाय, त्यां लगे प्रवर्तें अने शेष ए जाग रहे, तेवारें पांच ज्ञानावरण, पांच अंतराय, चार दर्शनावरण अने वे निडा एवं शोल प्र तिनी सत्तानी स्थिति सर्व अपवर्तनायें अपवर्तने एटले घटाडीने क्लीण षायनी अक्षा सरखी करे, पण निडादिकनी स्थिति स्वरूपनी अपेक्षायें एक समय हीन करे अने कर्म रूपें बराबर होय ते क्लीण कषाय अक्षा हजी अंतर हूर्त प्रमाण रही ठे, तेवारें ते शोल प्रकृतिनां स्थितिघातादिक विराम पामे, बीजा शेष प्रकृतिनां स्थितिघातादिक हजी विराम पाम्यां नथी ए शोल प्रकृतिने उदय उदीरणायें करीने वेदतां वेदतां समयाधिक आवलि मात्र शेष रहे, त्यां लगे वेदे, पठी उदीरणा विरमे, तेवारें एक आवलिकामात्र केवल उदयें करीने वेदे. ते

यावत् (स्वीणकसायडुचर्मि के०) क्षीणकपायना विचरम ममयें एटले वेदेना स
मयथकी पूर्वलो समय तेने विचरम समय कहियें न्यांगुधी वेदे पठी ते विचरम म
मयें (निदंपयलंचहिणइठउमडो के०) निडा अने प्रचजाने ठअस्थ थको हणे एट
ले निडादिक स्वरूप सत्तापेहायें ह्य थाय. पठी (आवरणं के०) ज्ञानावरण पांच,
दर्शनावरण चार अने (अंतराएठउमडो के०) अंतराय पांच, एवं चौद प्रकृतिने पण
ठअस्थ थको (चरमसमयम्मि के०) ठेहजा समयने विपे हणे ॥ इति ॥ ८५ ॥

ते चौद प्रकृति ह्य कखा पठी आगले समयेंज व्यवहारनयमतें सयोगी के
वली थाय अने निश्चयनयमतें तो तेहीज समय केवली कहियें, ते केवलज्ञानं
करी सर्व लोकांलोक सर्वांशें इव्य गुण पर्यायस्वरूपें देखे, जाणे. सर्वज्ञ सर्वदर्शी
थाय. एवुं कांइ थयुं नथी, थज्ञे पण नहीं अने थतुं पण नथी. के जे केवली न
देखे. एम जघन्य तो अंतर मुहूर्त पर्यंत अने उत्कृष्टो तो आठ वर्ष कणी पूर्वकोटी
वर्ष पर्यंत पृथ्वीतलने विपे विचरीने पठी जेने वेदनीयादिक कर्म आयुःकर्मथकी अ
धिका जोगववां रह्यां होय, तेवा शेष कर्मोने आयुःकर्मने वरावर करवाने अर्थे ते
आठ समयनो समुद्घात करे, पण बीजा न करे तिहां पहेले समयें पोताना शरीर
प्रमाण जामो तथा उंचो. नींचो. लांचो, चौद राजप्रमाण पोताना आत्मप्रदेशनो वि
स्तार, दंभाकार करे. तथा बीजे समयें ते दंभमध्येंथी वेहु पासें प्रदेश श्रेणि विस्तरे. ते
लोकांत लगे उत्तर दक्षिणें पसरे, तेवारें कमाडने आकारें आकार देखाय. तेने कपाट
कहियें. त्रीजे समयें पूर्व अने पश्चिमें वली वे प्रदेशनी श्रेणि करे, ते पण लोकांत
लगे पसरे, तेवारें मंथाणनी पेरें चार फडसुआं निकले. एवा आकारें आत्मप्रदेशनी
श्रेणी पसरे तथा चौथे समयें ते मंथाण आकारना चारे आंतराना आकाश प्र
देश समस्त रह्या ठे तेने आत्मप्रदेशें करी पूरीने समग्रलोक व्यापी थाय. पांच
मे समयें वली मंथाणना आंतराने संहरे, ठेठे समयें मंथाण संहरे, सातमे समयें
पाट संहरे, आठमे समयें दंभ पण संहरीने शरीरस्थ स्वजावस्थ थाय.

तिहां पहेले समयें अने आठमे समयें औदारिक काययोगी होय, तथा बीजे
ठेठे ने सातमे, ए त्रण समयें औदारिक मिश्रकाययोगी होय. अने वचला
त्र मयें कार्मणकाय योगी होय. ए त्रणे समयें अणाहारी होय. इत्यादिक
हीं ि घणो विचार ठे परंतु विस्तारना जयथी नथी लख्यो.

हवे कोइ एक केवली स ढ्घात कखा विना पण मुक्तियें जाय. जे जणी श्री
प वणामध्यें कखुं ठे सबेविपांचंते केवली समुग्घायं गहति गोयमा नोइणमठे स

ठे ह । एण लाई बंधणेहिं विद्दे नवो प ५ म १५ ॥ न स ग्वायं
समग ई गंतुण स ग्वाय एतकेवली जिणा जरा रण विष्ण । सिद्धिवर
गय गया ॥ जेने आयुः र्मनी स्थितिना र्मपर ाणु सरखाज नवोप ाही वेदनी
यादि र्म होय, ते स द्धा न रे अने जे रे, ते पण अंतर हूर्त्त व ि
था तेज केवली स द्धात रे. हवे ते बेहु सयोगी केवली पण नवोप ाही
र्महय रवाने अर्थे लेश्यातीत अत्यंत अप्रकंप पर निर्झरानुं ारण, एवां
ध्याननो िजो पायो ध्याववाने वां ता योगनिरोध रवा मांने, तिहां अंतर
हूर्त्तमां योग रुंधे, तेमध्ये प्रथ बादर वचनयोग निरोधने र्थे प्रवर्त्तमान था
य. तिहां बादरकाययोगे रीने बादर मनोयोगने अंतर हूर्त्ते रुंधे. तेवार
पढी सूक्ष्ममनोयोगे करी बादरवचनयोग रुंधे, तेवार पढी सूक्ष्मकाययोगे करी
ने बादरकाययोग रुंधे, वली तेणे करीज सूक्ष्म मनोयोग रुंधे. ते पढी सूक्ष्मवचन
योग रुंधे, ते पढी सूक्ष्मकाययोग रुंधतो थको सूक्ष्म क्रिया अप्रतिपाति त्रीजे
ध्यानें चढे, तेना सामर्थ्यथकी वदनोदरादिक विवर पूरवे रीने देहनो त्रीजो
जाग संकोचीने शेष बे जागनो प्रदेशघन करे.

ते ध्यानें वर्त्ततां स्थितिघातादिके करी सयोगी गुणगणाने चरम समयें एक
आयु विना बीजां त्रण कर्मने अयोगी गुणगणानी अवस्थाना सरखा स्थिति
वंत क । पण एटलुं विशेष के, जे कर्मनो अयोगी गुणगणे उदय नथी ते कर्म
नी स्थिति, स्वरूपापेक्षायें समय णी करे, कर्मस्वरूपनी अपेक्षायें अयोगी अव
स्थासमान स्थिति करे.

ते सयोगी गुणगणाने चरमसमयें १ औदारिकदिक, २ तैजस, ४ कार्मण,
१० ठ संस्थान, ११ प्रथम संघयण, १५ वर्णचतुष्क, १६ अगुरुलघु, १७ उप
घात, १८ पराघात. २० शुजाशुन विहायोगति, २१ प्रत्येक, २२ स्थिर, २३ अ
स्थिर, २४ शुन, २५ अशुन, २६ निर्माण, २७ सुस्वर, २८ दुःस्वर, २९ उद्वा
स अने ३० वै वेदनीय मांहेली एक वेदनीय, ए त्रीश प्रकृतिनां उदय अने उ
दीरणा विद्देद थाय, तेने आगले समयें अयोगी केवली थाय. तेनुं कालमान
पांच ंहस्व अक्षर उच्चार प्रमाण अंतर मुहूर्त्तनुं होय. तिहां सूक्ष्मक्रियाध्यान
पूर्ण करीने व्युपरत क्रिया अप्रतिपातिनामं शुक्लध्यानने चोथे पाये चढे. ए गु
णगणे स्थितिघातादिक रहित थको जेटली उदयवती प्रकृति ठे: तेने वेदतो
थको खपावे अने जे प्रकृतिनो उदय नथी, मात्र सत्तायेंज ठे, तेनां दजिक स्तिव

कसंक्रमे करी उदयवती प्रकृतिमध्ये संक्रमावी वेदी वेदीने खपावे. एम अयोगीना
द्विचरम समय लगे करे ॥ इति समुच्चयार्थः ॥ ८४ ॥

हवे तिहां जे प्रकृति स्वनावें खपावे, ते कहे ठे.

देवगइ सहगयाउ, डु चरिम समयं नविअंमि खीअंति ॥

सविवागे अर नामा, नीआ गोअंपि तठेव ॥ ८५ ॥

अर्थ—(देवगइसहगयाउ के०) देवगति सहचारिणी एटले देवगतिना बंधन
साथें एकांतेंज बंध ठे जेनो, एवी देवगति सहगति प्रकृति दश ठे, तेनां नाम कहे
ठे. १ वैक्रिय अने आहारक शरीर अने ४ वैक्रियआहारक बंधन. ५ वैक्रियआहा
रकसंघातन, ७ वैक्रिय आहारकांगोपांग, ९ देवगति, १० देवानुपूर्वा, ए दश प्रकृ
ति देवगति सहगत कहीयें. ए दश प्रकृति, (डुचरिमसमयंनविअंमिखीअंति के०)
नव्यमोहगामी जीवने द्विचरमसमयें क्य जाय. तथा (सविवागेअरनामा के०)
तथा तेहीज द्विचरमसमयें जे प्रकृति विपाकें वतें ठे. एटले जे नामकर्मनी नव
प्रकृतिनो तिहां विपाक एटले उदय ठे, तेथकी इतर एटले बीजी प्रकृतिउ जे प्रकृ
तिउनो तिहां उदय नथी, तेवी प्रकृतिनां नाम कहे ठे. ३ औदारिक, तैजस अने
कार्मण, ए त्रण शरीर, ६ तथा ए त्रणनां बंधन, ९ ए त्रणनां संघातन, १५ ठ
संस्थान, ११ ठ संघयण, १२ औदारिकांगोपांग, १६ वर्णचतुष्क, १७ मनुष्यानु
पूर्वा, १८ पराघात, १९ उपघात, २० अगुरुलघु, २१ गुणागुनखगति, २२ प्रत्येक,
२४ अपर्याप्त, २५ उद्धास, २६ थिर, २७ अथिर, २८ गुन, २९ अगुन, ४०
सुस्वर, ४१ दुःस्वर, ४२ दुर्नग, ४३ अनादेय, ४४ अयशःकीर्ति, ४५ निर्माण, ए
पिस्तालीश प्रकृति पण, द्विचरम समयें क्य पामे तथा (नीआगोअंपितठेव के०)
नीचगोत्र अने अपिशब्दथकी बे वेदनीयमांहेलुं एक वेदनीय, ए सर्व मली प्रथम
नी द जेलतां सत्तावन ति द्विचरमसमयें क्य जाय, सत्ताथी टले ॥ ८५ ॥

अ यर वेअणि ; एुआ अ मुच्चगोअ नवनामे ॥

वेएइ अजोगि जिणो, कोस जहन्न मिक्कारे ॥ ८६ ॥

र्थ— हवे द्विचर समय क्य गथुं जे वेदनीय, तेथकी (अ यरवे णि
के०) नेरुं शाता शाता मांहेलुं एक वेदनीय अने (मणुआउअं के०) म प्या ,
(उ गोअ के०) उ गौत्र, (नवनामे के०) नामकर्मनी नव प्रकृति, एवं बार प्रकृ

तिने, (वेएइअजोगिजिणो के०) अयोगी केवली वेदे ठे. ते (उ िस के०) उक्क
पणे तीर्थ र वेदे ठे अने (जह मि । रेके०) जघन्यथ तीतो । । न्य केवली होय.
ते तीर्थ रना र्म विना गिअर कृति वेदे ॥ इति स यार्थः ॥ ७६ ॥
हवे ना र्मनी नव कृतिनां । हे ठे.

मणुअगइ जाइ तस बा, यरं च प त सुजग आइ । ॥
जसकिती ति यरं, नामस्स हवंति नव एआ ॥ ७ ॥

अर्थ—(मणुअगइ के०) ष्यगति, (जाइ के०) पंचेंद्रिय ।ति, (तस के०)
सना , (बायरं च के०) ।दरनाम, (प त के०) पर्याप्तनाम, (सुजग
के०) सुजगनाम, (आइ के०) आदेयनाम, (जसकिती के०) यशःकीर्तिनाम,
(तिह्यरं के०) तीर्थकरना , (नामस्सजवंतिनवएआ के०) ए नामकर्मनी नव
इ ति होय, तेनां नाम । ॥ इति स यार्थः ॥ ७७ ॥
हवे अहींआं वली ए गुणवाणे तांतरपणुं देखाडे ठे.

त ।णु पुवि सहिआ, तेरस नवसिद्धिअस्स चरमंमि ॥
संतं सग मुक्कोसं, जहन्नयं वारस हवंति ॥ ७८ ॥

अर्थ—पूर्वोक्त मनुष्यायु अने उच्चैर्गोत्र, ए वे प्रकृतिमध्ये (तच्चाणुपुविसहिआ
के०) त्रीजो आनुपूर्वी एटले मनुष्यानुपूर्वी, ते मनुष्यानुपूर्वीयें सहित पूर्वोक्त
वार प्रकृति करीयें, तेवारें (तेरसनवसिद्धिअस्सचरमंमि के०) तेर प्रकृति नव
सिद्धिआ एटले तद्नवें मोहूगामी जीव एवा अयोगीने चरम समयें (संतंसगमुक्को
सं के०) उक्कएपणे सत्तायें कर्मप्रकृति होय अने (जहन्नयंवारसहवंति के०)
जघन्यथकी तो तीर्थकर नामकर्म विना वार प्रकृतिनी सत्ता होय ॥ इति समु० ॥ ७८ ॥
ए शा सारु होय ? माटें हवें एनो हेतु कहे ठे.

मणुअ गइ सहगयाउं, नवखित्त विवाग जिअ विवागाउं ॥
वेअणिअ अन्नरुच्चं, चरम समयंमि खीयंति ॥ ७९ ॥

अर्थ—(मणुअगइसहगयाउं के०) मनुष्यगति सार्थेज जेनो उदय ठे, तेने म
नुष्यगति सहगत अगीअर प्रकृति कहीयें, पण ते केवी ठे ? तोके (नव के०)

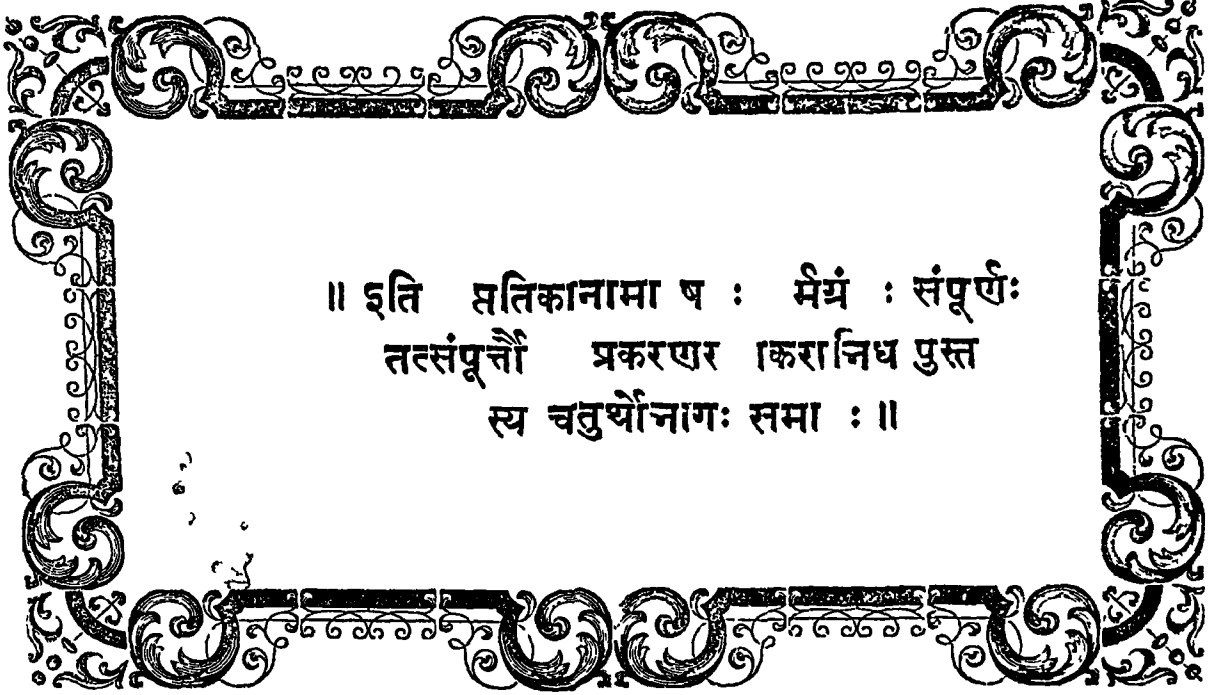
नवविपाकी तो मनुष्यायु ठे, तथा (खित्तविवाग के०) क्षेत्रविपाकी तो मनुष्यानु पूर्वी ठे, तथा बाकीनी नामकर्मनी नव प्रकृति जे पूर्वे कही, ते (जिअविवागाउ के०) जीवविपाकीनी जाएवी. तथा (वेअणिअन्नरुचं के०) वे वेदनीय मां हेतुं अनेरुं एक वेदनीय अने उच्चैर्गोत्र, उत्कृष्टपदं ए तेर प्रकृति अने जघन्यपदं तीर्थकरनाम विना बार प्रकृति ठे ते नव्यसिद्धि एवा जीवने अयोगी गुणगणा ना (चरमसमयंमिखीपंति के०) चरमसमयने विपे क्ये जाय ठे, अहींअं मनुष्यानुपूर्वी ते मनुष्यगति सहगति ठे, माटे तेर प्रकृति सायेंज क्य जाय. एम म तांतरें कहुं, अनेरा आचार्य वली एम कहे ठे के मनुष्यानुपूर्वीनी द्विचरम समयें जसत्ता व्युत्तेद थाय ठे, उदयना अनावथकी उदयवती प्रकृतिने स्तिबुकसंक्रम न होय तेमाटे स्वस्वरूपें करीने चरम समयने विपे तेनां दलिक देखाय ठे. एम युक्त ठे तेमनो चरम समयमां सत्ता व्युत्तेद होय ठे. आनुपूर्वी चार तो क्षेत्रविपाकी ठे माटे नवापांतरालगतियेंज एनो उदय होय, ते कारण माटे नवस्थ जीवने आनु पूर्वीनो उदय न होय अने उदय विना तो अयोगी अवस्थाने द्विचरम समयेंज मनुष्यानुपूर्वीनी सत्ता व्युत्तेद थाय, एवा मतने अनुसरीने पूर्वे द्विचरम समयने विपे सुडतालीश प्रकृतिनी सत्तानो व्यवत्तेद देखाडयो अने चरमसमयें तो उत्कृष्टथी बार प्रकृति अने जघन्यथी अगीआर प्रकृतिनो व्यवत्तेद ठे केमके अयोगी अ वस्थायें तो जे प्रकृतिनो उदय होय, तेनोज चरम समयें सत्ताथी वित्तेद थाय ठे. अने जेनो उदय न होय ते द्विचरम समयेंज क्य थाय ठे.

तेथी आगल हवे जीवने कर्म संबंध मूकाणो, ते माटे मूकाणा फलथी जेम ए रंमफलनी पेरें एटले मोकें जातां केवी गति करे ? तोके जेम मोमामांहेथी मूका णुं एरंमफल ते स्वनावविशेषें करी आकाशें उडे अथवा जेम धूमनी गति सहे जें उंचीज होय अथवा जेम बाण, धनुष्यमांथी बूटयो पाधरोज जाय अथवा जेम तुंबडुं पाणीमध्ये नाखेलुं उंचुं चडी आवे, तेम दंमै फेरव्या चक्रत्रमनी पेरें पूर्व सं योगें करी जीव, कर्मबंधनथकी मूकाणो तेथी जीवनी सहचारी गति उंची ठे माटे ते जीव, एक समयमां उंचो लोकांतें जाय, पण बीजो समय स्पर्श नहीं. ते जीव उंचो जातो जे आकाशप्रदेशें अहीं अवगाही रह्यो होय, तेहीज आकाशप्रदेश नी समश्रेणीयें एक समयमां अन्य प्रदेशने अस्पर्शतो अं श समानगति करी जाय. उक्तं च आवश्यकचूर्णौ "जत्तीए जीवोवगाहो, तावइयाएउ गाहणाए उड्डउ बुगं गहइ नवं कवीयं च समयं न फुसइति ॥ जे जणी वचला प्रदेशने स्पर्शतो घणा

समय थइ जाय के के जीव तथा परमाणु ए ।काशप्रदेशथकी बीजे आ
।श प्रदेशों जाय, ए पार्थे उपलक्षित काल तेने स य ।ल हीयें तो तेम क
रतां घणा समय लागे, तेथी अस्पर्शजतियेंज एक समयमां उंचो जाय तिहां शा
श्वतां सुख अनुनवे, ते हे ठे ॥ इति समुच्चयार्थः ॥ ७९ ॥

अह सुइअ सयल जगसिह, र मरुव निरुवम सहाव सिधिसुहं॥
अनियण मवावाहं, ति रयण सारं अणु हवंति ॥ ८० ॥

अर्थ—(अह के०) अथ हवे कर्मद्वय कखा पढी अनंतर समयेंज (सुइअ
के०) शुचि एकांत शुद्ध एटले राग द्वेषादिक रूप मल तेणें रहित (सयलजग
सिहरं के०) सकल सपूर्ण जगत् जे सांसारिक सुख, तेनुं शेखरज्जुत सर्वोत्तम स
र्वथी अधिक जे नणी सिद्धनां सुख तो (अरुव के०) अरुज ठे एटले रोगादिक
तथा मनपीडादिककष्टें करी रहित होय केमके रोगतो शरीरने होय ते शरीर तो
तिहां नथी अने संसारमध्ये तो ते वेहु क संजवे ठे. माटें ते सरखुं संसारमध्ये
कोइ सुख नथी के जेनी उपमा आपीयें? माटें (निरुवम के०) निरुपम ठे. एट
ले एवुं कोइ पण सुख संसारने विपे नथी के जेनी उपमा आपीने तुव्यता करी
यें? माटे सिद्धनां सुख निरुपम ठे. वली ते सुख कहेवुं ठे, तो के (सहाव के०)
खनावथी उपजेवुं ठे पण सांसारिक सुखनी पेरें कारमुं परकार्त्रिम नथी, एवुं
(सिधिसुहं के०) सिद्धपदनुं सुख अनिर्वचनीय (अनियण के०) अनिधन ए
टले जेनो केवारें नाश नथी अर्थात् जेनो केवारें ठेहडो नथी अंत न आवे.
जेनो द्वय नथी तथा राग द्वेषादिक जे सुखनां वाधक ठे, तेने सर्वथा द्वय क
खाथी (मवावाहं के०) अव्यावाध एटले वाधाकारी पीडाकारी एवा जे रोगादि
क तेने मूलथी उन्मूल्या ठे ते नणी ते फरीप्रगट न थाय. ते विना पीडा न उ
पजे तेमाटें अव्यावाध सुख ठे. वली (तिरयणसारं के०) त्रय रत्न जे ज्ञान,
दर्शन अने चारित्र, तेनो सार एटले फलज्जुत ठे एटले रत्नत्रयिनो यत्न कखाथी
कर्मद्वय थाय ठे अने कर्मद्वय थयाथी मोक्षसुख लइयें ठयें. माटे सिधिसुखनो
अनिलाप करनारायें अव्यय रत्नत्रयिनो आश्रय करवो केमके सिद्धना सुखनुं का
रणज्जुत ते रत्नत्रयज ठे एवा मोक्षसुख प्रत्यें ते परमात्मा सिद्ध जीव (अणु
हवंति के०) अनुनवे ठे ॥ इति समुच्चयार्थः ॥ ८० ॥

॥ इति सप्तिकानामा ष : मंत्रं : संपूर्णः
तत्संपूर्णौ प्रकरणर अकरानिध पुस्त
स्य चतुर्थोऽनागः समा : ॥